

ทฤษฎารุจลล
เตปฏัก
๒๕๔๙
พทุธวสุเส

สตุตตนตปฏเก
ขทุทกนิกายลล
อปทานปาล
[ปจโม ภาโค]

ทฤษฎารุจลล เตปฏัก

๒๕๔๙ พทุธวสุเส

ทฤษฎลลขมทาเธรลลมาคเมน มทุทาปิต

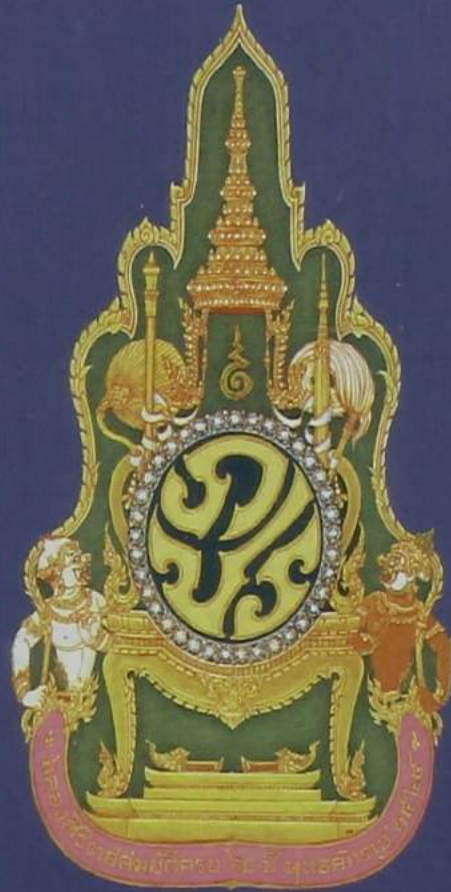
Ra
CRE
2014
632715
V. 32

2206/2566

ทฤษฎารฎุจสุส
เตปีฎุกั
๒๕๔๙
พุทฐาวสเส

สุคตเตปีฎุเก
พุทฐกเณนสุส
อปทานปาฬิ
[๒๕๔๙ ๒๕๔๙]

ทฤษฎารฎุจสุส เตปีฎุกั

๒๕๔๙ พุทฐาวสเส

ทฤษฎารฎุจสุสทฤษฎารฎุจสุส มุทฐาปีติ

๓๒

หมดอายุ 12/06/2566

ก
632715

TULIB

3 1379 01483905 5

ทยุขรณุจส เตปีฏกั

๒๕๔๙ พุทธวสเส

สตุตตนุตปีฏเก ขุททกนิกายส
อปทานปาลี
[ปจโม ภาโค]
ปาลีวิโสธกตฺเถเรหิ วิโสธิตา

ภูมิพลสส ปรมินทมหาราชวรส
ปรีปณณสฏฐิวสเส สิริราชชมมงคลมหมกกาเล
ทยุขสงมมหาเถรสมาคม มุททาปีตา

หมดอายุ 12/06/2566

๓๒ *With the Compliment*

๑ - 5 ส.ค. 2558

Ra

CRE

2014

632715

V.32

หมตอายุ 12/06/2566

สมเด็จพระพุทธอาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ.๙)

หมดอายุ 12/06/2566

อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
(๑๑ มกราคม ๒๕๓๑ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๖)

ประวัติ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ.๕)

๑๑ มกราคม ๒๔๗๑ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

อายุ ๘๕ ปี พรรษา ๖๓

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ นามเดิมว่า เกี่ยว นามสกุล โชคชัย นามฉายา อุปเสโณ บิดา นายเลื่อน โชคชัย มารดา นางยี่ โชคชัย เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๔๗๑ ณ บ้านแขวง ตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การบรรพชาอุปสมบท

เมื่อยังเยาว์ ได้ศึกษาระดับประถมศึกษา ที่โรงเรียนวัดแขวง จนจบประถมศึกษา ปีที่ ๔

เมื่ออายุได้ ๑๒ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดแขวง (วัดสว่างอารมณ์) อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีพระอธิการพัฒน์ ภาทุมณี วัดภูเขาทอง เป็นพระอุปัชฌาย์ แม้เจตนาจะบวชเพียงแค่ ๗ วัน แต่ด้วยอุปเพทตปัญญา ทำให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังคงมั่นในสมณเพศต่อมา หาได้คิดลาสิกขาไม่ โยมมารดาจึงนำไปฝากไว้กับท่านพระครูอรุณกิจโกศล (หลวงพ่อพริ้ง โกสโล) วัดแจ้ง ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย

เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นผู้ฝึกฝนในการศึกษา มีวิริยะ อุตสาหะ จนหลวงพ่อพริ้ง เห็นอุปนิสัย ได้นำไปฝากไว้กับเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณถยมมหาเถร) โดยอยู่ในการปกครองของพระธรรมเจดีย์ (เทียบ ธมฺมโร) ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๒ เมื่อมีอายุครบอุปสมบท ก็ได้อุปสมบท ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร โดยมีเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณถยมมหาเถร) ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์

ด้านพระกรรมฐาน

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เรียนพระกรรมฐานในเบื้องต้น จากหลวงพ่อพริ้ง ซึ่งเป็นพระวิปัสสนาจารย์องค์สำคัญของเกาะสมุย โดยหลวงพ่อพริ้งได้นำเจริญพระกรรมฐานบนหลุมฝังศพขณะมีอายุ ๑๒ ปี ต่อมาได้เรียนพระกรรมฐานจากสมเด็จพระสังฆราช

(อยู่ ญาโณทยมหาเถร) ซึ่งมีความชำนาญในพระกรรมฐานด้านกสิณ และยังได้ให้ความสนใจวิธีการเจริญพระกรรมฐานตามแนวต่างๆ ที่ปฏิบัติในประเทศ จนมีความชำนาญทุกสาย

เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นผู้ริเริ่มวางรากฐานแนวคิดงานพระศาสนาเชิงรุกที่สำคัญในด้านต่างๆ ริเริ่มให้พระสงฆ์นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้กับงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา อนุวัติให้สอดคล้องกับโลกสมัยใหม่

ได้บริจาคเงินสร้างโรงเรียนและตึกสงฆ์อาพาธในท้องถิ่นชนบทที่อยู่ห่างไกล ความเจริญหลายแห่ง ในนาม “อาคารผู้มีพระคุณ” เพื่อพยาบาลพระภิกษุ สามเณร ผู้อาพาธ และสาธุชนทั่วไป

ในด้านต่างประเทศ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นผู้ริเริ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ริเริ่มการสร้างวัดไทยในต่างประเทศ ริเริ่มให้มีการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปประจำ ณ วัดไทยในต่างประเทศ ริเริ่มสานศาสนาสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาสงฆ์โลก นับเป็นพระสงฆ์ไทยรูปแรก ที่ก้าวขึ้นสู่การบริหารองค์กรสงฆ์โลก เป็นคณะสงฆ์ไทยคณะแรกเยือนท่าเหียบขาว อย่างเป็นทางการ ตามคำนิมนต์ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา เป็นคณะสงฆ์ไทยคณะแรก เยือนนครรัฐวาติกัน กรุงโรม อย่างเป็นทางการ ได้ออกเดินทางไปต่างประเทศทั่วทุกมุมโลก เพื่อหาแนวทางที่จะให้มีวัดเกิดขึ้นในประเทศนั้นๆ จนเกิดวัดไทยทั่วทุกมุมโลก ในปัจจุบัน

ลำดับสมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๐๑	เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระเมธีสุตฺธิพงศ์
พ.ศ. ๒๕๐๕	เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชวิสุตฺธิเมธี
พ.ศ. ๒๕๐๗	เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพคุณาภรณ์
พ.ศ. ๒๕๑๔	เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ พระธรรมคุณาภรณ์
พ.ศ. ๒๕๑๖	เป็นรองสมเด็จพระราชาคณะที่ พระพรหมคุณาภรณ์
พ.ศ. ๒๕๓๓	เป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระพุฒาจารย์
พ.ศ. ๒๕๔๗	เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ.๙) อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม ประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ แม่กองงานพระธรรมทูต เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก และเจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เป็นพระมหาเถระที่อุทิศตนและเสียสละเพื่อพระพุทธศาสนา ประเทศชาติ บ้านเมืองมาโดยลำดับ เป็นที่ปรากฏชัดเจน

ดังบทคติธรรมซึ่งเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ได้ประทานไว้ในหลายโอกาส ความเป็นว่า “**ความเสียสละ เป็นพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นพระพุทธรูปที่ทรงสร้างสมจนถึงวาระแห่งการตรัสรู้ จุดหมายสูงสุดของความเสียสละในพระพุทธศาสนา คือ การเสียสละเพื่อบรรลुพระนิพพาน ความเสียสละจึงก้าวสูงขึ้นไปด้วยลำดับ ความเสียสละทุกระดับล้วนมีความสำคัญ เช่น ความเสียสละเพื่อรักษาแผ่นดิน ถ้าไม่มีผู้เสียสละเพื่อแผ่นดิน ประเทศไทยคงไม่มีแล้ว ความเสียสละเพื่อสถาบัน ความเสียสละเพื่อหน้าที่การงาน เป็นต้น ความเสียสละโดยทางหนึ่ง เป็นการลดความเห็นแก่ตัว จนถึงขั้นไม่มีความเห็นแก่ตัว**”

รัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดพิมพ์พระไตรปิฎก ฉบับที่มหาเถรสมาคมชำระและจัดพิมพ์ เพื่อน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อม ถวายเป็นพระราชกุศล ถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นผู้ปรารภให้มีการชำระและจัดพิมพ์

ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ.๙) อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ในวันอาทิตย์ ที่ ๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น

รัฐบาลจึงจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับดังกล่าวโดยเสด็จพระราชกุศล ในพิธีพระราชทานเพลิงศพเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เพื่อบูชาพระคุณ พร้อมอุทิศกุศล น้อมถวายในสัณเฑาะพ トラบจนบรรลुพระนิพพานเป็นที่สุด

หมตอายุ 12/06/2560

สำนักนายกรัฐมนตรี

๙ มีนาคม ๒๕๕๗

คำนำ

มหาเถรสมาคม ได้ปรารภการจัดกิจกรรมร่วมงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ แล้วมีมติให้จัดพิมพ์พระไตรปิฎกทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้มีความรู้และทรงธรรมวินัยพิจารณาตรวจสอบแก้ไขต้นฉบับให้ถูกต้อง โดยใช้พระไตรปิฎกฉบับสังคายนา ในพระบรมราชูปถัมภ์ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ เป็นต้นฉบับ เพราะได้ตระหนักถึงความสำคัญของพระไตรปิฎกในฐานะเป็นพระบรมศาสดาแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทยและประชาชนชาวไทยได้นับถือพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะและเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภกมาโดยตลอด ดังที่ปรากฏเป็นหลักฐาน เช่น

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง หลักที่ ๑ ด้าน ๒ “คนเมืองสุโขทัยนี้มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัยนี้ ทั้งชาวแม่ชาวเจ้า ท่วยบัว ท่วยนาง ลูกเจ้าขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชาย ทั้งผู้หญิง ผู้่งท่วย มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุกคน เมื่อออกพรรษากرانกฐินเดือนหนึ่งจึงแล้ว...”

พระบรมสัตยาธิฐานของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ตรัสประกาศแก่เทพยดาทั้งปวงว่า “ให้บังเกิดมาในประยูรมหาเศวตฉัตร จะให้บำรุงพระพุทธศาสนา ไฉนจึงมิช่วยให้สว่างแลเห็นข้าศึกเล่า” พอตกพระโอษฐ์ลง พระพายก็พัดควันอันเป็นหมอกมืดนั้นสว่างไป...

น้ำพระราชหฤทัยและพระราชดำรัสของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
พมดอญ 12/06/2566
“พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ จะให้เราเข้ารีตดังนั้นหรือ เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะในราชวงศ์ของเราก็นับถือพระพุทธศาสนามาช้านานแล้ว จะให้เปลี่ยน

ศาสนา อย่างนี้เป็นการยากอยู่ และถ้าพระเจ้าผู้สร้างฟ้าสร้างดินจะต้องการให้คนทั่วโลกได้นับถือศาสนาอันเดียวกันแล้ว พระเจ้ามีจัดการให้เป็นเช่นนั้นเสียแล้วหรือ?” “จริงอยู่ เมื่อฟอลคอนในเวลาหมอบอยู่ข้างพระบาทเจ้ากรุงสยามได้แปลคำชักชวนที่พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ได้รับสั่งมากับราชทูตนั้น ฟอลคอนก็กลัวจนตัวสั่น และสมเด็จพระนารายณ์ทรงพระกรุณาโปรดให้อภัยแก่ฟอลคอน แต่ก็ได้รับสั่งว่า ได้ทรงนับถือศาสนาอันได้นับถือต่อๆ กันมาถึง ๒,๒๒๕ ปีแล้ว เพราะฉะนั้น ที่จะให้พระองค์เปลี่ยนศาสนาเสียนั้น เป็นการที่พระองค์จะทำไม่ได้”

พระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

“อันตัวพ่อ	ชื่อว่า	พระยาตาก
ทนทุกข์ยาก	ภูชาติ	พระศาสนา
ถวายเป็นดิน	ให้เป็น	พุทธบูชา
แต่พระศาสนา	สมณะ	พระพุทธรูป
ให้ยืนยง	คงถาวร	ห้าพันปี
สมณะพราหมณ์ชี	ปฏิบัติ	ให้พอสม
เจริญสมณะ	วิปัสสนา	พ่อชื่นชม
ถวายเป็นคัม	รอยบาท	พระศาสดา
คิดถึงพ่อ	พ่ออยู่	คู่กับเจ้า
ชาติของเรา	คงอยู่	คู่พระศาสนา
พุทธศาสนา	อยู่ยง	คู่องค์กษัตริย์
พระศาสดา	ฝากไว้	ให้คู่กัน”

พระราชปณิธานของพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

“ตั้งใจจะอุปถัมภ์	ยกย่องพระพุทธศาสนา
ป้องกันขอบเขตอาณา	รักษาประชาชนและมนตรี”

พระราชศรัทธาของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย “ศุภมัสดุ ๑๑๗๙ ศก... พระบาทสมเด็จพระบรมธรรมิกมหาราชารามาริราช บรมนารถบรมบพิตร พระพุทธเจ้าอยู่หัว... ทรงพระราชศรัทธาจะยกเรือวิสาขบูชามหาโยธิพิธิ อันขาดประเพณีมานั้นให้กลับคืนเจียรฐิติกาล ปราภฏสำหรับแผ่นดินสืบไป จะให้เป็นอรรถดัดตถประโยชน์และปรัดตถประโยชน์ ทรงพระราชศรัทธาจะให้สัตว์โลก ข้าขอบขัณฑเสมาทั้งปวงจำเรณอายุและอยู่เย็นเป็นสุขปราศจากทุกข์ภัยในชั่วนี้แลชั่วหน้า...”

นำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว “ด้วยกำลัง ทรงพระมหากรุณาเมตตากับไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินเป็นอันมาก ทรงพระกรุณา ดำรัสให้จดหมาย (คือ จด) กระแสพระราชโองการปฏิญาณยกพระนาม พระรัตนตรัยสรณาคมนันอันอุดมเป็นประธานพยานอันยิ่ง ให้เห็นความจริง ในพระบรมหฤทัย แล้วทรงพระราชดำรัสยอมอนุญาตให้เจ้าพระยาพระคลัง ว่าที่สมุหพระกลาโหม พระยาศรีพัฒน์รัตนราชโกษา พระยาราชสุภาวดีกับ ขุนนางผู้น้อยทั้งปวง จงมีความสโมสรมัคคีรสปรักษาพร้อมกัน เมื่อเห็นว่าพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์ใดที่มีวิญญูติปริชาโรบรูราชานุวัตร จะเป็น ศาสนูปถัมภกยกพระบวรพุทธศาสนา แลจะปกป้องไพร่ฟ้าอาณาประชาราษฎร์รักษาแผ่นดินให้เป็นสุขสวัสดิ์โดยยิ่ง เป็นที่ยินดีแก่มหาชนทั้งปวงได้ ก็สุดแท้แต่จะเห็นดีประนีประนอมพร้อมใจกัน ยกพระบรมวงศานุวงศ์ พระองค์นั้นขึ้นเสวยมไหสวรยราชิปัตย์ราชสืบสันตติวงศ์ดำรงราชประเพณีต่อไปเถิด อย่าได้กริ่งเกรงพระราชอัธยาศัยเลย เอาแต่ให้ได้เป็นสุขทั่วหน้า อย่าให้เกิดการรบราฆ่าฟันกันให้ได้ความทุกข์ร้อนแก่ราษฎร...”

พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงประกาศพระราชทานส่วนพระราชกุศลในการที่ทรงบริจาคเพชรใหญ่ประดับพระอุณาโลมพระพุทธรูปมหายานรัตนปฏิมากร “การพระราชบริจาคอันนี้ทรงพระราชดำริ เห็นว่าไม่ขัดขวางเป็นเหตุให้ท่านผู้ใดชุนเคืองขัดใจเลย พระนครนี้เป็น

ถิ่นที่ของถนนับถือพระพุทธศาสนาแต่เดิม ไม่ใช่แผ่นดินของศาสนาอื่น คนที่ถือศาสนาอื่นมาแต่อื่นก็ดี อยู่ในเมืองนี้ก็ดี จะโหม่นสน้อยใจด้วยริษยาแก่ พระพุทธศาสนาเพราะบูชาอันนี้ไม่ได้ ด้วยไม่ใช่เมืองของศาสนาตัวเอง ถ้า โหม่นสักก็ชื่อว่าโลภลวงเกินไป...”

พระราชปฏิญาณและพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช “ข้าพเจ้าจะไม่มีจิตยินดีน้อมไปในศาสนาอื่น นอกจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระธรรมอันพระองค์ได้ตรัสรู้ชอบ ดีแล้ว กับทั้งพระสงฆ์หมู่ใหญ่ อันได้ประพฤติตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นเลยเป็นอันขาด จนตราบอกว่าสิ้นชีวิต...”

พระราชนิพนธ์และพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาสำหรับชาติเรา เราจำเป็นต้อง ถือด้วยความกตัญญูต่อบิดา มารดา และต้นโคตรวงศ์ของเรา... เมื่อรู้สึก แน่นนอนแล้วว่า ศาสนาในสมัยนี้เป็นของที่แยกจากชาติไม่ได้... ถ้าข้าพเจ้า จะขอแก้ท่านทั้งหลายว่า พุทธศาสนาเป็นของไทย เรามาชวนกันนับถือ พระพุทธศาสนาเถิด... ผู้ที่แปลงศาสนา คนเขาถูกยิงเสียกว่าผู้ที่แปลง ชาติ... เพราะเหตุฉะนั้น เป็นความจำเป็นที่เราทั้งหลายผู้เป็นไทย จะต้องมัน อยู่ในศาสนาพระพุทธซึ่งเป็นศาสนาสำหรับชาติเรา...” และพระองค์ได้ พระราชทานความหมายแห่งไตรรงค์ไว้ดังนี้

“ขอรำรำพรรณบรรยาย	ความคิดเครื่องหมาย
แห่งสีทั้งสามงามถนัด	
ขาวคือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์	หมายพระไตรรัตน์
และธรรมะคัมภีร์ไทย...”	

หมดอายุ 12/06/2566

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว “แต่ บ้านเมืองในลานนาถึงกาลวิบัติ พระพุทธศาสนาก็เศร้าหมองจนสงฆ์มณฑล

เสื่อมทรามระส่ำระสายมาช้านาน... มาจนถึงรัชกาลสมเด็จพระปิยมหาราช พระบรมชนกนาถของเราจึงได้เริ่มทรงจัดการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในมณฑลนี้ มา โดยทรงพระราชดำริจะให้พุทธจักรและอาณาจักรเจริญรุ่งเรืองสมกับสมัย เป็นต้นว่า ในการสั่งสอนประชาชนทั้งหลายให้รัฐบาลเอาเป็นธุระสั่งสอนส่วน คดีโลก ให้พระสงฆ์รับภาระการสั่งสอนส่วนศีลธรรมเป็นอุปการะแก่กัน ดังนี้ สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชของเราก็ได้โปรดให้จัดการสืบมาโดยทางนั้น”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลปัจจุบัน ได้ตรัสพระปฐมบรมราชโองการซึ่งเป็นพระราชปณิธานแก่ปวงชนชาวไทยใน พระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง ว่า “เราจะครองแผ่นดิน โดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ได้มีพระราชดำรัสตรัส ลาผนวชต่อพระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี คณะทูตานุทูต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และข้าราชการ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๙ ว่า “โดยที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนา ประจำชาติของเรา ทั้งตามความศรัทธาเชื่อมั่นของข้าพเจ้าก็เห็นเป็นศาสนา ที่ดีศาสนาหนึ่ง เนื่องในบรรดาสัจธรรมคำสั่งสอนอันชอบด้วยเหตุผล จึง เคยคิดอยู่ว่า ถ้าโอกาสอำนวย ข้าพเจ้าควรจักได้บวชสักเวลาหนึ่งตาม ราชประเพณี ซึ่งจักเป็นทางสนองพระคุณบูรพการีตามคตินิยมด้วย...” และได้มีพระราชดำรัสในโอกาสพระสันตะปาปา จอห์น พอล ที่ ๒ เข้าเฝ้า ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗ ว่า “คนไทยเป็นศาสนิกที่ดีด้วยกัน ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา อันเป็น ศาสนาประจำชาติ”

การดำเนินงานตรวจสอบทานต้นฉบับพระไตรปิฎกให้คงความ บริสุทธิ์แห่งพระบาลีพุทธพจน์ซึ่งเป็นหลักวิชาการทางพระพุทธศาสนา จำเป็นต้องอาศัยความสุขุมคัมภีรภาพด้านความรู้ความชำนาญในภาษาบาลี ของพระเถรานุเถระและศาสนบัณฑิตทั้งหลาย จึงนับว่าเป็นงานที่มี

[๖]

ความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นกุศลกิจอันยิ่งใหญ่ที่กระทำได้ยาก ดังนั้น การที่พระเถรานุเถระและศาสนบัณฑิตทั้งหลายมีอิทธิบาทธรรมร่วมกันตรวจชำระสอบทานต้นฉบับพระไตรปิฎกจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงควรแก่การอนุโมทนาสาธุการของบรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย เพราะทราบได้ที่พระไตรปิฎกยังคงความบริสุทธิ์อยู่ ย่อมเป็นที่มั่นใจได้ว่า ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธก็ดำรงอยู่ ก่อให้เกิดสันติสุขแก่มวลมนุษยชาติตราบนั่น

ในนามของมหาเถรสมาคม ขอแสดงความชื่นชมยินดีต่อคณะกรรมการคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกที่ได้ดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ นับเป็นการเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรคุณ) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เนื่องในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ดังกล่าว

ขออานุภาพแห่งมหากุศลอันยิ่งใหญ่ที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของพระเถรานุเถระและศาสนบัณฑิตทั้งหลายที่ได้ร่วมกันพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกทั้งภาษาบาลีและภาษาไทยซึ่งถือว่าเป็นพระบรมศาสดาแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในครั้งนี้ ได้โปรดอภิบาลคุ้มครองรักษาสมาคมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรคุณ) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ให้ทรงพระเกษมสำราญ มีพระชนมายุยืนนาน สถิตมั่นเป็นมิ่งขวัญร่มเกล้าของเหล่าพสกนิกรชาวไทยสืบไปตลอดจรัสสุติกาล เทอญ

สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี

7

(สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี)

คำปรารภ

ศาสนธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เดิมทีนั้น เรียกว่า พระธรรมวินัย พระธรรม ได้แก่คำสั่งสอนที่แสดงหลักความจริงที่ควรรู้ และแนะนำหลักความดีที่ควรประพฤติ พระวินัย ได้แก่ข้อบัญญัติที่ทรงวางไว้เป็นหลักกำกับความประพฤติให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเสมอกัน กาลต่อมา เมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน พระธรรมวินัยที่พระพุทธองค์ ทรงแสดงไว้ทรงบัญญัติไว้ในกาลโอกาสต่าง ๆ มีความสำคัญยิ่งในฐานะ เป็นพระบรมศาสดาแทนพระพุทธองค์ โดยมีหลักฐานปรากฏในมหา ปรินิพพานสูตร (ที.ม. ๑๐/๒๑๖) ว่า ขณะที่ทรงพระประชวรจวนจะเสด็จ ดับขันธปรินิพพาน พระพุทธองค์หาได้ทรงตั้งพระสาวกรูปใดรูปหนึ่งไว้ใน ตำแหน่งพระบรมศาสดาไม่ หากแต่ตรัสกะท่านพระอานนท์พุทธอุปัฏฐากว่า

โย โว อานนท มยา ธมฺโม จ วินโย จ เทสิโต ปญฺญตฺโต,
โส โว มมจฺจเยน สตฺธา.

แปลความว่า “ดูก่อนอานนท์ ธรรมและวินัยอันใดที่เราแสดงแล้ว บัญญัติแล้วแก่พวกเธอ ธรรมและวินัยอันนั้นจักเป็นศาสดาของพวกเธอ โดยกาลล่วงไปแห่งเรา”

จากพระพุทธพจน์นี้เป็นหลักฐานยืนยันถึงความสำคัญของพระธรรมวินัย ซึ่งได้รับการสังคายนารวบรวมประมวลเป็นบทสวดสำหรับสวดทานความ ถูกต้องมิให้คลาดเคลื่อนไปจากที่พระพุทธองค์ตรัสสั่งสอนจริงด้วยสังฆานุมัติ พร้อมกันครั้งแรกโดยพระอรหันตเถระ ๕๐๐ รูป ภายหลังพุทธปรินิพพานได้ ๓ เดือน การสังคายนาพระธรรมวินัยในครั้งแรกนั้นได้ยกเอาพระพุทธพจน์ ที่ทรงแสดงโปรดเวไนยสัตว์ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ขึ้นสู่การพิจารณา สวดทานรับรองความบริสุทธิ์ถูกต้องในท่ามกลางสงฆ์ แล้วประมวลจัด

เป็นหมวด ไว ๓ หมวดใหญ่ เรียกว่า พระไตรปิฎก อันประกอบด้วย พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก

พระวินัยปิฎก หมวดพระวินัย ว่าด้วยพระพุทธรูปบัญญัติที่ทรงวางหลักความประพฤติและมารยาทอันเป็นแบบอย่างเยี่ยงอารยชนของผู้เข้ามาบวช ประพฤติพรหมจรรย์ขั้นสูงในพระพุทธศาสนา เป็นประมวลพระพุทธานุญาตรัสสั่งสอนเกี่ยวกับศีลหรือสิกขาบทตลอดจนพิธีกรรมและขนบธรรมเนียมของพระสงฆ์ อันเป็นกฎระเบียบที่พระภิกษุและพระภิกษุณีต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัด นอกจากนี้ยังได้ประมวลเหตุการณ์พุทธประวัติที่สำคัญๆ นับตั้งแต่แรกตรัสรู้เสวยวิมุตติสุขเป็นต้นไปพร้อมทั้งประวัติการทำสังคายนาไว้ด้วย มี ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แบ่งออกเป็น ๕ คัมภีร์ คือ มหาวิงค์ ภิกขุณีวิงค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยพระไตรปิฎกของไทยเราจัดพิมพ์เป็น ๔ เล่มหนังสือ ในจำนวน ๔๕ เล่ม ได้แก่พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑ ถึงเล่มที่ ๔

พระสุตตันตปิฎก หมวดพระสูตร ว่าด้วยประมวลพระธรรมเทศนา ตรัสบรรยายธรรมของพระพุทธองค์ที่ตรัสให้เหมาะแก่บุคคลและโอกาส เป็นประมวลหลักพุทธธรรมที่ทรงแสดงโดยบุคลาธิษฐานหรือทรงใช้สมมติโวหารตลอดจนบทคาถาประพันธ์ เรื่องเล่า และเรื่องราวชั้นเดิมที่แสดงถึงประวัติของพระพุทธองค์และพระอรหันตสาวกทั้งหลาย มี ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แบ่งออกเป็น ๕ คัมภีร์ เรียกว่า นิกาย ๕ คือ ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยพระไตรปิฎกของไทยเราจัดพิมพ์เป็น ๒๕ เล่มหนังสือ ในจำนวน ๔๕ เล่ม ได้แก่พระไตรปิฎกเล่มที่ ๕ ถึงเล่มที่ ๓๓

พระอภิธรรมปิฎก หมวดพระอภิธรรม ว่าด้วยประมวลพระพุทธานุญาตอันเกี่ยวกับหลักปรมาตมธรรมที่เป็นความหมายที่แท้จริงของสรรพสิ่ง เป็นประมวลคำอธิบายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ๆ โดยธรรมาธิษฐาน

คือไม่ยกบุคคล สถานที่ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ อันเป็นสมมติบัญญัติเข้ามาประกอบความ มี ๔๒,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แบ่งออกเป็น ๗ คัมภีร์ คือ ัมมสังคณี วิภังค์ ธาตุกถา ปุคคลบัญญัติ กถาวัตถุ ยมก และปฏิจจกัน โดยพระไตรปิฎกของไทยเราจัดพิมพ์เป็น ๑๒ เล่มหนังสือ ในจำนวน ๔๕ เล่ม ได้แก่พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓๔ ถึงเล่มที่ ๔๕

พระไตรปิฎก จัดเป็นหนึ่งในพระสัทธรรม ๓ คือปริยัติสัทธรรมที่ประมวลไว้ซึ่งนวัคสัตตสุตสัจธรรมทั้งหมด เป็นปทัฏฐานให้เกิดปฏิบัติสัทธรรม คือศีล สมาธิ ปัญญา และนำไปสู่การบรรลุปฏิเวธสัทธรรม คือมรรค ผล นิพพานในที่สุด ดังนั้น จึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในทางพระพุทธศาสนา ดังพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในคราวจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสังคายนา ในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐ ความว่า

“พระไตรปิฎกเป็นพระคัมภีร์ที่รวบรวมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระอรหันตสาวกได้รับการธุระสั่งสอนสืบต่อกันมา เป็นพระคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา เท่ากับเป็นสัญลักษณ์ของพระบรมศาสดา พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนผู้สนใจพระพุทธศาสนามีความจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้จากพระไตรปิฎก เพราะฉะนั้น คัมภีร์พระไตรปิฎกนี้พระเถรานุเถระแต่ปางก่อนจึงได้ช่วยกันรักษาสืบต่อกันมา ในการสร้างวัดวาอารามสมัยก่อนนั้น จะต้องสร้างหอไตรประจำวัด ซึ่งเป็นที่เก็บรักษาพระไตรปิฎกอันประกอบด้วยคัมภีร์ใบลาน พระภิกษุสามเณรผู้บวชในพระพุทธศาสนาจะเป็นศาสนทายาท ก็จำเป็นต้องศึกษาภาษาบาลีอันเป็นภาษาที่จารึกในคัมภีร์พระไตรปิฎก พร้อมทั้งอรรถกถาฎีกา โยชนา สัททวาวิเสส อันเป็นคัมภีร์ประกอบเพื่อให้เข้าใจเนื้อความพระไตรปิฎกนั้น พระมหากษัตริย์ทรงนับถือพระพุทธศาสนาในปางก่อน

จึงได้ให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียนหาความรู้ในพระไตรปิฎกนั้นๆ ให้แตกฉาน เพื่อนำเอาความรู้มาสั่งสอนแก่พุทธศาสนิกชน สำหรับในประเทศไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะมาตลอดสาย และได้ทรงให้พระภิกษุสงฆ์ได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมคือพระไตรปิฎกนี้สืบต่อกันมา ทรงถือเป็นพระราชกิจสำคัญ มีการสอบพระปริยัติธรรมเพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้แสดงความรู้ที่ได้ศึกษาพระไตรปิฎกนั้นๆ และทรงปูนบำเหน็จความสามารถแก่พระภิกษุสามเณรผู้สอบไล่ได้พระปริยัติธรรม ซึ่งทุกวันนี้ได้ขยายวงกว้างออกมาเป็นการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลีสนาทมูลวาท ตลอดจนพระราชนานพระบรมราชูปถัมภ์ให้พระภิกษุสามเณรผู้ทรงความรู้ทำการสังคายนาพระไตรปิฎก ถือเป็นการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอันยิ่งใหญ่...”

พระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทได้รับการนำสืบๆ กันมาด้วยภาษามคธ หรือภาษาบาลี อันหมายถึงภาษาที่รักษาไว้ซึ่งพระพุทธพจน์โดยวิธีมุขปาฐะหรือมุขปาฐะ คือวิธีทรงจำนำสืบต่อ ๆ กันด้วยการสาธยายท่องจำกัน สั่งสอนกันจากปากสู่ปาก หรือวิธีบอกเล่ากล่าวสอนจากอาจารย์สู่ศิษย์โดยโวหารต่างๆ เป็นเวลาถึง ๔ พุทธศตวรรษ จึงได้รับการจารึกเป็นลายลักษณ์อักษรลงในใบลานในคราวสังคายนาครั้งที่ ๕ ในประเทศศรีลังกาเมื่อพุทธศักราช ๔๓๓ ตลอดระยะเวลาดังกล่าวนี้ ถ้าในสมัยใดมีความพินเพื่อเลอะเลือนจำกันมาผิด มีข้อบกพร่องผิดพลาดอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีคำสอนของลัทธิอื่นเข้ามาปะปนในพระไตรปิฎก อันเป็นเหตุให้พระสงฆ์ประพฤติดผิดหลักพระธรรมวินัย บรรดาพระอรหันต์หรือพระมหาเถระในยุคสมัยนั้นๆ ก็จะต้องถือเอาเป็นการธุระดำเนินการประชุมพระสงฆ์ทำสังคายนาเพื่อสอบทานสวดรับรองความถูกต้องพร้อมกันเป็นครั้ง ๆ โดยประวัติการทำสังคายนานั้น สามครั้งแรกทำในประเทศอินเดีย ครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๕

ทำในประเทศศรีลังกา ซึ่งในการทำสังคายนาครั้งที่ ๕ นี้เอง พระเถระ
 สังคิติกจารย์ทั้งหลายได้คำนึงถึงว่า “ในอนาคต กุลบุตรคงมีศรัทธาอ่อนลง
 และปัญญาที่จะทรงจำพระธรรมวินัยสืบอายุพระพุทธศาสนาคงน้อยลงด้วย
 ควรที่คณะสงฆ์จะสังคายนาพระธรรมวินัยแล้วลงบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์
 อักษร” เพราะประจักษ์ที่พวกทมิฬไม่นับถือพระพุทธศาสนา ซึ่งปกครอง
 ประเทศศรีลังกาแล้วทำให้เกิดภัยพิบัติอย่างใหญ่หลวงต่อพระพุทธศาสนา
 เป็นเหตุให้พระภิกษุสาวกทั้งหลายต่างพากันปลีกตนไปอยู่ตามป่าเขาอย่าง
 ลำเค็ญ มีความผิเคืองด้วยภิกษาหาร ต้องอดทนอยู่อย่างลำบากถึง ๑๒ ปี
 แต่ท่านเหล่านั้นหาคำนึงถึงความลำบากทางกายของตนไม่ ต่างช่วยกัน
 ทรงจำพระไตรปิฎกท่านละหนึ่งนิกายบ้าง สองนิกายบ้าง ถึงแม้ไม่มีอะไร
 จะฉันทเป็นภัตตาหาร ก็ฉันใบไม้แทน เพื่อให้ร่างกายมีกำลังทรงอยู่เพียงเพื่อ
 สารยายท่องบ่นทบทวนพระไตรปิฎกที่ทรงจำไว้นั้น ทั้งนี้เพื่อมิให้พระไตรปิฎก
 ที่ทรงจำไว้นั้นสูญไปพร้อมกับชีวิตของท่าน เพราะฉะนั้นพระภิกษุสาวกที่
 ทรงจำพระไตรปิฎกได้มีจำนวนน้อยเต็มที บางท่านเกิดเตโชธาตุในท้องกำเริบก็
 ต้องนอนเอาทรายกลบท้อง เพื่อให้ดูดความร้อนจากร่างกายแล้วสารยาย
 ทบทวนพระไตรปิฎกนั้นมิให้เสื่อมสูญหายไป เมื่อได้ประจักษ์ชัดถึงการ
 ทรงจำพระไตรปิฎกด้วยวิธีมุขปาฐะว่าไม่อาจจะรักษาพระไตรปิฎกไว้ได้ต่อไป
 จึงได้มีมติจารึกพระไตรปิฎกลงในใบลานเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยภาษามคธ
 พร้อมทั้งจารึกอรรถกถา (คัมภีร์อธิบายความแห่งพระไตรปิฎก) ด้วยภาษา
 สิงหล แล้วนำสืบเผยแพร่ไปยังประเทศต่างๆ ที่นับถือพระพุทธศาสนา และ
 ต่อมาเมื่อวิทยาการด้านการพิมพ์เจริญขึ้น ได้มีการพิมพ์พระไตรปิฎกเป็น
 รูปเล่มหนังสือ โดยใช้อักษรของประเทศนั้น ๆ จึงปรากฏเป็นพระไตรปิฎก
 ฉบับอักษรสิงหล ฉบับอักษรเทวนาครี ฉบับอักษรพม่า ฉบับอักษรขอม
 ฉบับอักษรไทย ฉบับอักษรโรมัน ฉบับอักษรมอญ เป็นต้น และเมื่อจะจัด

พิมพ์หรือจัดสร้างซ้ำแต่ละครั้งเนื่องในโอกาสสำคัญๆ ก็จะมีการสังคายนาตรวจชำระสอบทานเพื่อคงความบริสุทธิ์บริบูรณ์โดยการนำคัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับอักษรต่าง ๆ มาเทียบเคียงกัน ตรวจสอบให้ลงกันสมกันเป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเครื่องหมายวรรคตอน จัดทำเชิงอรรถแสดงปาฐะที่ต่างกัน พร้อมทั้งจัดทำดัชนีคือปทานุกรม นามานุกรม คาถานุกรม และอัมมประเภทแสดงลำดับหมวดธรรม เพื่อสะดวกในการสืบค้นดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทย ได้นำพระไตรปิฎกจากประเทศศรีลังกามาสืบทอดศึกษาเล่าเรียนกันโดยลำดับ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการสังคายนาตรวจชำระสอบทานพระไตรปิฎกในประเทศไทย มีประวัติการดำเนินงานในแต่ละยุคสมัยที่พระบรมมหาราชวังของไทยผู้ทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภกและทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงโปรดฯ รับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดังปรากฏตามหลักฐานที่บันทึกไว้ ดังนี้

ในรัชสมัยของพระเจ้าติโลกราชแห่งเชียงใหม่ ได้มีการสังคายนาพระไตรปิฎกจารึกลงในใบลานด้วยอักษรธรรมล้านนาขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช ๒๐๒๐ ต่อมา ในสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ภายหลังจากที่ทรงกู้เอกราชจัดการบ้านเมืองไทยเสร็จแล้ว ทรงใฝ่พระทัยในการพระพุทธานุศาสนเป็นอย่างยิ่ง ทรงปรารถนาว่าพระไตรปิฎกกระจัดกระจายเสียหายไปมาก จึงทรงโปรดฯ ให้อัญเชิญพระไตรปิฎกจากเมืองนครศรีธรรมราชซึ่งมีความสมบูรณ์มารวบรวมไว้ที่กรุงธนบุรี เมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๓

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี เมื่อพุทธศักราช ๒๓๓๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ทรงโปรดฯ ให้รวบรวมคัมภีร์พระไตรปิฎกในส่วนที่กระจัดกระจายให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วทรงอาราธนาพระเถรานุเถระและเชษฐราชบัณฑิตผู้ทรงความรู้ ให้ทำการสังคายนาตรวจ

ชำระพระไตรปิฎก แล้วทรงโปรดฯ ให้ช่างคัดลอกจำลองพระไตรปิฎกพร้อมทั้งอรรถกถาและฎีกาจารึกด้วยอักษรขอมลงในใบลาน จำนวน ๓,๗๘๖ ผูก พร้อมทั้งปิดทองหีบ ปกหน้า ปกหลัง และกรอบ เรียกว่า พระไตรปิฎก ฉบับทอง ต่อมา พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ทรงโปรดฯ ให้มีการซ่อมส่วนคัมภีร์พระไตรปิฎกที่ชำรุดให้สมบูรณ์ และทรงโปรดฯ ให้สร้างฉบับใหม่ขึ้นมาอีก เรียกว่า ฉบับรดน้ำแดง แม้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ก็ทรงโปรดฯ ให้สร้างคัมภีร์พระไตรปิฎก ๕ ฉบับ มีฉบับรดน้ำเอก ฉบับเทพชุมนุม เป็นต้น พร้อมทั้งทรงโปรดฯ ให้อาราธนาพระมหาเถระเข้าไปถวายพระธรรมเทศนาในพระบรมมหาราชวัง โดยให้เรียบเรียงพระไตรปิฎก อรรถกถา และฎีกา เป็นสำนวนพระธรรมเทศนา และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ก็ทรงโปรดฯ ให้สร้างคัมภีร์พระไตรปิฎกที่ขาดหายไปให้ครบสมบูรณ์ พร้อมทั้งทรงโปรดฯ ให้สร้างฉบับใหม่ขึ้นมาอีก เรียกว่า ฉบับล่องชาด

พระไตรปิฎกทั้ง ๔ รัชสมัยแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ดังกล่าวมานี้ยังเป็นภาษาบาลีอักษรขอม ดังนั้น ในปีพุทธศักราช ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ จึงทรงโปรดฯ ให้มีการสังคายนาชำระพระไตรปิฎกและปริวรรตบาลีอักษรขอมเป็นบาลีอักษรไทย และทรงโปรดฯ ให้จัดพิมพ์เป็นเล่มหนังสือขึ้นเป็นครั้งแรก จำนวน ๓๙ เล่ม รวม ๑,๐๐๐ ชุด เพื่อฉลองในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงมีพระราชประสงค์อุทิศพระราชกุศลถวายแด่พระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ จึงทรงโปรดฯ ให้มีการตรวจชำระต้นฉบับที่ขาดหายไปเพิ่มอีกจากที่มีอยู่ ๓๙ เล่ม และจัดพิมพ์เป็น ๔๕ เล่ม จบบริบูรณ์ เพื่อให้เท่ากับจำนวนพรรษาที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญ

พุทธกิจ การตรวจชำระพระไตรปิฎกครั้งนี้คณะสงฆ์กระทำอย่างโอฬารยิ่ง โดยปรับปรุงแก้ไขเครื่องหมายวรรคตอน ใช้เครื่องหมายพินทุแทนยามักการ เริ่มจัดทำตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๖๘ จนถึงปีพุทธศักราช ๒๔๗๓ จึงแล้วเสร็จ และเรียกชื่อพระไตรปิฎกฉบับนี้ว่า **สยามมรณัฐส เตปิฎก** : พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ พิมพ์จำนวน ๑,๕๐๐ ชุด ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการจัดพิมพ์ คัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับอักษรไทยครบสมบูรณ์ และพระไตรปิฎกบาลีฉบับสยามรัฐนี้ได้มีการพิมพ์ซ้ำสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม พระไตรปิฎกที่ได้รับการตรวจชำระและจัดพิมพ์ทั้งหมด นับแต่สมัยโบราณมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๗ เป็นภาษาบาลีหรือภาษามคร แม้จะได้มีการแปลเป็นภาษาไทยมาช้านานแล้วตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ก็ยังมีได้มีการแปลอย่างเป็นทางการในนามของคณะสงฆ์ จึงต่อมา ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๓ คณะสงฆ์โดยได้รับพระบรมราชูปถัมภ์จากพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ได้ประชุมกันดำเนินการแปลพระไตรปิฎกภาษาบาลีเป็นภาษาไทยบริบูรณ์และจัดพิมพ์เป็นครั้งแรก เรียกว่า **พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง** โดยแปลตามความในพระไตรปิฎกภาษาบาลี แล้วพิมพ์เป็นเล่ม ๒,๕๐๐ ชุด ชุดละ ๘๐ เล่ม เพื่อให้เท่ากับจำนวนพระชนมายุของพระพุทธเจ้าส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งแปลเป็นสำนวนเทศนา โดยถือเอาพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับสยามรัฐเป็นต้นฉบับ พิมพ์ลงในใบลาน ๑,๒๕๐ กัณฑ์ เพื่อให้เท่ากับจำนวนพระอรหันตสาวกในครั้งพุทธกาลที่มาเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยมีนัยหมายเพื่อประชุมฟังพระโอวาทปาติโมกข์ในคราวจาตุรงคสันนิบาต ดิถีเพ็ญแห่งมาฆมาส อนึ่ง การแปลและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกครั้งนี้กระทำเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในโอกาสที่พระพุทธศาสนาได้ดำรงมั่นมาครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ อีกส่วนหนึ่งด้วย

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวงนี้ คณะสงฆ์ได้ดำเนินการตรวจชำระจัดพิมพ์สืบต่อมาเนื่องในวโรกาสสำคัญอีก ๓ วาระ รวมเป็น ๔ วาระด้วยกัน

กล่าวคือ วาระที่ ๒ พิมพ์ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เนื่องในมหามงคลวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี จำนวน ๒,๐๐๐ ชุด ชุดละ ๔๕ เล่ม วาระที่ ๓ พิมพ์ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ จำนวน ๒,๐๐๐ ชุด และวาระที่ ๔ พิมพ์ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ จำนวน ๓,๐๐๐ ชุด เนื่องในวโรกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงมีพระราชดำริว่า พระพุทธวจนะอันเรียกว่าพระไตรปิฎกย่อมเป็นหนังสือที่ประมวลพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งยังบริบูรณ์และตั้งมั่นอยู่ตราบใด ก็ย่อมเป็นหลักของพุทธบริษัทที่จะปฏิบัติให้เป็นสัมมาปฏิบัติ ถึงความงอกงามรุ่งเรืองอยู่ตราบนั้น จึงทรงมีพระราชศรัทธาเลื่อมใสพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ในการสังคายนาพระไตรปิฎกถวายตามที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ถวายพระพร เนื่องในมงคลดิถีที่มีพระชนมพรรษาจะบรรจบ ๕ รอบนักษัตร ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ และมีพระบรมราชโองการประกาศขออาราธนาสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ พระสงฆ์เปรียญธรรมพร้อมด้วยศาสนบัณฑิต เป็นภาระธุระดำเนินการสังคายนาพระธรรมวินัยตรวจชำระพระไตรปิฎกให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพื่อความเจริญรุ่งเรืองสถาพรแห่งพระบวรพุทธศาสนาสืบไป

การสังคายนาพระธรรมวินัยตรวจชำระพระไตรปิฎกเนื่องในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบนักษัตร^{๑๐๖} ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ นี้ คณะสงฆ์ได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศาสนา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับสนองงานคณะสงฆ์ขณะนั้นเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยรัฐบาลซึ่งมี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็น

นายกรัฐมนตรีขณะนั้นได้จัดสรรงบประมาณอุดหนุน และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีพระฤกษ์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม แล้วได้ดำเนินการสังคายนาตรวจชำระในรูปของคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการสังคีตการกสงฆ์ คณะกรรมการปาฬิวิโสธกะ คณะกรรมการอิการแห่งสังคีตการกสงฆ์ คณะกรรมการศาสนบัณฑิต ทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์ และคณะกรรมการดำเนินการและประสานงาน และมีสังฆานุมัติให้ใช้ตำหนักสมเด็จพระ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เป็นสถานที่ตรวจชำระ โดยนำพระไตรปิฎกที่ได้ดำเนินการจัดพิมพ์เป็นฉบับหลวงแล้วนั้นมาตรวจสอบให้มีความถูกต้องทั้งฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทย กล่าวคือ ในส่วนของฉบับภาษาบาลี ได้ใช้ พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับสยามรัฐ เป็นต้นฉบับสอบเทียบกับพระไตรปิฎกฉบับอื่นๆ โดยได้ตั้งข้อ ย่อหน้า ยกหัวข้อสูตรหรือมาติกาให้เห็นชัดเจน และได้อ้างหน้าคัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ ฉบับฉัฎฐสังคีติ (อักษรพม่า) ฉบับอักษรเทวนาครี และฉบับอักษรโรมัน ในบรรทัดแรกของหน้านั้นๆ เพื่อสะดวกต่อการค้นคว้าของนักศึกษา รวมทั้งบอกเลขบรรทัดแต่ละหน้าของพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีนี้ไว้ด้วย สำหรับฉบับภาษาไทย ได้นำ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง มาเป็นต้นฉบับในการตรวจสอบพิจารณาจำนวนแปล

การดำเนินการสังคายนาพระธรรมวินัยตรวจชำระพระไตรปิฎกตามที่กล่าวมานี้ได้แล้วเสร็จทันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบนักษัตริ์ และเรียกชื่อพระไตรปิฎกฉบับนี้ว่า พุทธมรรคสูตร สงคีติเตปิฎก ๒๕๓๐ พุทธวสุเส : พระไตรปิฎกฉบับสังคายนา ในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐ โดยจัดพิมพ์ฉบับภาษาบาลีจำนวน ๑,๐๐๐ ชุด และจัดพิมพ์ฉบับภาษาไทย จำนวน ๓,๐๐๐ ชุด

ต่อมา พระไตรปิฎกฉบับสังคายนา ในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐ ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทยดังกล่าวนี้ได้มีพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธา

สร้างถวายเป็นวัดจนหมดลง โดยเหตุที่พระไตรปิฎกนั้นเป็นพระคัมภีร์ที่มีความสำคัญ คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมจึงเตรียมการที่จะจัดพิมพ์ซ้ำ แต่เพื่อให้เป็นไปตามประเพณีที่ทำกันมา คือก่อนจะจัดพิมพ์พระไตรปิฎกแต่ละครั้ง ต้องมีการประชุมสงฆ์ผู้ทรงความรู้และศาสนบัณฑิตตรวจชำระสอบทานความถูกต้องในเบื้องต้น กอปรกับได้พิจารณาเห็นว่าพระไตรปิฎกฉบับสังคายนาฯ ในส่วนภาษาบาลีนั้น แม้จะดำเนินการตรวจชำระจากคณะกรรมการสังคีติการสงฆ์ในครั้งนั้นมาแล้ว แต่ก็ยังมีปาฐะที่บกพร่องผิดพลาดอยู่บ้างในบางเล่ม บางสูตร บางข้อ ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดด้านเวลาและขั้นตอนการจัดพิมพ์เป็นสำคัญ แม้ในส่วนฉบับภาษาไทยก็ปรากฏว่าสูตรเดียวกันซึ่งมีบทพระบาลีเหมือนกัน หรือข้อความพระบาลีอย่างเดียวกันแต่ปรากฏต่างที่กันกลับมีข้อความสำนวนแปลที่ไม่ลงกันสมกัน เป็นต้น ทั้งนี้เพราะเกิดจากคณะกรรมการแปลมีหลายชุดจึงแปลสำนวนต่างกัน แต่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า พระไตรปิฎกนั้นเป็นพระคัมภีร์สำคัญในพระพุทธศาสนาสำหรับศึกษาค้นคว้าอ้างอิงของพุทธบริษัท หาใช่เป็นหนังสืออ่านทั่วไปไม่ แม้จะเป็นฉบับภาษาไทยก็ควรที่จะมีเอกภาพในด้านสำนวนคำแปลที่เป็นแบบอย่างและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของบัณฑิตชน ดังนั้น เพื่อให้การจัดพิมพ์พระไตรปิฎกเผยแพร์ในปัจจุบันมีข้อบกพร่องผิดพลาดน้อยที่สุด คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบทานต้นฉบับพระไตรปิฎกฉบับสังคายนา ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวนี้ได้มีฉันทานุมัติชำระสอบทานต้นฉบับพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสังคายนา ทั้ง ๔๕ เล่ม เป็นอันดับแรก โดยกำหนดแนวทาง คือ ให้สอบทานคำแปลของพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสังคายนาให้ถูกต้องสมบูรณ์ มิให้ตกหล่นคลาดเคลื่อนจากบทปาฐะในพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับสังคายนา หากพบว่าตกหล่น ก็แปลเพิ่มให้สมบูรณ์ หากพบว่าคลาดเคลื่อน ก็แปลให้ถูกต้องตามนัยอรรถกถา และหากพบว่าสำนวนคำแปลของสูตรใด หรือข้อใดที่ปรากฏหลายที่ทั้งในเล่มเดียวกันหรือ

ต่างเล่มไม่ตรงกัน ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับฉบับภาษาบาลีแล้วปรากฏว่ามีข้อความพระบาลีอย่างเดียวกัน ก็ปรับแก้สำนวนให้ตรงกัน เป็นต้น

คณะกรรมการดังกล่าวนี้ได้เพียรพยายามดำเนินการตรวจสอบต้นฉบับพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสังคายนาสำเร็จเพียงขั้นตอนการสอบทานคำแปลมิให้ตกหล่นจากต้นฉบับภาษาบาลี โดยมีได้ปรับแก้สำนวนคำแปลที่ลักลั่นกันในบางสูตรให้ลงกันสมกัน จึงต่อมา คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้มีมติให้ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙, ราชบัณฑิต) วัดราชโอรสาราม รับเป็นภาระธุระดำเนินการสานต่อในขั้นตอนที่เหลือให้สำเร็จเรียบร้อย ซึ่งในเบื้องต้น พระธรรมกิตติวงศ์ ได้นำต้นฉบับพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสังคายนา ที่คณะกรรมการดังกล่าวได้สอบทานคำแปลกับฉบับภาษาบาลีไว้แล้วนั้นมา ให้คณะศิษย์ดำเนินการบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปรับแก้สำนวนและการเชื่อมโยงข้อมูลแล้วได้ศึกษาการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อที่จะได้ดำเนินการปรับแก้สำนวนคำแปลในเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง อันเป็นการลดขั้นตอนที่ไม่ต้องพิมพ์ข้อมูลออกมาเป็นรูปเพื่อตรวจและสั่งแก้ ซึ่งช่วยประหยัดทั้งด้านเวลาและวัสดุประกอบการพิมพ์ พร้อมทั้งได้เตรียมรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพระไตรปิฎกภาษาไทยจากแหล่งต่างๆ ที่พระโบราณจารย์ได้แปลไว้ เช่น พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวงและฉบับอื่นๆ เพื่อจัดทำเป็นอุปการะสอบทานเทียบเคียงประกอบการปรับแก้สำนวนคำแปล และที่สำคัญ ได้นำคัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่นายพร รัตนสุวรรณ ได้ประชุมศาสนบัณฑิตตรวจชำระและจัดพิมพ์อย่างครบบริบูรณ์มาเป็นอุปกรณ์ประกอบการปรับแก้สำนวนคำแปลให้ถูกต้องตามพุทธานุญาต นอกจากนี้ยังได้จัดหาซีดีรอมพระไตรปิฎกฉบับคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยมหิดลจัดทำไว้มาสืบค้นข้อความพระบาลีที่ซ้ำกันเพื่อจะได้ปรับสำนวนคำแปลให้เป็นเอกภาพกันอีกด้วย เมื่อเสร็จขั้นตอนการบันทึกข้อมูลดังกล่าวแล้ว จึงได้ดำเนินการ

ปรับแก้ข้อมูลสำนวนคำแปลพระไตรปิฎกภาษาไทยในเครื่องคอมพิวเตอร์ไปตามลำดับเล่ม จนแล้วเสร็จทั้ง ๔๕ เล่ม พร้อมทั้งจะให้พิสูจน์อักษรก่อนเสนออนุมัติจัดพิมพ์ แต่ได้พิจารณาเห็นว่า พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวงและฉบับสังคายนาที่พระโบราณจารย์ได้แปลและจัดทำไว้นั้น มิได้ทำเชิงอรรถคือคำอธิบายศัพท์หรือข้อความที่ยากต่อความเข้าใจไว้ ดังนั้น เพื่อเอื้อประโยชน์ ในการอ่านพระไตรปิฎกให้เข้าใจสำหรับประชาชนทั่วไปและสามารถเป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงที่ถูกต้องอันเหมาะสมแก่ยุคสมัยปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงได้เพิ่มขั้นตอนการจัดทำเชิงอรรถขึ้นโดยกำหนดแนวทางในการจัดทำ คือทำคำอธิบายเฉพาะคำศัพท์วิชาการทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกซึ่งแปลทับศัพท์ไว้หรือข้อความที่ยากต่อความเข้าใจ โดยตรวจดูคำอธิบายจากคัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาฯ ที่อธิบายหรือแยกประเภทศัพท์หรือข้อความแห่งพระบาลีนั้นๆ เป็นเบื้องต้นแล้วแปลสรุปความเป็นภาษาไทยที่กะทัดรัด พร้อมทั้งอ้างอิงคัมภีร์อรรถกถาเป็นอักษรย่อและบอกเล่มหรือหน้าไว้ในวงเล็บเพื่อประโยชน์ในการสืบค้นอ้างอิงของผู้ต้องการหลักฐานอ้างอิงหรือต้องการศึกษาพระพุทธศาสนาชั้นสูง ในกรณีคำแปลภาษาไทยที่ไม่นิยมใช้ซึ่งเกรงว่าคนทั่วไปอ่านแล้วไม่เข้าใจและต้องเสียเวลาเปิดดูความหมายในพจนานุกรม โดยที่คัมภีร์อรรถกถาก็ไม่ได้ให้คำอธิบายไว้ เช่น คำว่า ทิม ซึ่งหมายถึงศาลาแถวหรือห้องแถวสำหรับเป็นที่พักหรือเก็บของ ก็ได้ทำเชิงอรรถไว้โดยอ้างที่มาจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หรืออธิบายเพิ่มเติมตามสมควร พร้อมทั้งบอกหน้ากำกับไว้เพื่อการสืบค้น เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนการจัดทำเชิงอรรถพร้อมทั้งจัดหน้าวรรคตอนนี้ได้อาศัยความละเอียดและใช้เวลาในการจัดทำเป็นอย่างมาก

การจัดทำต้นฉบับพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสังคายนาฯ เพื่อเสนอจัดพิมพ์ดังกล่าวนี้ ได้ใช้เวลาในการดำเนินการจัดทำเป็นเวลานาน จึงแล้วเสร็จเป็นข้อมูลต้นฉบับอยู่ในคอมพิวเตอร์ ในส่วนของการจัดทำต้นฉบับ

พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับสังคายนาฯ นั้นยังมิได้มีการตรวจชำระสอบทาน
 แต่อย่างใด จนถึงปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ประารภ
 เหตุที่พระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทรงดำรงอยู่ในฐานะองค์
 เอกอัครศาสนูปถัมภกและทรงเป็นพุทธมามกะ พระราชกรณียกิจของพระ
 มหากษัตริย์แต่ละพระองค์อันเกี่ยวเนื่องกับการพระพุทธานุศาสนานอกจากจะ
 ทรงอุปถัมภ์พระสงฆ์ให้สามารถบริหารงานปกครอง งานการศึกษา
 งานเผยแผ่ งานสาธารณูปการ งานสาธารณสงเคราะห์ และงานการศึกษา
 สงเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว พระราชกรณียกิจอันเกี่ยวเนื่องกับ
 การอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธานุศาสนาอีกส่วนหนึ่ง ก็คือทรงโปรดฯ ให้มีการ
 ตรวจชำระจัดพิมพ์พระไตรปิฎก ซึ่งพระราชกรณียกิจส่วนนี้ได้อำนวยผลให้
 พระสงฆ์และประชาชนมีหลักในการศึกษา ปฏิบัติ และเผยแผ่พระพุทธานุศาสนา
 อันก่อให้เกิดความดำรงมั่นคงแห่งพระพุทธานุศาสนาคู่กับชาติไทยตราบเท่า
 ทุกวันนี้ ดังนั้น ในมหามงคลโรกาสที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา-
 ภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช
 บรมนาถบพิตร ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์แห่ง
 ราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๕ นับเวลา
 ถึงปัจจุบัน เป็นปีที่ ๖๐ สมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารพระองค์ได้
 เสด็จดำรงสยามรัฐสีมาราชอาณาจักร ทรงประพฤติปฏิบัติพระองค์มั่นคงอยู่
 ในทศพิธราชธรรมและจักรวรรดิวัตร ประสิทธิ์ประสาทความไพบุลย์รุ่งเรือง
 วัฒนาสถาพร ทรงพระมหากรุณาแก่งพสกนิกรถ้วนหน้า คณะสงฆ์โดย
 มหาเถรสมาคม สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อพสกนิกร ประเทศชาติ
 และพระพุทธานุศาสนา จึงมีมติให้จัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีและ
 ฉบับภาษาไทย เพื่อเป็นการเฉลิมพระบุญญาธิการและเฉลิมพระเกียรติคุณ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อเป็นการสืบสานพระไตรปิฎกให้เป็น

หลักสำคัญของพระพุทธศาสนาในการศึกษาสัมมาปฏิบัติของพุทธบริษัท ซึ่งกิจกรรมส่วนนี้นับเป็นหนึ่งในแปดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสมหามงคลสมัยที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๙

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๗/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ มหาเถรสมาคมได้มีมติเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทยเฉลิมพระเกียรติฯ ประกอบด้วยบรรพชิต ๔๐ รูป คฤหัสถ์ ๔ คน รวม ๔๔ รูป/คน โดยมี สมเด็จพระพุทธอาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโน ป.ธ. ๙) วัดสระเกศ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานกรรมการ พระพรหมมุนี (จุนท์ พรหมคฺคโต ป.ธ. ๙) วัดบวรนิเวศวิหาร พระพรหมเวที (สนิท ชวณฺโณ ป.ธ. ๙) วัดไตรมิตรวิทยาราม เป็นรองประธานกรรมการ และพระราชสุธี (โสภณ โสภณจิตฺโต ป.ธ. ๙) วัดเทวราชกุญชร เป็นเลขานุการ ซึ่งต่อมา เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๙ คณะกรรมการ ฯ นี้ได้ประชุมพิจารณาแนวทางในการดำเนินงานจัดพิมพ์พระไตรปิฎกภาษาบาลีและภาษาไทยเฉลิมพระเกียรติฯ และได้ข้อสรุปเป็นแนวปฏิบัติว่า ในการดำเนินงานตรวจชำระพระไตรปิฎกภาษาบาลี ให้นำพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับสังคายนา พุทธศักราช ๒๕๓๐ เป็นต้นฉบับในการตรวจชำระ และให้นำพระไตรปิฎกฉบับอื่นๆ มาเทียบเคียงโดยให้ทำเชิงอรรถในปาฐะที่ต่างกันไว้ ส่วนการตรวจชำระพระไตรปิฎกภาษาไทย ให้นำต้นฉบับพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสังคายนาฯ ที่พระธรรมกิตติวงศ์และคณะได้จัดทำไว้แล้วตามมติมหาเถรสมาคม มาตรวจสอบคำแปลและจัดทำหัวข้อให้ตรงกันกับพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับสังคายนาฯ ที่คณะกรรมการตรวจชำระแล้ว ทั้งนี้ประธานคณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานกองงานพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฯ เป็น ๓ กอง คือ

๑. คณะทำงานกองงานพระวินัยปิฎก จำนวน ๒๕ รูป/คน มีพระธรรมคุณาภรณ์ (เอื้อน หาสมุโม ป.ธ. ๙, Ph.D.) วัดสามพระยา เป็นประธาน

๒. คณะทำงานกองงานพระสุตตันตปิฎก จำนวน ๑๙ รูป มีพระวิสุทธิวงศาจารย์ (วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙, พธ.ด. กิตติมศักดิ์) วัดปากน้ำ เป็นประธาน

๓. คณะทำงานกองงานพระอภิธรรมปิฎก จำนวน ๒๑ รูป/คน มีพระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ. ๙, Ph.D.) วัดพิชยญาติการาม เป็นประธาน

ในการพิจารณาตรวจต้นฉบับพระไตรปิฎกภาษาบาลีนั้น ได้นำพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศมาเทียบเคียงตรวจสอบทำเชิงอรรถในปาฐะที่ต่างกัน จำนวน ๗ ฉบับ ประกอบด้วยพระไตรปิฎกบาลี อักษรไทย ๓ ฉบับ คือ (๑) ทพยรฎกสส สงคีติเตปิฎก (๒๕๓๐ พุทธวสุเส) (๒) สยามรฎกสส เตปิฎก (๒๕๒๕ พุทธวสุเส) (๓) มหาจุฬาลงคเตปิฎก (อนุสรณีย์ ๒๕๐๐ พุทธวสุเส) และพระไตรปิฎกบาลีอักษรต่างประเทศ ๔ ฉบับ คือ (๑) ฌฎกสงคีติเตปิฎก (พระไตรปิฎกบาลีอักษรพม่า ฉบับฉฐฐสังคายนา พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๓๔) (๒) อังคิลิสเตปิฎก (พระไตรปิฎกบาลีอักษรโรมัน ฉบับสมาคมบาลีปกรณ์) (๓) ลีฬพิเตปิฎก (พระไตรปิฎกบาลีอักษรสิงหล) (๔) นาลนุทาเทวนาครีปาลิเตปิฎก (พระไตรปิฎกบาลีอักษรเทวนาครี ฉบับมหาวิทยาลัยนาลันทา)

คณะทำงานแต่ละกองงานได้เพียรพยายามพิจารณาตรวจต้นฉบับพระไตรปิฎกทั้งภาษาบาลีและภาษาไทยตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นต้นมา จึงทำให้การพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทยเฉลิมพระเกียรติฯ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

บัดนี้ การพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกภาษาบาลีและภาษาไทยเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลสมัยที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ได้บรรลุผลเสร็จสิ้นแล้ว นับว่าสำเร็จได้โดยอาศัยพระบารมีพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริยาธิราชกอบปรด้วยความวิริยะอุตสาหะอุทิศเวลาเป็นพุทธบูชาของคณะกรรมการพระเถรานุเถระและศาสนบัณฑิตผู้ดำเนินการพิจารณาตรวจต้นฉบับและความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและอานุภาพแห่งกุศลเจตนาในการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทยเฉลิมพระเกียรติฯ ครั้งนี้ จงเป็นพลวปัจจัยดลบันดาลให้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรส พระราชธิดาพร้อมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน สถิตในไอศวรรยราชสมบัติ ทั้งสุขโสมนัสสวัสดิ์จงเกิดมีในที่ทุกสถาน ขอให้รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจงประสบความสำเร็จในการบริหารราชการแผ่นดิน ขออาณาประชาราษฎร์และสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่าจงอยู่เย็นเป็นสุขภายใต้พระบรมโพธิสมภาร เจริญออกงามในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดจิรัฏฐิตกาล เทอญ

สทา ทิปฺปตุ สทฺธมฺโม ตถาคตฺตปฺปเวทิตอ
ทสฺสเนนฺโต สพฺพโลกสฺส อุมฺมคฺคํ วิสฺสุทฺธิยา.

ขอพระสังฆธรรมที่พระตถาคตเจ้าทรงประกาศไว้ แสดง
ทางตรงเพื่อความบริสุทธิ์แก่โลกทั้งปวง จงรุ่งเรืองทุกเมื่อ เทอญ.

THE PALĪ ALPHABET IN THAI AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

อ = a -า = ā -ิ = i -ี = ī -ุ = u -ู = ū -เ = e -โ = o

CONSONANTS WITH VOWEL “A”

ก = ka	ข = kha	ค = ga	ฌ = gha	ง = ṅa
จ = ca	ฉ = cha	ช = ja	ฌ = jha	ญ = ña
ฎ = ṭa	ฐ = ṭha	ด = ḍa	ฒ = ḍha	ณ = ṇa
ต = ta	ถ = tha	ท = da	ธ = dha	น = na
ป = pa	ผ = pha	พ = ba	ภ = bha	ม = ma

ย = ya ร = ra ล = la ว = va ส = sa ห = ha พ = ḷa ° = ṁ

VOWELS IN COMBINATION

ก = ka กา = kā กิ = ki กี = kī กุ = ku กู = kū เก = ke โก = ko
 ข = kha ขา = khā ขิ = khi ขี = khī ขุ = khu ขู = khū เข = khe ขอ = kho

FIGURES

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

ทยุยรฏฺจสฺส เตปิฏเก สงฺเกตวิญญापณํ

อิ.	=	อิงฺกลิสเตปิฏกํ
ฉ.	=	ฉฏฺจสงฺคีติเตปิฏกํ
ทย.	=	ทยุยรฏฺจสฺส สงฺคีติเตปิฏกํ (๒๕๓๐ พุทฺธวสฺเส)
เท.	=	นาลนฺทาเทวนาคริपालิเตปิฏกํ
โป.	=	โปราณเตปิฏกํ
มหา.	=	มหาจุฬาเตปิฏกํ (อนุสฺสรณียํ ๒๕๐๐ พุทฺธวสฺเส)
สี.	=	สีหพเตปิฏกํ
สุยา.	=	สุยามรฏฺจสฺส เตปิฏกํ (๒๕๒๕ พุทฺธวสฺเส)

สุตตนต์ปิฎก ขุททกนิกายสุส

อปทานปาติยา

กิตฺตฺนปฺตํ

มติก

องเก

๑. พุทฺธวโก

๑.	พุทฺธวาทน	๑
๒.	ปจเจกพุทฺธวาทน	๑๐
๓.	เถรวาทน	๒๑
๓.๑	สาริปุตฺตเถรวาทน	๒๑
๓.๒	มหาโมคคัลลนเถรวาทน	๔๖
๓.๓	มหากสสปตฺเถรวาทน	๔๘
๓.๔	อนรุทฺธเถรวาทน	๕๑
๓.๕	ปุนณมนตานิปุตฺตเถรวาทน	๕๓
๓.๖	อุปาลิตเถรวาทน	๕๔
๓.๗	อญญาโกณทญฺญตเถรวาทน	๗๐
๓.๘	ปิณโฑลภารทฺวาชตเถรวาทน	๗๒
๓.๙	ขทรวนียเรวตตเถรวาทน	๗๔
๓.๑๐	อานนทตเถรวาทน	๗๖

มัตติกา

องฺเก

๒. สีหาสนนิยวकुโก

๑.	สีหาสนทหายกตฺเถราปทานํ	๗๙
๒.	เอกตฺถมฺภิกตฺเถราปทานํ	๘๐
๓.	นนฺทตฺเถราปทานํ	๘๒
๔.	จุลฺลปฺนฺถกตฺเถราปทานํ	๘๓
๕.	ปิลินฺทวจุจตฺเถราปทานํ	๘๕
๖.	ราหุลตฺเถราปทานํ	๘๗
๗.	อุปเสนวํคนตฺปุตตตฺเถราปทานํ	๘๙
๘.	รฏฺฐปาลตฺเถราปทานํ	๙๐
๙.	โสปากตฺเถราปทานํ	๙๒
๑๐.	สุมงฺคลตฺเถราปทานํ	๙๔

๓. สุกฺกติวकुโก

๑.	สุกฺกติตฺเถราปทานํ	๙๗
๒.	อุปวณตฺเถราปทานํ	๑๐๒
๓.	ตีณิสรรณาคมนิยตฺเถราปทานํ	๑๐๙
๔.	ปญฺจสีลสมาทานิยตฺเถราปทานํ	๑๑๒
๕.	อนนฺตสํสวากตฺเถราปทานํ	๑๑๔
๖.	รฐปทหายกตฺเถราปทานํ	๑๑๕
๗.	ปฺพินฺปฺชกตฺเถราปทานํ	๑๑๖
๘.	อุตฺตยิตฺเถราปทานํ	๑๑๗
๙.	เอกญฺชลิกตฺเถราปทานํ	๑๑๘
๑๐.	โฆมทหายกตฺเถราปทานํ	๑๑๙

มาติกา

อังกู

๔. กุณฺฐธานวคฺโค

๑. กุณฺฐธานตฺเถราปทานํ	๑๒๐
๒. สาคตตฺเถราปทานํ	๑๒๒
๓. มหากจุจายนตฺเถราปทานํ	๑๒๓
๔. กาพฺุทายิตฺเถราปทานํ	๑๒๕
๕. โมฆราชตฺเถราปทานํ	๑๒๗
๖. อธิมุตฺตกตฺเถราปทานํ	๑๓๐
๗. ลสฺสุนทายกตฺเถราปทานํ	๑๓๐
๘. อายาตทายกตฺเถราปทานํ	๑๓๑
๙. ฐมฺมจกฺกิกตฺเถราปทานํ	๑๓๒
๑๐. กปฺปรุกฺขิตฺเถราปทานํ	๑๓๓

๕. อุปาถิวคฺโค

๑. อุปาถิตฺเถราปทานํ	๑๓๕
๒. โสณโกฬิวิสตฺเถราปทานํ	๑๓๗
๓. ภทฺุทียกาฬิโคธายปฺุตตตฺเถราปทานํ	๑๔๑
๔. สนนินฺุจาปกตฺเถราปทานํ	๑๔๓
๕. ปญฺจหตฺถิตฺเถราปทานํ	๑๔๔
๖. ปทุมจฺุณฺหนิตฺเถราปทานํ	๑๔๔
๗. สยันทายกตฺเถราปทานํ	๑๔๕
๘. จงฺกมทายกตฺเถราปทานํ	๑๔๖
๙. สุภทฺุทตฺเถราปทานํ	๑๔๗
๑๐. จุณฺทตฺเถราปทานํ	๑๕๐

มาตรา

องก์

๖. วิชฌนิก

๑.	วิรูปทกตเถรอปทาน	๑๕๓
๒.	สตรียตเถรอปทาน	๑๕๔
๓.	สยทกตเถรอปทาน	๑๕๕
๔.	คนุทกตเถรอปทาน	๑๕๖
๕.	โอปวยทตเถรอปทาน	๑๕๗
๖.	สปริวาราสทเถรอปทาน	๑๕๘
๗.	ปญจทีปทตเถรอปทาน	๑๕๙
๘.	ธชทกตเถรอปทาน	๑๖๐
๙.	ปทุมตเถรอปทาน	๑๖๒
๑๐.	อสณโพธิยตเถรอปทาน	๑๖๓

๗. สกจิตตนิยวค

๑.	สกจิตตนิยตเถรอปทาน	๑๖๖
๒.	อโวปปุผิยตเถรอปทาน	๑๖๗
๓.	ปัจจาณนิยตเถรอปทาน	๑๖๘
๔.	ปรปปสาททตเถรอปทาน	๑๖๙
๕.	ภิสทกตเถรอปทาน	๑๗๐
๖.	สุจินติตตเถรอปทาน	๑๗๑
๗.	วตถทกตเถรอปทาน	๑๗๒
๘.	อมพทกตเถรอปทาน	๑๗๓
๙.	สุนทตเถรอปทาน	๑๗๕
๑๐.	ปปผจโกฏียตเถรอปทาน	๑๗๖

มาติกา

องฺเก

๘. นาคสมาลวคฺโค

๑.	นาคสมาลตฺเถราปทานํ	๑๗๘
๒.	ปทสญญกตฺเถราปทานํ	๑๗๘
๓.	สุสญญกตฺเถราปทานํ	๑๗๙
๔.	ภิสาลุวทายกตฺเถราปทานํ	๑๘๐
๕.	เอกสญญกตฺเถราปทานํ	๑๘๑
๖.	ติณสนฺถาทายกตฺเถราปทานํ	๑๘๑
๗.	สุจิตฺทายกตฺเถราปทานํ	๑๘๓
๘.	ปาฏฺฐลิปฺปํคิยตฺเถราปทานํ	๑๘๔
๙.	จิตฺตชฺชลิยตฺเถราปทานํ	๑๘๕
๑๐.	ตีณิปปทุมิยตฺเถราปทานํ	๑๘๖

๙. ติมिरปฺปคิยวคฺโค

๑.	ติมิรปฺปคิยตฺเถราปทานํ	๑๙๐
๒.	คตสญญกตฺเถราปทานํ	๑๙๑
๓.	นิปนฺนณฺชลิยตฺเถราปทานํ	๑๙๒
๔.	อโหปฺปคิยตฺเถราปทานํ	๑๙๒
๕.	รํสีสญญกตฺเถราปทานํ	๑๙๔
๖.	ทุตฺติยรํสีสญญกตฺเถราปทานํ	๑๙๔
๗.	ผลทายกตฺเถราปทานํ	๑๙๕
๘.	สททสญญกตฺเถราปทานํ	๑๙๖
๙.	โพธิสสิญฺจกตฺเถราปทานํ	๑๙๖
๑๐.	ปทุมปฺปคิยตฺเถราปทานํ	๑๙๗

มัตติกา

องฺเก

๑๐. สุธาวคฺโค

๑.	สุธูปิณฺฑิตฺตเถราปทานํ	๑๙๙
๒.	สุปฺปิจิตฺตเถราปทานํ	๒๐๐
๓.	อหุตฺตเจลกตฺตเถราปทานํ	๒๐๑
๔.	สุจิตฺตทายกตฺตเถราปทานํ	๒๐๑
๕.	คณฺฐมัลลิตฺตเถราปทานํ	๒๐๒
๖.	ติปฺปมุขิตฺตเถราปทานํ	๒๐๓
๗.	มรฺตฺตปิณฺฑิตฺตเถราปทานํ	๒๐๔
๘.	เสนาสนทายกตฺตเถราปทานํ	๒๐๕
๙.	เวยฺยวจฺจกตฺตเถราปทานํ	๒๐๖
๑๐.	พทุทฺตปฏฺฐจกตฺตเถราปทานํ	๒๐๗

๑๑. ภิกฺขทายิกคฺโค

๑.	ภิกฺขทายกตฺตเถราปทานํ	๒๐๙
๒.	ฌาณสณฺณิกตฺตเถราปทานํ	๒๑๐
๓.	อุปฺพลหตฺติตฺตเถราปทานํ	๒๑๑
๔.	ปทปฺปชกตฺตเถราปทานํ	๒๑๒
๕.	มรฺตฺตปิณฺฑิตฺตเถราปทานํ	๒๑๒
๖.	อุทกปฺปชกตฺตเถราปทานํ	๒๑๓
๗.	นพมัลลิตฺตเถราปทานํ	๒๑๔
๘.	อาสนุปฏฺฐจกตฺตเถราปทานํ	๒๑๖
๙.	พฬทิตฺตทายกตฺตเถราปทานํ	๒๑๗
๑๐.	เรณฺณปฺปชกตฺตเถราปทานํ	๒๑๘

มัตติกา

องฺเก

๑๒. มหาปริวารวคฺโค

๑.	มหาปริวารตฺเถราปทานํ	๒๒๐
๒.	สุมงฺคตตฺเถราปทานํ	๒๒๑
๓.	สรณคมนียตฺเถราปทานํ	๒๒๒
๔.	เอกาสนียตฺเถราปทานํ	๒๒๔
๕.	สุวณฺณปุปฺผียตฺเถราปทานํ	๒๒๕
๖.	จิตกปฺปชกตฺเถราปทานํ	๒๒๖
๗.	พุกฺขสณฺณกตฺเถราปทานํ	๒๒๗
๘.	มคฺคสณฺณกตฺเถราปทานํ	๒๒๘
๙.	ปจฺจุปฺปจฺจานสณฺณกตฺเถราปทานํ	๒๒๙
๑๐.	ชาติปฺปชกตฺเถราปทานํ	๒๓๐

๑๓. เสเรยวคฺโค

๑.	เสเรยยกตฺเถราปทานํ	๒๓๒
๒.	ปุปฺผณฺณียตฺเถราปทานํ	๒๓๓
๓.	ปายาสทายกตฺเถราปทานํ	๒๓๕
๔.	คณฺโฑทกียตฺเถราปทานํ	๒๓๖
๕.	สมมุขาทวิกตฺเถราปทานํ	๒๓๗
๖.	กุสุมาสนียตฺเถราปทานํ	๒๔๐
๗.	ผลทายกตฺเถราปทานํ	๒๔๑
๘.	ฌาณสณฺณิกตฺเถราปทานํ	๒๔๒
๙.	คณฺฐปฺปผียตฺเถราปทานํ	๒๔๓
๑๐.	ปทุมปฺปชกตฺเถราปทานํ	๒๔๔

มาติกา

อังก

๑๔. โสภิตาคุโก

๑.	โสภิตตฤทธาปทาน	๒๔๖
๒.	สุทสุสนตฤทธาปทาน	๒๔๗
๓.	จนฺทนปฺชกตฤทธาปทาน	๒๔๘
๔.	ปฺปผณนียตฤทธาปทาน	๒๔๙
๕.	รโหสณณิกตฤทธาปทาน	๒๕๐
๖.	จมฺปกปฺปผียตฤทธาปทาน	๒๕๑
๗.	อตุสหนฺทสุสกตฤทธาปทาน	๒๕๒
๘.	เอกรฺสนียตฤทธาปทาน	๒๕๓
๙.	สาลทายกตฤทธาปทาน	๒๕๔
๑๐.	ผลทายกตฤทธาปทาน	๒๕๕

๑๕. นตฺตวาคุโก

๑.	อริณฺตติยตฤทธาปทาน	๒๕๗
๒.	ถมฺภาโรปกตฤทธาปทาน	๒๕๗
๓.	เวทิการกตฤทธาปทาน	๒๕๘
๔.	สปริวารียตฤทธาปทาน	๒๕๙
๕.	อุมฺมาปฺปผียตฤทธาปทาน	๒๖๐
๖.	อนฺโถมทายกตฤทธาปทาน	๒๖๐
๗.	มคฺคทายกตฤทธาปทาน	๒๖๑
๘.	ผลกทายกตฤทธาปทาน	๒๖๒
๙.	วฏฺฐิกียตฤทธาปทาน	๒๖๓
๑๐.	ปลฺลงฺกทายกตฤทธาปทาน	๒๖๔

มาติกา

อังก

๑๖. พนฺธุชิวกวกุโ

๑.	พนฺธุชิวกตฺเถราปทานํ	๒๖๕
๒.	ตมฺพปฺปํผิยตฺเถราปทานํ	๒๖๖
๓.	วิธิสมฺมุชชกตฺเถราปทานํ	๒๖๗
๔.	กกุการุชชกตฺเถราปทานํ	๒๖๗
๕.	มณฺหารวปฺปํผิยตฺเถราปทานํ	๒๖๘
๖.	กทมฺพปฺปํผิยตฺเถราปทานํ	๒๖๙
๗.	ติณฺสูลกตฺเถราปทานํ	๒๗๐
๘.	นาคปฺปํผิยตฺเถราปทานํ	๒๗๐
๙.	ปฺปณฺนาคปฺปํผิยตฺเถราปทานํ	๒๗๑
๑๐.	กุมฺภททายกตฺเถราปทานํ	๒๗๒

๑๗. สุปาริจริยวกุโ

๑.	สุปาริจริยตฺเถราปทานํ	๒๗๔
๒.	กณฺเวรปฺปํผิยตฺเถราปทานํ	๒๗๕
๓.	ขชฺชกททายกตฺเถราปทานํ	๒๗๕
๔.	เทสฺสชชกตฺเถราปทานํ	๒๗๖
๕.	กณฺนิการณทนิยตฺเถราปทานํ	๒๗๗
๖.	สพฺปิททายกตฺเถราปทานํ	๒๗๘
๗.	ยฺยชฺชกตฺเถราปทานํ	๒๗๘
๘.	ทุสฺสททายกตฺเถราปทานํ	๒๗๙
๙.	สมาทปทตฺเถราปทานํ	๒๘๐
๑๐.	ปณฺจจุลียตฺเถราปทานํ	๒๘๑

มาติกา

อังก

๑๘. กุมทวคโค

๑. กุมทมาลิตตเถรอปทาน	๒๘๓
๒. นิสเสณิตายกตเถรอปทาน	๒๘๔
๓. รตติยปุปฺพิยตเถรอปทาน	๒๘๕
๔. อุทปานทากตเถรอปทาน	๒๘๕
๕. สีหาสนทากตเถรอปทาน	๒๘๖
๖. มคคทตติกตเถรอปทาน	๒๘๗
๗. เอกทีปียตเถรอปทาน	๒๘๗
๘. มณิปุชกตเถรอปทาน	๒๘๘
๙. ติกิจจกตเถรอปทาน	๒๘๙
๑๐. สงฆุปฏจากตเถรอปทาน	๒๙๐

๑๙. กุณชปุปฺพิยวคโค

๑. กุณชปุปฺพิยตเถรอปทาน	๒๙๑
๒. พนรุชวีกตเถรอปทาน	๒๙๑
๓. โกตุมุพริยตเถรอปทาน	๒๙๒
๔. ปณจหตติยตเถรอปทาน	๒๙๓
๕. อีสิมุคคทากตเถรอปทาน	๒๙๔
๖. โพธิอุปฏจายกตเถรอปทาน	๒๙๕
๗. เอกจินตติกตเถรอปทาน	๒๙๖
๘. ติกณณิปุปฺพิยตเถรอปทาน	๒๙๗
๙. เอกจารียตเถรอปทาน	๒๙๘
๑๐. ติวณฐิปุปฺพิยตเถรอปทาน	๒๙๙

มัตติกา

อังกูร

๒๐. ตมัลปุปฺพิยวคฺโค

๑.	ตมัลปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๐๑
๒.	ติณฺสณฺหารทายกตฺเถราปทานํ	๓๐๑
๓.	ขณฺฑผลฺลิตตฺเถราปทานํ	๓๐๒
๔.	อโสกปฺชกตฺเถราปทานํ	๓๐๓
๕.	องฺุโกลกตฺเถราปทานํ	๓๐๔
๖.	กิสฺลยปฺชกตฺเถราปทานํ	๓๐๕
๗.	ติณฺหุกทายกตฺเถราปทานํ	๓๐๖
๘.	คิริเนลฺมฏฺฐิจปฺชกตฺเถราปทานํ	๓๐๗
๙.	ติกณฺธิปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๐๗
๑๐.	ยฺยติกปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๐๘

๒๑. กณฺนิการปุปฺพิยวคฺโค

๑.	กณฺนิการปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๑๐
๒.	มิเนลปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๑๐
๓.	กีกณฺนิการปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๑๑
๔.	ตฺรณียตฺเถราปทานํ	๓๑๒
๕.	นิคฺคณฺธิปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๑๓
๖.	อุทกทายกตฺเถราปทานํ	๓๑๓
๗.	สลพฺพมาลิตตฺเถราปทานํ	๓๑๔
๘.	โกรณฺทปุปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๑๕
๙.	อาธารทายกตฺเถราปทานํ	๓๑๖
๑๐.	ปาปนิวารียตฺเถราปทานํ	๓๑๖

มัตติกา

อังกู

๒๒. หตฺถิกุโ

๑.	หตฺถิกายกตฺเถราปทานํ	๓๑๘
๒.	ปานธิทายกตฺเถราปทานํ	๓๑๘
๓.	สจฺจสญฺญกตฺเถราปทานํ	๓๑๙
๔.	เอกสญฺญกตฺเถราปทานํ	๓๒๐
๕.	ริสฺสีสญฺญกตฺเถราปทานํ	๓๒๑
๖.	สนฺธิตตฺเถราปทานํ	๓๒๒
๗.	ตาลวณฺณทายกตฺเถราปทานํ	๓๒๒
๘.	อกุกนฺตสญฺญกตฺเถราปทานํ	๓๒๓
๙.	สปปิททายกตฺเถราปทานํ	๓๒๔
๑๐.	ปาปนิวาริยตฺเถราปทานํ	๓๒๕

๒๓. อาลมฺพนทายกวกุโ

๑.	อาลมฺพนทายกตฺเถราปทานํ	๓๒๗
๒.	อชินทายกตฺเถราปทานํ	๓๒๗
๓.	เทวฺรตฺนนิยตฺเถราปทานํ	๓๒๘
๔.	อารกฺขทายกตฺเถราปทานํ	๓๒๙
๕.	อพฺยาริกตฺเถราปทานํ	๓๓๐
๖.	วกุลปฺปุผฺมิตตฺเถราปทานํ	๓๓๑
๗.	โสวณฺณวฏฺฐิสกฺิยตฺเถราปทานํ	๓๓๑
๘.	มิณฺชวฏฺฐิสกฺิยตฺเถราปทานํ	๓๓๒
๙.	สูกตาเวฬฺยิตตฺเถราปทานํ	๓๓๓
๑๐.	เอกวนฺทนิยตฺเถราปทานํ	๓๓๓

มาติกา

อังกะ

๒๔. อุทกาสนทายิวคโค

๑. อุทกาสนทายกตุเถราปทาน	๓๓๕
๒. ภาชนทายกตุเถราปทาน	๓๓๕
๓. สาลปุปฺผียตเถราปทาน	๓๓๖
๔. กิลนฺชทายกตุเถราปทาน	๓๓๗
๕. เวทิการกตุเถราปทาน	๓๓๘
๖. วณฺณการกตุเถราปทาน	๓๓๘
๗. ปิยาลปุปฺผียตเถราปทาน	๓๓๙
๘. อมฺพยาคทายกตุเถราปทาน	๓๔๐
๙. ชคตีการกตุเถราปทาน	๓๔๐
๑๐. วาสิทายกตุเถราปทาน	๓๔๑

๒๕. ตูรทายิวคโค

๑. ตูรภูจิทายกตุเถราปทาน	๓๔๒
๒. นาคเกสริยตเถราปทาน	๓๔๒
๓. นพินเกสริยตเถราปทาน	๓๔๓
๔. วิรวิปฺพียตเถราปทาน	๓๔๔
๕. กุฏฐูปกตุเถราปทาน	๓๔๔
๖. ปตฺตทายกตุเถราปทาน	๓๔๕
๗. ธาตุปฺชกตุเถราปทาน	๓๔๖
๘. สตฺตสฺตฺตลปิปฺพชกตุเถราปทาน	๓๔๖
๙. พิมฺพิชาลปุปฺผียตเถราปทาน	๓๔๗
๑๐. อุทฺทาลกทายกตุเถราปทาน	๓๔๘

มัตติกา

อังกุ

๒๖. โถมกวกุโค

๑.	โถมกตฺเถราปทานํ	๓๔๙
๒.	เอกาสนทายกตฺเถราปทานํ	๓๔๙
๓.	จิตกปฺชกตฺเถราปทานํ	๓๕๐
๔.	จมุปกปฺปมฺปิยตฺเถราปทานํ	๓๕๑
๕.	สตตปาณฺณลิตฺเถราปทานํ	๓๕๑
๖.	อุปาหนทายกตฺเถราปทานํ	๓๕๒
๗.	มณฺชริปฺชกตฺเถราปทานํ	๓๕๒
๘.	ปณฺณทายกตฺเถราปทานํ	๓๕๓
๙.	กุฎฺฐิทายกตฺเถราปทานํ	๓๕๔
๑๐.	อคฺคปฺปมฺปิยตฺเถราปทานํ	๓๕๔

๒๗. ปทุมกุเขปวกุโค

๑.	อาภาสกุขิปปิตฺเถราปทานํ	๓๕๖
๒.	เตลมกุขิยตฺเถราปทานํ	๓๕๖
๓.	อหฺมจฺนทียตฺเถราปทานํ	๓๕๗
๔.	ทีปทายกตฺเถราปทานํ	๓๕๘
๕.	วิพาลิทายกตฺเถราปทานํ	๓๕๘
๖.	มจฺจนทายกตฺเถราปทานํ	๓๕๙
๗.	ชวหฺสกกตฺเถราปทานํ	๓๖๐
๘.	สลพปฺปมฺปิยตฺเถราปทานํ	๓๖๐
๙.	อุปากตทาสนียตฺเถราปทานํ	๓๖๑
๑๐.	ตรณียตฺเถราปทานํ	๓๖๒

มัตติกา

อังกะ

๒๘. สุธณฺณพิพฺโพทฺทหนวคฺโค

๑. สุธณฺณพิพฺโพทฺทหนียตฺเถราปทานํ	๓๖๓
๒. ติลมฺภุจียตฺเถราปทานํ	๓๖๓
๓. จงฺโกฏฺฐกียตฺเถราปทานํ	๓๖๔
๔. อพฺภณฺชนทายกตฺเถราปทานํ	๓๖๕
๕. เอกณฺชลียตฺเถราปทานํ	๓๖๖
๖. โปตฺถทายกตฺเถราปทานํ	๓๖๖
๗. จิตฺกปฺปชกตฺเถราปทานํ	๓๖๗
๘. อาลฺลวทายกตฺเถราปทานํ	๓๖๘
๙. ปุณฺธุริกกตฺเถราปทานํ	๓๖๘
๑๐. ตรณียตฺเถราปทานํ	๓๖๙

๒๙. ปณฺณทายกวคฺโค

๑. ปณฺณทายกตฺเถราปทานํ	๓๗๑
๒. ผลทายกตฺเถราปทานํ	๓๗๑
๓. ปจฺจุคฺคมนียตฺเถราปทานํ	๓๗๒
๔. เอกปฺปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๗๓
๕. มฆวปฺปฺพิยตฺเถราปทานํ	๓๗๔
๖. อุปฺภจจากทายกตฺเถราปทานํ	๓๗๔
๗. อปทานียตฺเถราปทานํ	๓๗๕
๘. สตฺตาหปพฺพชิตตฺเถราปทานํ	๓๗๖
๙. พุทฺธปฺปญฺจาณิกตฺเถราปทานํ	๓๗๖
๑๐. ปุพฺพพฺงคฺมนียตฺเถราปทานํ	๓๗๗

มาติกา

อังก

๓๐. จิตกပ္ชกวคโค

๑. จิตกပ္ชกตฺเถราปทาน	๓๗๙
๒. ปุပ္ผรารกตฺเถราปทาน	๓๗๙
๓. จตฺตทหายกตฺเถราปทาน	๓๘๐
๔. สทฺทสณฺณกตฺเถราปทาน	๓๘๑
๕. โคสีสนิกฺเขปกตฺเถราปทาน	๓๘๒
๖. ปทပ္ชกตฺเถราปทาน	๓๘๓
๗. เทสกิตฺติกตฺเถราปทาน	๓๘๓
๘. สรณคณินยตฺเถราปทาน	๓๘๔
๙. อมฺพปฺณฺทียตฺเถราปทาน	๓๘๕
๑๐. อนุสํสาวกตฺเถราปทาน	๓๘๕

๓๑. ปทุมเกสริยวคโค

๑. ปทุมเกสริยตฺเถราปทาน	๓๘๗
๒. สพุพคณฺธิยตฺเถราปทาน	๓๘๗
๓. ปรมนฺนทหายกตฺเถราปทาน	๓๘๘
๔. ฐมฺมสณฺณกตฺเถราปทาน	๓๘๙
๕. ผลทหายกตฺเถราปทาน	๓๙๐
๖. สมปสาทิกตฺเถราปทาน	๓๙๐
๗. อารามทหายกตฺเถราปทาน	๓๙๒
๘. อนุเลปทหายกตฺเถราปทาน	๓๙๓
๙. พุทฺธสณฺณิกตฺเถราปทาน	๓๙๓
๑๐. ปพฺพการทหายกตฺเถราปทาน	๓๙๔

มาติกา

อังกู

๓๒. อารกขทหายกวคโค

๑.	อารกขทหายกตเถรอปทาน	๓๙๖
๒.	โภชนทหายกตเถรอปทาน	๓๙๖
๓.	คตสญญกตเถรอปทาน	๓๙๗
๔.	สตตปทุมมียตเถรอปทาน	๓๙๘
๕.	ปุปผาสนทหายกตเถรอปทาน	๓๙๙
๖.	อาสนตถวิกตเถรอปทาน	๔๐๐
๗.	สททสญญกตเถรอปทาน	๔๐๑
๘.	ติรสิยตเถรอปทาน	๔๐๒
๙.	นาลิปุปผียตเถรอปทาน	๔๐๓
๑๐.	กุมุทมาลียตเถรอปทาน	๔๐๔

๓๓. อุมมาปุปผียวคโค

๑.	อุมมาปุปผียตเถรอปทาน	๔๐๕
๒.	ปุปผินปฐกตเถรอปทาน	๔๐๖
๓.	หาสนนกตเถรอปทาน	๔๐๗
๔.	ยญญสามิกตเถรอปทาน	๔๐๗
๕.	นิมิตตสญญกตเถรอปทาน	๔๐๙
๖.	อนนสสวากตเถรอปทาน	๔๑๐
๗.	นิกคณทีปุปผียตเถรอปทาน	๔๑๑
๘.	สมนาเวพิยตเถรอปทาน	๔๑๔
๙.	ปุปผฉตติยตเถรอปทาน	๔๑๕
๑๐.	สปริวารฉตตทหายกตเถรอปทาน	๔๑๖

๓๔. คณฺโธทกวกุโ

๑.	คณฺธฐปียตฺเถราปทานํ	๔๒๐
๒.	อุทกปฺชกตฺเถราปทานํ	๔๒๑
๓.	ปฺนุหนาคปฺปผิยตฺเถราปทานํ	๔๒๒
๔.	เอกทฺสสทหายกตฺเถราปทานํ	๔๒๒
๕.	ผุสฺสสิตกมฺมียตฺเถราปทานํ	๔๒๕
๖.	ปภงฺกรตฺเถราปทานํ	๔๒๗
๗.	ติณฺณภูทิกทหายกตฺเถราปทานํ	๔๒๙
๘.	อุตฺตเรยฺยทหายกตฺเถราปทานํ	๔๓๑
๙.	ธมฺมสฺสวณียตฺเถราปทานํ	๔๓๔
๑๐.	อุกฺขิตตปฺทุมียตฺเถราปทานํ	๔๓๖

๓๕. เอกปทุมวากุโ

๑.	เอกปทุมียตฺเถราปทานํ	๔๓๘
๒.	ตีณฺฏปฺปลมาลียตฺเถราปทานํ	๔๓๙
๓.	ธชทหายกตฺเถราปทานํ	๔๔๐
๔.	ติกิงฺกณิปฺชกตฺเถราปทานํ	๔๔๑
๕.	นพาคาริกตฺเถราปทานํ	๔๔๒
๖.	จมฺปกปฺปผิยตฺเถราปทานํ	๔๔๓
๗.	ปทุมปฺชกตฺเถราปทานํ	๔๔๔
๘.	ติณฺณมฺมฺจิทหายกตฺเถราปทานํ	๔๔๕
๙.	ตีณฺฏกผลทหายกตฺเถราปทานํ	๔๔๖
๑๐.	เอกณฺชลียตฺเถราปทานํ	๔๔๗

มาติกา

องฺเก

๓๖. สทฺทสณฺณิกวคฺโค

๑. สทฺทสณฺณิกตฺเถราปทานํ	๔๔๘
๒. ยวกลาปิยตฺเถราปทานํ	๔๔๘
๓. กิสุกปฺชกตฺเถราปทานํ	๔๔๙
๔. สโกฏฺฐกโกรณฺททายกตฺเถราปทานํ	๔๕๐
๕. ทณฺฑททายกตฺเถราปทานํ	๔๕๐
๖. อมฺพยาคุททายกตฺเถราปทานํ	๔๕๑
๗. ปุฏฺฐกปฺชกตฺเถราปทานํ	๔๕๒
๘. วจฺจนททายกตฺเถราปทานํ	๔๕๒
๙. สรณาคมนิยตฺเถราปทานํ	๔๕๓
๑๐. ปิณฺฑทปาติกตฺเถราปทานํ	๔๕๔

๓๗. มนุทราวปฺปุผิยวคฺโค

๑. มนุทราวปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๕๕
๒. กกฺขการุปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๕๕
๓. ภิสฺมุพาลททายกตฺเถราปทานํ	๔๕๖
๔. เกสรวปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๕๗
๕. องฺกุโกลปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๕๗
๖. กทมฺพปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๕๘
๗. อุทฺททาลกปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๕๙
๘. เอกจฺมปฺกปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๕๙
๙. ติมิรปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๖๐
๑๐. สลพปฺปุผิยตฺเถราปทานํ	๔๖๑

มดิกา

องเก

๓๘. โพธิวนทนวกุโค

๑. โพธิวนทกตเถราปทาน	๔๖๒
๒. ปาฏลิปปุผิยตเถราปทาน	๔๖๓
๓. ตีณุปปลมาลียตเถราปทาน	๔๖๔
๔. ปตติปปุผิยตเถราปทาน	๔๖๕
๕. สตตปณณียตเถราปทาน	๔๖๖
๖. คนธมฺมจียตเถราปทาน	๔๖๖
๗. จิตกปฺชกตเถราปทาน	๔๖๗
๘. สุมณฑาลวณฺณียตเถราปทาน	๔๖๘
๙. สุมณฑามียตเถราปทาน	๔๖๙
๑๐. กาสุมาริผลทายกตเถราปทาน	๔๗๐

๓๙. อมฺพณฺณผลวกุโค

๑. อมฺพณฺณผลทายกตเถราปทาน	๔๗๑
๒. ลพฺษทายกตเถราปทาน	๔๗๒
๓. อุทุมฺพรผลทายกตเถราปทาน	๔๗๓
๔. ปิลกฺขผลทายกตเถราปทาน	๔๗๔
๕. ฬารุสผลทายกตเถราปทาน	๔๗๔
๖. วลฺลิสผลทายกตเถราปทาน	๔๗๕
๗. กทลิสผลทายกตเถราปทาน	๔๗๖
๘. ปนสผลทายกตเถราปทาน	๔๗๗
๙. โสณโกฏวิสตเถราปทาน	๔๗๘
๑๐. ปุพฺพกมฺมปิไลติกํ นาม พุทฺธาปทาน	๔๘๐

มัตติกา

อังก

๔๐. ปิณิตทวจจตุโก

๑.	ปิณิตทวจจตุเถราปทาน	๔๘๕
๒.	เสลดเถราปทาน	๕๑๑
๓.	สพพิทติกตเถราปทาน	๕๒๒
๔.	มรุตายกตเถราปทาน	๕๒๕
๕.	ปทุมภูฏาคาริกตเถราปทาน	๕๒๘
๖.	พากุลตเถราปทาน	๕๓๑
๗.	คิริमानนุทตเถราปทาน	๕๓๕
๘.	สลพมณฑปียตเถราปทาน	๕๓๙
๙.	สพพทายกตเถราปทาน	๕๔๐
๑๐.	อชิตตเถราปทาน	๕๔๓

๔๑. เมตเตยยวโก

๑.	ติสฺสเมตเตยยตเถราปทาน	๕๔๘
๒.	ปุณฺณกตเถราปทาน	๕๕๑
๓.	เมตตคตเถราปทาน	๕๕๓
๔.	โรตทกตเถราปทาน	๕๕๖
๕.	อุปสีวตเถราปทาน	๕๕๙
๖.	นันทกตเถราปทาน	๕๖๖
๗.	เหมกตเถราปทาน	๕๖๙
๘.	โตเทยยตเถราปทาน	๕๗๓
๙.	ชตุกณฺณิกตเถราปทาน	๕๗๙
๑๐.	อุเทนตเถราปทาน	๕๘๖

มดติกง

องเก

ปทงนุกโม

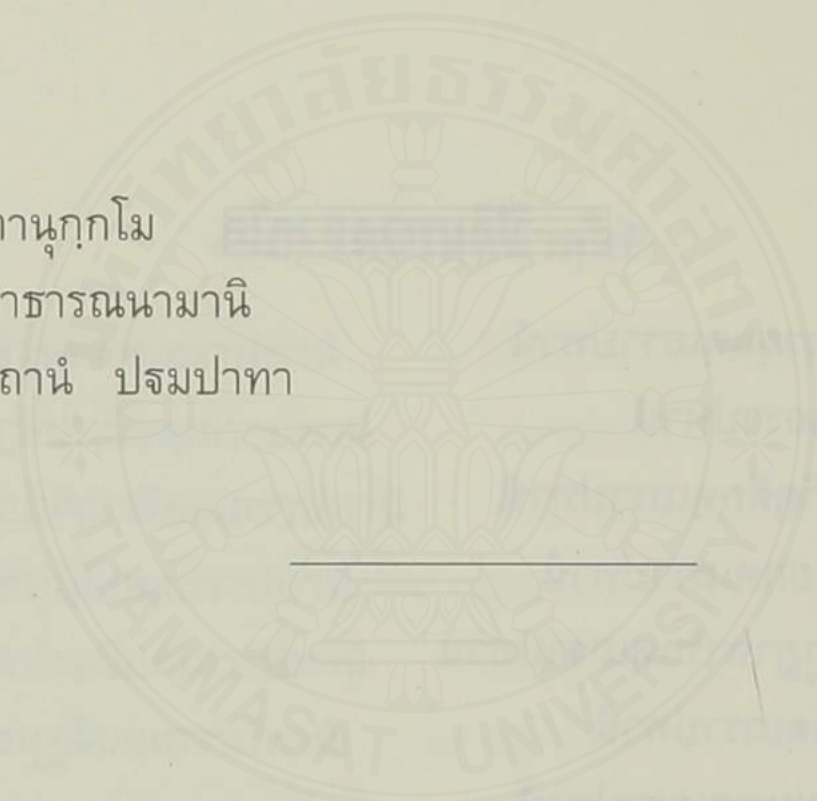
๕๙๒

อสธธธธธธธธธ

๖๒๗

คธณน ปจมปทท

๖๔๑

สุตตตันตปิฎก ขุททกนิกายสุส เถราปทานปาติ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

๑. พุทฺธวคฺโค

๑. พุทฺธปาทานํ

[๑] ตถาคตํ เชตวเน วสนตํ
อปฺจุฉิ เวเทหมฺนี นตงฺโค
'สพฺพพญฺญพฺพุธา กิร นาม โหนฺติ
ภวนฺติ เต เหตุหิ เกหิ ธีรา.'^๑

[๒] ตทาทฺ สพฺพพญฺญวโร มเหสี
อานนฺทภทฺทํ มรฺุรสุสเรน
'เย ปุพฺพพฺพุเธสุ'^๒ กตาริการา
อลทฺธโมกฺขา ชินสาสเนสุ.

[๓] เตเนว สมฺโพธิมฺุขเน ธีรา
อชฺฌาสเยนาปี มหาพเลน
ปญฺญาเย เตเชน สุตฺติกฺขปญฺญา
สพฺพพญฺญภาวํ อนฺุปาปญฺหนฺติ.

- [๔] อหมิปี ปุพพพุทเธสุ พุทธตตัม อภิปตถยี้
มนสาเยว^๑ หุตวาน^๒ ฐมมราชา อสงขิยา.
- [๕] อถ^๓ พุทธาปทานานิ สุนาถ สุตฺตมานสา
ตีสปารมิสมปฺนุณา ฐมมราชา อสงขิยา.^๔
- [๖] สมโพธิ พุทธเสฏฺฐจัน สสงฺฆเ โลกนายเก
ทสงฺคูลี นมสฺสิตฺวา สिरสา อภิวาทเย.^๕
- [๗] ยาวตา พุทธเขตเตสุ รตนา วิชฺชนติสงฺขิยา
อากาสฏฺฐจา จ ภูมมฏฺฐจา มนสา สพุพมาหเร.^๖
- [๘] ตตถ รุปียญฺมียํ ปาสาทำ มาปเย^๗ อหํ
เนกญมมํ รตนมยํ^๘ อุพพิทุธํ นมมฺคฺคตํ.
- [๙] วิจิตตถมมํ สุกตํ สุวิภตตํ มหารหํ
กนกามยสงฺฆาญํ โกนฺตจจตเตหิ มณฺทิตํ.
- [๑๐] ปจมา เวฬุริยา ญฺมิ วิมลพภสฺมา สุภา
นพินาชลชาภิณฺณา วรกญจนญฺมียา.
- [๑๑] ปวาฬิสสา^๙ ปวาฬวณฺณา^{๑๐} กาจิ^{๑๑} โลหิตกา สุภา
อินฺทโคปกวณฺณาภา ญฺมิ โอภาสตี ทิสสา.
- [๑๒] สุวิภตฺตา ฆรฺมฺฆา นียฺยูหา สีหปญฺชรา
จตุโร เวทิกา ชาลา คณฺฐาเวพา มโนรมา.

^{๑-๑} สฺยา. ตีส ปารมิ สมปฺนุณา^๓ จ., เท. อภิวาทยี้^๕ จ., เท. มาปยี้^{๗-๗} สฺยา. ปทฺฐจสาขापवावण्णा^{๒-๒} สฺยา. อิม ปาจา น ทิสฺสนติ.^๔ จ., เท. สพุพมาหรี^๖ จ., เท. รตนามยํ^๘ สฺยา. อยํ ปาโจ น ทิสฺสติ.

- [๑๓] นีลา ปีตา โลหิตกา โอทาตา สุทฺธกาพกา
 ภูฏาคารวรูปเตตา สดฺตรตนภูสิตา.
- [๑๔] โอโลกมยา ปทุมมา วาฬวิหงดฺโสภิตา
 นภขตตตารากากิณฺณา จนฺทสุริเยหิ^๑ มณฺฑิตา.
- [๑๕] เหมชาเลน สยฺฉนฺนา โสณฺณกีกิณิกายุตฺตา
 วาทเวเคน ภูชนฺติ^๒ โสณฺณมालา^๓ มโนรมา.
- [๑๖] มณฺเชฏฺจกํ โลหิตกํ ปิตกํ หริปณฺชริ
 นानารงฺเคหิ สํจิตฺต^๔ อุตฺตสิตทฺธชมาลินี.
- [๑๗] นานา^๕ พหฺฐเนกสตา ผลกา^๖ รชตามยา
 มณฺิมยา โลหิตงฺกา^๗ มसारคฺลลมยา ตถา
 นानาสยฺนวิจิตฺตา^๘ สณฺหกาสิกสณฺถตา.
- [๑๘] กมฺพลา ทุกฺกุลา จีนา ปตฺตตฺตณฺณา ปณฺทฺทุปาฐรา
 วิวิธตฺถรณฺโณ สพฺพ^๙ มนสา ปณฺณเปมฺหิ^{๑๐}.
- [๑๙] ตาสฺ ตาเสว ภูมีสุ รตนภูฏฺลงฺกตา.^{๑๑}
 มณฺิเวโรจนา อุกฺกา ธารยฺนฺตา สุตฺติฏฺจเร.
- [๒๐] โสเภณฺติ เอสิกา ฅมฺภา สุภา กณฺจณฺโตรณฺา.
 ชมฺโพนทา สารมยา อโธ รชตมยาปิจ.

^๑ ฉ., เท. จนฺทสุเรหิ

^๓ สฺยา. โสณฺณชาลา

^๔ ฉ., เท. น น

^๗ ฉ., เท. โลหิตงฺกา

^๙ ฉ., เท. ปณฺณเปสฺหิ

^๒ สฺยา. ภูชนฺติ

^๔ ฉ., เท. สมฺปิต

^๖ ฉ. ผลิกา, เอวฺมุปริปิ.

^๘ สฺยา. นานาสยฺนวิจิตฺตา

^{๑๐} ฉ., เท. รตนภูฏฺลงฺกต

- [๒๑] เนกาสนธิ สุวิมุตตา กวาฏคฺคฺลจิตฺติตา
อุกโต ปุณฺณชฎาเนกา ปทุมฺมปฺปฺลสฺสยฺตา.
- [๒๒] อตีเต สพฺพพุทฺเธ จ สสงฺฆเ โลกนายเก
ปกตฺวณฺณรูปเณ นิมฺมินิตฺวา สสาวเก.
- [๒๓] เตเน ทฺวาเรน ปวีสิตฺวา สพฺพพุทฺธา สสาวกา
สพฺพโสวณฺณมเย^๑ ปิเจ นิสินฺหา อริยมณฺฑล.
- [๒๔] เย จ เอตฺรหิ อตฺถิ พุทฺธา โลเก อนุตฺตร
- อตีตา^๒ วตฺตมานา จ ภาวนํ สพฺเพ สมารุหฺมฺ^๓
- [๒๕] ปจฺเจกพุทฺเธเนกสเต สยมฺภู อปฺราชิเต.
- อตีเต วตฺตมาเน จ ภาวนํ สพฺเพ สมารุหฺมฺ^๓
- [๒๖] กปฺปรุกฺขา พหุ อตฺถิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสา
- สพฺพํ ทุสฺสํ สมหนฺตฺวา^๔ อจฺฉาเทมิ ติจีวรํ.
- [๒๗] ขชฺชโกชฺชํ สายนียํ สมฺปนฺนํ ปานโกชนํ
- มณฺิมเย สุเก ปตฺเต สมฺปฺเรตฺวา อทาสหํ.
- [๒๘] ทิพฺพวตฺถา^๕ สฺมา หุตฺวา^๕ มจฺจุ จีวรสฺสยฺตา
- มธุรา สกฺขรา เจว เตลา จ มธุผาณิตา.
- [๒๙] ตปฺปิตา ปรมนฺเนน สพฺเพ อริยมณฺฑล
- รตนคพฺภํ ปวีสิตฺวา เกสรีว คฺุหาสเย.^๖

๑ หมายเหตุ 12/06/2566

๑. น., เท. สพฺพโสวณฺณมเย

๓. น., เท. สมหนฺต.

๔. น., เท. ทิพฺพวตฺถสมา

๒. น., เท. อตีเต

๔. น., เท. สมหนฺต

๖. น., เท. คฺุหาสเย.

- [๓๐] มหารหมฺหิ สยเน สีหเสยฺยมกปฺปยํ
สมฺปชานา สมฺภูจาย เสยฺเย^๑ ปลลฺงกมาภชฺชํ.
- [๓๑] โคจรี สพฺพพุทฺธานํ ฌานรติสมปฺปิตา
อญฺเณ ฌมฺมานิ เทเสนฺติ อญฺเณ กิพฺพนฺติ อิทฺธิยา.
- [๓๒] อญฺเณ อภิญฺญา อปฺเปนฺติ^๒ อภิญฺญา วสิภาวิตา
วิกุพฺพนา วิกุพฺพนฺติ อเนกสทสฺสสฺสโย.^๓
- [๓๓] พุทฺธาปิ พุทฺเช ปุจฺจนฺติ วิสยํ สพฺพพญฺญมัลลํ
คมฺภีรํ นิปฺณํ จานํ ปญฺณาย วินิพฺพชฺฌเร.
- [๓๔] สาวกา พุทฺเช ปุจฺจนฺติ พุทฺธา ปุจฺจนฺติ สาวเก
อญฺณมญฺญจ ปุจฺจิตฺวา^๔ อญฺณมญฺญํ พุยากโรนฺติ เต.
- [๓๕] พุทฺธา ปุจฺเจกพุทฺธา จ สาวกา ปริจารกา
เอวํ รตฺติสฺสุ รมมานา ปาสาเทภีรมนฺติ เต.
- [๓๖] ฉตฺตา^๕ ติฏฺฐนฺตุ รตฺนา กญฺจนาเวพฺพนฺติกา^๕
สฺวณฺณชาลสฺสยฺตฺตา รชตฺชาลขจิตา
มุตฺตาชาลปฺริกฺขิตฺตา สพฺเพ ชาเรนฺตุ มตฺถเก.
- [๓๗] ภวนฺตุ^๖ เจลวิตานา โสณฺณตารกจิตฺติตา
วิจิตฺตา มลยวิตตา สพฺเพ ชาเรนฺตุ มตฺถเก.
- [๓๘] วิตตา มลยทาเมหิ คนฺธทาเมหิ โสภิตา.
ทุสฺสทาเมหิ ปฺริกฺกณฺนา รตนทามภฺฐิตา.

^๑ หมายเหตุ 12/06/2566
๑. ฉ., เท. สยเน

^๓ สยา. อเนกสทสฺสสฺสโย

^{๔-๕} สยา. ฉตฺตาติฉตฺตา ติฏฺฐนฺติ รตฺนาเวพฺพสนฺนิภา

^๒ สยา. อปฺปนายปิ กิพฺพนฺติ

^๕ สยา. ปุจฺจนฺติ

^๖ ฉ., เท. สฺรภิกคณฺฐภฺฐิตา

- [๓๙] ปุ่ปมาภิกิณฺณา สุวิจิตฺตา สุรภินฺธรูปิตา^๑
 คณฺหปญฺจาจฺจุลงฺกตา^๒ เหมจฺจนฺนาทิตา.
- [๔๐] จตุทฺทิสา โปกฺขรณฺโณ ปทุมฺปฺปลสนฺถตา
 โสวณฺณรูปเ ขายนฺตุ ปทุมเรณฺรชฺชคฺคตา.
- [๔๑] ปุ่ปผนฺตุ ปาทปา สพฺเพ ปาสาทสฺส สมฺมตฺโต
 สยณฺจ ปุ่ปผา มฺมจิตฺวา คณฺดฺวา ภาวนโมกฺกิรฺ.
- [๔๒] สีขิโน ตตฺถ นจฺจนฺตุ ทิพฺพา หิสา ปกฺขชฺเร
 กรวิกา จ คายนฺตุ ทิชสงฺฆา สมฺมตฺโต.
- [๔๓] เภริโย สพฺพา วชฺชนฺตุ วิณา สพฺพา รสนฺตุ^๓ ตา
 สพฺพา สงฺคีติ วตฺตนฺตุ ปาสาทสฺส สมฺมตฺโต.
- [๔๔] ยาวตา พุทฺธเชตฺตมฺหิ จกฺกฺวาเพ^๔ ตโต ปเร^๕
 มหนฺตา โชติสมฺปนฺนา อจฺฉิทฺทา^๕ รตนาเมยา.
- [๔๕] ติฏฺฐนฺตุ โสณฺณปฺปลงฺกา ทิปฺรฺกฺขา ชลนฺตุ เต
 ภาวนฺตุ เอกปชฺโชตา ทสฺสทสฺสสิปฺรมฺปฺรา.^๖
- [๔๖] คณิกา ลาสิกา เจว นจฺจนฺตุ อจฺจนฺราคณา
 นานารงฺกา ปทิสสนฺตุ ปาสาทสฺส สมฺมตฺโต.
- [๔๗] ทุมคฺเค ปพฺพตคฺเค วา สีเนรฺคิริมฺพุทฺเธ
 อุตฺสาเปมิ ฐํ สพฺพํ วิจิตฺตํ ปญฺจวณฺณิกํ.
- [๔๘] นรา นาคา จ คณฺหพฺพา สพฺเพ เทวา อุเปนฺตุ เต
 นมสฺสนฺตา ปญฺชลิกา ปาสาทํ ปริวารยฺ.

^๑ น.เท. คณฺหปญฺจคฺคิกา

^๓ ส. รวณฺตุ

^๕ น.เท. อจฺฉินฺนา

^๒ น.เท. โสวณฺณรูปา

^{๔-๕} สยา. จกฺกฺวาพา จมฺบุรี

^๖ สยา. ทสฺสทสฺสสิปฺรมฺปฺรา

- [๔๙] ยงฺกิลฺลิจิ กุสฺลํ กมฺมํ กตฺตพฺพํ กิริยํ มม
กาเยน วาจา मनฺสา ติทฺเท สุกตํ กตํ.
- [๕๐] เย สตฺตา สณฺณิโน อตฺถิ เย จ สตฺตา อสณฺณิโน
กตํ ปุณฺณผลํ มยฺหิ สพฺเพ ภาคิ ภาวนฺตุ เต.
- [๕๑] เย^๑ ตํ กตํ สุวิทฺตํ ทินฺนํ ปุณฺณผลํ มยา
เย จ ตตฺถ น ชานนฺติ เทวา คนฺตฺวา นิเวทฺย.
- [๕๒] สพฺเพ โลกมฺหิ เย สตฺตา ชีวนฺตาหารเหตุกา
มนุญฺญํ โภชนํ สพฺเพ^๒ ลภนฺตุ มม เจตฺสา.
- [๕๓] मनฺสา ทานํ มยา ทินฺนํ मनฺสา ปสาทมาทียิ^๓
ปฺปชิตา สพฺพสมฺพุทฺธา^๔ ปจฺเจกา ชินฺสาวกา.
- [๕๔] เตน กมฺเมน สุกฺเตน เจตนาปณฺธิหิ จ
ชเหตุวา मानุสํ เทหิ ดาวตีสํ อคณฺหิ.
- [๕๕] ทฺวเว ภเว ปชานามิ เทวตฺตํ อถ मानุสํ^๕
อญฺญํ คตํ น ชานามิ मनฺสา ปตฺถนาผลํ.
- [๕๖] เทวานํ อธิโก โหมิ ภวามิ มนุชาธิป
รूपลกฺขณสมฺปนฺโน ปญฺญาย อสโม ภเว.
- [๕๗] โภชนํ วิวิธํ เสฏฺฐํ รตนญฺจ อนปฺปกํ
นानาวิธานิ^๖ วตฺถานิ นภา^๗ ชิปฺปํ อุเปนฺติ มํ.

^๑ จ. เท. 12 ยล 2566

^๓ จ. เท. ปสาทมาทียิ

^๕ จ. เท. เทวตฺเต อถ मानุส

^๗ สย. นมสา

^๒ จ. เท. สพฺพ

^๔ สย. ปฺปชิตวา สพฺพสมฺพุทฺธํ ปจฺเจกานญฺจ ปฺปชียิ

^๖ เท. นานาวิธานิ

- [๕๘] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ^๑ หตฺถํ ปสาเรมิ ทิพฺพา ภกฺขา อุเปนฺติ มํ.
- [๕๙] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ รตนา สพฺเพ อุเปนฺติ มํ.
- [๖๐] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ สพฺเพ คณฺธา อุเปนฺติ มํ.
- [๖๑] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ สพฺเพ ยานา อุเปนฺติ มํ.
- [๖๒] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ สพฺเพ มาลา อุเปนฺติ มํ.
- [๖๓] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ อลงฺการา อุเปนฺติ เม.
- [๖๔] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ สพฺพา กณฺเฑา อุเปนฺติ มํ.
- [๖๕] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ มธฺสกุขรา อุเปนฺติ มํ.
- [๖๖] ปจพฺยา ปพฺพเต เจว อากาเส อุทเก วเน
ยตุถ หตฺถํ ปสาเรมิ สพฺเพ ขชฺชา อุเปนฺติ มํ.
- [๖๗] อธเน อทฺธิเก ชเน ยาจเก จ ปถาวิโน
ททามิ ตํ ทานวรี สมุโพธิวรปตฺติยา.

- [๖๘] นาเทนโต ปพพตี สลั คชเชนโต พหฬั คีรี
สเทวกั หาสยนโต พุทฺโธ โลเก ภวามหิ.
- [๖๙] ทิสสา ทสวึชา โลเก ยายโต นตฺถิ อนตฺถกั
ตสฺมิญจ ทิสสาภาคมฺหิ พุทฺธเขตฺตา อสงฺขิยา.
- [๗๐] ปภา ปกิตฺติตา มยฺหิ ยมกา รํสีวาหนา
เอตฺถนฺตเร รํสีชาลั อาโลโก วิปฺปโล ภเว.
- [๗๑] เอตฺตเก โลกาตมฺหิ สพฺเพ ปสฺสณฺตุ มํ ชนา
สพฺเพ มํ อนฺวตฺตเร.^๑
- [๗๒] วิสิฏฺฐจมฺฐรนาเทน อมตํ เภริมาหนิ^๒
เอตฺถนฺตเร ชนา สพฺเพ สฺสณฺตุ มธฺวํ คีรี.
- [๗๓] ฐมฺเมเมเชน วสฺสณฺเต สพฺเพ โหนฺตุ อนาสวา
เยตฺถ^๓ ปจฺฉิมกา สตฺตา โสตาปฺนนา ภวนฺตุ เต.
- [๗๔] ทตฺวา ทาทพฺพกั ทานํ สีลํ ปุเร^๔ อสฺเสโต
เนกขมฺมปารมี คณฺตฺวา ปตฺโต สมฺโพธิมฺตฺตมํ.
- [๗๕] ปณฺทิตเ ปรีปฺจจิตฺวา กตฺวา วิริยมฺตฺตมํ
ขนฺติยา ปารมี คณฺตฺวา ปตฺโต สมฺโพธิมฺตฺตมํ.
- [๗๖] กตฺวา ทพฺพหฺมธฺมฺจฺฉานํ สจฺจปารมี ปุรเย
เมตฺตาย ปารมี คณฺตฺวา ปตฺโต สมฺโพธิมฺตฺตมํ.
- [๗๗] ลาภาลาภเ สุเข ทฺกุเเข สมฺมานเน วิมานเน^๕
สพฺพตฺถ สมโก หุตฺวา ปตฺโต สมฺโพธิมฺตฺตมํ.

[๗๘] โกสขุชฺชํ ภยโต ทิสฺวา วิริยญฺจาปิ เขมโต
อามตฺตวิริยา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี.

[๗๙] วิวาทํ ภยโต ทิสฺวา อวิวาทญฺจ เขมโต
สมคฺคา สขีลา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี.

[๘๐] ปมามํ ภยโต ทิสฺวา อปฺปมาทญฺจ เขมโต
ภาเวถญฺจจํคิกํ มคฺคํ เอสา พุทฺธานุสาสนี.

[๘๑] สมาคตา พหุ พุทฺธา อรหนโต จ สพุพโส
สมพุทฺเธ อรหนเต จ วนฺทมานา นมสฺสถ.

[๘๒] เอวํ อจินฺตียา พุทฺธา พุทฺธธมฺมา อจินฺตียา
อจินฺตียะ ปสนฺนํ วิปาโก โหตุยฺจินฺตียะติ.

อิตุํ สุกํ ภควา อตฺตโน พุทฺธจริตฺ^๑ สมโพชฌมาโน^๒
พุทฺธปาธานิยํ นาม ธมฺมปริยาयํ อภาสิตถาติ.

พุทฺธปาทานํ สมตฺตํ.

๒. ปจฺเจกพุทฺธปาทานํ

อถ ปจฺเจกพุทฺธปาทานํ สุณฺหาถ:-

[๘๓] ตถาคตํ เขตวเน วสนตํ
อปฺปจฺฉิ เวเทหฺมณิ นตฺงโค
'ปจฺเจกพุทฺธา กิร นาม โหนฺติ
ภวนฺติ เต เหตุหิ เกหิ ธีรา."^๓

- [๘๔] ตทาห สพฺพพญฺญวโร มเหสี
อานนฺตภทฺทํ มธฺรสุสเรน
‘เย ปุพฺพพุทฺธเชสุ’ กตาทิการา
อลทฺธโมกฺขา ชินสาสเนสุ.
- [๘๕] เตเนว สํเวคมุขเน ธีรา
วินาปี พุทฺธเชหิ สุตฺติกฺขปญฺญา
อารมฺมณฺเณนาปี ปริตฺตเกน
ปจฺเจกโพธิ อณุปาปฺพนฺติ.
- [๘๖] สพฺพมฺหิ โลกมฺหิ มมํ จเปตฺวา
ปจฺเจกพุทฺธาน^๒ สโมว นตฺถิ
เตสํ อิมํ วนฺณปเทสมตฺตํ
วทฺขามหิ สาธุ มหามฺนินฺ.
- [๘๗] สยเมว พุทฺธาน มหาอิสฺสินํ
สาธฺนึ วากฺยานิ มธฺวํ ขุทฺทํ
อนุตฺตรํ เกสชฺชํ ปตฺถยฺนตฺตา
สุณฺณถ สพฺเพ สุปฺสนฺนจิตฺตา.
- [๘๘] ปจฺเจกพุทฺธาน สมากตานิ
ปรมฺปรํ พุยากรณานิ ยานิ
อาทินโว ยญฺจ วิราควตฺถุ
ยถา จ โพธิ อณุปาปฺปณฺีสุ.
- [๘๙] สราควตฺถุสุ วิราคสญฺญี
รตฺตมฺหิ โลกมฺหิ วิรตฺตจิตฺตา

หมดอายุ 12/06/2566

หิตฺวา ปปญฺเจ^๑ ชิตฺตณฺทิตานิ^๒
ตตฺถเณ โพรธี อณุปาปุณฺณิสฺสุ.

[๙๐] สพฺเพสฺส ญฺเฒสฺส นิธาย ทณฺทํ
อวิเหจฺยํ อญฺญตรมฺปิ เตสํ
เมตฺตเตน จิตฺตเตน หิตานุกมฺปิ
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปฺโป.

[๙๑] สพฺเพสฺส ญฺเฒสฺส นิธาย ทณฺทํ
อวิเหจฺยํ อญฺญตรมฺปิ เตสํ
น ปุตฺตมิจฺเจยฺย กุโธ สหายํ
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปฺโป.

[๙๒] สํสคฺคชาตสฺส ภาวนฺติ เสฺนหา
เสฺนหนวํ ทุกฺขมิตํ ปโหติ
อาทีนํ เสฺนหํ เปกฺขมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปฺโป.

[๙๓] มิตฺเต สฺสฺสฺส อณุกมฺปมาโน
หาเปติ อตฺถํ ปญฺนิพนฺธจิตฺโต^๓
เอตํ ภยํ สนฺถเว เปกฺขมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปฺโป.

[๙๔] วโส วิสาโลว ยถา วิสตุโต
ปุตฺเตสฺส ทาเรสฺส จ ยา อเปกฺขา

^๑ สฺยา. ปปญฺจ^๒ ส. วิทีย ฌนฺทิตานิ^๓ ฉ. เท. ปญฺนิพนฺธจิตฺโต

- วสฺสกุฬีโรว อสฺสชฺชมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๙๕] มิโค อรณฺณมฺหิ ยถา อพฺนฺโต^๑
เยนิจฺจกํ คจฺจติ โคจราย
วิญญู นโร เสริตํ เปกฺขมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๙๖] อามนฺตนา โหติ สหายมฺชฺฌ
วาเส จาเน คมเน จาริกาย
อนภิชฺฌิตํ เสริตํ เปกฺขมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๙๗] ขิฑฺฑา รติ โหติ สหายมฺชฺฌ
ปฺตเตสฺส เปมํ วิปฺลนฺจ โหติ
ปิยวิปฺปโยคํ วิชฺชิจฺจมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๙๘] จาตุทฺทิสเ อปฺปฏฺโฆ จ โหติ
สนฺตฺตสฺสมาโน อิตฺตเรน
ปฺริสฺสยานํ สหิตา อณฺมภิ
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๙๙] ทฺตฺตสฺสคหา ปพฺพชิตาปี เอเก
อโถ คหฺนฺจ ฌรมาวสนฺตา
อปฺโปสฺสกุโก ปฺรปฺตเตสฺส หุตฺวา
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.

- [๑๐๐] โอโรปยิตวา คิหิพยุชนานิ
 สยณินนปตโต ยถา โกวิพาโร
 เจตวาน วีโร คิหิพนฺธนานิ
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๐๑] สเจ ลเภถ นิปกํ สหายํ
 สหุธิญฺจโร สารุวิหาริธีโร
 อภิภุญฺย สพฺพพานิ ปริสุสยานิ
 จเรยฺย เตนตฺตมโน สตีมา.
- [๑๐๒] โน เจ ลเภถ นิปกํ สหายํ
 สหุธิญฺจโร สารุวิหาริธีโร
 ราชาว รฏฺฐจํ วิชิตํ ปหาย
 เอโก จเร มาตงฺคณฺเวยว นาโค.
- [๑๐๓] อทฺฐา ปสฺสํสาม สหายสมฺปทํ
 เสฏฺฐจา สมาก เสวิตพฺพา สหายา
 เอเต อลทฺฐา อนวชฺชโกชี
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๐๔] ทิสฺวา สุวณฺณสุส ปภสฺสรานิ
 กมฺมารปฺตเตน สุนิฏฺฐิตานิ
 สงฺฆมฺมมฺมานานิ ทฺวเว ภุชสฺมี
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๐๕] เอวํ ทฺวติเยน สหา มมสุส
 วาจาภิลโป อภิสชฺชนา วา

- เอตํ ภยํ อายติ เปกฺขมานโน
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๐๖] กามา หิ จิตฺรา มธฺรา มโนรมา
วิฐฺฐปฺปเน มถฺนติ จิตฺตํ
อาทีนํว กามคฺเณสุ ทิสฺวา
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๐๗] อีตี จ คณฺโฑ จ อุปทฺทโว จ
โรโค จ สลฺลณฺจ ภาณฺจ เมตํ
เอตํ ภยํ กามคฺเณสุ ทิสฺวา
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๐๘] สิตฺถจ อุนฺหณฺจ ขุทํ ปิปาสํ
วาตาทเป ทํสสิริสเป^๑ จ
สพฺพานิเปตานิ อภิภาวิตฺวา
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๐๙] นาโคว ยฺฐานิ วิวชฺชยิตฺวา
สณฺหาตขนฺโธ ปทุมิ อูพาโร
ยถาภีรนฺตํ วิหริ อรณฺเณ
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.
- [๑๑๐] อฏฺฐจันตํ สงฺคณิการตฺสส
ยํ ผุสฺสเย^๒ สามยิกํ วิมุตฺตํ
อาทิจฺจพนฺธุสฺส วโจ นิสฺมม
เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.

หมดอายุ 12/06/2566

- [๑๑๑] ทิฏฐิวิสุกานิ อูปาติวตโต
 ปตโต นียามิ ปฏิลททมคโค
 อูปนหนณาโณมฺหิ อนนฺณนโย
 เอโก จเร ขคฺควิสากนปโป.
- [๑๑๒] นิลโลลูปो निकुहो निपिपासो
 निमग्गो नितฺตกสวโมโห
 นีราสโย สพฺพลเก ภาวิตฺวา
 เอโก จเร ขคฺควิสากนปโป.
- [๑๑๓] ปาปํ สหายํ ปริวชชเยถ
 อนตฺถทสฺสี วิสเม นิวิฏฺฐํ
 สยํ น เสเว ปสฺสํ ปมตฺตํ
 เอโก จเร ขคฺควิสากนปโป.
- [๑๑๔] พหุสฺสํ ฐมมธํ ภาเชถ
 มิตฺตํ อุพารํ ปฏฺฐิกานวณฺตํ
 อญฺญา อตฺถานิ วิเนยฺย กงฺขํ
 เอโก จเร ขคฺควิสากนปโป.
- [๑๑๕] ขิฑฺฑํ รตฺติํ กามสุขญจ โลก
 อนลฺลกริตฺวา อนเปกฺขมาโน
 วิญฺญานญฺจนา วิรโต สจฺจวาที
 เอโก จเร ขคฺควิสากนปโป.
- [๑๑๖] ปุตฺตญจ ทารํ ปิตฺรญจ มาตฺรํ
 ธนานิ ธนฺยานิ จ พนฺธวานิ

- หิตฺวาน กามานิ ยโยธิกานิ
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.
- [๑๑๗] สงฺโค เอโส ปรีตฺตเมตฺถ โสขยํ
อปฺปสฺสาโท ทุกฺขเมเวตฺถ ภียโย
คโฬ^๑ เอโส อิติ ฌตฺวา มตีมา
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.
- [๑๑๘] สนฺทาลยิตฺวาน สํโยชนานิ
ชาลํว ภิตฺวา สลิลมฺพฺจารี
อคฺคิวิ ททฺฒํ อนิวดตฺตมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.
- [๑๑๙] โอกฺขิตฺตจกฺขุ น จ ปาทโลโล
คฺคตฺตินฺทริโย รกฺขิตฺมานสาโน
อนวสฺสุโต อปฺปรีทยฺหมาโน
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.
- [๑๒๐] โอิหารยิตฺวา คิหิพฺยณฺชนานิ
สณฺณนฺนปฺตโต^๒ ยถา ปาริจตฺโต
กาสาวยตฺถ โธ อภินิภฺขมิตฺวา
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.
- [๑๒๑] รเสสฺสุ เคธํ อกรํ อโลโล
อนณฺณโปสี สปทานจารี
กุเล กุเล อปฺปฏฺวิพทฺธจิตฺโต
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.

หมดอายุ 12/06/2566

[๑๒๒] ปหาย ปญจาวรรณานิ เจตโส
 อุปกุกิลเส พุยปนุชฺช สพุเพ
 อนิสฺสิตโต เจชฺช สินฺเหโทสํ
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.

[๑๒๓] วิปฏิจิกตฺวาน สุขญจ ทุกฺขํ
 ปุพฺพเพว โสมนสฺสโทมนสฺสํ
 ลทฺธานุเปกฺขํ สมถํ วิสุทฺธํ
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.

[๑๒๔] อารทฺธวิริโย ปรมตฺถปตฺติยา
 อสฺนิจิตฺโต อกฺขิตฺตํ
 ทพฺพนิกฺกโม ถามพลฺลุปฺปนโน
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.

[๑๒๕] ปฏิสลฺลาณํ ฌานมริญฺจมาโน
 ฐมฺเมสุ นิจฺจํ อนุฐมฺมจารี
 อาทีนํว สมฺมสิตา ภาเวสุ
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.

[๑๒๖] ตณฺหะขยํ ปตฺถยมมปฺปมตฺโต
 อเนลฺมฺโมโค สุตฺวา สตีมา
 สงฺขาตธมฺโม นียโต ปธานวา
 เอโก จเร ขคฺควิสายณกปโป.

[๑๒๗] สีโหว สทฺเทสุ อสนฺตสนฺโต
 วาโตว ชาลมฺหิ อสชฺชมาโน

ปทุมัมว โตเยน อลิมุปมานโน
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.

[๑๒๘]

สีโห ยถา ทาจพลี ปสยห
ราชา มิคานํ อภิภุจฺยจาริ
เสเวถ ปนฺตานิ เสนาสนานิ
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.

[๑๒๙]

เมตฺตํ อุเปกฺขํ กรุณํ วิมุตฺตํ
อาเสวมานโน มุทิตญฺจ กาลे
สพฺเพน โลเกน อวิรุชฺฌมานโน
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.

[๑๓๐]

ราคญฺจ โทสญฺจ ปหาย โมหํ
สนฺทาลยิตฺวาน สํโยชนานิ
อสนฺตสํ ชีวิตสงฺขยมฺหิ
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.

[๑๓๑]

ภษนฺติ เสวนฺติ จ การณตฺถา
นิกฺการณา ทูลลภา อชฺช มิตฺตา
อตฺตตฺถปญฺญา อสุจี มนุสฺสา
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป.

[๑๓๒]

วิสุทฺธสีลา สุวิสุทฺธปญฺญา
สมาหิตา ชาคริยานุยุตฺตา
วิปสฺสกา ฅมฺมวิเสสทสฺสี
มคฺคกฺโขโพชฃณฺคเต วิชญฺญา.

- [๑๓๓] สุธมฺมปฺปณฺธิธมฺม^๑ ตถาณิमतฺต^๒
 อาเสวยิตฺวา ชินสาสนมฺหิ
 เย สาวกตฺตํ น วชฺนฺติ ธีรา
 ภวฺนฺติ ปจฺเจกชินา สยมฺภู.
- [๑๓๔] มหฺนตฺถมฺมา พหุทฺถมฺมกายา
 จิตฺติสฺสรา สพฺพทฺกฺโขจฺฉตฺตณฺณา
 อุกฺกจฺจิตฺตา ปรมตฺถทสฺสี
 สีโหปมา ขคฺควิสาณกปฺปา.
- [๑๓๕] สนฺตินฺทริยา สนฺตมฺนา สมารี
 ปจฺจนฺตสฺสเตสฺส มติปฺปจฺจรา
 ทิปา ปฺรตฺถ อิท วิชฺชนฺตา
 ปจฺเจกพุทฺธา สสฺตํ หิตาเม.^๓
- [๑๓๖] ปหฺินสพฺพาวรรณา ชนฺินฺทา
 โลกปฺปทีปา จนฺกญฺจนาภา
 นิสฺสํสยํ โลกสฺสทฺกฺโขจฺฉเยยา
 ปจฺเจกพุทฺธา สตตปฺปิตาเม.
- [๑๓๗] ปจฺเจกพุทฺธาน^๔ สุภาสิตานิ
 จรฺนฺติ โลกมฺหิ สเทวกมฺหิ
 สุตฺวา ตถา เย น กโรนฺติ พาลา
 วชฺชนฺติ^๕ ทฺกฺกฺเขสฺส ปุณฺนปฺปุนฺนเต.

^{๑-๓} ส. สุธมฺมปฺปณฺธิธมฺมจฺฉตฺตณฺณนิมิตฺตํ^๓ ฉ., เท. ปจฺเจกพุทฺธานิ^๒ สุยา. สตฺตหิตาเม^๕ ฉ., เท. จรฺนฺติ

[๑๓๘] ปจฺเจกพุทฺธาน สุภาสิตานิ
มรฺฐิ ยถา ขุทฺททมาสฺสวณฺตํ
สุตฺวา ตถา เย ปฏิปตฺติยฺตุตา
ภวณฺติ เต สจฺจทสา สปญฺญา.

[๑๓๙] ปจฺเจกพุทฺเธหิ ชินฺเหหิ ภาสิตา
กถา^๑ อุพารา อภินิขมิตฺวา
ตา สกฺยสีเหเน นรุตฺตเมน
ปกาสิตา ฅมฺมวิชานนตฺถํ.

[๑๔๐] โลกานุกมฺปาย อิมานิ เตสํ
ปจฺเจกพุทฺธาน วิกุพฺพิทานิ
สํเวคสงฺกมตฺตวทฺสณตฺถํ
สยมฺภุสีเหเน ปกาสิตานีติ.
ปจฺเจกพุทฺธาปทานํ สมตฺตํ.

๓. เถราปทาน

๓.๑ สาริปุตตตเถราปทาน

อถ เถราปทานํ สุณฺนาถ:-

[๑๔๑] หิมวณฺตสฺส อวิทฺฐเร ลมฺพโก นาม ปพฺพโต
อสุสโม สุกโต มยฺหิ ปณฺณสาลา สุมาปิตา.

[๑๔๒] อุตฺตานกฺุลา นทิกา สุปตฺติตฺถา มโนรมา
สุสุทฺธปฺพิณากิณฺณา อวิทฺฐเร มมสฺสมิ.

- [๑๔๓] อสกุขรา อปพุฏารธา สาธุ อปปฏิคนธิกา
สนทนฺติ นทิกา ตตฺถ โสภยฺนฺตา มมฺสฺสมํ.
- [๑๔๔] กุมภีลา มกรา เจตฺถ สํสุมารธา^๑ จ กจฺจปา
สนทนฺติ^๒ นทียา ตตฺถ โสภยฺนฺตา มมฺสฺสมํ.
- [๑๔๕] ปาจีนา ปาวุสา มจฺจนา วลชา^๓ มุณฺชโรหิตา
วคฺคพา^๔ ปปตายนฺตา^๕ โสภยฺนฺติ^๖ มมฺสฺสมํ.
- [๑๔๖] อุโฏฏเลสุ นทียา ปุปฺผิโน ผลิโน ทูมา
อุภาโต อติลมนฺตา โสภยฺนฺติ มมฺสฺสมํ.
- [๑๔๗] อมฺพา सालา จ ติลกา ปาฏลี สินฺทวาริตา
ทพฺพา คณฺธา สมฺปวฺนฺติ ปุปฺผิตา มม อสฺสเม.
- [๑๔๘] จมฺปกา สลพา นีปา นาคปฺนฺนาคเกตฺตา
ทพฺพา คณฺธา สมฺปวฺนฺติ ปุปฺผิตา มม อสฺสเม.
- [๑๔๙] อติมุตฺตา อโสกา จ ภคินีมาลา จ ปุปฺผิตา
องฺโกลา พิมฺพิชาลา จ ปุปฺผิตา มม อสฺสเม.
- [๑๕๐] เกตฺตา กทลี^๗ เจว เกพฺพา^๘ ตินฺตฺตูลิกา
ทพฺพาคณฺธํ สมฺปวฺนฺตา^๙ โสภยฺนฺติ มมฺสฺสมํ.
- [๑๕๑] กณิกา กณฺณิการธา^{๑๐} จ อสนา อญฺชนา พหุ
ทพฺพคณฺธํ สมฺปวฺนฺตา โสภยฺนฺติ มมฺสฺสมํ.

^๑ สี.,ฉ.,เท.,อิ.,ทย. สํสุมารธา^๒ ฉ.,เท. จรฺนฺติ^๓ ฉ.,เท. พลชา อิ. ชลชา^๔ สี. วคฺคฺลา ฉ.,เท. วคฺคพา^๕ สฺยา. ปปตายนฺติ^๖ สฺยา. โสภยฺนฺตา^๗ ฉ.,เท. กทลีส^๘ ฉ.,เท. โคธฺกา^๙ สฺยา. ทพฺพา คณฺธา สมฺปวฺนฺติ โสภยฺนฺตา, เอมฺปฺริปี. ^{๑๐} ฉ.,เท. กณิการธา กณฺณิกา จ

- [๑๕๒] ปุณฺณาวา^๑ คิริปุณฺณาวา^๑ โกวิพารา จ ปุปฺผิตา
ทิจฺพพคณฺฐิ สมฺปวณฺตา โสภยณฺติ มมฺสฺสมิ.
- [๑๕๓] อุทฺทาลกา จ กุฏฺฐา กทมฺพา พกุลา พหุ
ทิจฺพพคณฺฐิ สมฺปวณฺตา โสภยณฺติ มมฺสฺสมิ.
- [๑๕๔] อาพกา อีสิมฺมุคฺคา จ กทลฺลี มาตุลฺลฺลฺโย
คณฺโธทเกณ สํวทฺธมา ผลานิ ชารยณฺติ เต.
- [๑๕๕] อญฺเฆ ปุปฺผนฺติ ปทุมมา อญฺเฆ ชายณฺติ เกสรี
อญฺเฆ โอปปุผา ปทุมมา ปุปฺผิตา ตพเก^๒ ตทา.
- [๑๕๖] คพฺภํ คณฺหนฺติ ปทุมมา นิทฺธาวณฺติ มุพาลิโย^๓
สิงฺฆาฏฺฐปตฺตมาภิณฺณา โสภยณฺติ ตพเก ตทา.
- [๑๕๗] นยิตา อมฺพคณฺฐิ จ อุตฺตลฺลี^๔ พนฺธุชฺชวกา
ทิจฺพพคณฺฐา สมฺปวณฺติ ปุปฺผิตา ตพเก ตทา.
- [๑๕๘] ปาจีนา ปาวุสา มจฺฉา วลชา^๕ มุญฺชโรหิตา
สงฺกุลา มคฺคฺรา เจว วสนฺติ ตพเก ตทา.
- [๑๕๙] กุมฺภีลา สํสุมาริ จ ตณฺติคฺคาหา จ รกฺขสา
โอคฺคาหา^๖ อชฺครา จ วสนฺติ ตพเก ตทา.
- [๑๖๐] ปาเรวตา รวิหฺสา จกฺกวากา นทิจฺรา
โกกิลา สุวสาสิกกา อุปฺชีวณฺติ ตํ สริ.

- [๑๖๑] กุกกุตถกา กุฬีรกา วเน โปกขรสาตกา
 ทินฺทิกา สุวโปตา จ อุปชีวนฺติ ตํ สรํ.
- [๑๖๒] หังสา โกณฺจา มยุรา จ โกกิลา ลมฺพจุพกา^๑
 จปฺปกา^๒ ชีวชีวา จ อุปชีวนฺติ ตํ สรํ.
- [๑๖๓] โกสิกา โปฏฺจสีสา จ กุรรา เสนกา พหู
 มหากาพา จ สกฺขณา อุปชีวนฺติ ตํ สรํ.
- [๑๖๔] ปสทา^๓ มิคา วราหา จ วกา เภรณฺทกา พหู^๓
 โรหิจฺจา สุตฺตโปตา^๔ จ อุปชีวนฺติ ตํ สรํ.
- [๑๖๕] สีหา พุยฺคฺฆา จ ทีปิ จ อจฺฉโกกตรจฺฉกา
 ติรปฺปภินฺนา มาตงฺกา อุปชีวนฺติ ตํ สรํ.
- [๑๖๖] กิณฺนรา วานฺรา เจว อโถปี วนภมฺมิกา
 เจตา จ ลุทฺทกา เจว อุปชีวนฺติ ตํ สรํ.
- [๑๖๗] ตินฺทูกานิ ปิยาลานิ มรฺฐกา กาสมาริโย^๕
 ฐวํ ผลานิ ธารณฺติ อวิทฺฐเร มมสฺสมํ.
- [๑๖๘] โกสมฺภา^๖ สลพา นีปา^๗ สารผลสฺมายุตา^๘
 ฐวํ ผลานิ ธารณฺติ อวิทฺฐเร มมสฺสมํ.
- [๑๖๙] หรีตกา อามลกา อมฺพา ชมฺพุ วิภาทกา
 โกลา ภลฺลตกา พิลฺลา ผลานิ ธารณฺติ เต.

^๑ จ., เท. ตมฺพจุพกา^๒ จ., เท. ปสทา จ วราหา จมฺรา กณฺทกา พหู^๕ จ., เท. กาสุมาริโย^๗ จ., เท. นิมฺพา^๒ จ., เท. ปปฺปกา^๔ จ., เท. สุทฺโปตา^๖ จ., เท. โกสมฺพา^๘ จ., เท. สารุผลสฺมายุตา

- [๑๗๐] อาลฺลว จ กลมฺพา จ พิพาลิตกุกพานิ จ
ชีวกา สมฺพกา^๑ เจว พหฺกกา มม อสฺสเม.
- [๑๗๑] อสฺสมสฺสาวิฑูรมฺหิ ตพากาสฺ^๒ สุนิมฺมิตา
อจฺโณทกา สีตชลา สุปฺติตถา มโนรมา.
- [๑๗๒] ปทุมฺปฺปฺลสฺสยฺฉนฺนา ปุณฺธุริกฺสมายฺตา
มนฺทาลเกหิ สยฺฉนฺนา ทิพฺพคฺนฺโห ปวายติ.
- [๑๗๓] เอวํ สพฺพวงฺกสมฺปนฺเน ปุปฺผิตฺเต ผลิตฺเต วเน
สูกเต อสฺสเม รมฺเม วิหฺรามิ อหํ ตทา.
- [๑๗๔] สีลว วตฺตสมฺปนฺโน^๓ ฌายี ฌานรโต สทา
ปญฺจาภิญฺญาพลปฺปตฺโต สฺสรุจฺจิ นาม ตาปโส.
- [๑๗๕] จตฺตพฺพิสฺสสฺสหาณิ สิสฺสา มยฺหํ อฺปปฏฺฐหํ
สพฺเพว พุราหฺมณา เอเต ชาตีมฺนฺโต ยสฺสสิโน.
- [๑๗๖] ลกฺขณฺเ อิตฺติหาเส จ สนิมฺมณฺทสฺสเกฏฺฐเก
ปทกา เวยฺยากรณา สธฺมเม^๔ ปารมฺมี คตา.
- [๑๗๗] อฺปปาเตสฺส นิमितฺเตสฺส ลกฺขณฺเส จ โกวิทา
ปจฺพยา^๕ ภูมฺมมฺนฺตลิกฺเข มม สิสฺสา สฺสสิกฺขิตา.
- [๑๗๘] อปฺปิจฺฉา นิปกา เอเต อปฺปาหารา อโลลฺลปา
ลาภาลาภเณ สนฺตฺตฺตฺตา ปรีวาเรณฺติ มํ สทา.
- [๑๗๙] ฌายี ฌานรตา วีรฺรา สนฺตจิตฺตา สสมาหิตา
อาภิญฺจณฺณํ ปตฺตยฺนฺตา ปรีวาเรณฺติ มํ สทา.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท. สุตกา^๒ ส. ตพากาปิ สฺยา. ตพากาส^๓ จ.,เท. วตสมฺปนฺโน^๔ จ.,เท. สทฺธมฺเม^๕ จ.,เท. ปตฺพยา, เอวฺมฺปริปิ.

- [๑๘๐] อภิญญาปารมิปุตตา เปตติเก โคจเร รตา
อนตลิกขจรา ชีรา ปรีวาเรนฺติ มํ สทา.
- [๑๘๑] สํวตา จสฺส ทฺวาเรสฺส อเนนฺชา รกฺขิตินฺทริยา
อัสสฏฺฐา จ เต ชีรา มม สิสฺสา ทฺราสทา.
- [๑๘๒] ปลลฺงเกน นิสฺสชฺชาย จานจฺกมเนน จ
วิตินาเมนฺติ เต รตฺติ มม สิสฺสา ทฺราสทา.
- [๑๘๓] รชฺชนีเย น รชฺชนฺติ โทสนีเย น ทฺสฺสเร
โมหนีเย น มฺยุหนฺติ มม สิสฺสา ทฺราสทา.
- [๑๘๔] อิทฺธี วิมฺสมานา เต วตฺตนฺติ นิจฺจกาลิกํ
ปจฺวี เต ปกมฺเปนฺติ สารมฺเภน ทฺราสทา.
- [๑๘๕] กิพฺมานา จ เต สิสฺสา กิพฺนฺติ ฌานกิพิตํ
ชมฺพุโต ผลมาเนนฺติ มม สิสฺสา ทฺราสทา.
- [๑๘๖] อญฺเฆ คจฺจนฺติ โคยานํ อญฺเฆ ปุพฺพวิเทหกํ^๑
อญฺเฆ จ อุตฺตรกฺรํ มม สิสฺสา^๒ ทฺราสทา.
- [๑๘๗] ปฺรโต เปเสนฺติ เต ขารี ปจฺจโต จ วชนฺติ เต
จตุพฺพีสสทฺสเสหิ ฉาทิตํ โหติ อมฺพริ.
- [๑๘๘] อคฺคิปากิ อนคฺคิ จ^๓ ทนฺโตทฺทกฺขลิกาปิจ
อสุเมเน โกฏฺฐิตา^๔ เกจิ ปวตฺตผลโกชนา.
- [๑๘๙] อุกฺโกโรหกา^๕ เกจิ สายํ ปาโต สฺจิจฺรตา
โตยาภิเสจนกรา^๖ มม สิสฺสา ทฺราสทา.

^๑ สฺยา. ปุพฺพวิเทหน^๓ สฺยา. อคฺคิปากิ อนคฺคิ^๕ จ.เท. อุกฺโกโรหนา^๒ จ.เท. เอสนาย^๔ สฺยา. อมพนา โกฏิก^๖ สฺยา. โดยาภิเสกจรณา

[๑๙๐]	ปรุพฺพหฺกจฺจนฺขโลมา
คณฺธิตา สิลคณฺเชน	ปงฺกทนฺตา รชสฺสิรา
มม สิสฺสา ทุราสทา.
[๑๙๑]	ปาโตว สนฺนิปาเตตฺวา ^๑
ลาภาลาภํ ปกิตฺเตตฺวา	ชฎิลา อุกฺคตาปนา
คจฺจนฺติ อมฺพเร ตทา.
[๑๙๒]	เอเตสํ ปกฺกมฺนฺตานํ
อชินฺจมฺมสทฺเทน	มหาสทฺโท ปวตฺตติ
โมทิตา โหณฺติ เทวตา.
[๑๙๓]	ทิสฺสทิสฺส ^๒ ปกฺกมฺนฺติ
สภฺพลฺลนฺุปตฺถทฺธา ^๓	อนตฺตลิกฺขจฺรา อีสึ
เต คจฺจนฺติ ยถิจฺจกํ.
[๑๙๔]	ปจฺจวิกรมฺปกา เอเต
อุกฺคเตชา ทฺวปฺปสหา	สพฺเพว นภจฺจาริโน
สาครโรว อโฆภียา.
[๑๙๕]	จฺานจฺงกฺมิโน ^๔ เกจิ
ปวตฺตโมชฺนา เกจิ	เกจิ เนสชฺชิกา อีสึ
มม สิสฺสา ทุราสทา.
[๑๙๖]	เมตฺตาวิหาริโน เอเต
อนตฺตฺกุกฺกิสฺกา สพฺเพ	หิตฺเตสึ สพฺพปาณินํ
น เต วมฺเภณฺติ กสฺสจฺจิ.
[๑๙๗]	สีหราชาว สมฺภิตา
ทุราสทา พฺยคฺฆาวิว	คชราชาว ฅามวา
อาคจฺจนฺติ มมฺนฺติเก.
[๑๙๘]	วิชฺชาชฺรา เทวตา จ
กฺุมฺภณฺฑทา ทานวา ครุพา	นาคคณฺธพฺพรกฺขสา
อุปฺชีวนฺติ ตํ สรํ.
[๑๙๙]	เต ชฎาขาวริภริตา
อนตฺตลิกฺขจฺรา สพฺเพ	อชินฺตุตฺตรวาสนา ^๕
อุปฺชีวนฺติ ตํ สรํ.

^๑ ฉ.,เท. สนุnipatitua^m จ.,เท. สก. พลานุปัตตทฐา

๔. สยาม. อชินุตตรวาสโน

๒ สุยา. ทิโสทธิสา

^๔ สุธา. จานจงกมียา

- [๒๐๐] ตทานุจฺจนวิกา^๑ เอเต อญฺณมญฺญํ สคารวา
จตุพฺพิสสทสฺसानํ ขิตตสทฺโท น วิชฺชติ.
- [๒๐๑] ปาเท ปาทำ นิกฺขิปปนฺตา อปฺปสทฺทา สฺสํวฺตา
อุปลงฺกมฺม สพฺเพ เต^๒ สิริสา วนฺทเร มม.
- [๒๐๒] เตหิ สิสฺเสหิ ปริวฺโต สนฺเตหิ จ ตปสฺสิภิ
วสามิ อสฺสเม ตตฺถ ฌายี ฌานรโต อหํ.
- [๒๐๓] อีสึนํ สิลคนฺธเณ ปุปฺผคนฺธเณ จฺญายํ
ผลึนํ ผลคนฺธเณ คนฺธิโต โหติ อสฺสโม.
- [๒๐๔] รตฺตินทิวํ น ชานามิ อรติ เม น วิชฺชติ
สเก สิสฺเส โอวทฺธโต ภิกฺขุโย หาสํ ลภามหํ.
- [๒๐๕] ปุปฺผานํ ปุปฺผมานานํ ผลานญฺจ วิปฺพจตํ
ทิพฺพคนฺธา ปวายนฺติ โสภยนฺตา มมสฺสม.
- [๒๐๖] สมาธิมฺหา วุฏฺฐหิตฺวา อาตapi นิปโก อหํ
ขาริภาริ คเหตุวาน วนํ อชฺโฆคฺคหิ อหํ.
- [๒๐๗] อุปฺปาเต สฺปิเน จาปิ ลกฺขณฺสฺส สฺสิกฺขิโต
ปวตฺตมานํ มนฺตปทํ ธารยามี อหํ ตทา.
- [๒๐๘] อโนมทสฺสี ภควา โลกเชฏฺโง นราสโก
วิเวกกาโม สมฺพุทฺโธ หิมวณฺตํ อุปาคมิ.
- [๒๐๙] อชฺโฆคฺคาเหตุวา หิมวณฺตํ อคฺโค การุณิโก มุนิ
ปลฺลงฺกํ อาภุชิตฺวาน นิสิตฺติ ปุริสฺสตโม.

- [๒๑๐] ตมททสาห์ สมพุทฺธํ สปปภาสํ มโนรมํ
อินฺทิวรํ ชาติตํ อาทิตตํ หุตาสนํ.
- [๒๑๑] ชลนฺตํ ทีปรุกขํ วิชฺชุว^๑ คคณฺเ ยถา
สุณฺณลํ สาลราชํ อทฺทสํ โลกนายกํ.
- [๒๑๒] อยํ นาโค มหาวิโร ทุกฺขสฺสนฺตกโร มุณี
อิมํ ทสฺสนมาคมม สพฺพทุกฺขา ปมฺจุจเร.
- [๒๑๓] ทิสฺวานาห์ เทวเทวํ ลกฺขณํ อุปชาเรยํ
พุทฺโท นุ โข น วา พุทฺโท หนฺนท ปสฺสามิ จกฺขุมํ.
- [๒๑๔] สหสฺสสารานิ จกฺกานิ ทิสฺสนฺติ จรณฺตตฺตเม
ลกฺขณานิสฺส ทิสฺวาน นิฏฺฐจํ คณฺณี ตถาคเต.
- [๒๑๕] สมฺมชฺชนี คเหตฺวา สมฺมชฺชิตฺวานห์ ตทา
อฏฺฐจ ปุเป สมานेतฺวา พุทฺธเสฏฺฐจํ อปฺปชยํ.
- [๒๑๖] ปุชฺยิตฺวาน ตํ พุทฺธํ โอฆตฺถนฺนมนาสวํ
เอกํสํ อชินํ กตฺวา นมสฺสี โลกนายกํ.
- [๒๑๗] เยน ฌาเณน สมพุทฺธो
ตํ ฌาณํ กิตฺตยิสฺสามิ วิหริติ อนาสโว
สุณฺณถ มม ภาสโต.
- [๒๑๘] สมฺพุทฺธยิมํ^๒ โลกํ สยมฺภุ อมิโตทฺย
ตว ทสฺสนมาคมม กงฺขาโสตํ ตรณฺติ เต.
- [๒๑๙] ตุวํ สตุถา จ เกตุ จ
ปรายโน^๓ ปตฺติฏฺฐา จ ฐโฆ ยฺยูโป จ ปาณินํ
 ทีโป จ ทิปทฺตโม.^๔

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. วิชฺชุตํ

^๓ ฉ.,เท. ปรายโน

^๒ ฉ.,เท. สมฺพุทฺธยิมํ

^๔ ฉ.,เท. ทวิปทฺตโม, เอวมฺปรีปิ.

- [๒๒๐] สกุกา สมุทเท อุทกั ปเมตุ อพุทเทเน วา
น เตวว ตว สพุพณญ ฌาณั สกุกา ปเมตเว.
- [๒๒๑] ฐาเรตุ ปจวี สกุกา จเปตวา ตุลมณฺฑลเ
น เตวว ตว สพุพณญ ฌาณั สกุกา ปเมตเว.^๑
- [๒๒๒] อากาสั มินิตุ สกุกา รชชฺยา องคฺกุลเณ วา
น เตวว ตว สพุพณญ ฌาณั สกุกา ปเมตเว.
- [๒๒๓] มหาสมุทเท อุทกั ปจวิญจาขิลนฺชเห^๒
พุทฺธฌาณั อุปาทาย อุปมาโต น ยฺชฺชเร.
- [๒๒๔] สเทวกสุส โลกสุส จิตฺตํ เยสํ ปวตฺตติ
อนฺโตชาลิตตา^๓ เอเต ตว ฌาณมฺหิ จกฺขุม.
- [๒๒๕] เยน ฌาเณน ปตฺโตสิ เกวลํ โพรหมฺตฺตมํ
เตน ฌาเณน สพุพณญ มทฺทสิ ปฺรติตฺถิเย.
- [๒๒๖] อีมา คากา ปเจตฺวาน^๔ สฺรุจิ นาม ตาปโส
อชินํ ปตฺถิตฺวาน ปจฺวิยํ นิสํหิ โส.
- [๒๒๗] จุลฺลาสีตีสหฺสฺसानิ อชฺโฆคาพฺโห มหณฺณเว
อจฺจุคฺคโต ตาวเทว คิริราชา ปวฺจจติ.
- [๒๒๘] ตาว อจฺจุคฺคโต เนรฺุ อายโต วิตฺถโต จ โส
จฺญณฺโณโต สงฺขมฺเภเทน^๕ โกฏิสฺตสหฺสฺสโย.^๖
- [๒๒๙] ลกฺเข จปิยมาณมฺหิ ปริกฺขยมคจฺจณ
น เตวว ตว สพุพณญ ฌาณั สกุกา ปเมตเว.

๑ น.เท. ฐาเรตวา

๒ น.เท. อนฺโตชาลิตตา

๓ น.เท. อณฺเฏเทน

๔ น.เท. ปถวี จาขิลนฺช

๕ น.เท. ทวิตฺวาน

๖ น.เท. โกฏิสฺตสหฺสฺสโย

- [๒๓๐] สุขุมจฺฉิเกน ชาเลน อุกํ โย ปริกฺขิเป
เย เกจิ อุกเก ปาณา อนฺโตชาลิตตา^๑ สียุ.
- [๒๓๑] ตเถว หิ มหาวีร เย เกจิ ปุฏฺติตฺถิยา
ทิจฺฉิคฺคหณปฺกฺขนฺทา^๒ ปรามาเสน โมหิตา.
- [๒๓๒] ตว สุทฺเธน ฌาเณน อนฺโตชาลิตตา เอเต
ฌาณนฺเต นาตีวตฺตเร.
- [๒๓๓] ภควา จ ตมฺหิ สมเย อโนมทสฺสี มหายโส
วุฏฺฐจิตฺวา สมาธิมา ทิสํ โอลกยิ ชิน.
- [๒๓๔] อโนมทสฺสิมฺุณิโน นิสโก นาม สาวโก
ปริวฺโต สตสฺสเสหิ สนฺตจิตฺเตหิ ตาทิกิ.
- [๒๓๕] ขีณาสเวหิ สุทฺเธหิ จพฺปิยฺเยหิ ตาทิหิ^๓
จิตฺตมณฺเฑน พุทฺธสฺส อูเปสิ โลกนายกํ.
- [๒๓๖] อนฺตลิกฺเข จิตา ตตฺถ ปทกฺขิณมกํสุ เต
โอรุหุ^๔ พุทฺธสนฺติเก.
- [๒๓๗] อโนมทสฺสี ภควา โลกเชฏฺโฆ นราสโก
ภิกฺขุสงฺฆเ นิสิตฺวา สิตํ ปาตุํ กริ ชิน.
- [๒๓๘] วรฺุณ นามุปฺภวจาโก อโนมทสฺสิสฺส สตฺถุโน
เอกํสํ จีวรํ กตฺวา อาปฺจุจิ^๕ โลกนายกํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท. อนฺโตชาลิตตา

^๓ จ.,เท. ฌายิกิ

^๕ จ.,เท. อปฺจุจิ

^๒ สฺยา. ทิจฺฉิคฺคหณปฺกฺขนฺตา

^๔ จ.,เท. โอรุ

- [๒๓๙] โก นุ โข ภควา เหตุ สิตกมฺมสฺส สตฺถโน
น หิ พุทฺธา อเหตุหิ สิตํ ปาตุํ กโรนฺติ เต.
- [๒๔๐] อโนมทสฺสี ภควา โลกเชฏฺโฆ นราสโก
ภิกฺขุขมฺมเม นิสิตฺตวา อิมํ คามํ อภาสถ.
- [๒๔๑] โย มํ ปุပ္ฺพเณ ปุชฺเชสิ ฌาณญจาปี อนฺตฺถวิ
ตมํหิ กิตฺตยิสฺสามิ สฺสณฺถ มม ภาสโต.
- [๒๔๒] พุทฺธสฺส คิริมญาย สพฺเพ เทวา สมานุสา^๑
สทฺธมฺมํ โสตุกามา เต สมฺพุทฺธํ อุปสงฺกมฺุ.
- [๒๔๓] ทสฺสุ โลกธาตฺตฺส เทวกายา มหิพุทฺธิกา
สทฺธมฺมํ โสตุกามา เต สมฺพุทฺธํ อุปสงฺกมฺุ.
- [๒๔๔] หตฺถิ อสฺสา รธา ปตฺติ เสนา จ จตฺตฺรจฺฉินิ
ปรีวาเรสฺสนฺติมํ นิจฺจํ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๒๔๕] สญฺญิ ตฺริยสฺสทฺธานิ เภริโย สมลงฺกตา
อุปฺญจิสฺสนฺติมํ นิจฺจํ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๒๔๖] โสฬสฺสิตฺถิสฺสทฺธานิ นาริโย สมลงฺกตา
วิจิตฺตวตฺตถาภรณา อามตฺตมณิกฺกณฺฑลลา.
- [๒๔๗] อาพารมฺุขา^๒ หสฺสุลา สฺสญฺญา ตณฺมขมฺิมา
ปรีวาเรสฺสนฺติมํ นิจฺจํ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๒๔๘] กปฺปสฺตสฺสทฺธานิ เทวโลเก รมิสฺสติ
สทฺธสฺสทฺตํ จกฺกวตฺติ ราชา รญฺเเจ ภวิสฺสติ.

^๑ ฉ., เท. สมาคตา^๒ ฉ., เท. อพารปฺมา

- [๒๔๙] สหสฺสภทฺตํ เทวีนฺโท เทวธฺชํ กริสฺสติ
ปเทสธฺชํ วิปลํ คณนาโต อสงฺขิยฺ.^๑
- [๒๕๐] ปจฺฉิเม ภวสมปตฺเต มนุสฺสตตํ คมิสฺสติ
พฺรหฺมณิสาริยา นาม ธารยิสฺสติ กุจฺฉินา.
- [๒๕๑] มาตุยา นามโคตฺเตน ปญฺญายิสฺสติยํ นโร
สาริปุตฺโตติ นามเนน ติกฺขปญฺโณ ภวิสฺสติ.
- [๒๕๒] อสีติโกฏี จทฺเทตฺวา ปพฺพชิสฺสติกิญฺจโน
คเวสนโต สนฺติปทํ จริสฺสติ มหี อิมํ.
- [๒๕๓] อปริเมยฺเย อิตฺโต กปฺเป โอภากาภกุลสมภโว
โคตโม นาม โคตฺเตน สตฺถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๒๕๔] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
สาริปุตฺโตติ นามเนน เหสฺสติ อคฺคสาวโก.
- [๒๕๕] อยํ ภาคีรธี^๒ คงฺคา หิมวฺนตา ปภาวิตา
มหาสมุทฺทมปฺเปติ ตปฺปยฺนตี มโหทธิ.
- [๒๕๖] ตเถวายํ สาริปุตฺโต สกฺโก^๓ ตีสุ วิสารโท
ปญฺญาย ปารมี คนฺดฺวา ตปฺปยิสฺสติ ปาณินโน.^๔
- [๒๕๗] หิมวฺนตํ อุปาทาย สาครณฺจ มโหทธิ
เอตฺถนฺตเร ยํ ปุพฺพิน คณนาโต อสงฺขิยํ.
- [๒๕๘] ตมฺปิ สกฺกา อเสเสน สงฺขยาตํ คณนา ยถา
น เตวว สาริปุตฺตสฺส ปญฺญายนฺโต ภวิสฺสติ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ สฺยา. อสงฺขยํ, เอวมฺปฺริปิ.

^๓ ฉ., เท. สก

^๒ สฺยา. ภาคีรสี, เอวมฺปฺริปิ.

^๔ ฉ., เท. ปาณิน

- [๒๕๙] ลกฺเข จปิยมานมฺหิ ขีเย คงคาย วาลูกา
น เตวว สารีปุตฺตสฺส ปณฺณายนฺโต ภวิสฺสติ.
- [๒๖๐] มหาสมุทฺเท อุมิโย คณฺหาโต อสงฺขิยา^๑
ตเถว สารีปุตฺตสฺส ปณฺณายนฺโต น เหลสฺสติ.
- [๒๖๑] อารายิตฺวา สมพุทฺธํ โคตมํ สกฺยปฺงฺคว
ปณฺณาย ปารมี คณฺตฺวา เหลสฺสติ อคฺคสาวโก.
- [๒๖๒] ปวตฺติตํ ฐมฺมจกฺกํ สกฺยปฺตฺเตน ตาทินา
อนฺวตฺเตสฺสติ^๒ สมฺมา วสฺสนฺโต ฐมฺมวฺฏฺฐิโย.
- [๒๖๓] สพุพเมตํ อภิณฺณาย โคตโม สกฺยปฺงฺคว
ภิกฺขุสงฺฆเ นิสิตฺวา อคฺคภูจฺาเน จเปสฺสติ.
- [๒๖๔] อโห เม สุกตํ กมฺมํ อโนมทสฺสิสฺส สตฺถุโน
ยสฺสาธการิ^๓ กตฺวาน สพุพตฺถ ปารมี คโต.
- [๒๖๕] อปริเมยฺเย กตํ กมฺมํ ผลํ ทสฺเสสิ เม อิธ
สฺมุตฺโต สรวโคว กิเลเส ฌาปยิ อหํ.
- [๒๖๖] อสงฺขตํ คเวสนฺโต นิพฺพานํ อจลํ ปทํ
วิจินํ ติตฺถิเย สพุเพ เอสาหํ สํสริ ภเว.
- [๒๖๗] ยถาปี พฺยาธิโก^๔ ไปโส ปรีเยเสยฺย โอสถํ
วิจิเนยฺย ฐนํ^๕ สพุพํ พฺยาธิโต ปรีมุตฺติยา.
- [๒๖๘] อสงฺขตํ คเวสนฺโต นิพฺพานํ อมตํ ปทํ
อพุโปภินฺณ^๖ ปณฺจสฺตํ ปพุพฺชี อีสิปพุพฺช.

๑ สฺยา. อสงฺขยา, เอมฺปริปี.

๒ จ.,เท. ยสฺสาธการิ

๓ จ.,เท. วน

๔ สฺยา. อนฺวตฺติสฺสติ

๕ จ.,เท. พฺยาธิโต

๖ ส. อพุโปภินฺณ

- [๒๖๙] ชฎาย^๑ ภารกริโต อชินุตตรนิवास^๒
อภิญญาปารมี คนุตวา พุรหมโลกิ อคณฺหิ.
- [๒๗๐] นตฺถิ พาหิรเก สฺพุทฺธิ จเปตฺวา ชินสาสนํ
เย เกจิ พุทฺธิมา สตฺตา สุขุณฺนติ ชินสาสเน.
- [๒๗๑] อตฺถกามิ^๓ มมเมตํ น หิ นิสํ อหํ อิตฺติ^๔
อสงฺขตํ คเวสนฺโต กุติตฺถิ^๕ สยฺจรี อหํ.
- [๒๗๒] ยถา สารตฺถิโก โปโส กทลీ เจตฺวาน ฆาลเย
น ตตฺถ สาริ วิเนทยฺย สาเรน วิตฺตโก หิ โส.
- [๒๗๓] ตเถว ติตฺถิยา โลเก นานาทิฏฺฐิ พหุ ชนา
อสงฺขเตน วิตฺตา เต สาเรน กทลీ ยถา.
- [๒๗๔] ปจฺฉิเม ภวสมฺปตฺเต พุรหมพฺพชฺช อโหสฺส^๖
มหาโมคฺคิ จตฺตยิตฺวาน^๗ ปพฺพชฺช อนคาริยํ.

ปจฺจมาณวโร.

- [๒๗๕] อชฺฌายโก มนฺตฺธโร ตินฺณํ เวทาน ปารคฺค
พุรหมโณ สยฺชโย^๘ นาม ตสฺส มฺเเล วสามหํ.
- [๒๗๖] สาวโก เต มหาวีร อสฺสชฺช นาม พุรหมโณ
ทฺวารสโท อุกฺคเตโช ปิณฺทาย จรตี ตทา.
- [๒๗๗] ตมทฺทสาสี สปฺปญฺญํ มุณี โมนे สสมาหิตํ
สนฺตจิตฺตํ มหานาคํ สุกฺคณฺณํ ปทุมํ ยถา.

๑-๑ หมายเหตุ 12/06/2566

๑-๑ จ.,เท. ชฎากาเรน ภริโต อชินุตตรนิวาสน

๒-๒ จ.,เท. อตฺถการมยํ เอตํ นยิทํ อิตฺติหิตํ

๔ จ.,เท. จตฺตยิตฺวาน

๓ จ.,เท. กุติตฺถ

๕ จ.,เท. สยฺจโย

- [๒๗๘] ทิสฺวา เม จิตฺตมฺบุปฺปชฺชิตํ สุตฺนํ สุตฺตมานสํ
อุสมํ ปวริ วีรํ อรหํ ภาวิสฺสตี.
- [๒๗๙] ปาสาทิกิ อิริยตี อภีรูปํ สุตฺตํ
อุตฺตมเม ทมเถ ทนฺโต อมตทสฺสี ภาวิสฺสตี.
- [๒๘๐] ยนฺนุนาหิ อุตฺตมตถิ ปุจฺเจยฺยํ ตมฺมจมานสํ
โส เม^๑ ปุณฺณโจ กถิสฺสตี ปฏิปุจฺฉามหนฺตทา.
- [๒๘๑] ปิณฺฑทจาร์^๒ จรณฺตสฺส ปจฺฉโต อคฺมาสหํ
โอกาสํ ปฏิมาเนนฺโต ปุจฺฉิตุํ อมตํ ปทํ.
- [๒๘๒] วิธินฺตเร อนฺนปฺปตฺตํ อุปกนฺตฺวาน ปุจฺฉหิ
กถิ โคตฺโตสิ ตวํ วีร^๓ กสฺส ลิสฺโสสิ มาริสฺ.
- [๒๘๓] โส เม ปุณฺณโจ วียากาสิ อสมฺภีโตว เกสรี
พุทฺโธ โลเก สมฺบุตฺตโน ตสฺส ลิสฺโสสมฺภิ อวฺโส.^๔
- [๒๘๔] กิทิสฺนฺเต มหาวีร อนฺนชาต มหายส
พุทฺธสฺส สาสนํ ฌมฺมํ สารุ เม กถยสฺสุ โภ.
- [๒๘๕] โส เม ปุณฺณโจ กถิ สพฺพํ คมฺภีรํ นิปฺถนํ ปทํ
ตณฺหาสลลสฺส หนฺตาริ สพฺพพุทฺธขาปณฺฑนํ.
- [๒๘๖] เย ฌมฺมา เหตุปภวา เตสํ เหตุํ ตถาคโต อาห
เอวํวาทิ มหาสมฺมโน.
- [๒๘๗] โสหิ วิสฺสชฺชิตฺเต ปณฺเห ปจฺมํ ผลมชฺฌคํ
วิโรช วิมโล อาสิ สุตฺวาน ชินฺสาสนํ.

^๑ สฺยา. เจ^๓ อี. วีเร^๒ จ.เท. ปิณฺฑทปาด^๔ อี. สวโก

- ๔.๔.๒. อธิบายเจตนา

- [๒๙๗] อุโฆปี ปพพชิสสาม สกยปุตต ตวนตฺติเก.
 ตว สาสนมาคम्म วิหราม อนาสวา.
- [๒๙๘] โกลิโต อิทธิยา เสฏฺโฐ อหิ ปณฺณาย ปารโค
 อุโฆว เอกโต หุตฺวา สาสนํ โสภยาม เส.
- [๒๙๙] อปริโยสิตสงฺกปโป กุติตฺเถ สณฺจรี อหิ
 ตว ทสฺสนมาคम्म สงฺกปโป ปุริโต มม.
- [๓๐๐] ปจวียํ ปติฏฺฐาย ปุပ္ผนฺติ สมเย ทูมา
 ทิพฺพา คนฺธา สมฺปนฺนํ โตเสนฺติ สพฺพปาณิน.
- [๓๐๑] ตเถวหิ มหาวีร สกยปุตต มหายส
 สาสเน วอ^๑ ปติฏฺฐาย สมเยสามิ ปุပ္ผิตฺตุ.
- [๓๐๒] วิมุตฺติปุပ္ผเมสนฺโต ภาวสํสารโมจนํ
 วิมุตฺติปุပ္ผลาเภณ โตเสนฺติ สพฺพปาณิน.
- [๓๐๓] ยาวตา พุทฺธเขตฺตมฺหิ จเปตฺวาน มหามฺนี
 ปณฺณาย สทิสเณ นตฺถิ ตว ปุตฺตสฺส จกฺขม.
- [๓๐๔] สุวีนิตา จ เต สิสฺสา ปริสา จ สุสิกฺขิตา
 อุตฺตเม ทมเถ ทนฺตา ปริวาเรนฺติ ตํ สทา.
- [๓๐๕] ฌายี ฌานรตา ธีรา สนฺตจิตฺตา สมาหิตา
 มฺนี โมนฺเอยสมฺปนฺนา ปริวาเรนฺติ ตํ สทา.
- [๓๐๖] อปฺปิจฺฉา นิปกา ธีรา อปฺปาหารา อโลลฺุปา
 ลาภาลาเภณ สนฺตฺตฺตฺตา ปริวาเรนฺติ ตํ สทา.

[๓๐๗]	อารณณิกา ฐิตรา
วิเวกาภิตา ธีรา	ฌายีโน ลุขจีวรา
ปรีวาเรณฺติ ตํ สทา.
[๓๐๘]	ปฏิปนฺนา ผลฏฺจา จ
อาสีสกา ^๑ อุตฺตมตฺถํ	เสขา ผลสมฺภุจิโน
ปรีวาเรณฺติ ตํ สทา.
[๓๐๙]	โสตาปนฺนา จ วิมลา
อนาคามี จ อรหา	สกทาคามีโน จ เย
ปรีวาเรณฺติ ตํ สทา.
[๓๑๐]	สตีปฏฺจานกฺุสลา
สาวกา โว ^๒ พหุ สพุเพ	โพชฌมฺภกาวนารตา
ปรีวาเรณฺติ ตํ สทา.
[๓๑๑]	อิทฺธิปาเทสุ กฺุสลา
สมฺมปฺปชานมฺนฺยุตฺตา	สมาธิภาวนารตา
ปรีวาเรณฺติ ตํ สทา.
[๓๑๒]	เตวิชฺชา ฉพฺภิณฺญา จ
ปญฺญา ย ปารมมฺปตฺตา	อิทฺธิยา ปารมมฺ คตา
ปรีวาเรณฺติ ตํ สทา.
[๓๑๓]	อีทิสา ^๓ โว ^๒ มหาวีร
ทฺุราสทา อุกฺคเตชา	ตว สิสฺสา สฺสุสิกฺุขิตา
ปรีวาเรณฺติ ตํ สทา.
[๓๑๔]	เตหิ สิสฺเสหิ ปรีวฺโต
มิกฺุรราชวสมฺภิโต	สณฺณเตหิ ตปสฺสิภิ
อุพฺุรราชว โสภสิ.
[๓๑๕]	ปจฺวิยํ ปตฺติฏฺจาย
เวปฺุลลตฺตํ ปาปฺุณฺนติ	รฺุหนฺติ ขรณฺีรฺุหา
ผลญจ ทสฺสยฺนฺติ เต.
[๓๑๖]	ปจฺวิสทิสฺโส ตฺุวสิ
สาสเน เต ปตฺติฏฺจาย	สกุยฺปฺตฺต มหายส
ลภฺนฺติ อมตํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท. อาสีสกา

^m จ.,เท.,อ. เอทิส

๒ จ., ท., อ. เต

- [๓๑๗] สินธุ สรสุสตี เจว นทโย จนฺทภาติกา^๑
 คงคา จ ยมฺมนา เจว สรภู จ อโถ มหี.
- [๓๑๘] เอตาสํ สนฺทमानานํ สาคโร สมปฺปฺยจฺจติ
 ชนฺหติ ปฺริมํ นามํ สาคโรเตวว ฌายติ.
- [๓๑๙] ตเถวิเม จตุวณฺณา ปพฺพชิตฺวา ตวณฺติเก
 ชนฺหติ ปฺริมํ นามํ พุทฺธปฺตฺตาติ ฌายเร.
- [๓๒๐] ยถาปี จนฺโท วิมโล คจฺฉํ อากาสธาตุยา
 สพฺเพ ตารคเณ โลเก อากาย อติโรจติ.
- [๓๒๑] ตเถว ตํ มหาวีร ปริวฺโต เทวมานุเส
 พุทฺธกฺเขตฺตํ^๒ อติกฺกมฺม ชลสิ สพฺพทา ตํ.
- [๓๒๒] คมฺภีเร อญฺจिता อุมิ น เวลํ อติวตฺตติ^๓
 สพฺพเวลํ ปฺนุสฺสนฺติ สยฺยจฺจณฺณา วิกิริณฺติ ตา.
- [๓๒๓] ตเถว ติตฺถิยา โลเก นานาทิฏฺฐิ พฺหุ ชนา
 นาติวตฺตณฺติ ตํ มุนี.
- [๓๒๔] สเจ จ ตํ ปาปฺพนฺติ ปฏฺิวาเรหิ^๔ จกฺขุม
 ตวณฺติกํ อุปาคณฺตฺวา สยฺยจฺจณฺณาว ภาวนฺติ เต.
- [๓๒๕] ยถาปี อุกเก ชาตา กุมฺพทา มนฺทาลกา^๕ พฺหุ
 อุปลิมนฺติ โตเยน กทฺทมกลเลน จ.
- [๓๒๖] ตเถว พฺหูกา สตฺตา โลเก ชาตา วิรฺฐฺหเร
 อทฺฐิตา^๖ รากโทเสน กทฺทเม กุมฺพํ ยถา.

^๑ นทโย นทียา จนฺทภาติโย

^๓ จ., เท. อุมิ น เวลํ อติวตฺตเร

^๔ จ., เท. มทฺทาลกา

^๒ จ., เท. เอเต สพฺเพ

^๔ จ., เท. ปฏฺิวาเทหิ

^๖ จ., เท. อญฺจिता

[๓๒๗]	ยถา ปทุมํ ชลชํ
น โส ลิมปติ โตเยน	ชลมชฺเฌ วิโรจติ ^๑
ปรีสุทฺธโร หิ เกสรี.
[๓๒๘]	ตเถว ตวํ มหาวีร
โนปลิมปสิ โลเกน	โลเก ชาโต महामุนิ
โตเยน ปทุมํ ยถา.
[๓๒๙]	ยถา หิ รมมเก มาเส
นาติกุกมนฺติ ตํ มาสํ	พหุ ปุပ္ผนฺติ วาริชา
สมโย ปุပ္ผนาย โส.
[๓๓๐]	ตเถว ตวํ สกฺยปฺตฺต ^๒
สาสนํ นาตีวตฺตนฺติ	ปุပ္ผิโต เต วิมุตฺติยา
ปทุมํ วารินา ยถา.
[๓๓๑]	สุปุပ္ผิโต सालราชาว
อญฺเญสาเลหิ ปรีธุโต	ทิพฺพคณฺฐํ ปวายติ
สालราชาว โสภติ. ^๓
[๓๓๒]	ตเถว ตวํ มหาวีร
ภิกฺขุสงฺฆเณ ปรีธุโต	พทุฑฺธมาเณน ปุပ္ผิโต
สาลราชาว โสภสิ.
[๓๓๓]	ยถาปี เสโล หิมวา
นาคานํ อสุรานญจ	โอสโถ สพฺพปาณินํ
เทวานํ อาลโยปิจ.
[๓๓๔]	ตเถว ตวํ มหาวีร
เตวิชฺชา จภภิกฺขุณา จ	โอสโถ วีย ปาณินํ
อิทฺธิยา ปารมี คตา.
[๓๓๕]	อนุสสิฏฺฐา มหาวีร
รมนฺติ ฐมฺมรติยา	ตยา การุณิเกน เต
วสนฺติ ตว สาสนे.
[๓๓๖]	มิกราชา ยถา สีโห
จตุทฺทิสา ^๔ วิโลเกตฺวา	อภินิภฺขมฺม อาสยา
ติภฺขตฺตํ อภินาทติ. ^๕

^๑ ฉ.,เท.,อ. วิรุหติ

๒ จ.,เท. มหาวิร

^m สยา. สาลราชาติโสภติ

๔ จ.,เท.,อ. เทวตานญจ อสโย ๕ จ.,เท. จตุททิสานุโลเกตวา ๖ อ. อภินาทยิ

^๔ ฉ.,เท. จตุททิสานุโลเกตวา

๒ อ. อภินาทยิ

- [๓๓๗] สพุเพ มิกา อุตตสนฺติ มิคราชสฺส คชฺชโต
ตถา หิ ชาติมา เอโส ปสฺส^๑ ตาเสติ สพุพทา.
- [๓๓๘] คชฺชโต เต มหาวีร พสุธายํ ปกมปติ
โพธเนยยา ปพฺพชฺฌนฺติ ตสนฺติ มารกายิกา.
- [๓๓๙] ตสนฺติ ติตฺติยา สพุเพ นทโต เต มหามุณี
กากเสนาว วิพฺพนฺตา มิคเรณฺวา ยถา มิกา.
- [๓๔๐] เย เกจิ คณิโน โลเก สตฺถาโรติ ปวฺจฺจเร
ปรมฺปรามตํ ฐมฺมํ เทเสนฺติ ปรีสาย เต.
- [๓๔๑] น เหวํ ตวํ มหาวีร ฐมฺมํ เทเสนฺติ ปาณินํ
สามํ สจฺจจاني พุชฺฌิตฺวา เกวลํ โพธิปฏิกิ^๒.
- [๓๔๒] อาสยานุสยํ ฌตฺวา อินฺทริยานํ พลาพลํ
ภพฺพภพฺพเพ วิทิตฺวาน มหาเมโฆว คชฺชสิ.
- [๓๔๓] จกฺกวาพปริยนฺตา นิสินฺหา ปรีสา ภเว
นानาทิฏฺฐิ วิจินฺเตนฺติ^๓ วิมตฺติจเณทนาย ตํ.
- [๓๔๔] สพุเพสํ จิตฺตมณฺเฑาย โอปมฺมกุสโล มุณี
เอกํ ปณฺหิ กเถนฺโตว วิมตฺติ จินฺทิ^๓ ปาณินํ.
- [๓๔๕] อุปทิสาสทิสเสเหว^๔ วสุธา ปูริตา ภเว
สพุเพว เต ปณฺชลิกา กิตฺตยํ โลกนายกํ.
- [๓๔๖] กปฺปํ วา เต กิตฺตยนฺตา นานาวณฺเณหิ กิตฺตยํ
ปรีเมตฺตุ น กปฺเปยฺยํ^๕ อปฺปเมยฺโย ตถาคโต.

^๑ ฉ., เท. ปสฺส^๓ ฉ., เท. จินฺทสิ^๒ ฉ., เท. วิจินฺตนา^๔ ฉ., เท. อุปติสสสทิสเสเหว^๕ ฉ., เท. สกฺกเยยฺยํ

- [๓๔๗] ยถา^๑ สเกน ถาเมน กิตติโต หิ มหาชิโน^๒
 กปฺปโกฏี ปกิตฺเตนฺตา เอวเมว ปกิตฺตยํ.
- [๓๔๘] สเจ หิ โกจิ เทโว วา มนุสฺโส วา สฺสิกฺขิตโต
 ปเมตํ ปริกปฺเปยฺย^๓ วิฆาตํ ลเภยฺย โส.
- [๓๔๙] สาสเน เต ปติฏฺฐาย สกฺยปฺุตฺต มหายส
 ปญฺญาย ปารมี คนฺตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๓๕๐] ติตฺถิเย สมฺปมทฺทามิ วตฺเตมิ ชินฺสาสนํ
 ฐมฺมเสนาปติ อชฺช สกฺยปฺุตฺตสฺส สาสเน.
- [๓๕๑] อปริเมยฺเย กตํ กมฺมํ ผลํ ทสฺเสสิ เม อิธ
 สฺมุตฺโต^๔ สรวโคว กิเลเส ฌापยิ มม.^๕
- [๓๕๒] โย โกจิ มนุสฺสो ภารํ ฐาเรยฺย มตฺถเก สทา
 ภาเรน ทฺวฺชิตโต อสฺส ภาโร^๖ หิ ภริโต ตถา.
- [๓๕๓] ทยฺหมานो ติหคฺคิหิ ภเวสฺส สํสริ อหํ
 ภริโต ภวภาเรน เนรํ อุทฺธริโต^๗ ยถา.
- [๓๕๔] โอโรปิโต จ เม ภารो ภวา อุกฺขมาภิตา มยา
 กรณียํ กตํ สพฺพํ สกฺยปฺุตฺตสฺส สาสเน.
- [๓๕๕] ยาวตา พุทฺธเขตฺตมฺหิ จเปตฺวา สกฺยปฺุจฺจวํ
 อหํ อคฺโคมฺหิ ปญฺญาย สทิสฺโส เม น วิชฺชติ.
- [๓๕๖] สมาริหมฺหิ สุกฺกุสโล อิทฺธิยา ปารมี คโต
 อิจฺจมานอ อหํ^๘ อชฺช สหสฺสํ อภินิมฺมิเน.

^๑ สฺยยา 12คต๒566^๔ ฉ.,เท. สฺวิตฺโต อ. สฺวิตฺโต^๗ ฉ.,เท.,อ. คิริ อฺจฺจาริโต^๒ ฉ.,เท. มยา ชิน^๕ ฉ.,เท. ฌापยิ มม^๘ ฉ.,เท. จหํ อ. วหํ^๓ อ. ปุริตํ ปริกทฺเพยฺย^๖ ฉ.,เท. ภารหิ

- [๓๕๗] อนุปปพวิหารสุส วสีฏโต มหามุณี
กเถสิ สาสัน มยหิ นิโรธ สยัน มม.
- [๓๕๘] ทิพพจกขุ วิสุทธี เม สมาธิกุสโล อหิ
สมมปปธานมณฺญุตโต โพชฌงคภาวนารโต.
- [๓๕๙] สาวเคน หิ ปตฺตพพํ สพฺพเมว กตํ มม^๑
โลกนาถํ จเปตฺวาน สทิสฺโส เม น วิชฺชติ.
- [๓๖๐] สมาปตฺติมฺหิ^๒ กุสโล ฌานวิโมกฺขานํ ขิปปปฏฺฐิลาภี
โพชฌงคภาวนารโต สาวกคฺคณปารมี คโตสมิ.
- [๓๖๑] สาวกคฺคณมุสฺเสน^๓ พุทฺธิยา ปุริสฺสูตฺตมการว^๔
สทฺธา สงฺกตํ จิตฺตํ สทา สพฺพรหมจาริสฺสุ.
- [๓๖๒] อุตฺตมฺมทาโณว^๕ สปปโย ฉินฺนวิสาโณว อฺสโก
นิกฺขิตฺตมานทปฺโปว อฺเปมิ ครุการเวน คณ.
- [๓๖๓] ยถิ รูปิณี ภเวยฺย ปญฺญา เม วสุปฺตี^๖ สเมยฺย
อโนมทสฺสิสฺส ภควโต ผลเมตํ ฌาณถวานาย.
- [๓๖๔] ปวตฺตติตํ ฐมฺมจกฺกํ สกฺยปฺตฺเตน ตาทินา
อนฺวตฺเตมฺหิ สมฺมา ฌาณถวานายิทํ ผล.
- [๓๖๕] มา เม กทาจิ ปาปิจฺโณ กุสฺสโต^๗ หีนวิริโย
อปปสฺสุโต อนาจาโร^๘ สเมโต กตฺถจิ อหุ.

^๑ ฉ., เท. มยา อ. มม^๒ ฉ., เท., อ. สาวกคฺคณนปี มุสฺเสน^๔ ฉ., เท. อุตฺตมฺมทาโณว^๗ สฺยา. สเมโต^๒ ฉ., เท. สมาปตฺติมฺหิ อ. สมาปตฺติวินยกุสโล^๔ ฉ., เท. ปุริสฺสูตฺตมการว^๖ ฉ., เท. วสุปฺตี น สเมยฺย^๘ ฉ., เท. อนาทโร

- ปจมี สารีปุตตตเถราปทาน.

๓.๒ มหาโมคคัลลานตุเถราปทาน

[๓๗๕] อโนมทสุสี ภควา
วิहाสิ हिमवन्तमहि

โลกเขมฺมโจ นราสโก
เทวสงฆปุรุษโต.

[๓๗๖] วรุโณ นาม นามเนน
กามรูปี วิกฤพพามิ

นาคธรรมา อหิ ตทา
มโหทธินิवासหิ.

[๓๗๗] องค์นิยคณ^๑ หิตฺวา
สมฺพุทฺธํ ปริวเรตฺวา

ตฤณย์ ปฏฺจเปสํ
วาเทສํ อจฺจนรา ตทา.

[๓๗๘] วรรณมานะสุ^๒ ตริเยสุ
อุภินัน สหทำ สุตวาน

เทวตूरยานิ वरुचयुं
पुतुचिपि समपपुचुमठ.

[๓๗๙] นิมนตยิตฺวา สมฺพุทฺธํ
 อาสนํ ปณฺณเปตวาน

สกั กวนมูปากมี
กาลมาโรจยี่ อหิ.

[๓๘๐] ปีนาสวสทสเสหิ
โอมภาเสนโต ทิสสา สพพา

ปริทุโต^๓ โลกนายโก
ภานมฺเม อูปาคมิ.

[๓๘๑] อูปวิญจัน มหาวิริ
ภิกขุสงฆ์ สนฺตปะเปสึ

เทวเทวี นราสภี
อนนปาเนนหิ ตทา.

[๓๘๒] อนุโมติ มหาวิโร
ภิกขุสงฆ์ นิสิติตวา

សមរភ្នំ ឧត្តមភូមិ
 វិហារ កាតា ឧបាសន៍

[๓๘๓] โย โส สงฆํ อปฺปເສສີ
 เตน จิตฺตปฺปສາເທນ

พุทฺธมฺจ โลกนํยํ
เทวโลกํ คมิสฺสตี.

^๑ จ.,เท. สงคณีย คณ

^๒ ฉ.,เท. วชฺชมานะสฺส ตฺวเรสฺส เทวา ตูรานิ อี. อชฺชมานะสฺส

^m สุธยา. ปุริโต อี. ปุรโต

^๔ จ.,เท. สภิกขุสงฆ์ คบไปสี่

- [๓๘๔] สตตสตตตติกขตตญจ เทวราชั กวิสสติ
 ปรจพฺยา รชชั อฏฺฐสत्ติ วสฺสั อาวสิสฺสติ.
- [๓๘๕] ปณฺจปณฺณาสกขตตํ จ จกฺกวตฺติ ภาวิสสติ
 โภคา อสงฺขียา ตสฺส อุปฺปชฺชิสฺสนฺติ ตาวเท.
- [๓๘๖] อปริเมยฺเย อิตฺโต กปฺเป โอกกา กกุลสมฺภาโว
 โคตโม นาม โคตเตน^๑ สตฺถา โลเก ภาวิสสติ.
- [๓๘๗] นิริยา โส จิตฺวาน มนุสฺสตตํ คมิสฺสติ
 โกลิโต นาม นามเนน พุรหมพฺนุชฺ ภาวิสสติ.
- [๓๘๘] โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน กุสลมฺULEน โจทิตฺโต
 โคตมสฺส ภควโต ทฺติโย หะสฺสติ สาวโก.
- [๓๘๙] อารทฺธวิริโย ปหิตตฺโต อิทฺธิยา ปารมี คโต
 สพฺพาสเว ปริญฺยาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.
- [๓๙๐] ปาปมิตฺโตปนิสฺสาย กามราควสํ คโต
 มาตรํ ปิตฺรญฺจาปี ฆาตยํ ทฏฺฐมาโนโส.
- [๓๙๑] ยํ ยํ โยนฺอุปฺปชฺชามิ นิริยํ อถ มานุสํ
 ปาปกมฺมสมฺมจฺจิตา^๒ ภินฺนสํโส มรามา^๓.
- [๓๙๒] อิทํ ปจฺฉิมกํ มยฺหํ จริโม วตฺตเต ภาโว
 อิทาปี อิทิสฺ^๔ มยฺหํ มรณกาเล ภาวิสสติ.
- [๓๙๓] ปวิเวกมฺนุยฺตฺโต สมาธิภาวนารโต
 สพฺพาสเว ปริญฺยาย วิหฺรามิ อนาสโว.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ส. นามเนน

^๒ สฺยา. ปาปกมฺมสมฺมจฺจิตํ อ. ปาปกมฺมสมฺมจฺจिनํ

^๓ อ. ภวามนํ

^๔ ฉ., เท. เอทิสํ

- [๔๐๑] สาธติ เต ปฏิสสุตวา ภิโย หาส์ ชนีสู เม
พุทฺธสมิ โลกนาถสมิ กาหาม ปุณฺณสญฺจย.
- [๔๐๒] อคฺขมียํ สุกตํ กตฺวา สตฺหตฺถํ สมฺมุคตํ^๑
ทียทฺธมฺ หตฺถสฺตปิ^๒ วิมานํ นภมฺมุคตํ.
- [๔๐๓] กตฺวาน อคฺขมียํ^๓ ตตฺถ ตาลปฺนตีหิ^๔ จิตฺติตํ
สํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา เจตียํ ปุชฺชุตฺตม.
- [๔๐๔] อคฺคิกฺขนฺโรว^๕ ชลติ สาลราชาว ผุสฺสลิโต^๕
อินฺทลภูจิว อากาเส โอภาสตี^๖ จตฺตทิสสา.
- [๔๐๕] ตตฺถ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา กตฺวาน กุสฺลํ พหุ
ปุพฺพกมฺมํ สริตฺวาน ติทสํ อุปปชฺชหิ.
- [๔๐๖] สหสฺสยุตฺตํ หยวาทิ ทิพฺพยานํ อธิฏฺฐิตอ
อุพฺพิทฺธํ ภาวนํ มยฺหิ สตฺตมฺมมฺ สมฺมุคตํ.
- [๔๐๗] ภูฏาคารสหสฺसानิ สพฺพโสณฺณมยา อหุ^๗
ชลนฺติ สกเตเชน ทิสสา สพฺพา ปภาสยฺ^๘.
- [๔๐๘] สนฺติ อญฺเฌปิ นียฺยุหา^๙ โลหิตงฺกมยา^{๑๐} ตทา
เตปิ โชตนฺติ อากาย สมฺนฺตา จตฺโร ทิสสา.
- [๔๐๙] ปุณฺณกมฺมาภินิพฺพตฺตา ภูฏาคารา สุนิมฺมิตา
มณฺเฑยาปิ โชตนฺติ ทิสฺสทิสฺ^{๑๑} สมฺนฺตโต

^๑ ฉ.,เท. สตฺหตฺถสมฺมุคตํ^๒ ฉ.,เท. ทียทฺธมฺหตฺถสฺตปิ^๓ ฉ.,เท. หมมีย^๔ สฺยา. กุสฺลปฺนตีหิ^{๕-๕} ฉ.,เท. อคฺคิกฺขนฺโรว ชลติ

กิสฺสโกว ผุสฺสลิโต อ. ๔เปฯ ชลิตอ

^๖ ฉ.,เท. โอภาสตี^๗ สฺยา. อหุ อ. สพฺเพ โสวณฺณมยา อหุ^๘ ฉ.,เท.,อ. ปภาสย^๙ สฺยา. นียฺยุหา^{๑๐} ฉ.,เท. โลหิตงฺกมยา^{๑๑} ฉ.,เท.,อ. ทิสสา ทส

- [๔๑๐] เตสํ อุชฺชิตมานานํ โอภาโส วิบุโล อหุ
สพฺเพ เทเว อภิโหมมิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๑๑] สญฺจิกปฺปสหสฺสมฺหิ อุพฺพิทฺธโร นาม ขตฺติโย
จาตุรนต์ วิชิตาวี ปจวี อาวสี อหํ
- [๔๑๒] ตเถว ภทฺทเก กปฺเป ตีสฺสขตฺตํ อโหสฺหํ.
สกกมฺมาภิตฺทโรมฺหิ จกฺกวตฺติ มหพฺพลโล.
- [๔๑๓] สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จตฺตปมฺหิ อิสฺสโร
ตตฺถาปิ ภวนํ มยฺหํ อินฺทลภฺจิว อุกคตํ.
- [๔๑๔] อายามโต จตฺตพฺพิสา วิตฺถาเรน จ ทฺวาทสา
รम्मกํ^๑ นาม นครํ ทพฺพปาการโตรณํ.
- [๔๑๕] อายามโต ปณฺจสत्ติ วิตฺถาเรน ตทฺทณฺทํ
อาภิณฺณํ ชนกาเยหิ ติทฺธานํ ปุริ วีย.
- [๔๑๖] ยถา สฺสจฺจเร สฺสจฺจ ปกฺขิตฺตา ปณฺณวีสติ
อณฺณมณฺณํ ปณฺณญฺเณติ อาภิณฺณา โหติ สตฺตา.^๒
- [๔๑๗] เอวมฺปิ นครํ มยฺหํ หตฺถสฺสสรณฺสงฺกุลํ
มนุสฺสเสหิ ตทากิณฺณํ รम्मกํ นครตฺตมํ.
- [๔๑๘] ตตฺถ ภูตฺวา ปิวิตฺวา จ ปุณฺ เทวตฺตตํ คโต
ภเว ปจฺฉิมเก มยฺหํ อโหสิ กุลสมฺปทา.
- [๔๑๙] พุรหฺมณฺณกุลสมฺภูโต มหารตนสญฺจโย
อัสสีโกฏฺฐโย หิตฺวา หิรณฺยสฺส ปริพฺพชึ.^๓

^๑ จ., เท. รम्मณํ ^๒ จ., เท. อาภิณฺณํ โหติ ลงกตํ อ. ๕ เปฯ โหติ ตํ ตทา^๓ จ., เท. หิรณฺยสฺสาปิ ปพฺพชึ

[๔๒๐] ปฏิสมภิทา จตฺตโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฌพภิกฺขุณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา มหากสฺสโป เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ มหากสฺสปตฺตเถราปทาน.

๓.๔ อนุรุธตฺตเถราปทาน

[๔๒๑] สุเมธํ ภควนฺตาหํ โลกเชฏฺฐจํ นราสภํ
 วูปกฏฺฐจํ วิหรนฺตํ อทฺทสํ โลกนายกํ.
 [๔๒๒] อูปคณฺตวาน สมฺพุทฺธํ สุเมธํ โลกนายกํ
 อณฺชลิํ ปคฺคเหตฺวาน พุทฺธเสฏฺฐจํ อยาจหํ.
 [๔๒๓] อนุกมฺป มหาวิร โลกเชฏฺฐจ นราสภ
 ปทีปนฺเต ปทสฺสามิ รุกฺขมฺมูลมฺหิ ฌายโต.
 [๔๒๔] อธิวาเสสิ โส ธีโร สยมฺภว วทตํ วโร
 ทฺวเมสุ วินิวิชฺฌิตฺวา ยนฺตํ โยเชตฺวหนฺตทา.^๑
 [๔๒๕] สหสฺสวฏฺฐิปาทาสี พุทฺธสฺส โลกพนฺธฺโน
 สตฺตทาหํ ปชฺชลิตฺวาน ปทีปา วูปสมฺมิสุ.^๒
 [๔๒๖] เตน จิตฺตปฺปสาเทน เจตนาปณฺธิหิ จ
 ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ วิมานํ อุปปชฺชหํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. โยชียหิ ตทา

^๒ ฉ., เท. ทีปา วูปสมฺมิสุ เม

- [๔๒๗] อุปปนฺนสฺส เทวตฺตํ พุยมหิ^๑ อาสิ สฺนินฺมิตฺตํ
สมนฺตโต ปชฺชลติ ที่ปทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๒๘] สมนฺตา โยชนํ สพุพฺ^๒ วิโรเจมิ^๓ อหิ ตทา
สพุเพ เทเว อภิโกมิ ที่ปทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๒๙] ตีสกปฺปานิ เทวินฺโท เทเว รชฺชมการียี^๔
น มํ เกจาติมณฺณนฺติ ที่ปทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๓๐] อฏฺฐวีสติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺติ อโหสฺหํ
ทิวารตฺติญฺจ ปสฺสามิ สมนฺตา โยชนนฺตทา.
- [๔๓๑] สหสฺสโลกํ ฃาณนฺ ปสฺสามิ สตฺถุสฺสเน
ทิพฺพจกฺขุ อนุปฺปตฺโต ที่ปทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๓๒] สฺเมโธ นาม สมฺพุทฺโธ ตีสกปฺปสหสฺสโก^๕
ตสฺส ทีโป มยา ทินฺโน วิปฺปสนฺเนน เจตสา.
- [๔๓๓] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.
- อิตฺถํ สฺทํ อายสฺมา อนฺรุทฺโธ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ อนฺรุทฺธตฺเถราปทานํ.

^๑ สฺยา พุยมหิ อาสิ สฺนินฺมิตฺโต อ. ฃมฺโภ

^๒ จ., เท. วิโรเจสมิ

^๔ จ., เท., อ. ตีสกปฺปสหสฺสโก

^๒ เท. โยชนนฺต

^๔ จ., เท. เทวรชฺชมการย

๓.๕ ปุณณมนตานิปุตตตเถราปทาน

[๔๓๔] อชฌมานโก มนตธโร ดิณฺณ เวทาน ปารคฺ
 ปรกขโตมฺหิ สิสฺเสหิ อุปคณฺธี นรุตฺตมํ.

[๔๓๕] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติํ ปฏิกคฺโห
 มม กมฺมํ ปกิตฺเตสิ สงฺขิตฺเตน มหามฺนิ.

[๔๓๖] ตาหิ ฌมฺมํ สุนิตฺวาน อภิวาเทตฺวาน สตฺถุโน
 อญฺชลํ ปคฺคเหตฺวาน ปกุกามิ^๑ ทกฺขิณามฺโห.

[๔๓๗] สงฺขิตฺเตน สุนิตฺวาน วิตุถาเรน อเทสยิ^๒
 สพฺเพ สิสฺสา อตฺตมฺนา สุตฺวาน มม ภาสโต.
 สํ ทิฏฺฐิํ วิโนเทตฺวา พุทฺธเช จิตฺตํ ปสาทญฺ

[๔๓๘] สงฺขิตฺเตนปิ เทเสมิ วิตุถาเรน ตเถวหิ.
 อภิชมฺมนยญฺญโห^๓ กถาวตฺถุวิสุทฺธิยา
 สพฺเพสํ วิญญาเปตฺวาน วิหรามิ อนาสโว.

[๔๓๙] อิตฺโต ปญฺจสเต กปฺเป จตุโร สุปฺปกาสกา
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา จตุทฺธิปมฺหิ อิสฺสรา.

[๔๔๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฉพฺภิญฺญา สจฺฉิกตา กตฺมํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทฺธํ อายสฺมา ปุณฺณเณ มนตานิปุตฺโต เถโร อีมา
 คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ ปุณณมนตานิปุตตตเถราปทาน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ปกุกามิ

^๒ ฉ.,เท. อภาสยิ

^๓ ฉ.,เท. อภิชมฺมนยญฺญโห

๓.๖ อุปาติตเถราปทาน

- [๔๔๑] นคร หังสวติยา สุชาโต นาม พุราหมโณ
 อสีติโกฏิสนุนิจโย^๑ ปหุตชนธณฺวา.
- [๔๔๒] อชฎายโก มนุทธโร ตินฺณํ เวทาน ปารคฺค
 ลกฺขณํ อิติหาเส จ สทฺธมฺเม ปารมี คโต.
- [๔๔๓] ปริพฺพชา^๒ เอกสิขา โคตมา พุทฺธสาวกา
 จรกา ตาปสา เจว จรนฺติ มหิยา ตทา.
- [๔๔๔] เตปิ มํ ปริวาทนฺติ พุราหมโณ วิสสุโต อิติ
 พหุ ชนา มํ ปุเชนฺติ^๓ นาหํ ปุเชมิ กิณฺจิณฺ.
- [๔๔๕] ปุชารหํ น ปสฺสามิ มานถทุโร อหํ ตทา
 พุทฺโธติ วจัน นตฺถิ ตาว นุปฺปชฺชเต ชิโน.
- [๔๔๖] อจฺจเยน อโหฺรตตํ ปทุมุตฺตรนายโก^๔
 สพฺพํ ตมํ วิโนเทตฺวา โลเก อูปฺปชฺชิ จกฺขุมา.
- [๔๔๗] วิตุถาริเก พาหุชณฺเณ^๕ ปุณฺณเต จ สาสเน
 อุกามิ ตทา พุทฺโธ นครํ หังสวฺหยํ.
- [๔๔๘] ปิตุ อตฺถาย โส พุทฺโธ ฐมํ เทเสสิ จกฺขุมา
 เตน กาเลน ปริสา สมนฺตา โยชนํ ตทา.
- [๔๔๙] สมฺมโต มนุชานํ โย^๖ สุนฺนุโท นาม ตาปโส
 ยาวตา พุทฺธปริสา ปุเปเหจิฉาทยิ ตทา.

^๑ ๑๒/๐๖/๒๕๖๖

๑. น., เท., อ. อสีติโกฏิสนุนิจโย

๓. น., เท., อ. พหุชชนา มํ ปุเชติ

๕. สยา. พหุ ชณฺเณ

๒. สยา. ปริพฺพชา

๔. น., เท. ปทุมุตฺตรนามโก

๖. น., เท., อ. โส

- [๔๕๐] จตุสจุจํ ปกาเสนฺเต^๑ เสฏฺฐเจ จ ปุပ္ผมณฺฑเป
โกฏิสทสทสฺสานํ ฌมฺมาภิสสมโย อหุ.
- [๔๕๑] สตฺตฺรตฺตินทิวํ พุทฺโธ
อฏฺฐเม ทิวเส ปตฺเต
วสฺสิตฺวา ฌมฺมวฏฺฐจฺยา
สุนนํทํ กิตฺตยิ ชินฺ.
- [๔๕๒] เทวโลเก มนุสฺเส วา
สพฺเพสํ ปวโร หุตฺวา
สํสรนฺโต อยํ ภเว
ภเวสฺส สํสริสฺสติ.
- [๔๕๓] กปฺปสทสทสสมฺหิ
โคตโม นาม นามเน^๒
โอฏฺฏากกฺกุลสมภโว
สตุถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๔๕๔] ตสฺส ฌมฺเมสฺส ทายาโท
มนฺตานีปฺตฺโต ปุณฺโณติ
โอโรโส ฌมฺมนิมฺมิโต
เหสฺสติ สตุถุ สาวโก.
- [๔๕๕] เอวํ กิตฺตยิ สมฺพุทฺโธ
หาสยนฺโต ชนํ สพฺพํ
สุนนํทํ ตาปสํ ตทา
ทสฺสยนฺโต สกํ พลํ.
- [๔๕๖] กตฺถชฺลี นมสฺสนฺติ
พุทฺธเช การิ กริตฺวาน
สุนนํทํ ตาปสํ ตทา^๓
โสเชสิ คตฺติมตฺตโน.
- [๔๕๗] ตตฺถ เม อหุ สงฺกปฺโป
อหํ^๔ การิ กริสฺสามิ
สุตฺวาน มุณีโน วจํ
ยถา ปสฺสามิ โคตม.
- [๔๕๘] เอวาทิ จินฺตยิตฺวาน
กฺุยฺหาทํ กมฺมํ อัจจามิ
กิริยํ จินฺตยิ มมํ
ปฺุณฺณกฺุเขตฺเต อนุตฺตเร.

^๑ สฺยา. ปกาเสนฺโต^๓ ฉ.,เท. ชนา^๒ ฉ.,เท. โคตโม นาม โคตเตน^๔ ฉ.,เท. อหฺมปิ การิ กริสฺสามิ

- [๔๕๙] อยญจ ปาจิโก ภิกขุ สพฺพปาจิณ^๑ สาสเน
 วินเย อคฺคณิกฺขิตโต ตํ จานํ ปตฺถยิ^๒ อหิ.
- [๔๖๐] อิทํ เม อมิตํ โภคํ อภฺไชภํ สาครูปมํ
 เตน โภเคน พุทฺธสุส อารามํ มาปเย อหิ.
- [๔๖๑] โสภนํ นาม อารามํ นครสุส ปฺรตฺถโต
 กตฺวา^๓ สตฺสหฺสฺเสน สงฺฆารามํ อมาปยิ.
- [๔๖๒] ภูฏาคาเร จ ปาสาเท มณฺฑปเป หมฺมิเย คฺหา
 จงฺกเม สุกเต กตฺวา สงฺฆารามเ^๔ อมาปยิ.
- [๔๖๓] ชนฺดาฆริ อคฺคิสาถํ อโถ อุตฺทมาพกํ
 นฺหานฆริ มาปยิตฺวา ภิกฺขุสงฺฆสมฺมสทาสนหิ.
- [๔๖๔] อาสนทฺธิโย จ ปิจฺเก ปริโฆเค จ ภาชน
 อารามิกญฺจ เกสขฺชํ สพฺพเมตํ อทาสนหิ.
- [๔๖๕] อารกฺขํ ปญฺจเปตฺวาน ปาการิ การยิ ทพฺพหิ
 มา นํ โกจิ วิเหเจสิ สนฺตจิตฺตาน ตาทินิ.
- [๔๖๖] อาวาเส สตฺสหฺสฺเส^๕ สงฺฆารามเ^๖ อมาปยิ
 เวปุลฺลตํ มาปยิตฺวา สมฺพุทฺธํ อุปนามยิ.
- [๔๖๗] นิฏฺฐาปิโต มยาราโม สมฺปฏฺิจฺจนํ ตฺวํ มุนิ
 นิยฺยาเทสฺสามิ ตํ^๗ ธีร อธิวาเสหิ จกฺขุม.

^๑ จ.,เท. สพฺพปาจิสุส อ. สพฺพปาจิกสาสน
 ๑๓ ๑๒/๐๖/๒๕๖๖
 จ.,เท. กิณฺติวา

^๕ จ.,เท. สตฺสหฺสฺเสนาวาส

^๗ จ.,เท. ตํ วีร อ. เต วีร

^๒ จ.,เท.,อ. ปตฺถเย

^๔ จ.,เท. สงฺฆารามํ

^๖ อ. สงฺฆาราม

- [๔๖๘] ปทุมุตตโร โลกวิทู อาหุติโน ปฏิกุคโห
มม สงกปฺปมณฺเวยย อธิวาเสหิ นายโก.
- [๔๖๙] อธิวาสนมณฺเวยย สพฺพมณฺเวยยสฺส มเหสีโน
โกชนํ ปฏฺยยาเทตฺวา กาลมาโรจยิ อหํ.
- [๔๗๐] อาโรจิตมฺหิ กาลมฺหิ ปทุมุตฺตรนายโก
ขีณาสวสทฺสเสหิ อารามํ เม อุปาคมิ.
- [๔๗๑] นิสินฺนกาลมณฺเวยย^๑ อนฺนปาเนน ตปฺปยิ
ภุตฺตาวิกาลมณฺเวยย^๒ อิทํ วจนมพฺรวิ.
- [๔๗๒] กิโต สทฺสทฺสเสน ตตฺตเกเนว การิโต
โสภโน นาม อาราโม สมปฏฺยจฺจ ตฺวํ มุนิ.
- [๔๗๓] อิมินา ภูมิตาเนน^๓ เจตนาปณฺธิหิ จ
ภเว นิพฺพตฺตมาโนหิ ลภามิ มม ปตฺถิตํ.
- [๔๗๔] ปฏิกุคเหตฺวา สมฺพุทฺโธ สงฺฆารามํ สุมาปิตํ
ภิกฺขุสงฺฆเณ นิสิตฺตฺวา อิทํ วจนมพฺรวิ.
- [๔๗๕] โย โส พุทฺธสฺส ปาทาสิ สงฺฆารามํ สุมาปิตํ
ตมฺหิ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺหาถ มม ภาสโต.
- [๔๗๖] หตฺถิ อสฺสา รถา ปตฺถิ เสนา จ จตฺรํคินี
ปริวาทเรณฺติมํ นิจฺจํ สงฺฆารามสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๗๗] สฏฺฐิจิ ตฺริยสทฺสสานิ^๔ เภริโย สมลงฺกตา
ปริวาทเรณฺติมํ นิจฺจํ สงฺฆารามสฺสิทํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. นิสินฺนํ กาลมณฺเวยย

^๓ ฉ., เท. อิมินาราม ทาเนน

^๒ ฉ., เท. ภุตฺตาวิ กาลมณฺเวยย

^๔ ฉ., เท. ตฺริยสทฺสทานิ

- [๔๘๘] ยถา สุลลาวุโต ไปโส ราชทณฺฑเทน ตชฺชิตโต
 สฺฐเล สาทํ อวิณฺหฺนโต ปริมุตฺติว อิจฺฉติ.
- [๔๘๙] ตเถวาทํ มหาวีร ภาวทณฺฑเทน ตชฺชิตโต
 กมฺมสฺสลาวุโต สนฺโต ปิปาสาเวทนาภฺภูโต.^๑
- [๔๙๐] ภเว สาทํ น วิณฺหามิ ทยฺหฺนโต ตีหิ อคฺคิหิ
 ปริมุตฺตึ คเวสามิ ยถา จ ราชทณฺฑโต.^๒
- [๔๙๑] ยถา วิสาโท ปุริโส วิเสน ปริปีฬิตโต
 อคทํ โส คเวเสยฺย วิสฆาตายุปายนํ.^๓
- [๔๙๒] คเวสมานํ ปสฺเสยฺย อคทํ วิสฆาตกํ
 ตํ ปิวิตฺวา สุขี อสฺส วิสมฺหา ปริมุตฺติยา.
- [๔๙๓] ตเถวาทํ มหาวีร ยถา วิสคโต^๔ นโร
 สมฺปปีฬิตโต อวิชฺชาย สทฺธมฺมาคทเมสํ.
- [๔๙๔] ฐมฺมาคทํ คเวสนฺโต อทฺทกฺขี สกฺยสาสนํ
 อคฺคสจฺโจสถานนฺตํ^๕ สพฺพสลฺลวิโนทนํ.
- [๔๙๕] ฐมฺโมสถํ ปิวิตฺวาน วิสํ สพฺพํ สมฺภูนี
 อชรามรํ สีติภาวํ นิพฺพานํ ปสฺสยิ^๖ อหํ.
- [๔๙๖] ยถา ภูตตชฺชิตโต^๗ ไปโส ภูตคฺคาเหณ ปิฬิตโต
 ภูตเวชฺชํ คเวเสยฺย ภูตสฺมา ปริมุตฺติยา.

^๑ ฉ., เท. ปิปาสาเวทนาภฺภูโต^๓ ฉ., เท. ๑๒/ วิสฆาตายุปาลนํ อ. วิสฆาตายุปายโส^๕ ฉ., เท. อคฺคํ สพฺพโพสฺถานํ ตํ อ. อคฺคสพฺโพ^๗ ฉ., เท. ภูตภฺภูโต^๒ ฉ., เท. ราชทณฺฑโต^๔ ฉ., เท., อ. วิสคโต^๖ ฉ., เท. ผสฺสยิ

- [๔๙๗] คเวสมานโ ปสเสยฺย ภูตวิชชาสุ โกวิทํ
ตสฺส โส วิหณฺเณ^๑ ภูตํ สมฺมุลญฺจ วินาสเย.
- [๔๙๘] ตเถวาทํ มหาวีร ตมคฺคาเหณ ปิฬิตโต
ฉาณาลोकํ คเวสามิ ตมโต ปริมุตฺติยา.
- [๔๙๙] อถทฺทสํ สกฺขมฺนี กิเลสฺตมโสธนํ
โส เม ตมํ วิโนทฺเทสิ ภูตเวชฺชโว ภูติกํ.^๒
- [๕๐๐] สํสารโสตํ สณฺณินฺที ตณฺหาโสตํ นิวารยิ
ภวํ อุกฺขมาตยิ สพฺพํ ภูตเวชฺชโว มฺลโต.
- [๕๐๑] ครุโฬ ยถา โอปตฺติ ปนฺนํ ภาทฺตมตฺตโน
สมนฺตา โยชนสฺตํ วิทฺโฆภฺเตติ มหาสริ.
- [๕๐๒] ปนฺนํ โส คเหตุวาน อโรสีสํ วิหฺเจยฺ
อาทาย โส ปกฺกมตฺติ เยน กามํ วิหฺงคโม.
- [๕๐๓] ตเถวาทํ มหาวีร ยถาปิ ครุโฬ พลี
อสงฺขตํ คเวสนฺโต โตเส วิทฺฆาลยิ อหํ.
- [๕๐๔] ทิฏฺฐโจ อหํ ฆมฺมวริ สนฺติปทํ อนุตฺตริ
อาทาย วิหฺราเมตํ ครุโฬ ปนฺนํ ยถา.
- [๕๐๕] อาสาวตี นาม ลตา ชาตา จิตฺตลตาวเน
ตสฺสา วสฺสสฺสสฺสเน เอกํ นิพฺพุตฺตเต ผลํ.
- [๕๐๖] ตํ เทวา ปยิริปาสนฺติ ตาว ทูรผลํ^๓ สกิ
เทวานํ सा ปิยา เอวํ อาสาวตี ผลุตฺตมา.^๔

^๑ ฉ., เท. วิหเน^๓ ฉ., เท. ตาว ทูรผล สติ^๒ ฉ., เท. ภูตัก^๔ ฉ., เท. ลุตฺตมา.

- [๕๐๗] สดสหัสสํ อุปาทาย^๑ ตาหํ ปริจเร มุนี^๒
 สายํ ปาตํ นมสฺสามิ เทวา อาสาवตี ยถา.
- [๕๐๘] อวณฺเณ ปาริจรียา อโมณา จ นมสฺสนา
 ทูราคตํปี มํ สนฺตํ ขโณ มํ^๓ น วิราธยิ.
- [๕๐๙] ปฏิสนฺธิ น ปสฺสามิ วิจินฺนโต ภเว อหํ
 นิรุปธิ วิปฺปมุตโต อุปสนฺโต จรามหํ.
- [๕๑๐] ยถาปี ปทุมํ นาม สุริยรํเสน ปุปฺผติ
 ตเถวาทํ มหาวีร พุทฺธรํเสน ปุปฺผิตโต.
- [๕๑๑] ยถา พลากโยนิมฺหิ น วิชฺชติ ปุมา^๔ สทา
 เมฆेषุ คชฺชมาเนสุ คพฺภํ คณฺหนฺติ ตา สทา.
- [๕๑๒] จิรํปี คพฺภํ ฐาเรนฺติ ยาว เมโฆ น คชฺชติ^๕
 ภารโต ปริมฺจุจฺหนฺติ ยทา เมโฆ ปวสฺสติ.
- [๕๑๓] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส ฐมฺเมเมเชน คชฺชโต
 สทฺเทน ฐมฺเมเมฆสฺส ฐมฺเมคพฺภํ อคณฺหหํ.
- [๕๑๔] สดสหัสสํ อุปาทาย^๖ ปุณฺณคพฺภํ ฐเรมหํ
 นปฺปมฺญจามิ^๗ ภารโต ฐมฺเมเมโฆ น คชฺชติ.
- [๕๑๕] ยทา ตูวํ สกฺขมฺนิ รมฺเม กาปิลวตฺถเว
 คชฺชสิ ฐมฺเมเมเชน ภารโต ปริมฺจุจฺหํ.

^๑ ฉ. เท. สดสหัสสปาทาย

^๓ ฉ. เท. ขโณ

^๕ ส. วสฺสติ

^๗ ฉ. เท. นปฺปมฺญจามิ

^๒ ฉ. เท. มุนิ

^๔ ฉ. เท. ปุโม

^๖ ฉ. เท. สดสหัสสปาทาย

- [๕๑๖] สุกุมตัม อนิมิตตญจ อถาปณิหิตัมปิ^๑ จ
จตุโร จ ผลล สพเพ ฐมัม วิชฎิ ตัมปิหิ.^๒

ทุตติยภาณวาร.

- [๕๑๗] อปริเมยยัม อูปาทาย^๓ ปตฺถมิ ตว สาสนัม
โส เม อตฺถโธ อนุปปตฺโต สนฺติปทํ อนุตฺตรัม.
- [๕๑๘] วินเย ปารมี ปตฺโต ยถาปิ ปาจิโก อสิ
น เม สมสโม อตฺถิ ฐาเรมิ สาสนัม อหัม.
- [๕๑๙] วินเย ขนฺธเก จาปิ ติกฺกจฺเจเท จ ปญฺจเก^๔
เอตฺถ เม วิมตฺติ นตฺถิ อกฺขเร พุยฺยชเนปิ วา.
- [๕๒๐] นิกฺคเห ปฏฺฐิภุมฺเม จ จานาจาเน จ โกวิโท
โอสสารเณ วุฏฺฐาปนเณ สพฺพตฺถ ปารมี คโต.
- [๕๒๑] วินเย ขนฺธเก จาปิ^๕ นิกฺขิปปิตฺวา ปทํ อหัม
อุภโต วิภงฺเก^๖ เจว รสโต โอสเรยฺยหัม.
- [๕๒๒] นิสฺสุตฺติยา จ กุสโล^๗ อตฺถณฺตฺถเณ จ โกวิโท
อนนฺตฺมาตัม มยา นตฺถิ เอกคฺโค สตฺถุ สาสเน.
- [๕๒๓] รูปทกฺโข อหัม อชฺช สกฺยปฺตฺตฺตฺส สาสเน
กนฺขัม สพฺพัม วิโนเทมิ จินฺทามิ สพฺพสํสยัม.

^๑ จ., เท. ตถาปณิหิตมปิ

หมดอ ๓ 12/06/2566
^๓ จ., เท. อปริเมยฺยูปาทาย

^๔ จ., เท. วาปิ

^๗ จ., เท. สุกุสโล

^๒ จ., เท. ฐมเมว วิชฎิ อหัม

^๔ ส. ปญฺจเม

^๖ จ., เท., อ. วินเวเจตฺวา

- [๕๓๓] ตเถว ตูว มหาวีร หตามิตโตว ขตติโย
สเทวกสุส โลกสุส ฐมมราชาติ วุจจติ.
- [๕๓๔] ติตฺติเย นีหริตวาน^๑ มารญจาปี สเสนกั
ตมณฺธการํ วิธเสตฺวา^๒ ฐมฺมนครํ อมาปยิ.
- [๕๓๕] สีลํ ปาการิกํ ตตฺถ ฌาณนฺเต ทวารโกฏฺฐกั
สทฺธา เต เอสิกา ธีร ทวารปาโล จ สัวโร.
- [๕๓๖] สติปญฺจานมญฺเฐาลั ปญฺญา เต จจฺจรั มุเน
อิทฺธิปาทยจ สิงฺฆาภู ฐมฺมวีธิ^๓ สุมาปิตฺ^๔.
- [๕๓๗] สุตฺตนฺตํ อภิธมฺมญจ วินยํ จาปี เกวลั
นวงคั พุทฺธวจนั เอสา ฐมฺมสภา ตว.
- [๕๓๘] สุญฺญตํ อนิมิตฺตญจ วิหารญจาปณฺิหิตั
อเนไซ จ นิโรไซ จ เอสา ฐมฺมกุฎี ตว.
- [๕๓๙] ปญฺญาย อคฺโค นิกฺขิตฺโต ปญฺเภาเน จ โกวิโท
สารีปฺตฺโตติ นามเน ฐมฺมเสนาปตี ตว.
- [๕๔๐] จุตฺตปฺปาทกฺุสโล อิทฺธิยา ปารมี คโต
โกสิโต นาม นามเน โปโรหิจฺโจ ตว^๕ มุเน.
- [๕๔๑] โปราณกวัสฺสโร อุกฺคเตไซ ทุราสโท
ธฺตวาทิกฺุณเ อคฺโค อกฺขทสฺโส ตว มุเน.
- [๕๔๒] พหุสฺสุโต ฐมฺมธโร สพฺพปาริ จ สาสเน
อานนฺโท นาม นามเน ฐมฺมรฺกฺโข ตว มุเน.

^๑ ฉ.,เท. นินฺนิตฺวาน^๒ ฉ.,เท.,อิ. วิธมิตฺวา^๓ อ. ฐมฺมวีธิ^๔ ฉ.,เท. สุมาปิตา^๕ ฉ.,เท. ตูว

- [๕๔๓] เอเต สพุเพ อติกุम्मม มहेสี^๑ ภควา มม
วินิจจย เม ปาทาสิ วินเย วิญญูเทสิต^๒.
- [๕๔๔] โย โกจิ วินเย ปญหิ ปุจฺจติ พุทฺธสาวโก
ตตฺถ เม จินฺตนา นตฺถิ ตณฺเฏวตฺถํ กถेमหิ.
- [๕๔๕] ยาวตา พุทฺธเขตฺตมฺหิ จเปตฺวา จ มหามุณี^๓
วินเย มาทิสฺส นตฺถิ กุโต ภียโย ภวิสฺสติ.
- [๕๔๖] ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตฺวา เอวํ คชฺชติ โคตโม
อุปาลิสฺส สโม นตฺถิ วินเย ขนฺธเกสุ จ.
- [๕๔๗] ยาวตา พุทฺธภณฺตี นวํจํ สตฺถุสสาณํ
วินเย กถิตํ สพุพฺ^๔ วินยมฺมุลปฺสฺสิน.
- [๕๔๘] มม กมฺมํ สริตฺวาน โคตโม สกฺยปฺจฺจโว
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตฺวา เอตทคฺเค จเปสิ มํ.
- [๕๔๙] สดสฺหสฺสํ อุปาทาย^๕ อิมํ จานํ อปตฺถยิ
โส เม อตฺถิ อนฺุปฺปตฺโต วินเย ปารมี คโต.
- [๕๕๐] สกฺยานํ นนฺทิกฺชนโก^๖ กปฺปโก อาสิหิ ปุเร
วิชิตฺวาน ตํ ชาตี ปุตฺโต ชาโต มहेสิน.
- [๕๕๑] อิตฺโต ทฺติยเก กปฺเป อญฺชโส นาม ขตฺติโย
อนนฺตเตโช อมิตยโส ภูมิปาโล มหทฺธโน.
- [๕๕๒] ตสฺส รณฺโณ อหิ ปุตฺโต จนฺทโน นาม ขตฺติโย
ชาติมเทเน ปตฺถทฺโร ยโสโกคมเทเน จ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ปเมสิ

^๒ ฉ.,เท.,อิ. ตํ มหามุณี

^๓ ฉ.,เท.,อิ. วินโยคํ ตํ สพุพ

^๔ ฉ.,เท. สดสฺหสฺสูปาทาย

^๕ ฉ.,เท.,อิ. นนฺทิกฺชนโน

- [๕๖๓] สุเมขโล โกสิโย จ สิคคโว จาปี สตุตโก
 อาสาทยิตฺวา อีสโย ทุคฺคตา เต สเสนกา.^๑
- [๕๖๔] ยทา กุปฺปนฺติ อีสโย สณฺณตา พุรฺหมจาริโน
 สเทวกํ วินาเสนฺติ สสาครํ สปปพตฺติ.
- [๕๖๕] ติโยชนสทฺสสมฺหิ ปุริเส สนนฺนิปาตยิ
 อจฺจยํ เทสนตฺถาย สยมํกุํ อุปสงฺกมึ.
- [๕๖๖] อลฺลวตฺถา อลฺลสิรา สพฺเพว ปณฺชลิกฺตา
 พุทฺธสฺส ปาเท นิปตฺติวาทา อิทํ วจนมฺพุรฺว.
- [๕๖๗] ขมสฺสุ ตฺวํ มหาวีร อภฺยาจติ ตํ ชโน
 ปริพาหํ วิโนเทหิ มา จ^๒ รณฺจํ วินาสเย.
- [๕๖๘] สเทวมานุสา สพฺเพ สทานวา สรกฺขสา
 อโยมเยน ภูฏฺเณ สิริ ภันฺตเยยฺย เม สทา.
- [๕๖๙] อุทเก^๓ อคฺคิ น สณฺจติ วิชฺฌํ เสเล น รุหติ
 อคฺเท กิมิ น สณฺจติ โกโป พุทฺธเช น ชายติ.
- [๕๗๐] ยถา จ ภูมิ อจลา อปฺปเมยฺโย จ สาคโร
 อนนฺตโก จ อากาโส เอวํ พุทฺธา^๔ อโฆภฺยา.
- [๕๗๑] อตฺตทนต์ตา^๕ มหาวีรา ขมิตา จ ตปสฺสิโน
 ขนฺตานํ ขมิตานํ จ คมนํ वो^๖ น วิชฺชติ.

^๑ ฉ.ค.เท. 12/สรวุจกา^๓ ฉ.,เท. ทเก^๕ ฉ.,เท.,อิ. สทา ขนฺตา^๒ ฉ.,เท. โน^๔ อ. พุทฺธ อโฆภฺยา^๖ ฉ.,เท. ตํ

- [๕๗๒] อิทำ วตฺวาน สมพุทฺโธ ปริพาหํ วิโนทีย^๑
 มหาชนสฺส ปุรโต นภํ อพฺภุคฺคมี ตทา.
- [๕๗๓] เตน กมฺเมนหิ วีร^๒ หีนตตํ อชฺฌุปาคโต
 สมตฺถิกมฺม ตํ ชาตึ ปาวิสสิ อภยํ ปุริ.
- [๕๗๔] ตทาปิ มํ มหาวีร ทยฺหมานํ สฺสณฺจิตํ
 ปริพาหํ วิโนทสิ สยมภุํ จ ขมาปยิ.
- [๕๗๕] อชฺชาปิ มํ มหาวีร ทยฺหมานํ ติหคฺคิภิพ
 นิพฺพาเปสิ ตโย อคฺคิ สิตฺติภาวญฺจ ปาปยิ.^๓
- [๕๗๖] เยสํ โสตาจฺจานตฺถิ สฺสณาถ มม ภาสโต
 อตฺถํ ตุมฺหิ ปวกฺขามิ ยถาทิฏฺฐจํ ปทํ มม.
- [๕๗๗] สยมภุํ ตํ วิมานेतฺวา สนฺตจิตฺตํ สมหิตํ
 เตน กนฺเมนหิ อชฺช ชาโตมฺหิ นิจโยนิย.
- [๕๗๘] มา โว ขณํ วิราเชถ ขณาดิตฺตา หิ โสจเร
 สทตฺเถ วายเมยฺยาถ ขโณ โว ปฏฺฐิปาทิโต.
- [๕๗๙] เอกจฺจานญฺจ วมนํ เอกจฺจานํ วิเรจฺนํ
 วิสํ หลาหลํ เอเก^๔ เอกจฺจานญฺจ โอสถํ.^๕
- [๕๘๐] วมนํ ปฏฺฐิปนฺนํ ผลญฺจานํ วิเรจฺนํ
 โอสถํ ผลลาภินํ ปุญฺญกฺขेतฺตํ คเวสิน.

๑. น., เท. วิโนทย

๓. ส. ปาปยิ

๕. น., เท. โอสถ

๒. อ. วีร

๔. อ. เอเต

- [๕๘๑] สาสเนน วิรุฑฺฐานํ วิสํ หลาหลํ ยถา
 อาสีวิโส ทุฏฺจวิโส^๑ เอกํ^๒ ฌาเปติ ตํ นรํ.
- [๕๘๒] สกึ ปิตํ หลาหลํ อุปรุฑฺเชติ ชีวิตํ
 สาสเนน วิรุฑฺมิตฺวา กปฺปโกฏฺมิหิ ทฺยหติ.
- [๕๘๓] ขนฺติยา อวิหีสาย เมตฺตจิตฺตวตฺตาย จ
 สเทวํ โส ตาเรติ^๓ ตสฺมา เต^๔ อวิโรธฺยา.^๕
- [๕๘๔] ลาภาลาภเ น สขฺขนฺติ สมฺมานเน วิมานเน
 ปจฺวิสทิสสา พุฑฺธา ตสฺมา เต น วิโรธฺยา.^๖
- [๕๘๕] เทวทตฺเต จ วรเก โจเร จงฺกุลิมาลเก
 ราชุเล ธนฺปาเล จ สพฺเพสํ สมโก มฺหิ.
- [๕๘๖] เอเตสํ ปฏฺมํ นตฺถิ ราโคเมสํ น วิชฺชติ
 สพฺเพสํ สมโก พุฑฺโธ วรกสฺสโรสสฺส จ.
- [๕๘๗] ปนฺเถ ทิสฺวาน กาสาวํ จทฺทิตํ มิพฺพหฺมกฺขิตํ
 สิริสา อญฺชลี กตฺวา วนฺทิตพฺพํ อีสิทฺทชฺ.
- [๕๘๘] อพฺภตฺตีตา จ เย พุฑฺธา วตฺตมฺมานา อนาคตา
 ธเชนาเนน สุขฺฌนฺติ ตสฺมา เอเต นมสฺสฺสฺยา.
- [๕๘๙] สตฺถกปฺปํ สุวินยํ ธาเรมิ หทฺเยนหิ
 นมสฺสฺมาโน วินยํ วิหริสฺสามิ สพฺพทา.

^๑ ฉ.เต.อิ. ๐๖/๓๓๖^๓ สฺยา. ตารติ ฉ.เต. ตารติ^๕ ส. โว อวิโรธฺยา ฉ.เต. อวิโรธฺยา^๖ ฉ.เต.อิ. สิริสฺมี^๒ ฉ.เต.อิ. เอว^๔ อ. โว^๖ ฉ.เต. วิโรธฺยา

- [๕๙๐] วินโย อาสโย มยหิ วินโย จานจงกมฺ
กปฺเปมิ วินเย วาสํ วินโย มยหิ^๑ โคจโร.
- [๕๙๑] วินเย ปารมิปฺตโต สมเถ จาปิ โกวิโท
อุปาลิ ตํ มหาวีร ปาเท วนฺทติ สตุถฺโน.
- [๕๙๒] โส อหิ วิจริสฺสามิ คามา คามํ ปุรา ปุริ
นมสฺสมานิ สมฺพุทฺธิ ฐมฺมสฺส จ สฺฐมฺมตํ.
- [๕๙๓] กิเลสา ฌาปิตา มยหิ ภวา สพุเพ สมฺมุตตา
สพฺพาสวา ปริกฺชีณา นตฺถิ ทานิ ปฺนพฺภโว.
- [๕๙๔] สุวาคํ วต เม อาสิ พุทฺธเสฏฺฐสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนฺุปฺตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๕๙๕] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.
- อิตฺถิ สฺสํ อายสฺมา อุปาลิ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

นฏฺฐํ อุปาลิตฺตฺเถราปทานํ.

๓.๖ อญฺญาโกณฺฑนฺตฺเถราปทานํ

- [๕๙๖] ปทุมุตฺตรสมฺพุทฺธิ โลกเชฏฺฐํ วินายกํ
พุทฺธภูมि อนฺุปฺตฺตํ ปจฺมํ อทฺทสํ อหิ.
- [๕๙๗] ยาวตา โพธิยา มุเล ยกฺขา สพุเพ สมากตา
สมฺพุทฺธิ ปริวาทฺวา วนฺทนฺติ ปญฺชลิกตา.

- [๕๙๘] สพฺเพ เทวา ตุณฺณมฺหา อากาเส สยฺจรณฺติ เต
พฺพุโธ อโย อนุปฺปตฺโต อนุชการตโมนุโท.
- [๕๙๙] เตสํ หาสปเรตานิ มหานาโท อวตฺตถ
กิเลเส ฌาปยิสฺสาม สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน.
- [๖๐๐] เทวานํ คิริมญฺญา ย วาจาโย^๑ สมุทฺติรํ
หฺนฺนุจิ หฺนฺนุเจน จิตฺเตน อาทิกฺกขมทาสหํ.
- [๖๐๑] มม สงฺกปฺปมญฺญา ย สตุถา โลเก อนุตฺตโร
เทวสงฺฆเม นิสิตฺตวา อีมา คาคา อภาสถ.
- [๖๐๒] สตุตฺตาหํ อภินิฏฺขมม โฟธิ อชฺฌคมํ อหํ
อิทํ เม ปจฺมํ ภตฺตํ พุรหฺมจาริสฺส ยาปนํ.
- [๖๐๓] ตุสิตาหิ อิทาคนฺตวา โย เม ภิกฺขุ อุปานย
ตมํหํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณาท มม ภาสโต.
- [๖๐๔] ตีสมตฺเต^๒ กปฺปสฺสสฺเส เทวราชํ กริสฺสติ
สพฺเพ เทเว อภิโฆตฺวา ติทิวํ อาวสิสฺสติ.
- [๖๐๕] เทวโลกา จิตฺวาน มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสติ
สสฺสชา^๓ จกฺกตฺตํ ตตฺถ ราชํ กริสฺสติ.
- [๖๐๖] กปฺปสฺสสฺสสมฺหิ โอฏฺถากกฺกสฺสสมฺภาโว
โคตโม นาม โคตเตน สตุถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๖๐๗] ติทสา โส จิตฺวาน มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสติ
อคารา ปพฺพชิตฺวาน จพฺพสฺसानิ วสิสฺสติ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท.,อิ. วาจาสมิทธิ

^๓ อิ. สหสฺสว

^๒ ฉ.,เท. ตีส กปฺปสฺสสฺส

[๖๐๘] ตโต สดตมเก วสุเส พุทฺโธ สจฺจํ กเถสุสฺสตี
โกณฑญฺโฆ นาม นามเน ปจฺมํ สจฺจิกาหิตี.

[๖๐๙] นิคุขนุเตนานุปพฺพชฺชี่ ปธานํ สุกตํ มยา
กิลเส ฌาปนตฺถาย ปพฺพชฺชี่ อนคาริยํ.

[๖๑๐] อธิคนุตฺวาน สพฺพพญฺญ พุทฺโธ โลเก สเทวเก
อิมินา^๑ เม มหารณฺณ^๒ อมตเภาริมาหนิ.

[๖๑๑] โส ทานิ ปตฺโต อมตํ สนฺตํ^๓ ปทมนุตฺตรํ
สพฺพาสเว ปรีณฺณาย วิหรามิ อนาสโว.

[๖๑๒] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิญฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อญฺญาโกณฑญฺโฆ^๔ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตุตมํ อญฺญาโกณฑญฺญตฺถเธาปทานํ.

๓.๘ ปิณฺโฑลภารทฺวาชตฺถเธาปทานํ

[๖๑๓] ปทุมุตฺตโร นาม ชินฺโห สยมฺภุ อคฺคปฺคฺคโล
ปุโรโต หิมวณฺตสฺส จิตฺตญฺเฆ วสี ตทา.

[๖๑๔] อภิตฺฐโป ตตฺถาสี มิคฺราชา จตฺกโม
ยสฺส^๕ สทฺทํ สุณฺิตฺวาน วิกฺขมฺภนฺติ พหุ ชนา.

^๑ จ.,เท. อีสินาเม มิคการณฺเณ

^๒ อ. มิตรณฺเณ

^๓ จ.,เท. สนฺติปทมนุตฺตรํ

^๔ จ.,เท. อญฺญาสิโกณฑญฺโฆ

^๕ จ.,เท. ตสฺส

- [๖๑๕] สุกุณฺณํ ปทุมํ คยห อูปคณฺณี นราสภํ
 วุฏฺฐิตสฺส สมาริมฺหา พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
- [๖๑๖] จาตุทฺทิสํ นมสฺสิตฺวา พุทฺธเสฏฺฐํ นรุตฺตมํ
 สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา สีหนาทํ นที ตทา.^๑
- [๖๑๗] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติํ ปฏิกุคฺโห
 สกาสนเน นิสิตฺวา อีมา คาถา อภาสถ.
- [๖๑๘] พุทฺธสฺส คิริมณฺเฑาย สพฺเพ เทวา สมาคตา
 อาคโต วทตํ เสฏฺฐโจ ฐมํ โสสุสาม ตํ มยิ.
- [๖๑๙] เตสํ หาสปเรตานิ ปุรโต โลกนายโก
 มม สทฺทํ ปกิตฺเตสิ ทิฆมทสฺสี มหามุณี.
- [๖๒๐] เยนีทํ ปทุมํ ทินฺนํ สีหนาทो จ นาทีโต
 ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณาท มม ภาสโต.
- [๖๒๑] อีโต อฏฺฐมเก กปฺเป จกฺกวัตฺติ ภวิสฺสติ
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จตฺทีปมฺหิ อิสฺสโร.
- [๖๒๒] การยิสฺสติ อิสฺสรํ^๒ มหิยา จตฺสฏฺฐิยา
 ปทุมโม นาม นามเนน จกฺกวัตฺติ มหาพโล.
- [๖๒๓] กปฺปสฺตสทฺสสมฺหิ โอภากาภุสฺสมภโว
 โคตโม นาม โคตเตน สตฺถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๖๒๔] ปกาสิเต ปาวจเน พุรหฺมพฺนฺธุ ภวิสฺสติ
 พุรหฺมณฺเฑา อภินิภฺขมฺม ปพฺพชิสฺสติ ตาวเท.

หมดอายุ 12/06/2566

[๖๒๕] ปธาน^๑ ปหิตตโต^๒ โส อุปสนโต นิรุปติ
สพฺพาสเว ปริณฺณาย นิพฺพายิสฺสตีนาสโว.

[๖๒๖] วิชฺชเน^๓ ปนฺตเสยฺยมหิ วาพฺมิกสฺมากุเล
สพฺพาสเว ปริณฺณาย นิพฺพายิสฺสตีนาสโว.

[๖๒๗] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปณฺณยา สจฺจจิตฺตา กตํ พุทฺธสุส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปิณฺโฑลมารทฺวาไซ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ ปิณฺโฑลมารทฺวาขตฺถเธรปทานํ.

๓.๕ ขทิวณียเรวตตฺถเธรปทานํ

[๖๒๘] คงฺคา ภาคีรธี^๓ นาม หิมวณฺตา ปภาวิตา
กุตฺตเถ นาวิกโก อาสี โอริม^๔ จ ตเร อหํ.^๕

[๖๒๙] ปทุมุตฺตรนายโก สมฺพุทฺโธ ทิปทุมุตฺตโม
วสีสฺตสหสฺเสหิ คงฺคาโสถิ^๔ ตริสฺสตี.^๕

[๖๓๐] พหุ นาวา สมานเฑวาว วฑฺฒกึหิ สุสงฺขตํ
นาวาย จทณํ กตฺวา ปฏฺฐิมานี นราสภํ.

[๖๓๑] อาคนฺตวาน จ สมฺพุทฺโธ อารุญฺหิ^๖ นาวลณฺชกั^๖
วาริมชฺเฌ จิตฺโต สตฺถา อีมา คาทา อภาสถ.

- [๖๓๒] โย โส ตาเรสิ สมพุทฺธํ สงฺฆํ จาปิ อนาสวํ
เตน จิตฺตปฺปสาเทน เทวโลเก รมิสฺสติ.
- [๖๓๓] นิพฺพตฺติสฺสติ เต พุยมหํ สุกตํ นาวสณฺจิตํ
อากาเส ปุပ္ผนฺทํ ธารยิสฺสติ สพุทฺธา.
- [๖๓๔] อฏฺฐปณฺณาสกปฺปมฺหิ ตารโณ^๑ นาม ขตฺติโย
จาตุรหฺโต วิชิตาวี จกฺกวตฺตี ภาวิสฺสติ.
- [๖๓๕] สตฺตปณฺณาสกปฺปมฺหิ จมฺพโก^๒ นาม ขตฺติโย
อุคฺคจฺจนฺโตว สุริโย ไชติสฺสติ มหาพโล.
- [๖๓๖] กปฺปสตฺตสหสฺสมฺหิ โอกฺกาณฺทกฺกุลสมฺภาโว
โคตโม นาม โคตฺเตน สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ.
- [๖๓๗] ติทฺทาสาว^๓ จวิตฺวาน มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสติ
เรวโต นาม นามเนน พุรหฺมพฺนฺธุ ภาวิสฺสติ.
- [๖๓๘] อคารา นิกฺขมิตฺวาน สุกกมฺULEน จิตฺโต
โคตมสฺส ภควโต สาสเน ปพฺพชิสฺสติ.
- [๖๓๙] โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน ยุตฺตโยโค วิปสฺสโก
สพฺพาสเว ปริณฺณาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.
- [๖๔๐] วิริยํ เม ฐุรฺโรทยํ โยคกฺเขมาธิวาทนํ
ธาเรมิ อนฺติมํ เทหํ สมฺมาสมพุทฺธสฺสเน.
- [๖๔๑] สตฺตสหสฺเส กตํ กมฺมํ ผลํ ทสฺเสสิ เม อิท
สมฺมตฺโต สรเวโคว กิเลเส ฌาปยิ มม.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ตารโก

^๒ ส. จปโก ฉ.,เท. จมมโก

^๓ ฉ.,เท.,อ. ติทธา โส

[๖๔๒] ตโต มํ วนนිරตํ ทิสฺวา โลกนุตฺตํ มุนิ
 วนวาสิกิฏฺฐนคฺคํ ปญฺญเปสึ มหามติ.

[๖๔๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขณฺตา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ขทิวณฺโณ เรวตตฺเถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ขทิวณฺนียเรวตตฺเถราปทานํ.

๓.๑๐ อานนฺตตฺเถราปทานํ

[๖๔๔] อารามทวารา นิกฺขมฺม ปทุมุตฺตโร มหามุนิ
 วสฺสนโต อมตวฺฏฺฐิ นิพฺพาเปสึ มหาชน.

[๖๔๕] สตสฺสสุสา^๑ เต ธีรา จพฺปิกฺขณฺตา มหิทฺธิกา
 ปรีวาเรนฺติ สมฺพุทฺธํ ฉายาว อนฺุปายินี.^๒

[๖๔๖] หตฺถิกฺขนฺธคโต อาสี เสตจฺจตฺตํ วรุตฺตมํ
 สุตานุรูป^๓ ทิสฺวาน ปีติ เม อุทปฺชชถ.^๔

[๖๔๗] โอริยุห หตฺถิกฺขนฺธมฺหา อุปคณฺธี นราสภ
 รตนมยํ จตฺตํ เม พุทฺธเสฏฺฐสฺส ธารยิ.

[๖๔๘] มม สงฺกปฺปมณฺเฑาย ปทุมุตฺตโร มหาอิสิ
 ตํ กถํ จปยิตฺวาน อีมา คาทา อภาสถ.

^๑ จ.,เท. สตสฺสสุ

^๓ จ.,เท.,อิ. สุจารูป

^๒ จ.,เท. อนฺุปายินี

^๔ สยา. อุปปชชถ

- [๖๔๙] โย โส จตฺตํ อธารย โสณฺณลงฺการภฺยัสสํ
 ตมห์ กิตฺตยิสฺสามิ สฺสฺนาถ มม ภาสโต.
- [๖๕๐] อิตฺโต คนฺตฺวา อัย โปโส ตฺสึตํ อาวสิสฺสตี
 อนฺุภาสฺสตี สมฺปตฺตี อจฺฉราหิ ปฺรภฺยโต.
- [๖๕๑] จตฺตตีสฺสตีภฺยตฺตํ จ เทวธฺขํ กริสฺสตี
 นราธิโป^๑ อภฺยจฺจํ วสฺสํ อาวสิสฺสตี.
- [๖๕๒] อภฺยปณฺณาสภฺยตฺตํ จ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสตี
 ปเทสธฺขํ วิปลํ มหิยา การยิสฺสตี.
- [๖๕๓] กปฺปสฺตสหสฺสมหิ โอภฺกาทกฺกฺลสมฺภโว
 โคตโม นาม โคตเตน สฺตฺธา โลเก ภวิสฺสตี.
- [๖๕๔] สกฺยานํ กฺลฺเกตฺตฺสฺส ฅาติพนฺธฺ ภวิสฺสตี
 อานนฺโท นาม นามเนน อฺปภฺยจาโก มหฺลสิโน.
- [๖๕๕] อาตานิ นิปโก จาปิ พาหุสจฺเจสฺส โกวิทฺโต
 นิวาตฺวตฺตตี อตฺถทฺโร สพฺพปาจิ ภวิสฺสตี.
- [๖๕๖] ปธานํ ปหิตฺตโต โส อฺปสนฺโต นิรฺูปติ
 สพฺพาสเว ปรีณฺณาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.
- [๖๕๗] สนฺติ อารณฺณกา นาคา กฺขฺชรา สภฺยฺจฺหายนา
 ตฺธิปฺปภินฺนา มาตงฺกา อีสาทนฺตา อฺรพฺพฺหฺวา.
- [๖๕๘] อเนกสฺตสหสฺสา ปณฺตฺตานิ มหิทธิกา
 สพฺเพ เต พุทฺธนาคสฺส น โหนฺติ^๒ ปรีวิมฺภิตา.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท.,อ. พลาธิโป

^๒ ฉ.,เท. น โหนฺตุ ปณฺธิมฺหิ เต.

- [๖๕๙] อาทียาเม นมสฺสามิ มชฺฌิเม อถ ปจฺจิมเ
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธเสฏฺฐํ อุปฏฺฐหิ.
 [๖๖๐] อาตปปี นิปโก จาปิ สมฺปชาโน ปฏฺฐิสฺสโต
 โสตาปตฺติผลํ ปตฺโต เสขภูมีสุ โกวิโท.
 [๖๖๑] กปฺเปโต สตสฺสเส ยํ กมฺมมภินฺหริ
 ตาหิ ภูมี อนุปฺปตฺโต จิตา^๑ สทฺธา มหปฺผลา.^๒
 [๖๖๒] สุวาคํ วต เม อาสิ พุทฺธเสฏฺฐสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
 [๖๖๓] ปฏฺฐิสฺสภิกขา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฉพฺภิกฺขุณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อานนฺโท เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ อานนฺตฺเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺธานํ

พุทฺโธ ปจฺเจกพุทฺโธ^๒ จ สารีปฺตฺโต จ โกลิโต
 กสฺสโป อนุรุทฺโธ จ ปุณฺณตฺเถโร อุปาลิ จ.
 โกณฑณฺโณ^๓ จาปิ ปิณฺโฑโล เรวโต นนฺทปณฺธิโต^๔
 ฉ สตานิ จ เตสฺสจฺจิ คาถาโย สพฺพปณฺธิตา.

อปทานเ ปจฺโม พุทฺธวคฺโค.

๒. สัทสนิยวคฺโค

๑. สัทสนทายกตฺเถราปทานํ

[๑]	นิพฺพุเต โลกนาถมฺหิ
วิตุถาริเต ปาวจเน	สิทฺฐตฺเถ ที่ปทุตฺตเม
พาหุชจณฺมฺหิ สาสเน.
[๒]	ปสนฺนจิตฺโต สุมโน
สัทสนํ กริตฺวาน	สัทสนมกาสหํ
ปาทปิจมกาสหํ.
[๓]	สัทสนเน จ วสฺสนฺเต
เตน จิตฺตปฺปสาเทน	จฺมรํ ตตฺถ โอกาสหํ
ตุสฺสิตํ อุปปชฺชหํ.
[๔]	อายาเมน จตฺพุฬฺสี ^๑
วิมานํ สุกตํ มยฺหํ	โยชนาสึ ^๒ ดาวเท
วิตุถาเรน จตฺทุทส.
[๕]	สตฺต ^๓ กณฺณาสหสฺसानิ
โสณฺณมยฺยจ ปลฺลงฺกํ	ปรีวาเรนฺติ มํ สทา
พฺยเมเห อาสิ สุนิมฺมิตํ.
[๖]	หตฺถิยานํ อสฺสยานํ
ปาสาทา สีวิกา เจว	ทิพฺพยานํ อุปฺภฺจิตํ
นิพฺพตฺตนฺติ ยทิจฺจกํ.
[๗]	มณฺนิมยา จ ปลฺลงฺกา
นิพฺพตฺตนฺติ มมํ สพฺเพ	อณฺเวย สารมยา พหุ
สัทสนสฺสิทํ ผลํ.
[๘]	โสณฺณมยา รุปฺมยา
ปาทุกา อภิรฺยุหามิ	ผลิกา เวฬุรียามยา
ปาทปิจสฺสิทํ ผลํ.
[๙]	จตฺตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป
ทฺถุคฺคตี นาภิชานามิ	ยํ กมฺมมกฺรี ตทา
ปฺญณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๑๐] เตสตุตติ อีโต กปเป อินฺทนามา ตโย ชนา
เทวสตุตติ อีโต กปเป ตโย สุมณนามกา.

[๑๑] สมสตุตติโต กปเป ตโย วรฺณนามกา
สตุตตรตนสมฺปนฺนา จตุทูปมฺหิ อีสฺสรา.

[๑๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺนยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สีหสฺนทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺม สีหสฺนทายกตฺเถราปทานํ.

๒. เอกตฺถมฺภิกตฺเถราปทานํ

[๑๓] สิทธตฺถสฺส ภควโต มหาปฺปคฺคโณ อหุ
สรณํ คตา จ เต พุทฺธํ สทฺทหนฺติ ตถาคตํ.

[๑๔] สพฺเพ สงฺกมฺม มนฺเตตฺวา มาฬํ กุพฺพหนฺติ สตฺถุโน
เอกตฺถมฺภํ อลภนฺตา วิจินฺนติ พุรฺหาเว.

[๑๕] เตหํ อรณฺเณ ทิสฺวาน อฺปคฺคเหตฺวาน
อณฺชลิ ปคฺคเหตฺวาน ปริปฺจุจฺฉิ คณํ อหํ.

[๑๖] เต เม ปุณฺณจา วิทยาํสุ สีสฺวหนฺโต อฺปาสกา
มาฬํ มยฺยํ กตฺตูกามา เอกตฺถมฺภโก น ลพฺภติ.

[๑๗] เอกตฺถมฺภํ มมํ เทถ อหํ ทสฺสามิ สตฺถุโน
อาหริสฺสามหํ ถมฺภํ อปฺโปสฺสุกฺกา ภวนฺตุ เต.

- [๑๘] เต เม ฌมฺภํ ปเวจฺจิสฺส ปสนฺนา ตุฏฺฐมานสา
ตโต ปฏินิวตติตฺวา อาคมฺสฺส สกํ ฌรํ.
- [๑๙] อจิรํ คเต ปุคฺคเณ ฌมฺภํ อทาสหํ ตทา
หฺมฺโง หฺมฺเณ จิตฺเตน ปจฺมํ อสฺสเปสฺหํ.
- [๒๐] เตเน จิตฺตปฺปสาเทเน วิมานํ อุปปชฺชหํ
อุพฺพิทฺธํ ภวนํ มยฺหํ สตฺตญฺมํ สมฺมุคฺคตํ.
- [๒๑] วชฺชมานาสฺส เภริสฺส ปริจาเรมฺหํ สทา
ปณฺจปณฺณาสกปฺปมฺหิ ราชา อาสี ยโสธโร.
- [๒๒] ตตฺถาปิ ภวนํ มยฺหํ สตฺตญฺมํ สมฺมุคฺคตํ
กุฏฏาคารวรูปตํ เอกตถมฺภํ มโนรมํ.
- [๒๓] เอกวิสติกปฺปมฺหิ อุเทโน นาม ขตฺติโย
ตตฺราปิ ภวนํ มยฺหํ สตฺตญฺมํ สุลงฺกตํ.^๑
- [๒๔] ยํ ยํ โยนฺนูปปชฺชามิ เทวตฺตํ อถ มานุสํ
อนฺุโกมิ สพฺพเมตํ^๒ เอกตถมฺภาสฺสทํ ผลํ.
- [๒๕] จตฺตุนฺนฺเต อิตโต กปฺเป ยํ ฌมฺภมททํ^๓ ตทา
ทฺมุคฺคตํ นาภิชานามิ เอกตถมฺภาสฺสทํ ผลํ.
- [๒๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
ฉพฺภินฺณวา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สฺสทํ อายสฺมา เอกตถมฺภิกโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺธิยํ เอกตถมภิกตเถราปทาน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ น.,เท. สมฺมุคฺคตํ

^๒ น.,เท. สฺสํ สพฺพ

^๓ น.,เท. ฌมฺภมททํ

๓. นนทตฺเถราปทาน

- [๒๗] ปทุมุตตรสฺส ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
วตฺถํ ไชมํ มยา ทินฺนํ สยมภุสฺส มहेสิโน.
- [๒๘] ตมเม พุทฺโธ วียากาสี ชลชุตตมนายโก
อิมินา วตฺถทาเนน เหมวณฺเณ ภวิสฺสสี.
- [๒๙] เทวสมปตฺตี^๑ อนุโมตฺวา สุกกมฺULEน^๒ โจทิตฺโต
โคตมสฺส ภควโต กนิฏฺฐโจ ตวํ ภวิสฺสสี.
- [๓๐] ราครตฺโต สุขสีโล กาเมสุ เเคธมายุโต
พุทฺธเชน โจทิตฺโต สนฺโต ตโต^๓ ตวํ ปพฺพชิสฺสสี.
- [๓๑] ปพฺพชิตฺวาน ตวํ ตตฺถ กุสลมฺULEน โจทิตฺโต
สพฺพาสเว ปริณฺฑาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.
- [๓๒] สตกปฺปสหสฺสมฺหิ^๔ จตุโร เจลนามกา
สญฺญจิกปฺปสหสฺสมฺหิ อฺปปเจลา จตฺตฺชนา.
- [๓๓] ปญฺจกปฺปสหสฺสมฺหิ เจลาว จตุโร ชนา
สตุตฺตรตนสมฺปนฺนา จตฺตฺทปฺมฺหิ อิสฺสรา.
- [๓๔] ปฏฺฐิสฺมภิกขา จตฺตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
ฉพฺพิณฺฑา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตฺติ.
- อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา นนฺโท เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ นนทตฺเถราปทาน.

^๑ ฉ., เท. เทว สมปตฺตี^๓ ฉ., เท. ตทา^๒ ฉ., เท. กุสลมฺULEน^๔ ฉ., เท. สตกกปฺปสหสฺส

๔. จุลลปนุถกตเถราปทาน

- [๓๕] ปทุมุตตโร นาม ชิน อากุติโน ปฏิกคโห
คณมหา วูปกฏโจ โส หิมวันเต วสี ตทา.
- [๓๖] อหंपิ หิมวันตมहि วสามิ อสฺสเม ตทา
อจิราคตัม มหาวิริ อูเปสี โลกนายกัม.
- [๓๗] ปุप्พจจตตัม คเหตวาน อุกคณฺณี นราสภัม
สมาธิ สમાปชฺชนตัม อนตรายมกาสหัม.
- [๓๘] อุโภหตฺเถहि ปคฺคยฺห ปุप्พจจตตัม อทาสหัม
ปฏิกคเหสิ ภควา ปทุมุตตโร มหามุนิ.
- [๓๙] สพฺเพ เทวา อตฺตมนา หิมวันตัม อูเปนฺติ เต
สาธุการํ ปวตฺตีสู^๑ อนนฺโมทิสฺสติ จกฺขุมา.
- [๔๐] อิหํ วตฺวาน เต เทวา อุกคณฺญํ นรุตฺตมัม
อากาเส ธารยฺนตฺสส ปทุมํ จตฺตมุตฺตมัม.
- [๔๑] สตปตฺตจจตตัม^๒ ปคฺคยฺห อทาสิ ตาปโส มม
ตมห์ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺหาถ มม ภาสโต.
- [๔๒] ปณฺจวิสติกปฺปานิ เทวเรชฺชํ กริสฺสติ
จตฺตตฺตีสติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ.
- [๔๓] ยัม ยัม โยนี สัสนฺติ เทวตฺตัม อถ มานุสํ
อพฺโภกาเส ปติฏฺฐจฺนตัม ปทุมํ ธารยิสฺสติ.

- [๔๔] กปฺปสฺตสหสฺสมฺหิ โอกฺกากกฺกุสสมฺภโว
โคตโม นาม โคตฺเตน สตุถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๔๕] ปกาสิเต ปาวจเน มนุสฺสตุตฺถํ ลภิสฺสติ
มโนมยฺมฺหิ กายมฺหิ อุตฺตโม โส ภวิสฺสติ.
- [๔๖] เทว ภาตโร ภวิสฺสนฺติ อุกฺโกปิ ปนฺถกฺวหยา^๑
อนุกฺโกตฺวา อุตฺตมตฺถํ ไชตยิสฺสนฺติ สาสนํ.
- [๔๗] โส อฏฺฐารสวสฺโสหํ ปพฺพชฺชํ อนคาริยํ
วิเสสาหํ น วินฺทามิ สกฺยปฺตฺตสฺส สาสเน.
- [๔๘] ทนฺธา มยฺหํ คตฺติ อาสิ ปริภุโต ปุเร อหํ^๒
ภาตา จ มํ ปณฺหาเมสิ คจฺฉ ทานิ สกํ ฆรํ.
- [๔๙] โสหํ ปณฺหามิโต สนฺโต สงฺฆารามสฺส โกฏฺฐเก
ทุมฺมโน ตตฺถ อฏฺฐาสี สามณฺณสฺมี อเปกฺขวา.
- [๕๐] อเถตฺถ^๓ สตุถา อากจฺฉิ^๓ สีลํ มยฺหํ ปรามสิ
พาหาย มํ คเหตฺวาน สงฺฆารามํ ปเวสยิ.
- [๕๑] อนุกฺมปาย เม สตุถา อทาสิ ปาทปฺปญฺจนี
เอวํ สุทฺธํ อธิภฺภูเจหิ เอกมฺนตฺถํ^๔ อธิภฺภูจิตฺถํ.
- [๕๒] หตฺถเถหิ ตมฺหํ คยฺห สรี โกกนทํ อหํ
ตตฺถ จิตฺตํ วิมฺบุจฺฉิ เม อรหตฺตํ อปาปญฺเ.
- [๕๓] มโนมเยสุ กาเยสุ สพฺพตฺถ ปารมี คโต
สพฺพาสเว ปริญฺญาเย วิหฺรามี อนาสโว.

^๑ อ. ปนฺถกฺวหยา^{๓-๓} ฉ., เท. ภควา ตตฺถ อากจฺฉิ^๒ ฉ., เท. อหํ^{๔-๔} ฉ., เท. เอกมฺนตฺถมฺหิ

[๕๔] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุํ ายสฺมา จุลฺลปฺนฺตโก^๑ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ จุลฺลปฺนฺตเถราปทานํ.

๕. ปิณฺทวจุตฺตเถราปทานํ

[๕๕] นิพฺพุเต โลกนาถมฺหิ สุเมธ อคฺคปฺคฺคเล
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ญฺูปปฺชํ อกาสหํ.

[๕๖] เย จ ปิณฺทสฺวา ตตฺถ จพฺภิญญา มหิพุทฺธิกา
 เตหํ ตตฺถ สมานेतฺวา สงฺฆมฺภตฺตมกาสหํ.

[๕๗] สุเมธสฺส ภควโต อุปฺภจฺจาโก ตทา อหุ
 สุมฺโห นาม นามเนน อนฺนโมทิตฺถ โส ตทา.

[๕๘] เตน จิตฺตปฺปสาเทน วิมานํ อุปปชฺชหํ
 จพาสีตีสหสฺसानิ อจฺจราโย อเหสุ^๒ เม.

[๕๙] มเมว อนฺวตฺตนฺติ สพฺพกาเมหิ ตา สทา
 อญฺเญ เทเว อภิโกมิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๖๐] ปญฺจวิสฺติกปฺปมฺหิ วรฺุณ นาม ขตฺติโย
 วิสุทฺธโกชนฺ อาสี จกฺกาวตฺตี อหํ ตทา.

- [๖๑] น เต พิชํ ปวปฺปนฺติ นปี นีนฺติ นงฺกลา
 อกฺกฺจปาภิํ สาลี ปริภุญฺชนฺติ มานุสา.
- [๖๒] ตตฺถ รชฺชํ กริตฺวาน เทวตํ ปุณฺ คณฺจหํ^๑
 ตทาปี เอทิสํ มยฺหํ นิพฺพตฺตา โภคสมฺปทา.
- [๖๓] น มํ มิตฺตา อมิตฺตา วา หีสฺนฺติ สพฺพปาณินโน
 สพฺเพสํ จ ปิโย โหมิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.
- [๖๔] ดีสฺกปฺปสฺสสฺสมฺหิ ยํ ทานมทฺที ตทา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ คณฺธเลปสฺสิทํ ผลํ.
- [๖๕] อิมฺมฺหิ^๒ ภทฺทเก กปฺเป เอโก อาสี ฆนาธิโป
 มหานุภาโว ราชิสฺส^๓ จกฺกฺวตฺตี มหพฺพโล.
- [๖๖] โสหํ ปณฺจสุ สีเลสุ จเปตฺวา ชนตํ พหุํ
 ปาเปตฺวา สุกฺคตียะว เทวตานํ ปิโย อหุํ.
- [๖๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
 จพฺปณฺณวา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปิณฺฑทวฺจโจ^๔ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ ปิณฺฑทวฺจจตุเถราปทานํ.

๖. ราชลตฺเถราปทาน

- [๖๘] ปทุมุตตรสฺส ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
 สตฺตภูมิมฺหิ ปาสาเท อาทาสํ สนฺถีรี อหิ.
- [๖๙] ขีณาสวสหสฺเสหิ ปรีกัณฺโณ มหามุณี
 อุปาคมิ คณฺธกฺขี ทิปทินฺโท^๑ นราสโก.
- [๗๐] วิโรจย^๒ คณฺธกฺขี เทวเทโว นราสโก
 ภิกฺขุสงฺฆเม จิตฺเต สตฺถา อีมา คาถา อภาสถ.
- [๗๑] เยนายํ โชติตา เสยฺยา อาทาสว สฺสนฺถโต
 ตมํหิ กิตฺติยิสฺสามิ สฺสนาถ มม ภาสโต.
- [๗๒] โสณฺณมยา รูปมยา อโถ เวฬุรียามยา
 นิพฺพตฺติสฺสนฺติ ปาสาทา เยเกจิ มนฺโส ปิยา.
- [๗๓] จตฺสุมฺภิกฺขตฺตํ เทวินฺโท เทวราชํ กริสฺสติ
 สหสฺสภิกฺขตฺตํ จกฺกวัตฺตี ภวิสฺสติ อนนฺตรา.
- [๗๔] เอกวิสฺตีกปฺปมฺหิ วิมโล นาม ขตฺติโย
 จาตุรฺนโต วิชิตาวิ จกฺกวัตฺตี ภวิสฺสติ.
- [๗๕] นครํ เรณฺวตี นาม อิมฺมจกาหิ สฺมาปิตํ
 อายามโต ตีณิสฺสํ จตฺรสฺสสฺมายุตํ.
- [๗๖] สุกฺกสฺสโน นาม ปาสาทอ วิสฺสกมฺเมน มาปิตอ
 ภูฏาคารวรูปโต สตฺตตรตนฺภูสิโต.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ทวิปทินฺโท^๒ ฉ.,เท. วิโรจโน

- [๗๗] ทสสทฺทาวีวิตฺตุนตํ วิชฺชาธรรสมากุลํ
 สฺทสฺสนํว นนฺรํ เทวตานํ ภวิสฺสติ.
- [๗๘] ปภา นิคฺคจฺจนฺเต ตสฺส อุกฺคจฺจนฺเตว สุริเย
 วิโรจิสฺสติ ตํ นิจฺจํ สมฺนตา อฏฺฐโยชนํ.
- [๗๙] กปฺปสฺตสฺสสฺสมฺหิ โอกฺกากกฺกุลสมฺภโว
 โคตโม นาม นามเน^๑ สฺตถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๘๐] ตุสฺสิตาว จวิตฺวาน สุกฺกมฺULEน โจทิตฺ
 โคตมสฺส ภควโต อตฺตรโชนํ โส ภวิสฺสติ.
- [๘๑] สจฺเจวเสยฺย^๒ อคารํ จกฺกวตฺตํ ภเวยฺย โส
 อฏฺฐจฺฉนเมตํ ยํ ตาที อคारे รติมฺชฺฌคา.
- [๘๒] นิกฺขมิตฺวา อคารมฺหา ปพฺพชิสฺสติ สฺพุพฺโต
 ราชุโล นาม นามเน อรหา โส ภวิสฺสติ.
- [๘๓] กิเกว อณฺฑํ รกฺขเยยฺย จามรีริว วาลธี
 นิปโก สีลสมฺปนฺโน มมํ ทกฺขิ^๓ มหามฺหิ.
- [๘๔] ตสฺสสํหํ ฅมฺมมณฺเฑยฺย วิหาสี สาสเน รโต
 สพฺพาสเว ปริณฺเฑยฺย วิหรามิ อนาสโว.
- [๘๕] ปฏฺฐิสฺมกฺกิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปณฺเฑยฺย สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺตํ.
- อิตฺถํ สฺทํ อายสฺมา ราชุโล เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

นฏฺฐํ ราชุลตฺถเธรปทานํ.

๗. อุปเสนวณฺทปุตฺตตฺเถราปทานํ

- [๘๖] ปทุมุตตรํ ภาควนตํ โลกเชฏฺฐํ นราสภํ
ปพฺพการมฺหิ นิสินฺหนิ^๑ ตํ อุปคณฺธี นรุตฺตมํ.
- [๘๗] กณิการิ^๒ ปุปฺผิตํ^๓ ทิสฺวา วณฺเฏ เจตฺวาน^๔ ตํ ตทา
อลงฺกริตฺวา จตฺตมฺหิ พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
- [๘๘] ปิณฺทปาตณฺจ ปาทาสี ปรมนฺนํ สุโกชนํ
พุทฺธเชน นวเม ตตฺถ สมณเณ อฏฺฐ โภชยิ.
- [๘๙] อนุโมทิ มหาวิโร สยมภฺย อคฺคปุกฺคโล
อิมินา จตฺตทาเนน ปรมนฺนปเวจฺจนา.
- [๙๐] เตน จิตฺตปฺปสาเทน สมฺปตฺตี อนุภาสฺสสิ
ดีสฺสภฺตตฺตํ^๕ จ เทวินฺโท เทวธชฺชํ กริสฺสติ.
- [๙๑] เอกวิสฺติภฺตตฺตํ จ จกฺกวตฺตี ภาวิสฺสติ
ปเทสธชฺชํ วิปลํ คณฺหาโต อสงฺขยิ.
- [๙๒] ยํ วทนฺติ 'สุเมธฺวติ ภูริปณฺณํ สุเมธสํ
กปฺเปโต สตสฺสสฺสเ^๕ โอฏฺฏากากุลสมฺภาโว
โคตโม นาม โคตฺเตน เอโส^๖ พุทฺธโร ภาวิสฺสติ.^๖
- [๙๓] สาสเน ทิปปมานมฺหิ^๗ มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสติ
ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต.

^๑ จ., เท. นิสินฺหนํ^๒ จ., เท. ๑๒/๑๖ เจตฺวานํ^๔ จ., เท. สตสฺสสฺสโต กปฺเป^๗ จ., เท. ทิพฺพมานมฺหิ^{๒-๒} จ., เท. กณิการิปปุณฺ^๕ จ., เท. จตฺตีสภฺตตฺตํ^{๖-๖} จ., เท. สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ

[๙๔] 'อุปเสนโนติ นามเน เหลสุสดี สตุถุสาวโก
สมนุตปาสาทิกตฺตา"^๑ อคฺคภูจฺจาเน จเปสฺสดี."

[๙๕] จริมํ วตฺตเต มยฺหิ ภวา สพุเพ สมฺมุตตา
ธาเรมิ อนฺติมํ เทหิ เซตฺวา มาริ สวาหนํ.

[๙๖] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา อุปเสนโน วงฺคนฺตปฺตฺโต เถโร อีมา
คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

สตุตฺมํ อุปเสนวงฺคนฺตปฺตฺตฺตฺเถราปทานํ.

ตติยภาณวารो.

๘. รฏฺฐปาลตฺเถราปทานํ

[๙๗] ปทุมุตฺตรสฺส ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
วรนาโค มยา ทินฺโน อีสาทนฺโต อรุพฺพหฺวา."^๒

[๙๘] เสตจฺจนฺตฺโตปโสภิตो"^๓ สาทพฺพโน"^๔ สหตฺถิโป
อคฺฆาเปตฺวาน ตํ สพุพฺ สงฺฆารามํ อการยิ.

[๙๙] จตฺตฺปณฺณาสสฺสหาณิ ปาสาทฺเถ การยิ อหิ
มโหฆทานํ กริตฺวาน นิยฺยาเทสิ มहेสิโน.

^๑-^๑ฉ.,เท.,อี. อิหํ คาคาปาททวํ เถรคาคาอฏฺฐกถายเมว ทิสฺสดี. ^๒สุยา. อรุพฺพโว, เอวมฺปรีปิ.

^๓ สุยา. เสตจฺจนฺตฺโตปเสธิโต อี. เสตจฺจนฺตฺโตปเสวโต

^๔ฉ.,เท. สกปฺปโน

- [๑๐๐] อนฺโหมติ มหาวิโร สยมภู อคฺคปฺกฺคโล
สพฺเพ ชเน หาสยนฺโต เทเสสิ อมตํ ปทํ.
- [๑๐๑] ตํ เม พุทฺโธ วียากาสี ชลหุตฺตมนายโก^๑
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตวา อีมา คาธา อภาสธ.
- [๑๐๒] จตฺตปณฺณาสสหฺสฺसानิ ปาสาทะ การยิ อัย
กถยิสฺสามิ วิปากํ สุณาท มม ภาสโต.
- [๑๐๓] อฏฺฐารสสหฺสฺसानิ ภูฏาคารา ภวิสฺสเร
พฺยมฺหุตฺตมมฺหิ นิพฺพตฺตา สพฺพโสณฺณมยา จ เต.
- [๑๐๔] ปณฺณาสกฺขตฺตํ เทวินฺโท เทวธฺชํ กริสฺสติ
อฏฺฐปณฺณาสกฺขตฺตํ จ จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ.
- [๑๐๕] กปฺปสฺตสหฺสฺสมฺหิ โอกฺกากกฺกุลสมฺภโว
โคตโม นาม นามเณ^๒ สตฺถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๑๐๖] เทวโลกา จวิตฺวาน สุกฺกมฺULEน โจทิตฺ
ผิเต^๓ กุเล มหาโกเค นิพฺพตฺติสฺสติ ตาวเท.
- [๑๐๗] โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน สุกฺกมฺULEน โจทิตฺ
‘รกฎปาโลติ นามเณ เหลสฺสติ สตฺถุสาวโก.
- [๑๐๘] ปธานํ ปหิตฺตโต^๔ โส อฺปฺสนฺโต นิรฺรูปิ
สพฺพาสเว ปริณฺยาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.^๕
- [๑๐๙] อฏฺฐาย อภินิภฺขมฺม ชหิตฺวา โภคสมฺปทา
เชพฺปิณฺฑเทว โภคมฺหิ เปมํ มยฺหิ น วิชฺชติ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท. ชลหุตฺตมนายโก. “ชลหุตฺตมนายโติปิ ปาโจ.

^๒ จ.,เท. โคตเตน

^๓ จ.,เท.,อิ. อทุกฺข

^๔ จ.,เท. ปธานปหิตฺตโต

^๕ จ.,เท. นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.

- [๑๑๐] วิริยํ เม ฐุโรธะรยหํ โยคกุเขมาธิวาหนํ
 ฐาเรมิ อนุติมํ เทหํ สมมาสมพุทฺธสาสนเ.
 [๑๑๑] ปฏิสัมภิตา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา รกฺขปาโล เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตถาติ.

อภฺจมํ รกฺขปาละตฺเถราปทานํ.

๕. โสปากตฺเถราปทานํ

- [๑๑๒] ปพฺภารํ โสธยนตสฺส ปวเร^๑ ปพฺพตฺตตฺตเม
 สิทฺธตฺโต นาม ภควา อากจฺฉิ มม สนฺติกํ.
 [๑๑๓] พุทฺธํ อุปคตํ ทิสฺวา โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
 สนฺถํ ปณฺณาเปตฺวาน^๒ ปุปฺผาสนฺมทาสหํ.
 [๑๑๔] ปุปฺผาสเน นิสิตฺติวา สิทฺธตฺโต โลกนายโก
 มมณฺจ คตฺติมณฺเฑน อนิจฺจํ อุกาหริ.
 [๑๑๕] อนิจฺจา วต สงฺขารา อุปฺปาทวยธมฺมิโน
 อุปฺปชฺชิตฺวา นิสฺสํสนฺติ เตสํ รูปสโม สุโข.
 [๑๑๖] อิทํ วตฺวาน สพฺพณฺณ นภํ^๓ อพฺภุคฺคมิ ธีโร^๔
 โลกเชฏฺฐโจ นราสโก หํสราชา อมฺพเร.

^๑ ฉ., เท. วิปิน

^๓ สุยา. นภ

^๒ ฉ., เท. สนฺถิตฺวาน

^๔ ฉ., เท., อ. วีโร

๑๐. สุมงคตเถราปทาน

- [๑๒๔] อาหุติ ยิฏฐกาโมหิ ปฏียาเหตุวาน โภชน
 พุราหุมนเณ ปฏิมานนโต วิสาเล มาพเก จิตโต.
- [๑๒๕] อถททสาสี สมพุทฐิ ปิยทสสี มหายส
 สพุพโลกั วิเนตาริ สยมภูิ อคคปคคลล.
- [๑๒๖] ภควนตัม ชุติมนตัม สวเกหิ ปุรกกตัม
 อาทิจจมิว โรจนตัม รติยัม ปฏิปนนกัง.
- [๑๒๗] อญชลล ปคคเหตุวาน สกั จิตตัม ปสาทยิ
 มนสาว นิมนเตลล อากจจตุ มหามุณิ.
- [๑๒๘] มม สงกปปมณเวยย สตุถา โลเก อนุตตโร
 ขีณาสวสทสเสหิ มม ทวาริ อุปาคมิ.
- [๑๒๙] นโม เต ปุริสาชณณ นโม เต ปุริสุตตม
 ปาสาทัม อภีรหิตวา สีหสเน นิสิตตุ.^๑
- [๑๓๐] ทนโต ทนตปริวาริ ตินโน ตารยตัม วโร
 ปาสาทัม อภีรหิตวา นิสิติ ปวราสเน.
- [๑๓๑] ยัม เม อตถิ สเก เคเห อามิสัม ปจจุปปจจิตัม
 ตาหัม พุทฺธสฺส ปาทาสี ปสนโน เสหิ ปาณิกิ.
- [๑๓๒] ปสนนจิตโต สุมโน เวทชาโต กตญชลล
 พุทฺธเสฏฐิ นมสฺสามิ อโห พุทฺธสฺสพารตา.

- [๑๓๓] อฏฺฐนุํ ปยิรุปาสตํ ภูฏชํ ขีณาสวา พหุ
ตฺยฺเหวโส อานุภาโว สรณฺนตํ อุเปมहि.
- [๑๓๔] ปิยทสฺสี จ ภควา โลกเชฏฺโง นราสโก
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตวา อีมา คายา อภาสถ.
- [๑๓๕] โย โส สงฺฆํ อโภเชสิ อุชฺฐตํ สมหิตํ
ตถาคตญฺจ สมฺพุทฺธํ สุณฺณถ มม ภาสโต.
- [๑๓๖] สตฺตวิสติภฺยตฺตํ โส เทวราชํ กริสฺสติ
สกกมฺมาภิริทฺโธ โส เทวโลเก รมิสฺสติ.
- [๑๓๗] ทส จ อฏฺฐกฺขตฺตํ โส จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ
ปจฺจุยา รชฺชํ ปญฺจสํ วสุํ อาวสิสฺสติ.
- [๑๓๘] อรณฺณิ^๑ วณฺโหมคฺคยฺห^๑ กานนํ พุคฺคฺขเสวิตํ
ปธานํ ปทฺทิตฺวาน กิเลสา ฉาปิตา มยา.
- [๑๓๙] อฏฺฐารส กปฺปสเต ยํ ทานมทฺที ตทา
ทฺตทานสฺสิทํ ผลํ ภตฺตทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๔๐] ปฏฺฐิสฺสภิกขา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตํ.
- อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา สุมงฺคโล เถโร อีมา คายาโย อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ สุมงคลตฤตราปทาน.

ตสุตฺตาทานํ

สีหาสนี เอกตถมภี	นนโท จ จุลลปณฺณโก
ปิลินฺทราหุโล เจว	วงฺคนฺโต รฏฺฐปาลโก.
โสปาโก มงฺคโล เจว	ทเสว ทฺตฺติเย วคฺเค
สตญฺจ จตฺตทาฬีส จ	คากา เจตฺถ ปกาสิตา.

ทฺตฺติโย สีหาสนีนีวคฺโค.

๓. สุนทรวาทะ

๑. สุนทิตุเถราปทาน

- [๑] หิมวันตสฺส^๑ อวิทุเร^๒ นิสโก นาม ปพฺพโต
อสฺสโม สุกโต มยฺหิ^๓ ปณฺณสาลา สุมาปิตา.
- [๒] โกสิโย นาม นามเนน^๔ ชฎิลो อุกฺคตาปโน
เอกายิกो^๕ อหุตฺติโย^๖ วสามิ นิสเก ตทา.
- [๓] ผลมฺลญจ ปณฺณญจ^๗ น ภูญฺชามิ อหิ ตทา
ปวตฺตญจ^๘ สุปาตาหิ^๙ อุปชีวามิ ตาวเท.
- [๔] นาหิ โกเปมิ อาชีว^{๑๐} จชมาโนปิ ชีวิต^{๑๑}
อาราเชมิ สกํ จิตฺตํ^{๑๒} วิวชฺเชมิ อนေနํ.
- [๕] ราคูปสํหิตํ จิตฺตํ^{๑๓} ยทา อุปฺปชฺชเต มม
สยว ปจฺจเวกฺขามิ^{๑๔} เอกโก^{๑๕} ตํ ทเมมฺหิ.
- [๖] รชฺชสิ^{๑๖} รชนีเย^{๑๗} จ โทสนีเย^{๑๘} จ ทุสฺสเส
มฺยุทฺเส โมหนีเย^{๑๙} จ นิกฺขมสฺสุ วนา ตวํ.
- [๗] วิสุทฺธานํ อโย วาโส^{๒๐} นิมฺมลानํ ตปสฺสินํ
มา โข วิสุทฺธํ ทุสฺสสิ^{๒๑} นิกฺขมสฺสุ วนา ตวํ.
- [๘] อาคาริกอ ภาวิตฺวาน^{๒๒} ยทา^{๒๓} ปตฺตํ^{๒๔} ลภิสฺสสิ
อุภอปิ มา วิราเชสิ^{๒๕} นิกฺขมสฺสุ วนา ตวํ.

^{๑-๑} จ.เท. หิมวันตสฺสอวิทุเร

^๓ จ.เท. ปวตฺตํ

^{๕-๕} จ.เท. รชฺชเส รชนีเย

^๒ จ.เท. เอกายิกอ อ. เอกายิกอ

^๔ จ.เท.อ. เอกคโค

^๖ จ.เท. ทุสฺสนีเย ^{๗-๗} สฺยา. ทยา ยุตฺตํ

- [๙] ฉวาลาตํ ยถา กฏฺจํ น กุวจิ กิจจการกํ
เนว คาเม อรณฺเณ วา น หิ ตํ กฏฺจสมมตํ.
- [๑๐] ฉวาลาตูปโม ตวํสิ น คิหิ นปิ สณฺณโต
อุมาโต มุตฺตโก อชฺช นิกฺขมสฺสุ วนา ตวํ.
- [๑๑] สียา นุ โข ตว เอตํ โก ปชานี^๑ หิ เต อิทํ
สีฆํ ฐํ วหิสี^๒ เม โกสชฺชพหุลา ย จ.
- [๑๒] ชิกฺขุณิสฺสนฺติ ตํ วิญญู อสุจี้ นาครโก ยถา
อากกฺขมิตฺวาน อิสโย โจทยิสฺสนฺติ ตํ สทา.
- [๑๓] ตํ วิญญู ปวทิสฺสนฺติ สมตฺติกกนฺตสํสนํ
สํวาสํ อลภนฺโต หิ กถํ ชีวีสี^๓ ตวํ.
- [๑๔] ติธปฺปภินฺน^๔ มาตงฺคํ กุณฺธํ สกฺกจิหายนํ
พลินาโค อุปคณฺตฺวา ยฺยา นีหเรเต คชํ.
- [๑๕] ยฺยา วินิสฺสโฏ สนฺโต สุปฺปํ สาทํ น วินฺทติ
ทุกฺขิโต วิมโน โหติ ปชฺฌายนฺโต^๕ ปเวตติ.^๕
- [๑๖] ตเถว ชฏฺฐิลา ตํปิ นีหริสฺสนฺติ ทุมฺมตี
เตหิ ตวํ นิสฺสโฏ สนฺโต สุปฺปํ สาทํ น ลจฺจสิ.
- [๑๗] ทิวา วา ยทิ วา รตฺตํ โสภสฺสลฺลสมปฺปิโต
ทยฺหสิ ปรีพาเหณ คโช ยฺยา วินิสฺสโฏ.

^๑ ฉ., เท. ปชานาติหมตอายุ ๓๒๕๖/๒๕๖๖
ส. ชีวีสสิ^{๕-๕} อ. โอชฺฌายนฺโต ปชวติ^๒ ส. สทฺธารุ ชหสิ ฉ., เท. สทฺธารุ อ. ปาหสิ^๔ ฉ., เท. ติธ ปภินฺน

- [๑๘] ชาตรุปี ยถา กุณฺํ เนว ยายติ^๑ กตถจิ
ตถา สีลวิหิโน ตวํ น ยายิสฺสสิ^๒ กตถจิ.
- [๑๙] อการาวสมาโนปิ^๓ กถํ ชีวิหิสี ตวํ
มตฺติกํ เปตฺติญจาปิ นตถิ เต นิหิตํ ฆนํ.
- [๒๐] สกํ กมมํ กริตวาน คตฺเต เสทํ ปโมจยํ
เอวํ ชีวิหิสี เคเห สาธุ เต ตํ น รุจฺจติ.
- [๒๑] เอวาทิ ตตฺถ วาเรมิ สงฺกิเลสคตํ มนํ
นानาธมฺมกถํ กตฺวา ปาปา จิตฺตํ นิวารยิ.
- [๒๒] เอวํ เม วิหรนฺตสฺส อปฺปมาทวิหาริโน
ดีสวสฺสสหสฺसानิ ปวเน เม อติกกมฺ.
- [๒๓] อปฺปมาเทน^๔ มํ ทิสฺวา^๕ อุตฺตมตฺถํ คเวสกํ
ปทุมุตฺตรสมฺพุทฺโธ อากณฺชิ มม สนฺติกํ.
- [๒๔] ติมฺพรฺสทกฺขณฺณาโก อปฺปเมยโย อณฺุปโม
รूपเณนาสทิสฺโส พุทฺโธ อากาเส จงฺกมํ ตทา.
- [๒๕] สฺมุลฺโล สาลราชาว วิชฺชวพฺภกฺขนนฺตเร
ธฺมาเณนาสทิสฺโส พุทฺโธ อากาเส จงฺกมํ ตทา.
- [๒๖] สีหราชาวสมฺภิโต คชราชาว ทปฺปิโต
อภิโต^๕ พฺยคฺขมราชาว อากาเส จงฺกมํ ตทา.

^๑ หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ฉายติ

^๓ ฉ.,เท. อการํ วสมาโนปิ

^๔ ฉ.,เท. ลาสิต

^๒ ฉ.,เท. ฉายิสฺสสิ

^{๔-๕} ฉ.,เท. อปฺปมาทวตฺตํ ทิสฺวา

- [๒๗] สิงฺคินิกฺขสฺวณฺณนาโก ขทฺธิรํการสนฺนิโก
มณิ ยถา ไชตฺริโส อากาเส จงฺกมึ ตทา.
- [๒๘] วิสฺสุทฺธเกลาสนฺนิโก^๑ ปุณฺณมาเยว จนฺทึมา
มชฺฌนฺติเกว^๒ สุริโย อากาเส จงฺกมึ ตทา.
- [๒๙] ทิสฺวา นภะ จงฺกมฺนฺตํ เอวํ จินฺตฺเตสํ ตทา
เทโว นุโข อโย สตุโต อุกาหุ มนุโข อโย.
- [๓๐] น เม สุตโต ว ทิฏฺฐโจะ วา มหิยา เอทิสฺโส นโร
อปิ มนฺตปทํ อตฺถิ อโย สตุถา ภวิสฺสติ.
- [๓๑] เอวาทํ จินฺตยิตฺวาน สกํ จิตฺตํ ปสาทยิ
นानาปฺปผญฺจ คณฺธญฺจ สนฺนิปาเตสํ^๓ ตทา.
- [๓๒] ปุปฺผาสนํ ปญฺญาเปตฺวา สาธุจิตฺตํ มโนรมํ
นรสารถินํ อคฺคํ อิทํ วจนมพฺรวิ.
- [๓๓] อิทํ เม อาสนํ วีร ปญฺญตฺตํ ตวณฺุจจกํ
หาสยฺนฺโต มม จิตฺตํ นิสิตฺท กุสฺมาสเน.
- [๓๔] นิสิตฺติ ตตฺถ ภควา อสมฺภีโตว เกสรี
สตุตฺตรตฺตินฺทิวํ พุทฺโธ ปวเร กุสฺมาสเน.
- [๓๕] นมสฺสสมาโน อญฺจาสิ สตุตฺตรตฺตินฺทิวํ อหํ
วุญฺจหิตฺวา สมาธิมาหา สตุถา โลเก อนุตฺตโร.
มม กมฺมํ ปกิตฺเตนฺโต อิทํ วจนมพฺรวิ.

^๑ ฉ., เท. วิสฺสุทฺธเกลาสนฺนิโก^๒ ฉ., เท. มชฺฌนฺติเกว อ. มชฺฌนฺติโก^๓ ส. สนฺนิปาเตตฺวาหํ

- [๓๖] ภาเวหิ พุทฺธานุสฺสตี ภาวนานํ อนุตฺตรํ
อิมํ สตี ภาวยิตฺวา ปุริยิสฺสสิ มานสํ.
- [๓๗] ตีสกปฺปสหสฺसानิ เทวโลเก รมิสฺสสิ
อสีติกฺขตฺตํ เทวินโท เทวราชํ กริสฺสสิ
สหสฺสกฺขตฺตํ จกฺกวตฺตี ราชา รฏฺเฐ ภาวิสฺสสิ.
- [๓๘] ปเทสราชํ วิปลํ คณนาโต อสงฺขิยํ
อนุโมสฺสสิ ตํ สพฺพํ พุทฺธานุสฺสติยา ผลํ.
- [๓๙] ภาวภาเว สัสนฺโต มหาโมคฺคํ ลมิสฺสสิ
โมเคหิ^๑ โอนตา นตฺถิ^๒ พุทฺธานุสฺสติยา ผลํ.
- [๔๐] กปฺปสตสหสฺสมฺหิ โอกฺกากกฺกุลสมฺภาโว
โคตโม นาม โคตเตน สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ.
- [๔๑] อสีติโกฏี จกฺกเทตฺวา ทาสกมฺมกเร พหุ
โคตมสฺส ภควโต สาสเน ปพฺพชิสฺสสิ.
- [๔๒] อารายิตฺวาน สมฺพุทฺธํ โคตมํ สากฺยปฺงควํ^๓
สุกฺกตฺติ นาม นามเนน เหลสฺสสิ^๔ สตฺถุสฺสาวโก.
- [๔๓] ภิกฺขุสงฺฆเ นิสิตฺติวา ทกฺขิณฺเนยฺยคณฺมฺหิ^๕ ตํ
ตถารณฺวิหาเร จ ทวีสุ อคฺคํ^๖ จเปสฺสติ.
- [๔๔] อิทํ วตฺวาน สมฺพุทฺธโร ชลชุตฺตมนายโก
นภํ อพฺภุคฺคมี ธีโร^๖ หัสมฺราชาว อมฺพเร.

หมดอายุ 12/06/2566

^{๑-๒} ฉ., เท., อ. โภเค เต อุณตา นตฺถิ

^๓ ฉ., เท. เหลสฺสสิ

^๔ ฉ., เท. อคฺค

^๕ ฉ., เท. สากฺยปฺงควํ

^๖ ฉ., เท., อ. ทกฺขิณฺเนยฺยคณฺมฺหิ

^๖ ฉ., เท. วีโร

[๔๕] สาสิตโต โลกนาถน นมสฺสิตฺวา ตถาคตํ
สทา ภาเวสี^๑ มุทิตโต พุทฺธานุสฺสติมุตฺตมํ.

[๔๖] เตน กมฺเมน สุขเตน เจตนาปณฺธิสีหิ จ
ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ ตาวตีสํ อคณฺจหํ.

[๔๗] อสํติกฺขตตํ เทวินโท เทวราชํ อการยํ
สหสฺสกฺขตตํ ราชา จ จกฺกวตฺตี อโหสหํ.

[๔๘] ปเทสราชํ วิปุลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ
อนุโภมิ สฺสุมปตฺตี พุทฺธานุสฺสติยา ผลํ.

[๔๙] ภวามเว สํสรนฺโต มหาโมคฺคํ ลภามหํ
โมเค เม โอนตา นตฺถิ พุทฺธานุสฺสติยา ผลํ.

[๕๐] สตสฺสสฺสิตโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
ทฺถคตํ นาภิชานามิ พุทฺธานุสฺสติยา ผลํ.

[๕๑] ปฏฺฐิสฺสภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิจิเม
จพฺภิญฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุภูติ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ สุภูติตฺถเธาปทานํ.

๒. อุปวาณตฺถเธาปทานํ

[๕๒] ปทุมุตฺตโร นาม ชินो สพฺพพรมฺมาน ปารคฺค
ชลิตฺวา อคฺคิกฺขนฺนโร สมฺพุทฺโธ ปรีนิพฺพุโต.

- [๕๓] มหาชนา สมาคมม ปุชยิตฺวา ตถาคตํ
จิตํ กตฺวาน สุกตํ สรீรํ อภิโรปยุํ.
- [๕๔] สรীরกิจจํ กตฺวาน ชาติํ ตตฺถ สมานยุํ
สเทวมนุสฺสา สพฺเพ พุทฺธฏฺเป อํกุสฺ เต.
- [๕๕] ปจฺมา กญฺจนมยา ทุตฺติยาปิ^๑ มณีนมยา
ตติยา รุปียมยา จตฺตฺถา ผลิกามยา.
- [๕๖] ตตฺถ^๒ ปญฺจมิ ยา ภูมิ^๒ โลहितงฺคมยา อหุ
จฺญฺจา มสารถฺลลสฺส สพฺพรตฺนมยุปฺริ.
- [๕๗] ชงฺขมา มณีนมยา อาสิ เวทิกา รตฺนามยา
สพฺพโสณฺณมโย ภูโป อุกุทฺธํ โยชนมฺกุคฺโต.
- [๕๘] เทวา ตตฺถ สมากนฺตฺวา เอกโต มนฺตยุํ ตทา
มยฺปิ ภูโป กริสฺสาม^๓ โลกนาถสฺส ตาทิโน.
- [๕๙] ชาติฺ อเวณิกา นตฺถิ สรীরํ เอกปิณฺฑิตํ
อิมมฺหิ พุทฺธฏฺปสฺมี กริสฺสาม^๓ กญฺจุกํ มยฺ.
- [๖๐] เทวา สตฺตฺรตฺตเนหิ^๔ อญฺญํ วทฺธฺเตสฺสุ โยชนํ
ภูโป ทฺวิโยชนพฺเพชฺโช ติมิรํ พยฺปหนฺติ โส.^๕
- [๖๑] นาคา ตตฺถ สมากนฺตฺวา เอกโต มนฺตยุํ ตทา
มนุสฺสา เจว เทวา จ พุทฺธฏฺเป อํกุสฺ เต.

^๑ หมดอายุ 12/06/2566^๑ จ.,เท. ทุตฺติยาส^๓ จ.,เท. ทสฺสาม^๕ สฺยา. โย^{๒-๒} จ.,เท. ตถา ปญฺจมียา ภูมิ^๔ จ.,เท. สตฺตฺตฺติ รตฺตเน

- [๖๒] มา โน ปมตฺตา อสฺสุมหา^๑ อปฺปมตฺตา สเทวกา^๒
มยฺมปิ ญฺปี กริสฺสาม โลกนาถสฺส ตาทิโน.
- [๖๓] อินฺทนีลํ มหานีลํ อโธ ชฺชิตฺรํ มณี
เอกโต สนนฺนิปาเตตฺวา พุทฺธญฺปี อฉาทยฺ^๓.
- [๖๔] สพฺพํ มณฺนิมยฺ อาสิ ตาวตา พุทฺธเจติยํ
ติโยชนสมฺพุพฺพิทฺธํ อาโลกรณํ ตทา.
- [๖๕] ครุพา^๔ จ สมากนฺตฺวา เอกโต มนฺตยฺ ตทา
มนุสฺสา เทวนาคา จ พุทฺธญฺปี อกํสุ เต.
- [๖๖] มา โน ปมตฺตา อสฺสุมหา^๑ อปฺปมตฺตา สเทวกา
มยฺมปิ ญฺปี กริสฺสาม โลกนาถสฺส ตาทิโน.
- [๖๗] สพฺพํ มณฺนิมยฺ ญฺปี อกรฺุ ตาว^๕ กณฺจกํ
โยชนํ เตปิ วทฺธเมสฺสุ อายตํ พุทฺธเจติยํ.
- [๖๘] จตุโยชนมฺพุเพโธ พุทฺธญฺโป วิโรจติ
โอภาเสติ ทิสฺสา สพฺพา สตรํสีว อคฺคโต.
- [๖๙] กุมฺภณฺทา^๖ จ สมากนฺตฺวา เอกโต มนฺตยฺ ตทา
มนุสฺสา เจว เทวา จ นาคา จ ครุพา ตทา^๗
ปจฺเจกํ พุทฺธเสฏฺฐจสฺส อกํสุ ญฺปมตฺตมํ.

^๑ ฉ., เท. อสฺสุมห^๓ หมายเหตุ ๒/๐๖ อฉาทยฺ^๔ ฉ., เท. เต จ^๗ ฉ., เท. ตทา^๒ อ. เทวตา^๔ อ. กุมฺภณฺทา^๖ อ. ยกฺขา ตตฺถ

- [๗๐] มา โน ปมตฺตา อสฺสุมฺหา อปฺปมตฺตา สเทวกา.
มยฺมปี ญฺปี กริสฺสาม โลกนาถสฺส ตาทิโน
รตฺเนหิ จาทยิสฺสาม^๑ อายตํ พุทฺธเจตียํ.
- [๗๑] โยชนนฺเตปี วฑฺฒสฺสํ อายตํ พุทฺธเจตียํ
ปญฺจโยชนมฺพุเพโธ ญฺโป โอภาสตี ตทา.
- [๗๒] ยกฺขา ตตฺถ สมากนฺตฺวา เอกโต มนฺตยํ ตทา
มนฺชา^๒ เทวตา นาคา กุมฺภณฺฑทา ครุพา ตทา.^๓
- [๗๓] ปจฺเจกํ พุทฺธเสฏฺฐสฺส อกัสมํ ญฺปมตฺตมํ
มา โน ปมตฺตา อสฺสุมฺหา อปฺปมตฺตา สเทวกา.
มยฺมปี ญฺปี กริสฺสาม โลกนาถสฺส ตาทิโน
ผลิกา^๔ จาทยิสฺสาม อายตํ พุทฺธเจตียํ.
- [๗๔] โยชนนฺเตปี วฑฺฒสฺสํ อายตํ พุทฺธเจตียํ
จโยชนานิ อฺพุพิทฺโธ ญฺโป โอภาสตี ตทา.
- [๗๕] คณฺฐพฺพา จ สมากนฺตฺวา เอกโต มนฺตยํ ตทา
มนฺชา เทวตา นาคา ครุพา กุมฺภยกฺขกา.
- [๗๖] สพฺเพ^๕ กตา พุทฺธญฺปี มยฺเมตฺถ อการกา
มยฺมปี ญฺปี กริสฺสาม โลกนาถสฺส ตาทิโน.
- [๗๗] เวทียो สตฺต กตฺวาน ยาว ชงฺฆา อกัสมํ เต
สพฺพโสวณฺณมยํ ญฺปี คณฺฐพฺพา การยํ ตทา.

^๑ ฉ.,เท. จาทยิสฺสามิ^{๒-๓} ฉ.,เท. มนฺสสา เทวา นาคา ครุพา กุมฺภณฺฑททา^๔ ฉ.,เท. ผลิกาทิ^๕ ฉ.,เท. สพฺเพกัสมํ

- [๗๙] สตุตโยชนมุพฺเพโธ ญโป โอมาสเต ตทา
รตฺติณฺทิวา น ฌายนฺติ อาโลกา^๑ โหนฺติ สพฺพทา.^๑
- [๘๐] อภิโณฺติ น ตสฺสามา จนฺทสุรา สตารกา
สมนฺตา โยชนสเต ปทีโป^๒ ปน ปชฺชลิ.^๒
- [๘๑] เตน กาเลน เปเกจิ ญปี ญฺเชนฺติ มาณฺสา
น เต ญปี อารุหนฺติ อมฺพเร อุกฺขิปนฺติ เต.
- [๘๒] เทเวหิ จปิโต ยกฺโข อภิสมฺมตนามโก
ธชฺช วา ปุพฺพทามํ วา อภิโรเปติ อุตฺตริ.
- [๘๓] น เต ปสฺสนฺติ ตํ ยกฺขํ ทามํ ปสฺสนฺติ คจฺจนฺโต
เอตฺม^๓ ปสฺสิตฺวา คจฺจนฺติ^๓ สพฺเพ คจฺจนฺติ สุกฺคตี.
- [๘๔] วิรฺุทฺธา^๔ เป ปาวจเน ปสนฺนา เป จ สาสเน
ปาฏีหิร^๕ ทญฺจกามา ญปี ญฺเชนฺติ มาณฺสา.
- [๘๕] นคเร หํสวติยา อโหสี วรรณโก^๖ ตทา
อาโมทิตํ ชนํ ทิสฺวา เอวํ จินฺตฺสหํ ตทา.
- [๘๖] โอพาโร ภควา เอโส^๗ ยสฺส ธาตุชมเรทิสํ
อิมา จ ชนตา ตญฺจา การํ กุพฺพํ น ตปฺปเร.
- [๘๗] อหํปิ การํ กริสฺสามิ โลกนาถสฺส ตาทิโน
ตสฺส ฌมฺเมสุ ทายาโท ภวิสฺสามิ อนาคเต.

^{๑-๑} จ., เท., อ. อาโลโก โหติ สพฺพทา

^{๓-๓} จ., เท., อ. เอวํ ปสฺสิตฺวา คจฺจนฺตา

^๕ จ., เท. ปาฏีเหรี

^๗ จ., เท. อุพาโร ภควา เโส

^{๒-๒} จ., เท. ปทีโปปิ น ปชฺชลิ

^๔ ส. วิรฺุทฺธา

^๖ จ., เท. ภตโก

- [๘๘] สุโชติ รชเกนาห์ อุตตเรยยะ ปฏี มม
เวพฺพเค^๑ อาลคฺเคตฺวาน ฐชฺ อุกฺกชิปิ^๒ อมฺพเร.^๒
- [๘๙] อภิสมฺมตโก คยฺห อมฺพเร หาสิ เม ฐชฺ
วาเตริตฺ ฐชฺ ทิสฺวา ภียโย หาสฺ ชเนสฺหิ.
- [๙๐] ตตฺถ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา สมณิ อุปสงฺกมึ
ตํ ภิกฺขุ อภิวาเทตฺวา วิปากํ ปุจฺจนฺหิ ฐเช.
- [๙๑] โส เม กเถสิ อานนฺท
ตสฺส ฐชฺส วิปากํ ปิติสฺสชฺชนํ มม
อนฺุโภสฺสสิ สพฺพทา.
- [๙๒] หตฺถิ อสฺสา รธา ปตฺตี เสนา จ จตฺตฺรฺกนิ
ปรีวาเรสฺสนฺติ ตํ นิจฺจํ ฐชฺทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๙๓] สญฺญิจิตฺตฺริยสฺสหาณิ เภริโย สมลฺงกตา
ปรีวาเรสฺสนฺติ ตํ นิจฺจํ ฐชฺทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๙๔] จพาสีติสฺสหาณิ นาริโย สมลฺงกตา
วิจิตฺตวตฺถาภรณา อามุตฺตมณิกฺกนฺทลา.
- [๙๕] อาพารมฺพา^๓ หสฺสุลา สฺสญฺญา ตนฺนุชฺฌิมา
ปรีวาเรสฺสนฺติ ตํ นิจฺจํ ฐชฺทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๙๖] ตีสฺสกปฺปสฺสหาณิ เทวโลเก รมิสฺสสิ
อสีตฺกฺขตฺตํ เทวินฺโท เทวเรชฺชํ กริสฺสสิ.
- [๙๗] สหสฺสกฺขตฺตํ ราชาปิ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสสิ
ปเทสฺเรชฺชํ วิปลํ คณฺนาโต อสงฺขิยํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. เวพฺพเค^๓ ฉ., เท. อาพารมฺพา^{๒-๒} ฉ., เท. อุกฺกชิปิอมฺพเร

- [๙๘] กปฺปสทสฺสสมฺหิ โอกุกากกุสสมฺภโว
โคตโม นาม นามเณ^๑ สตถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๙๙] เทวโลกา จิตฺวาน สุกกมฺULEน จิตฺโต
ปุณฺณกมฺเมน สํยุตฺโต พุทฺธมฺพณฺธ ภวิสฺสสิ.
- [๑๐๐] อสฺสตีโกฏี จตฺเตตฺวา ทาสกมฺมกเร พหุ
โคตมสฺส ภควโต สาสเน ปพฺพชิสฺสสิ.
- [๑๐๑] อารายิตฺวา สมฺพุทฺธํ โคตมํ สกฺยปฺงควํ
อุปวาโนติ นามเณ เหสฺสสิ สตถุสฺสาวโก.
- [๑๐๒] สทสฺสเส กตํ กมฺมํ ผลํ ทสฺสเสสิ เม อิธ
สํยุตฺโต สรวะโคเว กิเลเส ฌาปยํ มม.
- [๑๐๓] จกฺกาวตฺติสฺส สนฺตสฺส จาตุทฺธิปิสฺสรสฺส เม
ตีณียชนสมฺนตา อุตฺติสฺสสนฺติ^๒ ธชา สทา.
- [๑๐๔] สทสฺสเส อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺกํ ตทา
ทุคฺคํ นามิขานามิ ธชทานสฺสทํ ผล.
- [๑๐๕] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปิยฺยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุปวาโน เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ อุปวาณตฺเถราปทาน.

๓. ตีฉันทนาคมนิยตฺเถราปทาน^๑

[๑๐๖]	นคเร จันทวติยา
อนฐา มาตาปิตา มยหิ	มาตุปฏฺฐานโก ^๒ อหิ
เต ไปเสมิ อหิ ตทา.
[๑๐๗]	รโหคโต นิสิตฺตวา
ไปเสนฺโต มาตาปิตโร	เอวํ จินฺเตสหิ ตทา
ปพฺพชฺชํ น ลภามหิ.
[๑๐๘]	ตมฺนฺธการปฺหิตา ^๓
เอตาทิสเ ภเว ^๔ ชาเต	ติวิธคฺคิหิ ทยฺหเร
นตฺถิ โกจิ วินายโก.
[๑๐๙]	พฺพุโธ โลเก สมฺบุปฺปนโน
สกุภา อุตฺตริธํ อตฺตา	ทิปฺเปติ ^๕ ทานิ สาสนํ
ปฺญญกาเมน ชนฺตฺตนา.
[๑๑๐]	อฺคฺคยฺห ติณิ สรณเ
เตน กมฺเมน สุกเตน	ปฺริปฺนฺณานิ โคปยิ
ปฺฏิมฺภฺขามิ ทฺคฺคตฺติ.
[๑๑๑]	นิสโก นาม สมโน
ธํ อหิ อุปคฺนฺตฺวาน	พฺพุทฺธสฺส อคฺคสาวโก
สรณาคมนํ คหิ.
[๑๑๒]	วสฺสสตสฺสสฺสานิ
ดาวตา สรณาคมนํ	อายํ วิชฺชติ ดาวเท
ปฺริปฺนฺณํ อโคปยิ.
[๑๑๓]	จริเม วตฺตมานมฺหิ
เตน กมฺเมน สุกเตน	สรณนฺตมฺนฺสฺสรี
ดาวตีสํ อคฺคจฺหิ.
[๑๑๔]	เทวโลกคโต สนฺโต
ยํ ยํ เทสํ อุปปชฺชามิ	ปฺญญกมฺมสมาทิตอ
อฏฺฐ เหตุ ลภามหิ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท. ตีสรณาคม नियตุเถราปทานํ

^២ ឆី. ភាគខ្យងរាយកៃ ច.ពេ. ភាគខ្យងរាយកៃ

^๓ จ.,เท. มหนการปิตา

အ. ဂဏန်း

๕ ฉ.,เท. ทิปปติ

- [๑๒๔] อปริเมยเย อิตโต กปเป สรณานิ อคณฺจหิ
 ตาว^๑ เม สุกตํ กมฺมํ ผลํ ทสฺเสสิ เม อิธ.
- [๑๒๕] สุโคปิโต เม สรณํ มานสํ สุปปณีหิตํ
 อนฺุโกตฺวา ยสํ สพฺพํ ปตฺโตมฺหิ อจลํ ปทํ.
- [๑๒๖] เยสํ โสตาจฺจชานตฺถิ สฺสณาท^๒ มม ภาสโต
 อตฺถิ^๓ โว กถยิสฺสามิ สามํ ทิฏฺฐจํ ปทํ มม.
- [๑๒๗] พุทฺโธ โลเก สมฺบุตฺตโน วตฺตเต ชินฺสาสนํ
 อมตา วาทิตา เกรี โสภสฺสวลฺลวโนทนา.
- [๑๒๘] ยถาสกฺเขน ธาเมน ปุณฺณกฺขเตเต อนุตฺตเร
 อธิการํ กเรยฺยาถ ปสฺสยิสฺสย นินฺพุตฺติ.
- [๑๒๙] ปคฺคยฺห ตีณิ สรณเณ ปญฺจสีลานิ โคปิย
 พุทฺเธ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ทฺวขสฺสนฺตํ กริสฺสย.
- [๑๓๐] มโมปมํ^๔ กริตฺวาน^๕ สีลานิ ปริโคปิย
 อจิริ อรหตฺตํ โว สพฺเพปิ ปาปฺปณิสฺสย.
- [๑๓๑] เตวฺชฺโช อิทฺธิปตฺโตมฺหิ เจโตปริยโกวิโท
 สาวโก เต มหาวิร จรณ^๕ วนฺทามิ^๖ สตฺถโน.
- [๑๓๒] อปริเมยเย อิตโต กปเป สรณํ พุทฺธมคณฺจหิ^๖
 ทฺถคฺคิตี นาภิชานามิ สรณาคมน^๗ ผลํ.

^๑ ฉ., เท., อ., ตโต
 หมายเหตุ 12/06/2566

^๓ ฉ., เท., อหิ

^{๕-๕} ฉ., เท., สรโณ วนฺทติ อ. สรณ

^๗ ฉ., เท., สรณํ คมน

^๒ ฉ., เท., สฺสณ

^{๔-๔} ฉ., เท., สมฺมา ฐมํ ภาเวตฺวาน

^๖ ฉ., เท., พุทฺธสฺส คจฺจหิ

[๑๓๓] ปฐิสมภิกขา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
 จพภิกฺขเภา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตีณิสรรณาคมนิโย^๑ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ ตีณิสรรณาคมนิยตฺถเราปทานํ.

๔. ปญจสีลสมาทานิยตฺถเราปทานํ

[๑๓๔] นคเร จนฺทวติยา ภตฺติโก^๒ อาสีหํ^๒ ตทา
 ปรมมฺมายเน ยุตฺโต ปพฺพชฺชํ น ลภามหํ.

[๑๓๕] มหฺนุชการปิหิตา ติวิธคฺคิหิ ทยฺหเร
 เกน นุ โข อุปาเยน วิสฺยุตฺโต ภเว อหํ.

[๑๓๖] เทยฺยธมฺโม จ เม นตฺถิ วราโก ภตฺติโก^๓ อหํ
 ยนฺนุนาหํ ปญจสีลํ รกฺเขยฺยํ ปริปุรยํ.

[๑๓๗] อโนมทสฺสิสฺส มฺนิโน นิสโก นาม สาวโก
 ตมมํ อุปสงฺกมฺม ปญจสิกฺขาปทคฺคหิ.

[๑๓๘] วสฺสสตสฺสสฺสานิ อายุ วิชฺชติ ตาวเท
 ตาวตา ปญจสีลานิ ปริปฺปณฺณานิ โคปยิ.

[๑๓๙] มจฺจุกาเล จ สมฺปตฺเต เทวา อสฺสาสนฺนํติ มํ
 รโถ สหสฺสยุตฺโต เต มาริสายํ อุปภฺจิตฺโต.

^๑ จ.,เท. ตีสรณคมนิโย

^๓ จ.,เท. ภตฺติโก

^{๒-๒} จ.,เท. ภตฺติโก อาสีหํ

[๑๔๐]	วตฺตเต จริเม จิตฺเต
เตน กมฺเมน สุกฺเตน	มมํ สิลํ อนุสฺสรี
ดาวตีสํ อคฺคณฺหิ.
[๑๔๑]	ดีสภตฺตญฺจ เทวินฺโท
ทิพฺพสฺสํ อนุภวี	เทวธฺชฆการียี
อจฺจนราหิ ปฺรภทฺโต.
[๑๔๒]	ปญฺจสตฺตติภตฺตญฺจ
ปเทสฺรชฺช วิปลํ	จกฺกวตฺติ อโหสํ
คณฺนาโต อสงฺขิยํ.
[๑๔๓]	เทวโลกา จวิตฺวาน
ปุเร เวสาลิยํ ชาโต	สูกฺกมฺULEน โจทิตฺโต
มหาสาเล สฺสูทฺธเก."
[๑๔๔]	วสฺสฺพนายิกเ กาเล
มาตา จ เม ปิตา เจว	ทิปฺปนฺเต ชินสาสเน
ปญฺจสิภฺยาปทคฺคหํ.
[๑๔๕]	สทฺ สุตฺวานหํ สิลํ
เอกาสเน นิสิตฺวา	มมํ สิลํ อนุสฺสรี
อรหตฺตํ อปาปฺณิ.
[๑๔๖]	ชาติยา ปญฺจวสฺเสน
อุปสมฺปาทยิ พุทฺโธ	อรหตฺตํ อปาปฺณิ
คฺุณมณฺเฑน จกฺขมา.
[๑๔๗]	ปริปฺณฺณานิ โคเปตฺวา
อปริเมยฺเย อิตฺโต กปฺเป	ปญฺจสิภฺยาปทานหํ
วินิปาตํ น คจฺจนหํ.
[๑๔๘]	โสฬสํ ยสํ อนุภวี ^๒
กปฺปโกฏิ ^๓ ปกิตฺเตนฺโต ^๓	เตสํ สีลาน วาหสา
กิตฺตเย เอกเทสํ.
[๑๔๙]	ปญฺจสีลานิ โคเปตฺวา
ทิมายูกิ มหาโกโค	ตโย เหตุ ลภามหํ
ติภฺยปญฺโณ ภวามิหํ.

^๑ จ.,เท. สุธรรมา

๓-๓๓ ฉ.,เท. กปปโกฏิมปิ ทิตฺเตนฺโต

๒-๒ จ.,เท. สุวาทน์ ยลั อนุภาวี่

[๑๕๐] ปกิตฺเตนฺเต^๑ จ สพฺเพสํ อธิมตฺตณฺจ^๒ โปริสํ
ภวามเว สํสริตฺวา เอเต จาเน ลภามหิ.

[๑๕๑] อปฺริเมยฺเยสฺส^๓ สีเลสฺส^๔ วตฺตนฺตา ชินสาวกา
ภเวสฺส ยถิ รชฺเชยฺยํ วิปาโก กิธิโส ภเว.

[๑๕๒] สุกฺคินฺนํ เม ปณฺจสีลํ ภตฺแทน ตปสฺสีนา^๕
เตน สีเลนหิ อชฺช โมจยิ^๕ สพฺพพณฺธนา.

[๑๕๓] อปฺริเมยฺเย อิตฺโต กปฺเป ปณฺจสีลานิ โคปยิ
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ ปณฺจสีลานิทํ ผลํ.

[๑๕๔] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปณฺจสีลสมาทานิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

จตุตฺถํ ปณฺจสีลสมาทานิยตฺถเธาปทานํ.

๕. อนุนตฺสาวกตฺถเธาปทานํ

[๑๕๕] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ คจฺจนฺตํ อนฺตรปาณเ
กณฺณจณฺคณฺมิยสงฺกาสํ ทวตฺตีสวรลฺกขณํ.^๖

[๑๕๖] สิทฺธตฺถํ โลกปชฺโชตํ อปฺปเมยฺยํ อโนปมํ
อลตฺถํ ปรมํ ปิตี ทิสฺวา ทนฺตํ ชฺชติณฺธริ.

- [๑๕๗] สมพุทฺธ อภินาเมตฺวา โภชยฺนํ มหามุณี
มุณี การุณิก โลเก^๑ อนุโมทิต มมํ ตทา.
[๑๕๘] ตสฺมี มหาการุณิก ประมุขาสการเก
พุทฺธเจ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา กปฺเป สกฺคมฺหิ โมทหํ.
[๑๕๙] จตฺตุนฺเด อิตฺโต กปฺเป ยํ ทานมททิต ตทา
ทุคฺคตํ นากิชานามิ ภิกฺขทานสฺสทํ^๒ ผลํ.
[๑๖๐] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํ.
อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา อนุณฺสํสาวโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ อนุณฺสํสาวกตุเถราปทานํ.

๖. รูปท่ายกตุเถราปทาน

- [๑๖๑] สิทฺธตฺถสฺส ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
กุกฺกุฏปํ มยา ทินฺนํ วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.
[๑๖๒] ยํ ยํ โยนฺอุปฺปชฺชามิ^๓ เทวตฺตํ อถ มานุสํ
สพฺเพสํปิ ปิโย โหมิ ฐปฺทานสฺสทํ ผลํ.
[๑๖๓] จตฺตุนฺเด อิตฺโต กปฺเป ยํ ฐปฺมททิต ตทา
ทุคฺคตํ นากิชานามิ ฐปฺทานสฺสทํ ผลํ.

^๑ ส.อ. มุณี การุณิก นาทอ อนุโมทิต จ มํ ตทา ฉ.เท. มหาการุณิก โลเก

^๒ ฉ.เท. ภิกฺขทานสฺสทํ ผลํ ^๓ ฉ.เท. โยนฺอุปฺปชฺชามิ

[๑๖๔] ปฏิสัมภิตา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺกตา สจฺจิกฺกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ฐปทายโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

จฏฺฐํ ฐปทายกตฺเถราปทานํ.

๗. ปุฬินปุชกตฺเถราปทานํ

[๑๖๕] วิปสฺสิสฺส ภควโต โปธียา ปาทมุตฺตเม
 ปุราณ^๑ ปุฬินํ จตฺตเตตฺวา^๒ สุทฺธ^๓ ปุฬินมาภิรี.^๔
 [๑๖๖] เอกนวุเต^๕ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุฬินมทาสหํ
 ทุคฺคตี นาทิชานามิ ปุฬินทานสฺสิทํ ผลํ.
 [๑๖๗] ติปญฺญาเส^๕ อิตฺโต กปฺเป ราชา อาสี ชนาภิภู^๕
 มหาปุฬิโน นามเน^๖ จกฺกตฺตี มหพฺพโล.
 [๑๖๘] ปฏิสัมภิตา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺกตา สจฺจิกฺกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปุฬินปุชโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตุตมํ ปุฬินปุชกตฺเถราปทานํ.

๑-๓ น., เท. ปุราณปุฬินํ หิตวา
 ๓-๓ น., เท. เอกนวุตโต, เอมปริปิ.
 ๕ น., เท., อ. ชนาภิภู

๒-๒ น., เท. สุทฺธปุฬินมาภิรี
 ๔ น., เท., อ. ตีสติเม
 ๖ น., เท. มหาปุฬินนาเมน

๘. อุตฺตยตฺเถราปทานํ

- [๑๖๙] จนฺทภากานทีตีเร สํสุมารโ อหํ ตทา
สโฆชนปสุตาหิ^๑ นทีติตถํ อคณฺจหิ.^๒
- [๑๗๐] สิทฺธตฺโถ ตมฺหิ สมเย สยมฺภู อคฺคปฺคฺคโล
นที ตริตฺถกาโม โส นทีติตถํ อุปาคมิ.
- [๑๗๑] โอปากเต จ สมฺพุทฺธะ อหํปิ ตตฺถูปาคมิ
อุปคณฺตวาน สมฺพุทฺธํ อิมํ วาจํ อุทฺธิรยิ.
- [๑๗๒] อภิรฺยุห มหาวิร ตาริสฺสามิ^๓ อหํ ตูวํ
เปตฺติกํ วิสยํ มยฺหิ อนุกมฺป มหามฺนิ.
- [๑๗๓] มม อฺคฺคชฺชนํ สุตฺวา อภิรฺฐมิ มหามฺนิ
หฺมฺโจ หฺมฺเจเน จิตฺเตน ตาเรสี โลกนายกํ.
- [๑๗๔] นทียา ปาริเม ตีเร สิทฺธตฺโถ โลกนายโก
อสุสาเสสิ มมํ ตตฺถ อมตํ ปาปฺณิสฺสสิ.
- [๑๗๕] ตมฺหา กายา จวิตฺวาน เทวโลกํ อคณฺจหิ^๒
ทิพฺพํ สุขํ อนฺภวึ อจฺจราหิ ปฺรภวโต.
- [๑๗๖] สตฺตภวตฺตตฺถจ เทวินฺโท เทวราชํ โอกาสหิ
ตีณิกฺขตฺถํ จกฺวตฺติ มหียา อิสฺสโร อหํ.
- [๑๗๗] วิเวกมฺนุญฺตโตหิ นิปโก จ สํสํวโต
ธาเรมิ อนฺติมํ เทหิ สมฺมา สมฺพุทฺธสฺสเน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. สโคจรมปสุโตหิ^๒ ฉ., เท. อคณฺจหิ^๓ ฉ., เท. ตาเรสฺสามิ

- [๑๗๘] จตฺตุนวุเต อิตฺโต กปฺเป ตาเรสี ยํ นราสภํ
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ ตรณาย อิทํ ผลํ.
- [๑๗๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺยจิเม
 จพฺปณฺณมา สจฺจณิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุตฺตํ โย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

อภฺยจิมํ อุตฺตํ ตฺยตฺตฺเถราปทานํ.

๕. เอกณฺชลิกตฺเถราปทานํ

- [๑๘๐] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ คจฺจนฺตํ อนฺตรปณฺเ
 วิปสฺสี สตฺถวาหคฺคํ นรวิริํ วินายกํ.
- [๑๘๑] อทนฺตทมนํ ตาที มหาวาที มหามตี
 ทิสฺวา ปสนฺโน สุมโน เอกณฺชลํ อกาสนํ.
- [๑๘๒] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ อณฺชลิมกฺรี ตทา
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ อณฺชลิสฺส อิทํ ผลํ.
- [๑๘๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺยจิเม
 จพฺปณฺณมา สจฺจณิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เอกณฺชลิโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ เอกณฺชลิกตฺเถราปทานํ.

๑๐. โขมทายกตฺเถราปทานํ

[๑๘๔] นคเร พนฺธุมติยา อโหสี วาณิโช ตทา
เตแนว ทาริ โปเสมิ โรเปมิ พีชสมฺปทํ.

[๑๘๕] วิธียิ^๑ ปฏฺิปนฺนสฺส วิปสฺสิสฺส มहेสิโน
เอกํ โขมํ มยา ทินฺนํ กุสลตฺถาย สตฺถุโน.

[๑๘๖] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ โขมํ อททํ ตทา
ทฺถุคฺคํ นากิชานามิ โขมทานสฺสิทํ ผลํ.

[๑๘๗] สตฺตวิเส^๒ อิตฺโต กปฺเป เอโก สินฺทวสนฺทโน^๓
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จาตุทฺทีปมฺหิ อิสฺสโร.

[๑๘๘] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺจิเม
ฉพฺภิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา โขมทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ โขมทายกตฺเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺทหานํ

สุภฺภูติ อูปวาณเ จ สรโณ สีสคาหโก
อนฺนสํสาวโก ฐโป ปุฬฺปิโน อุตฺตติเยน จ.
อณฺชสิ โขมทายิ จ ทเสว ตติเย คณ
อฏฺฺจาสิตฺติสํ วุตฺตา คาถาโย สพฺพปญฺญิตา.

ตติโย สุภฺภูติวคฺโค.

จตุตฺถภาณวาโร.

๔. กุณฑธานวकुโค

๑. กุณฑธานตุเถราปทาน

- [๑] สตุตาทิ ปฏิสลลีน^๑ สยมภู^๒ อคฺคปฺคฺคัลล
ปสนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธเสฏฺฐจํ อูปฏฺฐหี.
- [๒] วุฏฺฐจิตฺตํ กาลมณฺเฑยาย ปทุมุตฺตรํ มหามุนี
มหนฺตํ กทลิกณฺเณ^๓ คเหตฺวา อูปคณฺจหิ.
- [๓] ปฏิกุคฺคเหสิ^๑ ภควา สพฺพพณฺณ^๒ โลกนายโก
มม จิตฺตํ ปสาเทนฺโต ปริภุญฺชิ มหามุนิ.
- [๔] ปริภุญฺชิตฺวาน สมฺพุทฺโธ สตุตฺวาโห อนุตฺตโร
สกาสเน นิสิตฺวา อีมา คาถา อภาสธ.
- [๕] เย^๓ จ สนฺติ สเมตฺตาโร^๓ ยกฺขา อิมมฺหิ ปพฺพเต
อรณฺเณ^๔ ภูตคณฺา สพฺเพ^๔ สุณฺหตุ วจัน มม.
- [๖] โย โส พุทฺธ อูปฏฺฐาสิ มิคฺราชว เกสรี
ตมฺหิ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺาถ มม ภาสโต.
- [๗] เอกาทสญฺจ ขตฺตํ โส เทวราชา ภวิสฺสตี
จตฺตตฺตีสติภฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสตี.
- [๘] กปฺปสฺตสทฺสสมฺหิ โอฏฺกาทกฺกสฺสมฺภาโว
โคตโม นาม โคตฺเตน สตุตฺตา โลเก ภวิสฺสตี.

^๑ ฉ., เท., อ. ปฏิกุคฺคเหตฺวา

^{๓-๓} ส., อ. เย วสนฺติ สเมตฺตาโร

^๒ ส., อ. ตํ ผล

^{๔-๔} ฉ., เท., อ. อรณฺเณ ภูตคณฺา

[๙] อุกโกสิตวาน สมณ สีลนุเต อนาสเว
ปาปกมฺมิวิปาเคน นามเชยฺย ลภิสฺสติ.

[๑๐] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาทิ โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
กุณฑธานโนติ นามเน สาวโก โส ภวิสฺสติ.

[๑๑] ปวิเวกํ อนฺนุตฺโต ฌายี ฌานรโต อหํ
โตสยิตฺวาน สตถารํ วิหรามิ อนาสโว.

[๑๒] สาวเกหิ^๑ ปริวฺโต ภิกฺขุสงฺฆมฺปรุกฺขโต
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตวา สลากํ คาทยิ ชิน.

[๑๓] เอกํสํ จีวรํ กตฺวา วนฺทิตฺวา โลกนํายกํ
วทตํ วรสฺส ปฺรโต ปจฺมํ อคฺคเหสหํ.

[๑๔] เตเน กมฺเมน ภควา ทสฺสทสฺสีปกมฺปโก^๒
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตวา อคฺคภูจฺจาเน จเปสิ ม.

[๑๕] วิริยํ เม ฐุโรชรยหํ โยคกฺขเมมาธิวาทนํ
ชาเรมิ อนฺติมํ เทหํ สมฺมาสมฺพุทฺธสาสน.

[๑๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพภิกฺขุณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กุณฑธานโน เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ กุณฑธานตุเถราปทาน.

๒. สาคตตุเถราปทาน

- [๑๗] โสภิตโต นาม นามเน อโหสิ พุราหมโณ ตทา
 ปุรุขโต สสิสเสหิ อาราม อคมาสหิ.
- [๑๘] ภควา ตมฺหิ สมเย ภิกฺขุสงฺฆปุรุขโต
 อารามทวารานิกฺขมม อฏฺฐาสิ ปุริสฺสุตฺตโม.
- [๑๙] ตมฺหุทสาสิ สมฺพุทฺธ ทนฺตํ ทนฺตปุรุขตํ
 สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา สนฺถวี โลกนํายกํ.
- [๒๐] เย เกจิ ปาทปา สพุเพ มหิยา เต วิรุหเร
 พุทฺธิมนฺโต ตถา สตฺตา รุหนฺติ ชินสาสเน.
- [๒๑] สตฺถวาโหปี^๑ สพุพณฺณ^๒ มเหสี พหุเก ชเน
 วิปถา อุทฺธริตฺวาน ปถํ อจิกฺขเส ตูวํ.
- [๒๒] ทนฺโต ทนฺตปุรุขโต^๓ ฌายี ฌานรเตหิ จ
 อาตาปี ปหิตตฺเตหิ อุปสนฺเตหิ ตาทิกิ.
- [๒๓] อลงฺกโต ปริสโต^๔ ปุณฺณณณเณหิ^๕ โสภสิ^๕
 ปภา นินฺทาวเต ตฺยหิ สุริโยทยโน^๖ ยถา.
- [๒๔] ปสนฺนจิตฺตํ ทิสฺวาน มเหสี ปทุมุตฺตโร
 ภิกฺขุสงฺฆเม จิตฺโต สตฺถา อีมา คากา อภาสถ.
- [๒๕] โย โส หาสํ ชเนตฺวาน มมํ กิตฺเตสิ พุราหมโณ
 กปฺปานิ สตสฺสสํ เทวโลเก รมิสฺสติ.

^๑ จ. เท. สตฺถวาโหสิ สพุพณฺณ

^๒ จ. เท. ปริสชาติ

^๔ จ. เท. โสภติ

^๓ จ. เท. อ. ทนฺตปริกฺกโณ

^๕ อ. สหสฺสเสหิ

^๖ จ. เท. สุริโยทยเน

- [๒๖] ตุสิตาหิ จวิตวาน สุกกมุเลน โจทิตโต
โคตมสฺส ภควโต สาสเน ปพฺพชิสฺสตี.
- [๒๗] ตุฏฺฐหฺมฺจ^๑ ลภิสฺสตี ปพฺพชิตฺวาน สาสเน^๒
สาคโต นาม นามเน เหสฺสตี สตุฏฺฐ สวโก.
- [๒๘] ปพฺพชิตฺวาน กาเยน ปาปกมมํ วิวชฺชยี
วจิตฺตจฺจริตํ หิตฺวา อาชีวํ ปรีโสชฺชยี.
- [๒๙] เอวํ วิหฺรมาโนหิ เตโชชาตฺตฺส โกวิทโ
สพฺพาสเว ปรีณฺณาย วิหฺรามี อนาสโว.
- [๓๐] ปฏฺฐิสฺมภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณยา สจฺฉนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตี.
อิตฺถิ สฺสํ อายสฺมา สาคโต เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ สาคตตุเถราปทาน.

๓. มหาจุจายนตุเถราปทาน

- [๓๑] ปทุมุตฺตรนาถสฺส ปทุมํ นาม เจตียํ
สิลาปฏฺฐิ การยิตฺวา สุวณฺเณนาภิเลปยี.
- [๓๒] รตนามยฉตฺตณฺจ ปคฺคยฺห วาลวีชนี^๓
พุทฺธสฺส อภิโรเปสี โลกพณฺธุสฺส ตาทิโน.
- [๓๓] ยาวตา เทวตา ภูมฺมา สพฺเพ สนนฺิปตฺถุ ตทา
รตนาสนฉตฺตทาน^๔ วิปากํ กถยิสฺสตี.

^{๑-๑} ฉ.,เท. เตน กมฺเมน สุกเตน อรหตฺตํ ลภิสฺสตี อ. วิมฺภกปสฺสโต หุตฺวา อรหตฺตํ ลภิสฺสตี.

^๒ ฉ.,เท.,อ. สีลาสน ^๓ ฉ.,เท. วาลพีชนี ^๔ ฉ.,เท. รตนามยฉตฺตทาน

- [๓๔] ตณฺจ สพฺพํ สุณิสฺสาม กถยนฺตสฺส สตถุโน
ภิกฺขุโย หาสํ ชนฺเอยาม สมฺมาสมฺพุทฺธสาสเน.
- [๓๕] เหมาสเน นิสีทิตฺวา สยมญฺญ อคฺคปฺคฺคโล
ภิกฺขุสงฺฆมฺปรีพฺยุพฺโห อีมา คาคา อภาสถ.
- [๓๖] เยนิทํ อาสนํ ทินฺนํ โสวณฺณํ รตนาณํ
ตมํ ภิตฺตยิสฺสามิ สุณฺหาถ มม ภาสโต.
- [๓๗] ตีสกปฺปานิ เทวีนฺโท เทวธฺชํ กริสฺสติ
สมนฺตา โยชนสํ อายาภิกฺขวิสฺสติ.
- [๓๘] มนุสฺสโลกมาคฺคณฺตฺวา จกฺกวัตฺตี ภวิสฺสติ
ปภสฺสโรติ นามเน อคฺคเตโช ภวิสฺสติ.
- [๓๙] ทิวา วา ยทิวา รตฺตี สตรํสํว อคฺคโต
สมนฺตา อญฺจรตํ อชฺชโรติสฺสติ ขตฺติโย.
- [๔๐] กปฺปสฺตสฺสสมฺมहि โอฏฺถากกฺกสฺสมฺภโว
โคตโม นาม นามเน สตฺถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๔๑] ตุสฺสิตาหิ จวิตฺวาน สุกฺกมฺมฺเลน จิตฺโต
กจฺจาโน นาม นามเน พฺรหฺมพฺนฺธุ ภวิสฺสติ.
- [๔๒] โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน พุทฺธโร^๒ เหสฺสตฺยนาสโว^๓
โคตโม โลกปชฺชโรติ อคฺคจฺจาเน จเปสฺสติ.
- [๔๓] สงฺขิตฺตํ ปุจฺฉิตํ^๔ ปณฺหํ วิตฺถาเรน กเถสฺสติ
กถยนฺโต จ ตํ ปณฺหํ อชฺฌาสนํ ปฺเรสฺสติ.^๕

^๑ ฉ., เท. โคตเตน^๒ ฉ., เท., อ. อรทา^๓ ฉ., เท. เหสฺสตฺยนาสโว^๔ ฉ., เท. สงฺขิตฺตปุจฺฉิตํ^๕ ฉ., เท. ปฺเรยฺสฺสติ

- [๔๔] อทฐกุล อภิชาโต พุราหมโณ มนตปารคุ
โอยาย ฐนธณยานิ ปพพช^๑ อนคาริย.
- [๔๕] สงขิตเตนาปี ปุจจนเต วิตุถาเรน กเถมห์
อชฌาสยนเตส ปูเรมิ โตเสมิ ทิปทุตตม.
- [๔๖] โตสิโต เม มหาวิโร สยมภู อคคปุคคโล
ภิกขุสงฆเม นิสิติตวา เอตทคเค จเปสิ ม.
- [๔๗] ปฏิสมภิกา จตสโส วิโมกขาปี จ อฏฺฐิเม
ฉพภิกขุณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนติ.
- อิตุถํ สุทํ อายสฺมา มหากจฺจาโน^๒ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ มหากจฺจาณนตฺเถราปทาน.

๔. กาพุทายิตุเถราปทาน

- [๔๘] ปทุมุตตรสฺส^๓ พุทฺธสฺส^๓ โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
อทฺธานํ ปฏฺฐิพนฺนสฺส จรโต จาริกํ ตทา.
- [๔๙] สุลลํ ปทุมํ คยห อูปปลํ มลฺลิกญจห
ปรมนนํ คเหตุวาน อทาสี สตฺถุโน อห.
- [๕๐] ปริภุญฺชิ มหาวิโร ปรมนนํ สุโกชน
ตญฺจ ปุปฺผํ คเหตุวาน สชนสฺส^๔ สมปทสฺสยิ.

^๑ สยา. ปพพช

^๒ ฉ.,เท. มหากจฺจาโน

^{๓-๓} ฉ.,เท. ปทุมุตตรพุทฺธสฺส

^๔ สยา. ชินสฺส

- [๕๑] อิกฺขํ กนฺตยิทํ^๑ โลเก ชลชํ ปุप्พมุตฺตมํ
 สุกฺกุกริ กตํ เตน โย เม ปุप्ผํ อทาสิทํ.^๒
- [๕๒] โย ปุप्ผํ อภิโรเปสิ ปรมนฺนญจทาสิ เม
 ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺหาถ มม ภาสโต.
- [๕๓] ทสฺมญฺจกฺขตฺตญฺจ^๓ โส เทวราชํ กริสฺสติ
 อุปลํ ปทุมญจาปิ มลฺลิกญฺจ ตทฺตฺตริ.
- [๕๔] อสฺส ปุณฺณวิปาเกน ทิพฺพคณฺธสฺมายูตํ
 อากาเส จทฺนํ กตฺวา ธารยิสฺสติ ดาวเท.
- [๕๕] ปญฺจวิสฺติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ
 ปจฺพยา รชชํ ปญฺจสํ วสุํ อาวสิสฺสติ.
- [๕๖] กปฺปสฺตสฺสสมฺมํ โอภากาณฺฑสมฺภโว
 โคตโม นาม นามเน^๔ สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ.
- [๕๗] สกกมฺมาภิริทฺโธ โส สุกฺกมฺULEน โจทิตो
 สกฺยานํ นนฺทิกฺชนโก^๕ ญาตีพฺนฺธุ ภาวิสฺสติ.
- [๕๘] โส จ ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวา^๖ สุกฺกมฺULEน โจทิตो
 สพฺพาสเว ปริณฺณาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.^๗
- [๕๙] ปฏิสมฺภิทมนุปฺปตฺตํ กตกิจฺจํ อนาสวํ
 โคตโม โลกพฺนฺธุ ตํ เอตทคฺเค จเปสฺสติ.

^๑ ฉ., เท. กนฺตํ ปิยํ อ. กนฺตํ จริ

๓ ส., อ. จกฺกขตฺตํ ฉ., เท. ทส อญฺจ จกฺขตฺตํ

^๔ ฉ., เท., อ. นนฺทิกฺชนโน^๗ ฉ., เท. นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว, เอวฺมปริปิ.^๒ สยา. ยํ เม ปุप्ผํ อทาสิ โส^๔ ฉ., เท. โคตฺเตน^๖ ฉ., เท. โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน

- [๖๐] ปธาน^๑ ปหิตตโต^๒ โส อุปสนโต นิรูปติ
อุทายิ นาม นามเนน เหสสติ สตุฏฺฐ สาวกโก.
- [๖๑] ราโค โทโส จ โมโห จ มาโน มกุโข จ รัสิโต
สพฺพาสเว ปริณมาย วิหรามิ อนาสโว.
- [๖๒] โตสยิณจาปิ สมฺพทุธฺ อตาปี นิปโก อหํ
ปสาทิโต^๓ จ สมฺพทุธฺ เอตทคฺเค จเปสิ มํ.
- [๖๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กาพฺุทายิ เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ กาพฺุทายิตฺถกราปทาน.

๕. โหมมราชตฤกราปทาน

- [๖๔] อตฺถทสฺสี ตู ภควา สยมฺภู อปราชิตो
ภิกฺขุสงฺฆปรีพฺยุพฺุโห รธิยํ ปฏิปชฺชถ.
- [๖๕] สิสฺเสหิ สมฺปรีวฺโต ชรมฺหา อภินิภฺขมึ
นิภฺขมิตฺวานหํ ตตฺถ อทฺทสํ โลกนายกํ.
- [๖๖] อภิวาเทตฺวาน^๓ สมฺพทุธฺ สีเร กตฺวาน อณฺชลี
สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา สนฺถวี โลกนายกํ.
- [๖๗] ยาวตา รูปิโน สตุตา อรูปี วา อสณฺณิโน
สพฺเพ เต ตว ฌาณมฺหิ อนฺโต โหนฺติ สโมคธา.^๔

^{๑-๑} ฉ., เท. ปธานปหิตตโต

^๓ ฉ., เท. อภิวาทิย

^๒ ส., อ. ปโมทิต

^๔ อ. สมาหฺวา

- [๖๘] สุขุมจฺฉินฺเณ^๑ ชาเลน อุทกํ โย ปริกฺขิเป
 เย เกจิ อุทเก ปาณา อนฺโตชาเล ภวนฺติ เต.
- [๖๙] เยสฺสจ เจตนา อตฺถิ รูปิโน จ อรูปิโน
 สพฺเพ เต ตว ฌานมฺหิ อนฺโต โหนฺติ สโมคธา.
- [๗๐] สมฺพุทฺธสฺมิํ โลกํ อนฺธการสฺมากุลํ
 ตว ฆมฺมํ สุณฺตีวณ กงฺขาโสํติ ตรณฺติ เต.
- [๗๑] อวิชฺชานิวฺโต^๒ โลเก อนฺธกาเรน โอตฺถโฏ.^๒
 ตว ฌานมฺหิ โชตนฺเต อนฺธการา ปธฺสีตา.
- [๗๒] ตูวํ จกฺขุสี สพฺเพสํ มหาตมวิญฺญทโน^๓
 ตว ฆมฺมํ สุณฺตีวณ นิพฺพายิสฺสตี^๔ พหุชฺชโน.
- [๗๓] ปุณฺณํ^๕ ปุริยิตฺวาน มธฺจํ ขุทฺทกํ อเนลํ^๖
 อุโฆทฺตเถหิ ปคฺคยฺห อปเนสี มเหสีโน.
- [๗๔] ปฏฺฐิคฺคณฺหิ มหาวีโร สุขฺกเกณ^๗ มหาอิสฺสี
 ภาวฺชิตฺวา ตณฺจ สพฺพณฺณญ เวหาสํ นภมฺคฺคมิ.
- [๗๕] อนฺตลิกฺเข จิโต สตฺถา อตฺถทสฺสี นราสโก
 มม จิตฺตํ ปสาเทนฺโต อีมา คาถา อภาสถ.
- [๗๖] เยนํ ธิวํ ฌานํ พุทฺธเสฏฺฐโจ จ โถมิโต
 เตน จิตฺตปฺปสาเทน ทฺถคฺคตี โส น คจฺฉนฺติ.

^๑ ฉ., เท. สุขุมจฺฉิกฺขาเลน อ. สุขุมจฺฉินฺหมตถย 12/06/2566
 ฉ., เท. มหาตมปฺนฺทโน^๔ สุยา. ปุตรํ อ. ปิจรํ^๗ ฉ., เท. สหตฺถณ^{๒-๒} ฉ., เท. อวิชฺชานิวฺเต โลเก อนฺธกาเรน โอตฺถโฏ^๔ ฉ., เท. นิพฺพายติ^๖ ฉ., เท. มธฺจขุทฺทมเนฬํ

- [๗๗] จตุสกุญฺจ^๑ ขตฺตํ โส เทวราชํ กริสฺสตี
ปเทสราชกุญฺจตํ^๒ วสุํ อาวสิสฺสตี.
- [๗๘] ปญฺเจว สตกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสตี
ปเทสราชํ อสงฺเขยฺยํ มหิยา การยิสฺสตี.
- [๗๙] อชฺฌายโก มนฺตรโร ตินฺณํ เวทาน ปารุ
โคตมสฺส ภควโต สาสเน ปพฺพชิสฺสตี.
- [๘๐] คมภีรํ นิปุณํ อตฺถํ ฌาเนน วิจินิสฺสตี
โมฆราชาตี นามเนน เhesฺสตี สตฺถุสาวโก.
- [๘๑] ตีหิ วิชฺชาหิ สมฺปนฺโน กตฺกิจฺโจ อนาสโว^๓
โคตโม สตฺถวาทคฺโค เอตทคฺเค จเปสฺสตี.
- [๘๒] หิตฺวา มานุสฺสํ โยคํ เจตฺวาน ภวพฺพชฺชํ
สพฺพาสเว ปริณฺญาเย วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๘๓] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา โมฆราชา^๔ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาตี.

ปญฺจมนํ โมฆราชตเถราปทาน.

^๑ ฉ.,เท.,อี. จตุททสญฺจ

^๒ ฉ.,เท. ปจฺพยา ราชํ อฏฺฐตํ

^๓ ฉ.,เท. สมฺปนฺนํ กตฺกิจฺจํ อนาสวํ

^๔ ฉ.,เท. โมฆราช

๖. อธิมุตตกตฺเถราปทาน

- [๘๔] นิพพุเต โลกนาถมฺหิ อตฺถทสฺสินรุตฺตเม
 นิมนฺเตตฺวา^๑ ภิกฺขุสงฺฆํ วิปฺปสนฺเนน เจตสา.
- [๘๕] นิมนฺเตตฺวา สงฺฆรตนํ^๒ อชฺชฏํ สมหิตํ
 อัจฺจุณา มนุสฺสํ กตฺวา โภเชสฺส สงฺฆมุตฺตมํ.
- [๘๖] ยํ ยํ โยนุปฺปชฺชามิ เทวตํ อถ มานุสํ
 สพฺเพ สตฺเต อภิโภมิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.
- [๘๗] อฏฺฐารส กปฺปสเต ยํ ทานมทฺที ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ อัจฺจุทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๘๘] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตุถํ สุทํ อายสฺมา อธิมุตฺตโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ฉนฺทํ อธิมุตฺตกตฺเถราปทาน.

๗. ลสฺสทายกตฺเถราปทาน

- [๘๙] หิมนฺตสฺส อวิทุเร ตาปโส อาสทํ ตทา
 ลสฺสํ อุปชีวามิ ลสฺสํ มยฺห โภชนํ.
- [๙๐] ขาริโย ปุริยิตฺวาน สงฺฆารามํ อคณฺจหิ^๓
 หฏฺฐโจ หฏฺฐเจน จิตฺเตน สงฺฆสฺส ลสฺสํ อทํ.

- [๙๑] วิปัสสิสฺส นรคฺคสฺส สาสเน นีรตฺสสํ
 สงฺฆสฺส ลฺลฺลํ ทตฺวา กปฺปํ สคฺคมฺหิ โมทหํ.
- [๙๒] เอกนวุเต อิตโต^๑ กปฺเป ลฺลฺลํ ยํ อํ ททา
 ทุคฺคตี นามิชา นามิ ลฺลฺลนํ^๒ อํ พลํ.
- [๙๓] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- อิตถํ สุกํ อายสฺมา ลฺลฺลนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ ลฺลฺลนทายกตฺเถราปทาน.

๘. อายาททายกตฺเถราปทาน^๓

- [๙๔] นิพฺพุเต โลกนาถมฺหิ สิมฺหิ วทตํ วเร
 หฏฺฐเ จ หฏฺฐเ จิตฺเตน อวณฺที ญฺมฺตตม.
- [๙๕] วฑฺฒกึหิ กถาเปตฺวา มฺลํ ทตฺวานํ ททา
 หฏฺฐเ จ หฏฺฐเ จิตฺเตน อายาตํ^๔ การเยสํ.^๕
- [๙๖] อฏฺฐกปฺปานิ เทเวสุ อวภิณฺณ^๖ วสี อํ
 อวเสสฺสุ กปฺเปสุ วภิณฺณ สํสรี อํ.

^๑ จ.,เท. ๑๒/๐๖/๒๕๖๐ เอกนวุติโต, เอวมุปริปี.

^๓ จ.,เท. อายาททายกตฺเถราปทาน

^๔ จ.,เท.,อิ. การาเปส

^๒ จ.,เท. ลฺลฺลนสฺส

^๕ จ.,เท. อายาตํ, เอวมุปริปี.

^๖ ส.,อิ. อพฺโพจฺฉินฺน จ.,เท.,อิ. อพฺโพภิณฺณ

- [๙๗] กาเย วิสั น กมตี สตุถานิ น จ หนุตติ เม
อุทเทหิ น มเรยยามิ^๑ อายาตสุส อิหิ ผลิ.
- [๙๘] ยทิจฺฉามิ อหิ วสฺส มหาเมโฆ ปวสฺสตี
เทวาปิ เม วสฺส เอนฺติ ปุณฺณกมฺมสฺสึหิ ผลิ.
- [๙๙] สตุตฺตรตฺนสมฺปนฺโน ตีสฺสขตฺตํ อโหสฺหิ
น มํ เกจาวชานนฺติ ปุณฺณกมฺมสฺสึหิ ผลิ.
- [๑๐๐] เอกตฺตีสฺเส อิตฺโต กปฺเป อายาตํ ยํ อการยิ
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ อายาตสุส อิหิ ผลิ.
- [๑๐๑] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อายาตทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อภฺธมฺ อายาตทายกตฺเถราปทานํ.

๕. ฐมฺมจกฺกิกตฺเถราปทานํ

- [๑๐๒] สิทฺธตฺถสุส ภควโต สีหาสนฺสุส สมฺมุขา
ฐมฺมจกฺกํ มยา จปิตํ สุกตํ วิญญวณฺณินฺติ.
- [๑๐๓] จตฺวณฺณาย^๒ โสภามิ สโยคฺคพฺลวาทโน
ปรีวาเรนฺติ มํ นิจฺจํ อนฺยุหนฺตา^๓ พหุ ชนา.^๔

^๑ จ.,เท.,อิ. มียยามิ

^๓ ส. อนฺยุตฺตา

^๒ จ.,เท.,อิ. จารวณฺโณว

^๔ จ.,เท. พหุชฺชนา

- [๑๐๔] สฏฺฐิจิตฺตริยสหสฺสเสหิ ปริวารมห์^๑ สทา
 ปริวารน โสภามิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผล.
- [๑๐๕] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ จกุกํ จปยิ อหํ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ฐมฺมจกุกสฺสิทํ ผล.
- [๑๐๖] อิตฺโต เอกาทเส กปฺเป อฏฺฐจาสิสฺสุ ชนาธิปา
 สหสฺสสราชา นามน^๒ จกุกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๑๐๗] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
 จพฺปภินฺนยา สจฺฉนิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา ฐมฺมจกุกิโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ฐมฺมจกุกิกตฺเถราปทาน.

๑๐. กปฺปรุกฺขียตฺเถราปทาน

- [๑๐๘] สิทฺธตฺตสฺส ภควโต ญฺปเสฏฺฐจสฺส สมฺมุขา
 วิจิตฺตทุสฺเส ลคฺเคตฺวา^๓ กปฺปรุกฺโข จเปสฬ.
- [๑๐๙] ยํ ยํ โยนฺนูปปชฺชามิ เทวตฺตํ อถ มานุสฺสํ
 โสภยนฺโต มม ทฺวาร^๔ กปฺปรุกฺโข ปติฏฺฐจติ.
- [๑๑๐] อหญฺจ ปริสา เจว เย เกจิ สมวสฺสิกา^๕
 ตมฺหา ทุสฺสํ คเหตุวาน นีวาเสม มยํ ตทา.^๖

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ปริวารมห์

^๓ ฉ.,เท. ลคฺเคตฺวา อี. ลจฺเจตฺวา

^๕ สี.,อี. มม นิสฺสิตา ฉ.,เท. มวสฺสิกา

^๒ ฉ.,เท. สหสฺสสราชนาเมน

^๔ ฉ.,เท. ทฺวาร

^๖ ฉ.,เท.,อี. สทา

[๑๑๑] จตฺตุนฺนุเต อีโต กปฺเป ยํ รุกฺขํ จปยี อหํ
 ทุคฺคํ นามิชา นามิ กปฺปรุกฺขสฺสํ ฬลํ.

[๑๑๒] อีโต จ สุตฺตเม กปฺเป สุเจลา^๑ อฏฺฐ ขตฺติยา
 สุตฺตรตฺนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๑๑๓] ปฏฺฐิสฺมมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา กปฺปรุกฺขิโย เถโร อีมา คาคาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ กปฺปรุกฺขิยฺยฺยฺยฺยฺยฺยฺย.

ตสฺสทฺททานํ

กฺุณฺทสาคตฺกจฺจนา	อุทายี โฆมราชโก ^๒
อริมฺมุตโต ลสฺสณโท	อายาตี ^๓ ฐมฺมจกฺกโก
กปฺปรุกฺขี จ ทสฺโม	คาคาทุวยํ ทสฺสตีจ. ^๔

จตุตฺถเ อฏฺฐทฺธานวคฺโค.

^๑ น.,เท. สุเจพา

^๒ สยา. ราชสุทโย

^๓ น.,เท.,อิ. อายาตี

^๔ ส. คาคาโย ทวาทสสตี น.,เท. คาคา ทวาทสสตี

๕. อุปาลิวคฺโค

๑. อุปาลิตฺตเถราปทาน^๑

- [๑] ขีณาสวสหัสเสหิ ปริวฺโต โลกนายโก
วิเวกมณฺญุตโต โส คจฺจนเต ปฏิสลฺลิตุ^๒.
- [๒] อชินน นินฺวตฺโถหํ ติทฺถนฺทปรีชารโก^๓
ภิกฺขุสงฺฆปรีพฺยุพฺหํ อทฺทสํ โลกนายกํ.
- [๓] เอกํสํ อชินํ กตฺวา สีเส^๓ กตฺวาน อญฺชลํ
สมฺพุทฺธํ อภิวาเทตฺวา สนฺถวี โลกนายกํ.
- [๔] ยถาณฺทชา จ สํเสทา โอปปาตี ชลฺมพฺุชา^๔
กาทาทิปกฺขิโน สพฺเพ อนฺตลิกฺเข สทา จรา.^๕
- [๕] เย เกจิ ปาณญุตตฺถิ สญฺญิโน วา อสญฺญิโน
สพฺเพ เต ตว ฌาณมฺหิ อนฺโต โหนฺติ สโมคฺชา.
- [๖] คนฺธา จ ปพฺพเตยฺยา เย หิมนฺเต นคฺตฺตเม^๖
สพฺเพ เต ตว สีลมฺหิ กลาโยปิ^๗ น ยฺชฺชเร.
- [๗] โมหนฺธการปฺกฺชนโน^๘ อโย โลโก สเทวโก
ตว ฌาณมฺหิ โชตนฺเต อนฺธการา วิธฺสิตา.
- [๘] ยถา อตฺถงฺคเต สุริเย โหนฺติ สตฺตา ตโมคฺตา
เอวํ พุทฺธเช อนฺุปฺปนฺเน โหติ โลโก ตโมคฺโต.

^๑ จ.,เท. ภาคินเญยฺยปาลิตฺตเถร

^๒ สฺยา. ติทฺถนฺทปรีชารโก

^๓ จ.,เท. สิริ

^๔ จ.,เท. ชลพฺุชา

^๕ จ.,เท. อนฺตลิกฺขจรา สทา อ. อนฺตลิกฺเข ปเทสกา ^๖ จ.,เท. หิมนฺตฺนคฺตฺตเม

^๗ จ.,เท. กลาโยปิ ^๘ จ.,เท. โมหนฺธการปฺกฺชนโน อ. โมหนฺธการปฺกฺชนโต

- [๙] ยโถยหนโต อาทิจโจ วิโนเทติ ตมัม สทา
ตเถว ตวั พุทฺธเสฏฺฐจ วิทฺธเสสิ ตมัม สทา.
- [๑๐] ปธานัม ปหิตตโตสิ^๑ พุทฺโธ โลเก สเทวเก
ตว กมฺมาภิริทฺเธน โตเสสิ ชนตัม พหุ.
- [๑๑] ตัม สุตฺวา^๒ อนฺโหมทิตฺวา ปทุมุตฺตโร มหามุณี
นภะ^๓ อพฺภุคฺคมี ธีโร หังสราชาว อมฺพเร.
- [๑๒] อพฺภุคฺคณฺตฺวาน สมฺพุทฺโธ มเหสิ ปทุมุตฺตโร
อนฺตลิกฺเข จโต สตฺถา อีมา คาคา อภาสธ.
- [๑๓] เยนิทํ ถวิทํ ฌาณํ อูปเมหิ^๔ สมายุตํ
ตมหํ กิตฺตยิสฺสามิ สฺสณณ มม ภาสโต.
- [๑๔] อฏฺฐารสญฺจ ขตฺตํ โส เทวราชา ภวิสฺสติ
ปจฺพยา รชฺชํ ติสตํ วสฺสํ อาวสิสฺสติ.
- [๑๕] ปณฺจวิสฺติกขตฺตญฺจ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสติ
ปเทสฺรชฺชํ วิปฺลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ.
- [๑๖] กปฺปสฺตสฺสสมฺภิ โอกฺกาภกฺกสฺสมภโว
โคตโม นาม นามเนน สตฺถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๑๗] ตุสฺสิตาหิ จวิตฺวาน สุกฺกมฺULEน โจทิตो
หิโนว ชาติยา สนฺโต อุปาลิ นาม เhesฺสติ.
- [๑๘] โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน วิราชิตฺวาน ปาปกํ
สพฺพาสเว ปริญฺญาเย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.^๕

^๑ ฉ., เท. ปธานปหิตตโต^๒ ฉ., เท., อ. สพุท^๓ ฉ., เท. นภ^๔ ฉ., เท. โอปเมหิ^๕ ฉ. นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว, เอวมฺปริปิ.

- [๑๙] ตุฏฺโฐ จ โคตโม พุทฺโธ สกฺยปฺตฺโต มหฺยโส
วินยาศิคคํ ตสฺส เอตทคฺเค จเปสฺสติ.
- [๒๐] สทฺธายหํ ปพฺพชิโต กตทิจฺโจ อนาสโว
สพฺพาสเว ปรีณฺณาย วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๒๑] ภควา จานุกมฺปิ มํ วินฺเยหํ วิสาร์โ
สกกมฺมาภิรทฺโธ จ วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๒๒] สํวฺโต ปาฏิมอกฺขมฺหิ อินฺทฺริเยสุ จ ปณฺจสุ
ธารมฺมิ วินยํ สพฺพํ เกวลํ รตนากรี.
- [๒๓] มมณฺจ คฺฤณมณฺณาย สตฺถา โลเก อนุตฺตโร
ภิกฺขุสงฺฆเ นิสิตฺตฺวา เอตทคฺเค จเปสิ มํ.
- [๒๔] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปณฺณวา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุปาสิ เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ อุปาสิตฺเถราปทาน.

๒. โสณโกฬวิสตฺเถราปทาน^๑

- [๒๕] อโนมทสฺสิสฺส มุณีโน โลกเชฏฺฐจฺสส ตาทิโน
สุธาย เลปนํ กตฺวา จงฺกมํ การยํ อหํ.
- [๒๖] นานาวณฺณเณหิ ปุปฺเปหิ จงฺกมํ สนฺถีรี อหํ
อาภาเส วิตานํ กตฺวา โภชยํ พุทฺธมฺมุตฺตมํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ สฺยา. โสณโกฬยเวสสฺสเถราปทาน

- [๒๗] อญชลี ปคฺคเหตุวาน อภิวาเทตวาน สุพฺพตํ
ทิมฺมสาลํ ภควโต นียยาเทสิมหนฺตทา.
- [๒๘] มม สงฺกปฺปมณฺณาย สตฺถา โลเก อนฺตฺตโร
ปฏิกคฺคเหสี ภควา อนุกมฺปาย จกฺขมา.
- [๒๙] ปฏิกคฺคเหตุวาน สมฺพุทฺโธ ทกฺขิณฺนโย สเทวเก
ภิกฺขุสงฺฆเ นิสิตฺตวา อีมา คาคา อภาสธ.
- [๓๐] โย โส หฏฺฐเณ จิตฺเตน ทิมฺมสาลํ อทาสี^๑ เม
ตมฺหิ กิตฺตยิสฺสามิ สุนาถ มม ภาสโต.
- [๓๑] อิมสฺส มจฺจุกาลมฺหิ ปุณฺณกมฺมสมฺมคฺคิโน
สทฺสสยฺยตฺตสฺสรโธ อุปฺภุจิสฺสติ ตาวเท.
- [๓๒] เตน ยาเนนฺยํ โปโส เทวโลกํ คมฺิสฺสติ
อนฺโมทิสฺสเร เทวา สมฺปตฺเต กุสเล ภเว.^๒
- [๓๓] มหารหํ พุยมหํ เสฏฺฐํ รตนมตฺติกเลปนํ
กุฏฏาคารวรูปตํ พุยมหํ อชฺฌาวสิสฺสติ.
- [๓๔] ดีสกปฺปสทฺสสานิ เทวโลเก รมิสฺสติ
ปณฺจวิสฺติกปฺปานิ เทวราชา ภวิสฺสติ.
- [๓๕] สตฺตสฺตตฺตติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ
ยโสธรรณามา^๓ เต สพฺเพปิ เอกนามกา.
- [๓๖] เทว สมฺปตฺติ อนฺโฆตฺวา จินิตฺวา^๔ ปุณฺณสณฺจยํ
อณฺจวิสฺติกปฺปมฺหิ จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ.

^๑ ส. อกาสิ^๓ ฉ., เท. ยโสธรา สนามา^๒ ฉ., เท. กุสลพภเว^๔ ฉ., เท. วทฺฒตฺวา

- [๓๗] ตตฺถาปิ พุยมหิ ปวริ วิสฺสกมฺเมน^๑ มาปิตํ
ทสสทฺทาวีวิตฺตนฺตํ ปุริ อชฺฌาวสิสฺสตี.
- [๓๘] อปริเมยฺเย อิตฺโต กปฺเป ภูมิปาโล มหิตฺธิโก
โอฏฺฏกาโก นาม นามเนน ราชานํ ภูมิจฺเจ ภวิสฺสตี.
- [๓๙] โสฬสฺสตีสฺสสฺสสฺสสฺสสฺส สพฺพพาสํ ปวราวยา^๒
อภิชฺชาตา ขตฺติยานี นว ปุตฺเต ชนีสฺสตี.^๓
- [๔๐] นว ปุตฺเต ชนิตฺวาน^๔ ขตฺติยานี มริสฺสตี
ตรุณิ จ ปิยา กณฺเฑว มเหสฺสตี กริสฺสตี.
- [๔๑] โอฏฺฏากํ โตสยิตฺวาน วริ กณฺเฑว ลภิสฺสตี
วริ ลทฺธา จ สา กณฺเฑว ปุตฺเต ปพฺพชยิสฺสตี.
- [๔๒] ปพฺพชิตา^๕ จ เต สพฺเพ คมิสฺสสนฺติ นคฺคตฺตมํ
ชาติภោภยา สพฺเพ ภคินีหิ วสิสฺสเร.^๖
- [๔๓] เอกา จ กณฺเฑว พุยาธิหิ ภวิสฺสตี ปุรฺกชตา^๗
มา โน ชาติ ปภิชฺชตี นิขณิสฺสสนฺติ ขตฺติยา.
- [๔๔] ขตฺติโย นีหริตฺวาน ตาย สทฺธิ วสิสฺสตี
ภวิสฺสตี ตทา เกโท โอฏฺฏากกฺกุลสมฺภโว.
- [๔๕] เตสํ ปชา ภวิสฺสสนฺติ โกเลีย นาม ชาติยา
ตตฺถ มานุสฺสํ โภคํ อนุภเวสฺสสนฺตินปฺปกํ.
- [๔๖] ตมฺหา กายา จวิตฺวาน เทวโลกํ คมิสฺสตี
ตตฺถาปิ ปวริ พุยมหิ ลภิสฺสตี มโนรม.

^๑ ฉ., เท. วิสฺสกมฺเมน^๒ ฉ., เท. ปวรา จ สา อี. ปวรา มยา (ปวราว ยา)^๓ ฉ., เท. ชเนสฺสตี^๔ ฉ., เท. ชเนตฺวาน^๕ อี. ปพฺพชิตา^๖ สี., อี. สวสิสฺสเร^๗ ฉ., เท. ปริกชตา

[๔๗] เทวโลกา จวิตวาน สุกกมุเลน โจทิตโต
อาคนุตวาน มนุสฺสสตฺถํ โสโณ นาม ภวิสฺสตี.

[๔๘] อารทฺธวิริโย ปหิตตโต ปทหิ สตถุ สาสเน
สพฺพาสเว ปริณฺณาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.

[๔๙] อนนฺตทสฺสี ภควา โคตโม สกฺยปฺงฺคโว
วิเสสญฺญ มหาวิโร อคฺคญฺจาเน จเปสฺสตี.

[๕๐] วุฏฺฐจฺมฺหิ เทเว จตฺตฺรํคฺคฺลฺมฺหิ
ติเณ อนิเลริตองฺคฺลฺมฺหิ^๑
จเปตฺวาน^๒ โยคสฺส ปยุตฺตตฺตาทีโน
ตโตตฺตฺตริ^๓ ปารมตา น วิชฺชตี.

[๕๑] อุตฺตเม ทมเถ ทนฺโต จิตฺตํ เม สุปฺปณฺ्हิตํ
ภาโร เม โอหิตโต สพฺพโ พ นิพฺพุโตมฺหิ อนาสโว.

[๕๒] องฺคิรโส มหاناโค อภิชาโตว เกสรี
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตฺวา เอตทคฺเค จเปสิ มํ.

[๕๓] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
จพฺภิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตี.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา โสโณ โกฬิวิโส^๔ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ โสณโกฬิวิสฺสเถราปทานํ.

^๑ ฉ., เท. อนิเลริตองฺคฺลฺมฺหิ

^๒ ฉ., เท. จตฺวาน

^๓ ฉ., เท. ตโตตฺตฺตริ

^๔ สฺยา. โกฬิวิสฺโส อ. โกฬิวิสฺโส

๓. ภทฺทิกกาฬิโคธายปุตฺตตฺเถราปทานํ^๑

- [๕๔] ปทุมุตฺตรสมพุทฺธํ เมตฺตจิตฺตํ มหามุนี
อุเปติ ชนตา สพุพา สพุพโลกคฺคณายกํ.
- [๕๕] สตฺตฺกณฺจ พุทฺธกณฺจ^๒ อามิสฺมปानโกชนํ^๓
ททนต์ติ สตฺตฺกโน สพุเพ ปุณฺณกฺเขตฺเต อนุตฺตเร.
- [๕๖] อหฺมปิ ทานํ ทสฺสามิ เทวเทวสฺส ตาทิโน
พุทฺธเสฏฺฐํ นิมนฺเตตฺวา สงฺฆมฺปิ จ อนุตฺตรํ.
- [๕๗] อโยชิตา มยา เจเต นิมนฺเตสฺส ตถาคตํ
เกวลํ ภิกฺขุสงฺฆมฺจ ปุณฺณกฺเขตฺตํ อนุตฺตรํ.
- [๕๘] สตฺสทสฺสปลลฺงกํ โสวณฺณํ โคนกตฺถตํ
ตุลิกาปฏฺฐิกาย ไชมกปฺปาสิเกหิ จ
มหารหิ ปณฺญาปยิ อาสนํ พุทฺธยฺยตฺตํ.
- [๕๙] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู เทวเทโว นราสโก
ภิกฺขุสงฺฆมฺปริพฺยุพฺโพ มม ทวารํ อุปาคมิ.
- [๖๐] ปจฺจุคฺคณฺตฺวาน สมพุทฺธํ โลกนาถํ ยสฺสสินํ
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน อตินามยิ สงฺฆรํ.^๔
- [๖๑] ภิกฺขุณํ สตฺสทสฺสํ พุทฺธมฺจ โลกนํายกํ
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน ปรมนฺเนน ตปฺปยิ.

^๑ ฉ.,เท. กาฬิโคธายปุตฺตภทฺทิกตฺเถราปทานํ

^๓ ฉ.,เท. อามิสฺมปานโกชนํ

^๒ สุยา. ปวากณฺจ

^๔ สี. สกํ ฆรํ สุยา. สฆรํ อี. สฆารํ

- [๖๒] ปทุมุตตโร โลกวิทู อาหุติโน ปฏิกุคโห
ภิกขุสงฺฆเม นิสีทิตฺวา อีมา คาคา อภาสถ.
- [๖๓] เยนิทํ อาสนํ ทินนํ โสวณฺณํ โคนกตถตํ
ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุนฺนาถ มม ภาสโต.
- [๖๔] จตฺสุตฺตติกฺขตฺตํ โส เทวราชํ กริสฺสติ
อนฺุโภสฺสติ สมฺปตฺตี อจฺจนฺราหิ ปุรฺกขโต.
- [๖๕] ปเทสฺราชํ สหสฺสํ วสุํ อาวสิสฺสติ
เอกปณฺณาสกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสติ.
- [๖๖] สพฺพาสฺส ภวโยนิสฺส อจฺจจากุลลํ ภวิสฺสติ
โส จ ปจฺจนา ปพฺพชิตฺวา สุกฺกมฺมเลน จิตฺโต
ภทฺทิโย นาม นามเณ เหลสฺสติ สตฺถุ สาวโก.
- [๖๗] วิเวกมฺนุยฺยตฺโตมฺหิ ปนฺตเสนฺนิवासํ
ผลํ วาธิตํ^๑ สพฺพํ จิตฺตเกฺลโสมฺหิ อชฺชหํ.
- [๖๘] มม สพฺพํ อภินฺนํ สพฺพพณฺญํ โลกนํายโก
ภิกขุสงฺฆเม นิสีทิตฺวา เอตทคฺเค จเปสิ มํ.
- [๖๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ภทฺทิโย กาฬิโคธายปฺตฺโต เถโร อีมา
คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ ภทฺทิกายิกาฬิโคธายปฺตฺตฺเถราปทานํ.

๔. สนฺนิฏฺฐาปคตฺเถราปทานํ

[๗๐] อรณฺเณ กุฎฺฐิกํ กตฺวา วสามิ ปพฺพตฺนฺตเร
ลาภาลาภเณ สนฺตฺกุญฺโจ ยเสน อยเสน จ.

[๗๑] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติํ ปฏฺิคฺคโห
ภิกฺขุสฺตสฺสเสหิ^๑ อากณฺณิ มม สนฺติเก.

[๗๒] อุปาคตํ มหานาคํ^๒ ชลชุตฺตมนามกํ
ติณฺสนุถํ ปณฺญาเปตฺวา อทาสี สตฺถุโน อหํ.

[๗๓] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน อามณฺทํ ปาณิยญฺจหํ
อทาสี อฺชฺชุตฺตสฺส วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.

[๗๔] กปฺเป อิตฺโต สตฺสสฺสเส ยํ ทานมทํ ททา
ทฺคคฺคิ นากิขานามิ อามณฺทสฺส อิทํ ผลํ.

[๗๕] เอกตาฬิสกปฺปมฺหิ เอโก อาสี อรินฺทโม
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.

[๗๖] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ आयสฺมา สนฺนิฏฺฐาปโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ สนฺนิฏฺฐาปคตฺเถราปทานํ.

๕. ปญจหตฺถิยตุเถราปทาน

- [๗๗] สุมะโห นาม สมพุทฺโธ จจนเต อนฺตรปาณเ
โอกฺขิตฺตจกฺขุ^๑ มิตภาณิ สติมา สํวตินฺทริโย.
- [๗๘] ปญจ อุปฺปฬหตฺถาณิ อาเวลตฺถมกาสุ^๒ เม
เตน พุทฺธํ อปฺปเชสี ปสนฺโน เสหิ ปาณิกิ.
- [๗๙] อาโรปิตา จ เต ปุပ္ผา จทนมสุส สตฺถุโน
สมาริสุ^๓ มหานาคํ สิสฺสา^๔ อาจริยํ ยถา.
- [๘๐] ตีสกปฺปสหสฺสมฺหิ ยํ ปุပ္ผมภิโรปยิ
ทฺถุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๘๑] อิตฺโต วิสกปฺปสเต อหฺสํ ปญจ ขตฺติยา
หตฺถิยา นาม นามเนน จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๘๒] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณวา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสุส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปญจหตฺถิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญจมํ ปญจหตฺถิยตุเถราปทาน.

๖. ปทุมจฺจนทนิยตุเถราปทาน

- [๘๓] นิพพุเต โลกนาถมฺหิ วิปสฺสิมฺหคฺคปฺกฺคเล
สุมุลฺลํ ปทุมํ คยฺห จิตฺมาโรปยิ อหํ.

^๑ ส. ขิตฺตจกฺขุ

^๓ ส., อ. สํสาวิสุ

^๒ ฉ., เท. อาเวลตฺถํ อหฺสํ เม อ. อาเวลตฺถํ อกาสิ เม

^๔ สุยา. สิสฺโส

- [๘๔] อาโรปิเตว^๑ จิตเก เวหาสํ นภมุคฺคมิ
 อากาสจฺจนํ^๒ กตฺวา จิตกมฺหิ อธารยิ.
- [๘๕] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมภิโรปยิ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๘๖] สตฺตตาสีสิโต^๓ กปฺเป ปทุมิสฺสรนามโก
 จาตุรฺนโต วิชิตาวิ จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
- [๘๗] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
 ฌพฺปิณฺณมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปทุมจฺจนนฺโຍ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉฐํ ปทุมจฺจนนฺิยตฺเถราปทานํ.

๗. สยันทายกตฺเถราปทานํ

- [๘๘] สิทฺธตฺถสฺส ภควโต เมตฺตจิตฺตสฺส ตาทิโน
 สยนคฺคํ มยา ทินฺนํ ทุสฺสภณฺฑเณ^๔ อตฺถตํ.
- [๘๙] ปฏฺฐิคฺคเหสิ ภควา กปฺปิยํ สยนาสนํ
 อฏฺฐาย สยนา^๕ ตมฺหา เวหาสํ อุกฺคมิ ชินฺ.
- [๙๐] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สยนมทาสนํ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ สยนสฺส อิทํ ผลํ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. อาโรปิเต

^๓ ฉ.,เท. สตฺตตาสีสิโต

^๕ ส. อาสนา

^๒ ฉ.,เท. อากาเส จทนํ

^๔ ฉ.,เท.,อิ. ทุสฺสภณฺฑเณ

- [๕๑] เอกปณณาสิตโต กปเป วรุโณ^๑ เทวสวหโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๕๒] ปฏิสมฺภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภินฺนา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สยนทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ สยนทายกตฺเถราปทานํ.

๘. จงฺกมทายกตฺเถราปทานํ

- [๕๓] อตฺถทสฺสิสฺส มุนิโน โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
 อิกฺขกาหิ จินิตฺวาน จงฺกมํ การยํ อหิ.
- [๕๔] อุจฺจโต ปณฺจจรตํ จงฺกมํ สาธุ มาปิตํ
 อายามโต หตฺถสฺตํ ภาวเนยฺย^๒ มโนรมํ.
- [๕๕] ปฏิกฺคเหสิ ภควา อตฺถทสฺสี นรุตฺตโม
 หตฺถเณ ปุพฺพินํ คยฺห อีมา คาถา อภาสถ.
- [๕๖] อิมินา ปุพฺพินทาเนน จงฺกมํ สุกเตน จ
 สตฺตรตนสมฺปนฺนํ ปุพฺพินํ อนุโภสฺสติ.
- [๕๗] ตีณิ กปฺปานิ เทเวสุ เทวธฺชํ กริสฺสติ
 อนุโภสฺสติ สมฺปตฺติ อจฺจราหิ ปุรฺกขโต.
- [๕๘] มนุสฺสโลกํ อากนฺตฺวา ราชา รฏฺเฐ ภวิสฺสติ
 ติกฺขตฺตํ จกฺกวตฺติ จ มหิยา โส ภวิสฺสติ.

- [๙๙] อฏฺฐารส กปฺปสฺเต ยํ กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ จงฺกมฺมสฺส อิํ ฬลํ.
- [๑๐๐] ปฏฺฐิสฺสภิกา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สํ อายสฺมา จงฺกมทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ จงฺกมทายกตฺตเถราปทาน.

๙. สุกทตฺตเถราปทาน

- [๑๐๑] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุตีํ ปฏฺฐิคฺโค
 ชนตํ อุทฺธริตฺวาน นิพฺพายติ มหายโส.
- [๑๐๒] นิพฺพายนฺเต จ สมฺพุทฺเฐ ทสฺสหสฺสิ กมฺปถ
 ชนกาโย มหา อาสิ เทวา สมนิปตฺถํ ตทา.
- [๑๐๓] จนฺทํ ปุริยิตฺวาน ตจฺจรามลฺลิกาหิ จ
 หฏฺฐโจ หฏฺฐเจเน จิตฺเตเน อาโรเปสี^๑ นรุตฺตมํ.
- [๑๐๔] มม สงฺกปฺปมณฺณาย สตฺถา โลเก อนุตฺตโร
 นิพนฺนโกว สมฺพุทฺโธ อีมา คาทา อภาสถ.
- [๑๐๕] โย เม ปจฺฉิมเก กาเล คณฺฐมฺลเลน^๒ ฉาทยิ
 ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺณถ มม ภาสโต.
- [๑๐๖] อิตฺโต จุตฺโต อโย โปโส ตฺสิตกายํ คมิสฺสติ
 ตตฺถ ราชํ กริตฺวาน นิมฺมานํ โส คมิสฺสติ.

- [๑๐๗] เอเตเนว อุปาเยน ทตฺวา มลล^๑ วรุตฺตมं
สกกมฺมาภิรทฺโธ โส สมฺปตฺตี อนุโมสฺสตี.
- [๑๐๘] ปุณาป^๒ ตุสฺสิตะ กาเย นิพฺพตฺติสฺสตียํ นโร
ตมฺหา กายา จวิตฺวาน มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสตี.
- [๑๐๙] สกฺยปฺตฺโต มหานาโค อคฺโค โลเก สเทวเก
โพธิยิตฺวา พหุ สตฺเต นิพฺพายิสฺสตี จกฺขมา.
- [๑๑๐] ตทา โสปกฺโต สนฺโต^๓ สุกฺกมฺเลน จิตฺโต
อุปสงฺกมฺม สมฺพุทฺธํ ปญฺหิ ปุจฺฉิสฺสตี ตทา.
- [๑๑๑] หาสยิตฺวาน สมฺพุทฺโธ สพฺพญฺญ โลกนายโก
ปุพฺพกมฺมมภิญฺญา สจฺจานิ วิวริสฺสตี.
- [๑๑๒] อารทฺโธ จ อโย ปญฺโห ตฺถุโจ เอกคฺคมานโส
สตฺถาริ อภิวาเทตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจยิสฺสตี.
- [๑๑๓] ปสนฺนมานสํ ทิสฺวา สกกมฺเมน ตฺสิตํ
ปพฺพชฺชิสฺสตี^๔ โส พุทฺโธ อคฺคธมฺมสฺส^๕ โกวิทฺโ.
- [๑๑๔] วายมิตฺวานโย โปโส สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน
สพฺพาสเว ปริณฺญาเย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.

ปญฺจมภาณวโร.

- [๑๑๕] ปุพฺพกมฺเมน สยฺยตฺโต เอกคฺโค สฺสสมาหิตฺโต
พุทฺธสฺส โอโรโส ปฺตฺโต ธมฺมชฺเฌมฺหิ^๖ สฺสนิมฺมิโต.

^๑ ส. มลลยํ ฉ., เท. มาลํ อ. มาลยํ ^๒ อ. จุโตปิ ^๓ อ. ปพฺพชฺชูปคฺโต สนฺโต
^๔ ฉ., เท. ปพฺพชฺชิสฺสตี ^๕ ฉ., เท. อคฺคธมฺมคฺคสฺส ^๖ สฺยา. ธมฺมโตมฺหิ

- [๑๑๖] ฐมมราช อูปาคมม อาปุจฉี^๑ ปญหมตฺตม
กถยนโต จ เม ปญหิ ฐมมโสถิ อูปานยิ.
- [๑๑๗] ตสฺสหาหิ ฐมมมณฺเฑย วิหาสี สาสเน รโต
สพฺพาสเว ปรีณฺเฑย วิหารามิ อนาสโว.
- [๑๑๘] สตสฺสเส อิตฺ^๒ กปฺเป ชลชุตฺตมนายโก
นิพฺพายิ อนฺุปาทาโน ทิปฺโป เตลสงฺขยา.
- [๑๑๙] สตฺตโยชนิกํ อาสิ ญฺญปญจ รตนามยํ
ธชฺชํ ตตฺถ อปุเชสี สพฺพภทฺทํ มโนรม.
- [๑๒๐] กสฺสปสฺส จ พุทฺธสฺส ดิสฺโส นามคฺคสาวโก
ปฺตุโต เม โอโรโส อาสิ ทายาโท ชินฺสาสเน.
- [๑๒๑] ตสฺส หิเนน มนฺสา วาจํ ภาสี อภทฺทกํ
เตน กมฺมวิปาเกน ปจฺฉา เม อาสิ ภทฺทกํ.^๓
- [๑๒๒] อูปวตฺตเน सालวเน ปจฺฉิเม สยเน มฺุณิ
ปพฺพาเชสี มหาวีโร หิโต การุณิกโก ชิน.
- [๑๒๓] อชฺเชว ทานิ ปพฺพชฺชา อชฺเชว อุปสมฺปทา
อชฺเชว ปรีนิพฺพานํ สมฺมุขาทิปทฺตตเม.^๔
- [๑๒๔] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฉิเม
ฉพฺปิณฺเฑยา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถิ สุกํ आयสฺมา สุกทฺโท เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

นวมํ สุกตฤตฤธราปทาน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. อปุจฉี

^๓ ส.,ฉ.,เท. ปจฺฉิเม อทฺทสํ ชิน

^๒ ฉ.,เท. สตสฺสสฺสโต

^๔ ฉ.,เท. ทวิปทฺตตเม

๑๐. จุหนฺตฺเถราปทาน

- [๑๒๕] สิทฺตฺตฺถสฺส ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
 อคฺขิมิ การยิตฺวาน ชาติปฺปฺเพหิ ฉาทยิ.
- [๑๒๖] นิฏฺฐาเปตฺวาน^๑ ตํ ปุปฺผํ พุทฺธสฺส อภินามยิ
 ปุปฺผาวเสสํ ปคฺคยห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
- [๑๒๗] กณฺณคฺขิมยสงฺกาสํ พุทฺธํ โลกคฺคณายกํ
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ปุปฺผคฺขิมมฺปานยิ.
- [๑๒๘] วิติณฺณกงฺโข สมฺพุทฺโธ ตินฺนฺโนเชหิ ปฺรกุขโต
 ภิกฺขุสงฺฆเ นิสิตฺติวา อีมา คาคา อภาสธ.
- [๑๒๙] ทิพฺพคฺคณฺธํ ปวายนฺตํ โย เม ปุปฺผคฺขิมิ อทา
 ตมฺหํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺนาถ มม ภาสโต.
- [๑๓๐] อิตฺโต จุโต อโย โปโส เทวสงฺฆมฺปฺรกุขโต
 ชาติปฺปฺเพหิ ปฺริกิณฺโณ เทวโลกํ คมิสฺสติ.
- [๑๓๑] อุพฺพิทฺธํ ภาวนํ ตสฺส โสวณฺณณฺจ มณีเมยํ
 พุยมฺหา^๒ ปาตุภวิสฺสนฺติ ปุณฺณกมฺมปภาวิตา.^๒
- [๑๓๒] จตฺตฺตตฺติกฺขตฺตํ โส เทวราชํ กริสฺสติ
 อนฺุภอสฺสติ สมฺปตฺติ อจฺจราหิ ปฺรกุขโต.
- [๑๓๓] ปจฺจุยา รชฺชํ ติสฺตํ วสุทฺธํ อาวสิสฺสติ
 ปญฺจสตฺตตฺติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ.

- [๑๓๔] ทุชฺชโย นาม นามเนน เหลสฺสติ มนุชาธิโป
อนุโกตวาน ตํ ปุณณํ สกกมฺมุปสฺสํหิโต.^๑
- [๑๓๕] วินิปาตํ อคฺนฺตวาน มนุสฺสตตํ คมิสฺสติ
หิรัณฺณํ^๒ ตสฺส^๒ นิจิตํ โกฏิสํตํปิ อนปฺปกํ.
- [๑๓๖] นิพฺพตฺติสฺสติ โยนิมฺหิ พฺราหฺมโณ โส ภวิสฺสติ
วงฺคณฺตสฺส สฺสโต ธีมา สารียา โอโรโส ปิโย.
- [๑๓๗] โส จ ปจฺจนา ปพฺพชิตฺวา อังคีรสฺส สาสเน
จุพฺจุหนฺโตติ นามเนน เหลสฺสติ สตฺถุ สาวโก.
- [๑๓๘] สามเณโรว โส สนฺโต ขีณาสโว ภวิสฺสติ
สพฺพาสเว ปริณฺณาย นิพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.
- [๑๓๙] อฺปฺภวจฺหิ มหาวีรํ อญฺเยะ จ เปสฺเส พหุ
ภาตฺรเมวฺปฺภวจาสี^๓ อุตฺตมตฺถสฺส ปตฺติยา.
- [๑๔๐] ภาตฺรํ เม อฺปฺภวจิตฺวา ธาตุํ ปตฺตมฺหิ โอจีย^๔
สมฺพุทฺธํ อฺปนาเมสี โลกเชฏฺฐํ นราสภํ.
- [๑๔๑] อฺโกทตฺถเอหิ ปคฺคยฺห พุทฺโธ โลเก สเทวเก
สนฺทสฺสยฺนฺโต ตํ ธาตุํ กิตฺตยิ อคฺคสาวกํ.
- [๑๔๒] จิตฺตญฺจ สุวิมฺุตตํ เม สทฺธา มยฺหิ ปตฺติจฺจิตา
สพฺพาสเว ปริณฺณาย วิหฺรามิ อนาสโว.

^๑ จ.,เท. สกกมฺมํ อปสฺสํหิโต^๓ จ.,เท. ภาตฺรํ เม จุพฺภวจาสี^{๒-๒} ส. หิรัณฺณสฺส จ^๔ จ.,เท.,อ. โอปิย

[๑๔๓] ปฏิสัมภิตา^๑ จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม^๒
 จพภิกฺขุณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา จุนฺหตุเถโร อีมา คาถาโย อภาสิตุถาติ.

ทสมํ จุนฺหตุเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺธานํ

อุปาสิ โสโณ ภทฺธิ^๒ จ สหฺนิฏฺฐาปก หตฺถิโย
 จทนํ เสยฺยจฺงมํ สุภทฺโท จุนฺหสฺวหโย
 คาถาสถํ จ ตาฬิ^๓ ติสฺโสปี จ ตทฺตุตฺติ.^๔

ปญฺจโม อุปาลิวคฺโค.

^{๑-๑} จ.เท. ปฏิสัมภิตานุปปตฺตา วิโมกฺขาปิ จ ผลฺลิตา
 หมดอายุ 12/06/2566

^๒ จ.เท. อุปาสิ โสโณ ภทฺธิโย ^๓ จ.เท. คาถาสถํ สตาลิ^๔

^๔ สฺยา. ตตฺตุตฺติ

๖. วิชฌนิกโค

๑. วัฐปนทายกตุเถราปทาน

- [๑] ปทุมุตตรพุทฺธสฺส โลกเชฏฺฐจสฺส ตาทิโน
วิชเภา^๑ มยา ทินฺนา ทิปทินฺทสฺส^๒ ตาทิโน.
- [๒] สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ปคฺคเหตฺวาน อณฺชลิ
สมฺพุทฺธํ อภิวาทิตฺวา ปกุกามิ^๓ อุตฺตรามุโข.
- [๓] วิชณี ปคฺคเหตฺวาน สตุถา โลกคฺคณายโก^๔
ภิกฺขุสงฺฆเ จิตฺโต สนฺโต อีมา คาทา อภาสถ.
- [๔] อิมินา วิชนิทาเนน จิตฺตสฺส ปณฺธิหิ จ
กปฺปานิ สตสฺสสฺส วิณีปาตํ น คจฺจติ.
- [๕] อารทฺธวิริโย ปหิตตฺโต เจโตคฺุณสมาหิตฺโต
ชาติยา สตฺตวสฺโสหํ อรหตฺตํ อปาปฺณิ.
- [๖] สญฺจิกปฺปสฺสสฺสมฺหิ พิชฺชมานสนามกา
โสฬสาสีสุ ราชานํ จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๗] ปฏฺฐสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
ฉพฺภินฺณมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา วัฐปนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺม วัฐปนทายกตุเถราปทาน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. พิชณิกา อ. วิชนิกา

^๒ ฉ.,เท. ทวิปทินทสฺส, เอวมุปริปี.

^๓ ฉ.,เท.,อ. ปกุกามิ

^๔ ส. โลก อนุตฺตโร

๒. สตรียัตถุเถราปทาน

- [๘] อุพพิทุธ สุลลมารุญห นิสสิทิ ปุริสสุตโตโม
ปพพตสสุสาวิฑูรมหิ พุราหมโณ มนุตปารคฺค.
- [๙] อุปวิฏฺฐจํ มหาวิโร เทวเทวํ นราสภํ
อญฺชลํ ปคฺคเหตุวาน สนฺถวี โลกนายกํ.
- [๑๐] เอส พุทฺโธ มหาวิโร วรธมฺมปฺปกาสะโก
ชลติ อคฺคิกุขนฺโธ ภิคุขสงฺฆปฺรคฺขโต.
- [๑๑] มหาสมฺมุทโทวทุกฺโขปโก^๑ อณฺณโว พุทฺธโร
มิตฺราชาวสมฺภีโต ฐมฺมํ เทเสติ จกฺขุมา.
- [๑๒] มม สงฺกปฺปมณฺเฑาย ปทุมุตฺตรนามโก^๒
ภิคุขสงฺฆเม จิโต สตฺถา อีมา คธา อภาสธ.
- [๑๓] เยนายํ อญฺชลํ ทินฺโน พุทฺธเสฏฺโฐ จ โถมิโต
ตีสกปฺปสหสฺसानิ เทวราชํ กริสฺสติ.
- [๑๔] กปฺปสทสฺสสมฺภิ อังคีรสฺสนามโก
วิฏฺฐจฺจนฺโท^๓ สมฺพุทฺโธ อุปฺปชฺชิสฺสติ ตาวเท.
- [๑๕] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
สตรียัตถิ นามเณ อรหา โส ภวิสฺสติ.
- [๑๖] ชาติยา สตฺตวสฺโสหํ ปพฺพชฺชํ อนคาริยํ
สตรียัตถิ นามเณ ปภา นิตฺถาวเต มม.

^๑ น.,เท. มหาสมฺมุทโทวทุกฺโขปโก^๓ ส. วิวคฺตจฺจนฺโท^๒ น.,เท. ปทุมุตฺตรนามโก

- [๑๗] มณฑปเป รุกขมูเล วา ฌายี ฌานรโต อหิ
 ฐาเรมิ อนฺติมิ เทหิ สมฺมาสมพุทฺธสาสเน.
- [๑๘] สญฺจิกปฺปสหสฺสมฺหิ จตุโร โรมนามกา^๑
 สตฺตฺรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๑๙] ปฏฺฐสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สตรฺสีโย^๒ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทฺติยํ สตรฺสียตฺเถราปทาน.

๓. สยันทายกตฺเถราปทาน

- [๒๐] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส สพฺพโลกานุกมฺปิโน
 สยนํ ตสฺส ปาทาสี วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.
- [๒๑] เตน สยันทาเนน สุเขตฺเต เวชสมฺปทา^๓
 โภโค^๔ นิพฺพตฺเต ตสฺส สยนสฺส อิทํ ผลํ.
- [๒๒] อากาเส เสยฺยํ กปฺเปมิ ฐาเรมิ ปจฺวี อิมํ
 ปาณฺสุ เม อิสฺสรียํ สยนสฺส อิทํ ผลํ.
- [๒๓] ปณฺจกปฺปสหสฺสมฺหิ อญฺจ อาสํ มหาวิรา^๔
 จตฺตฺตีสเ กปฺปสเต จตุโร จ มหพฺพลา.

^๑ จ.,เท. รามนามกา

^๓ จ.,เท. พิชสมฺปทา

^๔ จ.,เท. มหาเตชา

^๒ จ.,เท. สตรฺสี

^{๔-๔} จ.,เท. โภคา นิพฺพตฺเต ตสฺส

[๒๔] ปฏิสัมภิตา จตสุโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สยนทนายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตุถาติ.

ตติยํ สยนทนายกตฺเถราปทานํ.

๔. คนุโธทกทนายกตฺเถราปทานํ^๑

[๒๕] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส มหาโพธิมโห อหุ
 วิจิตฺตํ ฌมฺมาทนาย คนุโธทกมทาสหิ.

[๒๖] นุหํกาทเล จ โพธิยา มหาเมโฆ ปวสฺสถ
 นินฺนาโท จ มหา อาสิ อสนิยา ผลนฺติยา.

[๒๗] เตเนวาสนิเวเคน ตตฺถ กาลกโต อหิ^๒
 เทวโลเก จิตฺโต สนฺโต อีมา คาทา อภาสถ.^๓

[๒๘] อโห พุทฺโธ อโห ฐมฺโม อโห โน สตุฏฺฐสมฺปทา
 กเพวริ เม ปตฺติตํ เทวโลเก รามามหิ.

[๒๙] อุพุพิทุธิ ภาวนํ มยฺหิ สตุตฺตมฺมมํ^๔ สมฺมุคฺคตํ
 กญฺเฒาสตสฺสทสฺสาณิ ปริวาระนฺติ มํ สทา.

[๓๐] อาพาธา เม น วิชฺชนฺติ โสโก มยฺหิ น วิชฺชติ
 ปริพาหํ น ปสฺสามิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลิ.

^๑ ฉ., เท. คนุโธทกียตฺเถรอปทาน

^๓ ฉ., เท. อาสฬ

^๒ ส. อหุ

^๔ ฉ., เท. สตุฏฺฐมม

- [๓๑] อฏฐวีเส กปฺปสเต ราช่า สํวสีโต อหุ^๑
 สตุตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๓๒] ปฏฺฐสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา คนฺโธทกทายโก^๒ เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ คนฺโธทกทายกตุเถราปทาน.

๕. โอปายุหตุเถราปทาน^๓

- [๓๓] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส อาชาณียํ อทาสหํ
 นียยาเทตฺวาน สมฺพุทฺธเ อคมาสี สกํ ฌริ.
- [๓๔] เทวิโล^๔ นาม นามเน สตุถฺโน อคฺคสาวโก
 วรรหมสฺส ทายาโท อาคณฺชิ มม สนฺติกํ.
- [๓๕] สพฺพตฺถหาโร^๕ ภควา อาชาเนยฺโย น กมฺปติ
 ตว สงฺกปฺปมณฺเฑย อธิวาเสสิ จกฺขมา.
- [๓๖] อคฺฆาเปตฺวา วาตชวํ สินฺธวํ สีฆวาทนํ
 ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส ขมนียํ อทาสหํ.^๖
- [๓๗] ยํ ยํ โยนุปฺปชฺชามิ^๗ เทวตฺตํ อถ มานุสํ^๘
 อาชาณียา วาตชวา วิตฺติ นิพฺพตฺตเร มม.

^๑ สฺยา. อหุ, เอวมฺปฺริ.

^๓ สฺยา. โอปายุหตุเถราปทาน

^๔ ฉ., เท., อ. สปัตตภาโร

^๗ ฉ., เท. โยนุปฺปชฺชามิ

^๒ ฉ., เท., อ. คนฺโธทกโก

^๔ ฉ., เท. เทวโล

^๖ ฉ., เท. ขมนียมทาสหํ

^๘ ส. เทเว จ มานุเส ภเว อ. ภวเน สพฺพทา มม

[๓๘] ลากิ^๑ เตสํ สุลทฺธว^๒ เย ลภนฺตฺอุปสมฺปนํ
 ปฺนปฺปิยุรฺปาเสยฺย^๓ พุทฺโธ โลเก สเจ ภเว.

[๓๙] อฏฺฐวีสติกฺขตฺตาหิ^๓ ราชา อาสี มหพฺพโล
 จาตุรฺนฺโต วิชิตาวี ชมฺพุทีปสฺส^๔ อิสฺสโร.

[๔๐] อิมํ ปจฺฉิมกํ มยฺหํ จริโม วตฺตเต ภโว
 ปตฺโตมฺหิ อจลํ จานํ หิตฺวา ชยปฺราชยํ.

[๔๑] จตฺตตีเส สหสฺสมฺหิ มหาเตโชสิ ขตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.

[๔๒] ปฏฺฐสมฺภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา โอปวยฺโห^๕ เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ โอปวยฺหตฺถเธรปทานํ.

๖. สปริวาราสนตฺถเธรปทานํ

[๔๓] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส ปิณฺทปาตํ อทาสหํ
 คนฺตฺวา กิลิฏฺฐจกฺกฺขณํ^๖ มลฺลิกาหิ ปริกฺขิตํ.

[๔๔] ตมฺหาสนมฺหิ อาสีโน พุทฺโธ โลกคฺคณายโก
 อกิตฺตยิ ปิณฺทปาตํ อชฺชฏฺโต สમાหิโต.

^{๑-๑} สยา ลากา เตสํ สุลทฺธว วา

^๓ ฉ., เท. อฏฺฐวีสติกฺขตฺตํ

^๕ สยา. โอปวยฺโห

^๒ ฉ., เท. ปฺนปฺปิ ยุรฺปาเสยฺย

^๔ ฉ., เท. ชมฺพุทฺธสฺส

^๖ ส., อ. ตํ โภชนจฺณํ

[๔๕] ยถาปี ภาททเก เขตเตเต พืชํ อปฺปมปิ โรปิถํ
สมมา ธารี ปเวจฺจนฺโต ผลํ โตเสติ กสฺสํ.

[๔๖] ตเถวายํ ปิณฑปาโต สุขเขตเต โรปิโต ตยา
ภเว นิพฺพตฺตมานมฺหิ ผลนฺเต^๑ โตสยิสฺสตี.^๒

[๔๗] อิทํ วตฺวาน สมฺพุทฺโธ ชลชุตฺตมนามโก
ปิณฑปาตํ คเหตฺวาน ปกุกามิ อุตฺตรามุโข.

[๔๘] สํวโต ปาฏิโมกฺขสฺมี อินฺทริเยสุ จ ปญฺจสุ
ปวิเวกมฺนุญฺตโต วิหรามิ อนาสโว.

[๔๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉภิกฺขณฺยา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตี.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา สปริวาราสโน เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ฉฏฺฐํ สปริวาราสนฺตฺเถราปทานํ.

๗. ปญจทีปกตฺเถราปทานํ

[๕๐] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส สพฺพภูตานุกมฺปิโน
สุสทฺทหิตฺวา^๒ สทฺธมฺเม อชฺฐทีฏฺฐิ อโหสหนิ.

[๕๑] ปทีปาทานํ^๓ ปาทาสี^๓ ปริวาริตฺวาน โพธิยํ
สทฺทหนฺโต ปทีปานิ อกริ ตาวเทวหนิ.^๔

^{๑-๒} ส.,อ. นิพฺพตฺตมานํ หิ ผลโต

^๒ ส.,อ. สุสณฺจหิตฺวา ฉ.,เท. สทฺทหิตฺวา

^{๓-๓} สุยา. ปทีปาทานปาทาสี

^๔ ฉ.,เท. ตาวเท อหนิ

- [๕๒] ยํ ยํ โยนุปปชฺชามิ เทวตํ อถ มานุสํ
อากาเส อุกกํ ชาเรนฺติ ที่ปทานสฺสํ ผลิตฺ.
- [๕๓] ติโรกฺขณฺ^๑ ติโรเสถ สมตฺตคฺคยฺห ปพฺพตํ
สมนฺตา โยชนสํ ทสฺสนํ อนุโมหํ.
- [๕๔] เตน กมฺมาวเสเสน ปตฺโตมฺหิ อาสวกฺขยํ
ชาเรมิ อนฺติมํ เทหํ ทิปทินฺทสฺส สาสเน.
- [๕๕] จตฺตตฺติเส กปฺปสเต สตจกฺขุสนามกา
ราชาเหสฺสุ มหาเตชา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๕๖] ปฏฺวิสมภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺนํ สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺตํ.

อิตถํ สฺกํ อายสฺมา ปณฺจทีปโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

สตุตมํ ปณฺจทีปกตฺเถราปทานํ.

๘. ธชทายกตฺเถราปทานํ

- [๕๗] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส โพธิยา ปาทปฺตฺตเม
หฺนฺนํ จ หฺนฺนํ จิตฺเตน ธชมาโรปยํ อหํ.
- [๕๘] ปตฺตปฺตฺตานี^๒ คณฺหิตฺวา พหิทฺธา จทฺทยํ อหํ
อนฺโตสฺสทฺธํ พหิสฺสทฺธํ สฺวิมฺมตฺตํ^๓ อนาสวํ.

^๑ สฺยา. ติโรกฺข

^{๓-๓} จ., เท. อธิมุตฺตมณาสวํ

^๒ จ., เท. ปตฺตปฺตฺตานี

- [๕๙] สมมุขา วีย สมพุทฺธ อวณฺที โพธิมุตฺตมํ
ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติํ ปฏิกคฺโห.
- [๖๐] ภิกฺขุสงฺฆเ จิตฺโต สตุถา อิมมา คาคา อภาสธ
อิมินา ราชทาเนน อุปฏฺฐาเนน จุภยํ.
- [๖๑] กปฺปานิ สตสหสฺสํ ทุคฺคตี โส น คจฺจติ
เทเวสุ เทวโสภคยํ อนฺุโฆสฺสตฺยนปฺปกํ.^๑
- [๖๒] อเนกสตกฺขตฺตญฺจ ราชา รฏฺเฐ ภวิสฺสตี
อุคฺคโต นาม นามเนน จกฺกวตฺตี ภวิสฺสตี.
- [๖๓] สมฺปตฺตี อนฺุโฆตฺวาน สุกุมฺมเลน จิตฺโต
โคตมสฺส ภควโต สาสเนภิริมิสฺสตี.
- [๖๔] ปธานํ ปหิตตฺโตมฺหิ อุปสนฺโต นิรุปริ
ธารมิ อนฺุติมํ เทหํ สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน.
- [๖๕] เอกปณฺณาสสหสฺเส กปฺเป อุคฺคตสฺวหยา^๒
ปณฺณาสสหสฺเส^๓ จมฺโน ขตฺติยา เขมสฺวหยา.^๓
- [๖๖] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตี.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ราชทายโก เถโร อิมมา คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ ราชทายกตเถราปทาน.

^๑ ฉ.,เท. อนฺุโฆสฺสตีนิปฺปกํ

^๒ ฉ.,เท.,อิ. อุคฺคตสฺวหโย

^{๓-๓} ฉ.,เท.,อิ. ปณฺณาสสสหสฺสเ ขตฺติโย เขมสฺวหโย

๕. ปทุมตฺเถราปทาน

- [๖๗] จตุสจฺจํ ปกาเสนฺโต วรรทมมํ^๑ ปวตฺตโก^๒
 วสฺสเต อมตํ วุฏฺฐิ^๓ นิพฺพาเปนฺโต มหาชนํ.
- [๖๘] สรชํ ปทุมํ คยฺห อทฺธโกเส จิโต อหํ
 ปทุมตฺตรมนิสฺส หมฺวโจ^๔ อุกฺขิปปิมมฺพเร.
- [๖๙] อาคจฺฉนฺเต จ ปทุมเม อพฺภุโต^๕ อาสิ ตาวเท
 มม สงฺกปฺปมณฺเวยย ปคฺคณฺหิ วทตํ วโร.
- [๗๐] กรเสณฺเจน ปคฺคยฺห ชลชํ ปุปฺผมุตฺตมํ
 ภิกฺขุสงฺฆเม จิโต สตฺถา อีมา คาถา อภาสธ.
- [๗๑] เยนิทํ ปทุมํ ขิตฺตํ สพฺพพณฺณตฺตมฺนายเก^๔
 ตมํหิ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺหาถ มม ภาสโต.
- [๗๒] ดีสฺกปฺปานิ เทวินฺโท เทวราชํ กริสฺสตี
 ปจฺพยา^๕ รชชํ สตฺตสฺสตี วสฺสํ อาวสิสฺสตี.
- [๗๓] ตตฺถ สตฺตํ^๖ คเหตุวาน จกฺกวตฺตี ภวิสฺสตี
 อากาสโต ปุปฺผวุฏฺฐิ อภวิสฺสิสฺสตี ตทา.
- [๗๔] กปฺเป^๗ สตฺสหสฺสมฺหิ^๗ โอกฺกา กกุลสมฺภโว
 โคตโม นาม นามเณ สตฺถา โลเก ภวิสฺสตี.

^{๑-๓} อ. วรรทมจกฺกปวตฺตโก^๒ ฉ., เท. ปทุมโจ

หมตอายุ 12/06/2562

^๓ ฉ., เท. อพฺภุโต^๔ ฉ., เท. อพฺภุณฺณมฺหิ วินายเก อ. สพฺพพณฺณตฺตมฺนาสเว^๕ ฉ., เท. ปถพฺยา^๖ ฉ., เท., อ. ปคฺค^{๗-๗} ฉ., เท. กปฺปสฺตสฺสสมฺหิ

- [๗๕] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
สพฺพาสเว ปรีณฺณาย นีพฺพายิสฺสตฺยนาสโว.
- [๗๖] นิภมิตฺวาน กุจฺฉิมฺหา สมฺปชาโน ปฏฺฐิสฺสโต
ชาติยา ปณฺจวสุโสหิ อรหฺตํ อปาปฺณิ.
- [๗๗] ปฏฺฐิสฺสภิกขา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
ฉพฺภิกฺขยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปทุโม เถโร อีมา คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ปทุมตุเถราปทาน.

๑๐. อสนโพธิยตุเถราปทาน

- [๗๘] ชาติยา สตฺตวสุโสหิ อทุทสํ โลกนายกํ
ปสนฺนจิตฺโต สุขโน อุกฺคณฺณี นรุตฺตมํ.
- [๗๙] ติสฺสสฺสาหิ ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
หฺมฺโจ หฺมฺเจน จิตฺเตน โรปยิ โพธิมุตฺตมํ.
- [๘๐] อสโน นามเชยฺเยน ธรรมิรุทฺทปาทโป
ปณฺจ วสุเส ปรีจรี อสนํ โพธิมุตฺตมํ.
- [๘๑] ปุปฺผิตํ ปาทปํ ทิสฺวา อพฺภูตํ โลมหิสนํ
สกํ กมฺมํ ปกิตฺเตนฺโต พุทฺธเสฏฺฐํ อฺปากมึ.
- [๘๒] ติสฺโส ตทา โส^๑ สมฺพุทฺโธ สยมฺภุ อคฺคปฺคฺคโล
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺวา อีมา คาคา อภาสถ.

หมดอายุ 12/06/2560

- [๘๓] เยนายิ โรปีตา โพธิ พุทฺธปุชา จ สกุกตา
 ตมहि กิตฺติยิสฺสามิ สุณาท มม ภาสโต.
- [๘๔] ตีสกะปฺปานิ เทเวสุ เทวราชิ กริสฺสติ
 จตุสฺสฏฺฐิจฺญจ^๑ ขตฺตุมิ^๒ โส จกฺกาวตฺตี ภาวิสฺสติ.
- [๘๕] ตุสฺสิตาหิ จริตฺวาน^๓ สุกกมฺมเลน โจทิตฺโต
 เทว สมฺปตฺตี อนฺุโมทฺวา มนุสฺสตฺเต รมิสฺสติ.
- [๘๖] ปธานิ ปหิตฺตโต^๔ โส อุปสนฺโต นิรูปฺติ
 สพุพาสเว ปริณฺณาย นิพุพายิสฺสตฺยนาสโว.
- [๘๗] วิเวกมฺนุยฺตฺโตหิ อุปสนฺโต นิรูปฺติ
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๘๘] เทวนฺุเต อิตฺโต กปฺเป โพธิ โรเปสฺหิ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิขานามิ โพธิโรปสฺสิทํ ผลํ.
- [๘๙] จตุสฺสตฺตฺติโต กปฺเป ทณฺฑเสไนติ วิสฺสุโต
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตฺตี ตทา อหุ^๕.
- [๙๐] เตสฺตฺตฺติ อิตฺโต^๕ กปฺเป สตฺตาเหสิ มหิปปตี
 สมฺนตฺเนมิ นามเณ ราชานํ จกฺกาวตฺติโน.
- [๙๑] ปุณฺณวิสฺติโต^๖ กปฺเป ปุณฺณโก นาม ขตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตฺตี มหพฺพล.

[๙๒] ปฏิสมฺภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อสนโพธิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ทสมํ อสนโพธิยตุเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺธานํ

วิชณี^๑ สตรสี จ สยโนทกิ วาหิโย^๒
ปรีวาโร ปทีปญจ ฐโช ปทุมปฺชโก
โพธิ จ ทสโม วุตฺโต คาถา เทวนวฺตී ตถา.

ฉณฺโง วิชณีวคฺโค.

๗. สกจิตตนิยวคฺโค^๑

๑. สกจิตตนิยตฺเถราปทาน^๑

- [๑] ปวนํ กานนํ ทิสฺวา อปฺปสทฺทํ อนาวิล
อิสฺสินํ อนุจิณฺณว อาหุตฺตํ ปฏฺิคฺคหํ.
- [๒] ญฺูปํ กตฺวาน เวฬุณฺโ^๒ นานาปุပ္ผํ สโมกิริ
สมฺมุขํ วยิ สมฺพุทฺธํ นิมนฺตํ อภิวนฺทหํ.
- [๓] สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน ราชา รณฺจสฺมิ อิสฺสโร
สกกมฺมาภิริทฺโหหํ ปุပ္ผปุชฺชัยิทํ ผลํ.
- [๔] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมฺภโรปยิ
ทฺคฺคตฺตี นากิชานามิ พุทฺธปุชฺชัยิทํ^๓ ผลํ.
- [๕] อสฺตีทกฺปเปนนฺตยโส จกฺกวตฺตํ อโหสํ
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จตฺตํปมฺหิ อิสฺสโร.
- [๖] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺจิเม
จพฺปิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สกจิตตนิโย^๔ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ สกจิตตนิยตฺเถราปทาน.

๒. อโวปุปฺผิตฺตเถราปทานํ^๑

[๗] วิหารา อภินิขมฺม อพฺภุจฺจาสิ^๒ จ จงฺกเม
จตุสจฺจํ ปกาเสนฺโต เทเสนฺโต^๓ อมตํ ปทํ.

[๘] สิบิสฺส คิริมณฺเฑย พุทฺธเสฏฺฐสฺส ตาทิโน
นानาปุปฺผํ คเหตฺวาน อากาสมฺหิ สโมกิริ.

[๙] เตน กมฺเมน ทิปทินฺท^๔ โลกเชฏฺฐ นราสภ
ปตฺโตมฺหิ อจลํ จานํ หิตฺวา ชยปฺราชยํ.

[๑๐] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิโรปยํ
ทฺถคฺคตํ นามิชานามิ ปุปฺผปฺปชายิทํ ผลํ.

[๑๑] อิตฺโต วิสติกปฺปมฺหิ สุมะโร นาม ชตฺติโย
สตฺตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.

[๑๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺปิณฺเฑยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา อโวปุปฺผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺถิตฺถํ อโวปุปฺผิตฺตเถราปทานํ.

๓. ปจจาคมนิยตเถราปทาน

- [๑๓] สีนุธยา นทียา तीरे जग्गुवागे ओहिं तत्ता
 सुत्थเสवालภग्गุโขहिं पाणेस्सु^๑ ज सुसम्मโต.
- [๑๔] อททสั วิรัช พุทธี คจจนตัม อนิลนฺชเส
 ตุนฺเทน สาลั ปคฺคยฺห วิปสฺสิสฺสาภิโรปยิ.
- [๑๕] ยสฺส สทฺธา ตถาคเต อจลา สุปฺติฏฺฐิตา
 เตเน จิตฺตปฺปสาเทน ทุคฺคตี โส น คจฺจติ.
- [๑๖] สุวาคตัม วต เม อาสิ พุทฺธเสฏฺฐสฺส สนฺติเก
 วิหงฺกเมเน สนฺเตเน สุพีชํ โรปิตัม มया.
- [๑๗] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุพฺผภิโรปยิ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลั.
- [๑๘] สุจารุทสฺสหนา นาม อฏฺฐเจเต เอกนามกา
 กปฺเป สตฺตรเส อาสํ จग्गวตฺตี มหพฺพลา.
- [๑๙] ปฏฺฐสมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภินฺนยา สจฺจิกิตา กตัม พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ปจจาคมนิโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ ปจจาคมนิยตเถราปทาน.

๔. ปรปฺปสาทกตฺเถราปทานํ

- [๒๐] อุสมํ ปวริ วีริ มเหสี วิชิตาวิโน
 สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ โก ทิสฺวา นปฺปสีทติ.
- [๒๑] หิมวา วาปริเมยโย สาครโร ทูรุตฺตโร
 ตเถว ฌานํ พุทฺธสฺส โก ทิสฺวา นปฺปสีทติ.
- [๒๒] วสุธา ยถาปฺปเมยฺยา จิตฺตา วณฺณํสกา
 ตเถว สีลํ พุทฺธสฺส โก ทิสฺวา นปฺปสีทติ.
- [๒๓] อนิลณฺชสาสงฺขพุโก ยถากาโส อสงฺขิโย^๑
 ตเถว ฌานํ พุทฺธสฺส โก ทิสฺวา นปฺปสีทติ.
- [๒๔] อิมานิ จตุหิ คาทาหิ พุราหฺมโณ โสณอวฺหโย^๒
 พุทฺธเสฏฺฐํ ฌิตฺวาน สิทฺธตฺถมปฺราชิติ.
- [๒๕] จตฺตุนฺนตฺติกปฺปานิ ทุคฺคตี นปฺปชฺชถ
 สุกฺคีสฺสุ^๓ สุขสมฺปตฺตี^๓ อนุโมสี อนปฺปกํ.
- [๒๖] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ทุคฺคตี นาภิชานามิ
 ฌิตฺวา โลกนายกํ โถมนสฺส^๔ อิทํ ผลํ.
- [๒๗] จตฺตุนฺนสมฺหิ กปฺปมฺหิ จตุโร อาสุมฺมุคฺคตา
 สตฺตฺตรตฺนสมฺปนฺนา จกฺกาวตฺตี มหฺพฺพลา.

^๑ สฺยา. อสงฺขิโย^{๓-๓} จ.,เท. สุกฺคี สุขสมฺปตฺตี^๒ จ.,เท. เสนอวฺหโย อ. เยนอวฺหโย^๔ จ.,เท. โถมนาย

[๒๘] ปฐิสมภิกา จตสโส วิโมกขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพริณฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปรปฺปสาทโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

จตุตถํ ปรปฺปสาทกตฺเถราปทานํ.

๕. ภิสทายกตฺเถราปทานํ

- [๒๙] เวสฺสภู นาม นาเมน อีสึนํ ตติโย อหุ
 กานนํ วณโมคฺคยห วิหาสิ ปุริสฺสุตฺตโม.
- [๓๐] ภิสฺมพาลํ คณฺหิตฺวา อคมี พุทฺธสนฺติเก
 ตณฺจ พุทฺธสุส อทาสี ปสนฺโน เสหิ ปาณิหิ.
- [๓๑] กเรน จ ปรามญฺโজ เวสฺสภู วรพฺพุทฺธินา
 สุขาหํ นาภิชานามิ สมนฺเตน กุตฺตตฺตริ.
- [๓๒] จริโม วตฺตเต มยฺหํ ภาวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว^๑ พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.^๑
- [๓๓] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺกริ ตทา
 ทุคฺคตฺติ นาภิชานามิ ภิสทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๓๔] สโมธานา จ ราชานो โสฬส มนุชาธิปา
 กปฺปมฺหิ เตรเส^๒ อาสุ จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๓๕] ปฐิสมภิกา จตสฺโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ภิสทายโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ ภิสทายกตฺเถราปทานํ.

๖. สุนิตตตเถราปทาน

[๓๖] คิริทฺถคฺคจโร อาสี อภิชาโตว เกสรี
 มิคสงฺฆํ วชิตฺวาน ชีวามิ ปพฺพตฺตเน.
 [๓๗] อตฺถทสฺสี ตู ภควา สพฺพญฺญ วทตํ วโร
 มมุทฺตริตฺถกาโม โส อาคณฺธิ^๑ ปพฺพตฺตตมํ.
 [๓๘] ปสทญฺจ มิคํ หนฺตฺวา ภกฺเขตฺตํ^๒ สมฺปาคมี
 ภควา ตมฺหิ สมเย ภิกฺขวาจาโร^๓ อฺปาคมี.
 [๓๙] วรมฺหานิ ปคฺคยฺห อทาสิ ตสฺส สตฺถุโน
 อนฺโมทิ มหาวิโร นิพฺพาเปนฺโต มมํ ตทา.
 [๔๐] เตเน จิตฺตปฺปสาเทน คิริทฺถคฺคปฺปวิสฺห^๔
 ปีตี อฺปฺปาทยิตฺวาน ตตฺถ กาลกโต อหํ.
 [๔๑] เอเตเน มฺสทาเนน จิตฺตสฺส ปณฺธิหิ จ
 ปณฺณเรเส กปฺปสเต เทวโลเก รมี อหํ.

^๑ จ.,เท. อาคจฺฉิ, เอวมฺปริปิ.

^๒ จ.,เท. ภกฺขิตฺตํ

^๓ จ.,เท. ภิกฺขุมาณา อี. ภิกฺขุยาโน

^๔ จ.,เท. คิริทฺถคฺคํ ปวิสี อหํ อี. คิริทฺถคฺคปฺปเวกฺขหํ

- [๔๒] อวเสเสสุ กปเปสุ กุสลํ กริตํ^๑ มยา
 เตเนว มัสทานเนน พุทธานุสสรณเนน จ.
- [๔๓] อญฺเจตีสมฺหิ กปฺปมฺหิ อญฺเจ ทิฆายุนามกา
 สญฺจิมฺหิโต กปฺปสฺเต ทฺวเ สุรณนามกา.^๒
- [๔๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 ฉพฺภินฺนํ สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สจฺจินฺติโต เถโร อีมา คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

อญฺจํ สจฺจินฺติตตฺเตราปทานํ.

๗. วตฺถทายกตฺเตราปทานํ

- [๔๕] ปกฺขิชาโต ตทา อาสี สุปณฺโณ ครุพาธิโป
 อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ คจฺจนฺตํ คณฺฐมาทนํ.
- [๔๖] ชหิตฺวา ครุพฺพณฺณํ มาณวตฺตํ อธารยิ^๓
 เอกวตฺถํ มยา ทินฺนํ ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.
- [๔๗] ตณฺจ พุสฺสํ ปฏฺิคฺคยฺห พุทฺโธ โลกคฺคณายโก
 อนตฺลิกฺเข จิโต สตฺถา อีมา คาคา อภาสถ.
- [๔๘] อิมินา วตฺถทาเนน จิตฺตสฺส ปณฺธิธีหิ จ
 ปหาย ครุพฺโยนี เทวโลเก รมิสฺสติ.

^๑ ฉ.,เท. จินฺติตํ

^๒ ฉ.,เท.,อ. วรฺณนามกา

^๓ อ. มาณวตฺตํ อธารยิ ฉ.,เท. มาณวกํ อธารยิ

- [๔๙] อตฺถทสฺสี ตฺว ภาควา โลกเชฏฺโฆ นราสโก
 วตฺถททานํ ปสฺสิตฺวา ปกฺกามิ อุตฺตรามุโข.
- [๕๐] ภาเว นิพฺพตฺตมานมฺหิ โหนฺติ เม วตฺถสมฺปทา
 อากาเส จทนฺโ หิตฺติ วตฺถททานสฺสทํ ผลํ.
- [๕๑] อรุณสา^๑ สตฺต ชนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา
 จตฺตีสตฺติมฺหิ อาสึสุ กปฺปมฺหิ มนุชาธิปา.
- [๕๒] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปภิกฺขวาทา สจฺจิกิตา กตฺมํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา วตฺถททายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ วตฺถททายกตฺเถราปทานํ.

๘. อมฺพทายกตฺเถราปทานํ

- [๕๓] อโนมทสฺสี ภาควา นิสินฺโน ปพฺพตฺตุนฺตเร
 เมตฺตตาย อผริ โลเก อปฺปมาเณ นิรุปฺธิ.
- [๕๔] กปิ อหํ ตทา อาสึ หิมวณฺเต นคฺคตฺตเม
 ทิสฺวา อโนมมริกํ^๒ พุทฺธเช จิตฺตํ ปสาทยี.
- [๕๕] อวิทฺฐเร หิมวณฺตสฺส อมฺพาสฺสุ ผลิโน ตทา
 ตโต ปกฺกํ คเหตุวาน อมฺพํ สมฺฐกํ อทํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ส.อ. อรุณกา จ.ท. อรุณวา

^๒ จ.ท. อโนมทสฺสี ตํ อ. อโนมมิตํ

- [๕๖] ตมเม พุทฺโธ วียากาสี อโนมทสฺสี มหามุณี
 อิมินา มรุตทาเนน อมฺพทาเนน^๑ จูภยํ.
- [๕๗] สตุตปณฺณาสกปฺปานิ^๒ เทวโลเก รมิสฺสติ
 อวเสสเสสุ กปฺเปสุ โวกิณฺณํ สํสริสฺสติ.
- [๕๘] เขเปตฺวา ปาปกํ กมฺมํ ปริปกฺกาย วุฑฺธิยา^๓
 วินิปาตาทิหาคณฺตุวา^๔ กิเลสํ ฌาปยิสฺสติ.
- [๕๙] ทเมเน อุตฺตเมนาหิ ทมิโตมฺหิ มเหสินา
 ปตฺโตมฺหิ อจลํ จานํ หิตฺวา ชยปราชยํ.
- [๖๐] สตุตสตุตติกปฺปสเต อมฺพญฺจชยนามกา^๕
 จตุทฺทส เต ราชานเ จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๖๑] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺุจิเม
 จพฺพิณฺณา สจฺจนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อมฺพทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺุจมํ อมฺพทายกตฺเถราปทานํ.

^๑ สฺยา. อมฺพปาเนน

^๓ ฉ.,เท.,อิ. พุฑฺธิยา

^๕ ฉ.,เท.,อิ. อมฺพญฺจชยนามกา

^๒ ฉ.,เท. สตุตปณฺณาสกปฺปมฺหิ

^๔ ฉ.,เท. วินิปาตมคณฺตุวาน

๙. สุมณฑุเถราปทาน

- [๖๒] สุมโน นาม นามเน มาลากาโร อหิ ตทา
 อททสั วิรัช พุทฺธั โลกาหุติปฏิกุคหิ.^๑
- [๖๓] อุโภหตฺเถหิ ปคฺคยฺห สุมโน ปุพฺผมุตฺตมํ
 พุทฺธสฺส อภิโรเปสึ สิขินิ โลกพนฺธุโน.
- [๖๔] อิมาย ปุพฺผปุชาย เจตนาปณฺธิหิ จ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ^๒ ผล.
- [๖๕] เอกตฺตีสเ อิตโต กปฺเป ยํ ปุพฺผมภิโรปยึ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผล.
- [๖๖] จพฺพิสตีมฺหิ กปฺปมฺหิ จตฺตารสฺสุ^๓ มหายสา
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา ราชานิ จกฺกวตฺติโน.
- [๖๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺพิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา สุมโน เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

นวมํ สุมณฑุเถราปทาน.

๑๐. ปุ่ผจงโกฏียตุเถราปทาน

- [๖๘] อภิตรุปี สีหวั ครุพคตวั ปกขินัน
 พุยคฺขมสุภวั^๑ ปวริ อภิชาตวั เกสรี.
- [๖๙] สีขี ติโลกสรณัน อเนญชั^๒ อปราชิตัน
 นิสินฺนัน มารณานคฺคิ^๓ ภิกขุสงฺฆมปฺรภุชตัม.
- [๗๐] จงฺโกฏเฏ^๔ จเปตวาน อโนชั ปุ่ผมุตฺตมัม
 มหาจงฺโกฏเฏเนว^๕ พุทฺธเสฏฺฐจัน สโมกิริ.
- [๗๑] เตน จิตฺตปฺปสาเทน ทิปทินฺท นราสภ
 ปตฺโตมฺหิ อจลัน จานัน หิตฺวา ชยปราชยัม.
- [๗๒] เอกตฺตีสเ อโธ กปฺเป ยัม กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตีส นามิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทัม ผลัน.
- [๗๓] สมฺปฺนฺเณ ตีสกปฺปมฺหิ เทวภูตีสนามกา
 สตฺตรตนสมฺปฺนฺนา ปญฺจาสุ จกฺกวตฺตติโน.
- [๗๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตัม พุทฺธสฺส สาสนนฺตัม.

อิตฺถํ สุทฺธํ อายสฺมา ปุ่ผจงโกฏฺเฏโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ ปุ่ผจงโกฏฺเฏยตุเถราปทาน.

^๑ วมตอญฺ ๑๔/๐๖/ พุยคฺขมสุภวั

^๓ วม., เท. สมณานคฺคิ

^๕ วม., เท., อ. สห จงฺโกฏเฏเนว

^๒ วม., เท. อเนชั

^๔ ส. จงฺโกฏเฏ

ตสฺสุทฺทหานํ

สกจิตตํ^๑ อโธ ปุปฺผิ
 ปรปฺปสาทภิสท^๒
 อมฺพทายี จ สุมโน
 จตุสฺสตุตฺติ คาทาโย^๓

ปจฺจจาทิกมเนน^๑ จ
 สฺวจินฺตํ วัตถทหายโก.
 ปุปฺผจงฺโกฏฺฐิโยปิจ^๓
 คณิตา อตฺถทสฺสิตฺติ.

สตุตฺโม สกจิตฺตนิยวคฺโค.

^{๑-๑} ฉ.,เท. สกจินฺตํ อโวปฺปผิ สปจฺจจาทิกมเนน จ

^๒ ฉ.,เท. ปรปฺปสาทํ ภิสท

^๓ ฉ.,เท. ปุปฺผจงฺโกฏฺฐิโยปิ จ

๘. นาคสมาลวकुโค

๑. นาคสมาลตฺเถราปทาน

- [๑] อาปาณฺฐี อหํ ปุပ္ผํ อุชฺฌิตํ สุขหาปเถ
 ธูปมฺหิ อภิโรเปสึ สิชฺชิน โลกพนฺธุโน.
- [๒] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
 ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ธูปปุชฺชายิทํ ผลํ.
- [๓] อิตฺโต ปณฺณรเส กปฺเป ปุပ္ผิโย^๑ นาม ชตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺวตฺติ มหพฺพล.
- [๔] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฉพฺภินฺยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นาคสมาโล เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปรหมํ นาคสมาลตฺเถราปทาน.

๒. ปทสญฺญกตฺเถราปทาน

- [๕] อกฺกนฺตมฺจ ปทํ ทิสฺวา ติสฺสสฺสชาติจฺจพนฺธุโน
 หฺมฺมโจ หฺมฺมเจเน จิตฺเตเน ปเท จิตฺตํ ปสาทยิ.
- [๖] เทวณฺวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สญฺญมลภี ตทา
 ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ปทสญฺญายิทํ ผลํ.

[๗] อิตฺ สุตตมเก กปฺเป สุเมโห นาม ขตฺติโย
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.

[๘] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิตา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปทสฺสณโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทุตฺติยํ ปทสฺสณกตฺเถราปทาน.

๓. สุตตมกตฺเถราปทาน^๑

[๙] ทุมฺคเค ปัสฺสูลิกํ ลคฺคํ ทิสฺวาน สตฺถุโน
ตโต^๒ ตมณฺชลี^๒ กตฺวา ปัสฺสูลํ อวณฺทิตํ.

[๑๐] เทวนวฺเต อิตฺ กปฺเป ยํ กมฺมมกฺกริ ตทา
ทุมฺคตฺติ นาทิชานามิ ปัสฺสณณายิตํ^๓ ผลํ.

[๑๑] อิตฺ จตฺตตฺถเก กปฺเป ทุมฺหโร^๔ สุ ขตฺติโย
จาตฺรณฺโต วิชิตาวี จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.

[๑๒] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิตา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุตตมโก^๕ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ สุตตมกตฺเถราปทาน.

^๑ จ., เท. พุทฺธสฺสณกตฺเถราปทาน

^๓ จ., เท. พุทฺธสฺสณณายิตํ

^๕ จ., เท. พุทฺธสฺสณโก อี. สณฺณโก

^{๒-๒} สฺยา. ตโตหิ อณฺชลี

^๔ จ., เท. ทุมฺสโรสิ อี. ทุมฺสโรสุ

๔. ภิสาลูวทายกตเถราปทาน

- [๑๓] กานนํ วนโมคฺคยห วสามิ ปวเน^๑ อหิ
 วิปสฺสี อทฺทสํ พุทฺธํ อาหุติํ ปฏิกุคฺหิ.
- [๑๔] ภิสาลูวญฺจ ปาทาสี อุกกํ หตฺถโรวณํ
 วนทิตฺวา สิริสา ปาเท ปกุกามิ อุตฺตรามุโข.
- [๑๕] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ภิสาลูวํ อทํ ตทา
 ทุคฺคตี นามิชานามิ ปุณฺณกมฺมสฺสทํ ผลํ.
- [๑๖] อิตฺโต จ ตติเย กปฺเป ภิสสมฺมตฺตตฺติโย
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๑๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ภิสาลูวทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

จตุตฺถํ ภิสาลูวทายกตเถราปทาน.

ฉฏฺฐภาณวาร.

๕. เอกสณฺณกตุเถราปทาน

- [๑๘] ขณฺโฑ นามาสี นามเน วิปสฺสิสฺสคฺคสาวโก
 เอกา ภิกฺขวา มยา ทินฺนา โลกาหุติปฏิกฺคโห.^๑
- [๑๙] เตเน จิตฺตปฺปสาเทเน ทิปทินฺท นราสภ
 ทุคฺคตี นามิขานามิ เอกภิกฺขวยิทํ ผลํ.
- [๒๐] จตฺตาทิเส อิตฺโต กปฺเป วรุณ นาม ขตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.
- [๒๑] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เอกสณฺณโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมนํ เอกสณฺณกตุเถราปทาน.

๖. ตินสนุการทายกตุเถราปทาน

- [๒๒] หิมวณฺตสฺส อวิทฺฐเร มหาชาตสฺสโร อหุ
 สตปฺตเตหิ^๒ สยฺจนฺโน นานาสกฺุณมालโย.
- [๒๓] ตมฺหิ นฺหาตฺวา จ ปิตฺวา จ อวิทฺฐเร วสามหํ
 อทฺทสํ สมณฺณนคฺคํ คจฺจนฺตํ อนิลณฺขเส.

- [๒๔] มม สงกปมณณาย สตุถา โลเก อนุตตโร
 อพุกโต โอโรหิตวาน ภูมียิ จาติ^๑ ดาวเท.
- [๒๕] ลายเนน^๒ ตินิ คยห นิสิตนมหาสหิ
 นิสิติ ภควา ตตถ ติโลกปติ^๓ นายโก.
- [๒๖] สกั จิตตัม ปสาเทตวา อวทุที โลกนายกั
 อุกกุฏโก^๔ อวสกุขี^๕ นิชฌายนโต มหามุนี.
- [๒๗] เตน จิตตปฺปสาเทน นิมมานิ อุปปชชหิ
 ทุกคตตี นากิชานามิ สนุถารสฺส อิทํ ผล.
- [๒๘] อิตโต ทุตติเยเก กปฺเป มิตตสมมตชตติโย^๕
 สตตฺตรตนสมปฺนโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๒๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ตินฺสนุถารทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตุถาติ.

ณฺญํ ตินฺสนุถารทายกตฺเถราปทานํ.

^๑ ฉ.,เท. ภูมียิ จาติ อ. ภูมียภูจาสิ

^๒ ฉ.,เท.,อ. วิสาเนน

^๓ ฉ.,เท. ติสฺโส โลกคฺคณายโก อ. ติสฺโส โลกวินายโก

^๔ ฉ.,เท. ปฏิกุฏโก อปสกุขี อ. อวสกุขี

^๕ ฉ.,เท.,อ. มิตตสมมตชตติโย

๗. สัจจทายกตฺเถราปทานํ

- [๓๐] ดีสกปฺปสหสฺสมฺหิ สมฺพุทฺโธ โลกนายโก
 สุเมโธ นาม นามเน ทวตฺตีสวรลกฺขโณ.
- [๓๑] ตสฺส กณฺจนวณฺณสฺส ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน
 ปญฺจ สฺฐิจิ มยา ทินฺนา สิพฺพนตฺถาย จีวรํ.
- [๓๒] เตเนว สฺฐิจิทาเนน นิปฺพนตฺถวิปสฺสํ
 ติกฺขํ ลหุญฺจ ฆาสุญฺจ ฌาณํ เม อุปปชฺชถ.
- [๓๓] กิเลสํ ฌาปิตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 ฐาเรมิ อนฺติมํ เทหํ สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน.
- [๓๔] ทิปทาธิปตี นาม ราชาโน จตุโร อหํ
 สตฺตตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๓๕] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
 จพฺปภิกฺขุณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สฺฐิจิทายโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ สฺฐิจิทายกตฺเถราปทานํ.

๘. ปาฐลึปป์ผิยตุเถราปทาน

- [๓๖] สุวณฺณวณฺณํ สมพุทฺธํ คจฺจนฺตํ อนฺตราปนเณ
กณฺจนคฺคิยสงฺกาสํ ทวตฺตีสวรลภุณฺ.
- [๓๗] เสฏฺฐิปปฺโต ตทา อาสี สุขมาโล สุเข จิโต^๑
อุจฺจนฺเค ปาฐลึปป์ผิ
กตฺวา ตํ อภิโรปยิ.
- [๓๘] หฏฺโฐ หฏฺฐเณ จิตฺเตน ปุပ္ผะหิ อภิปุชยิ
ติสฺสํ โลกวิทํ นาถํ นรเทวํ นมสฺสึห.
- [๓๙] เทวณฺฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
ทฺถคฺคิตี นามิชานามิ ปุပ္ผชฺชายิตํ ผล.
- [๔๐] อิตฺโต เตสฺสฏฺฐิกปฺปมฺหิ อภิสมฺมตนามโก
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺวตฺตีส มหพฺพโล.
- [๔๑] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปาฐลึปป์ผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อภฺรหมํ ปาฐลึปป์ผิยตุเถราปทาน.

๘. จิตยฺขลียตุเถราปทาน

- [๔๒] มิคฺลฺหุโ^๑ ปุเร อาสี อรณฺเณ กานเน อหํ
ตตฺถททสาสี^๒ สมฺพุทฺธํ พตฺตีสวรลฺกขณํ.
- [๔๓] ตตฺถาหํ อณฺขลึ กตฺวา ปกฺกามี ปาจินามุโข
อวิทฺฐเร นิสินฺนสฺส นียเต^๓ ปณฺณสฺสนฺธเร.
- [๔๔] ตโต เม อสนีปาโต มตฺถเก นิปตี ตทา
โสหํ มรณกาลมฺหิ อกาสิ ปุณฺรณฺขลึ.
- [๔๕] เทวณฺวุเต อิตฺโต กปฺเป อณฺขลึ อกริ ตทา
ทฺถคฺคตี นาภิขานามิ อณฺขลิสฺส อิทํ ผลํ.
- [๔๖] จตฺตฺพนฺณาสกปฺปมฺหิ มิคฺเกตฺตฺสนามโก
สตฺตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตฺตี มหฺพุพฺโโล.
- [๔๗] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา จิตยฺขลียเณ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

นวมํ จิตยฺขลียตุเถราปทาน.

^๑ จ.,เท.,อ. มิคฺลฺหุโ

^๒ จ.,เท. ตตฺถ อทฺทสาสี

^๓ จ.,เท. นียเก

๑๐. ตีณิปทุมมิตฺเตราปทาน

- [๔๘] ปทุมุตโตโร นาม ชีโน สพฺพชฺฌมาน ปารคฺค
ทนต์โต ทนต์ปริวฺโต นครา นิกฺขมี ตทา.
- [๔๙] นครเ หังสวติยา^๑ อโหสี มาลีโก ตทา
ยํ ตตฺถ อุตฺตมํ ตีณิ ปทุมปฺปฺมานิ^๒ อคฺคหิ.
- [๕๐] อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ ปฏิมคฺคณฺตฺราปณฺ
สท^๓ ทิสฺวาน สมฺพุทฺธํ เอวํ จินฺตฺสหํ ตทา.
- [๕๑] กิ เม อิมฺหิ ปุปฺเพหิ รณฺโณ อฺปฺภุจฺเจตฺติ^๔ เม
คามํ วา คามเชตฺตํ วา สหสฺสํ วา ลภฺยฺยหิ.
- [๕๒] อทนต์ทมกํ^๕ วีรํ^๖ สพฺพสฺตตฺตสฺสวาทํ
โลกนาถํ ปุเชตฺวา ลจฺจามิ อมตฺตณฺณ.
- [๕๓] เอวํ จินฺตฺยิตฺวาน สกํ จิตฺตํ ปสาทฺย
ตีณิ โลหิตเก คยฺห อากาเส อุกฺขิเปี ตทา.
- [๕๔] มยา อุกฺขิตฺตมตฺตมฺหิ อากาเส ปตฺถวีสุ เต
ธารीสุ มตฺถเก ตตฺถ อทฺธวณฺณา^๗ อโธมฺขา.
- [๕๕] เย เกจิ มนฺชา ทิสฺวา อุกฺกุฏฺจิ สมฺปวตฺตยฺ
เทวตา อนฺตลิกฺขมฺหิ สาธุการํ ปวตฺตยฺ.

^๑ จ., เท. หังสวติย์๑๐๖/๒๕๖๖
๑๒. ส., โสฬ^๔ จ., เท. อทนต์ทมน^๗ จ., เท. อุกฺข วณฺทา^๒ ส. อุตฺตมํ ปุปฺผํ ตีณิ ปุปฺปฺมานิ^๔ จ., เท. อฺปฺนิเตหิ^๖ อ. วีร

- [๕๖] อจฺเจร โลกเก อูปฺปนฺนํ พุทฺธเสฏฺฐจฺจุสฺส วาหสา
สพฺเพ ฐมมํ สุณิสฺสาม ปุปฺพานํ วาหสา มยฺ.
- [๕๗] ปทุมุตฺตโร โลกวิฑู อาหุติํ ปฏฺิคฺคโ
วียิตฺตํ จิโต สนฺโต อีมา คธา อภาสธ.
- [๕๘] โย โส พุทฺธํ อပ္ฺเปเชสิ รตฺตปทุมเมหิ มาณโว
ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณนถ มม ภาสโต.
- [๕๙] ตีสกปฺปสฺสสฺสานิ เทวโลก รมิสฺสติ
ตีสกปฺปตฺตญฺจ^๑ เทวินฺโท เทวราช กริสฺสติ.
- [๖๐] มหาวิตุถาริกํ นาม พุยมหํ เหลสฺสติ ดาวเท
ติโยชนสฺตพฺพิทฺธํ ทิยทุสฺสตวิตุถตฺ.
- [๖๑] จตฺตาริ สตสฺสสฺสานิ นิยฺยุหา จ สุมาปิตา
กุฏฏาคารวรูปฺเตตา มหาสยณมณฺธิตา.^๒
- [๖๒] โกฏิสตสฺสสฺสโย ปริวารสฺสสนฺติ อจฺจรา
กุสลา นจฺจคิตฺตสฺส วาทีเต^๓ จ ปทกฺขิณา.
- [๖๓] เอตาทีเส พุยมหฺวเร นาริณฺณสฺมากุเล
วสฺสิสฺสติ ปุปฺปวสฺโส ทิพฺโพ โลหิตโก ตทา.
- [๖๔] ภิตฺติขีเล นาคทนต์ ทวารพาเห^๔ จ ไตรเน
จกฺกมตฺตา โลหิตกา โอลมฺพิสฺสสนฺติ ดาวเท.

^๑ จ.,เท.,อ. ตีสกปฺปานิ^๓ จ.,เท. วาทีเตปี อ. วาทีเตนิ^๒ อ. มหาสยณโวสีตา^๔ จ.,เท. ทวารพาหาย

- [๖๕] ปตฺเตน ปตฺตสญฺจนฺเน อนฺโตพฺยุมฺหฺวเร อิมํ
 อตฺถริตฺวา ปารุปีตฺวา ตฺวณฺณิสฺสนฺติ ตาวเท.
- [๖๖] ภวนํ ปริวาทฺเตว สมนฺตา สตโยชนํ^๑
 เต วิสฺสุทฺธา^๒ โลหิตกา ทิพฺพคณฺธิ ปวายเร.
- [๖๗] ปณฺจสฺส ตตฺตํ กขตฺตญฺจ จกฺกวัตฺตี ภวิสฺสตี
 ปเทสฺสวชฺช วิปุลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ.
- [๖๘] สมฺปตฺติโย ทฺวเว ภูตฺวา อนีติ อนฺุปทฺทโว
 สมฺปตฺเต ปรีโยสาเน นิพฺพานํ ปาปุณิสฺสตี.
- [๖๙] สุกฺกฺโข วต เม พุทฺโธ วาณิซฺชมฺุปโยชิตํ^๓
 ปทุมานิ ตีณิ ปุเชตฺวา อนฺุโกสินฺธิสมฺปทา.
- [๗๐] อชฺช เม ฐมฺมปตฺตสฺส วิปฺปมฺุตฺตสฺส สพฺพโส
 สุปฺปมิตํ โลหิตกํ ธารยิสฺสตี มตฺถเก.
- [๗๑] มม กมฺมํ กเถนฺตสฺส ปทุมุตฺตรสฺส ตฺถโน
 สตปายนฺสสฺสํ ฐมฺมาภิสฺมโย อหุ.
- [๗๒] สตสฺสสฺเส อีโต^๔ กปฺเป ยํ พุทฺธมฺภิปุชฺชีย
 ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ตินฺณํ ปทุมานิทํ^๕ ผลํ.
- [๗๓] กิเลสา ฌาปีตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
 สพฺพาสวา ปริกฺขีณา นตฺถิ ทานิ ปุณฺณพฺภโว.

^๑ จ.,เท. สตโยชน^๓ จ.,เท.,อิ. วาณิซฺช สุปโยชิต^๕ จ.,เท. ติปทุมานิท^๒ จ.,เท. เตปิ ปทุม^๔ จ.,เท. สตสฺสสฺสโต

[๗๔] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณฺยา สจฺฉิกิตฺตา กตฺถิ พุทฺธสฺส สาสนนฺตฺติ.
 อิตฺถํ สุกฺมา อายสฺมา ตีณิปทุมฺปิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ตีณิปทุมฺปิยตฺถุเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺทหานํ

นาคสมาลो ปทสณฺณิ สฺสณฺณาลุวทายโก
 เอกสณฺณิ ตินทโท^๑ สุจฺจิ ปาฏฺฐลิปฺปิโย
 จิตฺตชฺฉลี ติปทุมฺปิ คาทาโย จตฺตสฺสทตฺติ.^๒

อฏฺฐโม นาคสมาลวคฺโค.

๕. ติมिरปุပ္ผิยวคฺโค

๑. ติมिरปุပ္ผิยตุเถราปทาน^๑

- [๑] จนฺทภากานทีตีเร อนุโสต้ วชามหํ
นิสินฺนํ สมณํ ทิสฺวา วิปฺปสนฺนมนาวิลํ.
- [๒] ตสฺส^๒ จิตฺตํ ปสาเทสิ^๒ เหว จินฺเตสฺสํ ตทา
ตารยิสฺสติ ตินฺโณยํ ทนฺโตยํ ทมยิสฺสติ.
- [๓] อสฺสาสิสฺสติ อสฺสตุโธ สนฺโต จ สมยิสฺสติ
โมจยิสฺสติ มุตฺโต จ นิพฺพาเปสฺสติ นิพฺพุโต.
- [๔] เอวามํ จินฺตยิตฺวาน สิทฺธตฺถสฺส มहेสิโน
คเหตฺวา ติมिरปุပ္ผํ มตฺถเก โอิกิรี ตทา.^๓
- [๕] อญฺชลี ปคฺคเหตฺวาน กตฺวา จ นํ ปทกฺขิณํ
วนฺทิตฺวา สตฺถโน ปาเท ปกฺกามิ อปรํ ทิสํ.
- [๖] อจิรํ คตมตฺตํ มํ มิคราชา อปีพยิ^๔
ปปาตมฺนุคจฺฉนฺโต ตตฺถเภาว ปปตี อหํ.
- [๗] จตฺตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมฺภโรปยิ
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ^๕ ผลํ.
- [๘] จปฺปญฺญาสมฺหิ กปฺปมฺหิ สตฺเตवासฺสุ มหารหา^๖
สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

^๑ จ.,เท. คตฺถ

^๒ จ.,เท.,อิ. อหํ

^๕ จ.,เท. ปุပ္ผปฺปชายิทํ

^๒ จ.,เท. ปสาเทตฺวา

^๔ จ.,เท. วิเหจยิ

^๖ จ.,เท.,อิ. มหายสา

[๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ติมिरปฺปฬิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ ติมिरปฺปฬิยตฺเถราปทานํ.

๒. คตสณฺณกตฺเถราปทานํ

[๑๐] ชาติยา สตฺตวสฺสโสหํ ปพฺพชฺชี อนคาริยํ
 อวณฺที สตฺถุโน ปาเท วิปฺปสนฺนเนน เจตฺสา.
 [๑๑] สตฺตทณฺฑกฺลปิปปฺเพ อากาเส อุกฺขิปปิ อหํ
 ติสฺสพฺพุทฺธํ สมฺมทฺทิสฺส อนนฺตคฺุณฺสาครํ.
 [๑๒] สุคตานุคตํ มคฺคํ ปุชฺเชตฺวา หฏฺฐจฺมานโส
 อยฺชลิยฺจ ตทาการิสี ปสนฺโน เสหิ ปาณิหิ.
 [๑๓] เทวณฺวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
 ทฺวคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
 [๑๔] อิตฺโต อฏฺฐจฺมเก กปฺเป ตโย อคฺคิสิขา อหํ
 สตฺตตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
 [๑๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา คตสณฺณโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทฺวติยํ คตสณฺณกตฺเถราปทานํ.

๓. นิพนฺนณฺชลิกตฺเถราปทานํ

- [๑๖] รุกขมฺเณ นิสินฺโนหํ พฺยาธิตํ ปรมณฺ^๑ จ
 ปรมการุญญปตฺโตมฺหิ อรณฺเณ กานเน อหํ^๒
- [๑๗] อนุกมฺเป อฺปาทาย ติสฺโส สตฺถา อฺเปติ^๓ มํ
 โสหํ นิพนฺนโก สนฺโต สิริเร กตฺวาน อณฺชลิ.
- [๑๘] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน สพฺพสตฺตานมฺตฺตมํ
 สมฺพุทฺธํ อภิวาเทตฺวา ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๑๙] เทวนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ วนฺที ปุริสฺสฺตฺตมํ
 ทฺฤคฺคตี นากิชานามิ วนฺทนาย อิทํ ผลํ.
- [๒๐] อิตฺโต ปญฺจมเก กปฺเป ปญฺจเวาสํ มหาสิขา
 สตฺตรตนสมฺปนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๒๑] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นิพนฺนณฺชลิกโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ นิพนฺนณฺชลิกตฺเถราปทานํ.

๔. อโรปุเปยตฺเถราปทานํ

- [๒๒] อภิกฺขุ นาม โส ภิกฺขุ สิชฺชินฺ อคฺคสาวโก
 มหานุภาโว เตวิชฺโช หิมนฺตํ อฺปาคมิ.

- [๒๓] อหฺมปิ หิมวณฺตมฺหิ รมณียสฺสเม อีสิ
 วสามิ อปฺปมณฺณาสุ อิทฺธิสฺสุ จ ตทา วสี.
 [๒๔] ปกฺขิชาโต วียากาเส ปพฺพตํ อภิปตฺถยี้^๑
 อโธปฺปมฺ คเหตุวาน อาคจฺฉิ ปพฺพตํ อหํ.
 [๒๕] สตฺต ปุปฺพานิ คณฺหิตฺวา มตฺถเก โอกีรี อหํ
 อาโลกิโต^๒ จ วีเรน ปกฺกามิ ปาจินามุโข.
 [๒๖] อาวาสํ อภิสซฺโหมสี^๓ ปตฺวาน อสฺสมํ อหํ
 ขาริหารี^๔ คเหตุวาน ปายาสี^๕ ปพฺพตฺนตฺร.
 [๒๗] อชคโร^๖ มํ ปิเพสิ โฆรรุโป มหพฺพโล
 ปุพฺพกมฺมํ สริตฺวาน ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
 [๒๘] เอกตฺตีเส อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิโรปยิ
 ทฺถคฺคตี นามิขานามิ ปุปฺผปฺปชายิทํ ผลํ.
 [๒๙] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา อโธปฺปมิตฺตโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ อโธปฺปมิตฺตเถราปทาน.

^๑ จ.,เท. อชิตฺตยิ

^๓ จ.,เท.,อิ. อภิสฺมโฬสี

^๕ สี,อิ. ปาวีสี

^๒ จ.,เท. อาโลกิต

^๔ สฺยา. ขาริหาร

^๖ สฺยา. อชคโรปิ

๕. รติสญญกตฺเถราปทานํ

- [๓๐] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ วาสํ กปฺเปสํ ปุเร
อชินฺตุตฺตราวตฺโถหํ^๑ วสามิ ปพฺพตฺนตฺเร.
- [๓๑] สุวณฺณวณฺณํ สมพฺพุทฺธํ สตรํสีว ภาณุมํ
วณฺตตฺตํ ทิสฺวา สาลราชํ ปุณฺณิโต.
- [๓๒] รํสฺยา^๒ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา วิปสฺสิสฺส มเหสิโน
ปคฺคยฺห อณฺชลิ วณฺที สิริสา อุกฺกุฏโก^๓ อหํ.
- [๓๓] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ รติสญฺญาโยทํ ผลํ.
- [๓๔] ปฏฺฐิสฺมภาทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
ฉพฺปิณฺณวา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา รติสญฺญโก เถโร อิมํ คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ รติสญฺญกตฺเถราปทานํ.

๖. ทุตฺติยรติสญฺญกตฺเถราปทานํ

- [๓๕] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ วากจิริธโร อหํ
จงฺกมํ จ สมารุพฺโห นิสิตี ปาจินามุโข.
- [๓๖] ปพฺพเต สุตฺตํ ทิสฺวา มุสฺสํ ฌานรตํ สทา^๔
อณฺชลิ ปคฺคเหตฺวาน รํสฺยา^๒ จิตฺตํ ปสาทยิ.

^๑ จ.,เท. อชินฺตุตฺตราวตฺโถ

^๓ จ.,เท. อุกฺกุฏ

^๒ สฺยา. รํส

^๔ จ.,เท. ตทา

[๓๗] เทวนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ กมฺมมกรี^๑ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ รัสสิสณฺณายิทํ ผลํ.

[๓๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา รัสสิสณฺณโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นฏฺฐํ รัสสิสณฺณกตฺเถราปทานํ.

๗. ผลทายกตฺเถราปทานํ

[๓๙] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ ขราชินฺธโร อหํ
 ผุสฺสํ ชินวโร ทิสฺวา ผลหตฺถโก ผลํ อทํ.

[๔๐] ยมฺหํ ผลมทาสี วิปฺปสฺนฺเนน เจตสา
 ภเว นิพฺพตฺตมานมฺหิ ผลํ นิพฺพตฺตเต มม.

[๔๑] เทวนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ผลํ อททํ อหํ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ผลทานสฺสิทํ ผลํ.

[๔๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ผลทายโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

สตฺถมํ ผลทายกตฺเถราปทานํ.

๘. สหุทสนฺตกตฺเถราปทานํ

[๔๓] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ วสามิ ปณฺณสนฺนเร
 ผุสฺสสฺส ฐมฺมํ ภณฺโต สหุเท จิตฺตํ ปสาทยิ.

[๔๔] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๔๕] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สหุทสนฺตโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ สหุทสนฺตกตฺเถราปทานํ.

๙. โพธิสฺสยจกตฺเถราปทานํ

[๔๖] วิปสฺสิสฺส ภควโต มหาโพธิมฺโห อหุ
 ปพฺพชฺชูปฺคโต สนฺโต อุปคณฺจิมหิ^๑ ตทา.

[๔๗] กุสุมฺโภทกมาทาย^๒ โพธิยา โอกิริ อหิ
 โมจยิสฺสติ โน มุตฺโต นิพฺพาเปสฺสติ นิพฺพุโต.

[๔๘] เอกณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ โพธิ อภิสฺสยจหิ^๓
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ โพธิสฺสยจสฺสิทํ^๔ ผลํ.

- [๔๙] เตตตีสเส วตตมานมฺหิ กปฺเป อาสํ ชนาธิปา
 อุกกาเสจนา^๑ นาม อญฺเจเต จกฺกวตฺติโน.
- [๕๐] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 ฉพภิกฺขุมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สํ อายสฺมา โพธิสสิญฺจโก เถโร อีมา คากาโย
 อภาสิตถาติ.

นวมํ โพธิสสิญฺจกตุเถราปทาน.

๑๐. ปทุมปุปผิยตุเถราปทาน

- [๕๑] โปกฺขรวณํ ปวิฏฺโง ภณฺชนฺโต ปทุมานิหํ
 อทฺทสํ ผุสฺสสมฺพุทฺธ^๒ ทวตฺตีสวรลกฺขณํ.
- [๕๒] ปทุมปุปฺผํ คเหตุวาน อากาเส อุกฺขิเป อหํ
 ปาปกมฺมํ สริตฺวาน ปพฺพชฺช อนุคาริยํ.
- [๕๓] ปพฺพชิตฺวาน กาเยน มนสา สํวเตน จ
 วจฺจิตฺตจฺริตํ หิตฺวา อาชีวํ ปริโสชฺชยิ.
- [๕๔] เทวนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมฺภิโรปยิ
 ทฺถคตฺตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๕๕] ปทุมภาสณามาว^๓ อญฺจารส มหิปปติ
 อญฺจารสฺส กปฺเปสฺสุ อญฺจตาฬิสมาสิสฺสุ.

^๑ ฉ., เท. อุทกเสจนา

^๒ ฉ., เท. ตตฺถทฺทสํ ผุสฺสํ พุทฺธํ

^๓ ฉ., เท. ปทุมภาสณามา จ

[๕๖] ปฐิสมุภิตา จตสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภินฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปทุมปุปฺผิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ ปทุมปุปฺผิตฺตฺเถราปทานํ.

ตสฺสทุทานํ

ติมิรํ^๑ นงฺคลีปุปฺผิ นิปฺนฺนณฺชลิโก^๒ อโ
 เทว รํสิสณฺณิ ผลโท สทฺทสณฺณิ จ เสจโก
 ปทุมปุปฺผิ จ คาทาโย จปณฺณสา ปกิตฺติตา.

นวโม ติมิรปุปฺผิตฺตฺวคฺโค.

๑๐. สุธาวคฺโค

๑. สุธปิณฺฑิตฺตเถราปทานํ

[๑] ปุชารเห ปุชยโต พุทฺธเช ยทิจ^๑ สาวเก
ปปญฺจสมตฺติกกนฺเต ตินฺนโสภปริทฺทเว.

[๒] เต ตาทิสเ ปุชยโต นิพฺพุเต อุกฺโตภเย
น สกฺกา ปุณฺณํ สงฺขาตุํ อิมุตฺตมปิ เกนจิ.

[๓] จตฺนุนมฺปิ จ ทิปานํ อิสฺสรํ โยธ การเย
เอติสฺสา^๒ ปุชฺณาเยตํ กลํ นาคฺฆตฺติ โสฬสํ.

[๔] สิทฺธตฺถสฺส นรคฺคสฺส เจตฺติเย อิกฺขจกนฺตเร^๓
สุธปิณฺโตะ มยา ทินฺโน วิปฺปสฺสนนฺน เจตฺสา.

[๕] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ญํ กมฺมมกฺกริ ตทา
ทฺถคฺคตฺติ นาทฺธิชานามิ ปฏฺฐิสงฺขารสฺสทํ ผลํ.

[๖] อิตฺโต ตีสตฺติกปฺปมฺหิ ปฏฺฐิสงฺขารสวฺหยา
สตฺตตรตนสมฺปนฺนา เตรส จกฺกวตฺตติโน.

[๗] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
ฉพฺภินฺนยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา สุธปิณฺฑิตฺตโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปธมํ สุธปิณฺฑิตฺตเถราปทานํ.

^๑ ฉ.,เท.,อ. ยทิจ

^๒ ฉ.,เท.,อ. เอภิสฺสา

^๓ ฉ.,เท.,อ. ผลิตนฺตเร

๒. สุปีจียตุเถราปทาน^๑

- [๘] ติสฺสสฺส โลกนาถสฺส สุทฺธปีจํ อทาสหํ
 หฏฺฐโจ หฏฺฐเจน จิตฺเตน พุทฺธสฺสาทิจฺจนฺธโน.
- [๙] อฏฺฐจตีเส^๒ อิตฺโต กปฺเป ราชา อาสี มหารุจิ
 โภโค จ วิปฺโล อาสิ สยนนฺจ อนปฺปกํ.
- [๑๐] ปีจํ พุทฺธสฺส ทตฺวาน วิปฺปสนฺเนน เจตสา
 อนฺุโภมิ สกํ กมฺมํ ปุพฺเพ สุกตมตฺตโน.
- [๑๑] เทวณฺฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปีจํ อททํ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ปิจทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๒] อฏฺฐจตีเส อิตฺโต กปฺเป ตโย เต จกฺวตฺตโน
 รุจิ อฺปรุจิ เจว มหารุจิ ตตฺติโย.
- [๑๓] ปฏฺฐิสฺสภิกขา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุปีจโย^๓ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทฺติยํ สุปีจียตุเถราปทาน.

^๑ ฉ., เท., อ. สุจินตีกตเถราปทาน

^๓ ฉ., เท. สุจินตีก

^๒ ฉ., เท. อฏฺฐจารเส

๓. อพฺพมเจลกตฺเถราปทาน

- [๑๔] ดิสฺสสฺสาหํ ภควโต อุปพฺพมทุสฺสมทาสหํ
 ปรมการุญญปตฺโตมฺหิ^๑ ทุคฺคเตน^๒ สมปปีโต.
- [๑๕] อุปพฺพมทุสฺสํ ทตฺวาน กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหํ
 อวเสสฺสุ กปฺเปสฺสุ กุสลญฺจกริมหิ.^๓
- [๑๖] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทุสฺสมททํ ตทา
 ทุคฺคตํ นากิชานามิ ทุสฺสทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๗] เอกปณฺณาสกปฺปมฺหิ^๔ ราชานํ จกฺกวตฺติโน
 สมฺนตฺตาโอทนา^๕ นาม ขตฺติยาสุ^๖ ชนาธิปา.
- [๑๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพฺปณฺณมา สจฺจณิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อพฺพมเจลกโก เทโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ อพฺพมเจลกตฺเถราปทาน.

๔. สัจจาทายกตฺเถราปทาน

- [๑๙] กมฺมาโรหํ ปุเร อาสี พนฺธุมาโย ปุรฺตตฺตเม
 สัจฺจาทานํ มยา ทินฺนํ วิปสฺสิสฺส มเหสีโน.

^๑ น.,เท.,อ. ปรมการุญญปตฺโตมฺหิ

^๓ น.,เท. กุสฺลํ การิตํ มยา อ. กุสฺลํ ตีริตํ มยา

^๕ น.,เท. สมฺนตฺตจฺจนนา

^๒ ส.,อ. ทุคฺคณฺวเต

^๔ น.,เท. เอกปณฺณาสกปฺปมฺหิ

^๖ น.,เท. พาทฺตีสาสุ

- [๒๐] วชิรคฺคสมณฺณ^๑ โหติ กมฺเมน ตาหิสี
 วิจารณ์ฺหิ วิมุตฺโตมฺหิ ปตฺโตมฺหิ อาสวกฺขยํ.
- [๒๑] อตีตา^๒ จ ภวา สพฺเพ วตฺตมานา จ อนาคตา^๓
 ฌาเณน วิจินี สพฺพํ สฺสจิตฺตานสฺสิทํ ผลํ.
- [๒๒] เอกนฺนฺวเต อีโต กปฺเป สุตฺตาสํ วชิราสมา^๓
 สุตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวัตฺตี มหพฺพลา.
- [๒๓] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเมว
 จพฺปิณฺเณ สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา สฺสจิตฺตาทโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ สฺสจิตฺตาทกฺคเถราปทานํ.

๕. คณฺฐมาลิตฺตเถราปทานํ

- [๒๔] สิทฺธตฺถสฺส ภควโต คณฺฐปฺปํ โอกาสํ
 สุมเนหิ ปฏิจฺจนฺนํ พุทฺธานุจฺจวิกํ กตํ.^๔
- [๒๕] กณฺจนคฺคิยสงฺกาสํ พุทฺธํ โลกคฺคณายกํ
 อินฺทิวรรํ ชลิตํ อาทิตฺตํ หุตาสนํ
- [๒๖] พุยคฺคฺชสภํ ปวริ อภิชิตฺตํ เกสรี
 นิสินฺนํ สมณานคฺคํ ภิกฺขุสงฺฆปรกฺขตํ.

^๑ ฉ.,เท. วชิรคฺคสมฺ ฌาณ

^{๒-๓} ฉ.,เท. อตีเต จ ภเว สพฺเพ วตฺตมานา จนาคเต

^๓ ฉ.,เท. วชิรวุทยา

^๔ สยา. อหํ

[๒๗] วนุทิตวา สตถุโน ปาเท ปกุกามิ อุตฺตรามุโข
จตุณฺวุเต อิตฺโต กปฺเป คณฺหมาลํ ยโต อหํ.

[๒๘] พุทฺธเช กตสฺส การสฺส ผลเณหํ วิเสสโต
ทฺถุคฺคิ นามิชานามิ พุทฺธปฺปชาโยทํ ผลํ.

[๒๙] จตฺตาศิสมฺหิ เอกฺเณ กปฺเป อาสีสุ โสฬส
เทวคณฺธสนามา เต ราชานํ จกฺกวัตติโน.

[๓๐] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺเณ สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สํ ายสฺมา คณฺหมาลิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ คณฺหมาลียตุเถราปทาน.

๖. ตีปุฬุณียตุเถราปทาน

[๓๑] มิคฺคฺคุโข ปุเร อาสี อรณฺเณ กานฺเน อหํ^๑
ปาณฺณํ หริตํ ทิสฺวา ตีณํ ปุปฺพานิ โอภีรี.

[๓๒] สุกฺขปณฺณานิ^๒ คณฺหิตฺวา พหิ จตฺตเตสํ ททา
อนฺโตสฺสุทฺธํ พหิสฺสุทฺธํ วิมุตฺตํ^๓ จ อนาสวํ.

[๓๓] สมฺมุขา วีย สมฺพุทฺธํ วิปสฺสี โลกนายกํ
ปาณฺณํ อภิวาเทตฺวา ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.

- [๓๔] เอกนวุเต อิตโต กปเป ยัม โพธิ อภิปุชยิ
 ทุคคตึ นามิชานามิ โพธิปุชายิทํ ผล.
- [๓๕] สมณุตปาสาทิกา นาม เตรสาสิสุ ราชนิ
 อิตโต ตีสติกปมฺหิ^๑ จกฺกวตฺตึ มหพฺพลา.
- [๓๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปณฺณมา สจฺฉนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตึ.
- อิตถํ สุทํ อายสฺมา ติปฺปฬิโย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตถาติ.

นฏฺฐํ ติปฺปฬิยตุเถราปทานํ.

๗. มธฺปิณฺฑิกตฺเถราปทานํ

- [๓๗] วิวเน^๒ กานเน ทิสฺวา อปฺปสทฺเท นีรากุเล
 สิทฺธตถํ อีสินํ เสฏฺฐํ อาหุตฺตินํ ปฏฺฐิคุคฺคหํ.
- [๓๘] นิพฺพุตฺติตฺ^๓ มหานาคํ นิสภาชานียํ ยถา
 โอสธึว วิโรจนฺตํ เทวสงฺฆนฺมสฺสิตํ.
- [๓๙] วิตฺติ^๔ เม ปาหุนา ตาว^๕ ฌาณํ อุปฺปชฺชิตฺ ตาวเท
 วุฏฺฐิจตฺสสฺส สมามิมาห มธฺํ ทตฺวาน สตฺถุโน
 สิทฺธตถสฺส ภควโต วิปฺปสนฺนเนน เจตสา.
- [๔๐] วนฺทิตฺวา สิริสา^๖ ปาเท ปกฺกามิ ปาจินามุโข
 จตฺตตฺตีสมฺหิ กปฺปมฺหิ ราชา อาสิ สุทฺธสฺสโน.

^๑ ฉ., เท. เตตฺตีสกปมฺหิ

^๓ ฉ., เท., อ. นิพฺพุตฺติต

^{๔-๕} ฉ., เท. วิตฺติ มมาหุ ตาวเท

^๒ ฉ., เท. วิปเน

^๔ สฺยา. โอสธึว

^๖ ฉ., เท., อ. สตฺถุโน

[๔๑] มธู ภิเสหิ^๑ สวติ โภชนมฺหิ จ ดาวเท
มธฺวสฺส ปวสฺสิตถ ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๔๒] จตุณฺวเต อิตโต กปฺเป ยํ มธฺ อททํ ตทา
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ มธฺทานสฺสิทํ ผลํ.

[๔๓] จตุตฺตีสเ อิตโต กปฺเป จตฺตารอ เต สฺทสฺสนา
สตุตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตํ มหพฺพลา.

[๔๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม.
ฉพฺภิกฺขณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺทํ อายสฺมา มธฺปิณฺฑโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตฺถมํ มธฺปิณฺฑิกตฺถเราปทานํ.

๘. เสนาสนทายกตุเถราปทาน

[๔๕] สิทฺธตฺถสฺส ภควโต อทาสี ปณฺณสฺนถํ
สมนฺตา อุปการณจ^๒ กุสุมํ โอกิริ อหํ.

[๔๖] ปาสาทเ จ กุหํ รมมํ^๓ อนฺุโภมิ มหารหํ
มหคฺขมานิ จ ปุปฺพานิ สยเนภิวสฺสนฺติ^๔ เม.

[๔๗] สยเนหํ ตฺวญฺญามิ วิจิตฺเต ปุปฺพสฺนถเต
ปุปฺพวฺจฺฉิ จ สยเน อภิวสฺสติ ดาวเท.

^๑ ฉ., เท. ภิเสหิ

^๓ ฉ., เท. ปาสาทเว คุณ รมม

^๒ ฉ., เท. อุปหารณจ

^๔ ฉ., เท., อ. สยเนภิสวฺนติ

- [๔๘] จตุนวุเต อิตโต กปเป อทาสี ปณฺณสนฺธํ
 ทุคฺคตี นามิขานามิ สนฺธรสฺส อิทํ ผลํ.
- [๔๙] จิตาสนฺถารกา^๑ นาม สตฺเตเต จกฺกวตฺติโน
 อิตโต เต ปญฺจเม กปเป อุปฺปชฺชิสฺส ชนาธิปา.
- [๕๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺพิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เสนาสนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ เสนาสนทายกตฺเถราปทานํ.

๕. เวยฺยาวจฺจกตฺเถราปทานํ

- [๕๑] วิปสฺสิสฺส ภควโต มหาปุคฺคโน อหุ
 เวยฺยาวจฺจกโร อาสี สพฺพกิจฺเจสฺส พฺยาเวญฺเ^๒
- [๕๒] เทยฺยธมฺโม จ เม นตฺถิ สุกตสฺส มเหสิโน
 อวฺนทึ สตฺถุโน ปาเท วิปฺปสนฺเนน เจตสา.
- [๕๓] เอกนวุเต อิตโต กปเป เวยฺยาวจฺจํ โอกาสํ
 ทุคฺคตี นามิขานามิ เวยฺยาวจฺจสฺสิทํ ผลํ.
- [๕๔] อิตโต จฏฺฐมเก^๓ กปเป ราชา อาสี สจฺจินฺติโย^๔
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.

^๑ ฉ.,เท. ดิณฺสนฺธารกา

^๓ ฉ.,เท. อิตโต จ อฏฺฐิเม

^๒ ฉ.,เท. วาเวญฺเ

^๔ ฉ.,เท.,อิ. สจฺจินฺติโต

[๕๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตฺตา กตฺมํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทฺมํ อายสฺมา เวยฺยาวจฺจโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ เวยฺยาวจฺจกตฺเถราปทาน.

๑๐. พุทฺธุปฏจากตฺเถราปทาน

[๕๖] วิปสฺสิโน ภาควโต อโหสิ สขฺขมฺมโก
 นิจฺจุปฏฺจานยฺตุโตมฺหิ สุกตสฺส มฺहेสิโน.

[๕๗] อุปฺปฏฺจานผลมฺปสฺส^๑ โลกนาถสฺส ตาทิโน
 สจฺฉิตฺตฺริยสฺส สหฺสฺสา^๒ ปรีวาเรนฺติ มํ สทา

[๕๘] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป
 ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ อุปฺปฏฺจหิ มหาอสิ
 อุปฺปฏฺจานสฺสิทํ ผล.

[๕๙] จตฺนฺวเต^๓ อิตฺโต กปฺเป มหานิคุโฆสนามกา
 โสฬสาสีสุ ราชานอ จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

[๖๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตฺตา กตฺมํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทฺมํ อายสฺมา พุทฺธุปฏจาโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ พุทฺธุปฏจากตฺเถราปทาน.

พมตชา ๑๒/๐๖/๒๕๖๖

^๑ จ.,เท.,อิ. อุปฺปฏฺจานผลํ ปสฺส

^๒ จ.,เท. สจฺฉิตฺตฺริยสฺส สหฺสฺสา

^๓ จ.,เท. จตฺตวิเส อิตฺโต

ตสุตฺตาทานํ

สุธา ปิจญจ^๑ เจลญจ สฺจิจิ จ^๒ คนฺธมาลียो
 ติปฺปผิโย มธฺเสนา เวยฺยาวจฺโจ จุปฺภุจโก^๓
 สมสฺสฺวจิ จ คาทาโย อสฺมี วคฺเค ปกิตฺติตา.

ทสโม สุชาวคฺโค.

อถ วคฺคฺตาทานํ

พฺพุทฺธวคฺโค หิ ปจฺโม สีหาสนิ สฺสฺฐติ จ
 กุณฺฑทฺธาโน อุปาลิ จ วิชนี สกจิตฺตนี.^๔
 นาคสมาโล ติมิริ^๕ สุชาวคฺเคน เต ทส
 จตฺตทสสตา คาทา ปญฺจปญฺญาสเมว จ.

พฺพุทฺธวคฺคทสกํ.

ปจฺมสตกํ สมตฺตํ.

^๑ น.,เท. สฺจิจินฺติ^๓ น.,เท. วิชนิสกจินฺติ จ^๒ สฺยา. ฌมฺโก^๔ น.,เท. ปวรา

๑๑. ภิกขุทายิวคโค

๑. ภิกขุทายกตฺเถราปทานํ

- [๑] สุวณฺณวณฺณํ สมพุทฺธํ อาหุติณมฺปิฏฺคคหํ
ปวนา^๑ อภินิฏฺชนุตํ วานา^๒ นิพฺพานมาคตํ.
- [๒] กฏฺฐจฺจุภิกฺขปาทาสี สิทฺธตฺถสฺส มเหสีโน
ปญฺณสฺส^๓ อุปฺสนตฺถสฺส มหาวีรสฺส ตาทิโน.
- [๓] ปเทนาหุปทายนุโต^๔ นิพฺพาเปนุตํ^๕ มหาชนํ
วิตฺติ^๖ เม ปาหุณา ตาว พุทฺธสฺสาทิจฺจพฺนฺธโน.^๖
- [๔] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทานมททํ ตทา
ทฺถคฺคตํ นามิขานามิ ภิกฺขทานสฺสทํ ผลํ.
- [๕] สตฺตาสีตมฺหิโต กปฺเป มหาเรณฺฺสสนามกา
สตฺตตรตนสมฺปนฺนา สตฺเตเตเต จกฺกวตฺติโน.
- [๖] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณมา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุกํ อายสฺมา ภิกฺขทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ปจฺมํ ภิกฺขทายกตฺเถราปทานํ.

^๑ หมายเหตุ 12/06/2566
๑. น., เท. ปวรา

^๓ น., เท. ปญฺญา

^๕ น., เท. นิพฺพาเปนฺเต

^๒ น., เท. วนา นิพฺพานมาคตํ

^๔ น., เท. ปเทนาหุปทายนุตํ

^{๖-๖} น., เท. อุทรา วิตติ เม ชาทา พุทฺธ อาทิจฺจพฺนฺธเน

๒. ฅาณสญญิกตฺเถราปทานํ

- [๗] สฺวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ นิสฺภาชานียํ ยถา
 ติฐาปฺปภินฺนํ^๑ มาตงฺคํ กุณฺชรํ มเหสินฺ.
- [๘] โอบาเสนตํ^๒ ทิสฺวา สพุทฺธา สาลราชํ ปุปฺพิตฺตํ^๓
 รติยา^๔ ปฏฺฐิพฺพชฺชนตํ โลกเชฏฺฐจํ นรุตฺตมํ.^๕
- [๙] ฅาเณ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ปคฺคเหตฺวาน อญฺชลီ
 ปสฺนฺนจิตฺโต สุมฺโน สิทฺธตฺถํ อภิวาทยี.
- [๑๐] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺกริ ตทา
 ทฺถคฺคตฺติ นามิชานามิ ฅาณสญฺญายิทํ ผลํ.
- [๑๑] เตสฺสตฺตติมฺหิโต กปฺเป โสฬสาสํ นรุตฺตมา
 สตฺตรตฺนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตํ มหพุทฺธลา.
- [๑๒] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 ฉพฺภิณฺณวา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา ฅาณสญฺญิกโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺธิยํ ฅาณสญฺญิกตฺเถราปทานํ.

^๑ ฉ., เท. ติฐาปภินน
^๓ ฉ., เท. อุพฺพราชํ ปุชิตํ
^๕ ฉ., เท. อปฺสฺสนํ

^๒ ส. โอบาสนตํ
^๔ ฉ., เท. รติยํ

๓. อุปุปลหตฺถิตฺยตฺเถราปทานํ

- [๑๓] ติวรายํ นิवासีหํ อโหสี มาลีโก ตทา
 อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ สิทฺธตฺถํ โลกปุชิตํ.^๑
- [๑๔] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ปุปฺผตฺถํ อทาสหํ
 ยตฺถ ยตฺถุปปชฺชามิ ตสฺส กมฺมสฺส วาหสา.
- [๑๕] อนฺุโกมิ ผลํ อิกฺขํ ปุพฺเพ สุกตมตฺตโน
 ปริกฺขิตฺโต สุมลฺเลหิ สสณฺณาย^๒ อิทํ ผลํ.
- [๑๖] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิโรปยิ
 ทุคฺคตี นามิชา นามิ พุทฺธปฺปชายิทํ^๓ ผลํ.
- [๑๗] จตฺตุนฺนเต อุปาทาย จเปตฺวา วตฺตมานกํ
 ปญฺจ ราชสตา ตตฺถ นชฺชุปมสฺสนามกา.^๔
- [๑๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขิตา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา อุปุปลหตฺถิตฺโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ อุปุปลหตฺถิตฺยตฺเถราปทานํ.

^๑ ส. โลกนายกํ

^๓ จ., เท. ปุพฺผปฺปชายิทํ

^๒ จ., เท. ปุพฺผทานสฺสิทํ

^๔ จ., เท. นชฺชสมสฺสนามกา

๔. ปทปฺพชกตฺเถราปทานํ

- [๑๙] สิทฺธตถสฺส ภควโต ชาติปฺปมฺพมหาสิหํ
ปาเทสฺสุ สตฺต ปฺปฺพานิ หาสเณกิริตานิ^๑ เม.
- [๒๐] เตเน กมฺเมนหิ อชฺช อภิโภมิ นรามเร
ธารมิ อนฺติมํ เทหิ สมฺมาสมฺพุทฺธสาสนเ.
- [๒๑] จตฺตุนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปฺปมฺพภโรปยิ
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ ปฺปมฺพชฺชายิทํ ผลํ.
- [๒๒] สมฺนตคณฺฐนามาสฺสุ เตรส จกฺกวตฺติโน
อิตฺโต ปณฺจมเก กปฺเป จาตุรนต์ตา คณฺฐาธิปา.^๒
- [๒๓] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺนยา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปทปฺพชโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

จตฺตถํ ปทปฺพชกตฺเถราปทานํ.

๕. มุฏฺฐิปปุฬฺยตฺเถราปทานํ

- [๒๔] สุทฺธสฺสโนติ นามเณ มาลากาโร อหิ ตทา
อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ โลกเชฏฺฐํ นราสภํ.
- [๒๕] ชาติปฺปมฺพํ คเหตุวาน ปุชฺชียิ ปทฺมุตฺตรํ
วิสุทฺธจกฺขุ สุมโน ทิพฺพจกฺขุ สมชฺฌคํ.

[๒๖] เอติสฺสา พุทฺธปุชาย จิตฺตสฺส ปณฺธิหิ จ
กปฺปานิ สตสฺสสฺสํ ทุคฺคตี นฺุปปชฺชหิ.^๑

[๒๗] โสฬสาสีสุ ราชานเ เทวตฺตฺรสนามกา
จตฺตีสมฺหิ อิตเ กปฺเป จกฺกวตฺตีสํ มหพฺพลา.

[๒๘] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิกฺขณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา มุฏฺฐิปปุณฺณิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมนํ มุฏฺฐิปปุณฺณิยตฺเถราปทาน.

๖. อุทกปฐกตฺเถราปทาน

[๒๙] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ จจฺฉนฺตํ อนิลนฺชเส
จฺฆฏาสนนํ^๒ ชลิตํ อาทิตฺตํ หุตาสนน.

[๓๐] ปาณินา อุทกํ คยฺห อากาเส อุทฺธิเป อหํ
สมฺปฏฺฐิจฺฉิ มหาวีโร พุทฺโธ การุณิกो มยิ.^๓

[๓๑] อนฺตลิกฺเข จิตเ สตฺถา ปทุมตฺตฺรนามโก
มม สงฺกปฺปมณฺเฑาย อีมา คาทา อภาสถ.

[๓๒] อิมินา ทกฺทาเนน^๔ ปีตฺติอุปฺปาทเนน จ
ทุคฺคตี นฺุปปชฺชติ.

^๑ ฉ., เท. นฺุปปชฺชหิ

^๓ ฉ., เท. อสิ

^๒ สยา. จฆฏาสนน

^๔ อ. อิมินาทกฺทาเนน

- [๓๓] เตน กมฺเมน ทิปทินฺท โลกเชฏฺฐ นรasm
 ปตฺโตมฺหิ อจลํ จานํ หิตฺวา ชยปราชย์.
- [๓๔] สหสฺสราชนาเมน ตโย เต จกฺกวตฺติโน
 ปณฺจสญฺจิกปฺปสเต จาตุรนต์ตา ชนาธิปา.
- [๓๕] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุกทปฺปชโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

นญฺจํ อุกทปฺปชกตฺเถราปทานํ.

๗. นพมาลียตฺเถราปทานํ

- [๓๖] ปทุมุตตรพุทฺธสฺส โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
 ตินตฺถเร นิสินฺนสฺส อุปสนฺตสฺส ตาทิโน.
- [๓๗] นพมालํ คเหตุวาน พนฺธิตฺวา วิชนี อหํ
 พุทฺธสฺส อุปนาเมสี ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.
- [๓๘] ปฏิกฺคเหตุวาน สพฺพพญฺญ วิชนี โลกนายโก
 มม สงฺกปฺปมณฺเฑาย อิมํ คาทํ อภาสถ.
- [๓๙] ยถา เม กาโย นิพฺพาโย^๑ ปริพาโห น วิชฺชติ
 ตเถว ติวิชคฺคิหิ จิตฺตํ ตว วิมฺจุจฺจุ.

- [๔๐] สพุเพ เทวา สมาคณฺ์^๑ เย เกจิ ทุมนิสฺสิตา^๒
 สฺสสาม^๓ พุทฺธวณฺ์ หาสยนฺตญจ ทายกั.
- [๔๑] นิสินโน ภควา ตตฺถ เทวสงฆปรุกฺขโต
 ทายกั สมฺปหิเสนฺโต อีมา คาคา อภาสธ.
- [๔๒] อิมินา วิชนิทาเนน^๔ จิตฺตสฺส ปณฺธิหิ จ
 สพุพโต นาม นามเน จกฺกวตฺตี ภวิสฺสติ.
- [๔๓] เตน กมฺมาวเสเสน สุกฺกมฺULEน โจทิตो
 มาลฺูโต นาม นามเน จกฺกวตฺตี ภวิสฺสติ.
- [๔๔] อิมินา วิชนิทาเนน^๔ สมฺมานวิปฺULEน จ
 กปฺปสฺตสฺสสมฺหิ^๕ ทุคฺคตี นฺนุปฺปชฺชติ.
- [๔๕] ตีสฺกปฺปสฺสสมฺหิ สพุพตา อฏฺฐจฺตีส เต
 เอกุณฺตีสสฺสสฺเส อฏฺฐ มาลุตนามกา.
- [๔๖] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจฺเม
 จพภิกฺขุณา สจฺฉนิกตา กตฺถิ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิติถํ สุกํ อายสฺมา นพมาลียเ อโร อีมา คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ นพมาลียตุเถราปทาน.

^๑ ฉ.,เท. สมาคณฺ์

^๓ ฉ.,เท. สฺสสาม

^๕ เท. กปฺปสฺตสฺสสมฺปิ

^๒ ฉ.,เท. วนนฺสฺสิตา

^๔ ฉ.,เท. วิชนิทาเนน

๘. อาสนุปฏจายกตฺเถราปทาน^๑

- [๔๗] กานนํ วนโมคฺคยฺห อปฺปสทฺทํ นีรากุลํ
 สีหาสนํ มยา ทินนํ อตฺถทสฺสิสฺส ตาทิโน.
- [๔๘] มालหตฺถํ คเหตุวาน กตฺวา จ นํ ปทกฺขิณํ
 สตฺถารํ ปยิริปาสิตฺวา ปกฺกามิ อุตฺตรามุโข.
- [๔๙] เตน กมฺเมเน ทิปทินฺท โลกเชฏฺฐ นราสภ
 สนนฺิพฺพาเปมิ อุตฺตานํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา.
- [๕๐] อฏฺฐารส กปฺปสเต ยํ ทานมทฺที ตทา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ สีหาสนสฺสิทํ ผลํ.
- [๕๑] อิโต สตฺตกปฺปสเต สนนฺิพฺวาปกขตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๕๒] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺพิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อาสนุปฏจายโก^๒ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ อาสนุปฏจายกตฺเถราปทาน.

๘. พินาติทายกตุเถราปทาน

- [๕๓] หิมวณฺตสฺส อวิทุเร วสามิ ปณฺณสนฺนเร
 ฌาเสสฺส เคธมาปนฺโน เสยฺยสีโลวหิ^๑ ตทา.
 [๕๔] ขณฺมาลุลลุมฺพานิ^๒ พินาติตกฺกพานิ จ
 โกลํ ฆลฺลาคกํ เพลลลํ^๓ อาหตฺวา ปฏฺยชาติตํ.
 [๕๕] ปทุมุตฺตโร โลกวิทุ อาหุตีเน ปฏฺยคฺคโ
 มม สงฺกปฺปมณฺเฑยฺย อาคจฺฉิ มม สนฺติกํ.
 [๕๖] อุปาคตํ มหानาคํ เทวเทวํ นราสกํ
 พินาสิ ปคฺคเหตฺวาน ปตฺตมฺหิ โอกิริ อหํ.
 [๕๗] ปริภุญฺชิ มหาวิโร โตสยฺนโต มมํ ตทา
 ปริภุญฺชิตฺวาน สพฺพณฺณ อิมํ คาคํ อภาสธ.
 [๕๘] สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา พินาสิ เม อทา ตูวํ
 กปฺปานํ สตสฺสสฺสํ ทุคฺคตี นฺนูปปฺชฺชสิ.
 [๕๙] จริมํ วตฺตเต มยฺหํ ภาวา สพฺเพ สมฺมูหตา
 ฐาเรมิ อนฺติมํ เทหํ สมฺมาสมฺพุทฺธสาสเน.
 [๖๐] จตฺตปณฺณาสิตอ กปฺเป สฺมุชฺชลิสมฺวหโย^๔
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตฺตี มหพฺพโล.
 [๖๑] ปฏฺยสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺยจิเม
 จพฺปิณฺเฑยฺย สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ. เสยฺยสีโล จหํ เท. เสยฺยสฺโสโล จหํ^๓ ฉ., เท. พิลลํ^๒ ฉ., เท. ขณฺนตาลุลลุมฺพานิ^๔ ฉ., เท. สฺมุชฺชลิสมฺวหโย

อิตุถิ สุกฺกํ อายสฺมา พิฬาลิทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ พิฬาลิทายกตฺเถราปทานํ.

๑๐. เรณูปุชกตฺเถราปทานํ

- [๖๒] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ สตรํสีว ภาณุมํ
โอมาสฺเสนตํ ทิสฺวา สพุทฺธา อุมฺพราชวํ ปูริตํ.
- [๖๓] ปุรฺกขตํ สาวเกหิ สาคเรแนว^๑ เมทนี
นาคํ ปคฺคยฺห เรณฺหิ วิปสฺสิสฺสาภิโรปยิ.
- [๖๔] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ เรณฺมภิปุชยิ^๒
ทฺถคฺคตี นามิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลํ.
- [๖๕] ปณฺณตาสีสิโต กปฺเป เรณฺ นามาสิ ขตฺติโย
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตฺติ มหพฺพโล.
- [๖๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตุถิ สุกฺกํ อายสฺมา เรณูปุชโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ เรณูปุชกตฺเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺทหานํ

ภิกฺขทหายี ฌาณสณฺณียี หตฺถิโย ปทปฺปชโก
 มุญฺจิปฺปฬี อุทกโก นพมาลี อุปฺปฏฺจโก^๑
 พินฺนาลิทายี เรณู จ คาถาโย จ จ สฺสฺสจฺจ จ.

เอกาทสฺโม ภิกฺขทายีวคฺโค.

๑๒. มหาปรัวรวคโค

๑. มหาปรัวรวคเถรอปทาน^๑

[๑]	วิปสสี นาม ภควา
อฏฺฐสฏฺฐิจิสหสฺเสหิ	โลกเชฏฺฐโจ นราสโก
ปาวิสสิ พนฺธมฺ ตทา.
[๒]	นคฺรา อภินิฏฺขมฺม
อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ	อคมฺมี ^๒ ทิปเจตฺติยํ
อาหุตฺตินํ ปฏฺฐิคคหํ.
[๓]	จุลฺลาสีติสหสฺसानิ
อุปฏฺฐจหนฺติ สกุกจจํ	ยกุขา มยฺหํ อุปนฺตฺติเก
อินฺทวํ ติทฺธา คณฺหา.
[๔]	ภวฺนา อภินิฏฺขมฺม
สิรฺสา อภิวาเทสิ	ทุสฺสํ ปคฺคยฺหํ ตทา
ตณฺญาทาสี มฺहेสิโน.
[๕]	อโห พุทฺธา อโห ฐมฺมา
พุทฺธสฺส อานุกาเวน	อโห โน สตฺถุสฺมปทา
วสุธายํ ปกมฺปถ.
[๖]	ตณฺจ อจฺจริยํ ทิสฺวา
พุทฺธเช จิตฺตํ ปสาเทมิ	อพุทฺธํ โลมหํสนํ
ทิปทินฺทมฺหิ ตาทิเน.
[๗]	โสหํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา
สรณญฺจ อุปาคณฺธี	ทุสฺสํ ทตฺวาน สตฺถุโน
สามจฺโจ สปริชฺชโน.
[๘]	เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป
ทฺถุคฺคตี นาภิชานามิ	ยํ กมฺมมกฺกริ ตทา
พุทฺธปฺปูชายิทํ ผลํ.

[๙] อิตฺโต ปณฺณรเส กปฺเป โสฬสาสิสุ วาหนา^๑
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๑๐] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺุจิเม
 จพฺภิณฺญา สจฺฉิกิตา กตฺม พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทฺมํ อายสฺมา มหาปริวโร^๒ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปจฺม มหาปริวารตฺเถราปทาน.

๒. สุมงฺกลตฺเถราปทาน

[๑๑] อตฺถทสฺสี ชินวโร โลกเชฏฺโฆ นราสโก
 วิหารา อภินิภฺขมฺม ตพากํ อุปสงฺกมิ.

[๑๒] นฺหาตฺวา^๓ ปิตฺวา จ สมฺพุทฺโธ อุตฺตริเตว กจิวิโร
 อฏฺุจาสิ ภควา ตตฺถ วิโลเกนฺโต ทิสฺสทิสฺ.

[๑๓] ภวเน อุปวิภูจฺโห อทฺทสํ โลกนายกํ
 หฏฺุจเ หฏฺุเจน จิตฺเตน อปโปเจสิ^๔ อหํ ตทา.

[๑๔] สตรํสิว ไซฺตนฺตํ ปภาสนฺตํว กณฺจณํ
 นจฺเจ^๕ คีเต จ ยุตฺโตหํ ปณฺจจฺกตฺตริเยปิจ.^๕

[๑๕] ยํ ยํ โยนฺุปปชฺชามิ เทวตฺตํ อถ มานุสํ
 สพฺเพ สตฺเต อภิโมมิ วิบุโล โหติ เม ยโส.

^๑ หมดอายุ 12/06/2566
 ๑. น., เท. โสฬสาสุ สุวาหนา

^๓ น., เท. นฺหาตฺวา

^{๕-๕} น., เท. นจฺจคีเต ปยุตฺโตหํ ปณฺจจฺกตฺตริยมหิจ

^๒ น., เท. มหาปริวารโก

^๔ น., เท. อปโปเจสิ

- [๑๖] นโม เต ปุริสาชฌณ นโม เต ปุริสูตตม
 อตฺตานิ โตสยิตฺวาน ปเร โตเสสิ ตฺวํ มุนิ.
- [๑๗] ปริคฺคหิตฺวา^๑ นิสิตฺตฺวา หาสํ กตฺวาน สุพฺพโต
 อูปฏฺฐหิตฺวาน สมฺพุทฺธํ ตฺสิตํ อุปปชฺชหํ.
- [๑๘] โสฬสโต กปฺปสฺเต ทฺวินฺวา^๒ เอกจินฺติตา
 สตฺตรตฺนสมฺปนฺนา จกฺกตฺตี มหพฺพลา.
- [๑๙] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุมงฺคโล เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทฺติยํ สุมงฺคตฺเถราปทานํ.

๓. สรณคมนียตฺเถราปทานํ

- [๒๐] อุกฺกิณฺโณ เทวราชฺชนํ สงฺคาโม ปจฺจุปฏฺฐิจิตฺ^๓
 อโหสิ สมฺปพฺพุทฺโ^๔ มหาโฆโส อวตฺตถ.^๕
- [๒๑] ปทุมฺมตฺตโร โลกวิทู อาหุตฺติณํ ปฏฺฐิคฺคโ
 อนฺตลิกฺเข จิตฺโต สตฺถา สํเวเชสิ มหาชนํ.
- [๒๒] สพฺเพ เทวา อตฺตมฺนา นิภิตฺตฺกวจาฐา
 สมฺพุทฺธํ อภิวาทิตฺวา เอกคฺคาสีสุ ตาวเท.

^๑ ส. ปริคฺคห น., เท. ปริคฺคเห

^๒ น., เท. ทฺวินวเอกจินฺติตา

^๓ น., เท. สมฺปฏฺฐิจิต

^๔ ส., น. สมฺปพฺพุทฺโ

^๕ ส. ปวตฺตถ

- [๒๓] มยหิ สงกปฺปมณฺณาย วาจาสมิฏฺฐิรยิ
อนุกมฺปโก โลกวิทู นิพฺพาเปสิ มหาชน.
- [๒๔] ปทุฏฺฐจิตฺโต มนุโช เอกํ ปาณํ วิเหจยํ
เตน จิตฺตปฺปโทเสน อปายํ อุปปชฺชติ.
- [๒๕] สงฺคามสีเสน นาโคว พหุปาณเ วิเหจยํ
นิพฺพาเปถ สกํ จิตฺตํ มา หณฺณิตถ^๑ ปุณฺนปฺปนํ.
- [๒๖] ทฺวินฺหํปิ ยกฺขราชฺชนํ เสนาปิ สมิตา อหุ^๒
สรณญจ อุปาคณฺฐํ โลกเชฏฺฐํ สุตาทิน.
- [๒๗] สณฺญาเปตฺวาน ชนตํ อุทฺธริ^๓ ปน จกฺขมา
เปกฺขมาโนว เทเวหิ ปกฺกามิ อุตฺตรามุโข.
- [๒๘] ปจฺมํ สรณํ คณฺฐิ ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน
กปฺปานํ สตสฺสสํ ทุคฺคตี นฺนูปปชฺชหํ.
- [๒๙] มหาจฺนุทฺทินามา^๔ จ โสฬสาสุํ รเถสกา
ตีสกปฺปสฺสสมฺหิ ราชานอ จกฺกวตฺติโน.
- [๓๐] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สรรณคมนิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ สรรณคมนียตเถราปทาน.

^๑ ฉ.,เท. หณฺณิตโต

^๓ ฉ.,เท. ปทฺมทฺธริ

^๒ ฉ.,เท.,อิ. เสนา สา วิมฺหิตา อหุ

^๔ ฉ.,เท. มหาจฺนุทฺทินามา จ

๔. เอกาสนียตุเถราปทาน

[๓๑]	วรุโณ นาม นามเน
อุปปุจเปสึ สมพุทฺธ	เทวราชา อหิ ตทา
สโยคคพลวาทโน.
[๓๒]	นิพพุเต โลกนาถมฺหิ
ตุริยํ สพุพมาทาย	อดตทสฺสีทิปทุตฺตเม ^๑
อคมํ โพธิมุตฺตม.
[๓๓]	วาทีเตน จ นจฺเจน
สมมุขา วีย สมพุทฺธ	สพุพตาสมาหิโต ^๒
อุปปุจฺจิ โพธิมุตฺตม.
[๓๔]	อุปปุจฺจิตฺวา ตํ โพธิ
ปลลงฺกํ อากุชิตฺวาน	ธรรณฺฐปาทป
ตตถ กาลํ กโต อหิ.
[๓๕]	สกกมฺมาภิริทฺโธ
เตน จิตฺตปฺปสาเทน	ปสนฺโน โพธิมุตฺตเม
นิมฺมานํ อุปฺปชฺชหิ.
[๓๖]	สญฺญิ ตุริยสทฺสฺสานิ
มนุสฺเสสฺสุ จ เทเวสฺสุ	ปริวารเณติ มํ สทา
วตฺตมานํ ภวามเว.
[๓๗]	ติธคฺคิ ^๓ นิพพุตา มยฺหิ
ธารมิ อนฺติมํ เทหิ	ภวา สพุเพ สมฺมุตฺตา
สมฺมาสมพุทฺธสาสเน.
[๓๘]	สุพาหุ นาม นามเน
สตุตรตนสมฺปนฺนา	จตุตฺตีสาสุ ขตฺติยา
ปญฺจกปฺปสเต อิตโต.
[๓๙]	ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกิตา	วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

^๑ น.,เท.,อิ. อดตทสฺสีนรุตฺตเม

^๓ น.,เท.,อิ. ติวิธคฺคิ

^๒ น.,เท.,อิ. สมฺมุตฺตาสมาหิโต

อิตุถิ สุกฺมา อายสฺมา เอกาสนฺนิโย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถิ เอกาสนฺนิยิตฺเตราปทานํ.

๕. สวณฺณปฺปมฺยิตฺเตราปทานํ

- [๔๐] วิปสฺสี นาม ภควา โลกเชฏฺโฐ นราสโก
นิสินฺโน ชนกายสฺส เทเสสิ อมตํ ปทํ.
- [๔๑] ตสฺสาทํ ฐมฺมํ สุตฺวาน ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน
โสวณฺณปฺปผานิ จตฺตาริ พุทฺธสฺส อภีโรปยิ.
- [๔๒] สวณฺณฉทฺทํ อาสิ ยาวตา ปริสา ตทา
พุทฺธภา จ สวณฺณาภา อาโลโก วิปฺโล อหุ.
- [๔๓] อุทฺทคฺจิตฺโต สุมฺโน เวทชาโต กตญฺชลิ
ปีติสญฺชนโน^๑ เตสํ ทิฏฺฐมฺมสฺสขาวโ.
- [๔๔] อายาจิตฺวาน สมฺพุทฺธํ วนฺทิตฺวาน จ สุปฺพตํ
ปาโมชฺชํ ชนยิตฺวาน สกํ ภวนฺุปาวิสี.^๒
- [๔๕] ภวนฺิ^๓ อุปฺวิฏฺโฐหิ พุทฺธเสฏฺโฐ อณฺุสฺสริ
เตน จิตฺตปฺปสาเทน ตฺสิตํ อุปฺปชฺชหิ.
- [๔๖] เอกนฺวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมภีโรปยิ
ทฺถคฺติ นากิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. วิตฺติสญฺชนโน

^๒ ฉ.,เท.,อิ. ภวนฺุปากมึ

^๓ ฉ.,เท.,อิ. ภวเน

[๔๗] โสฬสาสีสุ ราชานโน เนมิสมมตนามกา
เตตาพีเส อิตโต กปเป จกกวตตี มหพพลา.

[๔๘] ปฏิสัมภิตา จตสโส วิโมกขาปี จ อฏฺฐิเม
จพภินฺนมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุวณฺณปุปฺผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ สุวณฺณปุปฺผิยตุเถราปทานํ.

๖. จิตกပ္พกตุเถราปทานํ

[๔๙] วสามิ ราชายตเน สามจฺโจ สปริชฺชโน
ปรีนิพฺพุเต ภควติ สีขิโน^๑ โลกพฺนฺธุโน.^๑

[๕๐] ปสนฺนจิตฺโต สุขโน จิตกํ อคฺมาสหํ
ตฺริยํ ตตฺถ วาเทตฺวา คณฺฐมัลลํ สโมกิริ.

[๕๑] จิตกมฺหิ ปุชฺชํ กตฺวาน วนฺทิตฺวา จิตกํ อหํ
ปสนฺนจิตฺโต สุขโน สกํ ภวนฺุปาคมึ.

[๕๒] ภวเน อฺปวิภูโจหํ จิตกပ္พชฺช^๒ อนฺุสฺสรี
เตน กมฺเมเน ทิปทินฺท โลกเชฏฺฐนฺรสาภ.

[๕๓] อนฺุภุตฺวาน สมฺปตฺติํ เทเวสุ มานฺุเสสุ จ
ปตฺโตมฺหิ อจลํ จานํ หิตฺวา ชยปฺราชยํ.

[๕๔] เอกตฺติเส อิตโต กปเป ยํ ปุပ္พมฺภโรปยิ
ทฺถคฺติ นากิขานามิ จิตกပ္พชายิทํ ผลํ.

- [๕๕] เอภุนตีเส กปฺปมฺหิ อิตโต โสฬส ราชนิ
 อุกคตา นาม นามเน จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
 [๕๖] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิตฺตา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
 อิตถิ สฺมํ อายสฺมา จิตกปฺชโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

นฏฺฐํ จิตกปฺชกตเถราปทาน.

๗. พุทธสยญกตเถราปทาน

- [๕๗] ยทา วิปสฺสิ โลกคฺโค อายุสงฺขารโมสฺสชิ
 ปจฺวี สมฺปกมฺปิตถ เมทนีชลเมขลา.
 [๕๘] โอคตํ^๑ วิตตํ^๑ มยฺหํ สุจฺิ^๒ จิตฺตํ ปปฺพจกํ^๒
 ภวนฺปิ ปกมฺปิตถ พุทฺธสฺส อายุสงฺขเย.
 [๕๙] ตาโส มยฺหํ สมฺปปฺนโน ภวเน สมฺปกมฺปิเต
 อูปปาโท นุ กิमतฺถาย อาโลโก วิปฺโล อหุ.
 [๖๐] เวสฺสวณฺโณ อิธาคมฺม นิพฺพาเปสิ มหาชนํ
 ปาณญุตํ^๓ ภยํ นตฺถิ เอกคฺคา โหถ สคารวา.^๔
 [๖๑] อโห พุทฺโธ อโห ฐมฺโม อโห โน สตฺถุสมฺปทา
 ยสฺมี อูปปชฺชมานสฺมี ปจฺวี สมฺปกมฺปติ.

หมดอายุ 12/06/2566

^{๑-๑} ฉ.,เท.,อิ. โอคตํ วิตตํ

^๓ ฉ.,เท.,อิ. ปาณญุต

^{๒-๒} ฉ.,เท.,อิ. สุวิจิตฺตาวุสฺสํ

^๔ ฉ.,เท.,อิ. สฺสํวตา

[๖๒] พุทธานุภาวํ กิตฺเตตฺวา กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหํ
อวเสสฺสํ กปฺเปสฺสํ กุสลํ กริตํ^๑ มยา.

[๖๓] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สณฺณมลภี ตทา
ทฺถคฺคตี นามิชา นามิ พุทฺธสณฺณายิทํ ผลํ.

[๖๔] อิตฺโต จุทฺทสกปฺปมฺหิ ราชา อาสี ปตาปวา
สมิโต นาม นามเนน จกฺกวัตฺตี มหพฺพโล.

[๖๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา พุทฺธสณฺณโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

สคฺคตมํ พุทฺธสณฺณกตฺเถราปทานํ.

๘. มกฺกสณฺณกตฺเถราปทานํ

[๖๖] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส สาวกา วนจาริโน
วิปฺปนญฺจา พุรหารณฺเณ อนฺธาว อนฺนุสฺสยเร.^๒

[๖๗] อนฺนุสฺสริตฺวา สมฺพุทฺธํ ปทุมุตฺตรนาคํ
ตสฺส เต มฺหิโน ปุตฺตา วิปฺปนญฺจา มหาวเน.

[๖๘] ภาวนา โอริหิตฺวาน อาคมี ภิกฺขุสนฺติเก^๓
เตสํ มคฺคณฺจ อาจิกฺขี โภชนณฺจ อทาสหํ.

^๑ จ.,เท. จริตํ

^๓ จ.,เท. ภิกฺขุสนฺติเก

^๒ ส. อนฺนุสฺสยเร

[๖๙] เตน กมฺเมน ทิปทินท^๑ โลกเชฏฺจ นราสภ
ชาติยา สตุตฺวสุเสน^๒ อรหตุตํ อปาปฺณิ.

[๗๐] สจกฺขุ นาม นามเณ ทฺวาทส จกฺกวตฺติโน
สตุตฺรตนสมฺปนฺนา ปญฺจกปฺปสเต อิตฺ.

[๗๑] ปฏฺิสมฺภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺจิเม
จพฺภิณฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถิ สุกฺมา อายสฺมา มคฺคสญฺญโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ มคฺคสญฺญกตฺเถราปทานํ.

๙. ปจจุปฏฺฐานสญญกตฺเถราปทานํ

[๗๒] อตฺถทสฺสิมฺหิ สุกเต นิพฺพุเต สมฺนนฺตฺรา
ยกฺขโยนี อฺปปชฺชี ยสํ ปตฺโต จหํ ตทา.

[๗๓] ทูลลทฺธํ วต เม อาสิ ทฺวปฺปภาตํ ทฺรฺฐจฺจิตํ
ยํ เม โภเค วิชฺชมาเน ปรีนิพฺพายิ จกฺขฺมา.

[๗๔] มม สงฺกปฺปมณฺเฑาย สาคโร นาม สาวโก
มมฺทฺธฺริตฺถกาโม โส อากณฺฉิ มม สนฺติเก.^๓

[๗๕] กิ นฺุ โสจฺสิ มา ภายิ จร ฅมฺมํ สุเมธส
อนฺุปฺปทินฺนา พุทฺธเณ สพฺเพสํ วิชฺชสมฺปทา.^๔

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ทฺวิปทินท

^๓ ฉ.,เท.,อิ. สนฺติกํ

^๒ ฉ.,เท. สตุตฺวสุโส

^๔ ฉ.,เท. พิชฺสมปทา

- [๗๖] โย เจ ปุชเยย สมพุทฐิ ติฏฺฐนฺตํ^๑ โลกนายกั
ธาคํ สาสปมตฺตมปิ นิพพุตสฺสาปิ ปุชเย.
- [๗๗] สเม จิตฺตปฺปสาทมฺหิ สมนํ ปุณฺณํ มหคฺคตํ
ตสฺมา ญฺปิ กริตฺวาน ปุเชหิ ชินธาคฺโย.
- [๗๘] สาครสฺส วโจ สุตฺวา พุทฺธญฺปิ โอกาสํ
ปญฺจ วสฺเส ปรีจรี มุนิโน ญฺปมุตฺตมํ.
- [๗๙] เตเน กมฺเมน ทิปทินฺท โลกเชฏฺฐ นราสก
สมปตฺตี อนฺโฆตฺวาน อรหตฺตํ อปาปฺณิ.
- [๘๐] ภูริปญฺญา^๒ จตฺตาริ สตฺตกปฺปสเต อิตฺโต
สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๘๑] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
จพฺพิณฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปจฺจุปฺปฺญจานสณฺณโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ปจฺจุปฺปฺญจานสณฺณกตฺเถราปทานํ.

๑๐. ขาติปฺุชกตฺเถราปทานํ

- [๘๒] ขายนฺตสฺส วิปสฺสิสฺส อาโลโก วิปฺโล อหุ
ปจฺวี จ ปกมฺปิตถ สสาครา สปพฺพตา.
- [๘๓] เนมิตฺตา จ วียากํสุ พุทฺโธ โลเก ภวิสฺสติ
อคฺโค จ สพฺพสตฺตานํ ชนตํ อุทฺธริสฺสติ.

^๑ อ. สิทธิตฺถ

^๒ ฉ., เท. ภูริปญฺญา จ

- [๘๔] เนมิตฺตานํ สุณิตฺวาน ชาติปฺปชฺชํ อากาสหํ
เอทิสสา ปุชฺชา นตฺถิ ยาทิสสา ชาติปฺปชฺชา.
- [๘๕] สํหริตฺวาน^๑ กุสลํ สกํ จิตฺตํ ปสาทยิ
ชาติปฺปชฺชํ กริตฺวาน ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๘๖] ยํ ยํ โยนุปปชฺชามิ เทวตฺตํ อถ มานุสํ
สพฺเพ สตฺเต อตีโตมฺหิ^๒ ชาติปฺปชฺชายิทํ ผลํ.
- [๘๗] ชาติโย มํ อุปฺภูจฺจนฺติ มม จิตฺตวसानุคฺคา
น เต สกฺโกนฺติ โกเปตฺตุ ชาติปฺปชฺชายิทํ ผลํ.
- [๘๘] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุชฺชมกริ ตทา
ทฺถคฺคตฺติ นามิชา นามิ ชาติปฺปชฺชายิทํ ผลํ.
- [๘๙] สุปาริจริยา นาม จตฺตตฺติส ชนาธิปา
อิตฺโต ตตฺติยกปฺปมฺหิ จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๙๐] ปฏฺฐิสฺสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
จพฺพิณฺณยา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ชาติปฺปชฺชโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ชาติปฺปชฺชกตฺตฺเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

ปรีวารสุมฺงคฺลยา^๑ สรณาสนปฺปฎฺธิกา^๒
จิตฺตปฺปชฺชํ พุทฺธสณฺณิ มคฺคปฏฺฐจฺฉานชาตินา
คาถาโย นวฺติ วุตฺตา คณฺดิกาโย วิภาวิทิตฺติ.

ทฺวาทสโม มหาปรีวารวคฺโค.

หมดอายุ 12/06/2566

^{๑-๑} จ.,เท. สงฺขริตฺวาน อี. สํสริตฺวาน

^๒ จ.,เท.,อี. อภิปภมิ

^๓ จ.,เท. ปรีวารสุมฺงคฺลา สรณาสนปฺปฎฺธิยา

๑๓. เสเรยฺยวคฺโค

๑. เสเรยฺยกตฺเถราปทาน^๑

- [๑] อชฺฌมายโก มนฺตธโร ตินฺนํ เวทาน ปารคฺค
อพฺภोगาเส จิตฺโต สนฺโต อทฺทสํ โลกนายกํ.
- [๒] สีหํ ยถา วนฺจโร พยคฺขมราชว นิตฺตสํ
ติธปฺปภินฺนมาตงฺคํ กุณฺชรว มเหสินฺ.
- [๓] เสเรยฺยกํ คเหตุวาน อากาเส อุกฺขิปี^๒ อหํ
พฺพุทฺธสฺส อานุกาเวน ปริวาระนฺติ สพฺพโส.^๓
- [๔] อธิฏฺฐหิ มหาวีโร สพฺพพญฺญ โลกนายโก
สมนฺตา ปุปฺผจฺจนํ^๔ โอภิรีสุ นราสภํ.
- [๕] ตโต सा ปุปฺผกญฺจกา อนฺโตวณฺณฺวา พหิมุขา
สตุตฺตาหํ จฺทนํ กตฺวา ตโต อนฺตรธายถ.
- [๖] ตณฺจ อจฺฉริยํ ทิสฺวา อพฺภุตฺตี^๕ โลมหํสนํ
พฺพุทฺธเช จิตฺตํ ปสาเทสี สุกเต โลกนายเก.
- [๗] เตน จิตฺตปฺปสาเทน สุกกมฺมเลน โจทิตโต
กปฺปานํ สตสฺสสฺส ทุคฺคตี นฺนปชฺชหํ.
- [๘] ปณฺณรสสฺสสฺสมหิ กปฺปานํ ปณฺจวีสติ
วิลามาลา^๕ สนามา จ^๕ จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

^๑ สย. นิกฺขิปี

^๒ จ., เท. ปุปฺผจฺจนาน

^{๓-๕} จ., เท. วิตมลา สนามา จ อ. จิตฺตมลา สนามา จ

^๒ ส. สพฺพโต

^๔ จ., เท. อพฺภุตฺตี

[๙] ปฏิสมภิกา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภภิกฺขณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุกฺมํ อายสฺมา เสเรยฺยกโร เอโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ เสเรยฺยกตุเถราปทาน.

๒. ปุ่ปผญปิยตุเถราปทาน

- [๑๐] หิมาวันตสฺส อวิทฺฐเร กุกฺกุโร^๑ นาม ปพฺพโต
 เวมชฺฌเม ตสฺส วสตี พุราหฺมโณ มนฺตปารคฺค.
- [๑๑] ปญฺจ สิสฺสสทฺธสฺสานิ ปริวาระนฺติ มํ สทา
 ปุ่ปผญฺจายี จ เต อาสํ มนฺเตสฺส จ วิสารถา.
- [๑๒] พุทฺโธ โลเก สมุปฺปนฺโน ตํ วิชานาถ โน ภวํ
 อสึตี พุยฺยชนานสฺส พตฺตีสวรลฺกขณา.
- [๑๓] พุยามปฺปโม ชินวโร อาทิจฺโจว วิโรจติ
 สิสฺसानํ วจันํ สุตฺวา พุราหฺมโณ มนฺตปารคฺค.
- [๑๔] อสฺสมา อภินิภฺขมฺม ทิสํ ปุ่จฺจติ สิสฺสเก^๒
 ยมฺหิ เทเส มหาวิโร วสตี โลกนายโก.
- [๑๕] ตาหํ ทิสฺวา^๓ นมสฺสิสฺสํ ชินํ อปฺปปฏิปฺกคฺลํ
 อุกคฺคจิตฺโต สุมโน ปุ่เชสี ตํ ตถาคตํ.

^๑ ส. กุกฺกุโร

^๒ สฺยา. พุราหฺมโณ

^๓ ฉ.,เท. ทิสํ อ. น. หิ ทิสฺวาน ปสฺสิสฺส

- [๑๖] เอถ สิสฺสา คมฺมฺสํสาม ทกฺขิณฺสํสาม ตถาคตํ
วนฺทิตฺวา สตุถุโน ปาเท โสณฺสํสาม ชินฺสาสนํ.
- [๑๗] เอกาหํ อภินิฏฺขมฺม พุยาธิ ปฏฺฐิณฺทํ อหํ
พุยาธินา ปิฬิตโต สนฺโต สาลนฺโต^๑ สยิตุํ คมฺมฺ.
- [๑๘] สพฺเพ สิสฺเส สมนเนตฺวา อปฺจุจฺฉิ เต ตถาคตํ
กิตฺติสํ โลกนาถสฺส คฺคุณํ ปรมพุทฺธิโน.
- [๑๙] เต เม ปุณฺณจา พุยากริณฺสุ^๒ ยถา ทสฺสาวิโน ตถา
สกุณจฺฉํ พุทฺธเสณฺณจฺฉํ ตํ ทสฺเสณฺณํ^๓ มม สมฺมุขา.
- [๒๐] เตสํหิ วจฺฉํ สุตฺวา สกํ จิตฺตํ ปสาทยิ
ปฺปฺเพหิ ญฺปิ กริตฺวาน ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๒๑] เต เม สิริริ ฌาเปตฺวา อคฺมํ พุทฺธสนฺติเก^๔
อณฺชลิ ปคฺคหิตฺวาน สตุถาริ อภิวาทยํ.
- [๒๒] ปฺปฺเพหิ ญฺปิ กริตฺวาน สุกตสฺส มเหสีโน
กปฺปานํ สตสฺสสฺสํ ทุคฺคตี ญฺปฺปชฺชหํ.
- [๒๓] จตฺตาทิสฺสสฺสสมฺหิ กปฺเป โสฬส ขตฺติยา
นาเมนคฺคิสมา^๕ นาม จกฺกวตฺติ มหพุพฺผลา.
- [๒๔] วิสกปฺปสฺสสมฺหิ ราชาโน จกฺกวตฺติโน
จฺฆวตฺติส มหิปฺตี.

[๒๕] ปฐิสมภิกขา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพภิกฺขณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ปุพฺผณฺปิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ทุตฺติยํ ปุพฺผณฺปิยตฺเถราปทานํ.

๓. ปายาสทหายกตเถราปทาน^๑

[๒๖] สุวณฺณวณฺณ^๒ สมฺพุทฺธํ พตฺตีสวรลฺกขณํ
ปวณา อภินิฺกฺขนฺตํ ภิกฺขุสงฺฆปฺรภฺกตํ.^๒

[๒๗] สหตฺถา^๓ กัสมฺปาภฺยิยา วทฺธเมตฺวา ปายสํ อหํ
อาหุตี ยิฏฺฐกาโม โส อูปเนสี พลี อหํ.^๔

[๒๘] ภควา ตมฺหิ สมเย โลกเชฏฺโง นราสโก
จงฺกมํ สุสมารุพฺโห อมฺพเร อนิลาเยเน.

[๒๙] ตณฺจ อจฺฉริยํ ทิสฺวา อพฺภุตํ โลมหํสนํ
จปยิตฺวา กัสมฺปาภฺยิ วิปสฺสี อภิวาทยิ.

[๓๐] ตูวํ พุทฺโธสิ^๕ สพฺพพณฺญํ สเทเวเก^๖ สหมานุเส^๖
อนุกมฺปํ อูปาทาย ปฏิกฺคณฺห มหามฺนิ.

[๓๑] ปฏิกฺคณฺหาสิ ภควา สพฺพพณฺญํ โลกนายโก
มม สงฺกปฺปมณฺเฑาย สตฺถา โลเก อนุตฺตโร.^๗

^๑ จ. เท. ปายาสทหายกตเถราปทาน

พิมพ์ที่ 12/06/2566

^{๒-๒} จ. เท. สุวณฺณวณฺณโน สมฺพุทฺโธ พตฺตีสวรลฺกขโน ปวณา อภินิฺกฺขนฺโต ภิกฺขุสงฺฆปฺรภฺกโต

^๓ จ. เท. มหจฺจา ^๔ สฺยา. อคฺมิ สมฺพลี อหํ ^๕ จ. เท. อ. เทโวสี

^{๖-๖} จ. เท. สเทเว สหมานุเส ^๗ จ. เท. อ. มหามฺนิ

[๓๒] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ทานมทธี ตทา
 ทุคฺคธี นานิขานามิ ปายาสสุส อิทํ ผลํ.

[๓๓] เอกตาฬิสิโต กปฺเป พุทฺโธ นามาสิ ขตฺติโย
 สดฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.

[๓๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปายาสทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ ปายาสทายกตฺเถราปทานํ.

๔. คนฺโธทกียตฺเถราปทานํ

[๓๕] นิสชฺช ปาสาทวเร วิปสฺสี อทฺทสํ ชินํ
 กกฺขํ วิลสหนฺตํ สพฺพพณฺณตฺตมนาสกํ.^๑

[๓๖] ปาสาทสฺสาวิทฺฐเร จ คจฺจติ โลกนายโก
 ปภา นิทฺฐาวเต ตสฺส สตรํสิมฺหิ นิพฺพุเต.^๒

[๓๗] คนฺโธทกํ จ ปคฺคยฺห พุทฺธเสฏฺฐํ สโมกิริ
 เตน จิตฺตปฺปสาเทน ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.

[๓๘] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ คนฺโธทกโมกิริ^๓
 ทุคฺคธี นานิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

^๑ ฉ., เท. สพฺพพณฺณํ ตมนาสกํ อ. สพฺพพณฺณตมนาสวํ

^๒ ฉ., เท. ยตา จ สตรํสินโน

^๓ ฉ., เท. คนฺโธทกโมกิริ

- [๓๙] เอกตฺตีสเ อีโต กปฺเป สฺคนฺโธ นาม ขตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.
- [๔๐] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิญญา สจฺฉิกตา กตฺติ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.
- อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา คณฺโฑทกฺโข โเถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ คณฺโฑทกฺโขตฺเถราปทาน.

๕. สมมุขาทวิกตเถราปทาน

- [๔๑] ชายมาเน วิปสฺสมฺหิ นิมิตฺตํ พฺยากริ อหํ
 นิพฺพาปยฺ^๑ จ ชนตํ พุทฺโธ โลเก ภวิสฺสติ.
- [๔๒] ยสฺมี จ ชายมานสฺมี ทสฺสหสฺสิ กมฺปติ
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฐมฺมํ เทเสติ จกฺขฺมา.
- [๔๓] ยสฺมี จ ชายมานสฺมี อาโลโก วิปฺโล อหุ
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฐมฺมํ เทเสติ จกฺขฺมา.
- [๔๔] ยสฺมี จ ชายมานสฺมี สริตาโย น สนฺทิสฺสุ^๒
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฐมฺมํ เทเสติ จกฺขฺมา.
- [๔๕] ยสฺมี จ ชายมานสฺมี อวีจิกฺคิ น ปชฺชลิ
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฐมฺมํ เทเสติ จกฺขฺมา.
- [๔๖] ยสฺมี จ ชายมานสฺมี ปกฺขิสงฺโฆ น สญฺจริ
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฐมฺมํ เทเสติ จกฺขฺมา.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท. นิพฺพาปยฺ

^๒ จ.,เท. สนฺทยฺ

- [๔๗] ยสฺมิณฺจ ชายมานสฺมี วาตกฺขนฺโธ น วายติ
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฌมฺมํ เทเสติ จกฺขุมา.
- [๔๘] ยสฺมิณฺจ ชายมานสฺมี สพฺพพรตนาณิ โชติสฺสุ^๑
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฌมฺมํ เทเสติ จกฺขุมา.
- [๔๙] ยสฺมิณฺจ ชายมานสฺมี สตฺตาสุํ ปทวิกกฺมา
 โส ทานิ ภควา สตฺถา ฌมฺมํ เทเสติ จกฺขุมา.
- [๕๐] ชาตมตฺโตว สมฺพุทฺโธ ทิสฺสา สพฺพา วิโลกยิ
 วาจาสมฺมุทีเรสิ เอสา พุทฺธาน ฌมฺมตา.
- [๕๑] สํเวชยิตฺวา ชนตํ ถวิตฺวา โลกนายกํ
 สมฺพุทฺธํ อภิวาทิตฺวา ปกฺกามิ ปาจินามุโข.
- [๕๒] เอกนฺวฺเต อิตฺโต กปฺเป ทุกฺคตํ นามิชานามิ
 ยํ พุทฺธมฺภิกฺโกมยิ โถมนาย อิทํ ผลํ.
- [๕๓] อิตฺโต นวฺตีกปฺปมฺหิ สมฺมุขาทวิกวฺหโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๕๔] ปจฺวีทฺนฺทฺภิกิ นาม เอกฺชนนวฺติมฺหิโต
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๕๕] อญฺจาสิตฺติมฺหิโต กปฺเป โอภาโส นาม ชตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๕๖] สตฺตาสิตฺติมฺหิโต กปฺเป สริตฺตจฺเจทฺทนวฺหโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.

- [๕๗] อคฺคินิพฺพาปโน นาม กปฺปานิ จฬสํติยา
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๕๘] ราชฯ วาตสโม นาม กปฺปานิ ปณฺจสํติยา
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๕๙] คติปจฺเจทโน นาม กปฺปานิ จุลลสํติยา^๑
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๖๐] รตนปฺปชฺชโล นาม กปฺปานิ เต อสํติยา
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๖๑] ปทวิกฺกมโน นาม กปฺปานิ เทว อสํติยา
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๖๒] ราชฯ วิโลกโน นาม กปฺปานิ เอกสํติยา
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๖๓] ‘คิริสโรติ’^๒ นาม กปฺเปสํติมุหิ ขตฺติโย
สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
- [๖๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จฬภิกฺขุณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา สมมุขาทวิโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ สมมุขาทวิกตเถราปทาน.

๖. กุสุมาสนียตเถราปทาน

- [๖๕] นครธมวตติยา อโหสิ พุราหุมนโธ ตทา
 ลกขณ อิตติหาเส จ สนิมณทุสเกฏฐเก.
- [๖๖] ปทโก เวยยากรโณ นิमितเต โกวิโท อหัง
 มนุเต จ สิสเส วาเจสี ตินุณ เวทาน ปารุญ
- [๖๗] ปณจ อูปปลหตุถาณิ ปิณฺณจยิ จปีตานิ เม
 อาหุตี ยินฺนุจกาโมหิ ปีตุมาตุสมาคเม.
- [๖๘] ตทา วิปสสี ภควา ภิกขุสงฺฆปรุภโต
 โอภาเสนฺโต ทิสสา สพฺพา อาคจฺฉติ นราสโก.
- [๖๙] อาสนิ ปณฺณเปตฺวาน นิมนติตฺวา มหามุณี
 สนฺถริตฺวาน ตํ ปุပ္ผิ อติเนสี สกํ ฃร.
- [๗๐] ยิ เม อตฺถิ สเก เคเห อามิสํ ปจฺจุปฺปจฺจิตํ
 ตาหิ พุทฺธสฺส ปาทาสี ปสนฺโน เสหิ ปาณิกิ.
- [๗๑] ภูตฺตาวิกาลมณฺเฑย^๑ ปุပ္ผหตฺถิ^๒ อทาสหิ
 อนฺโมทิตฺวาน สพฺพณฺณ ปกฺกามิ อุตฺตรามุโข.
- [๗๒] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยิ ปุပ္ผมทฺที ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ปุပ္ผทานสฺสิทํ ผลิ.
- [๗๓] อนนฺตรธา อิตฺโต กปฺเป ราชาทุ วรทสฺสโน
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๗๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กุสุมาสนฺนิโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ กุสุมาสนฺนิยตฺเถราปทาน.

๗. ผลทายกตฺเถราปทาน

[๗๕] อชฺฌายโก มนฺตโร ตินฺณํ เวทาน ปารคฺค
 หิมนฺตสฺสาวิทฺฐเร วสามิ อสฺสเม อหิ.
 [๗๖] อคฺคิหุตฺตยฺจ เม อตฺถิ ปุณฺทริกผลานิ จ
 ปุณฺณเก นิภฺชิปิตฺวาน ทุมคฺเค ลคฺคิตํ มยา.
 [๗๗] ปทุมุตฺตโร โลกวิทฺถุ อาหุติํ ปฏฺฐคฺคโห
 มมุทฺตริตฺถกาโม โส ภิกฺขนฺโต มมุปาคมิ.
 [๗๘] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ผลํ พุทฺธสฺสทาสหิ
 ปิตฺติสณฺชนโน^๑ มยฺหิ ทิฏฺฐจรมฺเม สุขาวโห.
 [๗๙] สุวณฺณวณฺโณ สมฺพุทฺโธ อาหุติํ ปฏฺฐคฺคโห
 อนฺตลิกฺเข จิตฺโต สตฺถา อิมํ คาถํ อภาสถ.
 [๘๐] อิมินา ผลทาเนน เจตนาปณฺธิหิ จ
 กปฺปานํ สตสฺสสฺสํ ทคฺคตี นฺนุปปชฺชติ.^๒

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. วิตฺติสณฺชนโน

^๒ ฉ., เท. นฺนุปปชฺชติ

- [๘๑] เตเนว สุกุมฺมฺเลน อนุภูตฺวาน สมฺปทา
ปตฺโตมฺหิ อจลํ จานํ หิตฺวา ชยปฺราชยํ.
- [๘๒] อิตฺโต สตฺตกปฺปสฺเต ราชา อาสี สุมงฺคโล
สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺวตฺติ มหพฺพโล.
- [๘๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อมฺมฺจิเม
จพฺพิณฺญา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตถํ สุกํ อายสฺมา ผลทายโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ ผลทายกตฺเถราปทานํ.

๘. ฅาณสญฺญิกตฺเถราปทานํ

- [๘๔] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ วสามิ ปพฺพตฺนตฺเร
ปฺพิณํ โสภณํ ทิสฺวา พุทฺธสฺเมจฺจ อนุสฺสรี.
- [๘๕] ฅาณเณ อุปฺนิธํ^๑ นตฺถิ สงฺคามํ^๒ นตฺถิ สตฺถุโน
สพฺพทรมมํ อภิญฺญาย ฅาณเณน อธิมฺจุจฺติ.
- [๘๖] นโม เต ปุริสาชฅณฺเณ นโม เต ปุริสฺสตฺตม
ฅาณเณน เต สโม นตฺถิ ยาวตา ฅาณมฺมตฺตมํ.
- [๘๗] ฅาณเณ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหํ
อวเสสฺสํ กปฺเปสฺสุ กุสลํ กริตํ^๓ มยา.
- [๘๘] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สญฺญมฺลภี ตทา
ทฺถคฺคตํ นาภิชานามิ ฅาณสญฺญายิทํ ผลํ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. อุปนิชา

^๓ ฉ.,เท. จริตํ

^๒ ฉ.,เท. สงฺขารํ

[๘๙] อีโต เตสตุตติกปเป^๑ เอโก ปุพฺผิปปุผิโย
 สตุตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวัตฺตี มหพฺพลโ.

[๙๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุกฺมา อายสฺมา ฌาณสญฺญโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ ฌาณสญฺญกตุเถราปทานํ.

๙. คณฺรปฺปํผิยตุเถราปทานํ^๒

[๙๑] สุวณฺณวณฺโณ ภควา^๓ วิปสฺสี ทกฺขิณารโห
 ปุรฺกฺขโต สาวเกหิ อารามา อภินิภฺขมิ.

[๙๒] ทิสฺวานหํ พุทฺธเสฏฺฐํ สพฺพญฺญุตํ^๔ อนาสวํ^๕
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน คตมคฺคํ^๕ อปฺปชยิ.

[๙๓] เตน จิตฺตปฺปสาเทน ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน
 หญฺโจ หญฺเจน จิตฺเตน ปุณ วนฺที ตถาคตํ.

[๙๔] เอกนวุเต อีโต กปฺเป ยํ ปุพฺผมภิโรปยิ
 ทุคฺคตํ นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๙๕] เอกตาฬิสีโต กปฺเป วรฺุณ^๖ นาม ขตฺติโย
 สตุตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวัตฺตี มหพฺพลโ.

^๑ น., เท. สตุตติกปมฺหิ
 หมายเหตุ 12/๑๖/25๖๐

^๓ น., เท. สมฺพุทฺโ

^๕ น., เท., อี. คณฺรปฺปํผิ

^๒ น., เท., อี. คณฺรปฺปํผิยตุเถราปทานํ

^{๔-๕} น., เท. สพฺพญฺญุตํ ตมฺนาสกํ

^๖ น., เท. จรฺโณ อี. วรฺุณ

[๙๖] ปฏิสมภิทา จตสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา คณฺหปฺปผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ คณฺหปฺปผิยตุเถราปทานํ.

๑๐. ปทุมปฺพกตุเถราปทานํ

[๙๗] หิมวณฺตสฺสาวิฑูเร โคตโม นาม ปพฺพโต
นानารุกฺเขหิ สยฺมจฺนโน มหาวุฑฺฒคณฺดาลโย.

[๙๘] เวมชฺฌมฺหิ จ ตสฺสาสิ อสฺสโม อภินิมฺมิโต
ปฺรกุขโต สลิสฺสเสหิ วสามิ อสฺสเม อหํ.

[๙๙] อายนฺตุ เม สิสฺสคณฺา ปทุมํ ออาหารนฺตุ เม
พุทฺธปฺปชฺชํ กริสฺสามิ ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.

[๑๐๐] เอวณฺติ เต ปฏิสฺสตุวา ปทุมํ อาหารีสุ เม
ตถา นิमितฺตํ กตฺวาคํ พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

[๑๐๑] สิสฺสเส ตทา สมานेतฺวา สารุกํ อนุสาสนํ
มา โข ตุมฺहे ปมชฺชิตฺถ อปฺปมาโท สุขาวโ.

[๑๐๒] เอวํ สมณฺุสาสิตุวา เต^๑ สิสฺสเส วจนฺกฺขเม
อปฺปมาทคฺคฺเณ ยุตฺโต ตทา กาลํ กโต อหํ.

- [๑๐๓] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ปุပ္พมภิโรปยี้
 ทุคฺคตී นากิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๐๔] เอกปณฺณาสกปฺปมฺหิ ราชา อาสี ชลุตฺตโม
 สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตī มหพฺพโล.
- [๑๐๕] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา ปทุมปฺปชโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ปทุมปฺปชกตฺเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺตทานํ

เสเรยฺยโก ปุပ္พณฺณปิ	ปายาโสทกิ ^๑ โทมโก ^๑
อาสนิ ผลสณฺณิ จ	คณฺธปทุมปฺปผิโย
ปณฺจตฺตฺรस्ता คาถา	คณฺธิตา อตฺถทสฺสสิภิ.

เตรสโม เสเรยฺยวคฺโค.

๑๔. โสภิตวคฺโค

๑. โสภิตตฺเถราปทาน

- [๑] ปทุมุตฺตโร นาม ชินो โลกเชฏฺโฆ นราสโม
มหโต ชนกายสฺส เทเสติ อมตํ ปทํ.
- [๒] ตสฺสาคํ วจนํ สุตฺวา วาจาสมิมุทิตํ
อญฺชลี ปคฺคเหตฺวาน เอกคฺโค อาสํ ททา.
- [๓] ยถา สมุทฺโท อุทธีนฺมคฺโค
เมรุ นคานํ ปวโร สิลฺลจฺโย
ตเถว เย จิตฺตวเสน วตฺตเร
น พุทฺธฌาณสฺส กลํ อุเปนฺติ เต.
- [๔] ฌมฺมวิธี จเปตฺวาน พุทฺโธ การุณิโก อีสิ
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตฺวา อีมา คาคา อฆาต.
- [๕] โย โส ฌาณํ ปกิตฺเตสิ พุทฺธมฺหิ โลกนายเก
กปฺปานํ สตสฺส^๑ ทุคฺคตี โส น คจฺจติ.
- [๖] กิเลเส ฌापยิตฺวาน เอกคฺโค สฺสมาหิตो
โสภิตो นาม นามเน เหลสฺสติ สตฺถุสาวโก.
- [๗] ปญฺญาเส กปฺปสฺสสมฺหิ สตฺเตवासฺสุ สมฺมคฺตา^๒
สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๘] กิเลสา ฌापิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๙] ปฏิสมภิทา จตสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุํ आयสฺมา โสภิตอฺ เถโร อีมา คากาโย อภาสิตถาติ.

ปจฺมํ โสภิตตเถราปทาน.

๒. สุตสสนตเถราปทาน

- [๑๐] วิตุถตาย^๑ นทียา ตีเร ปิลกฺขุ ผลิโต^๒ อหุ
 ตาหํ รุกฺขํ คเวสนฺโต อทฺทสํ โลกนายกํ.
- [๑๑] เกตกํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา วณฺณฺเฏ เจตฺวานหํ ตทา
 พุทฺธสฺส อภีโรเปสี
- [๑๒] เยน ฌาเณน ปตฺโตติสิ ตํ ฌาณํ อภิปฺมุเชสี^๓
 อจฺจุตํ อมตํ ปทํ พุทฺธเสฏฺฐจฺ มหามนิ.
- [๑๓] ฌาณมฺหิ ปุชฺชํ กตฺวาน ปิลกฺขุ อทฺทสํ อหํ
 ปฏฺฐิตทฺโรมฺหิ ตํ สณฺณ^๔ ฌาณปฺมุชายิทํ ผลํ.
- [๑๔] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภีโรปยิ
 ทฺฤคฺคตี นาทิชานามิ ฌาณปฺมุชายิทํ ผลํ.
- [๑๕] อิตฺโต เตรสกปฺมุหิ ทฺวาทสาสุํ พลฺลคฺคตา^๕
 สตฺตฺรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตํ มหาพฺพลา.

- [๑๖] ปฏิสมภिता จตสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุทสุสโน เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ สุทสุสนตฺตฺเถราปทานํ.

๔. จนฺตพฺพชกตฺตฺเถราปทานํ

- [๑๗] จนฺตภากานทีตีเร อโหสี กิณฺโณโร ตทา
 ปุปฺผภักโข จหํ อาสี ปุปฺผานํ^๑ วสโน อหํ.^๒
 [๑๘] อตฺถทสฺสี ตุ ภควา โลกเชฏฺโง นราสโก
 ปวนคฺเคน^๓ นียยาสิ^๔ หังสราชา อมฺพเร.
 [๑๙] นโม เต ปุริสาชฌมฺ จิตฺตํ เต สุวิโสธิตํ
 ปสนฺนมุขวณฺโณสิ วิปฺปสนฺนมุขินฺทริโย.
 [๒๐] โอโรหิตฺวาน อากาสา ฐิริปณฺโณ สุเมธโส
 สงฺฆาฏี ปตฺถริตฺวาน ปลฺลงฺเกน อุปาวิสิ.
 [๒๑] วิสินํ จนฺตนาทาย อคฺมาสี ชินฺนติเก^๕
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธสุส อภิโรปยี.
 [๒๒] อภิวาเทตฺวาน สมฺพุทฺธํ โลกเชฏฺโง นราสกํ
 ปาโมชฺชํ ชนยิตฺวาน ปกฺกามี อุตฺตรามุโข.
 [๒๓] อฏฺฐารส กปฺปสเต จนฺตํ ยํ อปฺปชยี
 ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^{๑-๑} จ.,เท. ปุปฺผานิ วสโน ตทา

^๓ อ. นียยาติ

^๒ จ.,เท. วิปฺนคฺเคน

^๔ จ.,เท. ชินฺนติกํ

[๒๔] จตุทฺทเส กปฺปสเต อิตฺ อาสีสุ เต ตโย
โรหิณี^๑ นาม นามเน จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

[๒๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา จนฺทนปฺปชโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ จนฺทนปฺปชกตุเถรปทานํ.

อฏฺฐมภาณวโร.

๔. ปุ่ผลทนียตุเถรปทานํ

[๒๖] สุนฺนโท นาม นามเน พฺราหฺมโณ มนฺตปารคฺคู
อชฺฌายโก ยาจโยโค วาชเปยฺยํ อयाชยิ.

[๒๗] ปทุมฺตฺตโร โลกวิฑู อคฺโค การุณฺโโก อีสิ
ชนฺตํ อนุกมฺปนฺโต อมฺพเร จงฺกมิ ตทา.

[๒๘] จงฺกมิตฺวาน สมฺพุทฺโธ สพฺพญฺญ โลกนายโก
อปฺปมาณฺ^๒ นีรฺุปริ.^๒

[๒๙] วณฺเณ จิตฺวาน ปุ่ผลานิ พฺราหฺมโณ มนฺตปารคฺคู
สพฺเพ สิสฺเส สมานेतฺวา อากาเส อุกฺขิปาปยิ.

- [๓๐] ยาวตา นครี อาสิ ปุ่ปฺผาณํ จทณํ ตทา
 พุทฺธสฺส อานุภาเวน สุตฺตาหํ น วิจจฺจน.
- [๓๑] เตเนว สุกุมฺมฺเลน อนฺุโมตฺวาน สมฺปทา
 สพฺพาสเว ปริณฺมาย ตินฺนฺเณ โลเก วิสฺตติกํ.
- [๓๒] เอการเส^๑ กปฺปสฺเต ปณฺจตฺตีสาสุ ขตฺติยา
 อมฺพริสฺสนามา เต จกฺกวตฺตีสํ มหพฺพลา.
- [๓๓] ปฏฺิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺิจเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ आयสฺมา ปุ่ปฺผจทณฺิโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ ปุ่ปฺผจทณฺิยนฺตฺเถราปทานํ.

๕. รโหสณฺณิกตฺเถราปทาน^๒

- [๓๔] หิมวณฺตสฺสาวิฑูเร วสโก นาม ปพฺพโต
 ตสฺมี ปพฺพตปาทมฺหิ อสฺสโม อาสิ มาปิโต.
- [๓๕] ตีนฺิ สิสฺสสฺสหาสนิ วาเจสี พฺราหฺมณฺเณ ตทา
 สํสาวิตฺวาน^๓ เต สิสฺสเส เอกมฺนตํ อุปาวิสี.
- [๓๖] เอกมฺนตํ นิสฺสีทิตฺวา พฺราหฺมณฺเณ มนฺตปารคฺค
 พุทฺธเวสฺส^๔ คเวสนฺโต ญาเณ จิตฺตํ ปสาทยิ.

^๑ สี. เอกาทเส

^๓ ฉ.,เท. สํหิตฺวาน อี. สํสาเวตฺวาน

^๒ ฉ.,เท. รโหสณฺณิกตฺเถราปทานํ

^๔ ฉ.,เท. พุทฺธเวทํ

[๓๗] ตตฺถ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา นิสีทึ ปณฺณสนฺนเร
ปลฺลงกํ อามุชิตฺวาน ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.

[๓๘] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ สญฺญมฺลภี ตทา
ทฺถคฺคตึ นามิขานามิ ฅาณสญฺญายิทํ ผลํ.

[๓๙] สตฺตวิสมฺหิ^๑ กปฺปมฺหิ ราชา สิริโร อหุ
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตึ มหพฺพโล.

[๔๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตึ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา รโหสณฺณโก^๒ เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ปญฺจมํ รโหสณฺณิกตฺเถราปทานํ.

๖. จมฺปกปฺปํผิยตุเถราปทานํ

[๔๑] กณิการวฺ ชฺชิตนฺตํ นิสินฺนํ ปพฺพตนฺตเร
โอภาเสนฺตํ ทิสสา สพฺพา โอสธึ วีย ตารกํ.

[๔๒] ตโย มาณวกา อาสุํ สเก สิปฺเป สฺสิกฺขิตา
ขาริการิ คเหตฺวาน อเนวฺนติ มม ปจฺจโต.

[๔๓] ปุณฺณเก สตฺต ปุปฺพานิ นิกฺขิตฺตานิ ตปสฺสินา
คเหตฺวา ตานิ ฅาณมฺหิ เวสฺสกุสฺสากิโรปยิ.

[๔๔] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมฺภิโรปยิ
ทฺถคฺคตึ นามิขานามิ ฅาณปฺปายิทํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. สตฺตวิสฺติ

^๒ ฉ., เท. รโหสณฺณโก

[๔๕] เอกุณตีสกปฺปมฺหิ วิหตาภาสนามโก^๑
 สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.

[๔๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺภูจิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา จมฺปกปฺปผิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ณฺฐจํ จมฺปกปฺปผิยตุเถราปทานํ.

๗. อตฺถสหนฺตสฺสกตฺเถราปทานํ

[๔๗] วิสาธมาเพ อาสินฺโน อทฺทสํ โลกนายกํ
 ขีณาสวํ พลปฺปตฺตํ ภิกฺขุสงฺฆปฺรภุชตํ.

[๔๘] สตฺสทฺสสา เตวิชฺชา จพฺภิณฺณา มหิทธิกา
 ปรีวาเรณฺติ สมฺพุทฺธํ โก ทิสฺวา นปฺปสึทติ.

[๔๙] ฌาเณ อุปฺนิชา ยสฺสณ วิชฺชติ สทฺเวเก
 อนนฺตฌาณํ สมฺพุทฺธํ โก ทิสฺวา นปฺปสึทติ.

[๕๐] ฌมฺมกายญฺจ ทิเปณฺติ^๒ เกวลํ รตนากํ
 วิโกเปตฺตุ^๓ น สกฺโกณฺติ โก ทิสฺวา นปฺปสึทติ.

[๕๑] อีมาหิ ตีหิ คาทาหิ นารโท ปุรคจฺฉิ^๔ โส
 ปทฺมุตฺตรํ ถวิตฺวาน สมฺพุทฺธํ อปฺราชิตํ.

^๑ ฉ.,เท. วิปฺลภาสนามโก

^๒ ฉ.,เท. ทิเปณฺตํ

^๓ ฉ.,เท. วิกฺกเปตฺตุ

^๔ ส.,อ. สรคจฺฉิโย ฉ.,เท. นารโทหฺวยวจฺฉโล

- [๕๒] เตน จิตตปฺปสาเทน พุทฺธสฺสณฺณวเนน จ
กปฺปานิ สดสฺสหสฺสํ ทุคฺคตี ญฺูปปชฺชหิ.^๑
- [๕๓] อิตฺโต ตีเส กปฺปสฺสเตสุ มิตฺโต นาม ชตฺติโย
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
- [๕๔] ปฏฺิสมภิกฺขา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
จพภิกฺขุณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อตฺถสฺสทสฺสโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตุตฺตมํ อตฺถสฺสทสฺสกตุเถราปทาน.

๘. เอกร์สนียตุเถราปทาน^๓

- [๕๕] นารโท อิติ นามเน^๔ เกสโว อิติ มํ วิทฺ
กุสลากุสลํ เอสํ อคมํ พุทฺธสฺสนฺติกํ.
- [๕๖] เมตฺตจิตฺโต การุณฺนิโก อตฺถทสฺสี มหามุณี
อสุสสาสนฺนฺโต สตุเต โส ฌมมํ เทเสติ จกฺขมา.
- [๕๗] สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา สีเร กตฺวาน อญฺชลึ
สตุถารํ อภิวาเทตฺวา ปกฺกามี ปาจินามุโข.
- [๕๘] สตุตฺตรเส กปฺปสฺสเต ราชา อาสิ มหิปปติ
อมิตฺตตปฺโน^๕ นาม จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.

^๑ อ. ญฺูปปชฺชถ

^๒ อ. สฺสสิทฺธิโต

^๓ ฉ., เท. เอกปสาทนียตุเถราปทาน อ. เอกทสนีย

^๔ ฉ., เท. เม นาม

^๕ ฉ., เท. อมิตฺตตปโน นาม อ. อมิตฺตทวาสนโน นาม

[๕๙] ปฏิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา เอกธฺสนิโย^๑ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ เอกธฺสนิยตฺถเธาปทานํ.

๕. สาลทายกตฺถเธาปทานํ^๒

[๖๐] มิคราชา ตทา อาสี อภิชาโตสุ^๓ เกสรี
 คิริทฺตุคํ คเวสนโต อทฺทสํ โลกนายกํ.
 [๖๑] อยํ ญฺ โข มหาวิโร นิพฺพาเปติ มหาชนํ
 ยนฺนุนิม^๔ อฺอุปาสเยยํ เทวเทวํ นราสภํ.
 [๖๒] สาขํ สาลสฺส ภณฺชิตฺวา สโกฏฺ^๕ ปุปฺผมาหรี
 อฺปนฺตวาน สมฺพุทฺธํ อทาสี ปุปฺผมุตฺตมํ.
 [๖๓] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิโรปยํ
 ทฺตุคตฺติ นภิชานามิ ปุปฺผทานสฺสิทํ ผลํ.
 [๖๔] อิตฺโต จ นวเม กปฺเป วิโรจนสนามกา
 ตโย อาสีสุ ราชานอ จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
 [๖๕] ปฏิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

^๑ จ., เท. เอกปสาหนิโย

^๓ จ., เท., อ. อภิชาโตว เกสรี

^๕ จ., เท. สโกส

^๒ จ., เท., อ. สาลปุพฺผทายกตฺถเธาปทานํ

^๔ จ., เท., อ. ยนฺนุนานํ

อิตฺถิ สุกฺมา อายสฺมา สาลทายโก^๑ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นมํ สาลทายกตฺเถราปทาน.

๑๐. ผลทายกตฺเถราปทาน^๒

- [๖๖] ปโรธโก^๓ ตทา อาสี ปริมาณูปโรธโก^๔
ปพฺภาเร เสยฺยํ กปฺเปมิ อวิทฺฐเร สิชฺชิตฺถโน.
- [๖๗] สายํ ปาตณฺจ ปสฺสามิ พุทฺธํ โลกคฺคณายกํ
เทยฺยธมฺโม จ เม นตฺถิ ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.
- [๖๘] ปิยาลผลมาทาย อคมํ พุทฺธสฺสนฺตํ
ปฏฺิคฺคเหสิ ภควา โลกเชฏฺโง นราสโก.
- [๖๙] ตโต ปริ อฺปาทาย ปวาริ^๕ ตํ วินายกํ
เตน จิตฺตปฺปสาเทน ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๗๐] เอกตฺตีสเ อโต กปฺเป ยํ ผลํ อทฺทํ อหํ
ทฺคฺคตฺติ นาทิชานามิ ผลทานสฺสํ ผลํ.
- [๗๑] อโต ปณฺณรเส กปฺเป ตโย^๖ อาสีสุ มาลภิ^๖
สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๗๒] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

^๑ หมายเหตุ 12/06/2566
ฉ.,เท. สาลปฺปทายโก

^๓ ฉ.,เท. ปาราวโต

^๕ ฉ.,เท. ปริจาริ อ. ปริวาริ

^๒ ฉ.,เท. ปิยาลผลทายกตฺเถราปทาน

^๔ ฉ.,เท. ปรีอนุปโรธโก

^{๖-๖} ฉ.,เท. ตโย อาสุ ปิยาลิโน

อิตุถิ สุกิ อายสุมะ ผลทายโก^๑ เถโร อิมะ คาทาโย
อภาสิตุถาติ.

ทสมิ ผลทายกตุเถราปทาน.

ตสสุททาน

โสภิตสฺทสฺสนโน จ	จนฺทโน ปุပ္ผณฺทโน
รโห จมฺปกปฺปฬิ จ	อตฺถสนฺทสฺสเกณ จ.
เอกรสี ^๒ สาลทโท	ทสโม ผลทายโก
คาทาโย สตุตติ เทว จ	คณฺเฑาโย วิภาวสีติ.

จุททสโม โสภิตวคฺโค.

๑๕. จตุตวกุโค

๑. อธิจตุตยตุเถราปทาน^๑

- [๑] ปรีนิพพุเต ภควติ อตฺถทสฺสึนรุตฺตเม
จตุตฺตาติจตุตฺ^๒ กาเรตฺวา ญฺปนฺนํ อภิโรปยิ.
- [๒] กาเลน กาลํ อากนฺตฺวา นมสฺสึ โลกนํายกํ
ปฺปผจฺจนํ กตฺวาน จตุตฺตมํ อภิโรปยิ.
- [๓] สตฺตฺรเส กปฺปสฺเต เทวราชฆมการยิ
มนุสฺสสฺสํ น คจฺฉามิ ญฺปนฺนํ ชายิตํ ผล.
- [๔] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อธิจตุตฺติโย^๓ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ อธิจตุตฺยตุเถราปทาน.

๒. ฌมฺภาโรปกตุเถราปทาน

- [๕] นิพพุเต โลกนาถมฺหิ ฌมฺมทสฺสึนราสภ
อาโรเปสฺสิ ราชตฺถมฺภํ พุทฺธเสฏฺฐจฺจสฺส เจติเย.
- [๖] นิสฺเสณี มาปยิตฺวาน ญฺปนฺนํ สมารุหิ
ชาติปฺปญฺญํ คเหตฺวาน ญฺปนฺนํ อภิโรปยิ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท. อติจตุตยตุเถราปทาน

^๒ ส.,อ. จตุตฺตาติจตุต

^๓ จ.,เท. อติจตุตฺติโย

- [๗] อโห พุทฺธา อโห ฐมฺมา อโห โน สตฺถุสสมุปฺพา
 ทฺถคฺคํ นานิกานามิ ญฺูปปฺปฺชายิทํ ผลํ.
- [๘] จตุทฺถเต อิตฺโต กปฺเป ญฺูปสิขสฺสนามกา
 โสฬสาสีสุ ราชานโน จกฺกวัตฺตํ มหาพฺพลา.
- [๙] ปฏฺฐิสมฺภาทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
 ฉพฺภิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ฅมฺภาโรปโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺถติยํ ฅมฺภาโรปกตฺถเถราปทานํ.

๓. เวทิการกตฺถเถราปทานํ

- [๑๐] นิพฺพุเต โลกนาถมฺหิ ปิยทสฺสสินฺรุตฺตเม
 ปสฺนุนจิตฺโต สุมโน พุทฺธเวทิมกาสหํ.^๑
- [๑๑] มณฺีหิ ปรีวาเรตฺวา อกาสิมฺหมุตฺตมํ^๒
 เวทิกาย มหํ กตฺวา ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๑๒] ยํ ยํ โยนฺนูปปชฺชามิ เทวตฺตํ อถ มานุสํ
 มณฺี ฐาเรนฺติ อากาเส ปฺญญมกมฺมสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๓] โสฬสฺสิตฺโต กปฺปสฺเต มณฺิปปภาสฺสนามกา
 พตฺตีสาสีสุ^๓ ราชานโน จกฺกวัตฺตํ มหาพฺพลา.

^๑ ฉ., เท. มุตฺตเวทิมกาสหํ

^๓ ฉ., เท. จตฺตีสาสี

^๒ ฉ., เท. อกาสิ เวทิมุตฺตมํ

[๑๔] ปฏิสัมภิตา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณฺมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เวทิการโก เถโร อีมา คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ เวทิการกตุเถราปทาน.

๔. สปริวาริยตุเถราปทาน

[๑๕] ปทุมุตฺตโร นาม ชินฺโ
 ชลิตฺวา อคฺคิกฺขนฺธโร โลกเชฏฺโห นราสโก
 สมฺพุทฺโธ ปริณิพุทฺโต.

[๑๖] นิพุทฺเต จ มหาวิเร ญโป วิตฺถาริโก อหุ
 ญฺปทตฺต^๑ อฺปฏฺฐเจนฺติ ชาติฺเตเห วรุตฺตเม.

[๑๗] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน อกั^๒ จนฺทนเวทิกํ
 ทิยติ ฐปคฺชนฺธโร^๓ จ ญฺปานุจฺฉวิกั^๔ ตทา.

[๑๘] ภเว นิพุทฺตตมานมฺหิ เทวตฺเต อถ มานุเส
 โอมตฺตํ เม น ปสฺสามิ ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๑๙] ปญฺจทเส กปฺปสฺเต อิตฺโต อฏฺฐ ชนา อหุ
 สพุเพ สมตฺตนามา เต จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๒๐] ปฏิสัมภิตา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณฺมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สปริวาริโย เถโร อีมา คาคาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ สปริวาริยตุเถราปทาน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ส. อโหระตตํ ฉ., เท. ทูโรโตว อ. ญฺป รตฺตํ

^๒ ฉ., เท. ทิสฺสติ ฐปคฺชนฺธโร

^๓ ฉ., เท. ญฺปานุจฺฉวิกโก

- [๒๘] อิมินา สุชกฺขเมน เจตนาปณฺธิหิ จ
 สมฺปตฺตี อนุโมทวาน ทุกฺขสฺสนตํ กริสฺสติ.
 [๒๙] ปสนฺนมุขวณฺโณมฺหิ เอกคฺโค สฺสฺมาหิโต
 ฐาเรมิ อนุตฺตมํ เทหิ สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน.
 [๓๐] อิตฺโต กปฺปสฺเต อาสี ปริปุณฺโณ^๑ อนุนโก
 ราชา สมฺปสฺสนโน^๒ นาม จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
 [๓๑] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฌพฺภิกฺขณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อนุโลมทายโก^๓ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ อนุโลมทายกตฺเถราปทาน.

๗. มคฺคทายกตฺเถราปทาน

- [๓๒] อุตฺตริตฺวาน นทิกํ วนํ คจฺฉติ จกฺขฺมา
 ตมทฺทสาสี สมฺพุทฺธํ สิทฺธตฺถํ วรลฺกฺขณํ.
 [๓๓] กุทฺทาลปิฏกมาทาย^๔ ทสมํ กตฺวาน ตํ ปถํ
 สตฺถาริ อภิวาเทตฺวา สกํ จิตฺตํ ปสาทยิ.
 [๓๔] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺกํ ตทา
 ทุคฺคตํ นาภิชานามิ มคฺคทานสฺสทํ ผลํ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. ปริปุณฺณ อนุนเก

^๓ ทย. อนุเลปทายโก

^๒ ฉ.,เท.,อิ. สพฺพคฺคฺสน นาม

^๔ ฉ.,เท. กุทฺทาลปิฏกมาทาย

[๓๕] สดตปณณาสกปฺปมฺหิ เอโก อาสี ชนาธิโป
 นามเน สุปฺปพฺพุโรติ นายโก โส นริสฺสโร.

[๓๖] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา มคฺคทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

สตุตมํ มคฺคทายกตฺเถราปทานํ.

๘. ผลกทายกตฺเถราปทานํ

[๓๗] ยานกาโร ปุเร อาสี ทารุกมฺเม สฺสิกฺขิโต
 จนฺทเนน^๑ ผลกํ กตฺวา อทาสี โลกพฺนฺธุโน.

[๓๘] ปภาสติ อิทํ พุยมหํ สุวณฺณสฺส สฺสนิมฺมิตํ
 หตฺถิยานํ อสฺสยานํ ทิพฺพยานํ อุปฏฺฐิจิตํ.

[๓๙] ปาสาทา สิวิกา เจว นิพฺพตฺตนฺติ ยทิจฺฉกํ
 อกฺขมฺภี^๒ รตนํ มยฺหํ ผลกสฺส อิทํ ผลํ.

[๔๐] เอกนฺวเต อิโต กปฺเป ผลกํ ยํ อหํ ททึ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ผลกสฺส อิทํ ผลํ.

[๔๑] สดตปณณาสกปฺปมฺหิ จตุโร ภาวนิมฺมิตา^๓
 สดตฺรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

^๑ จ.,เท. จนนํ อี. จนนผลกํ

^๒ จ.,เท. อกฺขพฺภี อี. อกฺโขภี

^๓ จ.,เท. นิมฺมิตาวุทยา

[๔๒] ปฐิสมภิทา จตสโส วิโมกขาปี จ อฏฺฐิเม
จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ผลกทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ ผลกทายกตฺเถราปทานํ.

๙. วัฏสกีตเถราปทาน

[๔๓] สุขเมโธ นาม นามเนน สยมญฺญ อปราชิตो
วิเวกมณฺฑพฺรหฺมโต อชฺโฌคาคี มหาวนํ.

[๔๔] สลหิํ ปุปฺพิตํ ทิสฺวา คณฺฐิตฺวาน^๑ วัฏฺสกํ
พุทฺธสฺส อภิโรเปสี สมนฺุชา โลกนายกํ.

[๔๕] ดีสกปฺปสทฺสสมฺหิ ยํ ปุปฺผมภิโรปยี
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๔๖] อุณฺวิเส กปฺปสเต โสฬสาสีสุ^๒ นิมฺมิตา^๒
สทฺตตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

[๔๗] ปฐิสมภิทา จตสโส วิโมกขาปี จ อฏฺฐิเม
จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา วัฏฺสกีโย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

นวมํ วัฏฺสกีตเถราปทานํ.

๑๐. ปลุลงกทายกตุเถราปทาน

- [๔๘] สุเมธสุส ภควโต โลกเชฏฐสุส ตาทิโน
 ปลุลงโก หิ มยา ทินโน สอตุตรสปัจจนโท.
- [๔๙] สตุตรตนสมปนโน ปลุลงโก อาสิ โส ตทา
 มม สงกปฺปมณฺเฑน นิพฺพตฺตติ สทา มม.
- [๕๐] ตีสกปฺปสหฺสมฺหิ ยํ ปลุลงกมททินฺตทา
 ทุคฺคตี นากิชานามิ ปลุลงกสุส อิทํ ผลํ.
- [๕๑] วิสกปฺปสหฺสมฺหิ สุวณฺณมา ตโย ชนา
 สตุตรตนสมปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๕๒] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺเฑน สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺตติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ปลุลงกทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ ปลุลงกทายกตุเถราปทาน.

ตสฺสุทฺธานํ

จตฺตํ ฌมฺโภ จ เวที จ ปริวารุมมปฺปณฺเฑน
 อนฺุโลโม^๑ จ มคฺโค จ ผลโก จ วฏฺฐโก
 ปลุลงกทายิ คาทาโย เทวปณฺเฑนส ปกิตฺติตา.

ปณฺณรสมิ จตฺตวคฺโค.

๑๖. พนธุชีวกวคโค

๑. พนธุชีวคตเถราปทาน

- [๑] จนท้าว วิมล สุธัมม วิปสณนมนนาวิล
นหนทีภวปริกขีณ ตินณ โลเก วิสตติก.
- [๒] นิพพาปนตัม ชนตัม ตินณ ตารยตัม มุนี^๑
วนสมิ^๒ ฌายมานนตัม^๒ เอกคัค สุตมาหิต.
- [๓] พนธุชีวกปุปผานิ ลคิตตวา^๓ สุตตเคนห
พุทฺธสส อภิโรเปสี สีขิโน โลกพนธุโน.
- [๔] เอกตติเส อิตโต กปเป ยัม กมมมกริ ตทา
ทุคคตติ นากิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผล.
- [๕] อิตโต สตตมเก กปเป มนุชินุโท มหายโส
สมนตจกขุ นามาสี จกกวตติ มหพฺพโล.
- [๖] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณวา สจฺฉิกตา กตัม พุทฺธสส สาสนฺนติ.
- อิตถํ สุกํ อายสฺมา พนธุชีวโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตถาติ.

ปจฺม พนธุชีวคตเถราปทาน.

^๑ จ.,เท. วร

^{๒-๒} จ.,เท. มุนี วนมฺหิ ฌายนตัม

^๓ จ.,เท. ลคิตตวา

๒. ตมพปุปิยตุเถราปทาน

- [๗] ปรกมมายเน ยุตโต อปรารั อกาสห
 วนนตัม อติธาวิสส^๑ ภยเวรสมปปีโต.
- [๘] ปุปิธัม ปาทปํ ทิสฺวา ปิณฺฑิพนฺธ^๒ สุนิมมิตัม
 ตมพปุปิธัม คเหตุวาน โพธิยํ โอกิริ อหํ.
- [๙] สมมชฺชิตวาน ตัม โพธิ ปาณฺณลี ปาทปุตฺตมัม
 ปลลฺงกํ อากุชิตวาน โพธิมฺมูล^๓ อุปาวิสี.
- [๑๐] คตมคฺคํ คเวสนฺตา อาคณฺณํ มม สนฺตีกํ
 เต จ ทิสฺวานหิ ตตฺถ อาวชฺชํ โพธิมุตฺตมัม.
- [๑๑] วนทิตฺวา จ อหํ โพธิ วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา
 อนกตาเล ปปตี คิริทฺถุเค ภยานเก.
- [๑๒] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมภิโรปยํ
 ทฺถคฺคํ นามิชานามิ โพธิปฺชายิทํ ผลัม.
- [๑๓] อิตฺโต จ ตติเย กปฺเป ราชา สมฺมุสฺสีโต^๔ อหุ
 สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๑๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฉพฺภินฺณา สจฺฉิกตา กตัม พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ตมพปุปิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทุตติยํ ตมพปุปิยตุเถราปทาน.

^๑ ฉ.,เท. อภิธาวิสส

^๒ อ. ปิณฺฑิพนฺธ

^๓ ฉ.,เท.,อ. โพธิมฺมูล

^๔ ส.,อ. ราชฯ สมฺมุสฺสีโต อหุ ฉ.,เท. ราชฯ สุตตฺตมโต

๓. วิธิสุมมชฺชกตฺเถราปทาน

[๑๕] อุเทนฺตํ สตรํสีว ปิตรํสีว^๑ ภาณุมํ
ปณฺณรเส^๒ ยถา จนฺทํ นิยุยฺหนตํ โลกนายกํ.

[๑๖] อฏฺฐสฏฺฐจิสฺหสฺสาณิ สพฺเพ ชีณาสวา อหํ
ปรีวาริสุ สมฺพุทฺธํ ทิปทินฺทํ นราสกํ.

[๑๗] สมฺมิชฺชิตฺวาน ตํ วิถิํ นิยุยฺหนเต โลกนายเก
อุสฺสาเปสี ฐชฺ ติตฺถ วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.

[๑๘] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ฐชฺ อภิโรปยิ
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ฐชฺทานสฺสทํ ผลํ.

[๑๙] อิตฺโต จตฺตฺถเก กปฺเป ราชาหิสี มหพฺพโล
สพฺพากาเรน สมฺปนฺโน สุทฺธอ อิติ วิสฺสุโต.

[๒๐] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา วิธิสุมมชฺชโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ วิธิสุมมชฺชกตฺเถราปทาน.

๔. กกุการุปฺชกตฺเถราปทาน

[๒๑] เทวปฺตฺโต อหํ สนฺโต ปุชฺยิ สิชินายกํ
กกุการุปฺปมํ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

หมดอายุ 12/06/2566

[๒๒] เอกตตีสเ อีโต กปเป ยํ ปุเปम्मภิโรปยิ
ทุกคตตี นากิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลํ.

[๒๓] อีโต จ นวเม กปเป ราชชา สตุตฺตโม อหุ
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตตี มหพฺพโล.

[๒๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กกฺการุชฺชโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ กกฺการุชฺชกตฺเถราปทานํ.

๕. มนุทารวปุเปชกตฺเถราปทานํ

[๒๕] เทวปฺตฺโต อหิ สนฺโต ปุชยิ สิทฺธินายกํ
มนุทารเวณ ปุเปเณ พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

[๒๖] สตุตฺตาหิ จทนํ อาสิ ทิพฺพมालยิ^๑ ตถาคเต
สพฺเพ ชนา สมากนฺตฺวา นมสฺสึสุ ตถาคตํ.

[๒๗] เอกตตีสเ อีโต กปเป ยํ ปุเปम्मภิโรปยิ^๒
ทุกคตตี นากิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลํ.

[๒๘] อีโต จ ทสเม กปเป ราชาโหสี ชฺชุตินฺธโร
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตตี มหพฺพโล.

[๒๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา มนุทรรวปฺปผฺชโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ มนุทรรวปฺปผฺชกตฺเถราปทานํ.

๖. กทมพปฺปิยตฺเถราปทานํ

[๓๐] หิมวณฺตสฺสาวิทฺฐเร กุกฺกุฏฺเณ นาม ปพฺพโต
ตมฺหิ ปพฺพตปาทมฺหิ สตฺต พุทฺธา วสนฺติ เต.

[๓๑] กทมพํ ปฺปิผิตํ ทิสฺวา ที่ปราชฺว อุกฺคตํ
อุโฆทฺถเถหิ ปคฺคยฺห สตฺต พุทฺธเส สโมกิริ.

[๓๒] จตฺตวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปฺปิผมฺภิโรปยิ
ทฺคฺคตึ นาทฺธานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๓๓] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป สตฺตาสฺสุ^๑ ปฺปิผนามกา
จกฺกวตฺตึ มหพฺพลา.

[๓๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กทมพปฺปิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ กทมพปฺปิยตฺเถราปทานํ.

๓. ตินสุลกตฺเถราปทาน

- [๓๕] หิมวันตสุสาวิทุเร ภูตคโณ นาม ปพฺพโต
 วสเตโก ชีโน ตตฺถ สยมภู โลกนิสฺสภู.
- [๓๖] ตินสุเล คเหตุวาน พุทฺธสฺส อภิโรปยี
 เอกุณฺตสทฺส^๑ กปฺเป น วินิปาตโก.
- [๓๗] อิตฺโต เอกาทเส กปฺเป เอโกสิ^๒ ธรณีรุโห
 สดฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๓๘] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตินสุลโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ ตินสุลกตฺเถราปทาน.

๔. นาคปุปฺพิยตฺเถราปทาน

- [๓๙] สุวจฺโฉ นาม นามเณ พฺราหฺมโณ มนฺตปารคฺค
 ปฺรกฺขโต สลิสฺสเสหิ วสตี^๓ ปพฺพตฺนฺตเร.
- [๔๐] ปทุมุตฺตโร นาม ชีโน อาหุตีเน ปฏฺิคฺคโห
 มมุทฺตริตฺตกาโม โส อากณฺชิ มม สนฺติกํ.^๔
- [๔๑] เวหายเส จงฺกมตี ทิปโป^๕ ปชฺชลิเต ตถา
 หาสฺ^๖ มม วิทิตฺวาน^๖ ปกฺกามิ ปาจินามุโข.

[๔๒] ตณฺจ อจฺฉริยํ ทิสฺวา อพฺภูตํ โลมหํสนํ
 ฌาคปุปฺผํ คเหตุวาน คตมคฺคมฺหิ โอิกิริ.

[๔๓] สตสฺสเส อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผํ โอิกิริ^๑ อหํ
 เตน จิตฺตปฺปสาเทน ทุคฺคตี นฺนปชฺชหํ.

[๔๔] เอกตฺตีสเ^๒ อิตฺโต กปฺเป ราชฺา อาสี มหารโธ^๒
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๔๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ฌาคปุปฺผิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ ฌาคปุปฺผิยตุเถราปทานํ.

๙. ปุณฺณาคปุปฺผิยตุเถราปทานํ

[๔๖] กานนํ วณฺโณคฺคยฺห วสามิ ลุทฺทโก อหํ
 ปุณฺณาคํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา พุทฺธเสฏฺฐจํ อนุสฺสรี.

[๔๗] ตํ ปุปฺผํ โอิจินฺตวาน สุกฺคนฺธํ คณฺธคณฺธิกํ^๓
 ญฺปิ กริตฺวาน ปุพฺปิเน พุทฺธสฺส อภิโรปยี.

[๔๘] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผํ อภิปฺชยยี
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺชายยีทำ ผลํ.

[๔๙] เอกมฺหิ นวฺเต กปฺเป เอโก อาสี ตโมนุโท
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๕๐] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา ปุณฺหาตปฺปณฺโณ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ปุณฺหาตปฺปณฺโณ.

๑๐. กุมฺมททายกตฺเถราปทานํ

[๕๑] หิมวณฺตสฺสวาทูเร มหาชาตสฺสโร อหุ
 ปทุมฺปฺปสสณฺจณฺโน ปุณฺทริกสโมหิโต.^๑

[๕๒] กุกฺกุฏฺ^๒ นาม นามเน
 สีลวา วตฺตสมฺปนฺโน ตตฺถาสี สกฺุณฺ ตทา
 ปุณฺญาปุณฺเณสฺสุ โกวิโท.

[๕๓] ปทุมฺตตฺโร โลกวาทู
 ชาตสฺสรสฺสวาทูเร อาหุตีเน ปฏฺิคฺคโห
 สณฺจริตฺถ มหามฺุณิ.

[๕๔] ชลชํ กุมฺภํ ภาตฺวา^๓ อฺปนฺเนสี มเหสีโน
 มม สงฺกปฺปมณฺเฑน ปฏฺิคฺคหิ มหามฺุณิ.

[๕๕] ตณฺจ ทานํ ททิตฺวาหิ^๔ สุกฺกมฺูเลน โจทิตฺโต
 กปฺปานํ สตสฺสสํ ทคฺคตี นฺุปปชฺชหิ.

^๑ ฉ., เท. ปุณฺทริกสโมตฺตโฏ

^๒ ฉ., เท. กุกฺกุตโต

^๓ ฉ., เท. เจตฺวา อี. คเหตุวา

^๔ ฉ., เท. ททิตฺวาน อี. ตํ ทานํ อททิตฺวาหิ

[๕๖] โสฬเสโต กปฺปสเต อาสํ วรุณนามกา
อฏฺฐ เอเต ชนา ตตฺถ^๑ จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

[๕๗] ปฏฺฐิสฺมภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉนฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา กุมฺภทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ กุมฺภทายกตฺถเธาปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

พณฺธุชีวตมฺพปฺปิ วิธิกฺกการุปฺปิโย
มนฺหารโว กทมฺพี จ สฺลโก^๒ นาคปฺปิโย
ปฺนฺนาโค โกมฺที คาถา สตฺตปณฺณาส ปกิตฺติตาติ.

โสฬสโม พณฺธุชีวกวคฺโค.

๑๗. สุปาริจริยวคฺโค

๑. สุปาริจริยตุเถราปทาน

- [๑] ปทุโม นาม นามเน ทิปทินโท นราสโก
ปวนา อภินิขมฺม ฐมมํ เทเสติ^๑ จกฺขมา.
- [๒] ยกฺขานํ สมโย อาสิ อวิทุเร มहेสิโน
เยน กิจฺเจน สมฺปตฺตา อชฺฌาเปกฺขีสุ ดาวเท.
- [๓] พุทฺธสฺส คิริมญฺาย อมตสฺส^๒ เทสนํ
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน อปฺโปเจตฺวา^๓ อฺปฏฺจหิ.
- [๔] สฺจุฉณฺณสฺส ผลํ ปสฺสํ^๔ อฺปฏฺจานสฺส สตฺถุโน
ตีสกปฺปสฺสเสสฺสุ ทฺถคฺคตี โนปปชฺชหิ.^๕
- [๕] อุนฺตีเส กปฺปสฺเต สมลงฺกตนามโก
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๖] ปฏฺิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺจิเม
ฉพฺภิญฺยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตุํ สฺกํ อายสฺมา สุปาริจริโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ สุปาริจริยตุเถราปทาน.

^๑ ส. เทเสติ
หมตอายุ 12/06/2568

^๓ ฉ. เท. อปโปเจตฺวา

^๕ ฉ. เท. นูปปชฺชหิ

^๒ ฉ. เท., อ. อมตสฺส จ

^๔ ฉ. เท., อ. ปสฺส

๒. กณเวรปุปฺผิยตฺเถราปทาน

- [๗] สิทฺตตฺโถ นาม ภควา โลกเชฏฺโง นราสโก
ปรุกฺขโต สาวเกหิ นครํ ปฏฺฐิพชฺชถ.
- [๘] รณฺโณ อนฺตฺเตปุเร อาสี โคปโก อภิสम्मโต
ปาสาเท อุปวิฏฺฐโงหิ อทฺทสํ โลกนายกํ.
- [๙] กณเวรํ คเหตุวาน ภิกฺขุสงฺฆเ สโมกิริ
พฺพุทฺธสฺส วิสฺสุ กตฺวาน ตโต ภิกฺขุโย สโมกิริ.
- [๑๐] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิโรปยิ^๑
ทฺถคฺคตี นากิขานามิ พฺพุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๑] สตฺตาสีติมฺหิตโต กปฺเป จตฺตราสํ มหิทฺธิกา
สตฺตตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๑๒] ปฏฺฐิสมฺภิกา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขุมา สจฺฉิกิตา กตํ พฺพุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กณเวรปุปฺผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺถติยํ กณเวรปุปฺผิยตฺเถราปทาน.

๓. ขชชกทายกตฺเถราปทาน

- [๑๓] ติสฺสสฺส^๒ โข ภควโต^๒ ปุพฺเพ ผลมทาสหิ
นาฬิเกรณฺจ ปาทาสี ขชชกํ อภิสम्मตํ.

หมตอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ปุปฺผมปฺชยิ

^{๒-๒} อ. ติสฺสสฺสหา ภควโต

- [๑๔] พุทฺธสฺส ตมห์ ทตฺวา ติสฺสสฺส ตุ มฺहेสิโน
โมทามห์ กามกามิ อุปฺปชฺชี ยมิจฺจนกั.
- [๑๕] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทานมทธี ตทา
ทุคฺคตี นาภิขานามิ ผลทานสฺสิทํ ผลั.
- [๑๖] อิตฺโต เตรสกปฺปมฺหิ ราชา อินฺทสโม อหุ
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
- [๑๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ขชฺชทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ ขชฺชทายกตฺเถราปทานํ.

๔. เทสปุชกตฺเถราปทานํ

- [๑๘] อตฺถทสฺสี ตุ ภควา โลกเชฏฺโฐ นราสโก
อพฺภุคฺคณฺตวาน เวหาสํ คจฺจนฺโต^๑ อนิลนฺชเส.
- [๑๙] ยมฺหิ เทเส จิตฺโต สตฺถา อพฺภุคฺคจฺฉิ มหามฺุณี
ตาหํ เทสํ อปฺุเชสี ปสนฺโน เสหิ ปาณิหิ.
- [๒๐] อฏฺฐจารส กปฺปสเต อทฺทสํ ยํ มหามฺุณี
ทุคฺคตี นาภิขานามิ เทสปุชายิทํ ผลั.
- [๒๑] เอกาทเส กปฺปสเต โคสุชาตสนามโก
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.

[๒๒] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณฺวา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เทสฺปฺชโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ เทสฺปฺชกตฺเถราปทาน.

๕. กณิการจกนียตฺเถราปทาน

[๒๓] เวสฺสฏฺฐ นาม สมฺพุทฺโธ โลกเชฏฺฐโ จ นราสโก
 ทิวาวิหาราย มุนิ โอคาหิ^๑ มหาวน.

[๒๔] กณิการํ โอจินิตฺวา จตฺตํ กตฺวานหนฺตทา
 ปุปฺผจฺจหนํ กตฺวาน พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

[๒๕] เอกตฺตีสฺเส อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผํ อภิโรปยิ
 ทฺถกตฺตี นากิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผล.

[๒๖] อิตฺโต วิสติกปฺปมฺหิ โสณฺณาภา อฏฺฐ ขตฺติยา
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๒๗] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณฺวา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กณิการจกนียโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ กณิการจกนียตฺเถราปทาน.

๖. สปปิทายกตฺเถราปทาน^๑

- [๒๘] ผุสฺโส นามาสี^๑ ภควา อาหุติโน ปฏิกคโ
คจฺจเต วิธียา วิโร นิพฺพาเปโนโต มหาชน.
- [๒๙] อนุปฺพุเพน ภควา อาคณฺฉิ มม สนฺติกั
ตโต ตํ ปตฺตํ ปคฺคยฺห สปปิเตลฺลํ อทาสหํ.
- [๓๐] เทวนวฺเต อิตโต กปฺเป ยํ สปปิมทธี ตทา
ทุคฺคตี นามิชานามิ สปปิทานสฺสิทํ ผล.
- [๓๑] จปฺปณฺณาสเ อิตโต กปฺเป เอโก อาสี^๒ สโมทโก
สตรตฺตณสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๓๒] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
อิตถํ สุทํ อายสฺมา สปปิทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ฉนฺจํ สปปิทายกตฺเถราปทาน.

๗. ยูธิกปฺปผิยตฺเถราปทาน^๓

- [๓๓] จนฺทภาคานทีตีเร อนุโสตํ วชามหํ
สยมฺภุ อทฺทสํ ตตฺถ สาลราชว ผุสฺสลิตํ.^๔
- [๓๔] ปุปฺผํ ยูธิกมาทาย อูปคจฺฉิ มหามฺุณี
ปสนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธสฺส อภิโรปยี.

^๑ ส. นามาท

^๓ ฉ., เท. ยูธิกปฺปผิยตฺเถราปทาน

^๒ ฉ., เท. อาสิ

^๔ อ. ปุปฺผิตํ

- [๓๕] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผํ อภิโรปยํ
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ พุทฺธปฺปชಾಯิํ ผลํ.
- [๓๖] สตฺตสฺสฏฺฐิมฺหิโต กปฺเป เอโก สามุทฺธโร อหํ^๑
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวัตติ มหพฺพลโ.
- [๓๗] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺเณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ยุธิกปฺปผิโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

สตุตมํ ยุธิกปฺปผิยตฺเถราปทานํ.

๘. ทุสฺสทายกตฺเถราปทานํ

- [๓๘] ติวรายํ ปุเร รมฺเม ราชปฺตฺโต อหํ^๒ ตทา
 ปณฺณาการํ ลภิตวาน อุปสนฺตสฺสทาสหํ.
- [๓๙] อธิวาเสสิ ภควา วตฺถํ หตฺถเณ อามสิ
 สิทฺธตฺถโต อธิวาเสตวา เวหาสิ นภมฺมุคฺมิ.
- [๔๐] พุทฺธสฺส คจฺจมานสฺส ทุสฺสา ฐาวันฺติ ปจฺจโต
 ตตฺถ จิตฺตํ ปสาเทสิ พุทฺโธ โน อคฺคปฺคฺคโล.
- [๔๑] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทุสฺสมทฺทํ ตทา
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ ทุสฺสทานสฺสิทํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

- [๔๒] สุตตสมุจิมหิโต กปเป จกุกวตฺตี ตทา อหุ
 ปริสุทฺโธติ นามเน มนุชินฺโท มหพฺพโล.
- [๔๓] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิตฺตยา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถิํ สุทํ อายสฺมา ทุสฺสทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ ทุสฺสทายกตฺเถราปทานํ.

๕. สมหาปคตฺเถราปทานํ

- [๔๔] พนฺธุตฺติยา นคเร มหาปฺปคคฺโณ อหุ
 เตสํ ปวโร อาสี มม ปฏฺฐจฺจาว^๑ เต.
- [๔๕] เต สพฺเพ สมนฺนิปาเตตฺวา ปุณฺณกมฺเม สมหาयी
 มาฬิํ กริสฺสาม^๒ สงฺฆสฺส ปุณฺณกฺเขตฺตมฺนฺตฺตริ.
- [๔๖] สาธฺตฺติ เต ปฏฺฐิสฺสุตฺวา มม จนฺทวสาณฺคา
 นิฏฺฐาเปตฺวาว ตํ มาฬิํ วิปฺสฺสิสฺส อทฺมฺหเส.
- [๔๗] เอกนฺวเต อิตฺโต กปเป ยํ มาพฺมทฺธี ตทา
 ทฺถคฺคฺติ นากิชานามิ มาพฺพานสฺสิทํ ผลิ.
- [๔๘] เอกฺนสฺมฺมจิกปฺปมฺหิ^๓ เอโก อาสิ ชนาธิโป
 อาเวโล^๔ นาม นามเน จกุกวตฺตี มหพฺพโล.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. พทฺธจฺจาว จ เต

^๓ ฉ.,เท. เอกฺนสฺสจฺจคฺคิกปฺเป

^๒ ฉ.,เท. กสฺสาม

^๔ ฉ.,เท. อาเทโยโย อ. อาเวโยโย

[๔๙] ปฏิสัมภิตา จตฺตสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺจนิคตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สมาทปโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

นวมํ สมาทปคฺตเถราปทาน.

๑๐. ปณฺจคุลียตุเถราปทาน

[๕๐] ติสฺโส นามาสี ภควา โลกนาถ^๑ นราสโก
 ปวิสติ^๒ คณฺธกฺุณฺนี วิหารกฺุสโล^๓ มฺุณี.

[๕๑] สฺกนฺธมัลลมาทาย^๔ อคฺมาสี ชินฺนติกํ
 อปฺปสทฺโธ^๕ จ สมฺพุทฺธ ปณฺจคุลิมทาสหิ.

[๕๒] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป
 ทฺุคฺคตี นากิชานามิ ยํ คณฺธมภิโรปยิ
 ปณฺจคุลิสฺสทํ ผล.

[๕๓] เทวสฺตตฺติมฺหิตฺโต กปฺเป
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน ราชา อาสี สยมฺปโก^๖
 จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.

[๕๔] ปฏิสัมภิตา จตฺตสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺจนิคตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปณฺจคุลियो เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ ปณฺจคุลียตุเถราปทาน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ จ.,เท.,อิ. โลกเชฏฺโง

^๓ สฺยา. วิหารกฺุสลํ มฺุณี

^๕ อิ. อปฺปสทาโธ

^๒ สฺยา. ปวิสฺนติ

^๔ จ.,เท. สฺกนฺธมัลลมาทาย

^๖ จ.,เท.,อิ. สยมฺปโก

ตสสุททาน

สุปาจริกณเวรี^๑ ขชชโก เทสปุชโก
 กณิกาโร สปปิทโท ยุธิโก^๒ ทุสสทายโก
 มาโพ จ ปณจจุลิกโก จตูปณณาส คากกาติ.

สตุตรสโม สุปาริจริยวคโค.

๑๘. กุมทวकुโค

๑. กุมทมาลิตุเถราปทาน

- [๑] ปพพเต หิมาวันตมฺหิ มหาชาติสฺสโร อหุ
ตตถโช รกฺขโส อาสี โฆรรูป มหพฺพโล.
- [๒] กุมฺทำ ปุปฺพิตฺ^๑ ตตถ จกฺกมตฺตานิ ชายเร
โอจิณามิ จหฺ^๒ ปุปฺผํ ผลิโน สมิตฺ^๓ ตทา.
- [๓] อตฺถทสฺสี ตู ภควา ทิปทินฺโท นราสโก
ปุปฺผํ สงฺโกจิตฺ ทิสฺวา อาคจฺฉิ มม สนฺติเก.^๔
- [๔] อุปากตณฺจ สมฺพทฺธํ เทวเทวํ นราสภํ
สพฺพณฺจ ปุปฺผํ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
- [๕] ยาวตา หิมาวันตสฺมี^๕ ยาว^๖ มาลา ตทา อหุ^๖
ดาวจฺฉนสมฺปนฺโน^๗ อคมาสิ ตถาคโต.
- [๖] อฏฺฐารส กปฺปสเต ยํ ปุปฺผมภิโรปยิ
ทฺถคฺคิตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชಾಯิทํ ผลํ.
- [๗] อิตฺโต ปณฺณรเส กปฺเป สตฺตาเหสฺสุ ชนาธิปา
สทฺสสรณามา เต จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. ปุปฺพเต

^๒ ฉ.,เท. จตฺ

^๓ ฉ.,เท.,อิ. สมิตฺ

^๔ ฉ.,เท.,อิ. สนฺติกํ, เอวมฺปริปิ.

^๕ ฉ.,เท. หิมาวันตนาตา อ. หิมาวันตโต

^{๖-๖} ฉ.,เท. ปริสา सा ตทา อหุ อ. ยาว สมฺมุตโต อหุ

^๗ อ. อคฺคจฺฉนสมฺปนฺโน

[๘] ปฏิสมภिता จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กุมุทมาลียเ อเถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ปจมนํ กุมุทมาลียตฺถเธาปทานํ.

๒. นิสฺเสณิทายกตฺถเธาปทานํ

[๙] โภณฺฑณฺณสฺส ภควโต โลกนาถสฺส^๑ ตาทิโน
 อาโรหตฺถาย ปาสาทํ นิสฺเสณิ การิตา มยา.

[๑๐] เตน จิตฺตปฺปสาเทน อนฺุโมทฺวาน สมฺปทา
 ธาเรมิ อนฺติมํ เทหํ สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน.

[๑๑] เอกตีสมฺหิ กปฺปานํ สหสฺสมฺหิ ตโย อหุ^๒
 สมฺพหุลา นาม ราชานเ จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๑๒] ปฏิสมภिता จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นิสฺเสณิทายโก อเถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทฺฐิตํ นิสฺเสณิทายกตฺถเธาปทานํ.

๓. รตฺติยปฺปมฺยิตฺเถราปทานํ^๑

- [๑๓] มิคฺลฺลทโท ปุเร อาสี อรณฺเณ กานฺเน อหํ
 วิปสฺสี อทฺทสํ พุทฺธํ เทวเทวํ นราสภํ.
- [๑๔] รตฺติกํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา กุณฺฐํ ฐรณฺีรुหํ
 สมฺมลํ ปคฺคเหตุวาน อุปเนสี มเหสีโน.
- [๑๕] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิโรปยํ
 ทุคฺคตํ นากิชานามิ ปุปฺผทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๖] อิตฺโต จ อฏฺฐิเม กปฺเป สุปฺปสนฺนสนามโก
 สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ^๒ มหพฺพลโ.
- [๑๗] ปฏฺิสมภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺพิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สฺสํ อายสฺมา รตฺติยปฺปมฺยิโย^๓ เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ รตฺติยปฺปมฺยิตฺเถราปทานํ.

๔. อุทปานทายกตฺเถราปทานํ

- [๑๘] วิปสฺสีโน ภควโต อุทปาโน กโต มยา
 ปิณฺธุปาตํ^๔ คเหตุวาน^๕ นิยฺยาเทสี อหํ ตทา.
- [๑๙] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
 ทุคฺคตํ นากิชานามิ อุทปานสฺสิทํ ผลํ.

^๑ น. รตฺติปฺปมฺยิตฺเถราปทานํ

^๒ น., เท. ราชโหลสี อ. ราชโหลสี

^๓ น. รตฺติปฺปมฺยิโย

^{๔-๕} น., เท. ปิณฺธุปาตณฺจ ทตฺวาน อ. ปิณฺธุปาตณฺจ ททิตฺวาน

[๒๐] ปฏิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา อุทปานทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

จตุตถํ อุทปานทายกตฺเถราปทานํ.

๕. สีสานทายกตฺเถราปทานํ

[๒๑] นิพฺพุเต โลกนาถมฺหิ ปทุมุตฺตรนายเก
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน สีหสนมทาสหํ.
 [๒๒] พหุหิ คณฺฐมาเลหิ^๑ ปริโลกสฺสขาวโ^๒
 ตตฺถ ปุชฺชํ กริตฺวาน นิพฺพายติ พหุชฺชโน.
 [๒๓] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน วนฺทิตฺวา โพธิมุตฺตมํ
 กปฺปานํ สตสฺสสฺสํ ทคฺคตี นุปปชฺชหํ.
 [๒๔] ปณฺณรสสฺสสมฺหิ กปฺปานํ อฏฺฐ อาสุ เต
 สีลจฺจยสนามา จ^๓ ราชาโน จกฺกวตฺติโน.
 [๒๕] ปฏิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา สีสานทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ปญฺจมํ สีสานทายกตฺเถราปทานํ.

๖. มกฺคทตฺติกตฺเถราปทาน

- [๒๖] อโนมทสฺสี ภควา ทิปทินฺโท นราสโก
ทิจฺจธมฺมสุขตถาย อพฺโพกาสมฺหิ จงฺกมิ.
- [๒๗] อุทฺธเต ปาทะ ปุปฺพานิ โสภ^๑ มุทฺธนิ ติจฺจเร
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน วนฺทิตฺวา ปุปฺผโมกฺกิริ.
- [๒๘] วิสกปฺปสหสฺสมฺหิ อิตฺโต ปณฺจ ชนา อหุ
ปุปฺผจฺจนินฺยา นาม จกฺกวัตฺตี มหพฺพลา.
- [๒๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปภินฺนํ สจฺจิกตา กตฺถํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา มกฺคทตฺติโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ฉ. มกฺคทตฺติกตฺเถราปทาน.

๗. เอกที่ปิยตุเถราปทาน

- [๓๐] ปทุมุตฺตรสฺส มุนิโน สลเพ โพธิมุตฺตเม
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน เอกที่ปิ อทาสหิ.
- [๓๑] ภเว นิพฺพตฺตมานมฺหิ นิพฺพตฺเต ปุณฺณสญฺจเย
ทฺถคฺคตี นาทิชานามิ ทิปทานสฺสิทํ ผล.
- [๓๒] โสฬเส กปฺปสหสฺเส อิตฺโต^๒ เต จตฺุโร ชนา
จกฺกวัตฺตี มหพฺพลา.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ อี. วส

^๒ อี. กปฺปสหสฺเสโต เม

- [๓๓] ปฐิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เอกทึปิโย เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ เอกทึปิยตฺถเราปทานํ.

นวมภาณวาโร.

๘. มณิปุชกตฺถเราปทานํ

- [๓๔] โอเรน หิมวตฺตสฺส นทิกา สมฺปวตฺตถ
 ตสฺสา จานุปเขตฺตมฺหิ สยมฺภู วสเต ตทา.
 [๓๕] มณี ปคฺคยฺห ปลฺลงฺกํ สารุจิตฺตํ มโนรมํ
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
 [๓๖] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ มณี อภิโรปยิ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
 [๓๗] อิตฺโต จ ทฺวาทเส กปฺเป สตรึสึสนามกา
 อฏฺฐ^๑ เต ราชานเ อาสุ จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
 [๓๘] ปฐิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา มณิปุชโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ มณิปุชกตฺถเราปทานํ.

๙. ติกิจจกตฺเถราปทานํ

- [๓๙] นคเร พนฺธุมติยา เวชฺโช อาสี สฺสิกฺขิโต
 อาตุรณํ สฺสทฺกฺขี^๑ มหาชนสฺสขาวโ.
- [๔๐] พุยาริตํ สมณํ ทิสฺวา สีลวนฺตํ มหาชฺฐี
 ปสนฺนจิตฺโต สฺสมโน เกสชฺชมทที ตทา.
- [๔๑] อโรโค อาสี เตเนว สมฺโน สํวตฺตนิทฺริโย
 อโสโก นาม นามเนว อุปฺภุจจาโก วิปสฺสิโน.
- [๔๒] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ โอสถมทาส^๒
 ทฺกฺคตฺตี นามิชา นามิ เกสชฺชสฺส อิทํ ผลํ.
- [๔๓] อิตฺโต จ อญฺจเม กปฺเป สพฺโพสถสนามโก
 สดฺตตรตนสมปฺนโน จกฺกาวตฺตี มหพฺพโล.
- [๔๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สฺสทํ อายสฺมา ติกิจฺจโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ติกิจจกตฺเถราปทานํ.

๑๐. สงฺฆุปฺปจจากตฺเถราปทานํ

- [๔๕] เวสสภุมฺหิ ภควติ อาสี^๑ อารามิโก^๑ อหํ
ปสนฺนจิตฺโต สุมโน อุปฺภจฺจิ สงฺฆมุตฺตมํ.
- [๔๖] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
ทฺถกตฺติ นาภิชานามิ อุปฺภจฺจานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๗] อิตฺโต เต สตฺตเม กปฺเป สตฺเตวาสํ สโมตฺถกา^๒
สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๔๘] ปภฺวิสุมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
ฉพฺภิญฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิติถํ สํ อายสฺมา สงฺฆุปฺปจจากิ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสํ สงฺฆุปฺปจจากตฺเถราปทานํ.

ตสฺสทฺธานํ

ภุมฺโท อถ นิสฺเสณี รตฺติโก อุตฺปานโท
สีหาสนิ มคฺคปฺปโท^๓ เอกทฺปี มณฺิปปโท
ติกฺกจฺจนโก อุปฺภจจากิ อภฺจตาฬิ คาทกาติ.^๔

อภฺจารสโม ภุมฺทวคฺโค.

^{๑-๑} จ.,เท. อโหสรามิโก ^๒ จ.,เท. สโมทกา อ. สโมตฺถกา

^๓ จ.,เท. มคฺคทโท อ. มคฺควโท ^๔ สฺยา. เอกนปณฺณาสคาทกาติ จ.,เท. เอกปณฺณาส คาทกาติ.

๑๕. กุฎฐปุปผิยวคฺโค

๑. กุฎฐปุปผิยตุเถราปทาน

- [๑] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ สตรํสีว อุตฺตม^๑
ทิสํ อนุวิโลเกนฺตํ คจฺจนฺตํ อนิลนฺชเส.
- [๒] กุฎฺฐํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา สํวิตฺถกสโมตฺถก^๒
รฺกฺขโต โอจิณฺิตฺวาน ผุสฺสสฺส อภิโรปยิ.
- [๓] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผํ อภิโรปยิ
ทฺถกฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๔] อิตฺโต สตฺตฺรเส กปฺเป ตโย อาสีสุ^๓ ปุปฺผิตา
สตฺตฺรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๕] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺิจเม
จพฺภิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กุฎฺฐปุปฺผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ กุฎฐปุปผิยตุเถราปทาน.

๒. พนฺธุชิวกตุเถราปทาน

- [๖] โสภิต^๔ นาม สมฺพุทฺโธ สยมฺภู สพฺภิวณฺณโต
สมาธิํ โส สมฺปาปฺนโน นิสิตฺติ ปพฺพตฺนฺตเร.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. อุกฺกตํ

^๒ ฉ.,เท. สํวิตฺถกสโมตฺถกํ อิ. สํวิตฺถกสโมตฺถกํ

^๓ ฉ.,เท. ตโย อาสุ สุปฺผิตา

^๔ ฉ.,เท.,อิ. สิทธิตฺโต

- [๗] ชาตสฺสเร คเวสนฺโต ทกฺขิ ปุณฺณมุตฺตมํ
พณฺธุชีวกปุณฺณานิ อทฺทสํ สมณนฺตรํ.
- [๘] อุโภหตฺถเหติ ปคฺคยฺห อุปคฺคจฺฉิ มหามฺหานี
ปสนฺนจิตฺโต สุมโน โสภิตสฺสากิโรปยิ.^๑
- [๙] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมฺภิโรปยิ
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๐] อิตฺโต จตฺตทฺทเส กปฺเป เอโก อาสี ชนาธิป
สมฺมทฺทกปฺโป นามเณ จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
- [๑๑] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
จพฺพิณฺณวา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา พณฺธุชีวกโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺถิตฺถํ พณฺธุชีวกตฺถเธรปทานํ.

๓. โกตุมพริยตฺถเธรปทานํ

- [๑๒] กณฺธิการวฺ ชฺชิตนฺตํ นิสินฺนํ ปพฺพตฺตนฺตเร
อปฺปเมยฺยวฺ อทฺธิ อทฺธตํ^๒ ธรณิ ยถา.
- [๑๓] ปุเรตํ^๓ เทวสงฺเขเน นิสภาชานียํ ยถา.
หฺมฺมโจ หฺมฺมเจเน จิตฺเตเน อุปคฺคจฺฉิ นรุตฺตมํ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. สิทฺธตฺถสฺสากิโรปยิ

^๒ ฉ.,เท. วิตฺถตํ

^๓ ฉ.,เท. ปุชฺชิตํ อิ. ปเรตํ

- [๑๔] สตุต ปุပ္ผานิ ปคฺคยห โกตุมุพริ^๑ สมากุล
พทุทสฺส อภิโรเปสี สิชฺโน โลกพนฺธุโน.
- [๑๕] เอกตฺตีสเ อีโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมภิโรปยิ
ทคฺคตี นาภิชานามิ พทุทปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๖] อีโต วีสติกปฺปมฺหิ มหาเนลสนามโก
เอโก อาสี^๒ มหาเตโช จกฺกวตฺตํ มหพฺพโล.
- [๑๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พทุทสฺส สาสนฺนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา โกตุมุพริโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ โกตุมุพริยตุเถราปทานํ.

๔. ปณฺจหตฺถิยตุเถราปทานํ

- [๑๘] ติสฺโส นามาสิ ภควา โลกเชฏฺฐโจ นราสโก
ปฺรกฺขโต สาวเกหิ รถียํ ปฏฺฐิพชฺชถ.
- [๑๙] ปณฺจ อุปฺพลหตฺถา จ จตุโอฏฺฐปิตา^๓ มยา
อาหุตี ทาทุกาโมหํ ปฺตฺโตมฺหิ^๔ หิตสิทฺธิยา.^๕
- [๒๐] สุวณฺณวณฺณํ สมพฺพุทฺธํ คจฺฉนฺตํ อนฺตรปาณเ
พฺพุทฺธรํสีหิ^๕ ศุภฺโฆมฺหิ^๖ ปุเชสี ทิปทฺตฺตมํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. โกตุมุพริยตุเถราปทานํ

^๒ ฉ., เท. อาสี

^๓ ฉ., เท. จาตุรา จปิตา มยา อ. จตุโรฏฺฐปิตา มยา

^๔ ฉ., เท. ปคฺคณฺธี วตสิทฺธิยา อ. มุโคมฺหิ

^๕ ส., อ. พทุทฺธรํสีหิ

^๖ ฉ., เท. ศุภฺโฆสมิ

- [๒๑] เทวนวุเต อิตโต กปเป ยัม ปุปผมภิโรปยิ
 ทุคคตึ นามิชานามิ พุทฺธชฺชายิทํ ผลํ.
- [๒๒] อิตโต เตรสกปฺปมฺหิ ปญฺจ สุลภสมฺมตา^๑
 สุตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวัตตึ มหพฺพลา.
- [๒๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตึ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ปญฺจหตฺถิโย เถโร อีมา คาลาโย
 อภาสิตถาติ.

จตุตถํ ปญฺจหตฺถิยตฺถเธาปทานํ.

๕. อธิมุกคทายกตฺถเธาปทานํ

- [๒๔] อุเทนฺตํ สตรํสีว ปิตฺรํสีว^๒ ภานฺนํ
 กกุฏํ วิลลนฺตํ วปทุมฺมตฺตรนาคํ.
- [๒๕] อธิมุกคํ^๓ นิมนฺเตตฺวา มธฺขุทฺเท อนิลเก
 ปาสาเทปิ^๔ จิตฺโต สนฺโต อทาสี โลกพนฺธุโน.
- [๒๖] อฏฺฐสตฺสสฺสหานิ อहेสิ พุทฺธสวกา
 สพฺเพสํ ปตฺต ปุเรนฺตํ ตโต วาปิ^๕ พหุตรํ.
- [๒๗] เตน จิตฺตปฺปสาเทน สุกกมฺULEน โจทิตโต
 กปฺปานํ สตฺสสฺสํ ทุคคตึ นุปปชฺชหํ.

[๒๘] จตฺตาทิสฺมฺหิ สหสฺเส กปฺปานิ อฏฺฐติสฺ เต
มฺหิสมนฺตนา มา^๑ เต จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๒๙] ปฏฺฐิสฺมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา อีสฺมฺกฺคทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ อีสฺมฺกฺคทายกตเถราปทาน.

๖. โพธิอุปภูจายกตเถราปทาน

[๓๐] นคเร รมฺมวติยา อาสี มุรฺชวาทโก^๒
นิจฺจุปฺปฏฺฐานยฺตุโตมฺหิ คโตหํ โพธิมุตฺตม.

[๓๑] สายํ ปาตํ อุปฺปจฺจิตฺวา สุกฺกมฺมฺเลน โจทิตฺโต
อฏฺฐารส กปฺปสฺเต ทุคฺคตี นฺนุปฺปชฺชหํ.

[๓๒] ปญฺจทฺเส กปฺปสฺเต อิตฺโตหิสี^๓ ชนาธิโป
ทมฺโถ^๔ นาม นาเมน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.

[๓๓] ปฏฺฐิสฺมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา โพธิอุปฺปฏฺจายโก^๕ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ โพธิอุปฺปฏฺจายกตเถราปทาน.

^๑ ฉ., เท. อีสฺมฺกฺคสนามา เต

^๒ อ. มุรฺชนามโก

^๓ ฉ., เท. อิตฺโต อาสี อ. ราชาหิสี

^๔ ฉ., เท. มุรฺโซ

^๕ ฉ., เท. โพธิอุปฺปฏฺจายโก

๗. เอกจินติกตฺเถราปทาน

- [๓๔] ยทา เทโว เทวกายา จวเต อายุสงฺขยา
ตโย สหฺทา นิจฺจรฺนฺติ เทวานํ อนุโมทติ.
- [๓๕] อิตฺโต โภ สุกตฺตี จจฺจ มนุสฺसानํ สหฺพฺยตํ
มนุสฺสญฺโต สหฺตมฺเม ลภ สหฺตํ อนุตฺตรํ.
- [๓๖] สา เต สหฺธา นิวิจฺจสฺส^๑ มฺลชาตา ปติจฺจिता
ยาวชีวํ อสฺหิรา สหฺตมฺเม สุปฺเวทิตะ.
- [๓๗] กาเยน กุสลํ กตฺวา วาจา ย กุสลํ พหุํ
มนสา กุสลํ กตฺวา อพฺยาปชฺฌํ นิรูปฺปตี.
- [๓๘] ตโต อุปฺจิตํ ปุณฺณํ กตฺวา ทาเนน ตํ พหุํ
อญฺเฌปี มจฺเจ สหฺตมฺเม พุรฺหมจฺริเย นิเวสย.
- [๓๙] อิมาย อนุกมฺปาย เทวา เทวํ^๒ ยถาวิทฺ^๓
ภวนฺตํ^๔ อนุโมทนฺติ เอहि เทว ปุณฺปฺปนํ.
- [๔๐] สํวิโคโคหํ^๕ ตทา อาสี^๕ เทวสงฺฆะ สมาคเต
กิสฺส นาม อหํ โยนี คมิสฺสามิ อิตฺโต จุโต.
- [๔๑] มม สํเวคมญฺญาย สมฺโณ ภาวิตินฺทฺริโย
มมฺพุทฺธิตฺถกาโม โส อากจฺฉิ มม สนฺติเก.^๖
- [๔๒] สุมโน นาม นามเณ ปทุมุตฺตรสาวโก
อตฺถธมฺมานุสาสิตฺวา สํเวเชสิ มมํ ตทา.

- [๔๓] ตสฺสาหิ วจัน สุตฺวา พุทฺเธ จิตฺตํ ปสาทยิ
อภิวาเทตฺวาปิ^๑ สมฺพุทฺธํ ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๔๔] อุปฺปชฺช^๒ ส ตตฺถเภา สุกฺกมฺเเลน โจทิตฺโต
กปฺปานํ สตสฺสสํ ทุคฺคตํ นุปฺปชฺชหํ.
- [๔๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สํ อายสฺมา เอกจินฺตโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

สตฺถมํ เอกจินฺติกตเถราปทาน.

๘. ดิกถุณิปปุณียตเถราปทาน

- [๔๖] เทวภูโต อหํ สนฺโต อจฺจราหิ ปฺรกุขโต
ปฺพุพฺพกมฺมํ สริตฺวาน พุทฺธเสฏฺฐจํ อนฺุสฺสริ.
- [๔๗] ดิกถุณิปปุณฺํ ปคฺคยฺห สกํ จิตฺตํ ปสาทยิ
พุทฺธมฺหิ^๓ อภโรเปสฺสิ วิปสฺสิมฺหิ นราสเภา.
- [๔๘] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺํ อภโรเปยิ^๔
ทุคฺคตํ นาภิชานามิ พุทฺธปฺปายิทํ ผลํ.
- [๔๙] เตสฺสตฺตติมฺหิตฺโต กปฺเป จตฺุโรสฺสุ^๕ รมฺตฺตมา
สตฺตตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

^๑ ฉ., เท., อ. ตํ ธีรํ อภิวาเทตฺวา

^๓ อ. พุทฺธสฺส

^๕ ฉ., เท. จตฺุราสฺสุ อ. จตฺุราสฺสุ นรุตฺตมา

^๒ ส. อุปฺปชฺชิสฺส

^๔ ฉ., เท. ปุณฺมภิปุชฺช

[๕๐] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฌพฺภิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา ติกณฺณิปปุผิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ ติกณฺณิปปุผิยตุเถราปทานํ.

๕. เอกจาริยตุเถราปทานํ

[๕๑] ตาวดีเสสุ เทเวสุ มหาโฆโส ตทา อหุ
 พุทฺโธ จ โลเก นิพฺพาติ มยญจมฺห สราคิโน.
 [๕๒] เตสํ สํเวคชาตานํ โสภสฺสสฺสสมฺภินํ
 สพฺเพน อุปตฺถทฺโธ อคมํ พุทฺธสฺสนฺติเก.
 [๕๓] มนุสฺสวํ คเหตุวาน สงฺคีติ^๑ อภินิมฺมิตํ
 ปรินิพฺพานกาลมฺหิ^๒ พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
 [๕๔] สพฺเพ เทวานุโมทิสฺส อจฺจราโย จ เม ตทา
 กปฺปานํ สตสฺสสฺสํ ทุคฺคตี นฺนุปฺปชฺชหิ.
 [๕๕] สฏฺฐิกปฺปสฺสสฺสมฺหิ อิตฺโต โสฬส เต ชนา
 มหามลฺลชนา นาม จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
 [๕๖] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฌพฺภิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา เอกจาริโย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตถาติ.

นวมํ เอกจาริยตุเถราปทานํ.

๑๐. ติวณฺฏีปฺปฝิยตุเถราปทานํ

[๕๗] อภิภุ^๑ เถรํ ปนฺธิชฺฌาม สพฺเพ สงฺกมฺม เต มยฺ^๑
เตสํ นิชฺฌายมานานํ ปริพาหิ อชายถุ.

[๕๘] สุนฺนโท นาม นามเนน พุทฺธสฺส สาวโก ตทา
ธมฺมทสฺสิสฺส มุนิโน อาคณฺชิ มม สนฺติเก.

[๕๙] เย เม ปฏฺฐจฺรา^๒ อาสํ เต เม ปุปฺผิ อํหํ ตทา
ตาหํ ปุปฺผิ คเหตุวาน สาวเก อภิโรปยิ.

[๖๐] โสหํ กาลํ กโต ตตฺถ ปุณาปิ อุปปชฺชหํ
อฏฺฐจาส กปฺปสเต วินิปาตํ น คณฺจหํ.

[๖๑] เตรเสโต กปฺปสเต อฏฺฐจาสุ ฐมฺเกตุโน
สตุตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวัตฺตี มหพฺพลา.

[๖๒] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ติวณฺฏีปฺปฝิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ทสมํ ติวณฺฏีปฺปฝิยตุเถราปทานํ.

๑-๑ ส. อภิภูโตปนิชฌนฺติ ฉ.,เท. อภิภูตํ ปนฺธิชฌนฺติ สพฺเพ สงฺกมฺม เต มมฺ อ. อภิภุ
โว ปนฺธิชฌนฺติ

๒ ฉ.,เท.,อ. พทฺธจฺรา

ตสฺสทฺททานํ

กุณฺโฑ^๑ พนฺธุชชีวี จ โกตุมฺพริกหตฺถิโย
 อีสิมฺมุโค จ โพธิ จ เอกจินฺตึ ติกณฺณโก
 เอกจารี ติวณฺณิ จ คากา ทฺวาสมฺมจิ ปกิตฺติตาติ.^๒

เอณฺนวิสตีโม กุณฺนปฺปฬิยวฺโค.

^๑ สฺยา. กุณฺชา ฉ.,เท.,อ. เอกโซ

^๒ สฺยา. สมฺมจิ ปกิตฺติตาติ อ. พาสฺมจิ

๒๐. ตมालปุပ္ผิยวคฺโค

๑. ตมालปุပ္ผิยตุเถราปทาน

- [๑] จุลลาสีตีสหสฺसानิ ฌมฺโภ^๑ โสวณฺณโย อหุ^๑
เทวณฺฺจิปฏิกาคํ วิมานํ เม สุนิมมิตํ.
- [๒] ตมालปุပ္ผิ ปคฺคยฺห วิปฺปสนฺเนน เจตสา
พฺพุทฺธสฺส อภิโรเปสี สีขิโน โลกพฺนฺธุโน.
- [๓] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป
ทฺถคฺคตฺติ นากิขานามิ ยํ กมฺมมกฺกริ ตทา
พฺพุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๔] อิตฺโต วิสตีเม กปฺเป
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จนฺตติตฺตโตติ เอกโก
จกฺกวตฺตติ มหพฺพโล.
- [๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อณฺฺจิเม
ฉพฺพิณฺณมา สจฺฉิกตา กตํ พฺพุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตมालปุပ္ผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ ตมालปุပ္ผิยตุเถราปทาน.

๒. ตินฺสนุถารทายกตุเถราปทาน

- [๖] ยทา^๒ วณฺวาสิโก อีสิ ตินฺนํ ลายามิ สตุฏฺโณ^๒
สพฺเพ ปทกฺขิณา วตฺตา ปจฺพยา นิปตฺติสุ เต.

พจนานุกรม 12/06/2566

^{๑-๑} ฉ.,เท. ฌมฺภา โสวณฺณมยา อหุ

^{๒-๒} ฉ.,เท. ยทา วณฺวาสิ อีสิ ตินฺนํ ลายติ สตุฏฺโณ อี. ยํ ๔เปย

- [๗] ตมห์ ตินมาทาย สนถรี ธรณิมุตตเม
ตีเณว^๑ ตาลปตฺตานิ อหริตฺวานห์ ตทา.
[๘] ติทนุเท^๒ จทนั กตฺวา สิทธตฺถสฺส อทาสห์
สตฺตาทห์ ธารยฺ ตตฺถ^๓ เทวมานุสฺ สตฺถโน.
[๙] จตฺตุนวฺเต อิตฺ^๔ กปฺเป ยํ ตินํ อททึ ตทา
ทฺถคตฺตี นากิชานามิ ตินทานสฺสิทํ ผลั.
[๑๐] ปณฺจสฺสจฺฉิมฺหิตฺ กปฺเป จตฺตาโรสุ มหทฺธนา
สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวดฺตี มหพฺพลา.
[๑๑] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตินสนฺถารทายโก^๕ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ ตินสนฺถารทายกตฺเถราปทานํ.

๓. ขณฺฑพฺลุลียตฺเถราปทานํ^๖

- [๑๒] ผุสฺสสฺส ไช ภควโต ญฺโป อาสิ มหาวเน
กุญฺชเรหิ ตทา ภินฺโน สรรูปุโ^๗ ปาทโป ตหิ.
[๑๓] วิสมณฺจ สมํ กตฺวา สุธาปิณฺทํ อทาสห์
ติโลกครุโน ตสฺส กุณฺเหหิ ปริโตสิโต.

๑ อ. ตินเณ จ

๓ อ. เท. ตสฺส

๕ อ. ตินสนฺถารโก

๒ อ. เท. ตินเณ อ. ตํ ติน

๔ อ. เท. จตฺตุนวฺติโต

๖ อ. เท. ขณฺฑพฺลุลียตฺเถราปทานํ

๗ อ. เท. ปรรูปุ

- [๑๔] เทวนวุเต อิตโต กปเป ยํ กมมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ สุธาปิณฺฑสฺสํ ผลิตฺ.
- [๑๕] สตฺตสตฺตติกปฺปมฺหิ ชิตเสนาสฺสุ โสฬส
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.
- [๑๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺภิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ขณฺฑมุลฺลียเ อเถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ ขณฺฑมุลฺลียตฺเถราปทาน.

๔. อโศกปุชกตฺเถราปทาน

- [๑๗] ติปุรายํ^๑ ปุเร รมฺเม ราชฺยุยานํ อหุ ตทา
 อฺยุยานปาโล ตตฺถาสี รณฺโณ ปฏฺจจโร^๒ อหํ.
- [๑๘] ปทุโม นาม นาเมน สยมฺภู สปปโต^๓ อหุ
 นิสินฺนํ ปุณฺฑริกมฺหิ ฉายา น ชหิตํ มุนี.
- [๑๙] อโสกํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา ปิณฺฑิการํ สุทฺธสฺสนํ
 พุทฺธสฺส อภิโรเปสี ชลชฺตฺตมนามิโน.
- [๒๐] จตฺนวุเต อิตโต กปเป ยํ ปุปฺผํ อภิโรปยี
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลิตฺ.

[๒๑] สุตตติมहि^๑ อิตโต กปเป โสฬส อรณณชหา^๒
 สุตตรตนสมปนนา จกกวตตี มหพพลา.

[๒๒] ปฏิสมภิตา จตสโส วิโมกขาปี จ อฏฐิเม
 จพภิกขุณา สจจิกตา กตัม พุทฺธสุส สาสนนติ.

อิตถัม สุกัม อายสฺมา อโสกปฺชโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

จตุตถัม อโสกปฺชกตฺเถราปทาน.

๕. องฺโกลกตฺเถราปทาน

[๒๓] องฺโกลัม ปุปผิตัม ทิสฺวา มालาวรสโมคตัม^๓
 โอจิณิตฺวาน ตัม ปุปฺผัม อคมัม พุทฺธสนฺติเก.^๔

[๒๔] สิทฺธตฺโถ ตมฺหิ สมเย ปฏิลีนโ มหามุณี
 มุหุตตัม ปฏิมานेतฺวา กุหายัม ปุปฺผโมกฺกิรี.

[๒๕] จตฺนวุเต อิตโต กปเป ยัม ปุปฺผัม อภิโรปยิ
 ทุคฺคตัม นาภิชานามิ พุทฺธปฺชายิทัม^๕ ผล.^๕

[๒๖] จตฺตีสมฺหิ อิตโต กปเป อาเสโก เทวคชฺชิตโต
 สุตตรตนสมปนโน จกกวตตี มหพพโล.

[๒๗] ปฏิสมภิตา จตสโส วิโมกขาปี จ อฏฐิเม
 จพภิกขุณา สจจิกตา กตัม พุทฺธสุส สาสนนติ.

^๑ จ.,เท. สุตตติสมฺหิตโต

^๓ จ.,เท. มालาวรํ สโกสํ

^{๕-๕} จ.,เท. ปุปฺผทานสฺสิทัม ผล

^๒ ส. อรณณชหา

^๔ จ.,เท. พุทฺธสนฺติกํ, เอวมฺปริปี.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา องฺโกลโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ปญฺจมํ องฺโกลกตฺเถราปทานํ.

๖. กิสลยปฺชกตฺเถราปทานํ

- [๒๘] นครเ ทวารวติยา มาลาวจุโน มมํ อหุ
 อุทปาโน จ ตตฺถเวย ปาทปาณํ วิโรหโน.
- [๒๙] สพลน อุตฺตถุโร สิทฺธตฺโต อปฺราชิโต
 มมานุกมฺปมาโน โส คจฺจนเต อนิลฺยชเส.
- [๓๐] อญฺญํ กิณฺจि น ปสฺสามิ ปุชฺชาโยคํ มเหสิโน
 อโสกปลลวํ ทิสฺวา อากาเส อุกฺขิเป อหํ.
- [๓๑] พุทฺธสฺส เต กิสลยา คจฺจนโต ยนฺติ ปจฺจนโต
 ตาทิ^๑ ทิสฺวาน สํวิซี อโห พุทฺธสฺสพารตา.^๒
- [๓๒] จตฺตฺนฺเต อิตฺโต กปฺเป ปลลวํ อภิโรปยี
 ทุกฺคตี นากิขานามิ พุทฺธปุชฺชายิทํ ผลํ.
- [๓๓] สตฺตวีเส^๒ อิตฺโต กปฺเป เอโก เอกิสฺสโร^๓ อหุ
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๓๔] ปฏิสมฺภิตา จตฺตฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

^{๑-๑} ส.อ. โสทํ ทิสฺวาน ตํ อิทธี อโห พุทฺธสฺส ปุชฺกา

^๒ น.,เท. สตฺตตีเส

^๓ ส. เอกสฺสโร

อิตุถิ สุกัม อายสฺมา กิสลยปฺชโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ฉนฺนํ กิสลยปฺชกตฺเถราปทานํ.

๗. ตินฺนุทกทายกตฺเถราปทานํ

[๓๕]	คิริทฺตคจโร อาสี
ผลินํ ตินฺนุทกํ ทิสฺวา	มกฺกโฆ ฅามเวคิโก
พฺพุทฺธเสณฺณํ อนุสฺสรี.
[๓๖]	นิกฺขมิตฺวา กติปาหํ
ปสฺนุนจิตฺโต สุมโน	วิจินี โลกนายกํ
สิทฺธตฺถํ ติฆวนฺตคฺคํ.
[๓๗]	มม สงฺกปฺปมณฺเฑน
ขีณาสวสฺสเสหิ	สตฺถา โลเก อนุตฺตโร
อาคณฺณิ มม สนฺติเก.
[๓๘]	ปามุขฺชํ ชนฺยิตฺวาน
ปฏฺฐิตฺตเหสิ ภควา	ผลทฺตโย อูปาคมี
สพฺพณฺเฑน วทตํ วโร.
[๓๙]	จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป
ทฺตคฺคตี นามิขานามิ	ยํ ผลํ อทธี ตทา
ผลทานสฺสิทํ ผลํ.
[๔๐]	สตฺตปณฺณาสกปฺปมฺหิ
สตฺตตรตนสมฺปนฺโน	อุปนฺนทสฺนามโก
จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
[๔๑]	ปฏฺฐิสฺมกิทา จตฺสโส
จพฺพณฺเฑน สจฺฉิกตา	วิโมกฺขาปิ จ อณฺฺณิเม
กตํ พฺพุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถิ สุกัม อายสฺมา ตินฺนุทกทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ ตินฺนุทกทายกตฺเถราปทานํ.

๘. คิริเนลมฺภุจิปฺขกตฺเถราปทานํ^๑

- [๔๒] สุเมโธ นาม ภควา โลกเชฏฺโง นราสโก
 ปจฺฉิเม อนุกมฺปาย ปธานํ ปทฺธิ ชินฺ.
- [๔๓] ตสฺส จงฺกมฺมานสฺส ทิปทินฺทสฺส ตาทินฺ
 คิริเนลสฺส ปุปฺพานํ มฺภุจิปฺ ขุทฺทสฺส โรปยิ.
- [๔๔] เตน จิตฺตปฺปสาเทน สุกฺกมฺเลน โจทิตฺ
 ตีสฺกปฺปสฺสหาณินิ ทุคฺคตี นฺนุปฺปชฺชหิ.
- [๔๕] เตวีสติกปฺปสฺเต สุเนลฺ นาม ขตฺติโย
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน เอโก อาสี มหพฺพล.
- [๔๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อมฺภุจิเม
 จพฺพิณฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา คิริเนลมฺภุจิปฺขโก^๒ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อภฺถมํ คิริเนลมฺภุจิปฺขกตฺเถราปทานํ.

๙. ติกณฺทปฺปํผิตฺตเถราปทานํ^๓

- [๔๗] สุมงฺคโลติ นามเณ สยมฺภุ อปฺราชิโต
 ปวนา นิกฺขมิตฺวาน นครํ ปาวิสฺ ชิน.
- [๔๘] ปิณฺฑจาร์ จริตฺวาน นิกฺขมฺม นครา มฺนิ
 กตฺกิจฺจว สมฺพุทฺโธโส วสิ วณฺมณฺตเร.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท.,อิ. มฺภุจิปฺขกตฺเถราปทานํ

^๒ ฉ.,เท. มฺภุจิปฺขโก

^๓ ฉ.,เท. กิกณฺทปฺปํผิตฺตเถราปทานํ

- [๔๙] ติกณฺหิปปุณฺ^๑ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ
ปสนฺนจิตฺโต สุมโน สยมฺภุสฺส มหฺสิโน.
- [๕๐] จตฺตวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมฺภิโรปยิ
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธชฺชายิทํ ผลํ.
- [๕๑] จพาสีตมฺหิโต กปฺเป อปฺเสลาสนามโก^๒
สตุตฺตรตฺนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๕๒] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
จพภิกฺขุณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ติกณฺหิปปุณฺ^๓เธิโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

นวมํ ติกณฺหิปปุณฺณิตฺตฺเถราปทานํ.

๑๐. ยุติกปุปิยตฺเถราปทานํ

- [๕๓] ปทฺมุตฺตโร นาม ชีโน อาหุตีเน ปฏฺฐคฺคโ
ปวฺนา นิกฺขมิตฺวาน วิหารํ ยาติ จกฺขุมา.
- [๕๔] อุโภตฺตเถหิ ปคฺคยฺห ยฺยติ ปุณฺณมฺภุตฺตมํ
พุทฺธสฺส อภิโรเปสิ^๔ เมตฺตจิตฺตสฺส ตาทิโน.
- [๕๕] เตเน จิตฺตปฺปสาเทเน อนฺนโกตฺวาน สมฺปทา
กปฺปานํ สตสฺสสํ ทฺถคฺคตี นฺนปฺปชฺชหํ.

^๑ จ.,เท. กีกณฺหิปปุณฺ

^๒ จ.,เท. อปฺลสฺสสนามโก อ. อปฺลปิยนามโก

^๓ จ.,เท. กีกณฺหิปปุณฺเธิโร

^๔ จ.,เท. อภิโรปยิ

[๕๖] อิตฺ ปณฺณาสกปฺเปสฺส เอโก อาสี^๑ ชนาธิโป
สมิตนฺนทโน นาม จกฺกวตฺตํ มหพฺพโล.

[๕๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิญฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา ยฺยติกปฺปผิโย เถโร อีมา คาคาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ยฺยติกปฺปผิยตุเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหนํ

ตมาลิ^๒ ตินฺนสนฺถาโร ขณฺฑผุลฺลํ อโสภิโย
องฺโกลโก^๓ กิสฺลโย ตินฺนุโก เณลปฺปผิโย
ติกณฺฑโก^๔ จ ยฺยติโก คาคา ปณฺณาส สตฺต จาติ.

วีสติโม ตมาลปฺปผิยวคฺโค.

อถ วคฺคอุทฺทหนํ

ภิกฺขทายี ปริวารो เสเรยฺโย โสภิตो ตถา
จตฺโต^๕ จ พนฺธุชชีวี จ สุปาริจริโยปิ จ
กุมฺโท กุฏฺโฆ เจว ตมาลิ ทสโม กโต
ฉ สตานิ จ คากานิ^๖ ฉสฏฺฐิจิ จ ตตฺตตฺตริ.

ภิกฺขวคฺคทสํ.

ทุตฺติยสทกํ สมตฺตํ.

^๑ หมายเหตุ 12/06/2566

๑. น., เท. อาสี

๓. น., เท. องโกลโก

๕. น., เท. จตตตตริ

๒. น., เท. ตมาลตินนสนถาโร

๔. น., เท. กีกณโก

๖. น., เท. คากานิ

๒๑. กณิการปุปฺพิยวคฺโค

๑. กณิการปุปฺพิยตุเถราปทาน^๑

- [๑] กณิการิ ปุปฺพิตํ ทิสฺวา โอจินิตฺวานหํ ตทา
ติสฺสสฺส อภิโรเปสึ โอฆตฺถินฺนสฺส ตาทิโน.
- [๒] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิโรปยึ
ทฺถุคฺคตึ นากิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๓] ปณฺจตฺตีสฺเส อิตฺโต กปฺเป อรุณปาโลตฺติ^๒ วิสฺสุโต
สตฺตฺรตฺนสมฺปนฺโน จกฺวตฺตึ มหพฺพโล.
- [๔] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
ฉพฺภินฺนยา สจฺจิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตึ.

อิตฺถํ สฺวทํ อายสฺมา กณิการปุปฺพิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺม กณิการปุปฺพิยตุเถราปทาน.

๒. มินฺเนลปุปฺพิยตุเถราปทาน^๒

- [๕] สุวณฺณวณฺโณ ภควา สตรํสี ปภาวโร^๓
จกฺกมํ สมารูพฺโห เมตฺตจิตฺโต สีขี^๔ สโต.
- [๖] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน โธเมตฺวา^๕ ฃาณมุตฺตมํ
มินฺเนลปุปฺผํ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยึ.

- [๗] เอกตตีสเ อิตโต กปะเป ยัม ปุပ္ผมภิปุชยี้
 ทุคคตีส นามิขานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลัม.
- [๘] เอกนตีสเ กปะปมฺหิ^๑ สุเมฆฉนนามโก
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตีส มหพฺพล.
- [๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิกฺขณา สจฺจนิคฺคา กตัม พุทฺธสฺส สาสนฺนตฺติ.

อิตถัม สุกฺกัม อายสฺมา มิเนลปุပ္ผิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

หุติยัม มิเนลปุပ္ผิยตุเถราปทาน.

๓. กีกณิกปุပ္ผิยตุเถราปทาน^๒

- [๑๐] กณฺจณคฺคิยสงฺกาโส สพฺพพณฺณํ โลกนายโก
 โอทกัม ททโมคฺคยฺห สีนายิ โลกนายโก.
- [๑๑] ปคฺคยฺห กีกณิปุပ္ผัม วิปสฺสิสฺสากิโรปยี้
 อุทคฺคจิตฺโต สุมฺโน ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.
- [๑๒] เอกนฺวเต อิตโต กปะเป ยัม ปุပ္ผมภิปุชยี้
 ทุคคตีส นามิขานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลัม.
- [๑๓] สตฺตวิสตฺติกปะปมฺหิ ราชา ภีมรเถ อหุ
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตีส มหพฺพล.
- [๑๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิกฺขณา สจฺจนิคฺคา กตัม พุทฺธสฺส สาสนฺนตฺติ.

หมดอายุ 12/06/2568

^๑ น., เท. เอกนตีสกปะปมฺหิ ^๒ น. กีกณิกปุပ္ผิยตุเถราปทาน หย. กีกณิกปุပ္ผิยตุเถราปทาน

อิตถํ สุทํ อายสฺมา กิกณิกปุณฺณิโย^๑ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ กิกณิกปุณฺณิยตุเถราปทานํ.

๔. ตรณียตุเถราปทานํ

[๑๕] อตฺถทสฺสี ตู ภควา	ทิปทินฺโท นราสโม
ปรุกฺขโต สวเกหิ	คงคาตีรํ อุปาคมิ.
[๑๖] สมติตฺติ กากเปยฺยา	คงคา อาสิ ทูรุตฺตรา
อุตฺตารยํ ภิกฺขุสงฺฆํ	พทุชฌจฺ ทิปทุตฺตํ.
[๑๗] อฏฺฐารส กปฺปสฺเต	ยํ กมฺมมกริ ตทา
ทฺฤคฺคํ นากิขานามิ	ตฺรณาย อิทํ ผลํ.
[๑๘] เตรสิโต กปฺปสฺเต	ปณฺจ สพุโฬภาวา อหุ
สตุตฺรตนสมฺปนฺนา	จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
[๑๙] ปจฺฉิเม ^๒ จ ภเว อสฺมิ	ชาโตหํ พฺราหฺมโณ กุเล
สทฺธิ เตหิ สหาเยหิ	ปพฺพชฺชํ สตฺถุ สาสเน. ^๒
[๒๐] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺสโส	วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺนํ สจฺฉิกิตา	กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ตรณิโย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตถาติ.

จตุตถํ ตรณียตุเถราปทานํ.

๕. นิคฺคณฺหิปปุณฺณิยตฺเถราปทาน

- [๒๑] วิปสฺสิสฺส ภควโต อาสี อารามิโก อหํ
นิคฺคณฺหิปปุณฺณํ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
- [๒๒] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมภิโรปยิ
ทฺถุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผล.
- [๒๓] ปณฺจตฺตีสเ^๑ อิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี ชนาธิโป
มहाปตาโป^๒ นามเน^๒ จกฺกวตฺตีส มหพฺพโล.
- [๒๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณมา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุกฺกํ อายสฺมา นิคฺคณฺหิปปุณฺณิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ปณฺจมํ นิคฺคณฺหิปปุณฺณิยตฺเถราปทาน.

๖. อุทกทายกตฺเถราปทาน

- [๒๕] ภูณฺชนฺตํ สมณํ ทิสฺวา วิปฺปสฺสนมฺมนาวิลํ
ชมฺเฏโนทกมาทาย สิทฺธตฺถสฺส อทาสห.
- [๒๖] นิมฺมโล โหมหํ อชฺช วิมโล ชีณสฺสโย
ภเว นิพฺพตฺตมานมฺหิ ผลํ นิพฺพตฺตเต มม.
- [๒๗] จตฺนฺวเต อิตฺโต กปฺเป อุทกํ^๓ อททํ ตทา^๓
ทฺถุคฺคตี นาภิชานามิ อุทกทานสฺสิทํ^๔ ผล.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. ปณฺจวิเส ^{๒-๒} ฉ., เท. มหาปตาปนาเมน

^{๓-๓} ส. ยํ ตทา อหํ ฉ., เท. อุทกํ ยมทาสหํ อ. อุทกํ ยํ ตทา อหํ ^๔ ฉ., เท. ทกทานสฺสิทํ

[๒๘] เอกสญฺญิมหิตโต กปฺเป
สตตฺรตนสมฺปนฺโน เอโกว วิมโล อหุ
จกฺกวตฺตี มหพฺพโล

[๒๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
ฉพฺภินฺนํ สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุํ อายสฺมา อุกกทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อญฺญมํ อุกกทายกตฺเถราปทานํ.

๓. สลพมถิตฺเถราปทานํ

[๓๐] กณิการวฺ ชิตนฺตํ นิสินฺนํ ปพฺพตฺนฺตเร
โอภาเสนฺตํ ทิสสา สพฺพา สิทฺธตฺถํ นรสารถิ.

[๓๑] ฐนํ อเพชฺฌมํ กตฺวาน อุตฺตํ สนฺธายหิํ^๒ ตทา
ปฺปฬํ สวณฺญํ เจตฺวาน พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

[๓๒] จตฺนฺวเต อิตโต กปฺเป ยํ ปฺปฬมฺภิโรปยิ
ทฺถคตฺตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๓๓] เอกปณฺณาสิตโต กปฺเป เอโก อาสิ^๓ ชุตินฺธโร
สตตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.

[๓๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
ฉพฺภินฺนํ สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

^๑ ฉ., เท. อเพชฺฌมํ อ. อเพชฺฌมํ

^๒ ฉ., เท. สนฺธายหิ

^๓ ฉ., เท. อาสิ

อิตถํ สุทํ อายสฺมา สลพมालิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

สตฺตมํ สลพมालิยตุเถราปทาน.

๘. โกรณทัปปุฬิยตุเถราปทาน

- [๓๕] อกฺกนฺตณฺจ ปทํ ทิสฺวา จกฺกอลงฺการณฺสูติํ
ปเทนาณุปทํ ยนฺโต วิปสฺสิสฺส มहेสิโน.
- [๓๖] โกรณทํ ปุฬิยํ ทิสฺวา สมฺมลํ ปุชฺชิตํ มยา
หฺมฺวจิ หฺมฺวจเณ จิตฺเตน อวณฺที ปทมฺมุตฺตมํ.
- [๓๗] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุฬมฺภิปุชฺชียํ
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ^๑ ผลํ.
- [๓๘] สตฺตปณฺณาสกปฺปมฺหิ เอโก วีตมโล อหุ
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
- [๓๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อมฺมจิเม
ฉพภินฺนยา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา โกรณทัปปุฬิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ โกรณทัปปุฬิยตุเถราปทาน.

๕. อาธารทายกตฺเถราปทาน^๑

- [๔๐] อาธารกั มยา ทินฺนํ สิขิโน โลกพนฺธุโน
 ธาระมิ ปจฺวี สพุพฺ เกวลํ วสุธํ อิมํ.
- [๔๑] กิเลสา ฌาปีตา มยฺหิ ภวา สพุเพ สมฺมุตตา
 ธาระมิ อนฺติมํ เทหิ สมฺมาสมพุทฺธสาสนะ.
- [๔๒] สุตตวิเส อิตฺโต กปฺเป อหะสุ จตฺุโร ชนา
 สมฺนตวรฺธนา^๒ นาม จกฺกวัตฺตี มหพฺพลา.
- [๔๓] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิตฺตมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถิ สุกฺกํ อายสฺมา อาธารทายโก เถโร อิมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ อาธารทายกตฺเถราปทานํ.

๑๐. ปาปนิวาริตฺเถราปทาน^๓

- [๔๔] ติสฺสสฺส^๔ หิ^๕ ภควโต เทวเทวสฺส ตาทิโน.
 เอกจฺจตฺตํ มยา ทินฺนํ วิปฺปสนฺนํ เจตสา.
- [๔๕] นิวุตฺติ โหติ เม ปาปํ กุสฺลสฺสอุปสมฺปทา
 อากาเส จตฺตํ ธาระนฺติ ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๖] จริมํ วตฺตเต มยฺหิ ภวา สพุเพ สมฺมุตตา
 ธาระมิ อนฺติมํ เทหิ สมฺมาสมพุทฺธสาสนะ.

[๔๗] เทวนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ จตฺตมททํ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิขานามิ จตฺตทานสฺสทํ ผลํ.

[๔๘] เทวสत्ตติ อิตโต กปฺเป อฏฺฐาสีสุ ชนาธิปา
 มหานิทานนาเมน ราชานอ จกฺกวตฺติโน.

[๔๙] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปาปนิวาริโย^๑ เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ปาปนิวาริยตุเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

กณฺิกาโร มิเนลณฺจ กีกณิ ตารณฺน จ
 นิคฺคณฺฑทฺธิปฺปฬี^๒ ทกฺโข สลฺโฬ จ กุรณฺฑโก
 อาธารโก^๓ ปาปวาริ^๓ เอกฺกนปณฺณาส คาถกาติ.

เอกวิสตีโม กณิกการปฺปฬิยวคฺโค.

^๑ ส.อ. วาตาทปนิวาริโย

^๒ สยา. นิคฺคณฺฑทฺธิปฺปฬ

^{๓-๓} สยา. อาธารทานํ ปาปณจ

๒๒. หตฺถิวคฺโค

๑. หตฺถิทายกตฺเถราปทาน

- [๑] สิทฺฐตฺถสฺส ภควโต ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน
นาคเสนฺนุโจ มยา ทินฺโน อีสาทนฺโต อูรฺพหโว.^๑
- [๒] อุตฺตมตฺถํ อานุโมมิ สนฺติปทมนฺตฺตฺร
นาคทานํ มยา ทินฺนํ สพฺพโลกหิตฺตฺสึโน.
- [๓] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ นาคมทฺที ตทา
ทฺถคฺคตี นามิชา นามิ นาคทานสฺสทฺที ผลํ.
- [๔] อญฺจสฺสตฺตติกปฺปมฺหิ โสฬสาสีสุ ขตฺติยา
สมนฺตปาสาทิกานาม จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๕] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
จพฺภิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตฺถํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทฺถํ อายสฺมา หตฺถิทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ หตฺถิทายกตฺเถราปทาน.

๒. ปานธิทายกตฺเถราปทาน

- [๖] อรณฺณิกสฺส^๒ ฉายิโน เมตฺตจิตฺตตปฺสฺสิโน^๒
ธมฺมสฺส^๓ ภาวิตตฺตสฺส อทาสี ปานธี อหํ.

[๗] เตน กมฺเมน ทิปทินฺท โลกเชฏฺฐ นราสภ
ทิพฺพยานํ อนุโมมิ ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๘] จตฺตุนฺวเต^๑ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺกริ ตทา
ทุกฺคตฺติ นากิขานามิ ปานธิสฺส อิทํ ผลํ.

[๙] สตฺตสตฺตตฺติมฺหิโต^๒ กปฺเป อฏฺฐ อาสีสุ ขตฺติยา
สุยานา นาม นามเนน จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.

[๑๐] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺญา สจฺจจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ आयสฺมา ปานธิทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ทุตฺติยํ ปานธิทายกตฺเถราปทานํ.

๓. สจฺจสญฺญกตฺเถราปทานํ

[๑๑] เวสฺสฏฺฐ^๓ นาม ภควา^๓ ภิกฺขุสงฺฆปฺรภฺขโต
เทเสติ อริยสจฺจจานิ นิพฺพาเปนฺโต มหาชนํ.

[๑๒] ปรมการุญฺญปตฺโตมฺหิ สมิตฺติ อคฺมาสหํ
โสหํ นิสินฺนโก สนฺโต ฐมมํ อสฺสโสสิ สตฺถุโน

[๑๓] ตสฺสสาหํ ฐมมํ สุตฺวาน เทวโลกํ อคฺจฺฉหํ
ตีสํ กปฺปานิ เทเวสุ อวสี ตตฺถหํ ปุเร.

^๑ อ. เอฏฺฐุนฺวเต อิตฺโต

^{๓-๓} ฉ., เท., อ. เวสฺสฏฺฐ ตมฺหิ สมเย

^๒ ฉ., เท. สตฺตสตฺตตฺติโต

[๑๔] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ สณฺณมฺลภี ตทา
 ทุคฺคตฺตี นาภิชานามิ สจฺจสณฺณายิทํ ผลํ.

[๑๕] ฉพฺพิสฺสมฺหิ อิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี ฆนาธิโป
 เอกผุสฺสิตนาโมว^๑ จกฺกวตฺตฺตี มหพฺพโล.

[๑๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺพิณฺณา สจฺจจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สจฺจสณฺณโก เถโร อีมา คาลาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ตตฺถิยํ สจฺจสณฺณกตฺเถราปทานํ.

๔. เอกสณฺณกตฺเถราปทานํ

[๑๗] ทุมฺมคฺเค ปัสฺสกุลิกํ ลคฺคํ ทิสฺวาน สตฺถุโน
 อณฺชลฺลี ปคฺคเหตฺวาน ปัสฺสกุลํ อวณฺทหํ.^๒

[๑๘] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ สณฺณมฺลภี ตทา
 ทุคฺคตฺตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปูชายิทํ ผลํ.

[๑๙] ปณฺจวีเส อิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี ฆนาธิโป
 อมิตาโกติ นาเมน จกฺกวตฺตฺตี มหพฺพโล.

[๒๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺพิณฺณา สจฺจจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตถํ สุกํ อายสฺมา เอกสญญโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

จตุตถํ เอกสญญกตฺเถรํปทานํ.

๕. รํสํสญญกตฺเถรํปทานํ

[๒๑] อุเทนฺตํ สตรํสํว	ปีตรํสํว ^๑ ภาณุมํ
พฺยคฺคฺชสภํว ปวริ	สุชาตํ ปพฺพตฺตฺนฺตเร.
[๒๒] พุทฺธสฺส อานุกาโว	โส ชลเต ปพฺพตฺตฺนฺตเร
รํเส จิตฺตํ ปสาเทตฺวา	กปฺปํ สคฺคฺมฺหิ โมทหํ.
[๒๓] อวเสสฺสํ กปฺเปสฺสุ	กุสลํ กริตํ ^๒ มยา
เตน จิตฺตปฺปสาเทน	พุทฺธานุสฺสติยาปิ จ.
[๒๔] ดีสํกปฺปสหสฺเสโต	ยํ สญญมฺลภี ตทา
ทฺถคฺคํ นากิชานามิ	พุทฺธสญฺญาปิ ฬลํ.
[๒๕] สตฺตปณฺณาสกปฺปมฺหิ	เอโก อาสี ชนาธิโป
สุชาโต นาม นามเณ	จกฺกวตฺตํ มหพฺพโล.
[๒๖] ปฏฺฐสมฺภิกา จตฺสฺโส	วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
ฉพฺภิณฺญา สจฺฉิกตา	กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตถํ สุกํ อายสฺมา รํสํสญญโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ปญฺจมํ รํสํสญญกตฺเถรํปทานํ.

๖. สุนธิตตเถราปทาน

- [๒๗] อสฺสตเถ หริโตภาเส สัมวิรุพฺพหฺมฺหิ ปาทเป
 เอกํ พุทฺธคตํ สณฺณํ อลภิตถิ^๑ ปฏฺฐิสฺสโต.
- [๒๘] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ สณฺณมฺลภี ตทา [๒]
 ตสฺสา สณฺณาย วาหฺสา ปตฺโต เม อาสวกฺขโย.
- [๒๙] อิตฺโต เตรสกปฺปมฺหิ วณฺฑิโ^๓ นาม ขตฺติโย
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.
- [๓๐] ปฏฺฐิสฺมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตถิ สุกฺกํ อายสฺมา สุนฺธิโต^๔ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตถาติ.

นญฺจ สุนฺธิตตเถราปทาน.

๗. ตาลวณฺณทายกตเถราปทาน

- [๓๑] ตาลวณฺณํ มยา ทินฺนํ ติสฺสสฺส ทิพฺพจกฺขุโน^๕
 คิมฺหํ นิพฺพาปนตถาย ปริพาโหปสนฺติยา.
- [๓๒] สนนฺนิพฺพาเปมิ ราคคฺคิ โทสคฺคิณฺจ ตทฺตฺตรี
 นิพฺพาเปมิ จ โมหคฺคิ ตาลวณฺณสฺสทํ ผล.

- [๓๓] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภาวา สพฺเพ สมฺหตา
 ฐาเรมิ อนุติมํ เทหํ สมฺมาสมฺพุทฺธสาสนे.
- [๓๔] เทวณฺฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ตาลวณฺฺณสุสิทํ ฝลํ.
- [๓๕] เตสฺสจฺฉิมฺหิ อิตฺโต กปฺเป มหารามสฺนามโก^๑
 สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๓๖] ปฏฺิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺจิเม
 ฌพฺปิณฺฺยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตาลวณฺฺณทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

สตุตฺมํ ตาลวณฺฺณทายกตฺเถราปทานํ.

๘. อุกกนฺตสญญกตฺเถราปทานํ

- [๓๗] กุสาฏกํ คเหตฺวาน อฺปชฺฌายสฺส^๒ ปารุเป^๒
 มนฺฺตญจ อนุสิทฺขามิ คณฺฺทเภทสฺส^๓ ปตฺติยา.
- [๓๘] อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ อาหุติํ ปฏฺิคุคฺหํ
 อฺสภํ ปวริ อคฺคํ ติสฺสํ พุทฺธํ คชฺชตฺตมํ.^๔
- [๓๙] กุสาฏกํ ปตฺถริตํ อุกกมนฺฺติ นรุตฺตมํ
 สมฺคุคฺคํ มหาวิริ โลกเชฏฺฺจํ นราสภํ.

^๑ ฉ.,เท. มหานามสฺนามโก อี. มหารามาสฺนามกา

^{๒-๒} ฉ.,เท.,อี. อฺปชฺฌายสฺสํ ปฺเร

^๓ สี. กณฺฺทเภทสฺส ฉ.,เท. คณฺฺทาโทสส

^๔ ฉ.,เท. คณฺฺตตมํ

- [๔๐] ทิสฺวา ตํ โลกปชฺชิตํ วิมลํ จนฺทสนฺนิภํ
 อวณฺหิ สตฺถุโน ปาเท วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.
- [๔๑] จตฺตุนฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ อทาสี กุสาลฺลกํ
 ทุคฺคตี นามิขานามิ กุสาลฺลกสฺสทํ ผลํ.
- [๔๒] สตฺตตีเส อิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี ชนาริโป
 สุนฺนุโท นาม นามเน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๔๓] ปฏิสมฺภิตา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา อกฺกนฺตสยฺยโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ อกฺกนฺตสยฺยกตฺเถราปทานํ.

๕. สปปิทายกตฺเถราปทานํ

- [๔๔] นิสฺสิโน ปาสาทเว นาริณฺณปรุกฺขโต
 พฺยาธิตํ สมณํ ทิสฺวา อตินาเมสหํ^๑ ฆรํ.
- [๔๕] อุปวิฏฺฐจํ มหาวีรํ เทวเทวํ นราสภํ
 สปปิเตลํ มยา ทินฺนํ สิทฺตตฺถสฺส มहेสิโน.
- [๔๖] ปสฺสทฺธทรรถํ ทิสฺวา วิปฺปสนฺนมุขินฺทริยํ
 วณฺทิตฺวา สตฺถุโน ปาเท อนฺุสฺสาวยิ ปุเร.

[๔๗] ทิสฺวา มํ สุปฺสนฺนํ^๑ อิทฺธิยา ปารมี คโต
นภํ อพฺภุคฺคมิ วีโร^๒ หังสราชาว อมฺพเร.

[๔๘] จตฺตุนฺวเต อิตฺโต กปฺเป
ทฺถคฺคตํ นาทิชาณามิ สปปิตฺเตลลฺลสฺสิทํ ผลํ.

[๔๙] อิตฺโต สตฺตฺตฺรเส กปฺเป
สตฺตฺตฺรตฺนสมฺปนฺโน จกฺกวัตฺตํ มหพฺพโล.

[๕๐] ปฏฺฐิสฺสภิกขา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขณฺยา สจฺฉนิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา สปปิตฺทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ สปปิตฺทายกตฺเถราปทานํ.

๑๐. ปาปนิวารียตเถราปทาน

[๕๑] ปิยทสฺสิสฺส ภควโต จงฺกมํ โสธิตํ มยา
นพฺเพหิ ปฏฺฐิจฺฉนฺนํ วาตาตปนิวารณํ.

[๕๒] ปาปํ วิวชฺชนตฺถาย กุสฺลสฺสฺสฺสฺสสมฺปทา
กิเลสํ ปหานาย ปทหิ สตฺถุ สาสเน.

[๕๓] อิตฺโต เอกาทเส กปฺเป
สตฺตฺตฺรตฺนสมฺปนฺโน อคฺคิตฺเตชฺชิตฺติ^๔ วิสฺสุโต
จกฺกวัตฺตํ มหพฺพโล.

^๑ ฉ., เท. สุปฺสนฺนํ

^๓ ฉ., เท. ชฺชิตฺเตวสนามโก

^๒ ฉ., เท. วีโร

^๔ ฉ., เท., อ. อคฺคิตฺเตวติ

[๕๔] ปฏิสมภิกา จตสุโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปาปนิวาริโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ ปาปนิวาริยตุเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺธานํ

หตฺถิ ปานธิ สจฺจญฺจ เอกสญฺญิ จ รัสสิโย^๑
 สนฺธิโต ตาลวณฺฏี^๒ จ ตถา อกฺกนฺตสญฺญโก
 สปปิ ปาปนิวาริ จ จตฺตปณฺณาส คาทกาติ.

พาวิสตีโม หตฺถิวคฺโค.

๒๓. อาลัมพนทายกวกุโค

๑. อาลัมพนทายกตุเถราปทาน

- [๑] อตถทสฺสิสฺส ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
 อาลัมพณ^๑ มยา ทินฺนํ ทิปทินทสฺส ตาทิโน.
- [๒] ธรณี ปฏฺิปปชามิ วิปุลํ สาครมฺปร^๒
 ปาณฺเณสุ จ อิสฺสรียํ วตฺเตมิ วสุธาย จ.
- [๓] กิเลสา ฌาปีตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 ติสฺโส วิชฺชา อณุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๔] อิตฺโต เทวสญฺจิกปฺปมฺหิ ตโย อาสีสุ ขตฺติยา
 เอกาทสฺสิตนมา^๓ เต จกฺกวดฺดี มหพฺพลา.
- [๕] ปฏฺิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
 จพฺพิณฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อาลัมพนทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ อาลัมพนทายกตุเถราปทาน.

๒. อชินทายกตุเถราปทาน

- [๖] เอกตฺตีสฺเส อิตฺโต กปฺเป คณฺสนฺถารโก^๔ อหํ
 อทุทสํ วิรัชํ พุทฺธํ อาหุตฺตินํ ปฏฺิคุคฺหํ.

^๑ ฉ.,เท. อาลัมพณ

^๒ อ. สาครมฺพร

^๓ ฉ.,เท.,อ. เอกา ปสฺสิตนมา

^๔ ส. คณฺสนฺถา อโหสฺหํ ฉ.,เท. คณฺสนฺถารโก

- [๗] จมฺมขณฺทํ มยา ทินฺนํ สีขิโน โลกพนฺธุโน
เตน กมฺเมน ทิปทินฺท โลกเชฏฺฐ นราสภ.
- [๘] สมฺปตฺตํ อนุโภตฺวาน กิเลเส ฌาปยํ อหํ
ธารมํ อนุตฺตมํ เทหํ สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสเน.
- [๙] เอกตฺตํเส อิตฺโต กปฺเป อชินํ ยํ อทาสหํ
ทฺถคฺคํ นาทิชาณามิ อชินสฺส อิทํ ผลํ.
- [๑๐] อิตฺโต ปญฺญาสเก^๑ กปฺเป ราชา อาสี สุตฺตาทโก
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตํ มหพฺพโล.
- [๑๑] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา อชินทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺถติยํ อชินทายกตฺเถราปทานํ.

๓. เทวตนิยตฺเถราปทานํ

- [๑๒] มิคฺลฺลทฺโต^๒ ปุเร อาสี อรณฺเณ กานเน อหํ
อทฺทสํ วิรัชํ พุทฺธํ อาหุตฺตํ ปฏฺฐคฺคหํ.
- [๑๓] มัสเปสิ มยา ทินฺนา วิปฺสฺสิสฺส มเหสิโน
สเทวกสฺมิ โลกสฺมิ อิสฺสรํ การยามหํ.
- [๑๔] อิมิณา มัสทาเนน รตนํ นิพฺพุตฺตเต มม
ทฺถเว เม รตนา โลเก ทิฏฺฐจรมฺมสฺส ปตฺติยา.

^๑ จ.,เท.,อิ. ปญฺจมเก

^๒ จ.,เท.,อิ. มิคฺลฺลทฺโต, เอวมฺปริปิ.

[๑๕] เตหิ สพุเพ อติโภมิ^๑ มิสทานสฺส ปตฺติยา^๒
คตฺตญฺจ มุทฺกํ มยฺหิ ปญฺญา นิปฺพนเวทนี.^๓

[๑๖] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ มิสมททึ ตทา
ทฺถคตฺตี นาภิชานามิ มิสทานสฺสทํ ผลํ.

[๑๗] อิตฺโต จตฺตถเก กปฺเป เอโก อาสี ฆนาธิโป
มหาโรหิตนาโม โส จกฺกวตฺตํ มหพฺพโล.

[๑๘] ปฏฺฐิสมภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิญฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เทวเรตฺตนิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ เทวเรตฺตนิยตฺเถราปทาน.

ทสฺโม ภณฺวาโร.

๔. อารกขทายกตฺเถราปทาน

[๑๙] สิทฺธตฺถสฺส ภควโต เวทิกา^๔ การิตา มยา^๕
อารกฺโข จ มยา ทินฺโน สุตฺตสฺส มहेสิโน.

[๒๐] เตน กมฺมวิเสเสน น ปสฺสี^๕ ภยภะรวํ
กุหิณฺจํ อุปฺปนฺนสฺส ตาโส มยฺหิ น วิชฺชติ.

[๒๑] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ เวทึ การยึ ปฺเร
ทฺถคตฺตี นาภิชานามิ เวทิกาย อิทํ ผลํ.

[๒๒] อีโต ญฺญมฺหิ กปฺปมฺหิ อปฺสฺเสนสนามโก
 สตุตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๒๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
 จพฺปิญฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อารกฺขทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ อารกฺขทายกตฺถเราปทานํ.

๕. อพฺยาริกตฺถเราปทานํ

[๒๔] วิปฺสฺสิสฺส ภควโต อคฺคิสาลํ อทาสหํ
 พฺยาริกานญจ อวาสํ อุนฺโหทกปฏฺิคฺคหํ.

[๒๕] เตน กมฺเมณฺยํ มยฺหํ อตฺตภาโว สุณฺนิมฺมิโต
 พฺยาริชาหํ นาภิชานามิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๒๖] เอกนฺวเต อีโต กปฺเป
 ทฺคฺคตฺตี นาภิชานามิ ยํ สาลมทฺที ตทา
 อคฺคิสาลายิทํ ผลํ.

[๒๗] อีโต จ สตุตฺตเม กปฺเป
 สตุตฺรตนสมฺปนฺโน เอโก อาสี นราชิโป^๑
 จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๒๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
 จพฺปิญฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อพฺยาริกโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ อพฺยาริกตฺถเราปทานํ.

๖. วฏฺฐปฺปมฺยตฺเถราปทานํ^๑

[๒๙] นารโท อิติ เม นามํ กสฺสโป อิติ มํ วิทู
อทุทสํ สมณานคฺคํ วิปสฺสี เทวสกุกตํ.

[๓๐] อนุพฺยณฺชนธโร พุทฺธํ อาหุติโน ปฏฺิคฺคหํ
วฏฺฐปฺปมฺ^๒ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

[๓๑] เอกนฺนุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุพฺพมภิโรปยิ^๓
ทุคฺคตํ นามิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๓๒] จตฺตตฺตติโต กปฺเป โรมโส นาม ชตฺติโย
อามตฺตมालาภโร^๔ สโยคฺคพลวาทโน.

[๓๓] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺตโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺจิเม
จพฺภิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา วฏฺฐปฺปมฺโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นฏฺฐํ วฏฺฐปฺปมฺยตฺเถราปทานํ.

๗. โสวณฺณวฏฺฐกียตฺเถราปทานํ

[๓๔] อุกฺกณฺณมฺหิ นิยุณฺโต อทุทสํ โลกนายกํ
วฏฺฐกํ คเหตุวาน โสวณฺณํ สารุณฺนิมิตฺตํ.

[๓๕] สีมํ คโต^๕ สมารุญฺห^๖ หตฺถิกฺขนฺธคโต อหํ
พุทฺธสฺส อภิโรเปสี สิริโน โลกพฺนฺธุโน.

^๑ น.เท. ๑๒/๐๙/๒๕๖๖
อ.เท. องฺโกลปฺปมฺยตฺเถราปทานํ

^๓ น.เท.อ. ปุพฺพมภิปุชยิ, เอวมุปริปิ.

^๕ น.เท. คโต

^๒ น.เท. องฺโกลปฺปมฺ อ. จงฺโกลปฺปมฺ

^๔ น.เท. อามกฺกมालาภโร

^๖ อ. สมารุญฺห

- [๓๖] เอกตตีสเ อิตโต กปเป ยํ ปุพฺผมภิโรปยิ
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลํ.
 [๓๗] สุตตวิเส อิตโต กปเป เอโก อาสี ชนาธิโป
 มหาปตาโป^๑ นามเณ จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
 [๓๘] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา โสวณฺณวฏฺฐสิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

สตฺตมํ โสวณฺณวฏฺฐสิยคุเถราปทานํ.

๘. มินฺชวฏฺฐสิยคุเถราปทานํ

- [๓๙] นิพฺพุเต โลกนาถมฺหิ สิชิมฺหิ วทตํ วเร
 วฏฺฐเกหิ อากิณฺณํ โพธิปฺมุชํ อกาสหํ.
 [๔๐] เอกตตีสเ อิตโต กปเป ยํ ปุชฺมกริ ตทา
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ โพธิปฺมุชายิทํ ผลํ.
 [๔๑] อิตโต จพฺพิสติกปเป อหุ^๒ เมชมพฺภานามโก
 สุตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.
 [๔๒] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา มินฺชวฏฺฐสิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ มินฺชวฏฺฐสิยคุเถราปทานํ.

๕. สุกตาเวฬียตุเถราปทาน

[๔๓] อสีโต นาม นามเน มาลาการโ อหิ ตทา
อาเวฬิ ปคฺคเหตฺวาน รมฺโณ ทาตุ วชามหิ.

[๔๔] อสมฺปตฺโตมฺหิ ราชานํ อทฺทสํ สิริขินายกํ
หฺนฺจ หฺนฺเจน จิตฺเตน พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

[๔๕] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมฺภิโรปยิ
ทฺคฺคตฺติ นากิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๔๖] ปณฺจวีเส อิตฺโต กปฺเป ราชา โหมิ มหพฺพโล
เวการโ นาม นามเน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.

[๔๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุกตาเวฬิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

นวมํ สุกตาเวฬียตุเถราปทาน.

๑๐. เอกวนุทนียตุเถราปทาน

[๔๘] อฺุสภํ ปวรํ วีรํ เวสฺสภํ วิชิตาวินํ
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธเสฏฺฐํ อวนุทหิ.

[๔๙] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
ทฺคฺคตฺติ นากิขานามิ วณฺทนาย อิทํ ผลํ.

[๕๐] จตุวิสมุหิ กปฺปมุหิ วิตานนุทนามโก^๑
 สตุตฺรตนสมฺปนโน จกฺกวตฺติ มหพฺพลโ.

[๕๑] ปฏฺวิสมฺภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตฺม พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทฺธํ อายสฺมา เอกวนฺตนิโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ เอกวนฺตนิยตฺเถราปทานํ.

ตสฺสุทฺธานํ

อาลมฺพนนฺจ อชินํ มํสทารกฺขทายโก
 อพฺยาธิวฺกุลโสณฺณ^๒ มิณฺชอาเวพนฺทนํ
 เอกปณฺณาส คาถาโย คณฺธิตา อตฺถทสฺสีหิตี.

เตวีสตีโม อาลมฺพนทายกวกฺโค.

^๑ จ.,เท. วิตานนุทนามโก

^๒ จ.,เท. อพฺยาธิวฺกุลโสณฺณ

๒๔. อุทกาสนทายิวคโค

๑. อุทกาสนทายกตุเถราปทาน

[๑]	อารามทวารวรา นิกขมม
อุทกญจ อุปฐจาสิ	ผลกัม สนถริ อหัม
อุตฺตมตฺถสฺส ปตฺติยา.
[๒]	เอกตฺติเส อิตฺโต กปฺเป
ทฺถคฺคตฺติ นากิชานามิ	ยัม กมฺมมกฺริ ตทา
อาสเน โจทเก ผลัม.
[๓]	อิตฺโต ปณฺณรเส กปฺเป
สตฺตตรตนสมฺปนฺโน	อภิสามสมวฺหโย
จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
[๔]	ปฐฺมิสมฺภิทา จตฺตสฺโส
ฉพฺภิกฺขุญา สจฺฉิกิตา	วิโมกฺขาปิ จ อภฺภิเม
กตัม พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุทกาสนทายโม เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ปจฺมํ อุทกาสนทายกตุเถราปทาน.

๒. ภาชนทายกตุเถราปทาน^๑

[๕]	นคเร พนฺธุรมติยา
ภาชนํ อนฺนฺปาเลสิ	กฺกุฏกาโร อหัม ตทา
ภิกฺขุสงฺฆสฺส ตาวเท.
[๖]	เอกนฺวตฺติโต กปฺเป
ทฺถคฺคตฺติ นากิชานามิ	ภาชนํ อนฺนฺपालยิ
ภาชนสฺส อิทํ ผลัม.

หมตอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ภาชนपालกตุเถราปทาน

[๗] เตปญญาเส อิตโต กปเป อนนตชลินามโก^๑
 สุตตรตนสมปนโน จกกวตตี มหพพล.

[๘] ปฏิสัมภิตา จตสุโส วิโมกขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุํ สุกฺกํ อายสฺมา ภาชนทายโก^๒ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทุติยํ ภาชนทายกตฺเถราปทานํ.

๓. สาลปุปฺผิตฺเถราปทานํ

[๙] อรุณวติยา นคเร อโหสี ปุวิโก^๓ ตทา
 มม ทฺวาเรน คจฺฉนฺตํ สีขินํ อทฺทสํ ชินํ.

[๑๐] พุทฺธสฺส ปตฺตํ ปคฺคยฺห สาลปุปฺผํ อทาสหํ
 สมฺมคฺคตสฺส พุทฺธสฺส วิปฺปสนฺเนน เจตสา.

[๑๑] เอกตฺตีสเ อิตโต กปเป ยํ ปุปฺผมภิตาสหํ
 ทฺกคฺตํ นาภิชานามิ สาลปุปฺผสฺสิทํ ผลํ.

[๑๒] อิตโต จุทฺทสกปฺปมฺหิ อโหสี อมิตยฺชโล
 สุตตรตนสมปนโน จกกวตตี มหพพล.

[๑๓] ปฏิสัมภิตา จตสุโส วิโมกขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

^๑ ฉ.,เท. อนนตชลินามโก

^๓ ส.,อิ. ปุวิโก ฉ.,เท. ปุปีโก

^๒ ฉ.,เท. ภาชนปาลโก

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สาลปฺปผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ สาลปฺปผิยตฺเถราปทานํ.

๔. กิลนุชทายกตฺเถราปทานํ

[๑๔] ติวรายํ ปุเร รมฺเม นพกาโร อหํ ตทา
สิทฺธตฺเถ โลกปชฺชิตฺเต ปสนฺนา ชนตา ตธี.

[๑๕] ปุชตฺถํ โลกนาถสฺส กิลนุชํ ปริเยสติ
พุทฺธปฺปชฺชํ กโรนฺตานํ กิลนุชํ อททํ^๑ อหํ.

[๑๖] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺรี ตทา
ทฺถกตฺธี นาภิชานามิ กิลนุชสฺส อิทํ ผลํ.

[๑๗] สตฺตตฺตตฺตติกปฺปมฺหิ ราชา อาสี ชลนฺธโร^๒
สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺวตฺตติ มหพฺพโล.

[๑๘] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺิจิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กิลนุชทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ กิลนุชทายกตฺเถราปทานํ.

๕. เวทีกการกตุเถราปทาน^๑

[๑๙]	วิปสสิโน ภควโต
ปสนนจิตโต สุมโน	โพธิยา ปาทปุตตเม
กาเรสี เวทิกัง อหิ.
[๒๐]	เอกนวุเต อิตโต กปเป
ทุกคตตี นากิชานามิ	กาเรสี เวทิกัง อหิ
เวทิกาย อิทัง ผลิ.
[๒๑]	อิตโต เอกาทเส กปเป
สตตตรตนสมปนโน	อโหสี สุริยสฺสโม
จกุกวตตี มหพฺพโล.
[๒๒]	ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส
จพฺภิญญา สจฺจิกตา	วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถิ สุกฺมา อายสฺมา เวทีกการโก^๒ เถโร อิมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ปณฺจมนํ เวทีกการกตุเถราปทาน.

๖. วณฺณการกตุเถราปทาน

[๒๓]	นคเร อรุณวติยา
เจติเย ทุสฺสภณฺฑทานิ	วณฺณกาโร อหิ ตทา
นानาวณฺณํ รเชมहि. ^๓
[๒๔]	เอกตฺตีสเ อิตโต กปเป
ทุกคตตี นากิชานามิ	ยํ วณฺณํ รชยิ ตทา
วณฺณทานสฺสิทํ ผลิ.
[๒๕]	อิตโต เตวีสติกปเป
สตตตรตนสมปนโน	จนฺทสมสนนามโก ^๔
จกุกวตตี มหพฺพโล.

^๑ สฺยา. เวทิกายกตุเถราปทาน

^๓ ฉ., เท., อ. รเชสหิ

^๒ สฺยา. เวทิกายโก

^๔ ฉ., เท. วณฺณสมสนนามโก อ. จนฺทูปมสนนามโก

[๒๖] ปฏิสมฺภิกา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิกฺขณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา วณฺณการโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นฏฺฐํ วณฺณการกตฺตเถราปทานํ.

๗. ปิยาลปุปฺผิตฺตเถราปทานํ

[๒๗] มิคฺคหุโธ ปุเร อาสี อรณฺเณ กานฺเน อหํ
 ปิยาลํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา คตมคฺเค ขิปี อหํ.
 [๒๘] พุทฺธสฺส^๑ ปตฺตํ ปคฺคยฺห ปิยาลปุปฺผิตาสหํ
 มคฺเค คตสฺส พุทฺธสฺส วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.^๒
 [๒๙] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิปุชฺชียํ
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
 [๓๐] ปฏิสมฺภิกา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิกฺขณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปิยาลปุปฺผิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺถมํ ปิยาลปุปฺผิตฺตเถราปทานํ.

๘. อมฺพยาคทายกตฺเถราปทานํ

[๓๑] สเก สิปปเป อปตฺถทุโธ^๑ อคมํ กานนํ อหํ
สมฺพุทฺธํ ยนตํ^๒ ทิสฺวาน อมฺพยาคํ อทาสหํ.

[๓๒] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทานมททํ ตทา
ทฺฤคฺคํ นามิชา นามิ อมฺพยาคสฺสิทํ ผลํ.

[๓๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณวา สจฺฉนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อมฺพยาคทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ อมฺพยาคทายกตฺเถราปทานํ.

๙. ชคตฺติการกตฺเถราปทานํ

[๓๔] นิพฺพุเต โลกนาถมฺหิ อตฺถทสฺสสินฺรุตฺตเม
ชคตฺติํ การิตา มยฺหํ พุทฺธสฺส ญฺปนฺมุตฺตเม.

[๓๕] อฏฺฐจารส กปฺปสเต ยํ กมฺมมกฺกริ ตทา
ทฺฤคฺคํ นามิชา นามิ ชคตฺติยา อิทํ ผลํ.

[๓๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณวา สจฺฉนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ชคตฺติการโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

นวมํ ชคตฺติการกตฺเถราปทานํ.

๑๐. วาสิทายกตุเถราปทาน

[๓๗] กมฺมาโรหิ ปุเร อาสี ดิวรายํ ปุรุตตเม
เอกา วาสิ มยา ทินฺนา สยมภุํ อปราชิตํ.

[๓๘] จตฺตุนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ วาสิมทที ตทา
ทุคฺคตี นาภิชานามิ วาสิทานสฺสิทํ ผลํ.

[๓๙] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺนยา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา วาสิทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ วาสิทายกตุเถราปทาน.

ตสฺสอุทฺทหาน

อุทฺทกาสนิ^๑ ภาชนิโย สาลปฺปฬี กิลฺยชฺโท
เวทิกา วณฺณกาโร จ ปิยาลอมฺพยาโคโท
ชคฺคี วาสิทายี^๒ จ คาถา ตีส จ นว จาติ.

จตุวิสตฺติโม อุทฺทกาสนทายิวคฺโค.

๒๕. ตูวรทายิวคุโค

๑. ตูวรภูจิตายกตุเถราปทาน^๑

- [๑] มิคลฺหุโ^๒ ปุเร อาสี อรณฺเณ กานเน อหิ
ตํ ทิสฺวา^๓ รุธิรมาทาย^๔ สงฺฆสฺส อททึ อหิ.
- [๒] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทานมททึ ตทา
ทุคฺคตึ นากิชานามิ ตูวรภูจิตฺตํ ผลํ.
- [๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺนมา สจฺฉนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ตูวรภูจิตายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ปจฺมํ ตูวรภูจิตายกตุเถราปทานํ.

๒. นาคเกสริยตุเถราปทานํ

- [๔] ฐนุํ อเวชฺฌ^๕ กตฺวาน วณฺมชฺโฆคฺคทึ อหิ
เกสริํ โอสริ^๖ ทิสฺวา ปพฺพมคฺค^๗ สมฺภูจิตํ.
- [๕] อุโฆทฺตเถหิ ปคฺคยฺห สิริเร กตฺวาน อณฺชลิ
พุทฺธสฺส อภิโรเปสึ ติสฺสสฺส โลกพนฺธุโน.

^๑ ฉ., เท. ตูวรทายกตุเถราปทานํ

^๒ ฉ., เท. ภริตฺวา

หมดอายุ 12/06/2566

^๕ ฉ., เท. อเวชฺฌํ อ. อเวชฺฌ

^{๗-๗} ฉ., เท. ปตปตฺตํ อ. สพฺพมคฺคํ สุปฺปตฺตํ

^๒ ฉ., เท. มิคลฺหุโ

^๔ ฉ., เท. ตูวรมาทาย อ. หริตฺวา

^๖ ฉ., เท. โอคตํ

- [๖] เทวนวุเต อิตโต กปเปเป ยัม ปุပ္พมภิโรปิย
 ทุกุคตตี นากิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลํ.
- [๗] สดฺตตตตติเม^๑ กปเปเป สโมกฺขรณนามโก^๒
 สดฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.
- [๘] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นาคเกสริโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทุตฺติยํ นาคเกสริยตุเถราปทาน.

๓. นพินเกสริยตุเถราปทาน

- [๙] ชาตสฺสรสฺส เวมฺชเม วสามิ ชลกุฏฺฏโฆ
 อถทฺทสฺส^๒ เทวเทวํ คจฺจนตํ อนิลณฺชเส.
- [๑๐] ตฺถนฺเทน เกสรํ^๓ คยฺห วิปฺปสฺนเนน เจตสา
 พุทฺธสฺส อภิโรเปสี ติสฺสสฺส โลกพฺนฺธฺโน.
- [๑๑] เทวนวุเต อิตโต กปเปเป ยัม ปุပ္พมภิปุชยิ
 ทุกุคตตี นากิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลํ.
- [๑๒] เตสฺตตตติมฺหิ กปฺปมฺหิ สดฺตปตฺตสฺนามโก^๔
 สดฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.

หมดอายุ 12/06/2566

^{๑-๑} ฉ.,เท. เตสฺตตตติมฺหิ กปฺปมฺหิ สดฺต เกสฺรนามกา อ. ปโมกฺขรณนามโก

^๒ ฉ.,เท. อทฺทสฺส ^๓ ฉ.,เท.,อ. เกสร

^๔ ฉ.,เท. สดฺต เกสฺรนามกา ^๕ ฉ.,เท. มหพฺพลา

[๑๓] ปฏิสมภิตา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภินฺนมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นพินฺเกสริโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ นพินฺเกสริยตุเถราปทานํ.

๔. วิรวิปฺปฬิตฺตุเถราปทานํ^๑

[๑๔] ขีณาสวสฺสเสหิ นียยาติ โลกนายโก
 วิรวิปฺปฬํ ปคฺคยฺห^๒ พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
 [๑๕] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุพฺผมภิปฺปชยิ
 ทุคฺคตี นามิชา นามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
 [๑๖] ปฏิสมภิตา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภินฺนมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา วิรวิปฺปฬิโย^๓ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ วิรวิปฺปฬิตฺตุเถราปทานํ.

๕. กุฏฺฐิฐปคฺคตฺตุเถราปทานํ

[๑๗] สิทฺธตฺถสฺส ภควโต อโหสิ กุฏฺฐิโคปโก
 กาเลน กาลํ ฐเปสิ ปสนฺโน เสหิ ปาณินิ.

^๑ ฉ.,เท. วิรวิปฺปฬิตฺตุเถราปทานํ

^๒ ฉ.,เท. วิรวิปฺปฬิตฺตุเถราปทานํ

^๓ ฉ.,เท. วิรวิปฺปฬิโย

[๑๘] จตฺตุนวฺเต อีโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ ฐปทานสฺสตี^๑ ผลํ.

[๑๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา กุฏฺฐปโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ กุฏฺฐปกตฺเถราปทานํ.

๖. ปตฺตทหายกตฺเถราปทานํ

[๒๐] ปรมเณ ทมเณ สิทฺธตฺถสฺส มहेสิโน
 ปตฺตททานํ มยา ทินฺนํ อชฺชุตฺตสฺส ตาทีโน.

[๒๑] จตฺตุนวฺเต อีโต กปฺเป ยํ ทานมทที ตทา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ ปตฺตททานสฺสตี^๑ ผลํ.

[๒๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา ปตฺตททายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ ปตฺตทหายกตฺเถราปทานํ.

๗. ธาตุปุชกตฺเถราปทาน^๑

- [๒๓] นิพพุเต โลกนาถมฺหิ สิทฺธตฺถมฺหิ นรุตฺตเม
เอกธาดุ มยา ลทฺธา ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.
- [๒๔] ตาหิ ธาดุ คเหตฺวาน พุทฺธสฺสาทิจฺจนฺธโน
ปญฺจวสฺเส ปริจรี ติฏฺฐนฺตํ นรุตฺตม.
- [๒๕] จตฺตุนฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ^๒ ธาตุมฺปิชฺชยิ^๓
ทฺถคฺคตี นาภิขานามิ ธาตุปญฺจหเน ผล.
- [๒๖] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ธาตุปุชโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตุตมํ ธาตุปุชกตฺเถราปทาน.

๘. สตุตสตุตฺติปปุสฺสปุชกตฺเถราปทาน^๒

- [๒๗] สตุต สตุตฺติปปุสฺสานิ^๓ สีเส กตฺวานหนฺตทา
พุทฺธสฺส อภิโรเปสี เวสฺสภมฺหิ นรุตฺตเม.
- [๒๘] เอกตฺติเส อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุสฺสมฺปิชฺชยิ^๔
ทฺถคฺคตี นาภิขานามิ ปุสฺสปุชฺชายิทํ^๕ ผล.

[๒๙] ปฐิสุมภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สตฺตสตฺตลিপฺปผุชโก เถโร อีมา
 คาถาโย อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ สตฺตสตฺตลিপฺปผุชกตฺเถราปทานํ.

๙. พิมพิชาลปุปผียตฺเถราปทาน^๑

[๓๐] ปทุมุตฺตโร นาม ชินो สยมฺภู อคฺคปฺคฺคโล
 จตฺสจฺจํ ปกาเสติ เทเสติ^๒ อมตํ ปทํ.

[๓๑] พิมพิชาลกปฺปผานิ^๓ ปุณฺณํ กตฺวานหิ ตทา
 พุทฺธสฺส อภิโรเปสี ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.

[๓๒] อฏฺฐสฏฺฐิมฺหิโต กปฺเป จตฺโร กิณฺชเกสรา
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

[๓๓] ปฐิสุมภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา พิมพิชาลปฺปผิโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

นวมํ พิมพิชาลปุปผียตฺเถราปทานํ.

^๑ จ., เท. พิมพิชาลยตฺเถราปทาน

^๒ จ., เท. ทีเปติ

^๓ อ. พิมพิชาลิกปฺปผานิ

๑๐. อุททาลกทหายกตุเถราปทาน

- [๓๔] กุกกุโธ^๑ นาม นามเนน สยมภู อปราชิต
 ปวนา นิกขมิตวาน อนุปตโต มหานที.
- [๓๕] อุททาลกั คเหตุวาน สยมภูสุส อทาสหิ
 สยตสสุชฎตสสุ ปสนนมนโส ตทา.^๒
- [๓๖] เอกตตีเส อิตโต กปเป ยัม ปุพฺผมภิโรปยิ
 ทุคคตี นามิขานามิ ปุพฺผทานสสิทํ ผล.
- [๓๗] ปฏิสมภิทา จตสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตัม พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถัม สุกัม อายสฺมา อุททาลกทหายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ อุททาลกทหายกตุเถราปทาน.

ตสฺสุทฺธานํ

ตุวรภูจฺเณคปฺพินา ^๓	วิรวิกฺขุฐูปโก ^๓
ปตฺโต ธาตุสตุตฺติโย	พิมฺพิ อุททาลเกน จ
สตุตฺตีสติ คาทาโย	คณฺดาโย วิภาวียิตฺติ.

ปญฺจวิสตฺติโม ตุวรทายิวคฺโค^๔

^๑ ฉ.,เท. กุกุโธ อี. กุกุโธ

^{๓-๓} ฉ.,เท. ตุรณาคณพินา วิรวี ภูฐูปโก

^๒ ฉ.,เท. อหิ

^๔ ฉ.,เท. ตุรทายกวกโค

๒๖. โถมกวกุโค

๑. โถมกตุเถราปทาน

- [๑] เทวโลเก จิตฺตํ สมนฺโต วิปัสสิสฺส มเหสิโน
ธมฺมํ สุตฺวาน^๑ มุทิตฺโต อิมํ วาจํ อภาสํ.
- [๒] นโม เต ปุริสาชฌน นโม เต ปุริสุตฺตม
พหุชฺชน^๒ ตารยสิ เทเสนฺโต อมตํ ปทํ.
- [๓] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป
ทุกฺคตํ นากิชานามิ ยํ วาจํ อภาณี ตทา
โถมนาย อิทํ ผลํ.
- [๔] ปฏิสมฺภิตา จตฺตสฺส
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
อิตถํ สุทํ อายสฺมา โถมโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตถาติ.

โถมกตุเถราปทานํ ปจฺม.

๒. เอกาสนทายกตุเถราปทาน

- [๕] วิชิตฺวา เทววณฺณํ สภริโย อิทาฉมี
อริการํ กตฺตกาโม พุทฺธเสฏฺฐจฺจ สาสเน.
- [๖] เทวโล นาม นามเน
ตสฺส ภิกฺขา มยา ทินฺนา ปทุมุตฺตรสาวโก
วิปฺปสนฺเนน เจตสา.

[๗] สดสหัสเส อิตโต^๑ กปเป ยัม กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นามิชานามิ ปิณฑปาตสฺสิทํ ผลํ.

[๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เอกาสนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทุตฺติยํ เอกาสนทายกตฺเถราปทานํ.

๓. จิตกปฺชกตฺเถราปทานํ

[๙] อานนฺโท นาม สมฺพุทฺโธ สยมภู อปฺราชิโต
 อรณฺญเณ ปรีนิพฺพายิ อมฺนุสฺสมฺหิ กานเน.

[๑๐] เทวโลกา อิธาคนฺตฺวา จิตํ กตฺวานหํ ตทา
 สรีรํ ตตฺถ ฌาเปสฺสี สกฺการณฺจ อกาสหํ.

[๑๑] เอกนฺวเต อิตโต กปเป ยัม กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นามิชานามิ พุทฺธปฺชายิทํ ผลํ.

[๑๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา จิตกปฺชโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ตตฺติยํ จิตกปฺชกตฺเถราปทานํ.

๔. จมุกปุกปุผิยตุเถราปทาน^๑

- [๑๓] หิมวันตอวิทุเร วิกโน^๒ นาม ปพฺพโต
 ตสฺส เวมชฺฌเ วสตี สมโน ภาวิตินฺทริโย.
- [๑๔] ทิสฺวาน ตสฺโสปสมํ วิปฺปสนฺเนน เจตสา
 ตีณิ จมุกปุกปุผานิ คเหตุวาน สโมกิริ.
- [๑๕] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมภิโรปยิ
 ทุคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผล.
- [๑๖] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา จมุกปุกปุผิโย^๓ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

จตุตฺถํ จมุกปุกปุผิยตุเถราปทาน.

๕. สุตตปาฏลียตุเถราปทาน

- [๑๗] กณิการวฺ ชิตนฺตํ นิสินฺนํ ปพฺพตฺตเร
 สุตฺต ปาฏฺลিপฺุผานิ พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
- [๑๘] จตฺตุนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมภิโรปยิ
 ทุคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผล.
- [๑๙] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

^๑ ฉ.,เท. ติจมุกปุกปุผิยตุเถราปทาน

^๒ ฉ.,เท.,อิ. วิกโต

^๓ ฉ.,เท.,อิ. ติจมุกปุกปุผิโย

อิตถํ สุกฺกํ อายสฺมา สดฺตปาฏฺฐลิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปลยจมํ สดฺตปาฏฺฐลียตุเถราปทานํ.

๖. อุปาหนทายกตุเถราปทานํ

[๒๐] อโหสี จนฺทโน นาม สมฺพุทฺธสฺสตรโช ตทา
เอโกปาหโน มยา ทินฺโน โพธิ^๑ สมฺปชฺช เม ตฺวํ.

[๒๑] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปาหุ^๒ อทฺธี ตทา
ทฺถคตฺตี นาภิชานามิ อุปาหนสฺสทํ ผลํ.

[๒๒] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุกฺกํ อายสฺมา อุปาหนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ อุปาหนทายกตุเถราปทานํ.

๗. มณฺชริปฺพชกตุเถราปทานํ

[๒๓] มณฺชริกํ กริตฺวาน รติยํ ปฏิปชฺชหํ
อทฺทสํ สมณานคฺคํ ภิกฺขุสงฺฆปฺรภฺขตํ.

[๒๔] ปสฺนฺนจิตฺโต สุมฺโน ปรมาย จ ปิตฺติยา
อุโปทฺตเถหิ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

- [๒๕] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุํปุณฺณมภิปุชยํ
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ ปุํปุณฺณชายิํ ฌลํ.
- [๒๖] อิตฺโต เตสฺส ตตฺตติ กปฺเป เอโก อาสี มหิํปติ
 โชติโย นาม นามเน จกฺกวัตฺติ มหพฺพล.
- [๒๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จปภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา มณฺชริปุชโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ มณฺชริปุชกตฺเถราปทานํ.

๘. ปณฺณทายกตฺเถราปทานํ

- [๒๘] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ วากจิริธโร อหํ
 อโลณปณฺณภกฺโขมฺหิ นียเมสุ จ สํวฺโต.
- [๒๙] ปาตฺราเส อนฺนุปฺปตฺเต สิทฺธตฺโต อุปคณฺธิ มํ
 ตาหํ พุทฺธสฺส ปาทาสี ปสนฺโน เสหิ ปาณิหิ.
- [๓๐] จตฺนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปณฺณมทํ ททา
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ ปณฺณทานสฺสํ ฌลํ.
- [๓๑] สตฺตวิสมฺหิ กปฺปมฺหิ ราชา อาสี ยทตฺติโย^๑
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวัตฺติ มหพฺพล.
- [๓๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จปภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

หมดอายุ 12/06/2568

อิตุถิ สุกิ อายสุมมา ปณฺณทายโก เถโร อิมมา คาทาโย
อภาสิตุถาติ.

อฏฺฐมํ ปณฺณทายกตฺเถราปทานํ.

๕. กุฎิทยายกตฺเถราปทานํ

[๓๓] วิปินิ จาริ สมฺพุทฺโธ รุกฺขมฺมูลे วสี ตทา
ปณฺณสาลิ กริตฺวาน อทาสี อปฺราชิเต.

[๓๔] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปณฺณกฺกุฎิกํ ททา^๑
ทฺถคฺคตี นามิขานามิ กุฎิทานสฺสิทํ ผลิ.

[๓๕] อฏฺฐตีเส^๒ อิตฺโต กปฺเป โสฬสาสีสุ ราชิโน
สพฺพตฺถ อภิวสฺสิติ วุจฺจเร จกฺกวตฺติโน.

[๓๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺพิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตุถิ สุกิ อายสุมมา กุฎิทยายโก เถโร อิมมา คาทาโย
อภาสิตุถาติ.

นวมํ กุฎิทยายกตฺเถราปทานํ.

๑๐. อคฺคชปฺปฝิยตฺเถราปทานํ^๓

[๓๗] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ นิสินฺนํ ปพฺพตฺนฺตเร
โอภาสยนฺตํ รัสสิยา^๔ สิทินิ สิทินิ ยถา.

^๑ จ., เท. อหิ

^๓ ส. อคฺคชปฺปฝิยตฺเถราปทานํ

^๒ จ., เท. อฏฺฐวีเส

^๔ จ., เท., อ. รัสเสน

[๓๘] อคฺคชํ ปุพฺพมาทาย อุปคณฺฐี^๑ นรุตฺตมํ
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.

[๓๙] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุพฺพมภิปฺชยิ
ทุคฺคตฺติ นาภิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๔๐] ปญฺจวิสติกปฺปมฺหิ อโหสิ^๒ มิตฺตจฺจาทโก^๓
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกาวตฺติ มหพฺพโล.

[๔๑] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณวา สจฺฉนิกตา กตฺถิ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สํ ํ อายสฺมา อคฺคปฺปผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ อคฺคปฺปผิยตุเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

โถมเกกาสนจิตกํ^๑ จมฺปโก สตุตฺตปาฏฺฐิ
ปาทุมณฺชริ^๒ ปณฺณณฺจ กุฏฺฐิโท อคฺคปฺปผิโย
คาถาโย คณฺธิตา เจตฺถ เอกตาฬิสเมว จาติ.

ฉพฺพิสติโม โถมกาวคฺโค.

^๑ ฉ.,เท. อุปาคจฺฐิ, เอวมฺปฺริย. ^๒ ส.,อิ. อมิตฺวฺหโย ฉ.,เท. อโหสิ อมิตฺคโต

^๓ สฺยา. โถมโก ภิกฺขจิตกํ ^๔ ฉ.,เท. ปานธิ มณฺชลํ ปณฺณ

๒๗. ปทุมกุเขปวคฺโค

๑. อากาสุกุขิปปยตุเถราปทาน

- [๑] สุวณฺณวณฺณํ สิทฺฐตถํ คจฺจนฺตํ อนุตฺราปเณ
ชลชคฺเค ทฺเว คยฺห อุปคณฺธี นฺราสภํ.
- [๒] เอกณฺจ ปุปฺผํ ปาเทสฺส พุทฺธเสฏฺฐสฺส นิกฺขิปี
เอกณฺจ ปุปฺผํ ปคฺคยฺห อากาเส อุกฺขิปี อหํ.
- [๓] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิปฺชยี^๑
ทฺถคฺคตี นามิชา นามิ ปุปฺผทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔] อิตฺโต พตฺตีสกปฺปมฺหิ^๒ เอโก อาสี มหิปปติ^๓
อนฺตลิกฺขกโร^๔ นาม จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๕] ปฐฺมสมฺภิทา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
จพฺปณฺณวา สจฺฉนิกฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
อิตฺถํ สํ อายสฺมา อากาสุกฺขิปปิโย เถโร อีมา
คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ อากาสุกฺขิปปยตุเถราปทาน.

๒. เตลมกฺขิยตุเถราปทาน

- [๖] สิทฺฐตฺถมฺหิ ภควติ นินฺนพฺพุตมฺหิ นฺราสเก
โพธิยา เวทิกายาหํ เตลํ มกฺขลีสํ^๕ ดาวเท.

^๑ น.,เท. ปุปฺผมภิปฺชยี

^๔ ส. อนฺตลิกฺขกโร

^๒ น.,เท. จตฺตีสกปฺปมฺหิ

^๕ ส. มกฺขลีส

^๓ สยา. มหิปปติ

- [๗] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ เตลํ มกฺขยํ ตทา
 ทุคฺคํ นามิชา นามิ มกฺขนาย อิทํ ผลํ.
- [๘] จตฺตวิเส อิตฺโต กปฺเป สจฺจวิ นาม ขตฺติโย
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.
- [๙] ปฏิสมฺภิตา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิมะ
 จพฺปภิกฺขตา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา เตลมกฺขิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทฺติยํ เตลมกฺขิยตฺเถราปทานํ.

๓. อทฺธจณฺทียตฺเถราปทานํ

- [๑๐] ติสฺสสฺส โข ภควโต โปธิยา ปาทปฺตฺตเม^๑
 อทฺธจณฺทํ มยา ทินฺนํ ธรณฺีรฺหปาทเป.
- [๑๑] เทวฺนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ จณฺทมภิโรปยํ
 ทุคฺคํ นามิชา นามิ โปธิปฺุชายิทํ ผลํ.
- [๑๒] ปณฺจวิเส อิตฺโต กปฺเป เทวโล นาม ขตฺติโย
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.
- [๑๓] ปฏิสมฺภิตา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิมะ
 จพฺปภิกฺขตา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา อทฺธจณฺทิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

^๑ อ. ปาทมุตฺตเม, เอมฺบุปริ.

๔. ที่ปทายกตฺเถราปทาน^๑

- [๑๔] เทวภูโต อหิ สนฺโต โอรุยุห ปจวี ตทา
ปทีเป ปณฺจ ปาทาสี ปสนฺโน เสหิ ปาณินิ.
- [๑๕] จตุณฺวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ที่ปมทที่^๒ ตทา
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ ที่ปทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๖] ปณฺจปณฺณาสเก กปฺเป เอโก อาสี มหีปติ
สมนฺตจกฺขุ นามเน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
- [๑๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุกํ อายสฺมา ที่ปทายโก^๓ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ ที่ปทายกตฺเถราปทาน.

๕. วิพาลิทายกตฺเถราปทาน^๔

- [๑๘] หิมวณฺตสฺส อวิทฺฐเร โรมโส นาม ปพฺพโต
ตมฺหิ ปพฺพตปาทมฺหิ สมณเ ภาวิตินฺทฺริโย.
- [๑๙] วิพาลิโย คเหตุวาน สมณสฺส อทาสหํ
อนฺโมทิ มหาวีโร สยมฺภุ อปฺราชิโต.

^๑ ฉ.,เท. ปทีปทายกตฺเถรอปทาน

^๒ ฉ.,เท. ปทีปมท

^๓ ส. อปณฺณทึปโย ฉ.,เท. ปทีปทายโก อ. อรณทึปโย

^๔ ฉ.,เท. วิพาลิทายกตฺเถรอปทาน

[๒๐] วิพาลี เต มม^๑ ทินฺนา วิปฺปสนฺเนน เจตสา
ภเว นิพฺพตฺตมานมฺหิ ผลํ นิพฺพตฺตํ ตว.

[๒๑] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ วิพาลิมทาสหํ
ทฺถุคฺคํ นามิชา นามิ วิพาลิยา อิทํ ผลํ.

[๒๒] ปฏฺฐิสฺสุมฺภิกา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา วิพาลิทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ วิพาลิทายกตฺเถราปทานํ.

๖. มจฺจนทายกตฺเถราปทานํ

[๒๓] จนฺทภาคานทีตีเร อโหสี^๒ อุกฺกุโส ตทา^๓
มหนฺตํ มจฺจํ ปคฺคยฺห สิทฺธตฺถสฺส มุณีโน อิทํ.

[๒๔] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ มจฺจมทที ตทา
ทฺถุคฺคํ นามิชา นามิ มจฺจทานสฺสิทํ ผลํ.

[๒๕] ปฏฺฐิสฺสุมฺภิกา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา มจฺจนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ มจฺจนทายกตฺเถราปทานํ.

๗. ขวหํสกตฺเถราปทานํ

- [๒๖] จนุทภากานทีดีเร อาสี วนจโร ตทา
 สิทธิธตฺถํ อทฺทสํ พุทฺธํ คจฺจนฺตํ อนิลณฺชเส.
- [๒๗] อณฺชลี ปคฺคเหตุวาน โอโลเกนฺโต^๑ มหามุณี
 สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา อภิวณฺที^๒ โลกนายกํ.^๒
- [๒๘] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ อวณฺที นราสภํ
 ทุคฺคตี นากิชานามิ วณฺทนาย อิทํ ผลํ.
- [๒๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺภิเม
 ฉพฺปิณฺณวา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ขวหํสโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตุตมํ ขวหํสกตฺเถราปทานํ.

๘. สลพปุปฺพิยตฺเถราปทานํ

- [๓๐] จนุทภากานทีดีเร อโหสี กิณฺนโร ตทา
 วิปสฺสี อทฺทสํ พุทฺธํ รัสิชาลสมากุลํ.
- [๓๑] ปสนฺนจิตฺโต สุขฺโม ปรมาย จ ปิตฺติยา
 ปคฺคยฺห สลพํ ปุပ္ผํ วิปสฺสีสฺส^๓ โอภิรี อหํ.

^๑ จ.,เท. อุโลเกนฺโต

^๓ จ.,เท.,อิ. วิปสฺสี

^{๒-๒} จ.,เท.,อิ. อวณฺที นายกํ อหํ

[๓๒] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมภิปุชยิ
 ทุคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผลํ.

[๓๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สลพปฺปผิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ สลพปฺปผิยตฺเถราปทาน.

๙. อุปาคตหาสนียตฺเถราปทาน^๑

[๓๔] หิมวณฺตสฺส เวมชฺเฌ สโร อาสิ สุนิมฺมิโต
 ตตฺถาหํ รกฺขโส อาสิ เหมจฺจสีโส^๒ ภยานโก.

[๓๕] อนุกมฺปโก การุณิโก วิปสฺสี โลกนายโก
 มมุทฺตริตฺถกาโม โส อากณฺณิ มม สนฺติเก.

[๓๖] อุปาคตํ มหาวีริ เทวเทวํ นราสภํ
 อาสยา อภินิภฺขมฺม อวณฺที สตฺถโน อหํ.

[๓๗] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ วนฺที ปุริสฺสุตฺตมํ
 ทุคฺคตี นากิชานามิ วนฺทนาย อิทํ ผลํ.

[๓๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขุณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถัม สุกัม อายสฺมา อุปาคตทาสนियो^๑ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

นวมัม อุปาคตทาสนียตุเถราปทานัม.

๑๐. ตรณียตุเถราปทานัม

- [๓๙] สุวณฺณวณฺโณ สมฺพุทฺโธ วิปสฺสี^๒ นาม นายโก^๓
นทีดีเร จิโต สตุถา ภิกฺขุสงฺฆปุรุชฺชโต.
- [๔๐] นาวา น วิชฺชเต ตตฺถ สนฺตารณี มหณฺณเว
นทียา อภินิภฺขมฺม ตาเรสี โลกนายกัม.
- [๔๑] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยัม ตาเรสี นรุตฺตมัม
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ตาณาย อิทํ ผลัม.
- [๔๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
จพฺภิณฺณา สจฺจิกิตา กตัม พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตถัม สุกัม อายสฺมา ตรณियो เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ทสम्म ตรณียตุเถราปทานัม.

ตสฺสุทฺถาทานัม

อุกฺเขปปี เตลจฺหนที จ ทิปโท จ วิพาลีโท
มจฺจุณฺ ชโว สลฺลพโท รกฺขโส ตรณเณ ทส
คาทาโย เจตฺถ สงฺฆาตา จตฺตาฬีสญฺจ^๓ เทวฺว จาติ.^๓

สตุตฺตวิสตีโม ปทุมมกฺเขปวคฺโค.

^๑ จ.,เท. อุปาคาสโย อี. อุปาคตทาสนियो

^{๒-๒} จ.,เท.,อี. วิปสฺสสี ทกฺขิณารโห

^๓ จ.,เท. ตาฬีส เจกเมว จาติ.

๒๘. สุวณฺณพิพฺพโพนวคฺโค

๑. สุวณฺณพิพฺพโพนนียตุเถราปทานํ

- [๑] เอกาสนํ อหมทํ ปสนฺโน เสหิ ปาณิหิ
พิพฺพโพนนญจ^๑ ปาทาสี อุตฺตมตฺถสฺส ปตฺติยา.
- [๒] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป พิพฺพโพนมทาสหํ
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พิพฺพโพนสฺสิทํ ผลํ.
- [๓] อิตฺโต เตสฺสญฺจิเม กปฺเป อสโม นาม ขตฺติโย
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๔] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
ฉพฺภิณฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺทํ आयสฺมา สุวณฺณพิพฺพโพนนีย โเถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ สุวณฺณพิพฺพโพนนียตุเถราปทานํ.

๒. ติลมฺภุจฺจียตุเถราปทานํ^๒

- [๕] มม สงฺกปฺปมณฺเฑยาย สตฺถา โลกคฺคนายโก
มโนมเยน กาเยน อิทฺฐิยา อุปสงฺกมิ.
- [๖] สตฺถาริ อุปสงฺกนฺตํ วนฺทิตฺวา ปุริสฺสุตฺตมํ
ปสนฺนจิตฺโต สฺมโน ติลมฺภุจฺจิมทาสหํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ส.อ. พิมฺพโพนนญจ

^๒ จ.เท. ติลมฺภุจฺจียทฺถกตฺเถราปทานํ

[๗] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ทานมทํที่ ตทา
ทุคฺคตี นานิชานามิ ติลมฺภูจฺจียิ^๑ ผล^๑

[๘] อิตโต โสฬสกปฺปมฺหิ คนฺธิโย^๒ นาม ขตฺติโย
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.

[๙] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ติลมฺภูจฺจโย^๓ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ ติลมฺภูจฺจียตุเถราปทานํ.

๓. จงฺโกฏฺฐกียตุเถราปทานํ

[๑๐] มหาสมุทฺทํ นิสฺสาย วสตี ปพฺพตฺนฺตเร
ปจฺจุคฺคตฺตฺวาน กามหิ^๔ จงฺโกฏฺฐกมทาสห.

[๑๑] สิทฺธตฺถสฺส มเหสีโน สยมภุสฺसानุกมฺปิโน^๕
ปฺปฺพจงฺโกฏฺฐกํ ทตฺวา กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทห.

[๑๒] จตฺนวุเต อิตโต กปฺเป จงฺโกฏฺฐกมทํ ตทา
ทุคฺคตี นานิชานามิ จงฺโกฏฺฐกสฺสิทํ ผล.

[๑๓] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

^{๑-๑} อ. ติลมฺภูเจ อิทํ ผล

^๒ ฉ., เท. ตนฺติโส อ. นนฺธิโย

^๓ ฉ., เท., อ. ติลมฺภูจฺจิทายโก

^๔ ฉ., เท. กตฺวาน

^๕ ฉ., เท. สพฺพสฺสคตฺตานุกมฺปิโน อ. สพฺพภูตฺตานุกมฺปิโน

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา จงฺโกฏฺฐกิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ จงฺโกฏฺฐกิยตฺเถราปทานํ.

๔. อพฺภณฺชนทายกตฺเถราปทานํ

[๑๔] โกณฺทณฺณสฺส ภาควโต วีตฺราศสฺส ตาทิโน
อกกฺกสฺส^๑ จิตฺตสฺส นิปฺปณฺจสฺส ฌายิโน.

[๑๕] สพฺพโมหาติวตฺตสฺส สพฺพโลกฺหิตฺตสิโน
อพฺภณฺชนํ มยา ทินฺนํ ทิปฺทินฺทสฺส ตาทิโน.

[๑๖] อปริเมยฺเย อิตฺโต กปฺเป อพฺภณฺชนมทาสหิ^๒
ทุกฺคตี นากิชานามิ อพฺภณฺชนสฺสิทํ ผลํ.

[๑๗] อิตฺโต ปณฺณรเส กปฺเป วิรปฺโป^๓ นาม ขตฺติโย
สตฺตรตฺนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๑๘] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อพฺภณฺชนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ อพฺภณฺชนทายกตฺเถราปทานํ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. อาภาสสมจิตฺตสฺส

^๒ ฉ.,เท.,อิ. อพฺภณฺชนมทํ ตทา

^๓ ฉ.,เท.,อิ. จิรปฺโป

๕. เอกณฺชลิตฺตฺเถราปทาน^๑

- [๑๙] อุทุมฺพเร วสนฺตสฺส นียเต ปณฺณสนฺนเร
วุตฺตโกกาโส มยา ทินฺโน สมณฺสส มเหสิโน.
- [๒๐] ติสฺสสฺส ทิปฺทินฺทสฺส โลกนาถสฺส ตาทิโน
อณฺชลీ ปคฺคเหตฺวาน สนฺธรี ปุปฺผสนฺธรี.
- [๒๑] เทวนฺวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กรี ปุปฺผสนฺธรี
ทุคฺคตี นาภิชานามิ สนฺธรสฺส อิทํ ผลํ.
- [๒๒] อิตฺโต จุทฺทสฺส กปฺมฺหิ อโหสี มนุชาธิป
เอกอณฺชลิโก นาม จกฺกวตฺตี มหพฺพล.
- [๒๓] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เอกอณฺชลิโย^๒ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ เอกณฺชลิตฺตฺเถราปทาน.

๖. โปตฺถทาทยกตฺเถราปทาน^๓

- [๒๔] สตฺถาริ ฐมฺมมารพฺภา สงฺฆณฺจปิ มเหสิโน^๔
โปตฺถทาทนํ มยา ทินฺนํ ทกฺขิณฺณเย อนุตฺตเร.

^๑ ฉ., เท. เอกณฺชลิตฺตฺเถราปทาน

^๓ ฉ., เท. โปตฺถทาทยกตฺเถราปทาน

^๒ ฉ., เท. เอกอณฺชลิโก

^๔ ฉ., เท. มเหสิน

๒๕] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ โปตฺถทานสฺสิทํ ผลํ.

๒๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา โปตฺถทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉฺฉํ โปตฺถทายกตฺเถราปทาน.

๗. จิตกပ္ฐกตฺเถราปทาน

[๒๗] จนฺทภาคานทีตีเร อนฺุโสถํ วชามหํ
 สตฺต มาลฺวปฺปฺพานิ จิตกาโรปยิ^๑ อหํ.

[๒๘] จตฺนวุเต อิตโต กปฺเป จิตกํ ยํ อปฺปชยิ
 ทุคฺคตี นากิขานามิ จิตปฺปชายิทํ ผลํ.

[๒๙] สตฺตสฏฺฐิมฺหิโต กปฺเป ปฏฺฐคฺคสนามโก^๒
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.^๒

[๓๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา จิตกပ္ฐโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ จิตกပ္ฐกตฺเถราปทาน.

^๑ ฉ., เท. จิตมาโรปยิ

^{๒-๒} ฉ., เท., อ. ปฏฺฐคฺคสนามกา สตฺตรตนสมฺปนฺนา สตฺตาสฺ จกฺกวตฺติโน

๘. อาลวทายกตฺเถราปทานํ

- [๓๑] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ มหาสินฺธุ สุทฺตฺสนโน^๑
ตตฺถทฺทสํ วีตฺราคมํ สมฺปภาสํ^๒ สุทฺตฺสนนํ.
- [๓๒] ปรมฺปิสมเม ยุตฺตํ ทิสฺวา^๓ วิมฺหิตฺมานโส^๓
อาลฺลวํ ตสฺส ปาทาสี ปสนฺโน เสหิ ปาณิหิ.
- [๓๓] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ อาลฺลวมทาสหิ^๔
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ อาลฺลวสุส อิทํ ผลํ.
- [๓๔] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณวา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา อาลฺลวทายโก เถโร อีมา คาถาโย
ภาสิตฺถาติ.

สตุตฺตมํ อาลฺลวทายกตฺเถราปทานํ.

๙. ปุณฺฑริกตฺเถราปทานํ^๕

- [๓๕] โรมโส นาม นามเนน สยมฺภู สปปโก^๖ ตทา
ปุณฺฑริกํ มยา ทินฺนํ วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.
- [๓๖] จตฺตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ปุณฺฑริกมทที^๗ ตทา^๗
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ ปุณฺฑริกสฺสิทํ ผลํ.

^๑ ฉ., เท. สุทฺตฺสนา

^๒ ส. สปปภาสํ ฉ., เท. สปปภาสํ

๓-๓ อ. ๕๖๖ ทิสฺวา ตํ วิมฺหิตาสโย

^๔ ฉ., เท. ยํ ผลมทที ตทา อ. อาลฺลวมทํ ตทา

^๕ ฉ., เท. เอกปุณฺฑริกตฺเถราปทานํ

^๖ ฉ., เท. สัพฺพโต

^{๗-๗} ฉ., เท. ปุณฺฑริกมทํ ตทา

[๓๗] ปฐิสมภิทา จตสุโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
 ฌพภิกฺขุณา สจฺจณิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปุณฺฑริโก^๑ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ปุณฺฑริกตุเถราปทาน.

๑๐. ตรณียตุเถราปทาน

[๓๘] มหาปณฺธิ วิสเม เสตุ การาปีตํ^๒ มยา
 ตรณฺตถาย โลกสฺส ปสนฺโน เสหิ ปาณิกิ.

[๓๙] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ เสตุ การิตํ มยา^๓
 ทุกฺคตี นาภิชานามิ เสตุทานสฺสิทํ ผล.

[๔๐] ปญฺจปณฺณาสิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี สโมคโต^๔
 สตฺตตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๔๑] ปฐิสมภิทา จตสุโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
 ฌพภิกฺขุณา สจฺจณิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตรณฺนิโย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ตรณียตุเถราปทาน.

^๑ ฉ., เท., อ. เอกปุณฺฑริโก

^๒ ฉ., เท. การาปีโต

^๓ ฉ., เท. โย เสตุ การิตํ มยา

^๔ ฉ., เท., อ. สโมคโต

ตสุตฺตทานํ

โสวณณํ ติลมฺภูจิ จ จงฺโกฏฺภกพฺภณชฺมณชฺลี
 ปโตถโก จิตมาลฺโว เอกปฺนุฑฺธี เสตฺตนา
 เอกตาฬิส คาทาโย คณิตาโย วิภาวึหิตี.

อฏฺฐวิสตีโม สุวณฺณพิพฺโปหฺนวกุโค.

เอกาทสโม ภาณวาโร.

๒๕. ปณฺณทายกวกุโค

๑. ปณฺณทายกตุเถราปทาน^๑

- [๑] ปณฺณสาเล นิสินฺโนมฺหิ ปณฺณโกชนโกชนโน
อุปวิฏฺฐญฺจ มํ สนฺตํ อุปกญฺจิ มหาอิสิ.
[๒] สิทฺธตฺโต โลกปชฺโชโต สพฺพโลกตักฺกิจุจโก
ตสฺส ปณฺณํ มยา ทินฺนํ นิสินฺนสฺส^๒ ปณฺณสนฺนเร.
[๓] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปณฺณมทฺทํ ตทา
ทฺถคฺคํ นามิชา นามิ ปณฺณทานสฺสทํ ผลํ.
[๔] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา ปณฺณทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ ปณฺณทายกตุเถราปทาน.

๒. ผลทายกตุเถราปทาน^๓

- [๕] สินฺนุสฺมสนฺโตโส ธรณิธรสาทิโส^๔
วุฏฺฐหิตฺวา สมาริฆฺหา ภิกฺขาย มมุปฏฺฐิตโต.
[๖] หรีตกั^๕ อามลกํ อมฺพํ ชมฺพุ^๕ วิภทกั^๕
โกลํ ภลฺลตกํ เพลลั^๖ ฆารุสฺสกผลานิ จ.

^๑ หมายเหตุ 12/06/2566

^๒ น.,เท. นิสินฺน

^๓ น.,เท.,อ. หรีตกั

^๔ น.,เท. วิภทกั

^๕ น. ธรณิสมฺสาทิโส อ. ธรณิธาริสาทิโส

^๖ น.,เท.,อ. อมฺพชฺมพุวิภทกั

^๗ น.,เท. พิลล

- [๗] สิทฺธตฺถสฺส มเหสิสฺส สพฺพโลกานุกมฺปิโน
ตณฺจ สพฺพํ มยา ทินฺนํ วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.
[๘] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อทฺทํ ตทา
ทฺถคฺคํ นามิชา นามิ ผลทานสฺสํ ผลํ.
[๙] สุตฺตปณฺณาสิตฺโต กปฺเป เอกชฺโฆ นาม ขตฺติโย
สตุตฺตรตฺนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
[๑๐] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตฺถํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ผลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺถติยํ ผลทายกตฺถเธรปทานํ.

๓. ปจฺจุคฺคมนิยตฺถเธรปทานํ

- [๑๑] สึหํ ยถา วณฺจํ นิสฺภาชานิยํ ยถา
กกุฏํ วิลลนฺตํ อากจฺฉนฺตํ นราสภํ.
[๑๒] สิทฺธตฺถํ โลกปชฺโชตํ สพฺพโลกตฺถิกิจฺจํ
อกาสิ ปจฺจุคฺคมนํ วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.
[๑๓] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ปจฺจุคฺคณฺธี นราสภํ
ทฺถคฺคํ นามิชา นามิ ปจฺจุคฺคมนิทํ^๑ ผลํ.^๑

[๑๔] สตุตวิเส^๑ อิตโต กปฺเป เอโก อาสี ชนาธิโป
ปรีวาโรติ^๒ นามเน จกฺกวตฺตี มหพฺพล.

[๑๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ปจฺจุคฺคณิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ ปจฺจุคฺคณิยตฺเถราปทาน.

๔. เอกปุปฺผิยตฺเถราปทาน

[๑๖] ทกฺขิณมฺหิ ทวารมฺหิ ปิสาโจ อาสหนฺตทา
อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ ปิตริสฺส ภาณุม.

[๑๗] วิปสฺสิสฺส นรคฺคสฺส สพฺพลกฺกิตฺเตสฺสิโน
เอกปุปฺผํ มยา ทินฺนํ ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.

[๑๘] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมทฺทํ ตทา
ทุคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธปฺปชಾಯิทํ ผล.

[๑๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา เอกปุปฺผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

จตุตถํ เอกปุปฺผิยตฺเถราปทาน.

๕. มฆวปฺปผิยตุเถราปทาน^๑

- [๒๐] นมฺมทานทียา ตีเร สยมฺภู อปฺราชิโต
สมาธิ โส สมาปนฺโน วิปฺปสนฺโน อนาวีโล.
- [๒๑] ทิสฺวา ปสนฺโน สุมฺโน สมฺพุทฺธํ อปฺราชิโต
ตาหิ มฆวปฺปฺเพน สยมฺภุ ปุชฺชียิ ตทา.
- [๒๒] เอกนฺนฺเต อีโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมภิปุชฺชียิ
ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปฺชายิทํ ผลํ.
- [๒๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
ฉฬภิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา มฆวปฺปฺผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ปณฺณมํ มฆวปฺปผิยตุเถราปทาน.

๖. อุปฏฺฐากทายกตุเถราปทาน^๒

- [๒๔] รติยํ ปฏฺฐิพฺพชนฺโต อาหุติณํ ปฏฺฐิคุคฺหิ
ทิปทินฺทํ มหานาคํ โลกเชฏฺฐจํ นราสภํ.
- [๒๕] ปกฺโกสาปฺยตสฺสาหิ^๓ สพฺพโลกหิตေสิโน
อุปฏฺฐาโก มยา ทินฺโน สิทฺธตฺถสฺส มहेสิโน.
- [๒๖] ปฏฺฐิคุคฺเหตฺวาน^๓ สมฺพุทฺโธ นียฺยาเตสิ^๔ มหามฺุ
อุฏฺฐาย อาสนา ตมฺหา ปกฺกามิ ปาจินามฺุโข.

^๑ สฺยา. อุปฏฺฐายิกตุเถราปทาน

^๓ ฉ., เท. ปฏฺฐิคุคฺเหตฺวา

^๒ ฉ., เท. ปกฺโกสาปฺย ตสฺสาหิ

^๔ ฉ., เท. นียฺยาเทสิ

[๒๗] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป อุปฺภฺจจากมทํ ตทา
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ อุปฺภฺจจานสฺสิทํ ผลํ.

[๒๘] สตฺตปณฺณาสิตฺโต กปฺเป พลเสนสนามโก
 สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตํ มหพฺพล.

[๒๙] ปฏฺิสมฺภิกขา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
 จพฺภิกฺขมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุปฺภฺจจากทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉฺฉํ อุปฺภฺจจากทายกตุเถราปทานํ.

๘. อปทานิยตุเถราปทานํ

[๓๐] อปทานํ สุคตानํ กิตฺตยี้ห^๑ มเหสินํ
 ปาเท จ สิริสา วณฺที ปสนฺโน เสหิ ปาณฺหิ.

[๓๑] เทวณฺวเต อิตฺโต กปฺเป อปทานํ ปกิตฺตยี้
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ กิตฺตนาย อิทํ ผลํ.

[๓๒] ปฏฺิสมฺภิกขา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
 จพฺภิกฺขมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อปทานิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ อปทานิยตุเถราปทานํ.

๘. สุตตาหปพพชิตตเถราปทาน

[๓๓] วิปสสิสสุ ภควโต สงฺโฆ สกุกตมานิโต
พฺยสนฺ เม อนุปฺปตฺตํ ฌาติเกโท ปุเร อหุ.

[๓๔] ปพฺพชฺชํ อุปคณฺฑวาน พฺยสนฺปสมายหํ
สตุตฺตาหาภิรโต ตตฺถ สตุตฺตฺตฺตสณกมฺยตา.

[๓๕] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยมฺหํ ปพฺพชฺชํ ตทา
ทฺถคฺคตี นากิชานามิ ปพฺพชฺชาย อิทํ ผลํ.

[๓๖] สตุตฺตสญฺจิเมหิโต กปฺเป สตุตฺต อาสํ มหิปปตี
สฺสเนกฺขมฺมาตี^๑ ฌายนฺติ จกฺกวัตฺตี มหพฺพลา.

[๓๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
จพฺภิณฺณวา สจฺฉิกิตฺตา กตฺมํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา สตุตฺตาหปพฺพชิตโต เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อญฺจมนํ สตุตฺตาหปพฺพชิตตเถราปทาน.

๙. พุทฺธรูปญฺจายิกตเถราปทาน

[๓๘] เวธมฺภินีตี^๒ เม นามํ ปิตุ สนฺตํ มมํ ตทา
มม หตฺถํ คเหตฺวาน อุปานยิ มหามฺนี.

[๓๙] อิเม^๑ มํ อุกุทิสินฺตึ^๒ พุทฺธา โลกคฺคณายกา
เตหํ อุปฺภุจึ^๓ สกฺกจฺจํ ปสนฺโน เสหิ ปาณิหิ.

[๔๐] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป พุทฺเช ปริจรี^๓ ตทา
ทฺถคฺคตึ นากิขานามิ อุปฺภุจฺจณสฺสทํ ผลํ.

[๔๑] เตวีสมฺหิ อิตฺโต กปฺเป จตุโร อาสุ ขตฺติยา
สมณฺญปฺภุจกา นาม จกฺกวตฺตึ มหพฺพลา.

[๔๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺภิเม
ฉพฺภิณฺณวา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตึ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา พุทฺธรูปฺภุจายิกโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ พุทฺธรูปฺภุจายิกตฺเถราปทานํ.

๑๐. ปุพฺพวงฺคณิยตฺเถราปทานํ

[๔๓] จุลฺลาสึตฺติสหสฺसानิ ปพฺพชฺมิห อภิณฺจนา
เตสํ ปุพฺพวงฺคโม อาสี อุตฺตมตฺถสฺส ปตฺติยา.

[๔๔] สราคา สโมหา^๔ เจเต วิปฺปสนฺนมนาวิลล^๕
อุปฺภุจฺหึสุ สกฺกจฺจํ ปสนฺนา เสหิ ปาณิหิ.

[๔๕] ขีณาสวา วนฺตโทสา กตฺกิจฺจา อนาสวา
ผรีสุ เมตฺตจิตฺเตน สยมฺภุ อปฺราชิตา.

^{๑-๑} ฉ., เท. อิเมมํ อุกุทิสินฺตึ

^๓ ฉ., เท. อุปฺภุจฺหึ

^๕ ฉ., เท. วิปฺปสนฺนมนาวิลลา

^๒ ฉ., เท. อุปฺภุจฺหึ อ. อุปฺภุจฺหึ

^๔ ฉ., เท. สภาวา อ. สภาวา โลเก

[๔๖] เตสํ อปฏฺจุหิตวาน สมพุทฺธานํ ปฏฺฐิสฺสโต
มรณญจ อนุปฺปตฺตา^๑ เทวตฺตมฺจ อคมฺหเส.

[๔๗] จตฺตุนฺจเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สีลมนุपालยิ
ทฺถคฺคตฺติ นาภิชานามิ สยฺมมฺสฺส อิทํ ผลํ.

[๔๘] ปฏฺฐิสฺสมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม.
จพฺภิณฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปุพฺพพฺกมฺนิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ปุพฺพพฺกมฺนียตฺถเธรปทานํ.

ตสฺสสุทฺธานํ

ปณฺณํ ผลํ ปจฺจุคฺคมฺ^๒ เอกปฺปฬิ จ มาฆวโ^๓
อฺปฏฺฐจาทาปทานญจ ปพฺพชฺชา จ พุทฺธปฏฺฐจาทโก.^๔
ปุพฺพพฺกโม จ คาทาโย อฏฺฐจาทฬิส กิตฺติตาติ.

เอณฺนตีสติโม ปณฺณทายกวกฺคโค.

^๑ ฉ., เท., อี. อนุปฺปตฺโต

^๓ ฉ., เท. มฆวา

^๒ สฺยา. อฺคฺคมิโย

^๔ สฺยา. จ อฺปฏฺฐิตํ

๓๐. จิตกပ္ฐกวกุโค

๑. จิตกပ္ฐกตฺเถราปทาน

[๑] อชิตโต นาม นามเนน อโหสี พุราหมโณ ตทา
อาหุตี ยิฏฐกาโมหิ นानาปปุผิ สมานยิ.

[๒] ชลนตํ จิตกํ ทิสฺวา^๑ สิขิโน โลกพนฺธุโน
ตมฺจ ปุပ္ผิ สมานตฺวา จิตเก โอิกิริ อหิ.

[๓] เอกตฺตีสเ อิตโต กปฺเป ยํ ปุပ္ผมภิပ္ฐยิ
ทุคฺคตี นากิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๔] สตฺตวิเส อิตโต กปฺเป สตฺตาสํ มนฺชาธิปา
สุปฺปชชิตนามา เต จกฺกวตฺตี มหพฺพลา.

[๕] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถิํ สุทํ อายสฺมา จิตกပ္ฐโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปธมํ จิตกပ္ฐกตฺเถราปทาน.

๒. ปุပ္ผธารกตฺเถราปทาน

[๖] วากจिरโร อาสี อชินฺตฺตฺรวาสโน
อภินฺญา ปณฺจ นิพฺพตฺโต^๒ จนฺทสฺส ปริมชฺชโก.

หมดอายุ 12/06/2566

[๗] วิปสสี โลภปชฺชิตัง ทิสฺวา อภิคตํ มม
ปาริฉตฺตกปฺปฺมานิ ฐาเรสี สตฺถุโน อหํ.

[๘] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุพฺพมภิธารยิ^๑
ทฺถคฺคตี นามิขานามิ ธารณาย อิทํ ผลํ.

[๙] สตฺตาสีติมฺหิโต กปฺเป เอโก อาสี มหิปปติ
สมนฺตธโร นาม จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.

[๑๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺภิเม
จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปุพฺพธารโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทฺถยิํ ปุพฺพธารกตฺเถราปทานํ.

๓. นตฺตทายกตฺเถราปทานํ

[๑๑] ปุตฺโต มม ปพฺพชฺชิตฺโต กาสายวสโน ตทา
โส จ พุทฺธตฺตสมปฺตฺโต นิพฺพุโต โลภปฺชิตฺโต.

[๑๒] วิจินฺนโต สกํ ปุตฺตํ อารามํ^๒ ปจฺจนโต มม^๒
นิพฺพุตสฺส มหฺนตสฺส จิตกํ อคฺมาสหํ.

[๑๓] ปคฺคยฺห อณฺชลี ตตฺถ วนฺทิตฺวา จิตกํ อหํ
เสตจฺจตฺตณฺจ ปคฺคยฺห อาโรเปสี อหํ ตทา.

^๑ ฉ.,เท. ปุพฺพมภิปุชยิ

^๒ ฉ.,เท. อคมํ ปจฺจนโต อหํ

[๑๔] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ จตฺตมภิโรปยํ
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ จตฺตทานสฺสทํ ผลํ.

[๑๕] ปณฺจวิเส อิตฺโต กปฺเป สตฺต อาสํ ชนาธิปา
 มหารหสฺสนา มา เต จกฺกวัตฺตํ มหพฺพลา.

[๑๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปมณฺเฑ สจฺจนิคฺคา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา จตฺตทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ จตฺตทายกตุเถราปทาน.

๔. สทุทสญญกตุเถราปทาน

[๑๗] อนุกฺคตมฺหิ อาทิจฺเจ ปสาโท^๑ วิปฺโล อหุ
 พุทฺธเสฏฺฐสฺส โลกมฺหิ ปาตุภาโว มหฺสิโน.

[๑๘] สทุทมสฺสสํ^๒ ตตฺถ น จ ปสฺสามิ ตํ ชินํ
 มรณญจ อนุปฺปตฺโต พุทฺธสญฺญมฺนุสฺสรี.

[๑๙] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สญฺญมลภี ตทา
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ พุทฺธปฺชายิทํ ผลํ.

[๒๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปมณฺเฑ สจฺจนิคฺคา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา สหุตสณฺณโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

จตุตถํ สหุตสณฺณกตฺเถราปทานํ.

๕. โคสีสนิกฺขเปกตฺเถราปทานํ

- [๒๑] อารามทวารานิกฺขมฺ โคสีสํ สนฺถตํ มยา
 อนุโภมิ สกํ กมฺมํ ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ ผลํ.
- [๒๒] อาชานียา วาตชวา สินฺธวา สีมฺพาหนา
 อนุโภมิ สหฺพเมตํ โคสีสสฺส อิทํ ผลํ.
- [๒๓] อโห การํ ปรมการํ สุขฺเขตฺเต สุขตํ มยา
 สงฺฆเ กตสฺส การสฺส น อญฺญํ กลมคฺชติ.
- [๒๔] จตฺตุนฺนเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สีสํ สนฺถรี อหํ
 ทฺถคฺคิตี นาภิชานามิ สนฺถรสฺส อิทํ ผลํ.
- [๒๕] ปญฺจสตฺตติกปฺปมฺหิ สุปฺติจิตฺตนามโก^๑
 เอโก อาสี มหาเตโช จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.
- [๒๖] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺญิเม
 ฉพฺภินฺนวา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา โคสีสนิกฺขเปโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ปญฺจมํ โคสีสนิกฺขเปกตฺเถราปทานํ.

^๑ ฉ., เท. สุปฺติจิตฺตนามโก

๖. ปทปฺพชกตฺเถราปทาน

- [๒๗] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ อโหสี กิณฺโณ ตทา
 อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ ปีตรํสีว ภาณุมํ.
- [๒๘] อุเปโตปิ^๑ ตทา พุทฺธ^๒ วิปสฺสี โลกนํายกํ
 จนฺทณํ ตครํ วาปี ปาเท โอสิณฺจหํ ตทา.
- [๒๙] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปท^๓ อภิปุชยํ
 ทุคฺคตี นากิชานามิ ปทปฺพชายิทํ ผลํ.
- [๓๐] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุกฺมํ อายสฺมา ปทปฺพชโก^๔ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ฉนฺดูจํ ปทปฺพชกตฺเถราปทาน.

๗. เทสกิตติกตฺเถราปทาน^๕

- [๓๑] อุปฺสาลุหกนาโมห^๕ อโหสี พุราหฺมโน ตทา
 กานนํ วณฺโณคฺยห^๖ โลกนาถ^๗ นราสภ.
- [๓๒] ทิสฺวาน วณฺที^๘ ปาเทสุ โลกาหุติปฏฺฐิคุคฺหํ
 ปสนฺนจิตฺตํ มํ ฅตฺวา พุทฺโธ อนฺตรธายถ.

^{๑-๑} ฉ., เท. อุเปตํ ตมฺหํ พุทฺธํ อ. อุเปตํ มํ ตทา พุทฺธํ ^๒ ฉ., เท., อ. ปาทํ

^๓ ฉ., เท. ปาทปฺพชโก

^๔ ฉ., เท., อ. อุปฺสาลกนาโมห

^๕ ฉ., เท., อ. โลกเชฏฺฐ

^๕ ฉ., เท. เทสกิตติกตฺเถราปทาน

^๖ ฉ., เท., อ. วณฺโณคฺยห

^๗ ฉ., เท., อ. วณฺที

[๓๓] กานนา อภินิขมม พุทฺธเสฏฺฐัง อนุสฺสรี
 ตนฺทลํ กิตฺตยิตฺวาน กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหิ.

[๓๔] เทวนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ เทสฺมมิกิตฺตยิ
 ทุคฺคตี นามิชา นามิ กิตฺตนาถ อิทํ ผลํ.

[๓๕] ปฏฺฐิสฺสุมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปมฺภยา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เทสกิตฺติโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ เทสกิตฺติกตฺเถราปทานํ.

๘. สรรณคมนียตฺเถราปทานํ

[๓๖] ปพฺพเต หิมวณฺตมฺหิ อโหสี ลุทฺทโก ตทา^๑
 วิปสฺสี อทฺทลํ พุทฺธํ โลกเชฏฺฐัง นราสภํ.

[๓๗] อุปาสิตฺวาน สมฺพุทฺธํ เวยฺยาวจฺจมกาสหิ
 สรรณญจ อุปาถญฺจี ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.

[๓๘] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สรณํ อคณฺจหิ
 ทุคฺคตี นามิชา นามิ สรณาย อิทํ ผลํ.^๒

[๓๙] ปฏฺฐิสฺสุมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปมฺภยา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถิ สุกัม อายสฺมา สรณคมนียเณ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

อภุจมํ สรณคมนียตเถราปทาน.

๘. อมพปิญทียตเถราปทาน

- [๔๐] โรมโส นาม นามเน ทานโว อิติ วิสสุโต
อมพปิญท^๑ มยา ทินโน^๒ วิปสฺสิสฺส มहेสิโน.
- [๔๑] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป ยํ อมพมททํ ตทา
ทุกคตํ นากิชานามิ อมพทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๒] ปฏิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภุจิเม
ฉพภินฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถิ สุกัม อายสฺมา อมพปิญทียเณ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

นวมํ อมพปิญทียตเถราปทาน.

๑๐. อนุสสาวกตเถราปทาน

- [๔๓] ปิณฑาย จรมานาหํ วิปสฺสี อทุกทสํ ชินํ
อุลฺลภกิกฺขํ อทาสี^๓ ทิปทินฺทสฺส^๓ ตาทิโน.
- [๔๔] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน อภิวาเทสทํ ตทา
อนุสฺสาวายี พุทฺธํ อุตฺตมตฺถสฺส ปตฺติยา.
- [๔๕] เอกนวุเต อิตโต กปฺเป อนุสฺสาวายี อหํ
ทุกคตํ นากิชานามิ อนุสฺสาวนาผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

[๔๖] ปฐิสมภิทา จตสุโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิกฺขมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสุส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา อนุสฺสาวโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ อนุสฺสาวกตฺเถราปทานํ.

ตสุตฺตทานํ

จิตกํ ปาริฉตฺตญจ^๑ สทฺทโคสีสสนฺธํ
 ปทํ^๒ ปเทสํ สรณํ อมฺโพ สํสาวโกปิ จ
 จจตฺตาฬีสคาถาโย^๓ คณิตาโย วิภาวิหิตี.

ทีสติโม จิตกปฺปชวคฺโค.

อถ วคฺคฺตฺตทานํ

กณิกาโร หตฺถิทโท อาลมฺพนุทกาสนํ
 ตูวรํ โถมโก เจว อุกฺเขปํ สีสุปฺธานํ.
 ปณฺณโท จิตฺปฺปฐี จ คาถาโย เจว สพฺพโส
 จตฺตาริ จ สตานีห เอกปณฺณาสเมว จ.
 ปณฺจวีส สตา สพฺพา ทฺวาสตฺตติ ตทฺตฺตริ
 ติสตํ^๔ อปทานานํ คณิตา อตฺถทสฺสิภิ.

กณิการวคฺคทสกํ.

ตติยสตกํ สมตฺตํ.

^๑ ฉ.,เท. ปาริฉโต จ

^๒ ส.,ฉ.,เท. ปาโท

^๓ สฺยา. สตฺตตาฬีสคาถาโย ฉ.,เท. อฏฺฐตาฬีสคาถาโย ^๔ สฺยา. ทีส สตานํ ปทานํ

๓๑. ปทุมเกสรียวคฺโค

๑. ปทุมเกสรียตุเถราปทาน

- [๑] อีสิสงฺฆเม อหิ ปุพฺเพ อาสี มาตงฺควารโณ
มเหสีนํ ปสาเทน ปทุมเกสรโมกิริ^๑
- [๒] ปจฺเจกชินฺเสฏฺฐเจสุ ฐตฺราเคสุ ตาทิสฺ
เตสุ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหิ.
- [๓] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป เกสรํ โอกิริ ตทา
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชาโยทํ ผลํ.
- [๔] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปทุมเกสรียเ อเถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ ปทุมเกสรียตุเถราปทาน.

๒. สพฺพคนฺธียตุเถราปทาน

- [๕] คนฺธมัลลํ มยา ทินฺนํ วิปฺสฺสิสฺส มเหสีโน
อทาสี อฺชฺชฏฺตสฺส โกเสยฺยวตฺถมฺมุตฺตมํ.
- [๖] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ คนฺธมทที^๒ ตทา^๒
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ คนฺธทานสฺสิทํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ปทุมเกสรโมกิริ

^{๒-๒} ฉ.,เท.,อิ. วตฺถมทที ปุเร

[๗] อิตโต ปณฺณรเส กปฺเป สุเวโล^๑ นาม ขตฺติโย
สตุตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล.

[๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา สพฺพคณฺธิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ สพฺพคณฺธิยตฺถเธาปทานํ.

๓. ปรมนฺนทายกตฺถเธาปทานํ

[๙] กณฺโถว ชฺชิตนฺตํ อุทฺยนฺตํ ภาณฺมํ
วิปสฺสี อทฺทสํ พุทฺธํ โลกเชฏฺฐํ นราสภํ.

[๑๐] อณฺชลี ปคฺคเหตุวาน อภิเนสี^๒ สกํ ชฺวรํ
อภิเนตฺวาน^๓ สมฺพุทฺธํ ปรมนฺนทาสหํ.

[๑๑] เอกนฺวเต อิตโต กปฺเป ปรมนฺนทํ ตทา
ทคฺคตํ นาภิชานามิ ปรมนฺนสฺสิทํ ผลํ.

[๑๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ปรมนฺนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ ปรมนฺนทายกตฺถเธาปทานํ.

^๑ จ.เท. สุเวโร

^๒ อ. อติเนสี

^๓ อ. อติเนตฺวา

๔. ฅมมสญญกตฺเถราปทาน

- [๑๓] วิปสฺสีโน ภควโต มหาโพธิมโห อหุ
 รุกฺขฏฺฐสฺเสว สมฺพุทฺโธ โลกเชฏฺโง นราสโม.
 [๑๔] ภควา ตมฺหิ สมเย ภิกฺขุสงฺฆปรุกฺขโต
 จตุสจฺจํ ปกาเสติ วาจาสมิมุทึรยํ.
 [๑๕] สงฺขิตฺเตน จ เทเสนโต วิตฺถาเรน จ เทสยิ^๑
 วิวฏฺฐจฺจนโต^๒ สมฺพุทฺโธ นิพฺพาเปสิ มหาชนํ.
 [๑๖] ตสฺสาคํ ฅมมํ สุตฺวาน โลกเชฏฺฐสฺส ตาทีโน
 วนฺทิตฺวา สตฺถุโน ปาเท ปกฺกามิ^๓ อุตฺตรามุโข.
 [๑๗] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ฅมมมฺสฺสึณี ตทา
 ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ฅมมสฺสวณสฺสิทํ^๔ ผลํ.
 [๑๘] เตตฺถีสมฺหิ อิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี^๕ มหิปปติ
 สุตฺวา นาม นามเนน จกฺกวัตฺถิ มหพฺพลโ.
 [๑๙] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สํ อายสฺมา ฅมมสญฺญโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ ฅมมสญฺญกตฺเถราปทาน.

^๑ จ.,เท.,อ. เทสย

^๓ จ.,เท. ปกฺกามิ

^๕ จ.,เท. อาสี

^๒ จ.,เท. วิวฏฺฐจฺจนโต

^๔ อ. ฅมมทานสฺสิทํ

๕. ผลทายกตฺเถราปทาน^๑

- [๒๐] ภากีรณินทีดีเร^๑ อโหสิ อสฺสโม ตทา
ตมहि อสฺสมาคณฉี^๒ ผลหตฺถโย อเสกฺขวา.^๓
- [๒๑] วิปสฺสี ตตฺถ อทฺทกฺขี ปีตรึสึว ภาณุมํ
ยํ เม อตฺถิ ผลํ สพฺพํ อทาสี สตฺถุโน อหํ.
- [๒๒] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อทฺทํ ตทา
ทฺถคฺคํ นามิชานามิ ผลทานสฺสํ ผลํ.
- [๒๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ผลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมนํ ผลทายกตฺเถราปทาน.

๖. สมฺปสาทิกตฺเถราปทาน^๔

- [๒๔] นโม เต พุทฺธวिरตฺถ วิปฺปมฺตฺโตสิ สพฺพธิ
พฺยสนมฺหิ^๕ อนฺุปรตฺโต ตสฺส เม สรณํ ภว.
- [๒๕] สิทฺธตฺถโย ตสฺส พฺยาภาสิ โลเก อปรปฏฺฐิปุคฺคโล
มโหทฺธิสโม สงฺฆโม อปรเมยฺโย อนฺุตฺตโร.

^๑ สฺยา. ภากรณินทีดีเร

^๓ ฉ., เท., อ. อเปกฺขวา

^๕ ส. พฺยสนํ หิ

^๒ ฉ., เท., อ. อสฺสมํ คจฺฉี

^๔ ฉ., เท. สมฺปสาทิกตฺเถราปทาน

- [๒๖] ตตฺถ ตฺวํ วิรเช เขตฺเต อนนฺตผลทายเก
 สงฺฆे จิตฺตํ ปสาเทหิ^๑ สุวชิ^๒ วาปี โรปย.
- [๒๗] อิทํ วตฺวาน สพฺพญฺญ โลกเชฏฺโง นราสโก
 มเมว^๓ อนุสาสิตฺวา เวหาสตลมฺภคฺมิ.^๔
- [๒๘] อจิริ คตมตฺตมฺหิ^๕ สพฺพญฺญมฺหิ นราสเก
 มรณํ สมนุปฺปตฺโต ตฺสิตํ อุปปชฺชหิ.
- [๒๙] ตทาหิ วิรเช เขตฺเต อนนฺตผลทายเก
 สงฺฆे จิตฺตํ ปสาเทตฺวา กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหิ.
- [๓๐] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ปสาทมลภี ตทา
 ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ปสาทสฺส อิทํ ผลํ.
- [๓๑] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐจิเม
 จพฺปภิกฺขวํ สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สมปสาทิกโก^๖ เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ฉฐํ สมปสาทิกตเถราปทาน.

^๑ หมดอายุ 12/06/2566
 ๑. น., เท., อ. ปสาเทตฺวา

^๓ น., เท. มเมว

^๕ อ. คตมคฺคมฺหิ

^๒ น., เท. สุวชิ อ. สุวี พิชณฺจ

^๔ น., เท., อ. เวหาสํ นามคฺคมิ

^๖ น., เท. สมปสาทโก

๗. อารามทายกตฺเถราปทาน

- [๓๒] สิทธตฺถสฺส ภาควโต อาราโม โรปิโต มม^๑
 สิตจฺฉาเยสุ^๒ รุกฺเขสุ อูปาสนฺเตสุ^๓ ปกฺขิสฺสุ.
- [๓๓] อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ อาหุติํ ปฏฺิคฺคหํ
 อารามํ อติณามะสิ โลกเชฏฺโฆ นราสภํ.
- [๓๔] หฏฺโฆ หฏฺเฐน จิตฺเตน ผลํ ปุပ္ผณฺจทาสหํ^๔
 ตโต ชาตปฺปสาโท จ^๕ ตํ ทานํ ปริณามะยิ.
- [๓๕] พุทฺธสฺส ยมิทํ ทาสี วิปฺปสนฺเนน เจตสา
 ภเว นิพฺพตฺตมานมฺหิ นิพฺพตฺตติ ผลํ มม.
- [๓๖] จตฺตุนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ อารามมทํ^๖ ตทา
 ทุคฺคตี นามิชานามิ อารามสฺส อิทํ ผลํ.
- [๓๗] สตฺตตฺติเส อิตฺโต กปฺเป สตฺตาสํ มุทฺทิสิตลา
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๓๘] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺพิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อารามทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตุตฺมํ อารามทายกตฺเถราปทาน.

๑ น.เท. มยา

๒ อ. อูปวตฺเตสุ

๓ น.เท. ว

๔ น.เท. สนฺทจฺฉาเยสุ

๕ น.เท. ปุပ္ผณฺจทาสหํ

๖ น.เท. วณํ

๗ อ. ทานมทํ

๘. อนุเลปทายกตเถราปทาน

- [๓๙] อตถทสฺสิสฺส มุณิโน อททสฺสํ สาวกํ อหํ
 นวกมมํ กโรนฺตสฺส สีมาย อุปคณฺจหํ.
- [๔๐] นิฏฺฐจิตฺเต นวกมฺเม จ อนุเลเป อททสฺสํ
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ปุณฺณกฺเขตฺเต อนุตฺตเร.
- [๔๑] อฏฺฐจารส กปฺปสเต ยํ กมฺมมกฺโร ตทา
 ทุคฺคตี นากิชานามิ อนุเลปสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๒] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา อนุเลปทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ อนุเลปทายกตเถราปทาน.

๙. พุทธสยณิกตเถราปทาน^๑

- [๔๓] อุเทฺนฺตํ สตรํสีว ปีตรํสีว ภาณุมํ
 วนฺนตรคตํ สนฺตํ โลกเชฏฺฐํ นราสภํ.
- [๔๔] อททสฺสํ สุปฺปนฺนเตน สิทฺธตฺถํ โลกนายกํ
 ตตฺถ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา สุคตํ อุปปชฺชหํ.
- [๔๕] จตฺตุนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สยฺยณมฺลภี ตทา
 ทุคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธสยฺยณายิทํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/2566

[๔๖] ปฐิสมุภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
อิตถํ สุทํ อายสฺมา พุทฺธสญฺญิกโก เถโร อีมา
คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

นวมํ พุทฺธสญฺญิกตฺถเธาปทานํ.

๑๐. ปพฺพการทายกตฺถเธาปทานํ

[๔๗] ปิยทสฺสีโน ภควโต ปพฺพการโ สอิโต มยา
จฺญกญฺจ อุปฺปจาสี ปริโมคฺยา ตาทิโน.

[๔๘] ตํ เม พุทฺโธ วียากาสิ ปิยทสฺสี มหามฺนิ
สทฺสสกณฺโฑ สตเคณฺฑุ^๑ ธฺชาลฺล หริตามโย.

[๔๙] นิพฺพตฺติสฺสติ โส ยฺยูโป รตนญฺจ อนปฺปกํ
ปพฺพการทานํ ทตฺวาน กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหํ.

[๕๐] อิตฺโต พตฺตีสกปฺปมฺหิ สุพุทฺโธ^๒ นาม ขตฺติโย
สตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพล.

[๕๑] ปฐิสมุภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ปพฺพการทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ ปพฺพการทายกตฺถเธาปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

เกสรํ คนฺธมนฺนญจ ฐมฺมสณฺณิ ฝเลน^๑ จ
 ปสาทารามทายี จ เลปโก พุทฺธสณฺณิโก
 ปพฺพการโท จ คถาโย เอกปณฺณาส กิตฺติตาติ.

เอกตฺตีสติโม ปทุมเกสรียวศุโค.

๓๒. อารกขทายกวคฺโค

๑. อารกขทายกตฺเถราปทาน

- [๑] ชมฺมทสฺสีสุส มุณีโน วติ การาปีตา มยา
 อารกฺโข จ มยา ทินฺโน ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.
- [๒] อฏฺฐารส กปฺปสเต ยํ กมฺมมกริ ตทา
 เตน กมฺมาวเสเสน^๑ ปตฺโต เม อาสวกฺขโย.
- [๓] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา อารกฺขทายโก เถโร อีมา
 คาถาโย อภาสิตถาติ.

ปจฺมํ อารกฺขทายกตฺเถราปทาน.

๒. โภชนทายกตฺเถราปทาน

- [๔] สุชาโต सालลภูจฺวี โสภณชนํ อิวคฺคโต^๒
 อินฺทลภูจฺวีรวากาเส วิโรจติ สทา ชินฺ.
- [๕] ตสฺส เทวาติเทวสฺส เวสฺสภุสฺส มเหสีโน
 อทาสี^๓ โภชนมหํ วิปฺปสนฺเนน เจตสา.
- [๖] ตํ เม พุทฺโธ อนฺุโมทิตํ สยมฺภุ อปฺราชิโต
 ภเว นิพฺพุตฺตมานมฺหิ ผลํ นิพฺพุตฺตตฺถู ตว.

^๑ จ.,เท. กมฺมวิเสเสน

^๓ จ.,เท. อทาสี

^๒ จ.,เท. โสภณชนมฺิวคฺคโต

- [๗] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ทานมททํ ตทา
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ โภชนสฺส อิทํ ผลํ.
- [๘] ปณฺจวิเส อิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี อมิตฺตโก
 สตฺตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺตํ มหพฺพล.
- [๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา โภชนทายโก เถโร อิมํ คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทฺธิยํ โภชนทายกตฺเถราปทาน.

๓. คตสญญกตฺเถราปทาน

- [๑๐] อากาเสว ปทํ นตฺถิ อมฺพเร อนิลนฺชเส
 สิทฺธตฺถํ ชินมทฺทกฺขี จจฺจนตํ ติทฺถวํคณํ.^๑
- [๑๑] อนิเลเนริตํ ทิสฺวา สมฺมาสมฺพุทฺธจิวรํ
 วิตฺติ^๒ เม ปาหุนา ตาว^๒ ทิสฺวาน คมนํ มฺเ.^๓
- [๑๒] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สญฺญมลภี ตทา
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ พุทฺธสญฺญายิทํ ผลํ.
- [๑๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

^๑ ฉ.,เท. ติทฺถวํคณ

^{๒-๒} ฉ.,เท. วิตฺติ มมาหุ ตาวเท อ. วิตฺติ เม ตาวเท ชาตา

^๓ ฉ.,เท. มฺเ

อิตถํ สุทํ อายสฺมา คตสญฺญโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ คตสญฺญกตฺเถราปทานํ.

๔. สุตตปทุมมิตฺเถราปทานํ

[๑๔] นทิกฺกุเล วสามหํ เนสาโท นาม พุราหมโณ
สุตตปตฺเตหิ^๑ ปุပ္เพหิ สมมชฺชิตฺวาน อสฺสมํ.

[๑๕] สุวณฺณวณฺณํ สมพุทฺธํ สิทธตถํ โลกนายกํ
ทิสฺวา วเนน^๒ คจฺจนตํ หาโส เม อุปปชฺชถ.

[๑๖] ปจฺจุคฺคณฺตฺวาน สมพุทฺธํ โลกเชฏฺฐํ นราสภํ
อสฺสมํ อตินาเมตฺวา ชลชคฺเคหิ โอกิริ.

[๑๗] จตฺตุนฺจเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุပ္พะมภิปฺปชฺยิ
ทฺถคฺคตํ นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชฺายิทํ ผลํ.

[๑๘] อิตฺโต เต สุตตเม กปฺเป จตุโร ปาทปาवรา
สตุตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวัตฺติ มหพฺพลา.

[๑๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา สุตตปทุมมิตฺโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

จตุตถํ สุตตปทุมมิตฺเถราปทานํ.

๕. ปุ่ปุผาสนทากตุเถราปทาน

[๒๐]	สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ
อวิหฺมุเรณ คจฺจนฺตํ	สตํรํสีวํ ภาณฺมุํ
สิทฺฐตฺถํ อปฺราชิตํ.
[๒๑]	ตสฺส ปจฺจุคฺคมิตฺวาน
ปฺปฺปสาสนํ มยา ทินฺนํ	ปเวเสตฺวาน อสฺสมํ
วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.
[๒๒]	อณฺชลี ปคฺคเหตฺวาน
พุทฺธเช จิตฺตํ ปสาเทตฺวา	เวทชาโต ตทา อหํ
กมฺมมฺนตํ ^๒ ปริณามยิ.
[๒๓]	ยํ เม อตฺถิ กตํ ปุณฺณํ
สพฺเพน เตน กุสเลน	สยมภุํ ^๓ อปฺราชิตํ ^๓
วิมโล โหมิ สาสเน.
[๒๔]	จตุทฺถเต อิตฺโต กปฺเป
ทฺถคฺคตี นาภิขานามิ	ปฺปฺปสาสนมฺทำ ตทา
ปฺปฺปสาสนสฺสิทํ ผลํ.
[๒๕]	ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสโส
ฉพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา	วิโมกฺขาปิ จ อภฺภิเม
กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตฺติ.

อิตถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปุพฺผาสนทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ปณฺจมนํ ปุပ္ฺพสาสนทากตฺเตราปทานํ.

พมตอชย 12/06/2566

^๑ จ.,เท. ปีตรัสว

๓-๓ จ., เท., อ. สยมภูมิปราสาท

๒ จ.,เท. ตํ กมฺมํ

๖. อาสนตถวิกตเถราปทาน^๑

- [๒๖] เจติยํ อุตตมํ นาม สิริโน โลกพนฺธุโน
 อรณฺเณ อิริเน วิวเน อนฺวาทิณฺฑทามหิ^๒ ตทา.
- [๒๗] ปวนา นิภมฺนเตน ทิฏฺฐํ สีหาสนํ มยา
 เอกํสํ อณฺชลิ กตฺวา สนฺถวี^๓ โลกนายนํ.
- [๒๘] ทิวสภาคํ ถวิตวาน พุทฺธํ โลกคณนายนํ
 หญฺโจ หญฺเจเน จิตฺเตน อิมํ วาจมุทฺติรยิ.
- [๒๙] นโม เต ปุริสาชณฺเณ นโม เต ปุริสุตฺตม
 สพฺพพณฺณสิ มหาวีร โลกเชฏฺฐ นราสม.
- [๓๐] อภิตถวิตฺวา สิรินํ นิमितฺตกรณฺนหํ
 อาสนํ อภิวาเทตฺวา ปกุกามิ อุตฺตรามุโข.
- [๓๑] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ถวี วทตํ วรํ
 ทุคฺคตํ นาภิชานามิ โถมนาย อิทํ ผลํ.
- [๓๒] สตฺตวีเส อิตฺโต กปฺเป อตุลฺยา^๔ สตฺต อาสุ^๕ เต
 สตฺตรตนสมฺปนฺนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๓๓] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อาสนตถวิโก^๖ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉฏฺฐํ อาสนตถวิกตเถราปทาน.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. อาสนสนฺตวิกตเถรอปทาน

^๔ ฉ.,เท. อตุลา

^๕ อ. อสสุ

^๒ ฉ.,เท.,อิ. อนฺวาทิณฺฑทามหิ

^๖ ฉ.,เท. อาสนสนฺตวิโก

^๓ ส.,อิ. ถวิสฺส

๗. สทฺทสญฺญกตฺเถราปทานํ

[๓๔] สฺทสฺสโน มหาวีโร เทเสติ อมตํ ปทํ
ปรีวฺโต สาวเกหิ วสติ ชฺรมฺตฺตเม.

[๓๕] ตาย วาจา ย มธฺราย สงฺคณฺหาติ มหาชนํ
โฆโส จ วิปฺโล อาสิ อาสิ โส^๑ เทวมานุเส.

[๓๖] นิคฺโขสสทฺทํ สุตฺวาน สิทฺธตฺถสฺส มहेสิโน
สทฺทเท จิตฺตํ ปสาเทตฺวา อวณฺที โลกนายกํ.

[๓๗] จตฺตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สญฺญมลภี ตทา
ทฺทคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธสญฺญา ยิํ ฬลํ.

[๓๘] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺปิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สฺทํ อายสฺมา สทฺทสญฺญโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตฺถมํ สทฺทสญฺญกตฺเถราปทานํ.

๙. นาลิปุณฺณิตฺตเถราปทาน^๑

[๔๗] สินฺธุยา นทียา ตีเร อโหสี กสฺสโก ตทา
 ปรกมฺมายเน ยุตฺโต ปรภตฺตํ อปสฺสิตฺโต.

[๔๘] สินฺธุํ อนุจฺรณฺโตหิ สิทฺธตฺถํ ชินมทฺทสํ
 สมาธินา นิสินฺหนํ จ^๒ สตปตฺตว^๓ ปุณฺณิตฺตํ.

[๔๙] สตฺตกํ นาลิปุณฺณานิ วณฺณเฏ เจตฺวานหนฺตทา
 มตฺถเก อภิโรเปสี พฺพุทฺธสฺสาทิจฺจพฺพนฺธฺโน.

[๕๐] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพทฺธํ อนุญฺเล สมาหิตํ
 ติธฺาปฺปภินฺนํ มาตงฺคํ กฺุณฺชรวํ ทฺูราสทํ.

[๕๑] ตมฺหิ อุปคณฺตฺวาน นิปกํ ภาวิตินฺทฺริยํ
 อณฺชสี ปคฺคเหตฺวาน อวณฺที สตฺถฺโน อหิ.

[๕๒] จตฺตฺนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมภิปุชฺยิ
 ทฺุคฺคตี นาทิชานามิ พฺพุทฺธปฺุชฺายิทํ ผลํ.

[๕๓] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺจิเม
 จพฺภิกฺขณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พฺพุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นาลิปุณฺณิตฺตโย^๔ เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ นาลิปุณฺณิตฺตเถราปทาน.

^๑ - พจนานุกรม 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. กนฺทริปุณฺณิตฺตเถราปทาน

^๓ สฺยา. สตฺตปตฺตว

^๒ ฉ.,เท.,อิ. ว

^๔ ฉ.,เท. กนฺทลিপุณฺณิตฺตโย

๑๐. กุมุทมาลิยตุเถราปทาน

- [๕๔] อัสภัง ปวริ วิริ มเหสี วิชิตาวิโน
วิปสสิโน มหาวิริ อภิชิตัว เกสรี.
- [๕๕] รติยัม ปฏิปชชนัตติ อาหุติโน ปฏิกคหัง
คเหตวา กุมุทัง มालัง พุทฺธเสฏฺฐัง สโมกิริ.
- [๕๖] เอกนวุเต อิตโต กปเป ยัม ปุပ္ผมิปปุชยิ
ทุคคตตี นามิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทัง ผลัง.
- [๕๗] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตัง พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตถัง สุทัง อายสฺมา กุมุทมาลิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ทสมัง กุมุทมาลิยตุเถราปทาน.

ตสฺสุทฺธานัง

อารกฺขโท โภชนโท คตสณฺณิ ปทุมิโก^๑
ปุပ္ผาสนี สนฺถวิโก สทฺทสณฺณิ ติริสโย
นาลิโก กุมุที เจว สตฺตปณฺณาส คาถกาติ.

พตฺตีสติโม อารกฺขทายกวกฺโก.

๑. อุมุมาปุปุพิยตุเถราปทาน^๒

- ປຣຸມ ອຸມມາປຸປຸຢືຍຕຸເຄຣາປທານໍ.

^๖ จ.,เท. อูมาปุปฺปิโย

๒. ปุพฺพปุชกตฺเถราปทานํ

- [๗] กกุฏํ วิลลนฺตํ นิสภาชานียํ ยถา
โอสธีว^๑ วิโรจนฺตํ โอภาสนฺตํ นราสมํ.
- [๘] อณฺชลี ปคฺคเหตุวาน อวหนํ สตุฏฺโณ อหํ
สตุฏฺถารํ ปริวณฺณเสี สกกมฺเมณ^๒ โตสยี้.^๓
- [๙] สุตฺตํ ปุพฺพนํ คยหํ^๔ คตมคฺเค สโมกิริ
อุจฺจนฺเคน คเหตุวาน วิปสฺสิสฺส มहेสิโน.
- [๑๐] ตโต อุปทฺตมฺปุพฺพนํ วิปฺปสนฺเนน เจตสา
ทิวาวิหาเร โอสณฺจี้ ทิปทินฺทสฺส ตาทิโน.
- [๑๑] เอกนฺวเต อิตโต กปฺเป ปุพฺพนํ ยํ อสิณฺจหํ
ทคฺคตฺตี นาภิชานามิ ปุพฺพนสฺส อิทํ ผลํ.
- [๑๒] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
จพฺพิณฺณมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ปุพฺพปุชโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ทฺติยํ ปุพฺพปุชกตฺเถราปทานํ.

- [๑๙] อุกกามุโข ปหฏโจว^๑ ขทิงการสนนโก
อุทยนโตว สุริโย ปุณณมาเยว จนุทิมา.
- [๒๐] สิทธตโต สพฺพสิทธตโต ติโลกมहिโตหิโต
อุปคณฺตวาน สมพฺพุโธ อิทํ วจนมพฺรวิ.
- [๒๑] อหิสา สพฺพปาณาน^๒ กุมาร มม รุจฺจติ
เถยฺยา จ อติจารา จ มชฺชปาณา จ อารติ.
- [๒๒] รติ จ สมจริยาย พาหุสจฺจํ กตญฺญตา
ทิกฺขเญ ฌมฺเม ปฺรตฺถ จ ฌมฺมา เอเต ปสฺสียา.
- [๒๓] เอเต ฌมฺเม ภาวยิตฺวา สพฺพสฺตฺตหิเต รโต
พฺพุเช จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ภาวเหิ มคฺคมุตฺตมํ.
- [๒๔] อิทํ วตฺวาน สพฺพญฺญ โลกเชฏฺโง นฺราสโก
มเมวํ อนฺุสาสิตฺวา เวหาสํ อุกฺคโต คโต.
- [๒๕] ปุพฺเพ จิตฺตํ วิโสเชตฺวา ปจฺจา จิตฺตํ ปสาทียี
เตน จิตฺตปฺปสาเทน ตฺสิตํ อุปปชฺชหิ.
- [๒๖] จตฺนวุเต อิตโต กปฺเป ยทา จิตฺตํ ปสาทียี
ทฺคฺคตฺตี นาภิชานามิ พุทฺธสญฺญายิทํ ผลํ.
- [๒๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา ยญฺญสามิกโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

หมดอายุ 12/06/2566

จตุตถํ ยญฺญสามิกคฺคเถราปทานํ.

^๑ อ. ปหโตว

^๒ ฉ.,เท. สพฺพปาณิน

๕. นิमितตสณฺณกตฺเถราปทานํ

- [๒๘] จนฺทภาคานทีตีเร วสามิ อสฺสเม อหํ
 สวณฺณมิกมททกฺขี จรนต์ วิวเน^๑ อหํ.
- [๒๙] มิเค จิตฺตํ ปสาเทตฺวา โลกเชฏฺจํ อนุสฺสรี
 เตน จิตฺตปฺปสาเทน อญฺเฆ พุทฺธเ อนุสฺสรี.
- [๓๐] อพฺภทีตา จ เย พุทฺธา วตฺตมานา อนาคตา^๒
 เอวเมว^๓ วิโรจนฺติ มิคราชาว เต^๔ ตโย.
- [๓๑] จตฺตุนฺจเต อิตฺโต กปฺเป ยํ สณฺณมลภี ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธสณฺณายิทํ ผล.
- [๓๒] สตฺตวีเส อิตฺโต กปฺเป เอโก อาสี^๕ มหีปติ
 อรณฺณสฺตโต^๖ นามเน จกฺกวตฺตี มหพฺพโล.
- [๓๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
 จพฺภิกฺขณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา นิमितตสณฺณโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ นิमितตสณฺณกตฺเถราปทานํ.

^๑ หมายเหตุ 12/06/2566
 ๑ จ.,เท.,อ. วิปีเน

^๓ จ.,เท.,อ. เอวเมว

^๕ จ.,เท. อาสี

^๒ อ. ตถาคตา

^๔ อ. เจตโส

^๖ จ.,เท. อรณฺณสฺตโต

๖. อนนสํสาวกตฺเถราปทานํ

- [๓๔] สุวณฺณวณฺณํ สมํพุทฺธํ คจฺจนตํ อนฺตรูปเณ
กณฺจนคฺคฺมิยสงฺกาสํ พตฺตีสวรลกฺขณํ.
- [๓๕] สิทฺธตฺถํ สพฺพสิทฺธตฺถํ อเนญชํ^๑ อปฺราชิตํ
สมํพุทฺธํ อตินาเมตฺวา โภชยํ ตํ มหามฺนี.
- [๓๖] มฺหิ การุณิโก โลเก โอภาสยิ มมํ ตทา
พุทฺธเช จิตฺตํ ปสาเทตฺวา กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหํ.
- [๓๗] จตฺตุนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทานมททํ ตทา
ทฺถคฺคตํ นาภิชานามิ ภิกฺขทานสฺสิทํ^๒ ผลํ.
- [๓๘] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐจิเม
จพฺปภิญฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อนนสํสาวโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

นฏฺฐํ อนนสํสาวกตฺเถราปทานํ.

๗. นิกคฺคณฺทปิปปุผิยตฺเถราปทานํ

- [๓๙] ยทา เทโว เทวกายา จวตี^๑ อายุสงฺขยา
ตโย สทฺทา นิจฺจนฺติ เทวานํ อนุโมทติ.
- [๔๐] อิตโต โภ สุคตํ คจฺจ มนุสฺसानํ สหปุยติ
มนุสฺสญฺโต สทฺทมเม ลภ สทฺธํ อนุตฺตรํ.
- [๔๑] สา เต สทฺธา นิวิฏฺฐสฺส^๒ มุลชาตา ปติฏฺฐिता
ยาวชีวํ อสฺหิรา สทฺทมเม สุปเวทิตะ.^๓
- [๔๒] กาเยน กุสลํ กตฺวา วาจา ย กุสลํ พหุ
มนสา กุสลํ กตฺวา อพฺยาปชฺฌ^๔ นิรูปฺพิ.
- [๔๓] ตโต โอปธิกํ ปุณฺณํ กตฺวา ทาเนน ตํ พหุ
อณฺเณ^๕ ปวเร^๕ สทฺทมเม พุทฺทมจฺริเย นิเวสย.
- [๔๔] อิมาย อนุกมฺปาย เทวาเทวํ ยถาวิทฺ^๖
จวนฺตํ อนุโมทนฺติ เอहि เทว ปุณฺนปฺปณฺ.
- [๔๕] สํวิคฺโคหํ^๗ ตทา อาสี^๗ เทวสงฺฆे สมากเต
กํสุ นาม อหํ โยนี คมิสฺสามิ อิตโต จุโต.
- [๔๖] มม สํเวคมณฺณาย สมโณ ภาวิตินฺทฺริโย
มมฺพุทฺธิตฺถกาโม โส อาคจฺจิมม สนฺตีกํ.

^๑ ฉ., เท. จวเต^๓ ฉ., เท. สุปเวทิตะ^{๕-๕} ฉ., เท. อณฺเณปิ มจฺเจ อ. อณฺเณ นิจฺเจว^{๗-๗} ฉ., เท. สํเวโค เม ตทา อาสี^๒ ฉ., เท. นิวิฏฺฐสฺส^๔ ฉ., เท. อพฺยาปชฺฌ^๖ ฉ., เท. ยทา

[๔๗] สุมโน นาม นามเน ปทุมุตตรสาวโก
 อตถธมฺมานุสาสิตฺวา สัเวเชสิ มมนุตทา.

ทฺวาทสโม ภาณวโร.

[๔๘] ตสฺสาคํ วจนํ สุตฺวา พุทฺเช จิตฺตํ ปสาทยิ.
 ตํ ธีรํ^๑ อภิวาทิตฺวา ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.

[๔๙] อุปฺปชฺช^๒ ส ตตฺถเวย สุกฺกมฺมฺเลน โจทิตฺโต
 วสนฺโต มาตฺตูกฺกจิมฺหิ ปุณฺ ฐาเรตฺม^๓ มาตฺตฺยา.

[๕๐] ตมฺหา กายา จวิตฺวาน ติทฺเส อุปฺปชฺชหํ
 เอตฺถนฺตเร น ปสฺสามิ โทมนสฺสํ อหํ ตทา.

[๕๑] ตาวตีสํ จวิตฺวาน มาตฺตูกฺกจิมฺ สโมกฺกมฺมิ
 นิภฺขมิตฺวาน กฺกจิมฺหา กิณฺณจิ ทฺกฺขํ อชานิหํ.

[๕๒] ชาตียา สตฺตวสฺเสน^๔ อารามํ ปาวีสํ อหํ
 โคตมสฺส ภควโต สกฺยปฺตฺตสฺส ตาทิโน.

[๕๓] วิตุถาริเก^๕ ปาวจเน พาหุชฌมฺมฺหิ สาสเน
 อทฺทสํ สาสนํ^๖ กಾರೆ^๖ ภิกฺขโว ตตฺถ สตฺถโน.

[๕๔] สาวตฺถิ นาม นครํ ราชํ ตตฺถาสิ โกสโล
 รเถน นาคยฺตฺเตน อูเปสิ โพรชิตฺตมํ.

[๕๕] ตสฺสาคํ นาคํ ทิสฺวาน ปุพฺพกมฺมํ อนุสฺสริ
 อญฺชลิ ปคฺคเหตฺวาน สมยํ อคฺมาสหํ.

๑ อ. วิริ

๒ น.เท. ฐาเรติ

๓ ส. วิตุถาริเต

๔ เท.อิ. อุปฺปชฺชิสฺส

๕ น.เท. สตฺตวสฺสไว

๖-๖ น.เท. สาสนฺกเร

[๕๖] ชาติยา สตฺตวสฺสว ปพฺพชฺช อนุคาริยํ
โย โส พุทฺธํ อุปฏฺฐาสิ อานนฺโท นาม สาวโก.

[๕๗] คติมา ติติมา เจว สติมา จ พหุสฺสโต
รณฺโณ จิตฺตํ ปสาเทนฺโต นิยฺยาเทสิ มหาชฺติ.

[๕๘] ตสฺสาคํ ฐมํ สุตฺวาน ปุพฺพกมมํ อนุสฺสริ
ตตฺถว จิตฺโก สนฺโต อรหฺตํ อปาปฺณิ.

[๕๙] เอกํสํ จีวรํ กตฺวา สีเร กตฺวาน อญฺชลี
สมฺพุทฺธํ อภิวาเทตฺวา อิมํ วาจํ อุทฺริยิ.

[๖๐] ปทุมุตฺตรพุทฺธสฺส ทิปทินทสฺส ตาทิโน^๑
นิคฺคณฺทํปฺปํ ปคฺคยฺห สีหสเน จเปสํ.

[๖๑] เตเน กมฺเมน ทิปทินท โลกเชฏฺฐ นราสภ
ปตฺโตมฺหิ อจลํ จานํ หิตฺวา ชยปราชย์.

[๖๒] ปญฺจวิสสหสฺสมฺหิ กปฺปานํ มนุชาธิปา
อพฺพุทฺทนิรพฺพุทฺธานิ อฏฺฐฏฺฐาสิสฺส ขตฺติยา.

[๖๓] ปฏฺฐิสมฺภิกา จตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภินฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นิคฺคณฺทํปฺปํผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ นิคฺคณฺทํปฺปํผิยตฺเถราปทานํ.

๘. สุมनावิยตุเถราปทาน^๑

[๖๔]	เวสสภุสส ภควโต
สพฺเพ ชนา สมาคมม	โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
มหาปุชฺช กโรหติ เต.
[๖๕]	สุธาย ปิณฺฑํ กตฺวาน
สีหาสนสฺส ปุโรโต	อาเวฬุ สุมนายหิ
อภิโรเปสหิ ตทา.
[๖๖]	สพฺเพ ชนา สมาคมม
เกนิตํ ปุชฺชิตํ ปุปฺผํ	เปกฺขนฺติ ปุปฺผมุตฺตมํ
พฺพุทฺธเสฏฺฐสฺส ตาทิโน.
[๖๗]	เตน จิตฺตปฺปสาเทน
อนุกฺโกมิ ^๒ สกํ กมฺมํ	นิมฺมานํ อุปฺปชฺชหิ
ปุพฺเพ สุกตมตฺตโน.
[๖๘]	ยํ ยํ โยนุปฺปชฺชามิ ^๓
สพฺเพसानํ ปิโย โหมิ	เทวตฺตํ อถ มานุสํ
ปุปฺผปุชฺชายิตํ ผลํ.
[๖๙]	นาภิชานามิ กาเยน
สํยตานํ ตปสฺสีนํ	วาจาย อุท เจตสา
กตํ อุปฺภุจฺจาหิตํ ^๔ มยา.
[๗๐]	เตน สุจฺริเตนาหิ
สพฺเพสํ ปุชฺชิตो โหมิ	จิตฺตสฺส ปณฺธิธีหิ จ
อนุกฺโกสสฺสิตํ ผลํ.
[๗๑]	เอกตฺตีสเ ^๕ อิตฺโต กปฺเป
ทฺถุคฺคตี นาภิชานามิ	ยํ ปุปฺผมภิปุชฺชยิ
พฺพุทฺธปุชฺชายิตํ ผลํ. ^๕
[๗๒]	อิตฺโต เอกาทเส กปฺเป
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน	สหสฺสาโรสิ ขตฺติโย
จกฺกวตฺตํ มหพฺพล.

^๑ ส. สุมनावิยตุเถราปทาน

^๓ ฉ., เท. โยนุปฺปชฺชามิ

^{๕-๕} ฉ., เท. อยํ คาถา น ทิสฺสตี.

^๒ ส., ฉ., เท. อนุกฺโกสิ

^๔ ฉ., เท. อุภุจฺจิตํ

[๗๓] ปฏิสมุภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถิํ สุกฺกํ อายสฺมา สุมฺนาเวพิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ สุมฺนาเวพิยตฺเถราปทานํ.

๙. ปุพฺผฉตฺตียตฺเถราปทานํ

[๗๔] สิทฺธตฺถสฺส ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
 สจฺจํ ปกาสะนุตฺตสฺส นิพฺพาเปนุตฺตสฺส ปาณิโน.
 [๗๕] ชลขํ อahrtิวาน สตปตฺตํ^๑ มโนรมํ
 ปุพฺผสฺส ฉตฺตํ กตฺวาน พุทฺธสฺส อภิโรปิ.
 [๗๖] สิทฺธตฺถโ อ จ โลกวิฑู อาหุตีํ ปฏฺิคฺคโ
 ภิกฺขุสงฺฆเม จิตฺโต สตถา อิมํ^๒ คาทํ^๒ อภาสถ.
 [๗๗] โย เม จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ปุพฺผฉตฺตํ อธารยิ^๓
 เตน จิตฺตปฺปสาเทน ทฺคคฺคิ โส น คจฺจติ.
 [๗๘] อิทํ วตฺวาน สมฺพุทฺโธ สิทฺธตฺถโ โลกนายโก
 อุกฺโขเชตฺวาน ปริสํ เวหาสํ นภมฺคฺคมิ.
 [๗๙] อฏฺฐิตะ^๔ นรเทวมฺหิ เสตจฺจตฺตํปิ วฏฺฐจิ
 ปุโรโต พุทฺธเสฏฺฐสฺส คจฺจติ ฉตฺตมฺตฺตมํ.

^๑ สยา. สตฺตปตฺตํ

^๓ ฉ.,เท. อธารยิ อ. อการยิ

^{๒-๒} อ. อีมา คาทา

^๔ ฉ.,เท. วฏฺฐจิตะ

- [๘๐] จตฺนวุเต อีโต กปฺเป ยํ จตฺตํ อภิโรปยิ
 ทุคฺคํ นานิกานามิ ปุเปจตฺตสฺสํ ฝลํ.
- [๘๑] จตฺตตฺตติกปฺปมฺหิ อญฺจ ชลสิขา อหุ
 สตฺตรตนสมปฺนนา จกฺกวตฺติ มหพฺพลา.
- [๘๒] ปฏิสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สํ อายสฺมา ปุเปจตฺติโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

นวมํ ปุเปจตฺติยตฺเถราปทานํ.

๑๐. สปริวารจตฺตทายกตฺเถราปทานํ

- [๘๓] ปทุมุตฺตโร โลกวิฑู อาหุติํ ปฏิกคฺโห
 อากาเส ชลวุจฺฉิ วสฺสเต^๑ ฐมฺมวุจฺฉิยา.
- [๘๔] ตมทฺทสาสิ สมฺพุทฺธํ เทเสนํ อมตํ ปทํ
 สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา อคฺมาสิ สกํ ฆรํ.
- [๘๕] จตฺตํ อลงฺกตํ คยฺห อูปคณฺณี นรุตฺตมํ
 หญฺโจ หญฺเจน จิตฺเตน อากาเส อุกฺขิปี อหํ.
- [๘๖] สฺสงฺคหิตยานํ ทนฺโตว สากฺกตฺตโม
 อูปคณฺตฺวาน สมฺพุทฺธํ มตฺถเก สมฺปติญฺจหิ.

- [๘๗] อนุกรมปโก การุณโก พุทุโช โลกคุณนายโก
ภิกขุสงฺฆเม นิสีทิตฺวา อีมา คากา อภาสธ.
- [๘๘] เยน ฉตฺตมิตํ ทินฺนํ อลงฺกตํ มโนรมํ
เตน จิตฺตปฺปสาเทน ทุคฺคตี โส น คจฺจติ.
- [๘๙] สตฺตกฺขตฺตํ จ เทเวสุ เทวราชํ กริสฺสติ
ทฺวตฺตีสกฺขตฺตํ^๑ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ.
- [๙๐] กปฺปสตฺตสทฺสสมฺหิ โอกฺกาทกฺกุลสมฺภาโว
โคตโม นาม นามเน^๒ สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ.
- [๙๑] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาทิ โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
สพฺพาสเว ปรีณฺณาย นิพฺพายิสฺสตีนาสโว.
- [๙๒] พุทฺธสฺส คีรณฺณาย วาจาสมิฏฺฐิรีติ
ปสนฺนจิตฺโต สุมนิ ภิกฺขุโย หาสํ ชเนสํ.
- [๙๓] ชหิตฺวา มานุสํ โยนี ทิพฺพโยนี^๓ สมชฺฌคํ
วิมานมุตฺตมํ มยฺหํ อพฺภุคฺคตํ มโนรมํ.
- [๙๔] วิมานา นิภมฺนตสฺส เสตจฺจตฺตํ ธีรยติ
ตทา สยฺมํ ปฏฺฐิลภามิ^๔ ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ ผลํ.
- [๙๕] เทวโลกา จิตฺวาน มนุสฺสตฺตยฺจ อากมฺมํ
ฉตฺตีสกฺขตฺตํ จกฺกวตฺติ สตฺตกปฺปสตฺตมฺหิต.
- [๙๖] ตมฺหา กายา จิตฺวาน อากจฺฉิ ติทสํ ปุริ
สํสริตฺวานุพฺพเพน มานุสํ ปุนราคมิ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ อี. ฉตฺตีสกฺขตฺตํ

^๓ สี.อ. เทวโยนี ฉ.,เท. ทิพฺพ โยนี

^๒ ฉ.,เท. โคตฺเตน

^๔ ฉ.,เท. ปฏฺฐิลภี

- [๙๗] โอโกกนตัม มาตูกุจันนิ มํ เสตจจตตัม อธารยํ
ชาติยา สตตวสฺสโสหํ ปพฺพชฺชํ อนคาริยํ.
- [๙๘] สุนนุโท นาม นามเนน พุราหฺมโณ มนฺตปารคฺค
ผลิกํ จตฺตมาทาย สวากคฺคสฺส โส อทา.^๑
- [๙๙] อนฺนโมทิจิ มหาวิโร สาริปฺพุโต มหาเกถิ
สฺสวณฺณโมทณฺโณ ตสฺส ปุพฺพกมฺมํ อนฺนสฺสริ.
- [๑๐๐] อณฺชลฺลํ ปคฺคเหตฺวาน สกํ จิตฺตํ ปสาทยํ
สริตฺวา ปุริมํ กมฺมํ อรหตฺตํ อปาปญฺญํ.
- [๑๐๑] อญฺญา อาสนา ตมฺหา สิเร กตฺวาน อณฺชลฺลํ
สมฺพุทฺธํ อภิวาเทตฺวา อิมํ วาจมฺพุทฺธิ.
- [๑๐๒] สตสฺสสฺส อิตฺโธ^๒ กปฺเป พุทฺโธ โลเก อนฺตฺตโร
ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุตฺติํ ปฏิกคฺโห.
- [๑๐๓] ตสฺส จตฺตํ มยา ทินฺนํ วิจิตฺตํ สมลฺงกตํ
อุโฆ หตฺถเอหิ ปคฺคณฺหิ สยมฺภุ อคฺคปคฺคโล.
- [๑๐๔] อโห พุทฺโธ^๓ อโห ธมฺโม^๔ อโห โน สตฺถสฺมปทา
เอกจตฺตสฺส ทาเนน ทุคฺคตํ นฺุปปชฺชหํ.^๕
- [๑๐๕] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
สพฺพาสเว ปริณฺณาย วิหฺรามิ อนาสโว.

[๑๐๖] ปฏิสมฺภิกา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณฺมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุกฺมา อายสฺมา สปริวารจตฺตทายโก เถโร อีมา คาคาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ สปริวารจตฺตทายกตฺเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหนํ

อุมฺมาปฺปผณฺจ ปุพฺผิํ หาโส ยณฺโณ นิमितฺตโก
 สํสาวโก นิคฺคณฺที จ สุมนา^๑ ปุพฺผจตฺตโก
 สปริวารจตฺโต จ คาคา สตฺตสตฺตฺตรา.

เตตฺตีสติโม อุมฺมาปฺปผิยวคฺโค.

๓๔. คนุโธทกวคโค

๑. คนุธฐปิยตุเถราปทาน

[๑]	สิทธตถสส ภควโต
สมเนหิ ปฏิจจนัน	คนุธฐปี อทาสห
พทุธานุจฉวิกมจ ต.
[๒]	กณจนคมิยสงกาส
อินทิวรว ชลิต	พทุธ โลกคคณายก
อาทิตตว หุตาสน.
[๓]	พยุคณุสภว ปวริ ^๑
นินัน สมณานคค	อภิชาตว เกสรี
ภิกขุสงฆปรกขต.
[๔]	ทิสวา จิตต ปสาเทตวา
วนทิตวา สตถุโน ปาเท	ปคคเหตุวาน อญชลี
ปกคามิ อุตตรามุโข.
[๕]	จตุณวุเต อิตโต กปเป
ทคคต นามิชานามิ	ย คนุธมทที ตทา
คนุฐปูชายิท ผล.
[๖]	ปฏิสมภิทา จตสโส
จพภิกขุณา สจจิกตา	วิโมกขาปิ จ อญจิเม
กต พุทุธสส สาสนนุติ.

อิตถิ สุก อายสมา คนุธฐปิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ปรหม คนุธฐปิยตุเถราปทาน.

๒. อุทกปฐกตฺเถราปทาน

- [๗] สุวณฺณวณฺณํ สมพุทฺธํ คจฺจนฺตํ อนิลนฺทเส
 ฌตาสนํว ชลิตํ อาทิตฺตํว หุตาสนํ.
- [๘] ปาณินา อุทกํ คยฺห อากาเส อุทฺธิเป อหํ
 สมปฏฺิจฺฉิ มหาวีโร พุทฺโธ การุณิกो อสิ.
- [๙] อนตฺตลิกฺเข จิโต สตฺถา ปทุมุตฺตรนามโก
 มม สงฺกปฺปมณฺเวย อิมํ คาลํ อภาสถ.
- [๑๐] อิมินา ทกทาเนน ปิตฺติอุปฺปาทเนน จ
 กปฺปสฺตสฺสสํปี ทฺตุคฺคํ นฺนปฺปชฺชสิ.
- [๑๑] เตน กมฺเมน ทิปทินฺท โลกเชฏฺฐ นราสก
 ปตฺโตมฺหิ อจลํ ฌานํ หิตฺวา ชยปฺราชยํ.
- [๑๒] สหสฺสราชนาเมน ตโย จ จกฺกวตฺติโน
 ปณฺจสฺสฏฺฐิกปฺปสฺเต จาตุรหฺโต ชนาธิปา.
- [๑๓] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฌพฺภิกฺขุณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุทกปฺฐโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ อุทกปฐกตฺเถราปทาน.

๓. ปุณฺณาคปุปฺพิยตุเถราปทานํ

[๑๔] กานนํ วนโมคฺคยฺห วสามิ ลุทฺทโก อหํ
 ปุณฺณาคํ ปุปฺพิตํ ทิสฺวา พุทฺธเสฏฺฐํ อนุสฺสรี.

[๑๕] ตํ ปุปฺผํ โอจิณฺิตฺวาน สุนฺธํ คนฺธิตํ สุภํ
 ญฺปิ กตฺวาน ปุพฺพิเน พุทฺธสฺส อภิโรปยี.

[๑๖] เทวณฺฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิปฺฐยิ
 ทุคฺคตี นามิขานามิ พุทฺธปฺฐายิทํ ผลํ.

[๑๗] เอกมฺหิ นฺฺเต กปฺเป เอโก อาสี ตโมณฺฺโท
 สุตฺตรตนสมฺปนฺโน จกฺกวัตฺตี มหพฺพโล.

[๑๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ปุณฺณาคปุปฺพิโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ ปุณฺณาคปุปฺพิยตุเถราปทานํ.

๔. เอกทฺฐสฺสทายกตุเถราปทานํ

[๑๙] นคเร หํสวติยา อโหสี ตินฺหารโก
 ตินฺหาเรน ชีวามิ เตน ไปเสมิ ทารเก.

[๒๐] ปทุมุตฺตโร นาม ชินฺ สพฺพทฺมมาน ปารคฺค
 ตมนฺฺธการิ นาสเตววา อูปฺปชฺชิ โลกนายโก.

- [๒๑] สเก ฌเร นิสีทิตวา เอวํ จินฺตเตสํ ททา
 พุทฺโธ โลเก สมุปฺปนฺโน เทยฺยธมฺโม จ นตฺถิ เม.
- [๒๒] อิทํ เม สาฏกํ เอกํ นตฺถิ เม โกจิ ทายโก
 ทุกฺโข นิริยสมฺผลโส โรปยิสฺสามิ ทกฺขิณํ.
- [๒๓] เอวาทํ จินฺตยิตฺวาน สกํ จิตฺตํ ปสาทยี
 เอกํ ทุสฺสํ คเหตฺวาน พุทฺธเสฏฺฐสฺสทาสหํ.
- [๒๔] เอกํ ทุสฺสํ ททิตฺวาน อุกฺกุฏฺจี สมฺปวตฺตยี
 ยถิ พุทฺโธ ตฺวํ วีร ตาเรหิ มํ มหามุณี.
- [๒๕] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุตีณํ ปฏฺิคฺคโ
 มม ทานํ ปกิตฺเตนฺโต อกา เม อนฺนโมทนํ.
- [๒๖] อิมินา เอกทุสฺสเณ เจตนาปณฺธิหิ จ
 กปฺปสฺตสฺสทาสานิ วินิปาตํ น คจฺจติ.
- [๒๗] ฉตฺตีสกฺขตฺตํ^๑ เทวินฺโท
 เตตฺตีสกฺขตฺตํ^๒ ราชา จ
 ปเทสฺรชฺชํ วิปฺลํ เทวฺรชฺชํ กริสฺสติ
 จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ.
 คณฺนาโต อสงฺขยํ
- [๒๘] เทวโลเก มนุสฺสเส วา สํสรนฺโต ตฺวํ ภเว.
 รูปฺวา คุณฺสมฺปนฺโน อนวกฺกนฺตเทหฺวา
 อกฺโขภํ อมิตํ ทุสฺสํ ภาวิสฺสติ^๓ ยถิจฺจนํ.
- [๒๙] อิทํ วตฺวาน สมฺพุทฺโธ ชลชุตฺตมนามโก
 นภํ อพฺภุคฺคมี ธีโร หัสฺสราชาว อมฺพเร.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ฉตฺตีสกฺขตฺตํ

^๓ ฉ.,เท. ลภิสฺสติ

^๒ ฉ.,เท. เตตฺตีสกฺขตฺตํ

- [๓๐] ยํ ยํ โยนุปปชฺชามิ เทวตํ อถ มานุสํ
โภเค เม อุन्တာ นตฺถิ เอกทุสฺสสฺสํ ผลํ.
- [๓๑] ปทฺทฐาเร ปทฺทฐาเร ทุสฺสํ นิพฺพตฺตเต มมํ
เหฏฺฐา ทุสฺสมฺหิ ติฏฺฐามิ อุปริ จทํ มม.
- [๓๒] จกฺกวาพมฺปาทาย สกานนํ สปปพตํ
อิจฺจมาโน จหํ^๑ อชฺช ทุสฺสเสหจฺฉาทเยยฺยหํ.^๒
- [๓๓] เตเนว เอกทุสฺสเสน สํสรนฺโต ภวามเว
สฺวณฺณวณฺโณ หุตฺวาน สํสรามิ ภวามเว.
- [๓๔] วิปากํ เอกทุสฺสสฺส นชฺฌคํ กตฺถจิกฺขยํ
อยํ เม อนฺติมา ชาติ วิปจฺจติ อิทาปิ เม.
- [๓๕] สตสฺสสฺสโต กปฺเป ยํ ทุสฺสมทฺที ตทา
ทฺถคฺคํ นามิชานามิ เอกทุสฺสสฺสํ ผลํ.
- [๓๖] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๓๗] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา เอกทุสฺสทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ เอกทุสฺสทายกตฺเถราปทานํ.

๕. ผู้สืบทกมมียตเถราปทาน^๑

- [๓๘] วิปสสี นาม สมพุทฺโธ โลกเชฏฺโง นราสโก
ขีณาสเวหิ สหิโต สงฺฆารามะ วสี ตทา.
- [๓๙] อารามทวารานิกขมม วิปสสี โลกนายโก
สห สตสหสฺเสหิ อฏฺฐขีณาสเวหิ โส.
- [๔๐] อชินน นินฺตโกหิ
กุสุมโกทกมาทาย^๒ วากจิริโรปิ จ
สมพุทฺธํ อุปสงฺกมึ.
- [๔๑] สกํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา
กุสุมโกทกมาทาย เวทชาโต กตญฺชลี
พุทฺธมพุทฺธิริ^๓ อหิ.
- [๔๒] เตน กมฺเมน สมพุทฺโธ
มม กมฺมํ ปกิตฺเตตฺวา ชลชุตฺตมนามโก
อคมา เยน ปตฺถิตํ.
- [๔๓] ผู้สืต^๔ ปณฺจสหสฺสา
อฑฺฒเตยฺยสหสฺเสหิ เยหิ ปุเชสฺหิ ชิน
เทวราชชมการยิ.
- [๔๔] อฑฺฒเตยฺยสหสฺเสหิ
อวเสเสน กมฺเมน จกฺกวตฺติ อโหสฺหิ
อรหตฺตํ อปาปฺณิ.
- [๔๕] เทวราชา ยทาโหสิ^๕ มนุชาธิปติ ตทา^๖
ตํเยว นามเชยฺย เม ผู้สืโต นามโหสฺหิ.^๗

^๑ จ.,เท. ผู้สืบทกมมียตเถราปทาน
หมตอายุ 12/06/2566

^๓ จ.,เท.,อ. พุทฺธมพุทฺธิริ

^๕ จ.,เท.,อ. ยทา โหมิ

^๗ จ.,เท.,อ. นาม โหมหิ

^๒ จ.,เท. โกสุมโกทกมาทาย

^๔ จ.,เท. ผู้สืต

^๖ จ.,เท. ยทา อ. ยทา

- [๔๖] เทวภูตสฺส สนฺตสฺส อถาปี มาณฺสสฺส วา
สมนฺตา พุยามโต มยฺหํ ^๑มุสฺสิตํปี^๑ ปวสฺสตี.
- [๔๗] ภวา อุกฺขมาภิตา มยฺหํ กิเลสา ฌาปีตา มม
สพฺพาสวปริกฺขีณเณ ^๒มุสฺสิตสฺส อิทํ ผล^๒.
- [๔๘] จนฺทนสฺสเสว เม วสฺโส^๓ ตถา คนฺโห ปวายตี
สารีโรโก^๓ มม คนฺโห อทฺธโกเส ปวายตี.
- [๔๙] ทิพฺพคนฺธํ สมฺปนฺนํ ปุณฺณกมฺมสมมฺภินํ
คนฺธํ ฌตฺวาน ชานนฺตี ^๔มุสฺสิโต อากโต อิท^๔.
- [๕๐] สาขา ปลาสกฺกฺจฺจํ ตินฺนานิปิจ สพฺพโส
มม สงฺกปฺปมณฺเวยย คนฺโห สมฺปชฺชเต ขณเณ.
- [๕๑] สตสฺสสฺเส อิตฺโต^๕ กปฺเป จนฺทนํ อภิปฺพุชฺชีย
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ^๕มุสฺสิตทสฺสิทํ^๕ ผล^๕.
- [๕๒] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺพิณฺเวยย สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตี.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ^๖มุสฺสิตกมฺมปิโย^๖ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมนํ ^๖มุสฺสิตกมฺมปิโย^๖เถราปทานํ.

๖. ปภงฺกกรตฺเถราปทานํ

- [๕๓] ปทุมุตตรภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทีโน
 ปวเน^๑ เจติยํ อาสี วาพมิกสฺมากุเล.
- [๕๔] น โกจิ วิสฺหิ คนฺตุํ เจติยํ อภิวณฺทิตุํ
 ติณฺณกฏฺฐจลฺโตนทฺธํ ปลฺลुकํ อาสี เจติยํ.
- [๕๕] วณฺณมมิกโก ตทา อาสี ปีตาเปตามเหณฺหิ^๒
 อทฺทสํ ปวเน ญฺปี ลฺลुकํ ติณฺณลตฺตากุลํ.
- [๕๖] ทิสฺวานาหํ พุทฺธญฺปี ครุจิตฺตํ อุปฏฺฐเห
 พุทฺธเสฏฺฐสฺส ญฺโปยํ ปลฺลุกโค อจฺจติ วเน.
- [๕๗] นจฺจนฺนํ นปฺปฏฺฐึญฺปี ชานนฺตสฺส คุณฺดาคุณฺ
 พุทฺธญฺปี อโสเชตฺวา อญฺญํ กมฺมํ ปโยชเย.
- [๕๘] ติณฺณกฏฺฐญฺจ วลฺลิตฺตญฺจ โสธยิตฺวาน เจติเย
 วณฺทิตฺวา อญฺจ วารานิ ปฏฺฐิกุฏฺฐิกโก อคจฺจนฺหิ.
- [๕๙] เตน กมฺเมเน สุกเตน เจตนาปณฺธิวีสํ จ
 ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ ตาวตีสํ อคจฺจนฺหิ.
- [๖๐] ตตฺถ เม สุกตํ พุยมหํ โสวณฺณํ สปฺปภสฺสรํ^๓
 สฏฺฐิจโยชนมฺพพิทฺธํ^๔ ตีสโยชนวิทฺถตํ.
- [๖๑] ติสฺตานิ จ วารานิ เทวราชชมการยิ
 ปญฺจวิสติกฺขตฺตญฺจ จกฺกาวตฺติ อโหสหนํ.

^๑ ฉ., เท. วิปีเน^๒ ส., อ. ปีตุเปตามเหณฺหิ ฉ., เท. ปีตุมาตุมาเตนฺหิ^๓ ฉ., เท. สปภสฺสรํ^๔ ส. สฏฺฐิจโยชนมฺพพิทฺธํ

- [๖๒] ภวามเว สัสมรโต มหาโภคัม ลภามหิ
โภเค เม อุณา นตฺถิ โสธนาย อิทํ ผลํ.
- [๖๓] สิวิกา^๑ หตฺถิขนฺธเนน ปวเน จจุโต มม
ยํ ยํ ทิสานํ จจุณามิ สรณํ สมฺปชฺชเต^๒ วณํ.
- [๖๔] ขาณฺถุ วา กณฺฐกํ วาปิ นานํ ปสฺสามิ จกฺขุณา
ปฺปญฺญกมฺเมเนน สํยุตโต สยเมววาปนียเร.
- [๖๕] กุญฺจํ คณฺโฑท กิลาสเ จ อปมาโร วิตจฺฉิกา
ททฺทฺ กณฺฑุ^๓ จ เม นตฺถิ โสธนาย อิทํ ผลํ.
- [๖๖] อณฺณปปี เม อจฺฉริยํ พุทฺธญฺปมฺหิ^๔ โสธิตะ^๕
นาภิชานามิ เม กาเย ชาตํ ปิพฺพพิณฺฑกํ.
- [๖๗] อณฺณปปี เม อจฺฉริยํ พุทฺธญฺปมฺหิ โสธิตะ
ทุเว ภเว สัสมามิ เทวตฺเต อถ มานุเส.
- [๖๘] อณฺณปปี เม อจฺฉริยํ พุทฺธญฺปมฺหิ โสธิตะ
สุวณฺณวณฺโณ สพฺพตฺถ สปปภาโส ภวามหิ.
- [๖๙] อณฺณปปี เม อจฺฉริยํ พุทฺธญฺปมฺหิ โสธิตะ
อมนาปํ วิวชฺเชติ มนาปํ อุปติฏฺฐจติ.
- [๗๐] อณฺณปปี เม อจฺฉริยํ พุทฺธญฺปมฺหิ โสธิตะ
วิสุทฺธํ โหติ เม จิตฺตํ เอกคฺคํ สุสฺมาหิตํ.
- [๗๑] อณฺณปปี เม อจฺฉริยํ พุทฺธญฺปมฺหิ โสธิตะ
เอกาสเน นิสีทิตฺวา อรหตฺตํ อปาปญฺเญ.

^๑ สยา. สิวียา

^๓ ฉ., เท. กจฺจุ

^๒ ฉ., เท. สมฺปเต

^{๔-๕} ฉ., เท., อ. พุทฺธญฺปมฺหิ โสธิตะ

- [๗๒] สตสหัสเส อิตโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ โสธนาย อิทํ ผลํ.
 [๗๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณมา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถิ สุกฺกํ อายสฺมา ปภงฺกโร เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ฉฐํ ปภงฺกตฺเถราปทาน.

๗. ตินกฏิทายกตฺเถราปทาน

- [๗๔] นคเร พนฺธุมฺติยา อโหสิ ปรกมฺมิโก
 ปรกมฺมายเน ยุตฺโต ปรภตฺตํ อปสฺสิโต.
 [๗๕] รโหคฺโต นิสิตฺติวา เอวํ จินฺตฺสหนฺ^๑ ตทา^๑
 พุทฺธโร โลเก สมุปฺปนฺโน อธิกาโร จ นตฺถิ เม.
 [๗๖] กาโล คตี เม โสเชตฺถุ ขณฺเณ เม ปฏิปาติโต
 ทุกฺโข นิริยสมฺผลฺโส อปฺปญฺณานํ หิ ปาณินํ.
 [๗๗] เอวาทํ จินฺตยิตฺวาน กมฺมสามิ อูปาคมิ
 เอกาทํ กมฺมํ ยาจิตฺวา ปวณฺ^๒ ปาวีสี อหํ.
 [๗๘] ตินกฏฺจณฺจ วลฺลิตฺถจ อahrtฺวานหนตฺทา
 ติทนฺตฺเก จเปตฺวาน อกํ ตินกฏฺฐิ อหํ.

- [๗๙] สงฺฆสฺสตุถาย กุฎฺฐิกํ นิยฺยาเตตฺวาน^๑ ตํ อหํ
ตทเหเยว อาคนฺตุวา กมฺมสามิ อูปาคมิ.
- [๘๐] เตน กมฺเมน สุกฺเตน ตาวดีสํ อคณฺจหํ
ตตฺถ เม สุกตํ พฺยเมหํ ติณฺกุฎฺฐิกาย นิมนฺมิตฺ^๒.
- [๘๑] สหสฺสกณฺโฑ^๓ สตเคณฺฑุ ฐชาลฺลํ หริตามโย^๔
สตสหสฺสนิยฺยฺหา พฺยเมเห ปาตุภวิสฺส เม.
- [๘๒] ยํ ยํ โยนฺุปปชฺชามิ เทวตตํ อถ มาณฺสํ
มม สงฺกปฺปมณฺณาย ปาสาโท อุปติฏฺฐจติ.
- [๘๓] ภยํ วา จมฺภิตตตํ วา โลมหํโส น วิชฺชติ
ตาสํ มม น ชานามิ ติณฺกุฎฺฐิกายิทํ ผลํ
- [๘๔] สีหา พฺยคฺฆา จ ทีปิ จ อจฺจโกกตฺรจฺจโย^๕
สพฺเพ มํ ปรีวชฺชนฺติ ติณฺกุฎฺฐิกายิทํ ผลํ.
- [๘๕] สีรีสปา^๕ จ ภูตา จ อหิกุมฺภณฺฑทฺรภฺชสา
เตปิ มํ ปรีวชฺชนฺติ ติณฺกุฎฺฐิกายิทํ ผลํ.
- [๘๖] น ปาปสฺสปีนสฺสาหิ^๖ สรามิ ทสฺสนํ มม
อุปฏฺฐจिता สติ มยฺหํ ติณฺกุฎฺฐิกายิทํ ผลํ.
- [๘๗] ตาเยว ติณฺกุฎฺฐิกาย อนฺุโภตฺวาน สมฺปทา
โคตมสฺส ภควโต ฐมมํ สจฺฉิกรี อหํ.

[๘๘] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺรี ตทา
 ทุคฺคตี นากิชานามิ ติณฺณกุฎฺฐิกายิทํ ผลํ.

[๘๙] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิจิเม
 จพฺภิณฺณมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ติณฺณกุฎฺฐิทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตตฺถาติ.

สตฺตมํ ติณฺณกุฎฺฐิทายกตฺเถราปทานํ.

๘. อุตฺตเรยฺยทายกตฺเถราปทานํ

[๙๐] นครเ หํสวติยา อโหสี พุราหฺมโณ ตทา
 อชฺฌายโก มนฺตธโร ติณฺณ เวทาน ปารคฺ.

[๙๑] ปุรฺกฺขโต สสิสฺเสหิ ชาติโม^๑ จ สุสิกฺขิโต
 โตยาภิเสจนตฺถาย นครา นิกฺขมี ตทา.

[๙๒] ปทุมุตฺตโร^๒ โลกวิชฺฐ^๓ สพฺพพฺพมฺมาน ปารคฺ
 ขีณาสวสหฺสฺเสหิ นครํ ปาวีสี ชินฺ.

[๙๓] สุจารุรูปํ ทิสฺวาน อเนญชํ การิตฺ^๔ วีย
 ปรีวุดฺ อร์หนเตหิ ทิสฺวา จิตฺตํ ปสาทยิ.

[๙๔] สิริสิ^๕ อญฺชลี กตฺวา นมสฺสิตฺวาน สุพฺพตํ
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน อุตฺตริยมทาสหํ.

๑ นมตฺถาญ 12/06/2566

^๑ จ., เท. ชาติมา

^๒ จ., เท. อาเนญชการิตํ

^{๒-๒} จ., เท., อ. ปทุมุตฺตโร นาม ชิน

^๔ จ., เท. สิริสมิ

- [๙๕] อุโภ หตฺถะหิ ปคฺคยฺห สาฏกํ อุกฺขิปี อหํ
ยาวตา พุทฺธปริสา ตาว จาเทสิ สาฏกํ.
- [๙๖] ปิณฺฑจาร์ จรณฺตสฺส มหาภิกฺขุคณฺหาทีโน^๑
จาท^๒ กโรนฺโต อฏฺฐาสิ หาสยนฺโต มมํ ตทา.
- [๙๗] ชฺวรโต นิภฺขมณฺตสฺส สยมฺภู อคฺคปฺคฺคโล
วีถิย^๓ จิตฺโก สตุถา อกาสิ อนฺนโมทน^๔.
- [๙๘] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน โย เม ปาทาสิ^๕ สาฏกํ
ตมห์ กิตฺตยิสฺสามิ สุนาถ มม ภาสโต.
- [๙๙] ตีสฺสกปฺปสฺสหาณิ เทวโลเก รมิสฺสติ
ปญฺญาสภฺขตฺตํ เทวินฺโท เทวราช^๖ กริสฺสติ.
- [๑๐๐] เทวโลเก วสนฺตสฺส ปุณฺณกมฺมสมฺภุคิโน
สมนฺตา โยชนสํ ทุสฺสจฺจนฺนํ ภวิสฺสติ.
- [๑๐๑] จตฺตีสภฺขตฺตํ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ
ปเทสฺราช^๖ วิปุลํ คณฺหาโต อสงฺขิย^๖.
- [๑๐๒] ภเว สัสมานสฺส ปุณฺณกมฺมสมฺภุคิโน
มนฺสา ปตฺถิตํ สพฺพํ นิพฺพตฺติสฺสติ ตาวเท.
- [๑๐๓] โกเสยฺยกมฺพลานิ^๕ จ ไชมกปฺปาสิกานิ จ
มหคฺฆานิ จ ทุสฺसानิ ปฏฺฐิจฺจติยํ นโร.

- [๑๐๔] มนสา ปตฺถิตํ สพฺพํ ปฏิลจฺจติยํ นโร
เอกทฺสสฺส วิปากํ อนฺุโกสฺสติ สพฺพทา.
- [๑๐๕] โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน สุกฺกมฺULEน โจทิตो
โคตมสฺส ภควโต ฅมมํ สจฺฉิกิริสฺสติ.
- [๑๐๖] อโห เม สุกตํ กมฺมํ สมฺพุทฺธสฺส^๑ มเหสิโน
เอกาหิ สาฏฺกํ ทตฺวา ปตฺโตมฺหิ อมตํ ปทํ.
- [๑๐๗] มณฺฑปเป รุกฺขมฺULE วา วสโต สฺสญฺญเก ฅเร
ธาเรติ ทฺสฺสจฺจนํ สมฺนฺตา พฺยามโต มม.
- [๑๐๘] อวิญฺญตฺตํ นิวาเสมิ^๒ จีวรํ ปจฺจยญฺจหิ
ลาภิมฺหิ^๓ อนฺนปानสฺส^๓ อุตฺตเรยฺยสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๐๙] สตสฺสเส อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺริ ตทา
ทฺคฺคตฺติ นาภิชานามิ วตฺถทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๑๑๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
จพฺปิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สฺทํ อายสฺมา อุตฺตเรยฺยทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อญฺฺจมํ อุตฺตเรยฺยทายกตฺเถราปทาน.

^๑ ฉ., เท., อ. สพฺพญฺญสฺส^๒ อ. อวิญฺญตฺติ นิเสวามิ^{๓-๓} ส., อ. ลาภิณี ฉ., เท. ลาภิ อนฺนสฺส ปานสฺส

- [๑๒๐] เอกสตุตติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺตี อโหสํ
ปเทสฺรชฺช วิปุลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ.
- [๑๒๑] ปิตุญฺเ เร นิสฺสีทิตฺวา สมฺโน ภาวิตินฺทริโย
คากาย ปรีทึเปนฺโต อนิจฺจวตฺตฺทาหริ.^๑
- [๑๒๒] อนุสฺสรามิ ตํ สณฺณํ สํสรนฺโต ภวากเว
น โกฏี ปฏฺวิวิชฺฌามิ นิพฺพานํ อจฺจุตํ ปทํ.
- [๑๒๓] อนิจฺจา วต สงฺขารํ อุปฺปาทวยธฺมมฺิโน
อุปฺปชฺชิตฺวา นิสฺสํสํ เตสํ รูปสโม สุโข.
- [๑๒๔] สห คากํ สุนฺตีวณํ ปุพฺพกมฺมํ อนุสฺสรี
เอกาสเน นิสฺสีทิตฺวา อรหตฺตํ อปาปฺณิ.
- [๑๒๕] ชาตียา สตฺตวสฺสโสํ อรหตฺตํ อปาปฺณิ
อุปฺสมฺปาทยิ พุทฺโธ คุณฺมณฺณาย จกฺขมา.
- [๑๒๖] ทารโกว อหํ สนฺโต กรณียํ สฺมาปยํ
กึ เม กรณียํ อชฺช สกฺยปฺตฺตสฺส สาสเน.
- [๑๒๗] สตฺสสฺสเส อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกฺรี ตทา
ทฺคคฺคํ นากิชานามิ สทฺธมฺมสฺสวเน ผลํ.
- [๑๒๘] ปฏฺวิสมฺภิกา จตฺสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปภิกฺขวํ สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ฅมฺมสฺสวณียํ เถโร อีมา คากาย
อภาสิตฺถาติ.

๑๐. อุกฺขิตฺตปทุมมิตฺตเถราปทาน

- [๑๒๙] นคเร หํสวติยา อโหสี มาลีโก ตทา
โธคาเหตฺวา ปทุมสรํ สตปตฺตํ^๑ โอจินามหํ.
- [๑๓๐] ปทุมุตฺตโร นาม ชินो สพฺพธมฺมาน ปารคฺค
สทฺ สตสทฺสเสหิ สนฺตจิตฺเตหิ ตาทิกิ.
- [๑๓๑] ขีณาสเวหิ สุกฺเขหิ จพฺปิณฺณเยหิ ฌายิกิ^๒
มม วุฑฺฒิ สมนฺเวสํ อาคณฺณิ ปุริสฺสุตฺโตโม.^๓
- [๑๓๒] ทิสฺวานหํ เทวเทวํ สยมํ ํ โลกนายกํ
วณฺณฺเณ เจตฺวา สตปตฺตํ^๔ อุกฺขิปี อมฺพเร ตทา.
- [๑๓๓] ยถิ พุทฺโธ ตฺวํ ธีร^๕ โลกเชฏฺโง นราสโก
สยํ คณฺตฺวา สตปตฺตา^๖ มตฺถเก ธารยฺนตฺตํ เต.
- [๑๓๔] อธิฏฺฐหิ มหาวีโร โลกเชฏฺโง นราสโก
พุทฺธสฺส อานุกาเวน มตฺถเก ธารยฺสิ เต.
- [๑๓๕] เตน กมฺเมน สุกฺเตน เจตนาปณฺธิหิ จ
ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ ตาวตีสํ อคฺคจฺจหํ.
- [๑๓๖] ตตฺถ เม สุกตํ พุยมหํ สตปตฺตนฺติ วุจฺจติ
สญฺจิโยชนมฺพพิทฺธํ ตีสโยชนวิตฺถตํ.
- [๑๓๗] สทฺสสฺสขตฺตํ เทวินฺโท เทวธฺมการยิ
ปญฺจสตฺตติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺติ อโหสหํ.

^๑ สี. สตปตฺเต สฺยา. สตปตฺเต^๒ สี. มม สนฺติเก ฉ., เท. มม สนฺติเก^๕ ฉ., เท. วีร^๒ สี. โส ตทา^๔ สฺยา. สตปตฺตํ^๖ สฺยา. สตปตฺโต

[๑๓๘] ปเทสธชฺช วิปลํ คณนาโต อสงฺขิยํ
 อนุโมมิ สกํ กมฺมํ ปุพฺเพ สุกตมตฺตโน.

[๑๓๙] เตเนเวกปทฺเมน อนุโมตฺวาน สมฺปทา
 โคตมสฺส ภควโต ธมฺมํ สจฺจิกรี อหํ.

[๑๔๐] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.

[๑๔๑] สตสฺสเส อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุพฺผมภิปุชฺยิ
 ทุคฺคตี นามิชานามิ เอกปทุมสฺสิทํ ผลํ.

[๑๔๒] ปฏฺิสมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺิจเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถิ สฺสํ อายสฺมา อุทฺธิตฺตปทุมมฺโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ทสมํ อุทฺธิตฺตปทุมมฺยตฺเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

คณฺโฑทกํ^๑ ปุชฺณี จ^๒ ปุณฺณาคเอกทฺสฺสิกา^๓
 ผุสฺสโต จ ปภกฺโร กุฏฺิโท อุตฺตริยโก.
 สวณฺ^๔ เอกปทุมมํ คาถาโย สพฺพปิณฺฑิตา
 เอกคาถาสตยเจว เทวจตฺตาฬีสเมว^๕ จาติ.

จตุตฺถีสติโม คณฺโฑทกวคฺโค.

^{๑-๑} พมคณฺ 12/06/2566

^{๑-๑} จ.,เท. คณฺธูป อุทกํ จ

^๓ จ.,เท. สวณฺ

^๒ จ.,เท. ปุณฺณาคเอกทฺสฺสิกา

^๕ สยา.,จ.,เท. จตฺตาฬีสเมว

๓๕. เอกปทุมวคฺโค

๑. เอกปทุมมิตฺตเถราปทาน

[๑]	ปทุมุตฺตโร นาม ชินो
ภวามเว วิภาเวนฺโต	สพฺพชฺชมาน ปารคฺค
ตาเรติ ^๑ ชนตํ พหุ.
[๒]	หังสราชา ตทา โหมิ
ชาตสฺสรํ สโมคยฺห	ทิจานํ ปวโร อหํ
กีฬามิ หังสกีฬิตํ.
[๓]	ปทุมุตฺตโร โลกวิทู
ชาตสฺสรสฺส อปฺริ	อาหุตฺตินํ ปฏฺิคฺคโห
อาคจฺฉิ ตาวเท ชินอ.
[๔]	ทิสฺวานหํ เทวเทวํ
วณฺณเฏ เจตฺวาน ปทุมํ	สยมมฺภุํ โลกนายกํ
สตปตฺตํ มโนรม.
[๕]	มุขตฺถนฺแทน ปคฺคยฺห
อฺกุชิปิตฺวาน คคเน	วิปฺปสนฺนเนน ^๒ เจตสา ^๒
พฺพุทฺธเสฏฺฐจํ อปฺปชยิ.
[๖]	ปทุมุตฺตโร โลกวิทู
อนตฺตลิกฺขเ จิตฺโต สตฺถา	อาหุตฺตินํ ปฏฺิคฺคโห
อกาสิ ^๓ อนฺนโมทน.
[๗]	อิมินา เอกปทุมเมน
กปฺปานํ สตสฺสสฺส	เจตนาปณฺธิธีหิ จ
วินิปาตํ น คจฺฉสิ.
[๘]	อิทํ วตฺวาน สมฺพทุทฺโธ
มม กมฺมํ ปกิตฺเตตฺวา	ชลชฺชุตฺตมนามโก
อคมา เยน ปตฺถิตํ.

^๑ ฉ.,เท. ตาเรสิ

^๓ ฉ.,เท. อกา เม

^{๒-๒} ฉ.,เท.,อ. ปสนฺโน โลกนายเก

- [๙] สดสหัสเส อิตโ กปเป ยัม กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๐] ปฏิสมฺภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา เอกปทุมมโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ปจฺมํ เอกปทุมมยตฺเถราปทาน.

๒. ตีณุปุจฉาติยตฺเถราปทาน

- [๑๑] จนฺตภาคานทีตีเร อโหสี วานโร ตทา
 อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ นิสินฺนํ ปพฺพตฺตเร.
- [๑๒] โอภาเสนฺตํ ทิสฺวา สพฺพา สาลราชวํ ผลุลิตํ
 ลกฺขณพฺยณชฺฌเปตํ ทิสฺวา อตฺตมโน อหํ.
- [๑๓] อุกฺคจิตฺโต สุมโน ปิตฺติยา หฏฺฐมานโส
 ตีณิ อฺปฺปลปฺปผานิ มตฺถเก อภิโรปยิ.
- [๑๔] ปุปฺผานิ อภิโรเปตฺวา วิปสฺสิสฺส มเหสิโน
 สคารโว ภวิตฺวาน^๑ ปกฺกามี อุตฺตรามุโข.
- [๑๕] คจฺฉนฺโต ปฏิกฺกุฏโก วิปฺปสนฺนเนน เจตฺสา
 เสลนฺตเร ปปฺติตฺวา^๒ ปาปฺณิ ชีวิตกฺขยํ.
- [๑๖] เตน กมฺเมน สุกเตน เจตนาปณฺธิหิ จ
 ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ ดาวตีสํ อคจฺฉนํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. สดสสฺสโต

^๒ ส.,อ. คมิตฺวาน

^๓ ฉ.,เท.,อ. ปตฺติตฺวาน

- [๑๗] สตานํ ตีนิกขตตุญจ เทวราชฆการียี
 สตานํ ปญจกขตตุญจ จกุกวตตี อโหสห.
 [๑๘] เอกนวุเต อิตโต^๑ กปเป ยํ ปุပ္พมภิปุชยี
 ทุคคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายีทำ ผล.
 [๑๙] ปฐิสมภิทา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภินฺนมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตถํ สุกํ อายสฺมา ตีนุปลมมาลียเ อโร อิมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ทุตติยํ ตีนุปลมมาลียตุเถราปทานํ.

๓. ราชทายกตุเถราปทานํ

- [๒๐] ติสฺโส นาม อหุ สตุถา โลกเชฏฺโฆ นราสโม
 ตโยปธิกฺขเย^๒ ทิสฺวา ราช อารูปิตํ มยา.
 [๒๑] เตน กมฺเมน สุกเตน เจตนาปณฺธิฮี จ
 ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ ตาวตีสํ อคฺคจฺฉหํ.
 [๒๒] สตานํ ตีนิกขตตุญจ เทวราชฆการียี
 สตานํ ปญจกขตตุญจ จกุกวตตี อโหสห.
 [๒๓] ปเทสราชฺช วิปลํ คณฺหาโต อสงฺขยิ^๓
 อนุกฺโกมิ สกํ กมฺมํ ปุพฺเพ สุกตมตฺตโน.

^๑ ฉ., เท. เอกนวุติโต

^๓ สฺยา. อสงฺขยํ, เอวมฺปริปิ.

^๒ ส. ตสฺโสปธิกฺขเย อ. ปธิกฺขโย

- [๒๔] เทวนวุเต อิตโต กปเป ยัมมมกริ ตทา
 ทุคคตี นากิขานามิ ฐชทานสสิทํ ผล.
- [๒๕] อิจจมานโน จหิ อชช สกานนํ สปปพพตํ
 โขมทุสเสน ฉาเทยยํ ตทา มยหิ กเต ผล.
- [๒๖] ปฏิสัมภิตา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฉพภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ฐชทายโกเถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ ฐชทายกตเถราปทาน.

๔. ตีติงกณิปุชกตเถราปทาน^๑

- [๒๗] หิมวันตสฺสาวิทฺเฐ^๒ ภูตคณฺเณ นาม ปพฺพโต
 ตตฺถทฺทสํ ปัสฺสกูลํ ทุมคฺคมฺหิ วิลคฺคิตํ.
- [๒๘] ตีณิ กิงฺกณิปปุผานิ โอจินิตฺวานหิ ตทา
 หฏฺฐโจ หฏฺฐเณ จิตฺเตน ปัสฺสกูลํ อปฺปชยิ.
- [๒๙] เอกตฺตีสเ อิตโต กปเป ยัมมมกริ ตทา
 ทุคคตี นากิขานามิ ตินฺนํ ปุพฺผานิทํ ผล.
- [๓๐] ปฏิสัมภิตา จตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฉพภินฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตีติงกณิปุชโกเถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตถาติ.

จตุตถํ ตีติงกณิปุชกตเถราปทาน.

^๑ สฺยา. ตีณิกิงฺกณิปุชกตเถราปทาน

^๒ อ. หิมวันตสฺส อวิทฺเฐ, เอวมฺปรีปิ.

อิตุถิ สุกิ อายสุมมา นพาคาริกโก เถโร อิมมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

นพาคาริกตุเถราปทานิ ปญจมน.

๖. จมุกปุกปุผิยตุเถราปทาน

[๓๙] หิมวันตสุสาวิทุเร	ฉาปโล ^๑ นาม ปพฺพโต
พุกุโธ สุกุสฺสโน นาม	วิหาสิ ปพฺพตุนฺตเร.
[๔๐] ปุกุผิ เหมวณฺณ ^๒ คยฺห	คจฺฉิ เวหายเสนหิ ^๓
อทุทฺส วิรชํ พุกุชํ	โอฆตฺถินฺณมนาสว.
[๔๑] สตฺตจมุกปุกุผานิ	สีเสน กตฺวานหิ ตทา
พุกุชฺชส อภิโรเปสี	สยมฺภุสฺส มहेสิโน.
[๔๒] เอกตฺติเสน อิตฺโต กปฺเป	ยํ ปุกุผมภิปุชยิ ^๔
ทุกุคฺติ นากิขานามิ	พุกุชฺชชายิทํ ผลํ.
[๔๓] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสโส	วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา	กตํ พุกุชฺชส สาสนนฺติ.

อิตุถิ สุกิ อายสุมมา จมุกปุกปุผิโย เถโร อิมมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

จญฺจํ จมุกปุกปุผิยตุเถราปทานิ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ส. จาปโล นาม ฉ.,เท. ชาปโล นาม อ. จาวโล นาม

^๒ ส.,อ. เหมวตํ ฉ.,เท. เหมวณฺ

^๓ ส.,อ. เวหาสเยนหิ

^๔ ฉ.,เท. ปุกุผมภิโรยิ

๘. ตินมฺมุจฺจิทายกตฺเถราปทานํ

- [๔๘] หิมวันตสฺสาวิฑูเร ลมฺพโก นาม ปพฺพโต
 อุปติสฺโส นาม สมฺพุทฺโธ อพฺภอกาสมฺหิ จงฺกมิ.
- [๔๙] มิคฺฉุทฺโธ ปุเร^๑ อาสิ อรณฺเณ กานเน อหํ
 ทิสฺวาน ตํ เทวเทวํ สยมํ อนุ อปฺราชิตํ.
- [๕๐] วิปฺปสนฺเนน จิตฺเตน ตทา ตสฺส มเหสีโน
 นิสิตฺนตฺถํ พุทฺธสฺส ตินมฺมุจฺจิมทาสหํ.
- [๕๑] ทตฺวาน เทวเทวสฺส ภิชฺโย จิตฺตํ ปสาทยี
 สมฺพุทฺธํ อภิวาทิตฺวา ปกฺกามิ^๒ อุตฺตรามุขี.
- [๕๒] อจิรํ คตมตฺตํ มํ มิคฺราชา อหฺเรยิ^๓
 สิทฺเตน ปาติโต^๔ สนฺโต ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๕๓] อาสนฺเน เม กตํ กมฺมํ พุทฺธสฺสเณเจ อนาสเว
 สุมตฺโต สรเวโคว เทวโลกํ อคฺจฺจหํ.
- [๕๔] ยูปิ ตตฺถ สฺโภ อาสิ ปุณฺณกมฺมาภินิมฺมิโต
 สหสฺสกณฺโฑ สตฺตเคณฺฑู^๕ ฐชาลํ หริตามโย.
- [๕๕] ปภา นิทฺธาวเต ตสฺส สตรํสีว อุกฺคโต
 อากิณฺโณ เทวกณฺณหาสิ อาโมทึ กามกามิหํ.^๖
- [๕๖] เทวโลกา จิตฺวาน สุกฺกมฺมฺเลน โจทิตो
 อาคนฺตฺวาน มนุสฺสสตฺตํ ปตฺโตมฺหิ อาสวกฺขยํ.

^๑ หมดอายุ 12/06/2566^๒ ฉ., เท. ดทา^๓ ฉ., เท. อโปจยิ^๔ ฉ., เท. สตภณฺฑู^๕ ฉ., เท. ปกฺกามิ^๖ ฉ., เท. โปถิตอ^๗ ฉ., เท. กามกามิ

[๕๗] จตฺตุนวฺเต อีโต กปฺเป
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ นิสิตนมหทาสหํ
 ติณฺมุฏฺฐิจิยํ^๑ ผลํ^๑

[๕๘] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฌพฺปิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ติณฺมุฏฺฐิจิทยโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ ติณฺมุฏฺฐิจิทยกตฺเถราปทานํ.

๕. ตินฺนุทกผลทายกตฺเถราปทานํ

[๕๙] กณฺณการวฺ ไซตฺตุนตํ นิสินฺนํ ปพฺพตฺตุนตเร
 อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ โอฆติณฺณณฺนาสวํ.

[๖๐] ตินฺนุทกํ สผลํ ทิสฺวา ภินฺทิตฺวาน สโกฏฺฐิกํ^๒
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน เวสฺสภุสฺส^๓ อทาสหํ.^๓

[๖๑] เอกนฺวเต อีโต กปฺเป ยํ ผลํ อทฺทํ ตทา
 ทุคฺคตํ นามิชา นามิ ผลทานสฺสิทํ ผลํ.

[๖๒] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฌพฺปิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ตินฺนุทกผลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ตินฺนุทกผลทายกตฺเถราปทานํ.

^{๑-๑} ฉ., เท. ตินฺนุฏฺฐะ อิทํ ผลํ

^๒ ฉ., เท. สโกสํ อ. สโกฏฺฐิกํ

^{๓-๓} ฉ., เท. สยภุสฺส มทาสหํ.

๑๐. เอกณฺชลียตุเถราปทานํ

[๖๓] เรวโต^๑ นาม สมฺพุทฺโธ นทีฏฺเฐ วสี ตทา
อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ ปีตรํสีว ภาณุมํ.

[๖๔] อุฏฺกามุข^๒ ปหฺนุจฺวั^๒ ขทฺิรํการสนฺนิภํ
โอสธี^๓ วีย โรจนุตํ เอกณฺชลิมกาสหํ.

[๖๕] จตฺตุนวฺเต อิตฺโต กปฺเป ยํ อณฺชลิมกาสหํ
ทฺุคฺคตี นาทิขานามิ อณฺชลียา อิทํ ผลํ.

[๖๖] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
ฉพฺภิณฺณวา สจฺฉนิคฺคา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา เอกณฺชลียเ อเถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ เอกณฺชลียตุเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

ปทุมํ อุปลฺลมาลี ธโช กิงฺกณิกํ^๔ นพฺ^๔
จมฺปโก ปทุมมฺมุจฺจิ^๕ ตินฺทุเกกณฺชลํ ตถา
ฉ จ สญฺจิ จ คาถาโย คณฺธิตาโย วิภาวิทิตฺติ.

เอกปทุมวศุโค ปญฺจตฺตีสติโม.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. โรมโส

^๓ ฉ.,เท. โอสธี

^๕ ฉ.,เท. ปทุมโม มุจฺจิ

^{๒-๒} ฉ.,เท. อุฏฺกามุขปหฺนุจฺวั

^{๔-๔} ส. กิงฺกณิกโก นพ

๓๖. สหุทสนญญิกวคโค

๑. สหุทสนญญิกตฺเถราปทาน^๑

- [๑] มิคลฺลทฺโธ ปุเร อาสี อรณฺเณ กานเน อหํ
ตตถทฺทสาสี สมพุทฺธํ เทวสงฺฆปฺรภฺขตํ.
- [๒] จตฺตสจฺจํ ปกาเสนฺตํ อุทฺธรณฺตํ มหาชนํ
อสุสฺสึ มธฺวํ วาจํ กรวิกรฺโทปมํ.
- [๓] พุรหฺมสรสฺส มุณีโน ลีขิโน โลกพนฺธุโน
โฆเส จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ปตฺโตมฺหิ อาสวภฺขยํ.
- [๔] เอกตฺตีสฺเส อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
ทฺถคฺคตฺติ นามิขานามิ ปสาทสฺส อิทํ ผลํ.
- [๕] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺจนิกฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตถํ สุกฺกํ आयสฺมา สหุทสนญญิกโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ สหุทสนญญิกตฺเถราปทานํ.

๒. ยวกลาปิยตฺเถราปทานํ

- [๖] นคเร อรุณวติยา อาสี ยวสิโก ตทา
ปนฺเถ ทิสฺวาน สมพุทฺธํ ยวกลาปิ อปตฺถริ.^๒

- [๗] อนุกมฺปโก การุณโก สิขี โลกคุณายโก
มม สงฺกปฺปมณฺเฑ นิสีทิ ยวสนฺธเร.
- [๘] ทิสฺวา นิสินฺนํ วิมลํ มหาณายี วินายกํ
ปาโมชฺชํ ชนยิตฺวาน ตตฺถ กาลํ กโต อหํ.
- [๙] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
ทุคฺคตี นากิชานามิ ยวตฺถเร อิทํ ผลํ.
- [๑๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺเฑา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ยวกลาปิโย เถโร อีมา คาถาโย

อภาสิตฺถาติ.

ทุตฺติยํ ยวกลาปิยตฺเถราปทาน.

๓. กิสุกปุชกตฺเถราปทาน

- [๑๑] กิสุกํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา ปคฺคเหตุวาน อณฺชลี
พุทฺธํ สริตฺวา สิทฺธตฺถํ อากาเส อภิปฺชยิ.
- [๑๒] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิปฺชยิ
ทุคฺคตี นากิชานามิ พุทฺธปฺชายิทํ ผลํ.
- [๑๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺเฑา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กิสุกปุชโก เถโร อีมา คาถาโย

อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ กิสุกปุชกตฺเถราปทาน.

๔. สโกฏกโกรณททายกตุเถราปทาน^๑

- [๑๔] อกุกนตญจ ปทํ ทิสฺวา สิชิน โลกพนฺธโน
 เอกํสํ อชินํ กตฺวา ปทํ เสฏฺฐิ^๒ อวณฺทหํ.
- [๑๕] โกรณทํ ปุปฺพิตํ ทิสฺวา ปาทเป ธรณิรฺรหํ
 สโกฏกํ^๓ คเหตุวาน ปเท จกุกํ อปฺปชยิ.
- [๑๖] เอกตฺตีสเ อโธ กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ^๔ ผลํ
- [๑๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพภิญญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สโกฏกโกรณททายโก เถโร อีมา
 คาถาโย อภาสิตถาติ.

จตุตฺถํ สโกฏกโกรณททายกตุเถราปทาน.

๕. ทณฺททายกตุเถราปทาน

- [๑๘] กานนํ วนโมคฺคยห^๕ เวฬุ เจตฺวานหนฺตทา
 อาลมฺพนํ คเหตุวาน^๖ สงฺฆสฺส อททํ อหํ.
- [๑๙] เตน จิตฺตปฺปสาเทน สุพฺพเต^๗ อภิวาทิย
 อาลมฺพนมฺปิ ทตฺวาน ปกุกามิ อุตฺตรามุโข.

^๑ ฉ. เท. สโกฏกโกรณททายกตุเถราปทาน

^๓ ฉ., เท. สโกฏก

^๕ ฉ., เท. วนโมคฺคย

^๗ อ. สุพนฺเต

^๒ อ. ปทเสยฺย

^๔ ฉ., เท. ปทปฺปชายิทํ

^๖ ฉ., เท. กริตฺวาน

[๒๐] จตฺตุนวุเต อิตฺโต กปฺเป
 ทุคฺคตํ นานิกานามิ ญํ ทณฺฑมททินฺตทา
 ทณฺฑททานสฺสํ ฝลํ.

[๒๑] ปฏฺฐิสฺมกิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกณฺเฑ สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ทณฺฑททายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมนํ ทณฺฑททายกตฺเถราปทานํ.

๖. อมฺพยาคูทายกตฺเถราปทานํ

[๒๒] สตรํสี นาม สมฺพุทฺโธ สยมนฺญ อปฺราชิโต
 วุฏฺฐจฺหิตฺวา สมาริมนฺหา ภิกฺขาย มมุปาคมิ.

[๒๓] ปจฺเจกพุทฺธํ ทิสฺวาน อมฺพยาคุํ อทาปยิ^๑
 วิปฺปสนฺนมนฺนตฺตสฺส วิปฺปสนฺเนน เจตฺสา.

[๒๔] จตฺตุนวุเต อิตฺโต กปฺเป ญํ กมฺมมกฺกริ ตทา
 ทุคฺคตํ นานิกานามิ อมฺพยาคุยิํ ฝลํ.

[๒๕] ปฏฺฐิสฺมกิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกณฺเฑ สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา อมฺพยาคูทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉณฺฐํ อมฺพยาคูทายกตฺเถราปทานํ.

๗. ปุฏกปุชกตฺเถราปทาน^๑

- [๒๖] ทิวาวิหารา นิกฺขนฺโต วิปสฺสี โลกนายโก
ภิกฺขาย วิจรฺนฺโต โส มม สนฺติกมฺปาคมิ.
- [๒๗] ตโต ปิตฺโต^๒ สุมโน พุทฺธเสฏฺฐสฺส ตาทิโน
โลณสฺสปุฏกํ ทตฺวา กปฺเป สคฺคมฺหิ โมทหิ.
- [๒๘] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุฏกมทาสหิ^๓
ทฺคคฺคิ นากิขานามิ ปุฏกสฺส^๔ อิทํ ผลํ.
- [๒๙] ปฐิสฺมภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
จพฺภิณฺญา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา ปุฏกปุชโก^๕ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตุตมํ ปุฏกปุชกตฺเถราปทานํ.

๘. วจฺจทายกตฺเถราปทาน^๖

- [๓๐] วิปสฺสีโน ภควโต โลกเชฏฺฐสฺส ตาทิโน
เอกวจฺฉโน^๗ มยา ทินฺโน^๗ ปสนฺนเนน สปาณินา.

^๑ จ.,เท. สุปุฏกปุชกตฺเถราปทาน

^๒ จ.,เท.,อ. ปิตฺโต

หมตอายุ 12706566 ^๓ อ. สุปุฏกมทาสหิ

^๔ อ. สุปุฏกสฺส

^๕ จ.,เท.,อ. สุปุฏกปุชโก

^๖ จ.,เท. มญฺจทายกตฺเถราปทาน

^{๗-๗} จ.,เท. เอกํ มญฺจํ มยา ทินฺนํ อ. เอกํ มญฺจํ มยา สขฺมํ

- [๓๑] หตฺถิยานํ อสฺสยานํ ทิพฺพยานํ สมชฺฌคํ
เตน วจฺจนททาเนน^๑ ปตฺโตมฺหิ อาสวกฺขยํ.
- [๓๒] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป
ทฺถคฺคตี นามิชา นามิ ยํ วจฺจนททิตฺ^๒ ตทา
วจฺจนททาเนน สลฺลํ.
- [๓๓] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตฺถํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สฺสํ อายสฺมา วจฺจนททาโก^๓ เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ วจฺจนททาณคฺคเถราปทานํ.

๙. สรรณาคมนิยตฺเถราปทานํ

- [๓๔] อารุหิมฺหา^๔ ตทา นาวํ ภิกฺขุ จาชีวโก จหํ
นาวาย ภิกฺขุชฺฌมานาย ภิกฺขุ เม สรณํ อทา.
- [๓๕] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป
ทฺถคฺคตี นามิชา นามิ ยญฺจ เม สรณํ อทา
สรรณาคมนเน สลฺลํ.
- [๓๖] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺพิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตฺถํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สฺสํ อายสฺมา สรรณาคมนิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ สรรณาคมนิยตฺเถราปทานํ.

^๑ จ., เท. มณฺจกทาเนน อี. สชฺฌกทาเนน

^๒ จ., เท. มณฺจมททิต อี. สชฺฌมททิต

^๓ จ., เท. มณฺจททาโก อี. สชฺฌททาโก

^๔ จ., เท. อารุหิม

๓๗. มนุทรวปฺปฬิยวคฺโค

๑. มนุทรวปฺปฬิยตุเถราปทาน

- [๑] ตาวตีสสา อิธาคนฺตฺวา มงฺคโล นาม มาณโว
มนุทรวํ คเหตฺวาน วิปสฺสิสฺส มเหสิโน.
- [๒] สมารินา นิสินฺนสฺส มตฺถเก ธารยิ อหํ
สตฺตาหํ ธารยิตฺวาน เทวโลกํ ปุณฺาณมี.
- [๓] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ พุทฺธํ อภิปุชยิ^๑
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๔] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตฺติ.

อิตฺถํ สํ อายสฺมา มนุทรวปฺปฬิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ มนุทรวปฺปฬิยตุเถราปทาน.

๒. กกฺการุปฺปฬิยตุเถราปทาน

- [๕] ยามา เทวา อิธาคนฺตฺวา โคตมํ สิริวจฺณย^๒
กกฺการุปฺปฬิ^๓ ปคฺคยฺห พุทฺธสฺส อภิโรปยิ.
- [๖] เทวนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺฬิ^๔ อภิปุชยิ
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๗] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา กกฺการุปฺปิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทุตฺติยํ กกฺการุปฺปิยตฺถเธาปทานํ.

๓. ภิสฺมพาลทายกตฺถเธาปทานํ

[๘] ผุสฺสโส^๑ นามาสิ สมฺพุทฺโธ สพฺพชฺชมาน ปารคฺค
วิเวกกาโม สปปญฺโณ^๒ อาคจฺฉิ มม สนฺติเก.

[๙] ตสฺมี จิตฺตํ ปสาเทตฺวา มหาการุณิกะ ชินะ
ภิสฺมพาลํ^๓ ปคฺคยฺห พุทฺธเสฏฺฐสฺสทาสหิ.

[๑๐] เทวนวฺเต อิตฺโต กปฺเป
ทฺถคฺคตี นาภิชานามิ ยํ ภิสํ อทฺที ตทา
ภิสทานสฺสทํ ผลิ.

[๑๑] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ภิสฺมพาลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ตฺติยํ ภิสฺมพาลทายกตฺถเธาปทานํ.

^๑ ฉ.,เท. ปุสฺสโส

^๓ ฉ.,เท. ภิสฺมพาลํ

^๒ ฉ.,เท. สพฺพญฺญ อ. สปปญฺโณ

๔. เกสรปฺปํผิยตุเถราปทานํ

- [๑๒] วิชฺชาธโร ตทา อาสีหิมวณฺตมฺหิ ปพฺพเต
อทุทสํ วิรชํ พุทฺธํ จงฺกมนฺตํ มหายสํ.
- [๑๓] ตีณิ เกสรปฺปํผานิ สีเส กตฺวานหํ ตทา
อุปสงฺกมม สมฺพุทฺธํ เวสฺสภํ อภิปฺมุชยิ.
- [๑๔] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ ตทา
ทฺถกตฺตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๕] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณวา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตุถํ สุกํ อายสฺมา เกสรปฺปํผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

จตุตฺถํ เกสรปฺปํผิยตุเถราปทานํ.

๕. องฺโกลปฺปํผิยตุเถราปทานํ

- [๑๖] ปทฺฐโม นาม สมฺพุทฺธโร จิตฺตกุญฺเ วสี ตทา
ทิสฺวาน ตมฺหํ พุทฺธํ สยมฺภํ อุปคณฺณหิ.^๑
- [๑๗] องฺโกลํ ปุปฺผิตํ ทิสฺวา โอจินิตฺวานหํ ตทา
อุปคณฺตฺวาน สมฺพุทฺธํ ปุชฺเชสี ปทฺฐมํ ชินํ.
- [๑๘] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ กมฺมมกริ^๒ ตทา
ทฺถกตฺตี นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

หมดอายุ 12/06/25

^๑ ฉ., เท. อปฺราชิตํ

^๒ ฉ., เท., อ. ปุปฺผมภิปฺมุชยิ

[๑๙] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อังโกลปฺปิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปณฺจมํ อังโกลปฺปิยตุเถราปทานํ.

๖. กทมฺพปฺปิยตุเถราปทานํ

[๒๐] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ คจฺจนฺตํ อนฺตรปาณเ
กณฺจณคฺฉิยสงฺกาสํ ทวตฺตีสวรลฺกขณํ.
[๒๑] นิสฺซชฺช ปาสาทวเร อทฺทสํ โลกนายกํ
กทมฺพปฺปิยํ ปคฺคยฺห วิปสฺสี อภิปฺปชฺชียิ.
[๒๒] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุณฺณมภิปฺปชฺชียิ^๑
ทฺถคฺคตฺติ นาทิชานามิ พุทฺธปฺปชฺชายิทํ ผลํ.
[๒๓] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กทมฺพปฺปิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

จฏฺฐํ กทมฺพปฺปิยตุเถราปทานํ.

๗. อุทฺทาลกปฺปผิยตุเถราปทาน

- [๒๔] สุชาโต^๑ นาม สมฺพุทฺโธ คงคาภูเล วสี ตทา
อุทฺทาลกํ คเหตุวาน ปุชยิ อปราชิต.
- [๒๕] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผํ อภิปุชยิ
ทฺถุคฺคตี นามิขานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผล.
- [๒๖] ปฏิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภินฺญา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุทฺทาลกปฺปผิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

สตฺถมํ อุทฺทาลกปฺปผิยตุเถราปทาน.

๘. เอกจมฺปกปฺปผิยตุเถราปทาน

- [๒๗] อุปฺสนฺโต จ^๒ สมฺพุทฺโธ วสตี ปพฺพตฺตเน
เอกจมฺปกมาทาย อุปคณฺธี นรุตฺตม.
- [๒๘] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ปจฺเจกมฺนิมุตฺตม
อุโม หตฺถเอหิ ปคฺคยฺห ปุชยิ อปราชิต.
- [๒๙] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป^๓ ยํ ปุปฺผมภิปุชยิ
ทฺถุคฺคตี นามิขานามิ พุทฺธปุชายิทํ ผล.

^๑ ฉ., เท. อโนโม อี. อนาโก

^๒ อี. ว

^๓ ฉ., เท. ปญฺจสฏฺฐิมฺหิตโต กปฺเป

[๓๐] ปฏิสมฺภิกา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิกฺขมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เอกจมฺปกปฺปผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ เอกจมฺปกปฺปผิยตุเถราปทานํ.

๕. ติมिरปฺปผิยตุเถราปทานํ

[๓๑] จนฺตภาคานทีตีเร อนฺุโสถํ วชามหํ
อทุทสํ วิรชํ พุทฺธํ สาลราชว ปฺปผิตํ.^๑

[๓๒] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ปจฺเจกมฺมุณฺุตตมํ
คเหตุวา ติมิริ ปฺปผํ มตฺถเก โอ giri อหํ.

[๓๓] เอกนฺุเต^๒ อิตฺโต กปฺเป ยํ ปฺปผมฺภิปุชยํ
ทุคฺคตํ นาภิชานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.

[๓๔] ปฏิสมฺภิกา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิกฺขมา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ติมिरปฺปผิโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ติมिरปฺปผิยตุเถราปทานํ.

๑๐. สลพปุปฺผิตฺตเถราปทาน^๑

- [๓๕] จนฺตภาคานทีดีเร อโหสี กิณฺโณโร ตทา
 อถทฺทสั^๒ เทวเทว จงฺกมนฺตํ นราสภํ.
- [๓๖] โอจิณฺตวาน สลพฺ^๓ พุทฺธเสฏฺฐสฺสทาสหิ^๔
 อุปฺสังฺฆิ มหาวิโร สลพฺ เทวคณฺธิกํ.
- [๓๗] ปฏฺิคฺคเหตฺวา สมฺพุทฺโธ วิปสฺสี โลกนายโก
 อุปฺสังฺฆิ มหาวิโร เปกฺขมานสฺส เม ตทา.^๕
- [๓๘] ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน วนฺทิตฺวา ทิปทฺตมํ
 อญฺชลี ปคฺคเหตฺวาน ปุณฺ ปพฺพตมารูหิ.
- [๓๙] เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิปุชฺชียิ
 ทุคฺคตี นากิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๔๐] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพฺปภิญฺญา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา สลพปุปฺผิตฺตโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ สลพปุปฺผิตฺตเถราปทาน.

ตตฺถอุทฺทหานํ

มนฺทารวญฺจ กกฺการุ ภิสฺสเกสรปุปฺผิตฺตโย
 อญฺโกลโก กทมฺพี จ อุทฺททาลิ^๖ เอกจมฺปโก
 ติมิริ สลพญฺเจว คาถา ตาฬิสมฺเว จาติ.

สตฺตตฺตตีสตีโม มนฺทารวปุปฺผิตฺตวคฺโค.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. สลพปุปฺผิตฺตเถราปทาน

^๔ ฉ., เท., อ. ปุปฺผพฺพุทฺธสฺสทาสหิ

^๒ ฉ., เท. ตตฺถทฺทสั

^๕ ฉ., เท. สโต

^๓ ฉ., เท. สพล, เอวมุปริ.

^๖ ฉ., เท. อุทฺททาลิ

๓๘. โพธิวนทนวกุโค

๑. โพธิวนทกตุเถราปทาน

[๑]	ปาฏลี ^๑ ชลิตํ ทิสฺวา	ปาทปํ ธรณิรຸหํ
	เอกํสํ อญฺชลํ กตฺวา	อวณฺที ปาฏลี อหํ.
[๒]	อญฺชลํ ปคฺคเหตุวาน	ครຸํ กตฺวาน มานสํ
	อนฺโตสุทຸธํ พหิสຸทຸธํ	สุวิมຸตํ อนาคตํ.
[๓]	วิปสฺสี โลกมhitํ	กรຸณายาณสาครํ
	สมมุขํ วิย สมฺพຸทຸธํ	อวณฺที ปาฏลี อหํ.
[๔]	เอกนฺวเต อิตฺโต กปฺเป	ยํ โพธิมภีวนทหํ
	ทຸคฺคตํ นามิขานามิ	วณฺทนาย อิทํ ผลํ.
[๕]	ปฏิสมฺภิตา จตฺตสฺโส	วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
	จພภິญฺญา สจฺจิกิตา	กตํ พຸทຸทສສ สาสนฺนํ.

อิตຸถํ สຸทํ อายສฺมา โพธิวนทโก เถโร อีมา คาคาโย
อภาสิตຸถาติ.

ปจມํ โพธิวนทกตุเถราปทาน.

[๒] วิปสฺสึ นาม ภควา สยมญฺ อคฺคปฺคฺโล
 ปฺรกุขโต สสึสฺเสหิ พนฺธุมํ ปาวีสึ ชฺโน.

[๘] นิคมมม พนุชุตติยา อททส โลกนายกั
อินทิวรวิ ชลิตั อาทิตตัม หุตาสน.

[๑๐] ตสฺมี ปสนโน สุคเต กิเลสมล໌໊໋໋ໆ
 คเหตวํ ตีณิ ปุပ္พานิ พุกทเสฏฐจํ อปุชยີ.

[๑๒] ปฏิสัมภิตา จตสฺโส วิโมกฺชาปิ จ อภฺยจิเม
ฉพภินฺญา สจฺฉนิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

ທຸຕິຍ໌ ປາກຸລີປຸປຸພິຍຕຸເຄຣາປທານ໌.

๓. ตีณุปปลมถิยตุเถราปทาน

[๑๓] จนุทภาคานทีตีเร
อทุทสั วิรัช พุทธี	อโหสิ วานโร ตทา
นิสินัน ปพพตุนตเร.
[๑๔] โอภาเสนุตั ทิสา
ลกขณพยุณชฌุเปตั	สพพา सालราชว มุลลิตั
ทิสวา อตตมโน อหิ.
[๑๕] อุทคจิตโต สุมโน
ตีณิ อุปปลุปฺพานิ	ปีติยา หมฺจมานโส
มตถเก อภิโรปยิ.
[๑๖] ปุชยิตวาน ปุปฺพานิ
สการโว ภวิตวาน	มุสฺสสสาปิ ^๑ มหสิโน
ปกุกามิ อุตฺตรามุโข.
[๑๗] คจฺจนโต ปฏิกฏิกโก
เสนุตเร ปติตฺวาน	วิปฺสนนฺเนน เจตสา
ปาปณิ ชีวิตกขยิ.
[๑๘] เตน กมฺเมน สุกเตน
ชหิตฺวา ปุริมํ ชาตี	เจตนาปณิธีหิ จ
ดาวตีสํ อคจฺจนหิ.
[๑๙] สตานํ ตีณิกฺขตฺตญจ
สตานํ ปณฺจกฺขตฺตํ จ	เทวราชชมการยิ
จกฺกวตฺตี อโหสหิ.
[๒๐] เทวนวฺเต อิตโต กปฺเป
ทฺคคตฺตี นาภิชานามิ	ยิ ปุปฺพมภิปุชยิ
พุทฺธปุชายิทํ ผลิ.
[๒๑] ปฏิสมฺภิทา จตฺสโส
จพภิญญา สจฺฉิกตา	วิโมกฺขาปิ จ อมฺมจิเม
กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ตีณฺญปฺปลมมาลียเณโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

ตติยํ ตีณฺญปฺปลมมาลียตุเถราปทานํ.

๔. ปตฺติปปุผิยตุเถราปทานํ^๑

[๒๒] ยทา นิพฺพายิ สมฺพุทฺโธ มเหสี ปทุมุตฺตโร
สมาคมฺม ชนา สพฺเพ สิริํ นีหฺรนฺติ เต.

[๒๓] นีหฺรนฺเต สิริรมฺหิ วชฺชมานาสุ^๒ เภริสุ
ปสนฺนจิตฺโต สุขโน ปตฺติปปุผมภิปุชยี.^๓

[๒๔] สตสฺสเส อีโต^๔ กปฺเป ยํ ปุปฺผมภิปุชยี
ทุกฺคตี นากิชานามิ สิริเร ปุชิตะ^๕ ผลํ.

[๒๕] กิเลสา ฌาปิตา มยุหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

[๒๖] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส^๖ สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๒๗] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺสโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุถํ สุทํ อายสฺมา ปตฺติปปุผิโย เณโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

จตุตฺถํ ปตฺติปปุผิยตุเถราปทานํ.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ.,เท. ปฏฺฐิปปุผิยตุเถราปทานํ

^๓ ฉ.,เท. ปฏฺฐิปปุผํ อปฺชยี

^๕ ฉ.,เท. สิริปุชิตะ

^๒ สุยา. วิชฺชมานาสุ

^๔ ฉ.,เท. สตสฺสสฺสโต, เอวมฺปริปิ.

^๖ ส. พุทฺธสฺสจฺจสฺส

[๓๕] กิเลสา ฌาปิตา มยหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

[๓๖] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๓๗] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณยา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา คณฺธมฺมฏฺฐิโย เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ฉนฺนํ คณฺธมฺมฏฺฐิยตฺเถราปทานํ.

๗. จิตกပ္พกตฺเถราปทานํ

[๓๘] ปรีนิพฺพุเต ภควติ ชลชุตฺตมนามเก
 อาโรปิตมฺหิ จิตฺเก सालปฺปมฺ อปฺปชยฺ.

[๓๙] สตสฺสเส อีโต กปฺเป ยํ ปฺปมฺ อปฺปชยฺ
 ทฺถคฺคํ นามิชา นามิ จิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตํ ผลํ.

[๔๐] กิเลสา ฌาปิตา มยหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

[๔๑] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๔๒] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิณฺณยา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา จิตกပ္พโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

สตฺตมํ จิตกပ္พกตฺเถราปทานํ.

๘. สุมณฑาลวณฺณียตฺเถราปทานํ

[๔๓] สิทฺตตฺถสฺส ภควโต	ดालวณฺณํ อทาสหิ
สุเมณหิ ปฏิจฺจนฺนํ	ธารยา มิ มหายสฺ ^๑
[๔๔] จตฺนวุเต อิตฺโต กปฺเป	ดालวณฺณํ อทาสหิ
ทฺถคตฺตี นาภิชา นามิ	ดาลวณฺณสฺสิทํ ผลํ.
[๔๕] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหิ	ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา	วิหฺรามิ อนาสโว.
[๔๖] สุวาคตํ วต เม อาสิ	มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตา	กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
[๔๗] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส	วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตฺตา	กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนํ.

อิตถํ สุทํ อายสฺมา สุมณฑาลวณฺณียโย เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตถาติ.

อฏฺฐมํ สุมณฑาลวณฺณียตฺเถราปทานํ.

๙. สุนนทามิยตุเถราปทาน

[๔๘] สิทธตถสฺส ภควโต นฺหาตกสฺส ตปสฺสีโน
กตฺวาน สุนนทามิ ธารยิ ปุโรโต จิตฺ.

[๔๙] จตฺนฺวเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ทามํ อภิปุชยิ^๑
ทุกฺคตฺติ นาภิชานามิ สุนนทามสฺสีทํ^๒ ผลํ.

[๕๐] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

[๕๑] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๕๒] ปฏฺฐสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิกฺขณา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สุนนทามิโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ สุนนทามิยตุเถราปทาน.

๑๐. กาสุมาริผลทายกตฺเถราปทาน

- [๕๓] กณิการว โชตนุตฺตํ นิสินฺหนํ ปพฺพตฺตฺตเร
 อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ โลกเชฏฺฐจํ นราสภํ.
- [๕๔] ปสนฺนจิตฺโต สุมโน สีเร กตฺวาน อญฺชลิ
 กาสุมาริผลํ คยฺห พุทฺธเสฏฺฐจฺจสทาสนํ.
- [๕๕] เอกตฺตีสเ อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อทฺทํ ตทา^๑
 ทุคฺคตฺตี นามิชานามิ ผลทานสฺสํทํ ผลํ.
- [๕๖] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๕๗] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๕๘] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพฺปิณฺณมา สจฺจนิคฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา กาสุมาริผลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ กาสุมาริผลทายกตฺเถราปทาน.

ตสฺสุทฺธานํ

โพธิปาณฺณลิอุปฺปลิ ปตฺติ^๒ จ สตฺตปณฺณโย
 คนฺธมฺมฺภูจิ จ จิตฺโก ตาลํ สุมฺนทามโก
 กาสุมาริผลํปิจ คาทา ปณฺณาส อญฺจ จาติ.

อญฺจตฺตีสติโม โพธิวนฺทนวกุโค.

๓๕. อมฺพณฺณผลวคฺโค^๑

๑. อมฺพณฺณผลทายกตฺเถราปทาน^๒

[๑]	สตรึสี นาม ภควา
วิเวกกาโม สมพุทฺโธ	สยมภู อปราชิต
โคจรายาภินิขมิ.
[๒]	ผลหตฺโธ อหิ ทิสฺวา
ปสฺนฺนจิตฺโต สุขโน	อุปคณฺฐิ นราสภ
อมฺพณฺ ^๓ อททํ ผล.
[๓]	จตุทฺตเต อิตฺโต กปฺเป
ทุกคฺคิ นาทิชาณามิ	ยํ ผลํ อททํ อหิ
ผลทานสฺสทํ ผล.
[๔]	กิลเลสา ฌาปิตา มยฺหํ
นาโคว พนฺธุณํ เจตฺวา	ภวา สพุเพ สมฺมุตฺตา
วิหฺรามิ อนาสว.
[๕]	สฺวาคตํ วต เม อาสิ
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา	มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
กตํ พุทฺธสฺส สาสน.
[๖]	ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส
ฉพภินฺญา สจฺฉิกิตา	วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อมฺพณฺณผลทายโก^๔ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปธมํ อมฺพณฺณผลทายกตฺเถราปทาน.

^๑ จ.,เท. อวณฺณผลวคฺโค

^๓ ส.,อิ. อวณฺณ จ.,เท. อวณฺ

^๒ จ.,เท. อวณฺณผลทายกตฺเถราปทาน

^๔ จ.,เท. อวณฺณผลทายโก

๒. ลพฺขทายกตฺเถราปทาน

- [๗] นคเร พนฺธมฺติยา อาสี อารามิโก ตทา
อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ คจฺจนฺตํ อนิลนฺชเส.
- [๘] ลพฺขสฺส ผลํ คยฺห พุทฺธเสฏฺฐสฺสทาสหํ
อากาเส จิตฺโก สนฺโต ปฏฺิคฺคณฺหิ มหายโส.
- [๙] ปิตฺติสณฺชนนํ^๑ มยฺหํ ทิฏฺฐจรมฺมสุขาวหํ
ผลํ พุทฺธสฺส ทตฺวาน วิปฺปสนฺนเนน เจตสา.
- [๑๐] อธิคณฺเฐ ตทา ปิตฺติ วิปฺลนฺจ สฺขุตฺตมํ
อุปฺปชฺชเตว รตนํ นิพฺพตฺตสฺส ยหิ^๒ ตหิ.
- [๑๑] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อทฺทํ ตทา
ทฺถคฺคตฺติ นาทิชานามิ ผลทานสฺสทํ ผลํ.
- [๑๒] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๑๓] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๑๔] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฺิเม
จพฺภิณฺณวา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา ลพฺขทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ ลพฺขทายกตฺเถราปทาน.

๓. อุทุมพรผลทายกตฺเถราปทาน

- [๑๕] นินฺนคานทียา^๑ ดีเร วิหาสิ ปฺริสฺตฺตโม
 อทฺทสํ วิรัชํ พุทฺธํ เอกคฺคํ สฺสฺมาหิตํ.
- [๑๖] ตสฺมี ปสนฺนมานโส^๒ กิเลสมลโชนเน
 อุทุมพรผลํ คยฺห พุทฺธเสฏฺฐสฺสทาสนํ.
- [๑๗] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อทฺทํ ตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ ผลทานสฺสํ ผลํ.
- [๑๘] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพุเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๑๙] สฺวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๒๐] ปฏฺิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปภิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สฺทํ อายสฺมา อุทุมพรผลทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ตติยํ อุทุมพรผลทายกตฺเถราปทาน.

๔. ปิลกขุผลทายกตฺเถราปทาน^๑

- [๒๑] วนนุตเร^๒ พุทฺธ^๓ ทิสฺวา^๔ อตฺถทสฺสี มหายสั
 ปสนฺนจิตฺโต สุมโน ปิลกขุสฺส^๕ ผล^๖ อท^๗.
- [๒๒] อญฺจารส กปฺปสฺเต ยัม ผล^๘ อท^๙ ททา
 ทุคฺคตี นากิขานามิ ผลทานสฺสิทํ ผล^{๑๐}.
- [๒๓] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ | อนาสโว.
- [๒๔] สฺวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๒๕] ปฏิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อญฺจิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนฺติ.
- อิตฺถํ สุกฺมา อายสฺมา ปิลกขุผลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ ปิลกขุผลทายกตฺเถราปทาน.

๕. ฬารุสผลทายกตฺเถราปทาน

- [๒๖] สุวณฺณวณฺณํ สมฺพุทฺธํ อาหุติํ ปฏิกุคฺหํ
 รัถิยํ ปฏฺฐิตชฺชนตํ ฬารุสผล^๑ อทาสหิ.

^๑ สฺยา. มิลกขุผลทายกตฺเถราปทาน

^{๒-๔} ส. วนนุตเต พุทฺธํ ทิสฺวาน

^๕ ส. ปิลกขุสฺส ผล^๖ อท^๗ สฺยา. มิลกขุสฺส จ., เท. ปิลกขุสฺสททํ ผล^๘

- [๒๗] เอกนวุเต อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อททํ อหํ
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ ผลทานสฺสทํ ผลํ.
- [๒๘] กิเลสา ฌาปีตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๒๙] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๓๐] ปฏฺฐิสฺมกฺกิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ฆารุสผลทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ปญฺจมํ ฆารุสผลทายกตฺเถราปทานํ.

๖. วลฺลิตฺถผลทายกตฺเถราปทานํ

- [๓๑] สพฺเพ ชนา สมาคมฺม อาคมฺมึสุ วณํ ตทา
 ผลมเนวสฺमानา เต อลภึสุ ผลํ ตทา.
- [๓๒] ตตฺถททสาสึ สมฺพุทฺธํ สยมภุํ อปฺราชิตํ
 ปสนฺนจิตฺโต สุขโน วลฺลิตฺถผลมทาสหํ.
- [๓๓] เอกตฺตํเส อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อททํ ตทา
 ทุคฺคตํ นากิขานามิ ผลทานสฺสทํ ผลํ.
- [๓๔] กิเลสา ฌาปีตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

- [๓๕] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อณุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๓๖] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺเณ สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตุํ สํ อายสฺมา วลฺลิผลทายโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตถาติ.

ฉฐํ วลฺลิผลทายกตฺเถราปทานํ.

๗. กถลิผลทายกตฺเถราปทานํ

- [๓๗] กณิการว ชลิตํ ปุณฺณมาเยว^๑ จนฺทิมํ
ชลนฺตํ ทีปรุกฺขว อทฺทสํ โลกนายกํ.
- [๓๘] กทลียา^๒ ผลํ คยฺห^๓ อทาสี สตฺถุโน อหํ
ปสนฺนจิตฺโต สุมโน วนฺทิตฺวาน อปกุกฺมิ.
- [๓๙] เอกตฺติเส อิตฺโต กปฺเป
ทุกฺคตี นากิขานามิ ยํ ผลํ อทที ตทา
ผลทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๐] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๔๑] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อณุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๔๒] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺเณ สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา กทลฺลผลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตฺถมํ กทลฺลผลทายกตฺเถราปทานํ.

๘. ปนสผลทายกตฺเถราปทานํ

- [๔๓] อชฺชุนฺ นาม สมฺพุทฺโธ หิมวณฺเต วสี ตทา
จรณฺน จ สมฺปนฺโน สมาริกุสโล มุนิ.
- [๔๔] กุมฺภมตฺตํ คเหตุวาน ปนสํ ชีวชีวกํ
ฉตฺตปณฺณํ จเปตฺวาน อทาสี สตฺถุโน อหํ.
- [๔๕] เอกนฺวเต^๑ อิตฺโต กปฺเป ยํ ผลํ อทธี ตทา
ทฺถุคฺคตี นาริกขานามิ ผลทานสฺสทํ ผล.
- [๔๖] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพุเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหารามิ อนาสโว.
- [๔๗] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๔๘] ปฏฺิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺิจิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปนสผลทายโก เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

อฏฺุณฺมํ ปนสผลทายกตฺเถราปทานํ.

๕. โสณโกฏิวิสตฺถุเถราปทาน

- [๔๙] วิปสฺสีโน ปาวจเน เอกํ เลณํ มยา กตํ
 จาตุทฺทิสสฺส สงฺฆสฺส พนฺธุมาราชธานียา.
- [๕๐] ทุสฺเสหิ ภูมี เลณสฺส สนฺถริตฺวา ปริจฺจซี
 อุทฺทกจิตฺโต สุมโน อกาสิ ปณฺธิํ ตทา.
- [๕๑] อาราเชยฺยํ สมฺพุทฺธํ ปพฺพชฺชณฺจ ลเภยฺยหํ
 อนุตฺตรณฺจ นิพฺพานํ ผุสฺเสยฺยํ สนฺติมุตฺตมํ.
- [๕๒] เตเนว สุกฺกมฺมเลน กปฺเป^๑ นฺนฺติ สํสรี
 เทวภูโต มนุสฺโส จ^๒ กตฺปญฺโณ วิโรจหํ.
- [๕๓] ตโต กมฺมาวเสเสน อิธ ปจฺฉิมเก ภเว
 จมฺปายํ อคฺคเสณฺณจิสฺส ชาโตมฺหิ เอกปฺตฺตโก.
- [๕๔] ชาตมตฺตสฺส เม สุตฺวา ปิตฺตฺตฺนโท อยํ อหุ
 ททามหํ กุมารสฺส วิสโกฏี อนฺนกา.
- [๕๕] จตฺตฺรํคฺcula จ เม โลมา ชาตา ปาทตเล อุโก
 สุขฺมา มุทฺสมฺผลฺลสา ตฺลุปิจฺจสฺมา^๓ สุภา.
- [๕๖] อตีตา นฺนฺติ กปฺปา อयํ เอโก จ อุตฺตริ
 นาภิชานามิ นิภฺขิตฺเต ปาทะ ภูมฺเม^๔ อสนฺถเต.
- [๕๗] อาราทิตฺโต เม สมฺพุทฺธो ปพฺพชฺชี อนคาริยํ
 อรหตฺตณฺจ เม ปตฺตํ สีติภูโตมฺหิ นิพฺพุโต.

^๑ ส. กปฺป^๓ ส. ตูลปิจฺจสฺมา^๒ ส. วา^๔ ฉ., เท. ภูมฺยา

๑๐. ปุพฺพกมฺมปีโลติกํ นาม พุทฺธาปทานํ

- [๖๔] อโนตตตสราสนฺเน รมณียะ สีลาตเล
 นานารตนปชฺโชเต นานาคณฺฐวณฺโตนเร.
- [๖๕] มหตา ภิกฺขุสงฺฆเมณ ปเรโต โลกนายโก
 อาสีโน พุยากริ ตตฺถ ปุพฺพกมฺมานิ อตฺตโน.
- [๖๖] สุณฺหาถ^๑ ภิกฺขเว มยฺหิ^๒ ยํ กมฺมํ ปกตํ มยา
 เอกํ อรณฺณิกํ ภิกฺขุ ทิสฺวา ทินฺนํ ปีโลติกํ.
 ปตฺถิตํ ปจฺฉํ พุทฺธํ พุทฺธตฺตาย มยา ตทา
 ปีโลติยสฺส^๓ กมฺมสฺส พุทฺธตฺเตปิ วิปจฺจติ.^๔
 โคपालโก ปุเร อาสี ปาวนฺตี อุกกํ อาวิลลํ
 คาวี ปาเชติ โคจริ คาวี ทิสฺวา นิวารยิ.
 เตน กมฺมวิปาเกน อิทฺ ปจฺฉิมเก ภาเว
 ปีปาสีโต ยถิจฺจนํ น हि ปาตุํ ลภามหิ.
- [๖๗] ปุณฺหาสิ^๓ นามหิ ชฺชุดโต ปุพฺเพ อญฺเฆาสฺสุ ชาติสฺสุ
 ปจฺเจกพุทฺธํ สุรภี อพฺภากิจฺฐิ อทฺฐสํ.
- [๖๘] เตน กมฺมวิปาเกน นีรเย สํสริ จิริ
 พหุ วสฺสสหสฺसानิ ทุกฺขํ เวเทสิ เวทนํ.
- [๖๙] เตน กมฺมวเสเสน อิทฺ ปจฺฉิมเก ภาเว
 อพฺภากุขานํ มยา ลทฺธํ สุนฺทริกาย การณา.

^{๑-๑} ฉ., เท. สุณฺหาถ ภิกฺขเว มยฺหิ^{๒-๒} ฉ., เท. ปีโลติกสฺส กมฺมสฺส

พุทฺธตฺเตปิ วิปจฺจติ.

^๓ ฉ., เท. มุณฺหาสิ

- [๗๐] สพฺพภาภิกุสฺส พุทฺธสฺส นนฺโท นามาสี สาวโก
 ตํ อพฺภากิจฺขาย^๑ นีรเย จิรํ สํสริตํ มยา.
- [๗๑] ทสฺวสฺสสทฺสฺสํ
 มนุสฺสลาภ^๒ ลทฺธาหํ นีรเย สํสรี จิรํ
 อพฺภากุขานํ พหุํ ลภี.
- [๗๒] เตน กมฺมวเสเสน จิณฺจมานวิกา มม
 อพฺภากิจฺขี อญฺเตน ชนกายสฺส อาคตา.^๓
- [๗๓] พุราหฺมณเณ สุตฺวา อาสี
 มหาวเน ปญฺจสเต อหํ สกุกตปฺปชิตไ
 มนฺเต วาเจมิ มาณเว.
- [๗๔] ตตฺถถาคโต อีสฺสภีโม^๔ ปญฺจาภิกฺขโม มหิตฺธิโก
 ตณฺญาหํ อาคตํ ทิสฺวา อพฺภากิจฺขี อทฺฐกํ.
- [๗๕] ตโตหํ อวจํ สิสฺเส
 มยฺหํปี ภาสมานสฺส กามโมคฺคี อยํ อีสฺสิ
 อนฺนโมทิสฺสุ มาณวา.
- [๗๖] ตโต มาณวกา สพฺเพ
 มหาชนสฺส อาหํสฺสุ ภิกฺขมานา^๕ กุเล กุเล
 กามโมคฺคี อยํ อีสฺสิ.
- [๗๗] เตน กมฺมวิปาเกน ปญฺจภิกฺขุสฺสตา อิเม
 อพฺภากุขานํ ลภฺมา สพฺเพ สุนฺทริกาย การณา.
- [๗๘] เวมาตุ^๖ ภาตโร ปุพฺเพ^๖ ธนเหตุ หนึ อหํ
 ปกฺขิปี คิริทฺตฺตฺส^๗ สิลาย จ อปีสยิ.

^๑ ฉ., เท., อ. อพภากุขาย^๓ ฉ., เท., อ. อคฺคโต^๕ ฉ., เท. ภิกฺขมาน^๗ ฉ., เท. คิริทฺตฺตฺสมี^๒ ฉ., เท., อ. มนุสฺสลาภ^๔ ฉ., เท. อีสฺสภีโม อ. อีสฺสภีโม^{๖-๖} อ. เทว มาตา ภาตโร ปุพฺเพ

- [๗๙] เตน กมฺมวิปาเคน เทวทตฺโต สิลํ ขิปี
องฺคุฏฺฐํ ปีสยํ ปาทะ มม ปาสาณสกุขรา.
- [๘๐] ปุเรหํ ทารโก หุตฺวา กิพฺมานะ มหาลเถ
ปจฺเจกพุทฺธํ ทิสฺวาน มคฺเค สกลิกํ ทธี.^๑
- [๘๑] เตน กมฺมวิปาเคน อิทฺ ปจฺฉิมเก ภเว
วธตฺถิ มํ เทวทตฺโต อติมาเร^๒ ปโยชยิ.
- [๘๒] หตฺถาโรหิ ปุเร อาสี ปจฺเจกมุณิมุตฺตมํ
ปิณฑาย วิจฺรนฺตํ^๓ อาสาเทสี คเชนหํ.
- [๘๓] เตน กมฺมวิปาเคน ฆนฺโต นาพาติรี คโช
คิริพุพฺเช ปุรวเร ทารุณํ สมุปาคมิ.^๔
- [๘๔] ราชานํ ปตฺติโก^๕ อาสี สตฺติยา ปุริเส^๖ หนิ
เตน กมฺมวิปาเคน นิรเย ปจฺจิสํ ภูสํ.
- [๘๕] กมฺมโน ตสฺส เสเสน โส^๗ ทานิ สกลํ มม
ปาเท จวี ปกปฺเปสิ^๘ น หิ กมฺมํ วินสฺสติ.
- [๘๖] อหํ เกวณฺณคามสฺมิมิ อหํ เกวณฺณทารโก
มจฺฉเฒาตเก^๙ ทิสฺวา ชนยิ โสมนสฺสํ.
- [๘๗] เตน กมฺมวิปาเคน สีสทฺทุกฺโข อหุ มม
สกุเกสุ^{๑๐} หณฺณมานะสุ^{๑๑} ยทา หนิ วิณฺณโก.^{๑๒}

^๑ ฉ.,เท. ขิปี

^๔ สี. มํ อุปาคมิ

^๗ ฉ.,เท. อิทานิ

^๙ ฉ.,เท. มจฺฉนเก ฆาติเต อ. มจฺฉนโกฆาติเต

^{๑๑} สี.,อ. วิทฺทโก ฉ.,เท. วิณฺณโก

^๒ ฉ.,เท. อภิมาเร

^๕ ฉ.,เท.,อ. ปตฺติโว

^๘ สี. ปโกเปสิ

^๓ ฉ.,เท.,อ. วิจฺรนฺตํ ตํ

^๖ ฉ.,เท.,อ. ปุริสํ

^{๑๐-๑๑} ฉ.,เท. สพุเพ สกุกา หณฺณิสฺ

- [๘๘] มุสฺสสฺสาหิ ปาวจเน สาวเก ปริภาสยิ
ยวํ ขาทถ ภูณฺชถ มา จ ภูณฺชถ สาลโย.^๑
- [๘๙] เตน กมฺมวิปาเกน เตมาสํ ขาทิตํ ยวํ
นิมนฺติโต พุราหฺมณฺเณน เวรณฺชายํ วสี ตทา.
- [๙๐] นิพฺพุทฺเธ วตฺตมานมฺหิ มลฺลปฺตํ นิเสธยิ^๒
เตน กมฺมวิปาเกน ปิณฺณิโกฏฺฐํ อหุ มม.
- [๙๑] ติกิจฺจนโก อหิ อาสี เสฏฺฐิปฺตํ วิเรจยิ
เตน กมฺมวิปาเกน โหติ ปกฺขนฺทิกกา มม.
- [๙๒] อวจาหิ โชติปาโล สุกตํ กสฺสปี ตทา
กุโต นุ โพธิมณฺทสฺส โพธิ ปรมทูลลภา.
- [๙๓] เตน กมฺมวิปาเกน อจรี ทุกฺกริ พหุ
ฉพฺพสฺसानุสฺสเวลายํ ตโต โพธิ อปาปฺณิ.
- [๙๔] นาคิ เอเตน มคฺเคน ปาปฺณิ โพธิมุตฺตมํ
กุมคฺเคน คเวสีสฺส ปุพฺพกมฺเมน โจทิตो.^๓
- [๙๕] ปุณฺณปาปปริกฺขิโน สพฺพสนฺตาวชฺชิตอ
อโสโก อนฺุปายาโส นิพฺพายิสฺส อนาสโว.
- [๙๖] เอวํ ชินฺโน วิทยาการิ ภิกฺขุ สงฺฆสฺส อตฺถโต^๔
สพฺพาภิณฺณาพลปฺปโต อโนตฺตเต มหาสเรติ.

^๑ ส.สฺยา. สาลโย^๓ ฉ.เท. วาริโต อ. การิโต^๒ ฉ.เท. วิเรจยิ^๔ ฉ.เท.อ. อคฺคโต

อิตุถิ สุกัม ภควา อตฺตโน ปุพฺพจริตฺ ปุพฺพกมฺมปิโลติกั^๑ นาม
พุทฺธปาทานธมฺมปริยายํ อภาสิตถาติ.

ปุพฺพกมฺมปิโลติกั นาม ทสฺมํ พุทฺธปาทานํ.

ตสฺสทฺธานํ

อมฺพณฺท์^๒ อพฺุชณฺเจว^๓

ผารุวลลฺลํ จ กทลฺลํ

ปุพฺพกมฺมปิโลติ จ

คาคาโยปิ จนฺวติ

อุทฺมฺพรมิลกฺขุ^๔ จ

ปนฺโส โกณฺฑวีสโก.

อปทานํ มหฺลสิโน

คณฺธิตาโย วิภาวีสิตฺติ.

เอณฺนจตฺตทาฬีสโม อมฺพณฺผลวคฺโค.

จุทฺททสโม ภานฺวาโร.

๔๐. ปิณฑทวคโค

๑. ปิณฑทวจตุเถราปทาน

- [๑] นคเร หังสติยา อาสี โทวาริโก อหัง
อกุโขพุภ^๑ อมิตัง โภคัง ชมเร สนนิจิตัง มม.
- [๒] รโหคโต นิสิติตวา ปหังสิตวาน มานสั
นิสชช ปาสาทวเร เอว จินฺเตสหิ ตทา.

จินตนาการ

- [๓] พหุ^๒ เมว คตา^๓ โภคา ฆิตัง อนนฺเตปุริ มม
ราชาปี^๓ มัง นิมนฺเตสิ^๓ อานนฺโท ปจวิสฺสโร.
- [๔] อยญจ พุทฺโธ อุปฺปนโน อธิจฺจุปฺปตฺติโก มุนิ
สัวิชฺชนติ จ เม โภคา ทานัง ทสฺสามิ สตฺถุโน.
- [๕] ปทุเมน^๔ ราชปฺตฺเตน ทินนัง ทานวริ ชินะ
หตฺถินาเค จ ปลฺลงเก อปสฺเสนัง จนปฺปกัง.
- [๖] อหังปิ ทานัง ทสฺสามิ สงฺฆเ คณวฺรุตฺตเม^๕
อทินนปฺพุพฺพิ^๖ ทานวริ^๖ ภวิสฺสํ อาทิกมฺมิโก.
- [๗] จินฺเตตฺตวาทัง พหุวิธัง ยาเค ยสฺส สฺขัม ผลัง
ปริกฺขารทานมทุกฺกขี^๖ มม สงฺกปฺปปุรณัง.

^๑ ฉ., เท., อ. อกุโขภ

^{๓-๓} ฉ., เท., อ. ราชปิ สนนิมนฺเตสิ

^๔ อ. คณวฺรุตฺตเม, เอวมุปรี.

^{๒-๒} ฉ., เท., อ. พหุ เมธิตา

^๔ อ. ปทุเม

^{๖-๖} ฉ., เท., อ. อทินนปฺพุพฺพมณฺเฑส

[๘] ปริกขารานิ ทสสามิ สงฺฆะ คณวรุตตเม
อทินฺนปฺพุพฺพมณฺเฒสํ ภวิสฺส อาทิกมฺมิโก.

ทานวตฺถุสมฺปาทนํ

- [๙] นพกาเร อุปาคมม จตฺตํ กาเรสิ^๑ ดาวเท
จตฺตสทสฺสหานิ เอกโต สนนฺิปาตยิ.
- [๑๐] ทุสฺสสทสฺสหานิ เอกโต สนนฺิปาตยิ
ปตฺตสทสฺสหานิ เอกโต สนนฺิปาตยิ.
- [๑๑] วาสิโย สตุถเก จาปิ สฺฐิจิโย นขเจทเน^๒
เหฏฺฐาจตฺเต จปาเปสสิ^๓ กาเรตฺวา ตทฺนฺจฺจเว.
- [๑๒] วิฐฺฐปเน ตาลปณฺเณ^๔ โมรหตฺถเก จ จามเร
ปริสฺสาวเน เตลธาวเร^๕ การยิ ตทฺนฺจฺจเว.
- [๑๓] สฺฐิจิมฺเระ อํสวทุเช อโถปิ กายพฺนฺธเน
อาธารเก จ สุกเต การยิ ตทฺนฺจฺจเว.
- [๑๔] ปริโมคภาชเน จ อโถปิ โลหถาลเก
ภสฺสชฺเช^๖ ปฺปรยิตฺวาน เหฏฺฐาจตฺเต จเปสสิ^๗.
- [๑๕] วจํ อุสิริํ ลมฺภูจิมฺหิํ ปิปปฺผลิ มริจานิ จ
หริตฺถิํ สิงฺคิเวริํ สพฺเพ^๗ ปฺปรสิ ภาชเน.
- [๑๖] อุปาหนา ปาทุกาโย อโถ อุทกปฺปณฺเณ
กตฺตรทณฺเฑ สุกเต การยิ ตทฺนฺจฺจเว.

^๑ ส. กาเรสิ

^๒ ส. นขเจทเก

^๓ ส. รกฺขาเปสสิ

^๔ ฉ., เท., อ. ตาลวณฺเฏ

^๕ ส. ตาลธเว

^๖ อ. ภสฺสชฺ

^๗ ฉ., เท. สพฺ

- [๑๗] โอสถ^๑ อณฺชนาปิจ^๑ สลากา ฐมฺมกุตฺตรา
 กุญฺจิกา ปญฺจวณฺณเณหิ สิปฺพิเต กุญฺจิกามเร.
- [๑๘] อาโยเค ฐมฺเณตฺเต จ อโถปิ ทีปธารเก
 ตุมฺพเก จ กรณฺเฑ จ การยิ ตทฺนุจฺจนเว.
- [๑๙] สณฺหาเส ปิปฺพลเ เจว อโถปิ มลหาริโน^๒
 เภสชฺชถวิเก เจว การยิ ตทฺนุจฺจนเว.
- [๒๐] อาสนฺทีโย ปิจเก จ ปลฺลงฺเก จตุโรมเย
 ตทฺนุจฺจนเว กาเรตฺวา เหมจฺจจตฺเต จเปสหิ.
- [๒๑] อุณฺณภิสฺสี ตฺลภิสฺสี อโถปิ ปิจกาภิสฺสี
 พิมฺโพหนเ^๓ จ สุกเต การยิ ตทฺนุจฺจนเว.
- [๒๒] กุรุวิฑฺเฑ มธุสิตฺเต เตลฺลํ หตฺถปตาปํ
 สิวณฺนิผลกํ^๔ สุจี^๔ มณฺจํ อตฺถรณฺเนน จ.
- [๒๓] เสนาสเน ปาทปฺปญฺเจ สยนาสนนทฺนทเก
 ทนฺตโปเณน จ กถลีสฺ^๕ สีสฺสเลปนคฺนทเก.^๖
- [๒๔] อรณฺี^๗ ผลปีเเจ จ ปตฺตปิธานถาลเก
 อุทกสฺส กฏฺจฺจฺจนฺจ^๘ จุณฺณกํ ราชนฺมพณฺ.
- [๒๕] สมฺมณฺชนฺ^๙ อุทวตฺถํ ตถา วสฺสิกสาฎกํ
 นิสีทนํ กณฺฑุจฺจนํ อถ อนฺตรวาสกํ.

^{๑-๑} ฉ.,เท.,อิ. โอสธณฺชนนาหิ จ

^๓ สฺยา. พิมฺโพหนเ, เอวมฺปฺริปิ.

^๕ ฉ.,เท. อาฏลีสฺ อ. ปาฏลีสฺ

^๗ ส. ปลาลปีเเจ

^๙ ฉ.,เท. สมฺมณฺชน

^๒ ฉ.,เท.,อิ. มลหารเก

^{๔-๔} ฉ.,เท.,อิ. สิปาฏิผลเก สุจี

^๖ ฉ.,เท.,อิ. สีสฺสเลปนคฺนทเก

^๘ ฉ.,เท. กฏฺจฺจ.

- [๒๖] อุตตราสงคสงฆา^๑ นตถุกัม มุขโสธน์
 พิลงคโลณภูตญจ^๒ มธุ จ ทธิปานกัม.
- [๒๗] ปุပ္ผลิตถัม^๓ ปีโลติญจ มุขปุณณนสุตตกัม
 ทาทพพัม นาม ยัม อตถิ ยญจ กปฺปติ สตถุโน.
- [๒๘] สพฺพเมตัม สมานะตวา อานนุทัม อุปสงกมมัม
 อุปสงกมม ราชานัม ชเนตารัม มหายสั^๔
 สิริสา อภิวาเทตวา อิทัม วจนมพรวี.

ทานกาสยาจนา

- [๒๙] เอกโต ชาตีสวทุตทา^๕ อุกินนัม เอกโต ยโส^๕
 สาธารณา สุขเข ทุกฺเข อุกโม จ อนฺวตตกา.
- [๓๐] อตถิ เจตสิกัม ทุกฺขัม ตวาเชยยัม อรินฺทม
 ยทิ สกโกสิ ตัม ทุกฺขัม วินนฺเทยฺยาสิ ขตฺติย.
- [๓๑] ตว ทุกฺขัม มม ทุกฺขัม อุกินนัม เอกโต มนั^๖
 นิฏฺฐิตนฺติ วิชานาสิ^๗ ตัม โมเจยฺย^๘ สเจ ตว.
- [๓๒] ชานาหิ โข มหาราช ทุกฺขัม เม ทพฺพิโนทยัม.
 พหุ^๙ สมานนฺ คชฺชสฺสุ เอตนฺเต^{๑๐} ทฺวจจฺจ ฐนั.^{๑๐}
- [๓๓] ยาวตา วิชิตเ อตถิ ยาวตา มม ชีวิทัม
 เอเตหิ ยทิ เต อตฺถเ ทสฺสามิ อวิกมฺปิโต.

^๑ ฉ.,เท. พิลงคโลณ ปหุต

^๓ ฉ.,เท. มหสิโน

^๕ ฉ.,เท. มนั อ. ยส

^๗ ฉ.,เท.,อ. วิชานาหิ

^๙ ฉ.,เท. ปหุ

^๒ ฉ.,เท. ฐป ลิตถัม

^๕ ฉ.,เท. ชาตีสวทุตทา

^๖ ฉ.,เท. มโน

^๘ ฉ.,เท. มมาเชยยัม

^{๑๐-๑๐} ฉ.,เท. เอกัม ทฺวจจฺจ วร

- [๓๔] คชชิตํ โข ตยา เทว มิจฺจํ ตํ พหุคชชิตํ
ชานิสฺสามิ ตูวํ อชฺช สพฺพธมฺเม^๑ ปติฏฺฐิตํ.
- [๓๕] อติพาพหํ นิปีเพสิ ททมานสฺส เม สโต
กิณฺเต^๒ สลฺลปิเตนตฺโต^๓ ปตฺถิตํ เต กเถहि เม.
- [๓๖] อิจฺฉามหํ มหาราช พุทฺธเสฏฺฐํ อนุตฺตํ
โกชยิสฺสามิ สมฺพุทฺธํ วชฺชํ เม มาหุ ชีวิตํ.
- [๓๗] อญฺญํ เตหํ วรํ ทมฺมิ อยาจิโต^๔ ตถาคโต^๕
อเทยฺโย กสฺสจิ พุทฺโธ มณิ ชฺชิตฺโร ยถา.
- [๓๘] นนุ เต คชชิตํ เทว ยาว^๔ ชีวิตมตฺถิกํ^๕
ชีวิตํ ททมานนํ ยุตฺตํ ทาทู ตถาคตํ.
- [๓๙] จปนีโย มหาวีโร อเทยฺโย กสฺสจิ ชินฺ
น เม ปฏฺฐิสฺสุโต พุทฺโธ วรสฺสุ อมิตํ ฌนํ.
- [๔๐] วินิจฺฉยํ ปาปุณฺณมํ ปุจฺฉิสฺสามิ วินิจฺฉเย
ยถา สณฺหํ กเถสฺสณฺติ ปฏิปุจฺฉามํ ตํ ตถา.
- [๔๑] รมฺโฆ หตฺถเก คเหตุวานํ อคฺมาสี วิณิจฺฉยํ
ปุโรโต อกฺขทสฺसानํ อิทํ วจฺนมพฺรวิ.
- [๔๒] สฺสณฺนตฺตํ เม อกฺขทสฺสา ราชา วรํ อทาสิ เม
น กิณฺจิ จปยิตฺวาน ชีวิตํปิ ปวารยิ.^๕

^๑ หมดอายุ 12/06/2566
ฉ.,เท. สจฺจธมฺเม

^{๓-๓} ฉ.,เท. มา ยาจิตฺโต ตถาคตํ

^๕ ฉ.,เท.,อิ. ปวารยิ

^{๒-๒} ฉ.,เท. ก็ เต เม ปิณฺเตนตฺโต

^{๔-๔} ฉ.,เท. ยาว ชีวิตมตฺถิกโน

- [๔๓] ตสฺส เม วรทินฺนสฺส พุทฺธเสฏฺฐํ วรี อหํ
 สุกฺกิโน โหติ เม พุทฺโธ จินฺทถ^๑ สํสยํ มม.
- [๔๔] โสสสาม ตว วจนํ ภูมิปาลสฺส ราชนิ
 อุกฺกิโน วจนํ สุตฺวา จินฺทิสฺสามेतถ สํสยํ.
- [๔๕] สพฺพํ เทว ตยา ทินฺนํ อิมสฺส สพฺพคาหิตํ^๒
 น กิณฺจ จปยิตฺวาน ชีวิตํปี ปวารยิ.
- [๔๖] กิจฺจปฺปตฺโตว หุตฺวาน ยาวชีวมนฺตฺตริ^๓
 อิมํ สุกฺกขิตํ ญตฺวา อทาสี สพฺพคาหิตํ.
- [๔๗] ปราชโย ตฺวํ เทว อสฺส เทยโย ตถาคโต
 อุกฺกิโน สํสโย จินฺโน ยถา สณฺจมฺหิ^๔ ติฏฺฐจถ.
- [๔๘] ราชา ตตฺถเว จตฺวาน อกฺขทสฺเสตทพฺปวิ
 สมฺมา มยฺหิปี เทยยาถ ปุณฺ พุทฺธํ ลภามหํ.
- [๔๙] ปฺปเรตฺวา ตว สงฺกปฺปี โภชยิตฺวา ตถาคตํ
 ปุณฺ เทยยาสี สมฺพุทฺธํ อานนฺทสฺส ยสฺสสิโน.

นิมิตฺตนาถา

- [๕๐] อกฺขทสฺเสวาทเตตฺวา อานนฺทมปิ^๕ ขตฺติยํ
 ตฺถุจํ ปมฺภิตโต หุตฺวา สมฺพุทฺธํ อุปสงฺกมิ.
- [๕๑] อุปสงฺกมฺม สมฺพุทฺธํ โอฆตฺติณฺณํ อนาสวํ
 สิริสา อภีวาเทตฺวา อิทํ วจนมพฺปวรี.

๑ ส.อ. อตฺวา

๒ จ.ท.อ. ยาจิ วรมนฺตฺตริ

๓ จ.ท.อ. อานนฺทญฺจาปี

๔ จ.ท.อ. สพฺพคาหิกํ, เอวมฺปฺริปี.

๕ ส. ยถาสณฺจมฺหิ

- [๕๒] วสีตสหัสเสหิ อธิวาเสหิ จกขุม^๑
 หารสยนโต มม จิตตัม นิเวสนมฺเปหิ เม.
- [๕๓] ปทุมุตตโร โลกวิทู อาหุติโน ปฏิกคโห
 มม สงกปฺปมณฺเวย อธิวาเสสิ จกขุม.
- [๕๔] อธิวาสนมณฺเวย อภิวาทิย สตุถุโน
 หฏฺฐโจ อุทคฺคจิตฺโตหิ นิเวสนมฺปาคมี.

ทานปฎิยาทณ

- [๕๕] มิตฺตามจฺเจ สมานะตฺวา อิํ วจนฺมพฺรวิ
 สุกฺกุลโล มยา ลทุโร มณิ ชยฺติรโส ยถา.
- [๕๖] เกน ตํ ปุชฺยิสฺสาม^๒ อปฺปเมยฺโย อนฺูปโม
 อตุโล อสโม ธีโร^๓ ชโน อปฺปฏิกฺคโโล.
- [๕๗] ตถาสมฺสโม เจว อหฺตฺติโย นราสโก
 ทุกฺกริ อธิการิ หิ พุทฺธานุจฺฉวิกิ มยา.^๔
- [๕๘] นานาปฺปเฬ สมานะตฺวา กโรม ปุพฺพมณฺทป
 พุทฺธานุจฺฉวิกิ เอตํ สพฺพปฺปชา ภวิสฺสติ.
- [๕๙] อฺปปลํ ปทุมํ วาปิ วสฺสิกิ อธิมุตฺตกิ
 จมฺปกิ นาคปฺปผณฺจ มณฺทป การียิ อหิ.
- [๖๐] สตาสนสฺสสฺสานิ จตฺตฉายาย ปณฺณเป
 ปจฺฉิมิ อาสนํ มยฺหิ อธิกํ สตมคฺชติ.

^๑ จ.เท. จกขุม, เอมฺปริปิ.

^๒ สฺยา. ปุชฺยิสฺสามิ

^๓ อ. วิโร

^๔ อ. ตยา

- [๖๑] สตาสนสทสฺสาณิ จตฺตฉายาย ปณฺณปี
ปฏฺยิยาเทตฺวา อนฺนปานิ กาลํ อาโรจยฺย อหํ.
- [๖๒] อาโรจิตมฺหิ กาลมฺหิ ปทุมุตฺตโร มหามฺุณิ
วสีสตสทสฺเสหิ นิเวสนมฺุเปสิ เม.
- [๖๓] ธาเรนฺตํ^๑ อฺุปริจฺจตฺตํ^๒ สฺุผลลปฺุพฺมณฺุทเป
วสีสตสทสฺเสหิ นิสฺสีทิ ปฺุริสฺสุตฺตโม.
- [๖๔] จตฺตสทสทสฺสาณิ สตสทสฺสมาสนํ
กปฺปิยํ อนวชฺชณฺุจ ปฏฺยิคุคฺคณฺุหาทิ จกฺขุมา.
- [๖๕] ปทุมุตฺตโร โลกวิฑู อาหุตฺตํ ปฏฺยิคุคฺคโ
มมํ ตาเรตฺตุกาโม โส สมฺปฏฺยิจุจฺฉิ มหามฺุณิ.

ทานกาถา

- [๖๖] ภิกฺขุโน เอกเมกสฺสุ ปจฺเจกํ ปตฺตทาสหํ^๓
ชหีสุ สมฺภตํ^๔ ปตฺตํ โลหปตฺตํ อธารยฺ.
- [๖๗] สตฺตตรตฺตินฺทิวํ พุฑฺุโร นิสฺสีทิ ปฺุพฺมณฺุทเป
โพชยนฺุโต พหุ สตฺเต ฐมฺมจกฺกํ ปวตฺตยิ.
- [๖๘] ฐมฺมจกฺกํ ปวตฺเตนฺุโต เหฏฺฐโต ปฺุพฺมณฺุทเป
จุลฺลาลาสีติสทสฺสาณํ ฐมฺมาภิสมโย อหุ.
- [๖๙] สตฺตเม ทิวเส ปตฺเต ปทุมุตฺตโร มหามฺุณิ
จตฺตฉายาย^๕ นิสฺสินฺุโน^๕ อีมา คาถา อภาสถ.

^{๑-๑} ส. ธาเรนฺตมฺุปรินฺตเต

^๓ ส. อ. ปุพฺผกํ จ., เท. สุมภกํ

^๒ จ., เท. ปตฺตมทาสหํ

^{๔-๔} จ., เท. จตฺตฉายายมาสีโน

พฺยาकरण

- [๗๐] อนุนกั ทานวรั โย เม ปาทาสี มาณโว
 ตมห์ กิตฺตยิสฺสามิ สฺสณาท มม ภาสโต.
- [๗๑] หตฺถิ อสฺสา รธา ปตฺติ เสนา จ จตุรงฺคินี
 ปริวเรสฺสนฺติ^๑ ตั^๑ นิจฺจํ สพฺพทานสฺสิทํ ผลั.
- [๗๒] หตฺถิยานํ อสฺสยานํ สิวิกา^๒ สนฺทมานิกา^๒
 อฺปฺภุจิสฺสนฺติ^๓ ตั^๓ นิจฺจํ สพฺพทานสฺสิทํ ผลั.
- [๗๓] สฺภุจิ รตฺสทสฺसानิ สพฺพาลงฺการภุจิสฺสา
 ปริวเรสฺสนฺติ^๔ ตั^๔ นิจฺจํ สพฺพทานสฺสิทํ ผลั.
- [๗๔] สฺภุจิ ตฺริยสทสฺसानิ เภริโย สมลงฺกตา
 วชฺชยิสฺสนฺติ^๕ ตั^๕ นิจฺจํ สพฺพทานสฺสิทํ ผลั.
- [๗๕] จพาสิติสทสฺसानิ นาริโย สมลงฺกตา
 วิจิตฺตวตฺตถาภรณา อามุตฺตมณิกุณฺฑลา.^๖
- [๗๖] อาพารมฺุขา^๗ หสฺสลา สฺสณฺณมา ตนฺนุมชฺฌิมา
 ปริวเรสฺสนฺติ ตั นิจฺจํ สพฺพทานสฺสิทํ ผลั.
- [๗๗] ดีสฺกปฺปสทสฺसानิ เทวโลเก รมิสฺสติ
 สทสฺสทฺตตฺตํ เทวินฺโท เทวราชํ กริสฺสติ.
- [๗๘] สทสฺสทฺตตฺตํ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ
 ปเทสฺสราชํ วิปุลํ คณฺหาโต อสงฺขิยั.

^{๑-๑} ฉ., เท., อ. ปริวเรสฺสนฺติม^{๓-๓} ฉ., เท. อฺปฺภุจิสฺสนฺติม^{๕-๕} ฉ., เท. วชฺชยิสฺสนฺติม.^{๒-๒} สฺยา. สิวิกํ สนฺทมานิกํ^{๔-๔} ฉ., เท. ปริวเรสฺสนฺติม, เอวฺมุปริปิ.^๖ ฉ., เท. อามุทฺตมฺุขา^๗ ฉ., เท. อาพารมฺุขา

- [๗๙] เทวโลเก วสนตฺตสฺส ปุณฺณกมฺมสมฺภวโน
เทวโลกานุปริยนฺเต^๑ รตนฉตฺตํ ฐวิสฺสติ.
- [๘๐] อิจฺฉิสฺสติ ยทา วายิ^๒ จทนํ ทุสฺสปปุผञ्ช
อิมสฺส จิตฺตมณฺเฑาย นีวทฺธํ ฉาทยิสฺสติ.
- [๘๑] เทวโลกา จวิตฺวาน ปุณฺณกมฺเมเน สยฺยตฺโต
สุกฺกมฺเณ โจทิตฺโต พรหมพฺพญฺญ ภาวิสฺสติ.
- [๘๒] กปฺปสฺสทสฺสสมฺภิ โคตโม นาม นามเน^๓ โอกฺกา กกุลสมฺภโว
สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ.
- [๘๓] สพฺพเมตํ อภิญฺเฑาย โคตโม สกฺยปฺปญฺจโว
ภิกฺขุสงฺฆเณ นิสิตฺตวา เอตทคฺเค จเปสฺสติ.
- [๘๔] ปิณ्हทวจฺฉิ^๔ นามเน^๕ เหลสฺสติ สตฺถุสฺสาวโก
เทวานํ อสุรานญฺจ คณฺฐพฺพานญฺจ สกฺกโต.
- [๘๕] ภิกฺขุณฺํ ภิกฺขุณฺีเนญฺจ คีหิเนญฺจ ตเถว โส
ปิโย หุตฺวาน สพฺเพสํ วิหริสฺสติ นาสโว.

ทานานิสังกถา

- [๘๖] สตสฺสเส กตํ กมฺมํ ผลํ ทสฺเสสิ เม อิท
สมฺมตฺโต สรเวโคเว กิเลเส ฌาปยิ^๕ อหิ^๕.
- [๘๗] อโห เม สุกตํ กมฺมํ ปุณฺณกฺเขตฺเต อนุตฺตเร
ยตฺถ การิ กริตฺวาน ปตฺโตสฺมิ อจลํ ปทํ.

[๘๘] อนฺนํ กั ทานวรั อทาสี โย หิ มาณโว
 อาทิปฺพุพฺพคโม อาสิ ตสฺส ทานสฺสํ ผลิตฺ.

๑. จตฺตานิสฺสโต

[๘๙] จตฺเต^๑ สุคเต ทตฺวาน^๒ สงฺฆे คณวรัตฺตเม^๓
 อฏฺฐจฺานิสฺเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
 [๙๐] สีตํ อุณฺ्हํ น ชานามิ รโฆชลลํ น ลิมฺปติ
 อนฺุปทฺทโว อนิฺติ จ โหมิ อปฺจิตฺ สทา.
 [๙๑] สุขุมจฺจวิโก โหมิ วิสทํ โหมิ^๓ มานสํ
 จตฺตสทฺสทสฺสานิ ภเว สฺสรโต มม.
 [๙๒] สพฺพาลงฺการยฺตฺตานิ ตสฺส กมฺมสฺส วาหสา
 อิมํ^๔ ชาตี จเปตฺวาน มตฺถเก ธารยฺนติ เม.
 [๙๓] ตสฺมา^๕ อิมาย ชาติยา นตฺถิ เม จตฺตธารณา
 มม สพฺพํ กตํ กมฺมํ วิมฺุตฺติจตฺตปตฺติยา.

๒. ทุสฺसानิสฺสโต

[๙๔] ทุสฺसानิ สุคเต ทตฺวา สงฺฆे คณวรัตฺตเม
 อฏฺฐจฺานิสฺเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
 [๙๕] สุวณฺณวณฺโณ วิโรช สปฺปภาโส ปตาปวา
 สินฺหุํ โหติ เม คตฺตํ ภเว สฺสรโต มม.

^๑ จ. เท. ๐๖ จตฺเต จ สุคเต ทตฺวา

^๓ จ. เท. โหติ

^๕ จ. เท. กสฺมา

^๒ อ. คณวรัตฺตเม, เอวมฺปฺริปิ.

^๔ อ. อิทํ

- [๙๖] ทุสสสตสทสฺसानิ เสตา ปีตา จ โลหิตา
ธาเรนฺติ มตฺถเก มยฺหํ ทุสฺสทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๙๗] โกเสยฺยกมฺพฺลียานิ ไชมกปฺปาสิกานิ จ
สพฺพตฺถ ปฏฺฐิกามิ เตสํ นิสฺสนฺทโต อหํ.

๓. ปตฺตานิสฺสโต

- [๙๘] ปตฺเต จ สุกเต ทตฺวา สงฺฆे คณวรุตฺตเม
ทฺธานิสฺสเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺฉวิกเก มม.
- [๙๙] สุวณฺณถาเล มณฺเฑาเล รชเตปิจ ถาลเก
โลหิตงฺกมเย ถาเล ปรีกฺขฺชามิ สพฺพทา.
- [๑๐๐] อนฺุปทฺทโว อนฺิติ จ โหมิ อปฺจิตโต สทา
ลาภี อนฺุณสฺส ปานสฺส วตฺถสฺส สยณสฺส จ.
- [๑๐๑] น วินสฺสนฺติ เม โภคา จิตฺจิตฺโต ภวามหํ
ธมฺมกาโม สทา โหมิ อปฺปกฺเกสฺส อนาสโว.
- [๑๐๒] เทวโลเก มนุสฺเส วา อนฺุพฺนฺธา อิมे คฺฤณา
ฉายา ยถาปี รุปสฺส^๑ สพฺพตฺถ น ชฺชนฺติ มํ.

๔. วาสินิสฺสโต

- [๑๐๓] จิตฺตพฺพนฺชนสมฺพทฺธา สุกตา วาสโย พหุ
ทตฺวาน พุทฺธเสฏฺฐจฺจสฺส สงฺฆสฺส จ ตเถวหํ.
- [๑๐๔] อฏฺฐจฺฉานิสฺสเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺฉวิกเก มม
สฺสุโร โหมิ วิสารี จ เวสฺสารชฺเชสฺส ปารมี.

- [๑๐๕] ธิติวิริยวา โหมิ ปคฺคหิตมโน สทา
 กิเลสจฺเจทนํ ญาณํ สุขุมํ อตุลํ สุจี
 สพฺพตฺถ ปฏฺฐิภามิ ตสฺส นิสฺสนฺทโต มม.^๑

๕. สตฺถานิสฺสโต

- [๑๐๖] อกฺกุกเส อผรุเส อโธเต^๒ สตฺถเก พหุ
 ปสนฺนจิตฺโต ทตฺวาน พุทฺธเช สงฺฆเม ตเถว จ.
 [๑๐๗] ปญฺจานิสฺสเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม
 กลฺยาณมิตฺตํ^๓ วิริยํ ขนฺติญฺจ เมตฺติสตฺถกํ.
 [๑๐๘] ตณฺหาสลลฺลสฺส จินฺนตฺตา ปญฺญาสตฺถํ อนฺุตฺตรํ
 วชิเรน สมํ ญาณํ เตสํ นิสฺสนฺทโต ลเก.

๖. สฺตฺถิอานิสฺสโต

- [๑๐๙] สฺตฺธิโย สุขเต ทตฺวา สงฺฆเม คณฺวรุตฺตเม
 ปญฺจานิสฺสเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม.
 [๑๑๐] นมสฺสโย^๔ กงฺขจฺเจโท อภีรฺฐโป จ โภควา
 ติกฺขปญฺโเบ สทา โหมิ สัสนฺทโต ภวามเว.
 [๑๑๑] คมฺภีรํ นิปฺปณฺํ จานํ อตฺถํ ญาเณน ปสฺสยํ
 วชิรคฺคสมํ ญาณํ โหติ เม ตมฆาตนํ.

๗. นขจฺเจทหนานิสฺสโต

- [๑๑๒] นขจฺเจทเน สุขเต ทตฺวา สงฺฆเม คณฺวรุตฺตเม
 ปญฺจานิสฺสเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. อหํ

^๓ ส. กลฺยาณจิตฺตํ

^๒ ฉ., เท. สุโธเต.

^๔ ฉ., เท. น สัสนโย

- [๑๑๓] ทาสทาสี^๑ ควสเส จ ภฏเก นาฏเก^๒ พหุ
นุหาปีเต ภาตตะเก สุเท สพพตเถว ลภามหิ.

๘. วิฐุปตาลวณฺณานิสฺสโต

- [๑๑๔] วิฐุปเน สุกเต ทตฺวา ตาลปณฺเณ^๓ จ โสภเน
อฏฺฐจานิสฺสเส อนฺนโกมิ กมฺมานุจฺจนวิเก มม.
[๑๑๕] สีตํ อุณฺหิ น ชานามิ ปริพาโห น วิชฺชติ
ทรรถํ นามิชานามิ จิตฺตสนฺตปาปํ มม.
[๑๑๖] ราคคฺคิ โทสโมหคฺคิ มานคฺคิ ทิฏฺฐิจิอคฺคิ จ
สพฺพคฺคิ นิพฺพุโต มยฺหิ ตสฺส นิสฺสนฺทโต มม.

๙. โมรหตฺถจามรานิสฺสโต

- [๑๑๗] โมรหตฺถเ จามริโย ทตฺวา สงฺฆเ คณฺตุตฺตเม
อุปฺสนฺตกิเลโสหิ วิหรามิ อนนฺจโคณ.

๑๐. ปริสฺสาวนธมฺมกรานิสฺสโต

- [๑๑๘] ปริสฺสาวเน สุกเต ทตฺวา ธมฺมกรฺตฺตเม^๔
ปญฺจจานิสฺสเส อนฺนโกมิ กมฺมานุจฺจนวิเก มม.
[๑๑๙] สพฺเพสํ สมตฺติกมฺม ทิพฺพํ आयํ ลภามหิ
อปปสยฺโห สทา โหมิ โจรปจฺจตฺติเกหิ วา.
[๑๒๐] สตุเถเน วา วิเสน วา วิहेสฺปิ น กุพฺพเต
อนฺตรามรณํ นตฺถิ เตสํ นิสฺสนฺทโต มม.

^๑ ฉ.,เท. ทาสีทาส

^๓ ฉ.,เท. ตาลวณฺณ

^๒ ส.,อ. อารกฺข ฉ.,เท. อารกฺขเก

^๔ สฺยา. สุกเต ธมฺมกรฺตฺตเร อ. สงฺฆเ คณฺตุตฺตเม

๑๑. เกลธารานิสฺสโต

- [๑๒๑] เกลธารเ^๑ สุกเต ทตฺวา สงฺฆเ คณวรุตฺตเม
ปญฺจนิสฺสเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺจนวิเก มม.
- [๑๒๒] สุจารุโป สุกทโท^๒ สฺสมุคฺคตมานโส
อวิกุเขปมโน^๓ โหมิ สพฺพารกฺเขหิ รกฺขิตฺโต.

๑๒. สฺวจฺฆรานิสฺสโต

- [๑๒๓] สฺวจฺฆเร สุกเต ทตฺวา สงฺฆเ คณวรุตฺตเม
ตฺถิณานิสฺสเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺจนวิเก มม.
- [๑๒๔] เจโตสุขํ กายสุขํ อิริยาปถชํ สุขํ
อิมเ คฺกุณเ ปฏฺฐิลภามิ^๔ ตสฺส นิสฺสนฺทโต อหํ.

๑๓. อํสพฺพทฺธานิสฺสโต

- [๑๒๕] อํสพฺพทฺเธ^๕ ชินเ ทตฺวา สงฺฆเ คณวรุตฺตเม
ตฺถิณานิสฺสเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺจนวิเก มม.
- [๑๒๖] สทฺธมฺเม คาทุหิ^๖ วินฺทามิ สรามิ ทฺถิยํ ภวํ
สพฺพตฺถ สฺสจฺฉวี โหมิ ตสฺส นิสฺสนฺทโต อหํ.

๑๔. กายพนฺธรานิสฺสโต

- [๑๒๗] กายพนฺธเร ชินเ ทตฺวา สงฺฆเ คณวรุตฺตเม
จฺฉานิสฺสเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺจนวิเก มม.

^๑ ส. คาลธเร 2566^๒ ส. สุกโท อ. สุกโต^๓ ฉ., เท. อวิกุชิตมโน^๔ ฉ., เท. ปฏฺฐิลเก^๕ สุยา. อํสพฺพทฺ^๖ ส. เจโต ฌาณํ จ ฉ., เท., อ. คาทิ

- [๑๒๘] สมาริสุ น กมฺปามิ วสี โหมิ สมาริสุ
อเภชฺชปริโส โหมิ อาเทยฺยวจโน สทา.
[๑๒๙] อุปฺภุจิตฺตสฺสติ โหมิ ตาโส มยฺหํ น วิชฺชติ
เทวโลเก มนุสฺเส วา อนุพฺพธา อิมะ คุณา.

๑๕. อาธารกานิสฺโส

- [๑๓๐] อาธารเก ชินะ ทตฺวา สงฺฆะ คณวรุตฺตเม
ปญฺจวณฺเณ^๑ ภยาภาโว^๒ อจโล โหมิ เกนจิ.
[๑๓๑] เย เกจิ เม สุตา ธมฺมา สติธฺมาณปฺปโพธนา
ธตา^๓ เม น วินสฺสนฺติ ภวนฺติ สุวินิจฺจिता.

๑๖. ภาชนานิสฺโส

- [๑๓๒] ภาชเน ปรีโฆเค จ ทตฺวา พุทฺเธ คณฺตุตฺตเม
ตีณานิสฺเส อนุโฆมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
[๑๓๓] โสวณฺณมเย^๓ มณฺนิมเย อโถปิ ผลิกามเย
โลหิตงฺกมเย เจว ลภามิ ภาชเน อหํ.
[๑๓๔] ภริยา ทาสทาสี จ หตฺถิสฺสรธปตฺติเก
อิตฺถิ ปติพฺพตา เจว ปรีโฆคานิ สพฺพทา.
[๑๓๕] วิชฺชา มนฺตปเท เจว วิวิธะ อากเม พฺหุ
สพฺพสิปฺปี นิสฺสามมิ ปรีโฆคานิ สพฺพทา.

^{๑-๑} จ.,เท.,อ. ปญฺจวณฺเณหิ ทายาโท

^๓ ทย. โสวณฺณมย, เอวมฺปริปิ.

^๒ อ. วตา

๑๗. ถาลกานิสฺสโต

- [๑๓๖] ถาลเก สุกเต ทตฺวา สงฺฆे คณวรุตฺตเม
 ตีณานิสฺสเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺฉวิกเก มม.
- [๑๓๗] โสวณฺณมเย มณฺนิมเย อโถปิ ผลิกามเย
 โลหิตงฺกมเย เจว ลภามิ ถาลเก อหํ.
- [๑๓๘] อสฺสฏฺฐเก^๑ ผลมเย อโถ โปกฺขรปตฺตเก
 มรฺุปานกสงฺเข จ ลภามิ ถาลเก อหํ.
- [๑๓๙] วตฺเต คฺุณเ ปฏฺิปปตฺตี^๒ อจฺจารกิริยาสุ จ
 อิมเ คฺุณเ ปฏฺิลเก ตสฺส นิสฺสนฺหโต อหํ.

๑๘. เกสขุขานิสฺสโต

- [๑๔๐] เกสขุขํ สุกเต ทตฺวา สงฺฆे คณวรุตฺตเม
 ทสฺซานิสฺสเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺฉวิกเก มม.
- [๑๔๑] อายฺว พลฺวา ธีโร วณฺณวา ยสฺวา สุขี
 อนุปทฺทโว อนิฺติ จ โหมิ^๓ อปฺจิตฺโต สทา^๓
 น เม ปิยวิโยคตฺถิ ตสฺส นิสฺสนฺหโต มม.

๑๙. เตลธารานิสฺสโต

- [๑๔๒] อุปาหเน ชินเ ทตฺวา สงฺฆे คณวรุตฺตเม
 ตีณานิสฺสเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺฉวิกเก มม.

- [๑๔๓] หตฺถิยานํ อสฺสยานํ สีวิกา สนฺทมานิกา^๑
 สญฺจี รตฺสทสฺसानิ^๒ ปริวารนฺติ มํ สทา.
 [๑๔๔] มณฺนิมยา ตมฺพมยา^๓ โสณฺณรชตปาทกา
 นิพฺพตฺตนฺติ ปทฺทฐาเร ภเว สํสรโต มม.
 [๑๔๕] นิยามํ ปฏฺฐิตานฺติ^๔ อากาเรณฺโสธนํ^๕
 อิมํ อญฺเฏ ปฏฺฐิตเก ตสฺส นิสฺสนฺทโต อหํ.

๒๐. ปาทูกานิสฺสโต

- [๑๔๖] ปาทูกํ สุกเต ทตฺวา สงฺฆํ อญฺจเรตฺตเม^๖
 อิทฺธิปาทูกมารุญฺห วิหรามิ ยถิจจกํ.^๗

๒๑. มุขปฺปญฺจนานิสฺสโต

- [๑๔๗] มุขปฺปญฺจนํ^๘ สุกเต ทตฺวา สงฺฆํ อญฺจเรตฺตเม^๙
 ปญฺจานิสฺเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
 [๑๔๘] สุวณฺณวณฺโณ วิโรชํ สปปภาโส ปตาปวา
 สนิทฺธํ โหติ เม คตฺตํ รโหชลฺลํ น ลิมฺปติ
 อิมํ อญฺเฏ ปฏฺฐิตเก ตสฺส นิสฺสนฺทโต อหํ.

๒๒. กตฺตรทณฺฑานิสฺสโต

- [๑๔๙] กตฺตรทณฺฑํ สุกเต ทตฺวา^{๑๐} สงฺฆํ อญฺจเรตฺตเม^{๑๑}
 ปญฺจานิสฺเส^{๑๒} อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.

^{๑-๑} สยา. สวิกํ สนฺทมานิกํ ^๒ จ., เท. สญฺจิสทสฺสทานิ ^๓ ส. กมฺพลิกา อ. มณฺทลกา

^{๔-๔} ส. นิยมํ ปฏฺฐิตานฺติ จ., เท. นิยามํ สติ ฐานฺติ ^๕ จ., เท. อากุอาจารย์โสธนํ

^๖ จ., เท. ยถิจจกํ ^{๗-๗} จ., เท. อุกกปฺปญฺจนโจเล ทตฺวา พุทฺธํ อญฺจเรตฺตเม

^{๘-๘} สยา. ทตฺวา สงฺฆํ อญฺจเรตฺตเม ^๙ จ., เท., อ. ฉานิสฺเส

- [๑๕๐] ปุตฺตา มยฺหํ พหุ โหนฺติ ตาโส มยฺหํ น วิชฺชติ.
 อปฺปสยฺโห สทา โหมิ สพฺพารกฺเขหิ รกฺขิตฺโต
 ขลิตมฺปิ^๑ น ชานามิ อภนฺตํ มานสํ มม.

๒๓. โอสถยฺชนานิสฺสโต

- [๑๕๑] โอสถํ อยฺชนํ ทตฺวา สงฺฆเณ คณวรุตฺตเม
 อฏฺฐจานิสฺสเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม.
 [๑๕๒] วิสาลนยโน โหมิ เสตปิโต จ โลหิตฺโต
 อนาวิลปฺสนนฺกฺโข สพฺพโรคฺวิวชฺชิตฺโต.
 [๑๕๓] ลภามิ ทิพฺพพณฺยนํ ปญฺญาจกฺขํ อนุตฺตรํ
 อีเม คฺฤณ ปฏฺฐิลเก ตสฺส นิสฺสนฺทโต อหํ.

๒๔. กุญฺจิกานิสฺสโต

- [๑๕๔] กุญฺจิกเก สุกเต ทตฺวา สงฺฆเณ คณวรุตฺตเม
 ฐมฺมทวารวिवรณํ ลภามิ ฌาณกุญฺจิกํ.

๒๕. กุญฺจิกามรานิสฺสโต

- [๑๕๕] กุญฺจิกานํ ฆเร ทตฺวา สงฺฆเณ^๒ คณวรุตฺตเม^๒
 ทฺวานิสฺสเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม
 อปฺปโกโธ อนฺุปายาโส^๓ สํสรนฺโต ภเว อหํ.

๒๖. อาโยคานิสฺสโต

- [๑๕๖] อาโยเค สุกเต ทตฺวา สงฺฆเณ คณวรุตฺตเม
 ปญฺจจานิสฺสเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ สี.,อี. ขลิตํ มํ

^{๒-๒} ฉ.,เท.,อี. พุทฺเธ สงฺฆเณ คณุตฺตเม

^๓ ฉ.,เท. อนายาโส

- [๑๕๗] สมာธิสฺส น กมฺปามิ วสึ โหมิ สมာธิสฺส
 อเมชฺชปฺริโส โหมิ อาเทยฺยวจนฺ สทา
 ชายติ โภคสมฺปตฺติ ภเว สัสมฺโรโต มม.

๒๓. ฐมเนตฺตานิสฺสโต

- [๑๕๘] ฐมเนตฺเต ชินฺเน ทตฺวา สงฺฆเม คณวรุตฺตเม
 ตีณานิสมฺเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม.
 [๑๕๙] สติ เม อชฺชกา โหติ สฺสสมฺพนฺธา จ นุหารุโย^๑
 ลภามิ ทิพฺพสยณฺ^๒ ตสฺส นิสฺสนฺหโต อหิ^๔.

๒๔. ทิปฺธารานิสมฺสโต

- [๑๖๐] ทิปฺทาเน^๓ ชินฺเน ทตฺวา สงฺฆเม คณวรุตฺตเม
 ตีณานิสมฺเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม.
 [๑๖๑] ชาติมา อญฺคสมฺปนฺโน ปญฺญวา พุทฺธสมฺมโต^๔
 อิมเ คุณฺเ ปฏฺฐิเล ตสฺส นิสฺสนฺหโต อหิ^๕.

๒๕. ตุมฺพกกรณฺทำ

- [๑๖๒] ตุมฺพเก จ กรณฺเท จ ทตฺวา พุทฺเธ คณุตฺตเม
 ทสฺยานิสมฺเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺจนฺวิเก มม.
 [๑๖๓] ตทา^๖ คฺคฺคฺโต^๖ สุขสมฺภคิ มหายสฺวา ตถา คติ
 วิภตฺติคฺคฺโต^๗ สุขุมาลเ สพฺพิติปฺริวชฺชิตเ.

^๑ จ., เท. นหารโว

^๓ ส. ทิปฺฐาเน จ., เท. ทิปฺธारे

^๔ สฺยา. มม

^๗ จ., เท. วิปตฺติวิกโต อ. ภิตฺติกโต

^๒ จ., เท. ทิพฺพนยณ

^๔ ส. พุทฺธสมฺมโต

^{๖-๖} ส. สทา คฺคฺคฺโต จ., เท. สฺคฺคฺโต

[๑๖๔] วิปฺเปล จ คุณฺเณ ลากิ สมฺมานจลนา^๑ มม
 สุวิวชฺชิตอุพฺเพโก ตุมฺพเก จ กรณฺทเก.

[๑๖๕] ลภามิ จตุโร วณฺเณ หตฺถิสฺสรตนาณิ จ
 ตาณิ เม น วินสฺสนฺติ ตุมฺพกาเร^๒ อิํ ฬล.

๓๐. มลหรณานิสฺสโต

[๑๖๖] หตฺถลลึงฺคเก^๓ ทตฺวา พุทฺธเส สงฺฆเม คณฺตุตฺตเม
 ปญฺจานิสฺเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺฉวิเก มม.

[๑๖๗] สพฺพผลกฺขณสมฺปนฺโน อายุปญฺญาสมาหิโต
 สพฺพปายาสวินิมฺุตโต กาโย เม โหติ สพฺพทา.

๓๑. ปิปลฺลานิสฺสโต

[๑๖๘] ตณฺฐาเร^๔ สุนิสฺสิตเส สงฺฆเม ทตฺวาน ปิปลฺลเ
 กิเลสกนฺตํ ฃาณํ ลภามิ อตุลํ สุจี.

๓๒. สณฺฑาทานิสฺสโต

[๑๖๙] สณฺฑาทเส สุกเต ทตฺวา สงฺฆเม คณฺวรุตฺตเม
 กิเลสสฺสยฺจนฺ^๕ ฃาณํ ลภามิ อตุลํ สุจี.

๓๓. นตฺถุกานิสฺสโต

[๑๗๐] นตฺถุกเ สุกเต ทตฺวา สงฺฆเม คณฺวรุตฺตเม
 อฏฺฐจานิสฺเส อนฺุโภมิ กมฺมานุจฺฉวิเก มม.

- [๑๗๑] สหุ^๑ สีส^๒ หิริณจาปิ อถ โอตตปปีย์^๓ คุณ^๔
 สุต^๕ จากณจ ขนฺตี^๖ จ ปณณ^๗ เม อฏฺฐม^๘ คุณ^๙.

๓๔. ปิจจานิสสโส

- [๑๗๒] ปิจเก^๑ สุคเต^๒ ทตฺวา สงฺฆเม^๓ คณวรุตฺตเม^๔
 ปณฺจานิสฺเส^๕ อนฺุโภมิ^๖ กมฺมานุจฺจนวิเก^๗ มม.^๘
 [๑๗๓] อฺจุเจ^๑ กุเล^๒ ปชายามิ^๓ มหาโภโค^๔ ภวามหิ^๕
 สพฺเพ^๖ มํ อปจายนฺติ^๗ กิตฺติ^๘ อพฺภุคฺคตา^๙ มม.^{๑๐}
 [๑๗๔] กปฺปสตสฺสหาณิ^๑ ปลฺลงฺกา^๒ จตุรสุสกา^๓
 ปริวาระนฺติ^๔ มํ นิจฺจ^๕ สวิภาครโต^๖ อหิ^๗.

๓๕. ภิสฺสานิสสโส

- [๑๗๕] ภิสฺสโย^๑ สุคเต^๒ ทตฺวา สงฺฆเม^๓ คณวรุตฺตเม^๔
 ฌานิสฺเส^๕ อนฺุโภมิ^๖ กมฺมานุจฺจนวิเก^๗ มม.^๘
 [๑๗๖] สมฺมสุคฺตโตปจฺจิโต^๑ มฺหุโก^๒ จารุทสฺสโน^๓
 ลภามิ^๔ ฌาณปวริ^๕ ภิสฺสิทานสฺสิทํ^๖ ผลิ^๗.
 [๑๗๗] ตูลิกา^๑ วิกตีกาโย^๒ กฏฺฐิสฺสา^๓ จิตฺตกา^๔ พหุ^๕
 วรโปตฺถเก^๖ กมฺพเล^๗ จ ลภามิ^๘ วิวิเช^๙ อหิ^{๑๐}.
 [๑๗๘] ปาวารเก^๑ จ มฺหุเก^๒ มฺหุกาชินเวณิโย^๓
 ลภามิ^๔ วิวิธฏฺฐาเน^๕ ภิสฺสิทานสฺสิทํ^๖ ผลิ^๗.

^๑ ฉ., เท., อ. ขนฺตีณจ

^๓ ฉ., เท., อ. ฌาณปวริ

^๕ ฉ., เท. ปาวาริเก

^๒ อ. สมํ สมฺมสุคฺตโตปจฺจิโต

^๔ ส. กฏฺฐิสฺสา ฉ., เท. กฏฺฐิสฺสา

^๖ ฉ., เท., อ. วิวิธตฺถเว

[๑๗๙] ยโต สรามิ อตฺตาทนํ ยโต ปตฺโตสฺมิ วิญญุตํ
 อตฺตจฺโณ ฌานมณฺโญมฺหิ ภิสฺสทานสฺสทํ ผลํ.

๓๖. พิมฺโพนานิสฺโส

[๑๘๐] พิมฺโพนเณ ชินเ ทตฺวา สงฺฆเ คณวรุตฺตเม
 จานิสฺเส อนฺโณมฺหิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.

[๑๘๑] อุณฺณนิเก ปทุมเก จ อโธ โลหิตจฺนุทเน
 พิมฺโพนเณ อุปาเตมิ^๑ อุตฺตมจฺกํ สทา มม.

[๑๘๒] อฏฺฐจฺงคิเก มคฺควเร สามณฺเณ จตฺโร ผลเ
 เตสฺสุ ฌาณํ อุปฺปาเตตฺวา^๒ วิหเร นิจฺจกาลีกํ.

[๑๘๓] ทาเน ทเม สณฺณเม จ อปฺปมณฺณาสฺสุ รูปิสุ
 เตสฺสุ ฌาณํ อุปฺปาเตตฺวา^๓ วิหเร สพฺพกาลีกํ.

[๑๘๔] วตฺเต กุณเ ปฏฺฐิตฺติ-^๔ อาจารกิริยาสุ จ
 เตสฺสุ ฌาณํ อุปฺปาเตตฺวา^๒ วิหเร สพฺพทา อหิ.

[๑๘๕] จงฺกเม วา ปธาเน วา วิริเย โพธิปฺกฺขิเก^๕
 เตสฺสุ ฌาณํ อุปฺปาเตตฺวา วิหรามิ ยถิจฺจกํ.

[๑๘๖] สีลํ สมาริ ปญฺญา จ วิมุตฺติ จ อนฺตฺตตรา
 เตสฺสุ ฌาณํ อุปฺปาเตตฺวา^๒ วิหรามิ สฺขํ อหิ.

๓๗. ผลปีจานิสังโส

- [๑๘๗] ผลปีเจ^๑ ชินะ ทตฺวา สงฺฆะ คณวรุตฺตเม
ทฺวานิสฺเส^๒ อนุโมมิ กมฺมานุจฺฉวิกะ มม.
[๑๘๘] โสณฺณมเย มณฺนิมเย ทนฺตसारมเย พหุ
ปลฺลงฺกเสฏฺฐเจ วิหฺทามิ ผลปีจสฺสิทํ ผลั.

๓๘. ปาทปีจานิสังโส

- [๑๘๙] ปาทปีเจ ชินะ ทตฺวา สงฺฆะ คณวรุตฺตเม
ทฺวานิสฺเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺฉวิกะ มม
ลภามิ พหุเก ยานะ ปาทปีจสฺสิทํ ผลั.
[๑๙๐] ทาสี ทาสา จ ภริยา เย จญฺเญ อนุชฺชีวินะ
สมฺมา ปริจฺรณฺเตม^๓ ปาทปีจสฺสิทํ ผลั.

๓๙. เตลพุกฺขณนานิสังโส

- [๑๙๑] เตลอปุกฺขณฺชน^๔ ทตฺวา สงฺฆะ คณวรุตฺตเม
ปญฺจานิสังเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺฉวิกะ มม.
[๑๙๒] อพฺยาริตา รุปวตา ชิปฺปํ ฐมฺมนิสฺสนฺติตา^๕
ลาภิตา อนุทฺตปฺปานสฺส อายํ ปญฺจมกั^๖ มม.

^๑ ส. ปลาลปีเจ

^๓ สฺยา. ปริจฺรณฺเตว

^๕ ฉ.,เท.,อิ. ฐมฺมนิสฺสนฺติตา

^๒ อ. จตุรานิสังเส

^๔ ส. เตลอปุกฺขณฺชน

^๖ ฉ.,เท. อายุปญฺจมกั

๔๐. สปปิเตลانیสโส

- [๑๙๓] สปปิเตลณฺจ ทตฺวาน สงฺฆे คณวรุตฺตเม
 ปญฺจานิสฺเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
 [๑๙๔] ถาเมว รูปสมฺปนฺโน ปหฺนฺจตฺนุโช สทา
 อพฺยาสี^๑ จ สทา^๒ โหมิ สปปิเตลสฺสิทํ ผลํ.

๔๑. มุขโสธนกานิสโส

- [๑๙๕] มุขโรหณิ^๓ ทตฺวาน^๓ สงฺฆเ^๓ คณวรุตฺตเม^๓
 ปญฺจานิสฺเส อนฺุโกมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
 [๑๙๖] วิสุทฺธกณฺโจ มรฺุสฺสโร^๔ กาสสาสววิชฺชิตो
 อุปฺปลคฺนฺโช มุขโต อุปวายติ เม สทา.

๔๒. ทธีอนิสโส

- [๑๙๗] ทธี ทตฺวาน สมฺปนฺนํ พุทฺเธ สงฺฆे คณฺตุตฺตเม
 ภุญฺชามิ อมตํ ภาตฺตํ^๕ วรํ กายคตาสตี.

๔๓. มรฺุออนิสโส

- [๑๙๘] วณฺณคณฺธโรสเปตํ มรฺุํ ทตฺวา ชินเ คณเ
 อนฺุปมํ^๖ อนณฺณมฺปิ^๖ ลภามิ วิมฺุตฺติรสํ.

๑-๑ อ. อพฺยาสี วิสฺซี

๓-๓ น.,เท. พุทฺเธ สงฺฆे คณฺตุตฺตเม

๕ ส. วิตฺตํ อ. จิตฺตํ

๒-๒ น.,เท. มุขโรหณํ ทตฺวา

๔ ส. มรฺุสฺสโร น.,เท. มรฺุสฺสโร

๖-๖ น.,เท.,อ. อตฺถิยํ ปิเว มรฺุตฺติรสํ อหํ

๔๔. รสานิสังส

- [๑๙๙] ยถาภูตํ รสํ ทตฺวา พุทฺเธ สงฺฆเ คณฺตุตฺตเม
จตุโร ผลे อนุโมมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.

๔๕. อนนฺปานานิสังส

- [๒๐๐] อนนฺปานญจ ทตฺวาน พุทฺเธ สงฺฆเ คณฺตุตฺตเม
ทสานิสังเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
- [๒๐๑] อายฺวา พลฺวา ธีโร วณฺณฺวา ยสฺวา สุขี
ลามิ อนนฺตฺส ปานฺตฺส สุโร ปญฺญาณฺวา สทา
อิเม คฺกุเณ ปฏฺฐิเก สัสนฺโต ภเว อหิ.

๔๖. ฐปานิสังส

- [๒๐๒] ฐปํ^๑ ทตฺวาน สุคเต สงฺฆเ คณฺวรุตฺตเม
ทสานิสังเส อนุโมมิ กมฺมานุจฺจวิเก มม.
- [๒๐๓] สุคฺคฺชเทโห ยสฺวา สีฆปฺปโย จ กิตฺติมา
ติกฺขปฺปโย ฐริปฺปโย หาสคฺคฺภีรปฺปณฺวา.
- [๒๐๔] เวปฺปุลลชวณสปฺปโย^๒ สัสนฺโต ภวาภเว
ตฺสฺเสว วาหฺสา ทานิ ปตฺโต สนฺติสุขํ สีว.

ถาธารณานิสังส

- [๒๐๕] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

[๒๐๖] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๒๐๗] ปฏฺิสมุภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปิสิณฺทวฺจเณ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปจฺมํ ปิสิณฺทวฺจตฺเถราปทาน.

๒. เสลดตุเถราปทาน

[๒๐๘] นครเ หํสวติยา วิธิสามิ อโหสหํ
มม ฌาตี สมานेतฺวา อิทํ วจฺนมพฺรวิ.

[๒๐๙] พุทฺโธ โลเก สมุปฺปนโน ปุณฺณกฺเขตฺโต^๑ อนุตฺตโร^๒
อาสิ^๓ โส^๔ สพฺพโลกสฺส อาหุตี^๕นํ ปฏฺิคุคฺโค.

[๒๑๐] ขตฺติยา เนคมา เจว มหาสาลา จ พุราหฺมณา
ปสนฺนจิตฺตา สุมนา ปุคฺคหฺมมํ อกํสุ เต.

[๒๑๑] หตฺถาโรหา อนิกตฺถา รติกา ปตฺติการกา
ปสนฺนจิตฺตา สุมนา ปุคฺคหฺมมํ อกํสุ เต.

[๒๑๒] อุคฺคา จ ราชปฺตฺตา จ เวสิยานา จ พุราหฺมณา
ปสนฺนจิตฺตา สุมนา ปุคฺคหฺมมํ อกํสุ เต.

หมดอายุ 12/06/2566

^{๑-๑} ส. ปุณฺณกฺเขตฺตํ อนุตฺตรํ

^{๒-๒} ส. อาสิโส อ. อาชาโร

- [๒๑๓] อาฬาริกา จ กมฺปกา^๑ จ นฺหาปกา มัลการกา
 ปสนฺนจิตฺตา สุมฺนา ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๑๔] รัชกา เปสการา จ ตุนฺนวาया^๒ จ นฺหาปิกา^๒
 ปสนฺนจิตฺตา สุมฺนา ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๑๕] อุสฺสการา ฆมฺมการา จมฺมการา จ ตจฺจนกา
 ปสนฺนจิตฺตา สุมฺนา ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๑๖] กมฺมารา โสณฺณการา จ ติปฺปโลหการา ตถา
 ปสนฺนจิตฺตา สุมฺนา ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๑๗] ฆตกา เจลกา^๓ เจว ทาสกมฺมการา พหุ
 ยถา สเกน ธาเมน ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๑๘] อุทหารา กมฺมจหารา กสิกา^๔ ตินฺนหารกา
 ยถา สเกน ธาเมน ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๑๙] ปุปฺพิกา มาลิกา เจว ปณฺณิกา ผลหารกา
 ยถา สเกน ธาเมน ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๒๐] คณิกา กุมฺภทาสี จ ปุริกา มจฺจิกาปี^๕ จ
 ยถา สเกน ธาเมน ปุคฺชมฺมํ อภิสุ เต.
- [๒๒๑] เอเต^๖ สพฺเพ สมาคฺคฺตฺวา คณพฺนฺชาว^๗ เอกโต
 อธิการํ กริสฺสาม ปุณฺณกฺเขตฺเต อนฺตฺตเร.

๑ สยว(256)สุทา

๓ ฉ., เท. เจฏกา อี. คีตกา

๔ อี. มจฺจิกายิกา

๗ ฉ., เท., อี. คณ พนฺชาม

๒-๒ ฉ., เท. จมฺมการา จ นฺหาปิตา

๔ ฉ. กสฺสกา

๖ ฉ., เท. เอก

- [๒๒๒] เต เม สุตวาน วจัน คณิ พนธิ์สุ ดาวเท
อุปปุจจาณสาละ สุกตัม ภิกขุสงฆมสส การยฺ.
- [๒๒๓] นิฏฐาเปตวาน ตัม สาละ อุทคโค ตุฏฐมานโส
ปรโต เตหิ สพเพหิ สมพุทฺธํ อุปสงกมึ.
- [๒๒๔] อุปสงกมม สมพุทฺธํ โลกนาถํ นราสภํ
วณฺทิตฺวา สตถุโน ปาเท อิทํ วจนมพรวี.
- [๒๒๕] อิเม ตีณิสตา วีร ปุริสา เอกโต คณา
อุปปุจจาณสาละ สุกตัม นิยุยาเทนฺตติ ตูวํ มุนิ.
- [๒๒๖] ภิกขุสงฆมสส ปุโรโต สมปฏิจจตฺตํ จกขุมา
ติณฺณํ สตานํ ปุโรโต อีมา คายา อภาสธ.
- [๒๒๗] ติสตาปิ จ เขมฺมโจ จ อนุวตฺตีสฺส เอกโต
สมปตฺตตี^๑ หิ กริตฺวาน สพเพ อนุภาวิสสธ.
- [๒๒๘] ปจฺฉิเม ภวสมปตฺเต^๒ สีติภาวมนฺตตฺร
อชฺรํ อมรํ^๓ เขมฺม^๔ นิพฺพานํ ปสฺสยิสสธ.^๕
- [๒๒๙] เอวํ พุทฺโธ วียากาสิ สพฺพพณฺณตฺมมนฺตตโร^๖
พุทฺธสฺส วจัน สุตฺวา โสมนสฺสมปเวทียี.
- [๒๓๐] ตีสกปฺปสหสฺसानิ เทวโลเก รมี อหํ
เทวาทิปโป ปญฺจสตํ เทวราชชมการยฺ.

^๑ สยา. ทว^๒ ฉ.,เท.,อ. สมปตฺตตี^{๓-๔} ฉ.,เท. อมตํ สนฺตํ อ. อมรํ สนฺตํ^๖ ฉ.,เท.,อ. สพฺพพณฺณ สมณฺตตโร^๒ ฉ.,เท. สมปฏิจจตว^๔ ฉ.,เท. ภว สมปตฺเต^๕ ฉ.,เท. ผสฺสยิสสธ อ. ผุสฺสยิสสธ

- [๒๓๑] สหสฺสภตฺตํ ราชํ จ จกฺกวตฺตี อโหสํ
ปเทสฺสชฺช^๑ วิปลํ คณฺหาโต อสงฺขิยฺ^๒
- [๒๓๒] อิทฺ มาณฺสเก รชเช^๓ ปริสา โหณฺติ พนฺธวา
ปจฺฉิเม ภวสมฺปตฺเต^๔ วาเสฏฺโฐ นาม พฺราหฺมณเณ.
- [๒๓๓] อสฺสีโกภฺนิจฺจโย^๕ ตสฺส ปุตฺโต อโหสํ
เสโล อิติ มม นาม จพฺงเค ปารมี คโต.
- [๒๓๔] ชงฺขมาวิหารํ วิจรํ สลิสฺเสหิ ปุรฺกขโต
ชฎาภารกริตฺปิ^๖ เกนียํ นาม ตาปสฺ.
- [๒๓๕] ปฏฺยิตฺตาทุตี ทิสฺวา อิทํ วจฺนมพฺรวิ
อวาโห วา วิวาโห วา ราชํ วา เต นิมนฺติโต.
- [๒๓๖] อาหุตี ยิฏฺฐกาโมหํ พฺราหฺมณเณ เทวสมฺมเต
น นิมนฺเตมิ ราชานํ อาหุติ เม น วิชฺชติ.
- [๒๓๗] น จตฺถิ มยฺหมาวาโห วิวาโห เม น วิชฺชติ
สกุยานํ นนฺทิกชนโน เสฏฺโฐ โลเก สเทวเก.
- [๒๓๘] สพฺพโลกहितตฺถาสิ^๗ สพฺพสตฺตสฺสขาวโห
โส เม นิมนฺติโต อชฺช ตสฺเสตํ ปฏฺยิทนํ.
- [๒๓๙] ตมฺพรฺสกวณฺณนาโก อปฺปเมยฺโย อณฺฐปโม
รูปเณาสทิสฺโส พุทฺโธ สุวตฺตนาถ นิมนฺติโต.

- [๒๔๐] อุกกามุขปหฺภูโจว^๑ ขทฺธิรฺงการสนฺนิโก
 วิชฺชูปโม มหาวิโร โส เม นาเถ^๒ นิมนฺติโต.
- [๒๔๑] ปพฺพตคฺเค ยถา อคฺคิ^๓ ปุณฺณมาเยว จนฺทิมา
 นพฺพคฺคิวนฺณสงฺกาโส โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.
- [๒๔๒] อสมภีโต ภายาตีโต ภวนฺตกรโณ มุนิ
 สีหูปโม มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.
- [๒๔๓] กุสโล พุทฺธมฺเมสฺสุ^๔ อปฺปสยฺโห ปเรหิ โส
 นาถูปโม มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.
- [๒๔๔] สทฺธมฺมปารกุสโล^๕ พุทฺธนาโค อสาทิโส
 อุตฺถูปโม มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.
- [๒๔๕] อนนฺตวณฺโณ อมิตยโส วิจิตฺตสพฺพลกฺขโณ
 สกฺกูปโม มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.
- [๒๔๖] วสี คณิ ปตาปี จ เตชสี จ ทูราสโท
 พุรฺหุอุปโม มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.
- [๒๔๗] มหคฺคธมฺโม^๖ ทสพลโล พลาติพลปารกฺุ^๗
 ธรณูปโม มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.
- [๒๔๘] สีลวีจิสมาภิณฺโณ^๘ ธมฺมวิญฺญาณโชภิโต
 อุตฺถูปโม มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

^๑ อ. อุกกามุขปหฺโตว^๓ ฉ., เท. อจฺฉิ/2566^๕ ฉ., เท. สทฺธมฺมาจารกุสโล^๗ ฉ., เท., อ. พลาติพลปารโค^๒ ฉ., เท., อ. พุทฺโธ^๔ ฉ., เท. พุทฺธมฺเมหิ^๖ ฉ., เท. ปตฺตธมฺโม อ. มหคฺคธมฺโม^๘ ฉ., เท. สีลวีจิสมาภิณฺโณ

[๒๔๙] ทุราสโท ทุปฺปสโห อจโล อุกฺคโต พุรหฺมา^๑
 เนฐูปโม มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

[๒๕๐] อนนฺตฉาโน อสโม^๒ อตุโล อุกฺคตํ คโต
 คคฺคูปโม มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

ปณฺณารสโม ภาณวโร.

[๒๕๑] ปติฏฺฐจา ภยภิตานํ ตาโน สรณคามินํ
 อสฺสาสโก มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

[๒๕๒] อาสโย พุทฺธิมนฺตานํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ สุเขสินํ
 รตนากโร มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

[๒๕๓] อสฺสาสโก เทวโกโร^๓ สามณฺณผลทายโก
 เมฐูปโม มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

[๒๕๔] โลเก^๔ สมฺมสฺสิตโต วีโร^๕ สพฺพตมวินฺทโน
 สิริยูปโม มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

[๒๕๕] อารมฺมณวิมุตฺติสฺสุ สภาวทสฺสโก^๖ มุนิ
 จนฺตูปโม มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

[๒๕๖] พุทฺโธ สมฺมสฺสิตโต โลเก ลกฺขณฺเหติ อลงฺกโต
 อปฺปเมยฺโย มหาวีโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

[๒๕๗] ยสฺส ฌาณํ อปฺปเมยฺยํ สีลํ ยสฺส อนุปมํ
 วิมุตฺติ อสทิสสา ยสฺส โส เม พุทฺโธ นิมนฺติโต.

๑. น., เท., อ. พุรหา

๒. สยา. เทวโกโร

๓. น., เท. สภาวทสฺสโน

๔. น., เท., อ. อสมสโม

๕-๕. น., เท. โลกจกฺขุ มหาเตโช

- [๒๕๘] ยสฺส ฐิตี อสทิสา ถาโม ยสฺส อจินฺตียะ
 ยสฺส ปรกกโม เสฏฺโฐ^๑ โส เม พุทฺโธ นิมนฺติตะ.
- [๒๕๙] ราโค โทโส จ โมโห จ วิสา สพฺเพ สมฺมุตตา
 อคฺคูปโม^๒ มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติตะ.
- [๒๖๐] กิเลสพฺยาธิ^๓ พหุทฺทฺชา
 วิชฺชุปโม^๔ มหาวิโร โส เม พุทฺโธ นิมนฺติตะ.
- [๒๖๑] พุทฺโธติ โฆสฺส^๕ วเทสิ
 พุทฺโธติ^๖ โฆสนํ สุตฺวา^๗ โส เม โส สุตฺตลโก
 ปิตี เม อุปปชฺชถ.^๘
- [๒๖๒] อพฺภนฺตรํ อคณฺหนฺตํ
 โสหํ ปิติมโน สนฺโต ปิตี เม พหิ นิจฺจเร
 อิทํ วจนมพฺรวิ.
- [๒๖๓] กหํ นุ โข โส ภควา
 ตตฺถ คณฺตุวา นมสฺสิสฺส^๙ โลกเชฏฺโฐ นราสโก
 สามณฺณผลทายกํ.
- [๒๖๔] ปคฺคยฺห ทกฺขิณํ พาทุํ
 อากิข^{๑๐} เม ฐมฺมราชํ เวทชาโต กตญฺชลิ
 โสกลลวิโนทนํ.
- [๒๖๕] อุเทนฺตํว มหาเมฆํ
 สาครี วีย ทิสฺสนฺตํ นิลํ อณฺชนสนฺนินํ
 ปสฺสเสตํ มหาวนํ.
- [๒๖๖] เอตฺถ โส วสเต พุทฺโธ
 วินยฺนโต จ เวเนยฺเย อทนฺตทมโก มุนิ
 โพเชนฺโต โพธิปฏฺธิเย.

^๑ ส.,ฉ.,เท. เชฏโฐ

หมตอายุ 12/06/2566

^{๓-๓} ฉ.,เท. เกสพฺยาธิพหุทฺทฺชา สพฺพตมวิโนทโน^๔ ฉ.,เท.,อิ. โม ย^๗ สฺยา. อุปปชฺชถ^๒ อ. อคฺคูปโม^๔ ฉ.,เท. เวชฺชุปโม^{๖-๖} ฉ.,เท.,อิ. พุทฺโธ พุทฺโธติ สุตฺวาน^๘ ฉ.,เท. อากิข

- [๒๖๗] ปิปาสิโตว อุทกั โภชนัว ชิคจจโต^๑
 คาวี ยถา วจจติทฐา เอวาทิ วิจิณี ชิน.
- [๒๖๘] อาจารอุปจารณญ ฐมมานุจจวิสัรว^๒
 สิทธิขาเปสี^๓ สเก สิสเส คจจนเต^๔ ชินสนติกั.
- [๒๖๙] ทุราสทา ภควนุโต สีหาว เอกจาริโน
 ปาเท^๕ ปาทำ^๕ นิกขิปปนตา อากจเจยยาถ มาณวา.
- [๒๗๐] อาสิวิโส ยถา โฆโร มิคราชาว เกสรี
 มตโตว กุญชรโร ทนโต^๕ เอว พุทฐา ทุราสทา.
- [๒๗๑] อุฏกาสิตญจ ขิปปิติ อชฎเปกขาย^๖ มาณวา
 ปาเท ปาทำ นิกขิปปนตา อุเปถ พุทฐสนติกั.
- [๒๗๒] ปฏิสลุลานครุกา อปฺปสทฺทา ทุราสทา
 ทุรูปสงุมมา พุทฐา ครุ โหนติ สเทวเก.
- [๒๗๓] ยทาหิ^๗ ปณหิ ปุจฺจามิ ปฏิสมฺโมทยามิ^๘ วา
 อปฺปสทฺทา ตทา โหถ มุนิภูตาว ติฏฺฐถ.
- [๒๗๔] ยํ โส เทเสสิ สทฺธมมํ^๙ เขมํ นิพฺพานปตฺติยา
 ตเมวตฺถํ นิสามถ สทฺธมมสฺสวานํ สุภํ.^{๑๐}
- [๒๗๕] อุปสงฺกมฺม สมฺพุทฺธํ สมฺโมที มุนินา อหํ
 ตํ กถํ วิตฺติสาเรตฺวา ลกฺขณเณ อุปฺচারยิ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. ชิคจจโต

^๒ อิ. คจจนโต

หมตอายุ 12/06/2566

^๓ ฉ.,เท.,อิ. ทนติ

^๔ สยา. ยมหิ อิ. ยาวาหิ

^๕ ฉ.,เท. สมพุทฺธ

^๖ ฉ.,เท. สิทธิขาเปมิ

^{๗-๘} ฉ.,เท. ปาเท ปาทำ

^๙ ฉ.,เท. อชฎเปกขีย

^{๑๐} อิ. ปฏิสมฺโมทยามิ วา

^{๑๑} ฉ.,เท.,อิ. สุภ

- [๒๗๖] ลกฺขณ เทว น ทกฺขามิ^๑ ปสฺสามิ ตีสฺสลกฺขณ
โกโสหิตวตฺถุ^๒ คุยฺหิ^๒ อิทฺธิยา ทสฺสยิ มฺหิ.
- [๒๗๗] ชิวฺหิ นินฺนามยิตฺวา^๓ จ กณฺณโสเต จ นาสิกะ
ปฏิมสฺส^๔ นลาตฺนตํ เกวลํ ฉาทยิ ชินะ.
- [๒๗๘] ตสฺสํ ลกฺขณ ทิสฺวา ปริปฺณฺณ สพฺพณฺชเน
พฺพุโรติ นิฏฺฐํ คนฺตฺวาน สห สิสฺเสหิ ปพฺพชี่.
- [๒๗๙] สเตหิ ตีหิ สหิตฺโต ปพฺพชี่ อนคาริยํ
อทฺธมาเส อสมปฺตเต สพฺเพ ปตฺตามหะ นิพฺพุตฺติ.
- [๒๘๐] เอกโต กมฺมํ กตฺวาน ปุณฺณกฺเขตฺเต อนุตฺตเร
เอกโต สํสริตฺวาน เอกโต วินิฏฺฐยฺ.
- [๒๘๑] โคปานสิโย ทตฺวาน ปุคฺคเม วสฺส อหํ
เตน กมฺเมน สุกฺเตน อฏฺฐ เหตุ ลภามหิ.
- [๒๘๒] ทิสฺสํ ปุชฺชิตฺโต โหมิ โภคา จ อมิตา มม
ปติฏฺฐา โหมิ สพฺเพสํ ตาโส มม น วิชฺชติ.
- [๒๘๓] พฺยาธโย^๕ เม น วิชฺชนฺติ ทิฆายํ ปาลยามิ จ
สุขุมจฺฉวิโก โหมิ อาวาเส ปตฺติเต วสฺเส.^๖
- [๒๘๔] อฏฺฐ โคปานสิ ทตฺวา ปุคฺคเม วสฺส อหํ
ปฏิสมฺภิตา^๗ อรหตฺตณฺจ^๗ เอตํ เม อปรภฺจมํ.
- [๒๘๕] สพฺพโวสิตโวसानิ กตฺกจิโจ อนาสโว
อฏฺฐโคปานสิ นาม ตว ปุตฺโต มหามฺหิ

^๑ จ., เท. จ กงฺขามิ อ. ว กงฺขามิ

^๓ จ., เท. นินฺนามยิตฺวาน

^๕ อ. พฺยาธโย ^๖ จ., เท., อ. ปตฺติเต วส

^{๒-๒} จ., เท., อ. โกโสโลหิตวตฺถุคุยฺหิ

^๔ จ., เท. ปฏิมสิ

^{๗-๗} จ., เท. ปฏิสมฺภิตารหตฺตณฺจ

- [๒๘๖] ปญจ ฌมฺภานิ ทตฺวาน
เตน กมฺเมเน สุกเตน
ปญจ เหตุ ลภามหิ.^๑
- [๒๘๗] อจโล โหมิ เมตฺตตาย
อาเทยฺยวจโน โหมิ
อนฺนโมกฺขวามหิ^๒
น ฐฺเสมิ ยถา อหิ.
- [๒๘๘] อภนฺตํ โหติ เม จิตฺตํ
เตน กมฺเมเน สุกเตน
อชิลो^๓ โหมิ กสฺสจจิ
วิมโล โหมิ สาสเน.
- [๒๘๙] สคารโว สปปติสฺโส
สาวโก เต มหาวิร
กตกิจฺโจ อนาสโว
ภิกฺขุ ตํ วนฺทเต มฺนิ.
- [๒๙๐] กตฺวา สุกตปลฺลงฺกํ
เตน กมฺเมเน สุกเตน
สาลาโย ปญฺญเปสฺหิ
ปญจ เหตุ ลภามหิ.
- [๒๙๑] อจฺเจ กุเล ปชายามิ^๓
สพฺพสมฺปตฺติโก โหมิ
มหาโกโค ภวามหิ
มจฺเจรํ เม น วิชฺชติ.
- [๒๙๒] คมเน ปตฺถิตเต มยฺหิ
สห ปลฺลงฺกเสฏฺฐเจเน
ปลฺลงฺโก อุปตฺติฏฺฐติ
คจฺฉามิ มม ปตฺถิตํ.
- [๒๙๓] เตเน ปลฺลงฺกทาเนเน
สพฺพปาภินฺญาผลปฺปตฺโต
ตมํ สพฺพํ วินนฺทยิ
เถโร วนฺทติ ตํ มฺเน.^๔
- [๒๙๔] ปรักฺขจตฺตกิจฺจานิ
เตน กมฺเมเน สุกเตน
สพฺพกิจฺจานิ สาธยิ
ปาวีสึ อภยํ ปุริ.
- [๒๙๕] ปรีนิฏฺฐจิตฺตาสลฺลสมิ
เตน กมฺเมเน สุกเตน
ปรีโมกฺขมทาสหิ
เสฏฺฐจตฺตํ อชฺฌปาคโต.

^๑ ฉ., เท. อนฺนโมโค ภวามหิ

^๓ ฉ., เท. ปชายิตฺวา

^๒ ส., อ. อจโล

^๔ ฉ., เท. มฺนิ

- [๒๙๖] เยเกจิ ทมกา โลเก หตฺถิอสุเส ทเมนฺติ เย^๑
กาเรตฺวา^๒ การณา นานา ทารุณฺเนน ทเมนฺติ เต.
- [๒๙๗] น เหวํ ตฺวํ มหาวีร ทเมสิ นรนาโร
อทณฺฑเณน อสตุเถน ทเมสิ อุตฺตมเม ทเม.
- [๒๙๘] ทานสฺส วณฺเณ กิตฺเตนฺโต เทสนากุสโล มฺนิ
เอกปณฺหิ กเถนฺโตว^๓ โพเชสิ ติสเต มฺนิ.
- [๒๙๙] ทนฺตา มยํ สารธินา สุวิมุตฺตา อนาสวา
สพฺพาภิญฺญาพลปฺปตฺตา นิพฺพุตา อุปธิกฺขเย.
- [๓๐๐] สตสฺสสุเส อิตฺโต^๔ กปฺเป ยํ ทานมททินฺตทา
อติกฺกนฺตา ภายา สพฺเพ सालทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๓๐๑] สุวาคํ วัต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส ๙ สาสนํ.
- [๓๐๒] กิเลสา ฉาปิตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๓๐๓] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุกฺกํ อายสฺมา เสโล สปริโส ภควโต สนฺติเก อีมา
คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทุติยํ เสลดตุเถราปทาน.

^๑ สฺยา. เต อี. เม

^๓ สฺยา. กเถนฺโต

^๒ ฉ.,เท. กริตฺวา อี. กเรตฺวา

^๔ ฉ.,เท. สตสฺสสุสฺสโต

๓. สัพพกิตติกตเถราปทาน

- [๓๐๔] กณิการั้ว ชลิต^๑ ที่ปรุกขั้ว ไชติต^๒
 โอสริ้ว วิโรจนต^๓ วิชช^๔ คคเน ยถา.
- [๓๐๕] อสมภิต^๕ อนุตราสี^๖ มิคราขั้ว เกสรี
 ฌาณาโลก^๗ ปกาเสนต^๘ มททนต์ ติตถิเย คณ.
- [๓๐๖] อุทธรนต์ อิม^๙ โลก^{๑๐} จินทนต์ สัพพสัสย^{๑๑}
 อสมภิต^{๑๒} มิคราขั้ว อททส^{๑๓} โลกนายก^{๑๔}.
- [๓๐๗] ชฎาชินธโร อาสี^{๑๕} พุรห^{๑๖} อุช^{๑๗} ปตาปวา
 วากจิริ คเหตุวาน ปาทมูเล อปตถิรี.
- [๓๐๘] กาพานุสาริย์ คย^{๑๘} อนุลิมปี ตถาคต^{๑๙}
 สมพุท^{๒๐} อุปลิมปีตวา^{๒๑} สนถวี โลกนายก^{๒๒}.
- [๓๐๙] สมุทธรสิม^{๒๓} โลก^{๒๔} โอชติณเณ^{๒๕} มหามุณี
 ฌาณาโลเกน ไชเตสิ ปวรี^{๒๖} ฌาณมุตตม^{๒๗}.
- [๓๑๐] ฌมมจก^{๒๘} ปวตเตสิ มททเส ปรัตติถิเย
 อุสโก ชิตสงคาโม^{๒๙} สมุปกมเปสิ เมทนี.
- [๓๑๑] มหาสมุทเท อุมมีว^{๓๐} เวลนตม^{๓๑} ปภิชชติ^{๓๒}
 ตเถว ตว ฌาณสมิ^{๓๓} สัพพทิก^{๓๔} ปภิชชติ^{๓๕}.

^๑ ส. ไชตนต์

^๓ ฉ., เท. วิชช^๓ อ. วิชช^๓ อพภมเน

^๕ ฉ., เท. คชชนต์ อ. ลสนต

^๖ ฉ., เท. อนุลิมปีตวา

^๘ ฉ., เท. นาว^๘ อ. วชิรฌาณมุตตม

^{๑๑} ฉ., เท. อุมิโย ^{๑๒} ฉ., เท., อ. ปภิชชเร

^๒ ฉ., เท. อุช^๒ล

^๔ ฉ., เท. อนุตตราสี

^๖ ฉ., เท. พุรหา

^๘ ฉ., เท. โอชติณเณ

^{๑๐} อ. ชิตสงคาโม

^{๑๓-๑๔} ฉ., เท., อ. สัพพทิก^{๑๓} ปภิชชเร

- [๓๑๒] สุขุมจุนิกชาลานิ^๑ สรมฺหิ สมฺปตานิ เต
 อนฺโตชาลิตตา^๒ ปาณา ปิพิตา โหนฺติ ตาวเท.
- [๓๑๓] ตเถว ติตฺติยา โลเก มุพฺพหา สจฺจวินิสฺสิตา^๓
 อนฺโตฌายาวเร ตฺยหิ ปริวตฺตนฺติ มาริส.
- [๓๑๔] ปตฺติฏฺจา^๔ วุญฺหตํ โอเม ตวณฺหิ นาโถ อพฺนฺรฺณ
 ภยภูจฺจิตานํ สรณฺ^๕ มุตฺติตฺตํ ปฺรายนฺ.^๖
- [๓๑๕] เอกจฺจโร^๗ อสทิสฺ เมตฺตากรุณฺสณฺญโต^๘
 ปญฺญวา^๙ ยุตฺตจฺจาโค จ วสฺสี ตาที คุณฺดาลโย.^{๑๐}
- [๓๑๖] ธีโร วิคตสมฺโมโห อเนญฺโซ อกถํถิ
 ตฺสฺสโต^{๑๑} วณฺตโทสฺสสิ นิम्मโล สยฺโต สฺจ.
- [๓๑๗] สงฺกาคีโต^{๑๒} หตฺมโท เดวฺชฺชโรสฺสิ ภวณฺตโค^{๑๓}
 สงฺกาคีโต^{๑๔} ฐมฺมครุ ตตฺตโต หิตวปฺปโก.^{๑๕}
- [๓๑๘] ตารโก ตฺวํ ยถา นาวา นิธิวสฺสสการโก
 อสมฺภีโต ยถา สฺสโห คชราชาว ทมฺมิโต.^{๑๖}
- [๓๑๙] โถเมตฺวา ทสคาถาหิ ปทุมุตฺตรํ มหามฺนี^{๑๗}
 วณฺทิตฺวา สตฺถุโน ปาเท ตฺยหิ อฏฺฐาสหิ ตทา.

^๑ ฉ., เท. สุขุมจุนิกชเลน อี. ชาเลว^๒ ฉ., เท. อนฺโตชาลิตตา^{๓-๓} ฉ., เท. ปุฏฺฐาสณฺหนิสฺสิตา อี. ผุฏฺฐา สจฺจวินิสฺสิตา ^๔ สยา. ปตฺติฏฺจาว^๕ ฉ., เท. สรณฺ ^๖ ฉ., เท. ปฺรายนฺ ^๗ ฉ., เท., อี. เอกวีโร^๘ ฉ., เท. เมตฺตากรุณฺสณฺญโย อี. เมตฺตากรุณฺหาทิสณฺญโย^{๙-๙} ฉ., เท. อสโม สฺสโม สนฺโต วสฺสี ตาที ชิตยฺชโย อี. สฺสํ อสโม สนฺโต วสฺตวฺชิตยฺชโย^{๑๐} สี., อี. ๑๒/๑๖ ๕๕๖ ^{๑๑-๑๑} ฉ., เท., อี. สงฺกาคีโต หตฺมโท เดวฺชฺชโร ติภวณฺตโค^{๑๒} สี. หิตวปฺปโก ^{๑๓} ฉ., เท. หิตวพฺปโก ^{๑๔} ฉ., เท. ทปฺปิโต^{๑๕} ฉ., เท., อี. มหายส

- [๓๒๐] ปทุมุตตโร โลกวิทู อาหุติโน ปฏิกคโห
ภิกขุสงฺฆเ จิตฺต สตุถา อีมา คากา อภาสถ.
- [๓๒๑] โย เม สีลญฺจ ปญฺญญจ^๑ ฐมฺมญฺจาปิ^๒ ปกิตฺตยิ^๓
ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณาท มม ภาสโต.
- [๓๒๒] สญฺจี กปฺปสทฺสฺสานิ เทวโลเก รมิสฺสติ
อญฺเเย เทเว อภิกฺกิตฺวา^๓ อิสฺสรํ การยิสฺสติ.
- [๓๒๓] โส ปจฺฉา ปพฺพชิตฺวาน สุกฺกมฺULEน จิตฺโต
โคตมสฺส ภควโต สาสเน ปพฺพชิสฺสติ.
- [๓๒๔] ปพฺพชิตฺวาน กาเยน ปาปกมฺมํ วิวชฺชีย
สพฺพาสเว ปริญฺญาเย นิพฺพายิสฺสติ นาสโว.
- [๓๒๕] ยถาปิ^๔ เมโฆ ฌนํ ตปฺเปติ เมทนี^๕ อิมํ
ตเถว ตวํ มหาวีร ฐมฺเมน ตปฺปยิ มม.
- [๓๒๖] สีลํ ปญฺญญจ ฐมฺมญฺจ ถวิตฺวา โลกนายกํ
ปตฺโตมฺหิ ปรํ สนฺตํ^๖ นิพฺพานํ ปทมจฺจุตํ.
- [๓๒๗] อโห ญฺน ส ภควา จิรํ ติฏฺฐเจยฺเย จกฺขมา
อญฺเฆตญฺจ วิชาเนยฺยํ^๗ ปสฺเสยฺยํ^๘ อมตํ ปทํ.
- [๓๒๘] อยํ เม ปจฺฉิมา ชาติ ภวา สพฺเพ สมฺภูตา
สพฺพาสเว ปริญฺญาเย วิหฺรามิ อนาสโว.

^๑ จ.,เท.,อิ. ฌาณญจ

^๓ ส. อญฺเเย เทเว อภิกฺกิตฺวา

^๕ จ.,เท. เมทินี

^๗ จ.,เท. วิชาเนยฺยํ

^{๒-๒} จ.,เท. สทฺฐมฺมญฺจาปิ วณฺณนยิ

^๔ สฺยา. ยถา จ

^๖ จ.,เท. สนฺตํ

^๘ จ.,เท. พุสฺเสยฺยํ

[๓๒๙] สตสหสฺเส อีโต^๑ กปฺเป ยํ พุทฺธมภิโถมยิ^๒
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ กิตฺตนาย อิทํ ผลํ.

[๓๓๐] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 สพฺพาสวา ปริกฺขีณา นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว.

[๓๓๑] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๓๓๒] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
 จพฺปิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตุํ สํ อายสฺมา สพฺพกิตฺติโก เถโร อีมา คาทาโย
 อภาสิตฺถาติ.

สตฺถิํ สพฺพกิตฺติกตฺเถราปทานํ.

๔. มรุตายกตฺเถราปทานํ

[๓๓๓] สินฺธุยา นทียา तीरे สุกโต อสฺสโม มม
 ตตฺถ วาเจมฺหิ สิสฺเส อิติหาสิ สลกฺขณํ.

[๓๓๔] ฐมฺมกามา วินีตา เต โสตุกามา สฺสาสนํ
 จพฺงเค ปารมิปปตฺตา สินฺธุภูเล วสนฺติ เต.

[๓๓๕] อุปฺปาทาคมน^๓ เจว ลกฺขณฺส จ โกวิทา
 อุตฺตมตฺถํ คเวสนฺตา วสนฺติ ปวเน^๔ ตทา.

^๑ ฉ., เท. สตสหสฺสโต

^๓ ฉ., เท. อุปฺปาตคมน

^๒ อ. พุทฺธมภิปุชยิ

^๔ ฉ., เท. วิปีเน

- [๓๓๖] สุเมธ นาม สมพุทฺธ โลเก อุปฺปชฺชิตฺวา เท
อมฺหากํ อนุกมฺปนฺโต อุปคณฺธิ^๑ วินายโก.
- [๓๓๗] อุปาคตํ มหาวิริํ สุเมธํ โลกนายกํ
ติณฺสนุถารกํ กตฺวา โลกเชฏฺฐสฺสทาสหํ.
- [๓๓๘] ปวณาโต^๒ มธฺํ คยฺห พุทฺธเชฏฺฐสฺสทาสหํ
สมพุทฺธ โลเก ปรีกฺขิตฺวา อิทํ วจฺนมพฺรวิ.
- [๓๓๙] โย^๓ ตํ อทาสิ มธฺํ เม ปสนฺโน เสหิ ปาณิภิ
ตมฺหํ กิตฺตยิสฺสามิ สุนาถ มม ภาสโต.
- [๓๔๐] อิมินา มธฺทาเนน ตินฺสนุถารเกน จ
ตีสกปฺปสหสฺसानิ เทวโลเก รมิสฺสตี.
- [๓๔๑] ตีสกปฺปสหสฺสมฺหิ โอฏฺถากกฺกุลสมฺภโว
โคตโม นาม นามเน^๔ สตุถา โลเก ภวิสฺสตี.
- [๓๔๒] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
สพฺพาสเว ปรีณาย นีพฺพายิสฺสตีนาสโว.
- [๓๔๓] เทวโลกา อิทาคนฺตฺวา มาตูกุจฺฉิมฺหุปากโต^๕
มธฺวสฺโส ปวสฺสิตฺถ จาทยํ มธฺนา มหิ.
- [๓๔๔] มยิ^๖ นิกฺขนฺตมตฺตมฺหิ กุจฺฉิยา^๗ จ สุตฺตฺตรา
ตตฺราปิ มธฺวสฺโส^๘ เม วสฺสเต นิจฺจกาลิกํ.

^๑ จ.เท. อุปาคจฺฉิ

^๒ อ. ยํ

^๔ จ.เท. มาตูกุจฺฉิ อุปาคเต

^๗ สยา. กุมภิยา

^๒ จ.เท. วิปนาโต

^๔ จ.เท. โคตเตน

^๖ สยา. มม

^๘ จ.เท. มธฺวสฺส

- [๓๔๕] อคารา อภินิขมม ปพพชี อนุคาริย
ลาภี อนุสนส ปานสส มรุตานสสิทำ ผล.
- [๓๔๖] สพพกามสมิทุโหหิ ภวิตวา เทวมานุเส
เตเนว มรุตานเนน ปตโตมฺหิ อาสวภุขย.
- [๓๔๗] วุฏฺฐมฺหิ เทเว จตฺตฺรํกุเล ติเณ
สุปฺปฺปิเต^๑ ฐรณีรฺุเห วปฺปเทเส^๒
สฺสญฺเเย อเร มณฺทปฺรฺกฺขมฺมูลเก
วสามิ นิจฺจํ สฺขิโต อนาสโว.
- [๓๔๘] มชฺเฌ^๓ มยฺหิ ภวา อสฺสุ เย ภเว สมตฺติกฺกมฺมี^๓
อชฺช เม อาสวา ขีณา นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว.
- [๓๔๙] ตีสกปฺปสทสฺสมฺหิ ยํ ทานมทฺที ตทา
ทฺฤคฺคตี นาภิชานามิ มรุตานสสิทำ ผล.
- [๓๕๐] กิเลสา ฌาปีตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สฺมฺหตา
สพฺพาสวา ปรีกฺขีณา นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว.
- [๓๕๑] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๓๕๒] ปฏฺฐสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺเฒา สจฺฉิกฺกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ आयสฺมา มรุตายโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ มรุตหายกตเถราปทาน.

^๑ ฉ.,เท. สมฺปฺปิเต

^๒ ฉ.,เท. สฺสญฺนเน อ. จ ฉปฺปเท

^{๓-๓} ฉ.,เท. มชฺเฌ มหนฺเต หีเน จ ภเว สพฺเพ อตฺติกฺกมฺมี

๕. ปทุมภูฏาคาริกตฺเถราปทาน^๑

[๓๕๓]	ปิยทสฺสี นาม ภควา
วิเวกกาโม สมพุทฺโธ	สยมภู โลกนายโก
สมาธิกุสโล มุนิ.
[๓๕๔]	วนสณฺฑํ สโมคฺคยฺห
ปัสสฺสํ ปตฺถริตฺวา	ปิยทสฺสี มหามุนิ
นิสีทิ ปุริสฺสุตฺโต.
[๓๕๕]	มิลฺลทฺโธ ปุเร อาสี
ปสํ มิคเมสนฺโต	อิริเน ^๒ กานเน อหํ
อาหิณฺทามิ อหํ ตทา.
[๓๕๖]	ตตฺถททสาสี สมพุทฺธํ
ปุปฺผิตํ สาลราชํ	โอฆตฺถิณฺณํ อนาสวํ
สตรึสึว อุกฺกตํ.
[๓๕๗]	ทิสฺวานาหํ ^๓ เทวเทวํ
ชาตสฺสรํ สโมคฺคยฺห ^๔	ปิยทสฺสี มหายสํ
ปทุมํ อาหรี ตทา.
[๓๕๘]	อาหริตฺวาน ปทุมํ
ภูฏาคารํ กริตฺวาน	สตปฺตํ มโนรมํ
ฉาทยํ ปทุมเมณฺหิ.
[๓๕๙]	อนุกมฺปโก การุณฺโโก
สตุตฺต รตฺตินฺทิวะ ^๕ พุทฺโธ	ปิยทสฺสี มหามุนิ
ภูฏาคาเร วสี ชินฺ.
[๓๖๐]	ปฺราณํ จทฺทยิตฺวาน
อญฺชลี ปคฺคเหตฺวาน	นเวน ฉาทยํ อหํ
อญฺจาสี ตาวเท อหํ.
[๓๖๑]	วุฏฺฐหิตฺวา สมาธิมา
ทิสํ ^๖ อนฺวิโลเกนฺโต	ปิยทสฺสี มหามุนิ
นิสีทิ โลกนายโก.

๑ ๒๒/๐๖/๒๕๖๖ น.เท. ปทุมภูฏาคาริกตฺเถราปทาน

๓ น.เท. ทิสฺวานาหํ

๔ น.เท. สตุตฺตรตฺตินฺทิวํ

๒ ส. วิปเน น.เท. อรณฺเณ

๔ น.เท. สโมคฺคย

๖ น.เท. ทิสํ

- [๓๖๒] ตทา สุตสฺสโน นาม อุปฺปจฺจาโก มหิทธิโก
จิตฺตมณฺเฑาย พุทฺธสฺส ปิยทสฺสิสฺส สตฺถุโน.
- [๓๖๓] อสํติยา สหสฺเสหิ ภิกฺขุหิ ปริวาริโต
วนนฺเต สุขมาสีนํ อุเปสิ โลกนายกํ.
- [๓๖๔] ยาวตา วณฺสณฺฑมฺหิ อธิวตฺถา จ เทวตา
พุทฺธสฺส จิตฺตมณฺเฑาย สพฺเพ สนฺนิปตฺถํ ตทา.
- [๓๖๕] สมากเตสฺส ยกฺเขสฺส กุมฺภณฺเฑ สหฺรภฺชเส
ภิกฺขุสงฺฆเ จ สมฺปตฺเต คายา สพฺยาหริ^๑ ชิน.
- [๓๖๖] โย มํ สตฺตาหํ ปุชฺเชสิ อาวาสนฺจ อกาสิ เม
ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺณถ มม ภาสโต.
- [๓๖๗] สุกฺกทสฺสํ สุนิปุณํ คมฺภีรํ สุปฺปกาสิตํ
ณฺเฑน กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺณถ มม ภาสโต.
- [๓๖๘] จตฺกทฺธานิ กปฺปานิ เทวธฺชํ กริสฺสติ
ภูฏาการิ พุรฺหนฺตสฺส^๒ ปทุมปฺปฺเพหิ^๓ จาতিตํ.
- [๓๖๙] อากาเส ธารยิสฺสนฺติ ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ^๔ ผลํ
จตฺกทฺเส^๕ กปฺปสฺเต โวกิณฺณํ สํสริสฺสติ.
- [๓๗๐] ตตฺถ ปุพฺพมยํ พุยมํ อากาเส ธารยิสฺสติ
ยถา ปทุมปตฺตมฺหิ ไตยํ น อุปฺลิมฺปติ.

^๑ ส. มพฺยาหริ^๒ ๒๕๖๖ จ. เท. ปพฺยาหริ อ. มพฺยาหริ^๒ จ. เท. มหนฺตสฺส^๓ จ. เท. ปทุมปฺปฺเพหิ^๔ จ. เท. ปุพฺพกมฺมสฺสิทํ^๕ จ. เท. อ. จตฺกทฺเส

- [๓๗๑] ตเถวิมสสุ ฌาณมฺหิ กิเลสา โนปลิมฺปร
มนสา วินิฏฺเฐตฺวา ปญฺจนีวรณํ อโย.
- [๓๗๒] จิตฺตํ ชเนตฺวา นิกฺขมฺเม^๑ อคารา ปพฺพชิสฺสตี
ตโต ปุพฺพมยฺ^๒ พฺยเมหิ ธารเณตํ นิกฺขมิสฺสตี.^๓
- [๓๗๓] รุกฺขมฺมฺลํ วสนฺตสฺส นิปกสฺส สตีมโต
ตตฺถ ปุพฺพมยฺ พฺยเมหิ มตฺถเก ธารยิสฺสตี.
- [๓๗๔] จีวรํ ปิณฑปาตญฺจ ปจฺจยํ สยนาสนํ
ททิตฺวา^๔ ภิกฺขุสงฺฆสฺส นิพฺพายิสฺสตีนาสโว.
- [๓๗๕] ญฺญาคาเรน จริเต^๕ ปพฺพชฺชํ อภินิกฺขมฺิ^๖
รุกฺขมฺมฺลํ วสนฺตํปิ ญฺญาคารํ ธีรยตี.
- [๓๗๖] จีวเร ปิณฑปาเต จ เจตนา เม น วิชฺชตี
ปุณฺณกมฺเมเน สยฺตโต ลภามิ ปรินิฏฺฐิตํ.
- [๓๗๗] คณฺหาโต อสงฺเขยฺยา กปฺปโกฏี พหุ มม
ริตฺตกา เต อติกฺกนฺตา สฺมุตฺตา^๗ โลกนํายกา.
- [๓๗๘] อฏฺฐารส กปฺปสฺเต ปิยทสฺสี วินายโก
ตมํ ปยิริปาสิตฺวา อิมํ โยนี อูปาคโต.
- [๓๗๙] ตมทฺทสามิ^๘ สมฺพุทฺธํ อโนมํ นาม จกฺขุมํ
ตมํ อูปคณฺตฺวาน ปพฺพชฺชํ อนคารียํ.

^๑ จ.,เท. เนกขมฺเม

^{๒-๓} จ.,เท. ปุพฺพมยฺ พฺยเมหิ ธารเณตํ นิกฺขมิสฺสตี

หมตอายุ 12๖๖/๖๖ ทตฺวาน

^๔ จ.,เท. จรตา อ. จรณา

^๕ จ.,เท. อภินิกฺขมฺิ

^๖ จ.,เท. ปมุตฺตา อ. ปวตฺตา โลกนํายกา

^๗ ส. อธิ ทสฺสาสี จ.,เท. อธิ ปสฺสามิ

- [๓๘๐] ทุกฺขสฺสหนฺตํ กโร พุทฺโธ สทฺธมฺเม^๑ เทสยิ ชินโน
ตสฺส ฐมฺมํ สุณิตฺวาน ปตฺโตมฺหิ อจลํ ปทํ.
- [๓๘๑] โตสยิตฺวาน สมฺพุทฺธํ โคตมํ สกฺยปฺงฺควํ
สพฺพาสเว ปริณฺณาย วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๓๘๒] อฏฺฐารส กปฺปสฺเต ยํ พุทฺธมฺภิปุชฺยิ
ทุกฺคตฺติ นามิขานามิ พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๓๘๓] กิเลสํ ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
สพฺพาสวา ปริกฺขีณา นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว.
- [๓๘๔] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนฺนปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๓๘๕] ปฏฺฐิสฺสภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
จพฺปิณฺณยา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนตฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปทุมภูฏาการโก^๒ เถโร อีมา คาทาโย
อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมํ ปทุมภูฏาการิกตฺเถราปทาน.

๖. พากุลตฺเถราปทาน

- [๓๘๖] หิมวณฺตสฺสาวิทุเร โสภิตํ นาม ปพฺพโต
อสฺสโม สุกโต มยฺหํ สกสิสฺเสหิ มาปิโต.

- [๓๘๗] มณฺทปา จ พหุ ตตฺถ ปุปฺพิตา สินฺทวาริกา^๑
 กปิฏจา^๒ จ พหุ ตตฺถ^๒ จมฺปกา^๓ นาคเกตกา.^๓
- [๓๘๘] นิคุณฺทีโย พหุ ตตฺถ พทฺรามลกาปิ^๔ จ
 ฆารุสกา อลาพู จ ปุณฺทรีกา จ ปุปฺพิตา.
- [๓๘๙] อพฺกกา^๕ เพลฺวา ตตฺถ กทลీ มาตุลฺลฺลกา
 มหานามา พหุ ตตฺถ อชฺชุนา จ ปิยงฺคฺกา.
- [๓๙๐] โกสุมฺภา^๖ สลพา นีปา^๖ นิโครธา จ กปิฏจนา
 เอทีโส อสฺสโม มยฺหิ สสิสฺโสหิ ตหิ วสิ.
- [๓๙๑] อโนมทสฺสี ภควา สยมฺภู โลกนายโก
 คเวสํ ปฏิสลฺลาณํ มมสฺสมํ อุปาคามิ.
- [๓๙๒] อุเปตฺตฺตจ^๗ มหาวีริ อโนมทสฺสี มหายสฺ^๗
 ขณฺเณ โลกนาถสฺส วาตาพาโธ สมฺภูจฺหิ.
- [๓๙๓] วิจฺรนฺโต อรณฺณมฺหิ อทฺทสํ โลกนายกํ
 อุปคณฺตฺวาน สมพฺพุทฺธํ จกฺขฺมนฺตํ มหายสํ.
- [๓๙๔] อิริยาปถฺตจ^๘ ทิสฺวาน อุปลฺกฺเขสฺหิ ตทา
 นิสฺสํสยฺ^๘ หิ พุทฺธสฺส พฺยาธิโน อุทปชฺชถ.^๙
- [๓๙๕] ขิปปํ อสฺสสมมาคณฺธี มม สิสฺसान สนฺติเก
 ฆอสฺสชฺช กตฺตฺกาโมหิ สิสฺเส^{๑๐} อามนฺตยิ ตทา.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. สินฺทวาริกา

^{๒-๒} อ. กปิฏจํ จ พหุ ตตฺถ

^{๓-๓} ฉ.,เท.,อิ. ปุปฺพิตา ชีวชีวกา

^๔ ฉ.,เท. พทฺรามลกาณิ จ

ฉ.,เท. อาพกา

^{๖-๖} ส. โกสุมฺภา สลพา นีปา ฉ.,เท. โกสุมฺภา สลพา นิมฺพา

^{๗-๗} ฉ.,เท. อุเปตฺตฺตจ มหาวีเร อโนมทสฺสมหายเส

^๘ ฉ.,เท.,อิ. อิริยญจาปิ

^๙ ฉ.,เท.,อิ. อสฺสยํ

^{๑๐} สฺยา. อุปปชฺชถ

^{๑๑} สฺยา. สิสฺสํ

- [๓๙๖] ปฏิสูณิตวาน เม วากุย์ สิสสา สพุเพ สคารวา
เอกขณฺ์ สนนิปตีสุ สตุฏฺ์ คารวตา มม.
- [๓๙๗] ขิปเป ปพพตมารุยฺห สพุโพสธมกาสห^๑
ปานียโยค^๒ กตฺวาน พุทฺธเสฏฺฐสสทาสห^๑.
- [๓๙๘] ปริภุตเต^๓ มหาวีเร สพุพณฺณโลกนายเก^๓
ขิปเป วาโต วุปสมิ สุกตสฺส มหะสิโน.
- [๓๙๙] ปสฺสทุฏฺ์ ทธํ ทิสฺวา อโนมทสฺสี มหายโส
สกาสนเ นิสิติตฺวา อีมา คาถา อภาสธ.
- [๔๐๐] โย เม อทาสี^๔ เกสชฺช^๕ พุยาธิญฺจ สมยี้ มม^๕
ตมहि กิตฺตยิสฺสามิ สุนาถ มม ภาสโต.
- [๔๐๑] กปฺปสตสทสฺसानิ เทวโลเก รมิสฺสติ
วาทิตเ ตูริเย ตตฺถ โมทิสฺสติ สทา อยฺ.
- [๔๐๒] มนุสฺสโลกมาคณฺตฺวา สุกกมุเลน จิตฺโต
สทสฺสทตฺตํ ราชานิ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ.
- [๔๐๓] ปณฺจปณฺณาสกปฺปมฺหิ อโนมิ^๖ นาม ขตฺติโย
จาตุรฺนโต วิชิตาวี ชมฺพุทฺธิปสฺส^๗ อิสฺสโร.
- [๔๐๔] สตุตฺรตนสมฺปนฺโน จกฺกวตฺติ มหพฺพโล
ดาวตฺติเสหิ^๘ โขเมตฺวา อิสฺสรํ การยิสฺสติ.

^๑ ฉ., เท. สพุโพสธมหาส

๓-๓ หมายเหตุ 12/06/2566

^๓ อ. ปริภุตโต มหาวีโร สพุพณฺณโลกนายโก^๕ อ. มย^๗ ฉ., เท. ชมฺพุทฺธสส อ. ชมฺพุทฺธสส^๒ ส. ปานียโยค^๔ ฉ., เท., อ. ปาทาสี^๖ ฉ., เท. อโนโม อ. อโนม^๘ ฉ., เท. ดาวตฺติเสปิ อ. ดาวตฺติสโต

[๔๐๕] เทวภูโต มนุสโส วา อปฺปาปาโช ภวิสสติ
ปรีทาหิ^๑ วิวชเชตวา พยาธี โลเก ตริสสติ.

[๔๐๖] อปริเมยเย อิตฺถ กปฺเป โอฏฺถากกฺกุสสมฺภโว
 โคตโม นาม นามเน สตถา โลเก ภวิสสตี.

[๔๐๗] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาทโ โอรโส ฐมฺมนิมฺมิตโต
 สพฺพาสเว ปรีณฺณาย นิพฺพายิสสตีนาสโว.

[๔๐๘] กิเลส ฌาปยิตวาน ตณฺหาโสํติ ตรีสฺสติ
 พากฺโข^๒ นาม นาเมน เหฺสฺสติ สตฺถุ สาวโก.

[๔๐๙] อิทํ สพฺพํ อภิญญาเย โคตโม สกฺยปฺงฺคโว
 ภิกฺขุสงฺฆเณ นิสิตฺติวา เอตทคฺเค จเปสฺสตี.

[๔๑๐] อโนมทสฺสี ภควา สยมภู โลกนายโก
วิเวกมนุโลเกนโต^๓ มมสฺสมํ อุปาคมิ.

[๔๑๑] อุปากต์ มหาวีร สพพณญ์ โลกนายกั
 สพโพสเถน^๔ ตปเปสี ปสนโน เสहि ปาณิกิ.

[๔๑๒] ตสฺส เม สุกตํ กมฺมํ สุขเขตเต พิชสมปทา
 เขเปตฺตํ เหนว สกโกมิ ตทา हि สุกตํ มม.

[๔๑๓] ลาภา มม สุลหุํ เม โยหํ อหุทกขิ นายกํ
เตน กมมาวเสเสน ปตโตมहि อจลํ ปทํ.

[๔๑๔] สพพเมตํ อภิญฌาย โคตโม สกฺยปฺจฺจโว
ภิกขสงฆเ นิสีทิตฺวา เอตทคฺเค จเปสฺสิ มํ.

^๑ จ.,เท.,อ. ปรักคห้

^๓ จ.,เท. วิเวกานูวิโลเคนโต

^๒ สี่, สุธยา. พกุกุโล

๔ จ.,เท. สฟโฟสเซน

- ฉฐุจํ พากุลตฺเถราปทานํ.**

- ๗ จ.,เท.,อ. โสภสกลปเรโตน

- [๔๒๒] สุเมโธ นาม สมพุทฺโธ ทุกฺขสฺสหนฺตํ^๑ กโร^๒ ชิน
มมฺพุทฺธิตฺตกาโม โส อาคณฺณิ มม สนฺติเก.^๒
- [๔๒๓] ปทสทฺทํ สุณฺตีวาน สุเมธสฺส มเหสีโน
ปคฺคเหตุวาน्हํ สีสํ โอโลเกสี^๓ มหามฺนี.
- [๔๒๔] อุปคณฺณิ^๔ มหาวีโร^๕ ปีติ เม อุปปชฺชถ
ตทาสิ เมกคฺคมนโน ทิสฺวา ตํ โลกนายกํ.
- [๔๒๕] สดี ปฏฺลิภิตฺวาน ปณฺณมฺภูจี อทาสหํ
นิสีทิ ภควา ตตฺถ อนุกมฺปาย จกฺขมา.
- [๔๒๖] นิสชฺช ตตฺถ ภควา สุเมโธ โลกนายโก
ธมฺมํ เม กถียี พุทฺโธ โสภสฺสวลฺลิโนทหนํ.
- [๔๒๗] อนวฺหิตา^๕ ตโต อาคา^๖ นานุญฺญาตา อิตฺโต คตา
ยถา คตา ตถา คตา ตตฺถ กา ปรีเทวนา.
- [๔๒๘] ยถาปิ ปตฺติกา^๗ สตฺตา วสฺสमानาย วุฏฺฐิยา
สมถเต^๘ อุปคจฺจนฺติ วสฺสาย ปตฺนาย เต.
- [๔๒๙] วสฺสเสว^๙ เต^๙ โอรัมมิตฺเต สมฺปยุณฺติ ยทิจฺจกํ
เอวํ มาตา ปิตา ตฺยหํ ตตฺถ กา ปรีเทวนา.
- [๔๓๐] อาคณฺตุกา ปาหุณฺกา จลิตฺเททิตกมฺปิภา^{๑๐}
เอวํ มาตา ปิตา ตฺยหํ ตตฺถ กา ปรีเทวนา.

^{๑-๑} ฉ.,เท. ทุกฺขสฺสหนฺตกโร

^๓ ฉ.,เท. อุลโลเกสี

^๕ สฺยา. อนวหิตา

^๗ ฉ.,เท.,อิ. ปติกา

^{๙-๙} อี. วสฺสเส เอเต

^๒ ฉ.,เท. สนฺติกํ

^{๔-๔} ฉ.,เท. อุปาคเต มหาวีโร

^๖ ฉ.,เท.,อิ. อาคํ

^๘ ฉ.,เท.,อิ. สมณฺหา

^{๑๐} ฉ.,เท.,อิ. จลิตฺเรทิตกมฺปิภา

- [๔๓๑] ยถาปิ อรุโค ชินฺณํ หิตฺวา คจฺจนฺติ สนฺตํ^๑
 เอวํ มาตา ปิตา ตฺยํ สนฺตํ อิทฺ หิยฺเยเร.^๒
- [๔๓๒] พุทฺธสฺส คิริมณฺเวยย โสภสฺสํ วิวชฺชยิ
 ปามุชฺช^๓ ชนฺยิตฺวาน พุทฺธสฺสเฏจํ อวณฺทํ.
- [๔๓๓] วณฺทิตฺวาน มหานาคํ คิริมณฺชรี^๔ ปุชฺยิ
 ทิพฺพคนฺธเณ^๕ สมฺปนฺน^๕ สุเมธํ โลกนายกํ.
- [๔๓๔] ปุชฺยิตฺวาน สมฺพุทฺธํ สีเร กตฺวาน อณฺชลิ
 อนุสฺสริ คุณฺคคานิ สนฺถวี โลกนายกํ.
- [๔๓๕] วิตฺติณฺโณสิ^๖ มหาวีร สพฺพณฺณ^๗ โลกนายโก^๗
 สพฺเพ สตฺเต อุกฺกเรสิ^๘ ฌาเณน ตฺวํ มหามุนิ.
- [๔๓๖] วิมตี เทวพุทฺธกํ วาปิ สณฺณินฺทสิ มหามุนิ
 ปฏิปาเทสิ เม มคฺคํ ตว ฌาเณน จกฺขุม.
- [๔๓๗] อรหา สิทฺธิปตฺตา^๙ จ จพฺภิณฺณา มหิทฺธิกา
 อนฺตลิกฺขจฺรา ธีรา ปรีวาเรณฺติ ตาวเท.
- [๔๓๘] ปฏิปนฺนา จ เสชา จ ผลญฺจา สนฺติ สาวกา.
 สุโรทเยว ปทฺมา ปุปฺพนฺติ ตว สาวกา.
- [๔๓๙] มหาสมฺมุทฺโทวฺกฺโขพโก^{๑๐} อตฺตโลปิ ทฺรุตฺตโร
 เอวํ ฌาเณน สมฺปนฺโน อปฺปเมยฺโยสิ จกฺขุม.

^๑ จ., เท. สํ ตจํ.^๓ จ., เท. ปาโมชฺช^{๕-๕} จ., เท. ทิพฺพคนฺธ สมฺปนฺนํ^{๗-๗} จ., เท. สพฺพณฺณ โลกนายก^๙ จ., เท. วสิปตฺตา^๒ จ., เท. หิยฺเยเร.^๔ จ., เท. ปุชฺยิ คิริมณฺชรี อ. คิริมณฺชรี^๖ ส. นิตฺตโนสิ จ., เท., อ. นิตฺตโนสิ^๘ จ., เท. อุกฺกเรสิ^{๑๐} จ., เท. มหาสมฺมุทฺโทวฺกฺโข

- [๔๔๐] วนุทิตวาทิ โลกชินิ จกขุมนุติ มหายสั
จตุททิส^๑ นมสฺสนโต ปฏิกุฏิกโก อคณฺณหิ.
- [๔๔๑] เทวโลกา จวิตวาน สมปชาโน ปฏิสฺสโต
โอกุกมึ มาตุยา กุจฺฉิ สนฺธาวนโต ภวามเว.
- [๔๔๒] อคารา อภินิขมฺม ปพฺพชึ อนคาริยํ
อาตาปี นิปโก ฌายี^๒ ปฏิสฺสฺลฺลฺลนโคจโร.
- [๔๔๓] ปธานิ ปทหิตวาน โตสยิตวา มหามุณี
จนฺโทวพฺภมฺนา มุตโต วิจรามิ อหิ สทา.^๓
- [๔๔๔] วิเวกมฺนุยุตโตมฺหิ อุปสนฺโต นิรุปฺติ
สพฺพาสเว ปริณฺณาย วิหรามิ อนาสโว.
- [๔๔๕] ตีสกปฺปสทสฺสมฺหิ ยํ พุทฺธมภิปฺปชฺยิ
ทุกฺคตี นามิชานามิ พุทฺธปฺปชฺยิทํ ผลํ.
- [๔๔๖] กิเลสา ฌาปีตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
สพฺพาสวา ปริกฺขิณา นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว.
- [๔๔๗] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๔๔๘] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺยจิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตถิ สุกฺมา อายสฺมา คิริมานนฺโท เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

สตฺตมํ คิริมานนฺตฺเถราปทานํ.

๘. สลพมณฑปียตฺเถราปทาน

[๔๔๙] นิพพุเต กกุสนฺธมฺหิ พุราหุมนฺมฺหิ วุสฺมิตี^๑
คเหตุวา สลพํ มालํ มณฑปํ การยํ อหํ.

[๔๕๐] ตาวตีสํ คโต สนฺโต ลภามิ พุยมหฺมุตฺตมํ
อญฺเญ เทเว อภิโกมิ^๒ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๔๕๑] ทิวา วา ยทิวา รตฺตํ จงฺกมนฺโต จิตฺโต จหํ
ฉนฺโน สลพปฺปฺเผหิ ปุณฺณกมฺมสฺสิทํ ผลํ.

[๔๕๒] อิมสฺมีเยว กปฺปมฺหิ ยํ พุทฺธมภิปุชยํ
ทฺฤคฺคตํ นากิชานามิ พุทฺธปฺปฺชายิทํ ผลํ.

[๔๕๓] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพุเพ สมฺมูหตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

[๔๕๔] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนฺนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๔๕๕] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา สลพมณฑปียโย เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ สลพมณฑปียตฺเถราปทาน.

- [๔๖๔] สมพุทฺธํ อภิวาทเตตฺวา สลิสฺสสนฺตํ^๑ นิมนฺตยี้
อภิวาเสสิ โส ธีโร สุเมโห โลกนายโก.
- [๔๖๕] มม ฌมฺมกถํ กตฺวา อุกฺกมฺมมฺหิ มหามฺหิ
สมพุทฺธํ อภิวาทเตตฺวา ภวณํ เม อุกฺกมฺม.
- [๔๖๖] อามนฺตยี้ ปริชนํ สพฺเพ สนฺนิปตถ โว
ปฺพุพฺพหสมยํ พุทฺโธ ภวณํ อากมฺมสฺสติ.
- [๔๖๗] ลาภา อมฺหิ สุลทฺธา^๒ โน เย วสาม ตวณฺติเก
มยฺปิ พุทฺธสฺสจฺจสฺส ปุชฺชํ กสฺสาม สตฺถุโน.
- [๔๖๘] อนนฺตปณฺณํ ปฏฺฐเปตฺวา กาลํ อารอจยี้ อหํ
วสีสฺสทสฺสเสหิ อุกฺกมฺม โลกนายโก.
- [๔๖๙] สงฺคีเตหิ^๓ ตูริเยหิ ปจฺจุคฺคมนกาสหํ^๔
สพฺพโสณณฺมเย ปิเญ นิสฺสีทิ ปุริสฺสุตฺตโม.
- [๔๗๐] อุกฺกมฺมทณฺณํ อาสิ สพฺพโสณณฺมยํ ตทา
วชิณฺโณ ปวายนฺติ ภิกฺขุสงฺฆสฺส อนฺตเร.
- [๔๗๑] ปทุเตนฺนนฺตปณฺเนน ภิกฺขุสงฺฆํ อตฺตปฺปยี้
ปจฺเจกทฺตสฺสยฺยคฺเค^๕ ภิกฺขุสงฺฆสฺสทาสหํ.
- [๔๗๒] ยํ วทณฺติ สุเมโหติ โลกาหุติปฏฺฐิตคฺโค^๖
ภิกฺขุสงฺฆเ นิสฺสีทิตฺวา อีมา คากา อภาสธ.

^๑ ฉ., เท. สสงฆํ ตํ^๓ ฉ., เท. ปณฺจจฺจิกเกหิ อ. สตฺตจฺจิกเกหิ ตูริเยหิ^๕ ฉ., เท. ปจฺเจกทฺตสฺสยฺยคฺเค^๒ ฉ., เท. สุลทฺธํ^๔ ฉ., เท. ปจฺจุคฺคมนกาสหํ^๖ ฉ., เท., อ. โลกาหุติปฏฺฐิตคฺโค

- [๔๗๓] โย เม อนนญจ^๑ ปาณญจ สพฺพเมเตน ตปฺปยิ^๒
 ตมहि กิตฺตยิสฺสามิ สุณาถ มม ภาสโต.
- [๔๗๔] อฏฺฐารส กปฺปสฺเต เทวโลเก รมิสฺสติ
 สหสฺสภฺตตํ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ.
- [๔๗๕] อุปฺปชฺชติ^๓ ยํ โยนิ เทวตํ อถ มานุสํ
 สพฺพทา สพฺพโสวณฺณํ จหนํ ธารยิสฺสติ.
- [๔๗๖] ตีสฺสกปฺปสฺสสมฺหิ โอฏฺฏากกฺกุลสมฺภโว
 โคตโม นาม นามเณ^๔ สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ.
- [๔๗๗] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
 สพฺพาสเว ปริณฺยาย นิพฺพายิสฺสตินาสโว.
- [๔๗๘] ภิกฺขุสงฺฆเณ นิสิตฺตวา สีหนาทํ นทิสฺสติ
 จิตฺเก จตฺตํ ธารเณติ เภจฺจจตฺตมฺหิ ทายฺหถ.
- [๔๗๙] สามณฺณํ เม อนุปฺปตฺตํ กิเลสา ฌาปิตา มยา^๕
 มณฺทเป รุกฺขมฺมฺเล วา สนฺดาโป เม น วิชฺชติ.
- [๔๘๐] ตีสฺสกปฺปสฺสสมฺหิ ยํ ทานมททินฺตทา
 ทุคฺคตี นาภิชานามิ สพฺพทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๔๘๑] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหิ ภาวา สพฺเพ สมฺมฺหตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๔๘๒] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

^{๑-๑} จ.,เท.,อิ. อนนฺน ปาเนน สพฺเพ อิมํ จ ตปฺปยิ อ. ๗เปฯ สงฺฆํ เอเตน ตปฺปยิ
^๒ ส. อุปฺปจฺจติ ^๓ จ.,เท. โคตฺเตน ^๔ ส. มม

[๔๘๓] ปฏิสมภिता จตสโส วิโมกฺขาปี จ อฏฺฐิเม
 จภิกฺขณฺยา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.

อิตฺถํ สฺกํ อายสฺมา สพุพฺพทายโก เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตฺถาติ.

นวมํ สพุพฺพทายกตฺเถราปทานํ.

๑๐. อชิตตเถราปทาน

[๔๘๔] ปทุมุตฺตโร นาม ชีโน สพุพฺพชฺฌมาน ปารคฺคู
 อชฺฌเณคเหตฺวา^๑ หิมวนฺตํ นิสฺสีทิ โลกนายโก.

[๔๘๕] นาคํ อทฺทกฺขิ^๒ สมฺพุทฺธํ นปี สทฺทํ สฺสโณมฺหํ
 มม ภิกฺขุ^๓ คเวสนฺโต อาหิณฺฑามิ วเน อหํ.^๔

[๔๘๖] ตตฺถทฺทสฺสามิ^๕ สมฺพุทฺธํ ทฺวตฺตีสฺสวรลฺกขณํ
 ทิสฺวาน จิตฺตมาปชฺชี^๖ สตฺโต โก นามยํ ภเว.

[๔๘๗] ลกฺขณานิ วิโลเกตฺวา มม วิชฺชํ อนุสฺสริ
 สุตํ หิ เมตํ พุทฺธานํ^๗ ปณฺทิตานํ สุภาสิตํ.

[๔๘๘] เตสํ ยถา^๘ ตํ วจัน อयํ พุทฺโธ ภวิสฺสติ
 ยนฺนุน^๙ ตํ สกฺกเรยฺยํ คตฺติ เม โสธยิสฺสติ.

^๑ ฉ., เท. อชฺฌเณคเหตฺวา

^๓ ฉ., เท. ภิกฺขุ

^๕ ฉ., เท. ๑. ตตฺถทฺทสฺสามิ

^๗ ฉ., เท. วุฑฺฒานํ

^๙ ฉ., เท., อ. ยนฺนุนานํ

^๒ ฉ., เท., อ. อทฺทกฺขิ

^๔ ส. ตทา

^๖ ฉ., เท. วิตฺติมาปชฺชี

^๘ อ. ตถา

- [๔๘๙] ขิปเป อสสมมาคนุตวา มธุเตลล์^๑ คหิ อหิ
โกลมพกั คเหตุวาน อุปคณฉิ วินายกั.^๒
- [๔๙๐] ตัทธนทเก คเหตุวาน อพโภกาเส จเปสหิ
ปทีเป ปชชลิตวาน อฏจกขตตุ อวนทหิ.
- [๔๙๑] สุตตตตติณทิว พุทโธ นิสิติ ปุริสุตโตโม
ตโต รตยา วิวสเน^๓ วุฏฐาสิ โลกนายโก.
- [๔๙๒] ปสนนจิตโต สุมโน สพพตตติณทิว อหิ
ทีเป พุทฺธสส ปาทาสี ปสนโน เสหิ ปาณิกิ.
- [๔๙๓] สพเพ คนธ^๔ วณมยา^๕ ปพพเต คนธมาทเน
พุทฺธสส อานุภาเวน อาคณฉุ^๕ พุทฺธสนติเก.^๕
- [๔๙๔] เยเกจิ ปุप्फคนธธา เส ปุप्फิตา ธรณิรुหา
พุทฺธสส อานุภาเวน สพเพ สนนิปตุ ตทา.
- [๔๙๕] ยาวตา หิมวณตมฺหิ นาคา จ ครุพา อุโภ
ธมฺมญจ โสตุกามา เต อาคณฉุ^๕ พุทฺธสนติเก.^๕
- [๔๙๖] เทวโล นาม สมโณ พุทฺธสส อคฺคสาวโก
วสีสตสหฺสเสหิ พุทฺธสนติกุปาคมิ.
- [๔๙๗] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุตินํ ปฏิกคโ
ภิกขุสงฺฆเม นิสิติตวา อีมา คากา อภาสถ.
- [๔๙๘] โย เม ทีเป ปทีเปสิ ปสนโน เสหิ ปาณิกิ
ตมहि กิตฺตยิสฺสามิ สุณนถ มม ภาสโต.

^๑ ฉ., เท. ทุมเตลล์

^๒ ส. นราสภ

^๓ ฉ., เท. วิวसान

^{๔-๕} ฉ., เท. วนา คนธมยา

^{๕-๕} ส. อุปคณฉิ ตทา

ชิน ฉ., เท. อาคณฉุ พุทฺธสนติกั

[๔๙๙] สฏฺฐิ กปฺปสหสฺसानิ เทวโลเก รณิสฺสติ
 สหสฺสภฺขตฺตํ ราชชา จ จกฺกาวตฺติ ภาวิสฺสติ.

โสฬสโม ภาณวารो.

[๕๐๐] จตฺตีสภฺขตฺตํ เทวินฺโท เทวราชํ กริสฺสติ
 ปจฺวิยํ สตฺตสํ วิปุลํ ราชํ กริสฺสติ.

[๕๐๑] ปเทสราชํ วิปุลํ คณฺนาโต อสงฺขยํ^๑
 อิมินา ทิปทาเนน ทิพฺพจกฺขุ ภาวิสฺสติ.

[๕๐๒] สมฺนุตโต อฏฺฐโกสฺ^๒ ปสฺสิสฺสติ อโย สทา
 เทวโลกา จวนฺตสฺส นิพฺพตฺตนฺตสฺส ชนฺตฺโน.

[๕๐๓] ทิวา วา ยทิวา รตฺติ ปทีปํ ธารยิสฺสติ
 ชายมานสฺส สนฺตสฺส^๓ ปุณฺณกมฺมสมฺภุจิโน.

[๕๐๔] ยาวตา นครํ อาสิ ดาวตา โชตยิสฺสติ
 อุปฺปชฺชติ ยํ โยนี เทวตฺตํ อถ มานุสฺส.

[๕๐๕] อสฺสเว ทิปทานสฺส อฏฺฐทิปฺพลเน จ^๔
 อุปฺภุจิสฺสนฺติมฺ^๕ ชนฺตฺ^๕ ทิปทานสฺสิทํ ผลํ.

[๕๐๖] กปฺปสทสฺสสมฺภิ โอกฺกากกฺกุลสมฺภโว
 โคตโม นาม นามเนน สตฺถา โลเก ภาวิสฺสติ.

[๕๐๗] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
 สพฺพาสเว ปรีณฺณาย นิพฺพายิสฺสตินาสโว.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ สฺยา. อสงฺขยํ, เอวมุปริปิ.

^๓ สฺยา. สนฺตสฺส

^{๕-๕} จ.,เท.,อิ. น ชยิสฺสนฺติมฺ ชนฺตฺ

^๒ จ.,เท. อฏฺฐโกสฺ

^๔ จ.,เท.,อิ. หิ

- [๕๐๘] โตสยิตวาน สมพุทฺธํ โคตมํ สกฺยปฺงควํ
อชิตโต นาม นามเนน เhesฺสติ สตฺถุสวโก.
- [๕๐๙] สญฺจิกปฺปสฺสสฺสานิ เทวโลเก รมี อหํ
ตตฺราปิ เม ทิปสฺสํ โชตเต^๑ นิจฺจุกาลิกิ.^๒
- [๕๑๐] เทวโลเก มนุสฺเส วา นิตฺถวณฺติ ปภา มม
พุทฺธสฺสญฺจํ สริตวาน ภิโย หาสํ ชเนสฺหิ.
- [๕๑๑] ตุสิตาหํ จวิตวาน โอภกฺมี มาตฺตฺกฺจฺฉินฺยา^๓
ชายนามนฺสฺส สนฺตสฺส อาลโก วิปฺโล อหุ.
- [๕๑๒] อคารา อภินิภฺขมฺม ปพฺพชฺชี่ อนคาริยํ
พาวรี อุปสงฺกมฺม สิสฺสตฺตํ อชฺฌปาคมี.
- [๕๑๓] หิมวณฺเต วสนฺโตหํ อสฺสสฺสี โลกนายนํ
อุตฺตมตฺถํ คเวสนฺโต อุปคณฺฉิ วินายนํ.
- [๕๑๔] ทนฺโต พุทฺโธ ทเมตาปิ^๔ โอฆตฺถนฺโณ นินฺรุปฺธิ
นิพฺพานํ กถยิ พุทฺโธ สพฺพพุทฺธา ปโมจนํ.
- [๕๑๕] ตมฺเม อากมฺนํ สิทฺธํ โตสฺสโตหํ มหามฺุณี
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๕๑๖] สตสฺสสฺเส อิตโต กปฺเป ยํ ทิปํ อททินฺตทา
ทฺถคฺคตี นาทิชาณามิ ทิปทานสฺสทํ ผลํ.
- [๕๑๗] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.

^๑ อ. ชิตเร

^๓ ฉ.,เท. มาตฺตฺกฺจฺฉินฺย

^๒ ฉ.,เท. สพฺพกาลิกิ

^๔ ฉ.,เท. ทเมตาวิ อ. เมธาวิ

- [๕๑๘] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อณุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๕๑๙] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิญฺญา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อชิโต เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ อชิตฺตฺเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหานํ

ปิลินฺทวจุฉ เสโล จ สพฺพกิตฺติ มรฺฐโท^๑
 กุฎฏาคารี พากุโล^๒ จ คิริสลพฺพสฺวหโย.^๓
 สพฺพโท อชิโต เจว คาถาโย คณิดา อิห^๔
 สตานิ ปญฺจ คาถานํ เอภฺนวิส^๕ จุตฺตริตี.^๕

จตุตาฬีสโม ปิลินฺทวคฺโค.

อถ วคฺคอุทฺทหานํ

ปทุมมารกฺขโท เจว อุมมา^๖ คนฺโฑทเกน จ
 เอกปฺปทสทฺทสณฺณิ มนฺทารํ โพธิวนฺทโก.
 อมฺพญฺจ^๗ ปิลินฺที จ คาถาโย คณิดาปิจ^๘
 จตุสฺสตุตฺติ คาถาโย เอกาทสสตานิ จ.

ปทุมวคฺคทสกํ.

จตุตฺถสทกํ สมตฺตํ.

^๑ สฺยา. สพฺพกิตฺติมรฺฐโท

^๒ สฺยา. พุกโล

^๓ ฉ., เท. คิริสลพฺพสฺวหโย

^๔ สฺยา. วิสา

^{๕-๕} สฺยา., ฉ. วิสติ จ จุตฺตริ

^๖ ฉ., เท. อุมมา

^๗ ฉ., เท. อวญฺจ

^๘ ฉ., เท. คณิดา อิห

๔๑. เมตฺเตยฺยวคฺโค

๑. ติสฺสเมตฺเตยฺยตฺเถราปทานํ

[๑]	ปพฺพการุณฺณํ นิสฺสาย
ปวตฺตผลํ ภูณฺชิตฺวา	โสภิตํ นาม ตาปโส
วสตี ปพฺพตฺนฺตเร.
[๒]	อคฺคิทารุ ^๑ อหริตฺวา
อุตฺตมตฺถํ คเวสนฺโต	อุชฺชาเลสี อหํ ตทา
พฺรหฺมโลกุปฺปตฺติยา.
[๓]	ปทุมุตฺตโร โลกวิทุ
มมฺพุทฺธิตฺถกาโม โส	อาหุตี ^๒ ปฏฺิคฺคโ
อาคณฺฉิ ^๓ มม สนฺติเก.
[๔]	กี กโรสี มหาปฺญณ
อหํ อคฺคิ ปริจเร	เทหิ เม อคฺคิทารุ ^๑
ตโต เม สุทฺธิ โหหิติ. ^๓
[๕]	สุภทฺทโก ตฺวํ มนุช ^๔
ตฺวํ อคฺคิ ปริจเร	เทวเต ตฺวํ ปชานสี
หนฺนท เต อคฺคิทารุ ^๑ .
[๖]	ตโต กณฺโถ คเหตฺวาน
น ตตฺถ กณฺโถ ปชฺฌายี	อคฺคิ อุชฺชาลยิ ชินฺ
ปาณฺนิเหรี มเหสีโน.
[๗]	น เต อคฺคิ ปชฺชลตี
นिरตฺถกํ จ ^๕ ตํ ตฺยหํ	อาหุตี เต น วิชฺชตี
อคฺคิ ปริจเรสฺสุ เม.
[๘]	กีทิสฺโส เต ^๖ มหาวีร
มยฺหํปี กถยสฺสเต	อคฺคิ ตว ปวฺจจตี
อุโป ปริจรามเส.

๑. น., เท. อคฺคิ ทารุ

๓. อ. เหหิติ

๕. น., เท., อ. ว

๒. น., เท. อาคณฺฉิ

๔. น., เท. มนุช

๖. น., เท., อ. โส

- [๙] เหตุฐมฺมนิโรธาย กิเลสฌาปนาย^๑ จ
 อีสสามจฺจริยํ หิตฺวา ตโย เอเต มมาหุติ.
- [๑๐] กิทธิโส ตฺวํ มหาวีร กถํโคตฺโตสิ มาริส
 อาจารปฏฺิปปตฺติ เต พาพฺหํ โข มม รุจฺจติ.
- [๑๑] ขตฺติยมฺหิ กุเล ชาโต อภิญญาปารมฺมี คโต
 สพฺพาสวปริกฺขีณ นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว.
- [๑๒] ยถิ พุทฺโธสิ สพฺพพญฺญ ปภงฺกร ตโมนฺท
 นมสฺสิสฺสามิ ตํ เทว ทุกฺขสฺสหนฺตํ กโร^๒ ตฺวํ.
- [๑๓] ปตฺถริตฺวา ชินฺจมฺมํ นิสิตนมทาสหํ
 นิสิตํ ตตฺถ^๓ สพฺพพญฺญ^๔ อฺปฏฺิจิสฺสามหํ ตฺวํ.
- [๑๔] นิสิติ ภควา ตตฺถ อชินมฺหิ สุวิตฺถเต
 นิมนฺตยิตฺวา สมฺพุทฺธํ ปพฺพตํ อคมาสหํ.
- [๑๕] ขาริการณฺจ ปฺเรตฺวา ดินฺทุกฺผลมาหรี
 มรฺุณา โยชยิตฺวาน ผลํ พุทฺธสฺสทาสหํ.
- [๑๖] มม นิชฺฌายมานสฺส ปริกฺขยฺชิ ตทา ชิน
 ตตฺถ จิตฺตํ ปสาเทสิ^๕ เปกฺขนฺโต โลกนายกํ.
- [๑๗] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติเน ปฏฺิคฺคโ
 มมสฺสเม นิสิติตฺวา อีมา คาถา อภาสถ.

^๑ ฉ., เท. กิเลสสมณาย จ^๒ หมดอายุ 12/06/2566^๓ ฉ., เท. นาถ^๔ สยา. ปสาเทสิ^๕ ฉ., เท. ทุกฺขสฺสหนฺตกโร^๕ ฉ., เท. สพฺพพญฺญ

- [๑๘] โย เม^๑ ผเลน ตปเปสิ ปสนโน เสหิ ปาณิกิ
 ตมห์ กิตฺตยิสฺสามิ สุณาท มม ภาสโต.
- [๑๙] ปญฺจวิสติกฺขตฺตํ โส เทวราชํ กริสฺสติ
 สหสฺสกฺขตฺตํ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ.
- [๒๐] ตสฺส สงฺกปฺปมณฺเฑน ปุพฺพกมฺมสมํกฺคิโน
 อนฺนปानญจ วตฺถญจ สยณญจ มหารห์.
- [๒๑] ปุณฺณกมฺเมน สํยุตฺตา นิพฺพตฺติสฺสนฺติ ตาวเท
 สทา สมฺมุทิตो^๒ จายํ ภาวิสฺสติ อนามโย.
- [๒๒] อุปฺปชฺชติ ยํ โยนี เทวตฺตํ อถ มานุสํ
 สพฺพตฺถ สฺขิตฺโต หุตฺวา มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสติ.^๓
- [๒๓] อชฺฌายโก มนฺตโร ติณฺณํ เวทาน ปารคฺค
 สมฺพุทฺธํ อุปคณฺตฺวาน อรหา โส ภาวิสฺสติ.
- [๒๔] ยโต สรามิ อตฺตानํ ยโต ปตฺโตสฺมิ วิญญุตํ
 โภเค เม อุนตา นตฺถิ ผลทานสฺสิทํ ผล.
- [๒๕] วรชฺชมฺมณฺุปฺปตฺโต รากโทเส สมฺมูหนี
 สพฺพาสวปริกฺขีณ นตฺถิทานิ ปุณฺณภาโว.
- [๒๖] กิเลสา ฌาปิตา มยฺห์ ภวา สพฺเพ สมฺมูหตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๒๗] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนฺุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

^๑ ฉ.,เท. มํ

^๓ สยา. ภาวิสฺสติ

^๒ ฉ.,เท.,อิ. ปมุทิต

[๒๘] ปฐิสมภิทา จตสโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺจิเม
 จพภินฺญา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตถํ สุทํ อายสฺมา ติสฺสเมตฺเตยโย เถโร อีมา คาถาโย
 อภาสิตถาติ.

ปจฺมํ ติสฺสเมตฺเตยฺยตฺถเถราปทานํ.

๒. ปุณณกตเถราปทาน

- [๒๙] ปพฺพการุญฺญํ นิสฺสาย สยมมฺภุ อปฺราชิโต
 อาพาธโก จ^๑ โส พุทฺโธ วสฺติ ปพฺพตฺตฺนฺตเร.
- [๓๐] มม อสฺสมสฺสามนฺตา ปนาโท อาสิ ตาวเท
 พุทฺธเช นิพฺพายมานมฺหิ อาโลโก อาสิ^๒ ตาวเท.
- [๓๑] ยาวตา วณฺสณฺทสฺมี อจฺจนโกกตฺรจฺจนโย^๓
 พาลา^๔ จ เกสรี สพฺเพ อภิกฺขุชชีสุ^๕ ตาวเท.
- [๓๒] อุปฺปาตํ^๖ ตมฺหํ ทิสฺวา ปพฺพการํ อคฺมาสหํ
 ตตฺถทฺทสาสี สมนฺพุทฺธํ นิพฺพุตํ อปฺราชิตํ.
- [๓๓] สฺมุลฺลํ สาธราชว สตรํสีว อุกฺคตํ
 วีตจฺจิตว^๗ องฺการํ นิพฺพุตํ อปฺราชิตํ.
- [๓๔] ตินฺนํ กมฺมจฺญจ ปฺปุเรตฺวา จิตกํ ตตฺถกาสหํ
 จิตกํ สุกตํ กตฺวา สรีรํ ฌาปยิ อหํ.

^๑ อ. ติ. ว. โย ๒๕๖๖

^๓ จ., เท. อจฺจนโกกตฺรจฺจนกา

^๕ จ., เท., อ. อภิกฺขุชชีสุ

^๒ จ., เท. อุทฺตปชฺช

^๔ จ., เท., อ. วาพา

^๖ สยา. อุปฺปาทํ

^๗ จ., เท. วีตจฺจิตว

[๓๕] สรีร ฌาปยิตฺวาน
อนตลิกเข จิตฺ ยกฺโข

คนขุโตย๋ สโมกิริ
นาม๋ อคคหิ ดาวเท.

[๓๖] ตี^๑ ปูริตี ตยา กิจจ^๑
 ปฺนุณโก นาม นามน

สยมกุสุต มเหสินโน
ยทา^๒ โหสิ^๒ ตู^๒ มุนิ.

[๓๗] ตมฺหา กายา จิตฺวาน
ตตถ ทิพฺพมโย คนฺโธ

เทวโลก อคณฺหิ
อนตลิกา^๓ ปวสสติ.^๓

[๓๘] ตตฺราปิ นามเชยฺยึ เม
เทวภูโต มนุสฺสो วา

บุญณโกติ อหุ ตทา
สงกปเป ปุรยามหิ.

[๓๙] อิทํ ปจฺฉิมกํ มยฺหํ
 อิทาปิ ปฺนฺนโก นาม

จริโม วตฺตตี^๔ ภโว
นามเชยย์ ปกาสตี.^๕

[๔๐] โตสยิตวาน สมพุทฺธ
สพพาสเว ปริณาย

โคตมํ สกฺยปฺจํควํ
วิหฺรามี อนาสโว.

[๔๑] เอกนุเต^๒ อีโต^๒ กปเป
ทุคคตี นาภิชานามิ

ยี่ กมฺมมกัรึ ตทา
ตานุกิจจสฺสึทำ ผลั.

[๔๒] กิเลส ฌาปิตา มยห์
นาโคว พนธน์ เจตวา

ภาว สัพเพ สมฺมุตตา
วิหรามิ อนาสโว.

[๔๓] สุวาทิตํ วต เม อาสิ
ติสฺโส วิชฺชา อหฺมปฺปตฺตา

มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

[๔๔] ปฐิสฺมภิกขา จตฺตสฺส วิโมกฺขาปิ จ อญฺฺจิเม
 จพฺปภิกฺขมา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ปุณฺณโก เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.
 ทุติยํ ปุณฺณกตฺเถราปทาน.

๓. เมตตคฺคตฺเถราปทาน

[๔๕] หิมาวตสฺส อวิทฺฐเร อโสโก นาม ปพฺพโต
 ตตฺถาปิ^๑ อสฺสโม มยฺหํ วิสฺกมฺเมน^๒ มาปิโต.
 [๔๖] สุเมธ นาม สมฺพุทฺธโร อคฺโค การุณฺโโก มุนิ
 นีวาสยิตฺวา ปุพฺพณฺเฑ ปิณฺฑทาย เม^๓ อูปาคมิ.
 [๔๗] อูปาคตํ มหาวีรํ สุเมธํ โลกนายกํ
 ปคฺคยฺห สฺสคตฺปตฺตํ^๔ สปิเตลล์ อปุรยิ.
 [๔๘] ทตฺวานาหํ พุทฺธเสฏฺฐเจ สุเมธเ โลกนายเก
 อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวาน ภิโย โหสํ ชเนสฺห.
 [๔๙] อิมินา สปิพิทาเนน เจตนาปณฺธิตี จ
 เทวภูโต มนุสฺสสฺส วา ลภามิ วิปฺปลํ สุขํ.
 [๕๐] วินิปาตํ วิวชฺเชตฺวา สํสรามิ ภวามเว
 ตตฺถ จิตฺตํ ปณฺธิตฺวา ลภามิ อจลํ ปทํ.

^๑ ฉ., เท. ตตฺถาสิ^๓ ส. ม^๒ ฉ., เท. วิสกมฺเมน^๔ ส. สฺสคตํ ปตฺตํ อ. สุภกํ ปตฺตํ

- [๕๑] ลาภา ตุยหิ สุลลทนต์เต ยัม มํ อททกฺขิ พุราหุมน^๑
มม ทสฺสนมามมม อรหตฺตํ คมิสฺสติ.^๒
- [๕๒] วิสฺสฏฺโง โหหิ มา ภายิ อธิคฺนฺตฺวา มหายสํ
มมํ หิ สปปิ ทตฺวาน ปริโมกฺขาสิ ชาติยา.
- [๕๓] อิมินา สปปิทาเนน เจตนาปณฺธิหิ จ
เทวภูโต มนุสฺโส วา ลภามิ^๓ วิปุลํ สุขํ.
- [๕๔] อิมินา อธิกาเรน^๔ เมตฺตจิตฺตวตฺตาย จ
อฏฺฐารส กปฺปสฺเต เทวโลเก รมิสฺสติ.^๕
- [๕๕] อฏฺฐารส จ ติกฺขตฺตํ^๖ เทวราชา ภวิสฺสติ^๗
ปเทสฺสชฺช วิปุลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ.
- [๕๖] เอกปณฺณาสกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสติ
จาตุรฺนฺโต วิชิตาวิ ชมฺพุมณฺทสฺส^๘ อิสฺสโร.
- [๕๗] มหาสมฺมุทโทวกฺโขพฺโภ^๙ พุทฺธโร ปจฺวี ยถา
เอวเมว จ เม โภคา อปฺปเมยฺยา ภวิสฺสเร
- [๕๘] สฏฺฐิจิโกฏฺฐิ หิรณฺยสฺส ทตฺวาน^{๑๐} ปพฺพชฺชि อหํ.
กิ กุสลํ คเวสนฺโต พาวรี อุปสงฺกมิ.
- [๕๙] ตตฺถ มนฺเต อธิยามิ ฉพฺงคํ นาม ลกฺขณํ
ตมฺนุชการํ วิธมํ อุปฺปชฺชติ ตวํ มหามฺนิ.

^๑ อ. พุราหุมน

^๒ ฉ., เท. ลภเส

หมตอายุ 12/06/2566 ^๓ ฉ., เท., อ. รมิสฺสติ

^๔ ฉ., เท., อ. ภวิสฺสติ

^๕ ฉ., เท. มหาสมฺมุทโทวกฺโขพฺโภ

^๖ ฉ., เท. ภวิสฺสติ อ. ภวิสฺสติ

^๗ ฉ., เท. สปปิทาเนน

^๘ ฉ., เท. อฏฺฐตีสตติกฺขตฺตญฺจ

^๙ ส. อ. ชมฺพุมณฺทสฺส ฉ., เท. ชมฺพุมณฺทสฺส

^{๑๐} ฉ., เท. จชิตฺวา

- [๖๐] ตว ทสฺสนกาโมหิ อากโตมฺหิ มหามุณี
 ตว ฐมฺมํ สุณิตฺวาน ปตฺโตมฺหิ อจลํ ปทํ.
- [๖๑] ตีสภปฺปสทสฺสมฺหิ สปปิ พุทฺธสฺสทาสหิ
 เอตฺถนฺตเร นาภิชาเน สปปิ^๑ วิญญาปิตํ มยา.
- [๖๒] มม สงฺกปฺปมณฺเฑาย อูปฺปชฺชติ ยถิจฺฉกํ
 จิตฺตมณฺเฑาย นิพฺพตฺตํ สพฺเพ สนฺตปฺปยามหิ.
- [๖๓] อโห พุทฺธา อโห ฐมฺมา อโห โน สตฺถุสสมฺปทา
 โถกณฺหิ สปปิ ทตฺวาน อปฺปเมยฺยํ ลภามหิ.
- [๖๔] มหาสมฺมุเท อุกํ ยาวตา เนรฺปสฺสโต
 มม สปปิ อฺปาทาย กลภาคํ น หิสฺสติ.^๒
- [๖๕] ยาวตา จกฺกวาพสฺส การยนฺตสฺส^๓ ราสีโต
 มม นิพฺพตฺตวตฺถานํ^๔ โอกาโส โส น สมฺมติ.
- [๖๖] ปพฺพตฺราชา หิมวา ปวโรปิ สีลฺจฺจโย
 มมานุสฺสิตฺตคณฺธสฺส อฺปนฺธิ^๕ น หิสฺสติ.
- [๖๗] วตฺถํ คณฺธมฺจ สปปิณฺจ อณฺธํ वा ทิฏฺฐจฺจมฺมิกํ
 อสงฺขตมฺจ นิพฺพานํ สปปิทานสฺสิทํ ผลํ.
- [๖๘] สติปฏฺจานสยโน สมาริฌมานโคจโร
 โพชฌนฺคชนโน^๖ อชฺช สปปิทานสฺสิทํ ผลํ.

๑ หมายเหตุ 12/06/2566

^๑ น.,เท. สปปิ

^๓ ส. กิยฺรนฺตสฺส น.,เท. กิยฺรนฺตสฺส

^๕ น.,เท. อฺปนฺธิ อ. อฺปนฺธิ

^๒ ส. เอสฺสติ น.,เท. เอสฺสติ

^๔ ส. มยา นิตฺถวตฺถานํ

^๖ น.,เท. โพชฌนฺคโกชนโน

- [๖๙] กิเลสา ฌาปิตา มยหิ ภวา สพเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๗๐] สุวาคํ วัต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๗๑] ปฏฺฐิสมฺภาทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปิกฺขมา สจฺจิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนฺนติ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา เมตฺตญฺญ เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ตติยํ เมตฺตคฺคฺตฺเถราปทานํ.

๔. ไรตคคตฺเถราปทานํ

- [๗๒] คงฺคา ภาคีรธี^๑ นาม หิมวฺนฺตา ปภาวิตา
 หังสวติยา ทฺวาเรน อนุสนฺหฺตติ ตาวเท.
- [๗๓] โสภิตํ นาม อาราโม คงฺคาญฺญเล สุมาปิตํ
 ตตฺถ ปทุมฺมตฺตโร พุทฺโธ วสเต โลกนายโก.
- [๗๔] ติทฺเทหิ ยถา อินฺโท มนฺุเชหิ ปุรฺกฺขโต
 นิสฺสิทฺติ ตตฺถ ภควา อสมฺภีโตว เกสรี.
- [๗๕] นคเร หังสวติยา อโหสี^๒ พุราหฺมโณ อหํ
 จพฺงฺโค นาม นามเนน เอวํ นาโม มหามฺุณิ.
- [๗๖] อฏฺฐารสํ สิสฺสสฺตา ปริวาทนฺติ มํ ตทา
 เตหิ สิสฺสเสหิ สมิโต คงฺคาตีรํ อุปาคมิ.

- [๗๗] ตตถททสาสี สมณเณ นิกฎเห ไรตปาปเก
ภาคิริถิ ตรณโตห^๑ เอว จินเตสิ ดาวเท.
- [๗๘] สายิ ปาติ ตรณตาเม พุทฐปุตตา มหายสา
วิหะสนติ อุตตาน^๒ เตส อุตตา วิหณณติ.
- [๗๙] สเทวกสส โลกสส พุทโธ อคโค ปวจุจติ
นตถิ เม ทกขิเณ การิ คติมคฺควิโสชน.
- [๘๐] ยนฺนุน พุทฐเสฏฺฐจสส เสตุ คงฺคาย การเย
การาเปตวา อิมํ เสตุ^๓ สนฺตรามิ อิมํ ภว.
- [๘๑] สติ สหสฺสํ ทตฺวาน เสตุ การापยิ อห
สทฺทหนโต กติ การิ วิปลํ เม ภวิสฺสติ.
- [๘๒] การาเปตฺวาน ติ^๓ เสตุ
สิริสิ อญฺชลิ กตฺวา อูเปสิ โลกนายก
อิมํ วจนมพฺรวิ.
- [๘๓] สติ^๔ สหสฺสํ สวย^๔ ทตฺวา^๔ การापิตอ มยา
ตวตฺถาย มหาเสตุ^๖ ปฏิกุคฺคห มหามุณี.
- [๘๔] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติณํ ปฏิกุคฺคโ
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺตฺวา อีมา คาถา อภาสธ.
- [๘๕] โย เม เสตุ อการสิ ปสนฺโน เสหิ ปาณิกิ
ตมहि กิตฺตยิสฺสามิ สุนาถ มม ภาสโต.

๑ สยยา ภาคิริสินฺตฺรณโตห

๒ อ. การาเปตฺวาน

๓ อ. กตฺวา

๔ อ.,เท.,อ. กมฺ

๕-๔ อ.,เท.,อ. สดสสสสส วย

๖ อ.,เท. มหาเสตุ

- [๘๖] ทริโต^๑ ปพฺพตโต วา รุกฺขโต ปติโตปิยํ
จฺจโตปิ ลจฺจติฏฺฐาณํ^๒ เสตฺถาณสฺสิทํ ผลํ.
- [๘๗] วิรูปุพฺพหฺมุลสหนฺตานํ นิโครธมिव มาลฺลโต
อมิตฺตา นปฺปสหนฺติ^๓ เสตฺถาณสฺสิทํ ผลํ.
- [๘๘] นาสฺส โจรา ปสหนฺติ^๔ นาติมณฺณนฺติ ขตฺติยา
สพฺเพ ตริสฺสตามิตฺเต^๕ เสตฺถาณสฺสิทํ ผลํ.
- [๘๙] อพฺโฆกาสคตํ สหนฺตํ กจินาตปตาปิตํ
ปฺญญกมฺเมเน สยฺยตฺตํ น ภวิสฺสติ เวทนา.
- [๙๐] เทวโลเก มนุสฺเส วา หตฺถิยานํ สุนิมฺมิตํ
ตสฺส สงฺกปฺปมณฺเฑน นินฺนพฺพตฺติสฺสติ ตาวเท.
- [๙๑] สหสฺสสฺสา วาตชวา สินฺธวอ สีมฺพาหนา
สยํ ปาตํ อฺเปสฺสหนฺติ เสตฺถาณสฺสิทํ ผลํ.
- [๙๒] อาคนฺตวาน มนุสฺสตตํ สุขิโตยํ ภวิสฺสติ
อิหาปิ^๖ มนุชฺสเสว หตฺถิยานํ ภวิสฺสติ.
- [๙๓] กปฺปสตสหสฺสมฺหิ โอกฺกา กกุลสมฺภโว
โคตโม นาม นามเน สตฺถา โลเก ภวิสฺสติ.
- [๙๔] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท โอโรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
สพฺพาสเว ปริณฺเฑน นินฺนพฺพายิสฺสตินาสโว.

- [๙๕] อโห เม สุกตํ กมํ ชลชุตฺตมนามเก
 ตตฺถ การํ กริตฺวาน ปตฺโตหํ อาสวกุขยํ.
- [๙๖] ปธานํ ปหิตตฺโตมฺหิ อุปสนฺโต นิรุปฺริ
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามี อนาสโว.
- [๙๗] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมูหตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามี อนาสโว.
- [๙๘] สฺวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๙๙] ปฏิสมฺภิกา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺภิณฺณา สจฺฉิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺติ.
- อิตฺถํ สุกํ อายสฺมา ไรตโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

จตุตฺถํ ไรตกตฺเถราปทานํ.

๕. อุปสัวตฺเถราปทาน

- [๑๐๐] หิมวตฺตสฺส อวิทุเร อโนโม นาม ปพฺพโต
 อสุสโม สุกโต มยฺหํ ปณฺณสาลา สุมาปิตา.
- [๑๐๑] นที จ สนฺทตี ตตฺถ สุปฺติตฺถา มโนรมา
 อนุปฺติตฺถे ชายนฺติ ปทุมฺปฺปลกา พหู.
- [๑๐๒] ปาจีนา ปาวุสา มจฺฉา พลชา^๑ มุณฺชโรหิตา
 มจฺฉกจฺฉปสฺสณฺณนา นทิกา สนฺทเต ตทา.

- [๑๐๓] ติมิรา ปุปฺพิตา ตตฺถ อโสภา ขุทฺทมาลกา
 ปุณฺณา^๑ वा किरिपुण्णा वा^๒ सम्पवन्ति ममसुसम्.
- [๑๐๔] กุฏฐา ปุปฺพิตา ตตฺถ ตินฺสูลวนานิ จ
 सालา จ สลพา^๓ ตตฺถ จมฺปกา ปุปฺพิตา พหุ.
- [๑๐๕] อชฺฐนา อธิมุตฺตา^๔ จ महानामา จ ปุปฺพิตา
 อสนา มรฺคฺหนิ^๕ จ ปุปฺพิตา เต ममसुसमे.
- [๑๐๖] อุทฺทาลกา ปาฏฺฐิกา ยฺยธิกา จ ปิยงฺคฺกา
 พิมฺพิซาลกสญฺจนฺนา สมนฺตา อทฺธโยชนิ.
- [๑๐๗] มาตกรา^๖ สตฺตฺลิโย ปาฏฺฐี สินฺธุวาริตา^๗
 องฺโกลกา พหุ ตตฺถ ตาลกฺฎา^๘ จ ปุปฺพิตา
 เสเลยฺยกา พหุ ตตฺถ ปุปฺพิตา มม असुसमे.
- [๑๐๘] เอเตสุ ปุปฺผชาเตสุ^๙ โสเภนฺติ ปาทปา พหุ
 สมนฺตา เตन คณฺเชน วายเต มม असुसमे.
- [๑๐๙] หริตฺตา อามลกา อมฺพชฺมพฺพ วิภทฺทา^{๑๐}
 โกลา ฆลฺลตฺตา เพลฺลา^{๑๑} ฆารุสภผลานิ จ.
- [๑๑๐] ตินฺทฺกา จ ปิยาลา จ มรฺกฺกา กาสมาริโย^{๑๒}
 ลพฺฐา ปนฺสา ตตฺถ กทฺลี จนฺทรีผลา.^{๑๓}

^{๑-๒} ฉ., เท. ปุณฺนาคา คิริปุณฺนาคา ^๒ ฉ., เท. สลพา

^๓ ฉ., เท., อ. อธิมุตฺตา ^๔ ส. มาตงฺควา ฉ., เท. มาตคฺคารา อ. มาตงฺกา वा

^๕ ฉ., เท. สินฺธุวาริกา ^๖ ฉ., เท. ตาลกฺฎฺธิ อ. ตาลกฺฎฺฐา

^๗ ส. อ. ปุปฺผมาเนสุ ^๘ ฉ., เท., อ. วิภิตฺตา

^๙ ฉ., เท. พิลฺลา ^{๑๐} ฉ., เท. กาสุมาลโย

^{๑๑} ฉ., เท. พทรีผลา

- [๑๑๑] อมฺพาฏกา พหุ ตตฺถ วลฺลิกาการผลานิ จ
จิรํสรสฺปากา^๑ จ^๒ ผลิตา มม อสฺสเม.
- [๑๑๒] อาพกา อีสิมฺมุคฺคา จ ตโต โสธผลา^๒ พหุ
อวฏฺฐา ปกุกกริตา มิลกฺขทุมฺพราณี จ.
- [๑๑๓] ปิปปลฺลี มริจา ตตฺถ นิโครธา จ กปิฏฺฐนา
อุทุมฺพรกา พหโว กณฺฑปฏฺกา^๓ จ ปาริโย.^๓
- [๑๑๔] เอเต จญฺเเย จ พหโว ผลิตา อสฺสเม มม
ปุปฺผรูกฺขาปี พหโว ปุปฺผิตา มม อสฺสเม.
- [๑๑๕] อาลฺลฺวา จ กทมฺพา^๔ จ พิพาลิตกฺกฺกลาณี จ
อาลกา ตาลกา เจว วิชฺชนฺติ มม อสฺสเม.
- [๑๑๖] อสฺสมสฺสาวิทุเร เม มหาชาติสฺสโร อหุ
อจฺฉนฺทโก สีตชโล สุปฺติตฺโต มโนรม.
- [๑๑๗] ปทุมฺปฺปลา พหุ ตตฺถ ปุณฺฑริกสมายูตา
มนุทาลเกหิ สยฺฉนฺนา นานาคณฺธสมิริตา.^๕
- [๑๑๘] คพฺภํ คณฺหนฺติ ปทุมมา อญฺเเย ปุปฺผนฺติ เกสรี
โอปฺปฺผปฺตฺตา ติฏฺฐนฺติ ปทุมมา กณฺณิกา พหุ.
- [๑๑๙] มธุ ภิสมฺหา สวติ ขีรสปิ มุพาลิกิ
สมนฺตา เตน คณฺเชน นานาคณฺธสโมหิตา.^๖

^{๑-๑} ๑-๑ มตฺตอายุ 12/06/2566
๑-๑ จ.,เท. พิชฺฐุสปาริโย อ. วิฎฺฐา จ สปากา จ ^๒ จ.,เท. โมทผลา อ. จอธผลา

^{๓-๓} จ.,เท. กณฺฑปฏฺฐนา จ หริโย ^๔ จ.,เท. กลมฺพา จ

^๕ จ.,เท. นานาคณฺธสเมริตา ^๖ จ.,เท.,อ. นานาคณฺธสเมริตา

- [๑๒๐] กุมฺทา อมฺพคฺคฺชํ จ นยิตา ทิสฺสเร พหุ
ชาตสฺสรสฺसानุกฺกํ เกตกา ปุปฺพิตา พหุ.
- [๑๒๑] สุมฺลลา พนฺธุชฺฉิฯ จ เสตวารี สุกฺคณิกา
กุมฺภีลา สํสุมารํ^๑ จ คหกา ตตฺถ ชายเร.
- [๑๒๒] อุกฺคาหกา อชฺชรา ตตฺถ ชาตสฺสเร พหุ
ปาจีนา ปาวุสา มจฺฉา พลชา มุณฺชโรหิตา.
- [๑๒๓] มจฺฉกจฺฉปสฺสณฺณนา อโถ สปฺภเกหิ^๒ จ
ปาเรวตา รวิหฺสา กุกฺกุตฺถกา^๓ นทิจฺรา.
- [๑๒๔] ทินฺทิกา^๔ จกฺกวากา จ จปฺปกา^๕ ชีวชีวกา
กลนฺทกา อุกฺกุสา จ เสนกา อุทฺธรา พหุ.
- [๑๒๕] โกตฺถกา สุกโปตา จ กุฬีรา^๖ จมฺรา พหุ
กาเสนียา^๗ จ ติลกา อุปชีวนฺติ ตํ สรํ.
- [๑๒๖] สีหา พุยฺคฺฆา จ ทิปฺปี จ อจฺฉโกกตฺรจฺฉโย
วานฺรา กิณฺนรา เจว ทิสฺสนฺติ มม อสฺสเม.
- [๑๒๗] ตานิ คณฺฐานิ ฌายนฺโต ภกฺขยนฺโต ผลานหิ
คณฺโฑทกํ ปิวนฺโต จ วสามิ มม อสฺสเม.
- [๑๒๘] เอณฺมิกา วราหา จ ปสฺทา ขุทฺทรूपกา
อคฺคิกา โชติกา เจว วสนฺติ มม อสฺสเม.

^๑ สยา. สุมมารา, เอวุมปริปิ.

^๒ ส. ปมฺภเกหิ ฉ., เท. ปปฺภกาหิ อ. ปปฺภเกหิ

หมตอายุ 12/6/2561 ฉ., เท. กุกฺกุตฺถา จ อ. กุตฺถกา

^๔ อ. ภูฏิกกา

^๕ ฉ., เท. จมฺปกา

^๖ ฉ., เท. คูลียา

^๗ ฉ., เท. กาเรนโย อ. กาเรโย

- [๑๒๙] หังสา โกญจา มยุรา จ สหิตาปัจ^๑ โกกิล
มณชริกา^๒ พหุ ตตถ โกสิกา ปอตถสัสกา.^๓
- [๑๓๐] ปิสจา ทานวา เจว กุมภณทา รกขสา พหุ
ครุพา ปนฺนคา เจว วสนฺติ มม อสฺสเม.
- [๑๓๑] มหานุภาวา อิสโย สนฺตจิตฺตา สมหิตา
กมณฺทลฺลฺลรา สพฺเพ อชินฺตฺตฺรวาสนา^๔
ชฎาการภริตา^๕ จ^๕ วสนฺติ มม อสฺสเม.
- [๑๓๒] ยุคมตฺตมฺจ เปกฺขนฺตา นิปกา สนฺตวตฺติโน
ลาภาลาเภณ สนฺตญฺจา วสนฺติ มม อสฺสเม.
- [๑๓๓] วากจิริ ฐนฺนตา เต โปเจนฺตา^๖ ชินจมฺมกํ
สพฺเพหิ อุปตฺถทฺธา คจฺฉนฺติ อมฺพเร ตทา.
- [๑๓๔] นโวทกํ^๗ ออาหารนฺติ กญฺจ วา อคฺคิทารุกํ
สยญฺจ อุปสมฺปนฺนา สปปาฏิหิรฺสฺสํ^๘ ผลํ.
- [๑๓๕] โลหโทณิ คเหตุวาน วนฺมชฺเฌ วสนฺติ เต
กุญฺชราว มหานาคา อณฺมภิตาว^๙ เกสรี.
- [๑๓๖] อญฺเเย คจฺฉนฺติ โคยานํ อญฺเเย ปุพฺพวิเทหนํ^{๑๐}
อญฺเเย จ อุตฺตรกुरू สกมฺพลมปฺสฺสิตา.^{๑๑}

^๑ ฉ., เท. สาลิกาปัจ

^๓ อ. ปอตถสัสกา

^{๕-๕} ส.อ. เต ชฎาการภริตา ฉ., เท. ชฎาการภริตา

^๗ ฉ., เท. 12/9/25 เต ทก

^๙ ฉ., เท., อ. อสมภิตา

^{๑๑} ฉ., เท. สกํ พลมวสฺสิตา

^๒ ฉ., เท., อ. มชฺชาริกา

^๔ สยา. อชินฺตฺตฺรวาสโน

^๖ ฉ., เท. โผเจนฺตา

^๘ ฉ., เท. ปาฏิหิรฺสฺสํ

^{๑๐} ฉ., เท. ปุพฺพวิเทหํ

- [๑๓๗] ตโต ปิณฺฑํ อหริตฺวา ปริภุญฺชนฺติ เอกโต
สพฺเพสํ ปกฺกมนฺตานํ อุกฺคเตชาน ตาทินิ.
- [๑๓๘] อชินฺจมฺมสทฺเทน วนํ สทฺทหายเต ตทา
เอทิสฺสา เต มหาวีรํ สิสฺสา อุกฺคตปา มม.
- [๑๓๙] ปริวฺโต อหํ เตหิ วสามิ มม อสฺสเม
โตสิตา สกกมฺเมน วินิตาปิ สมากตา
- [๑๔๐] อารายีสุ มํ เอเต สกกมฺมาภิลาสิโน^๑
สีลวนฺโต จ นิปกา อปฺปมณฺณาสฺส โกวิทา.
- [๑๔๑] ปทุมฺมุตฺโตโร โลกวิฑู อาหุติํ ปฏฺิคฺคโ
สมยํ สํวิตฺวาน อุกฺคณฺชิ วินายโก.
- [๑๔๒] อุปคฺคตฺวาน สมฺพุทฺโธ อาตาปี นิปโก มุนิ
ปตฺตํ ปคฺคยฺห สมฺพุทฺโธ ภิกฺขาย สมฺปาคมิ.^๒
- [๑๔๓] อุปาคตํ มหาวีรํ ชลชฺชุตฺตมนามกํ^๓
ติณฺตถฺร^๔ ปณฺณาเปตฺวา สาลปฺปฺเพหิ โอกิริ.
- [๑๔๔] นิสีทิตฺวาน^๕ สมฺพุทฺธํ หฏฺฐโ จ สํวิคฺคมานโส
ชิปฺเป ปพฺพตฺมารุญฺห อคฺพฺุ^๖ อคฺคหิ อหํ.
- [๑๔๕] กุมฺภมตฺตํ คเหตฺวาน ปนสํ เทวคฺคณฺธิกํ
ชนฺธฺว อารोปิตฺวาน อุกฺคณฺชิ วินายกํ.

- [๑๔๖] ผลํ พุทฺธสฺส ทตฺวาน อคพุํ อนุลิมฺปหํ
ปสฺนฺนจิตฺโต สุมโน พุทฺธเสฏฺฐํ อวณฺทิตํ.
- [๑๔๗] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติํ ปฏิกุคฺโห
อิสฺมชฺเฌ นิสิตฺตวา อีมา คาถา อภาสถ.
- [๑๔๘] โย จ เม ผลมคพุํ^๑ อาสนนฺจ อทาสี เม
ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุนาถ มม ภาสโต.
- [๑๔๙] คาเม วา ยทิวารณฺเฌ ปพฺภาเรสุ กุหาสุ วา
อิมสฺส จิตฺตมณฺเฑาย นิพฺพตฺติสฺสติ โภชนํ.
- [๑๕๐] เทวโลเก มนุสฺเส วา อุปปนฺโน อยํ นโร
โภชนเหิ จ วตฺถเหิ ปริสฺนตปฺปยิสฺสติ.
- [๑๕๑] อุปปชฺชติ ยํ โยนี เทวตฺตํ อถ มานุสํ
อกุโขพฺภโกโค^๒ หุตฺวาน สํสริสฺสติยํ นโร.
- [๑๕๒] ตีสกปฺปสหสฺसानิ เทวโลเก รมิสฺสติ
สหสฺสกุขตฺตํ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ.
- [๑๕๓] เอกสฺตตฺติกุขตฺตญฺจ เทวราชํ กริสฺสติ
ปเทสฺสราชํ วิปลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ.
- [๑๕๔] กปฺปสฺตสหสฺสมฺหิ โอฏฺถากกฺกุลสมฺภโว
โคตโม นาม นามเณ สตุถา โลเก ภาวิสฺสติ.
- [๑๕๕] ตสฺส ฐมฺเมสุ ทายาโท ไอรโส ฐมฺมนิมฺมิโต
อุปสีโว นาม นามเณ เhesฺสติ สตุฏฺฐาโก
สพฺพาสเว ปริณฺเฑาย วิหริสฺสตินาสโว.

หมดอายุ 12/06/2566

- [๑๕๖] สุลลทลาโก ลทฺโธ เม โยหํ อทฺทกฺขิ^๑ นายกํ
ติสฺสโร วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๑๕๗] คาเม วา ยทิวารณฺเณ ปพฺภาเรสุ คฺกุหาสุ วา
มม สงฺกปฺปมณฺเณน โภชนํ โหติ เม สทา.
- [๑๕๘] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๑๕๙] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺสโร วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๑๖๐] ปฏิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺภิณฺเณน สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตุถํ สุกํ อายสฺมา อุปสึโว เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ปญฺจมนํ อุปสึวตฺถเธาปทานํ.

๖. นนฺทกตฺถเธาปทานํ

- [๑๖๑] มิคฺลทฺโธ ปุเร อาสิ อรณฺเณ กานฺเน อหํ
ปสทํ มิคเมสนฺโต สยมมฺภุํ อทฺทสํ อหํ.^๒
- [๑๖๒] อนฺนทฺโธ นาม สมฺพุทฺโธ สยมมฺภุ อปฺราชิโต
วิเวกกาโม โส ธีโร วณฺํ อชฺโฌคฺชี ตทา.
- [๑๖๓] จตฺตทณฺเฑ คเหตฺวาน จตฺตจฺจาเน จเปสํ
มณฺทปํ สุกตํ กตฺวา ปทุมปฺปเฟหิ ฉาทยิ.^๓

- [๑๖๔] มณฑป จาทยิตวาน สยมภู อภิวาทย์
ธนู ตตเถว นิชิปิปป ปพพชี อนุคาริย.
- [๑๖๕] น จิริ ปพพชิตส^๑ พยาธิ เม อุปปชชถ
ปพพกมม สิริตวาน ตตถ กาลิ กโต อหิ.
- [๑๖๖] ปพพกมเมน สยุตโต ตุสสิ อคมาสห
ตตถ โสณณมย พุยมหิ นิพพตตติ ยถิจจก.
- [๑๖๗] สหสสยุตติ หยวาทิ ทิพพยานมธิจิโต
อาโรหิตวาน ติ ยานิ คจจามหิ ยถิจจก.
- [๑๖๘] ตโต เม นียมานสส เทวภูตสส เม สโต
สมนตา โยชนสต มณฑปไป เม ธีริยติ.
- [๑๖๙] สยเน โส^๒ ตวภูมามี อจจนะเน^๓ ปุปผสนนุเต
อนตลิกขา จ ปทุมมา วสนนุเต นิจจกาลี.
- [๑๗๐] มริจิกะ ผนุทมานะ ตปปมานะ จ อาตเป
น ม ตปติ^๔ อาตปไป มณฑปสส อิหิ ผล.
- [๑๗๑] ทุคคตี สมติกกนโต อปายา ปิหิตา มม
มณฑเป รุกขมูเล วา สนตาไป เม น วิชชติ.
- [๑๗๒] มหีสณณ อธิฏจาย โลณโตยิ ตรามหิ
ตสส เม สุกต กมม พุทฐปูชายิหิ ผล.
- [๑๗๓] อพภม^๕ ปถิ กตวาน คจจามิ อนิลนชเส
อโห เม สุกต กมม พุทฐปูชายิหิ ผล.

^๑ ส. ปพพชิตสส อจิ^๒ ฉ., เท. สยเน^๓ ส. อจจนะ^๔ ฉ., เท. ตาเปติ^๕ ฉ., เท., อ. อปภม

- [๑๗๔] ปุพฺเพนิวาสํ ชานามิ ทิพฺพจกฺขุ วิโสธิตํ
 อาสวา เม ปริกฺขีณา พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๗๕] ชหิตา ปุริมา ชาติ พุทฺธสฺส โอโรโส อหํ
 ทายาโตมฺหิ จ สทฺธมฺเม พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๗๖] อาราทิโตมฺหิ สุกตํ โคตมํ สกฺยปฺจควํ
 ฐมฺมธโร ฐมฺมทายาโท พุทฺธปฺปชายิทํ ผลํ.
- [๑๗๗] อุปฺภุจิตฺวาน สมฺพุทฺธํ โคตมํ สกฺยปฺจควํ
 ปาริ คมนิยํ มคฺคํ อปฺจจฺฉิ โลกนายกํ.
- [๑๗๘] อชฺฌมฺภุจ กถยิ พุทฺโธ คมภีรํ นิปฺถนํ ปทํ
 ตสฺสาคํ ฐมฺมํ สุตฺวาน ปตฺโตมฺหิ อาสวกฺขยํ.
- [๑๗๙] อโห เม สุกตํ กมฺมํ ปริมฺตฺโตมฺหิ ชาตียา
 สพฺพาสวปริกฺขีโณ นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว.
- [๑๘๐] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหิ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๑๘๑] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนฺนปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๑๘๒] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อภฺภูจิเม
 จพฺปิณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.
- อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา นนฺทโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตฺถาติ.

ฉฐํ นนฺทกตฺเถราปทานํ.

- [๑๙๒] มม เอวํ สรณฺตสฺส^๑ ภควาปิ อนุสฺสริ
พุทฺธํ อนุสฺสสรณฺตสฺส ปิตี เม โหติ ตาวเท.
- [๑๙๓] กาลญฺจ ปุณฺราคมฺม มํ อุเปสิ มหามฺนิ
สมฺปตฺเตปิ^๒ น ชานามิ อयํ พุทฺโธ มหามฺนิ.
- [๑๙๔] อนุกมฺปโก การุณิโก ปิยทสฺสี มหามฺนิ
สญฺชานาเปสิ อตฺตานํ อหํ พุทฺโธ สเทวเก.
- [๑๙๕] สญฺชานิตฺวาน สมฺพุทฺธํ ปิยทสฺสี มหามฺนิ
สํ กิตุตํ ปสาเทตฺวา อิทํ วจนมพฺรวิ.
- [๑๙๖] สพุเพ^๓ ปิเจ จ ปลฺลญฺเก อาสนฺทีสุ นิสิตฺเร
ตุวํปิ สพุพฺพทยาวิ^๔ นิสิต รุจิราสเน.^๕
- [๑๙๗] สพุพรตณฺมยํ ปิจํ นิมนฺนิตฺวาน ตาวเท
ปิยทสฺสีสฺส มุนิโน อทาสี^๖ อิทฺธินิมนฺมิตํ.
- [๑๙๘] รตเนว^๗ นิสินฺนสฺส ปิจเก อิทฺธินิมนฺมิตเ
กมฺภมตฺตํ ชมฺพุผลํ อทาสี ตาวเท อหํ.
- [๑๙๙] มม หาสํ ชเนตฺวาน ปริกฺขชฺชิ มหามฺนิ
ตทา กิตุตํ ปสาเทตฺวา สตุถารํ อภิวาทยิ.
- [๒๐๐] ปิยทสฺสี ตู ภควา โลกเชฏฺโง นราสโก
รตนาสนมฺมาสินฺโน อีมา คาถา อภาสถ.

^๑ น.,เท.,อ. มยิ เอวํ สรณฺตมฺหิ

^๒ อ. สมฺปตฺโตปิ

น.,เท.,อ. อญฺเญ

^๔ น.,เท. ตุมฺปิ สพุพฺพทสฺสาวิ อ. ตุมฺปิ ชเปห

^๕ น.,เท.,อ. รตนาสน

^๖ สฺยา. อาสน

^๗ น.,เท.,อ. รตเน จ

- [๒๐๑] โย เม รตนมย์ ปิจัง อมตญจ ผลั อทา
 ตมห์ กิตติยิสสามิ สุนาถ มม ภาสโต.
- [๒๐๒] สดตสตุตติ กปฺปานิ เทวโลเก รมิสฺสติ
 ปญฺจสตุตติกฺขตฺตญฺจ จกฺกวตฺตี ภวิสฺสติ.
- [๒๐๓] ทวตฺตีสกฺขตฺตํ เทวินฺโท เทวราชํ กริสฺสติ
 ปเทสราชํ วิปุลํ คณนาโต อสงฺขิยํ.
- [๒๐๔] โสวณฺณมย์ รุจิมย์^๑ ปลฺลงฺกํ สุกตํ พหุํ
 โลหิตงฺกมยญฺเจว ลจฺจติ รตนามย์.
- [๒๐๕] จงฺกมฺนตฺปิ มนุญญํ^๒ ปุณฺณกมฺมสมฺภินิ
 ปลฺลงฺกานิ อเนกานิ ปริวาริสฺสเร สทา.
- [๒๐๖] กุฎาคารา จ ปาสาทา สยณญจ มหารห์
 อิมสฺส จิตฺตมญฺฉาย นิพฺพตฺติสฺสนฺติ ดาวเท.
- [๒๐๗] สฏฺฐี นาคสหฺสฺसानิ สพฺพาลงฺการภูสิตา
 สุวณฺณกจฺฉา มาตงฺคา เหมกปฺปนิवासสา.^๓
- [๒๐๘] อารุพฺพา คามณฺเฑยิกิ โตมรฺกฺสปาณิกิ
 เตปิมํ ปริจริสฺสนฺติ รตนปิจฺจสฺสีทํ ผลั.
- [๒๐๙] สฏฺฐี อสฺสสหฺสฺसानิ สพฺพาลงฺการภูสิตา
 อาชานิยาว ชาติยา สินฺธวาทิสมฺพาหนา.^๔

^{๑-๑} ฉ.,เท.,อิ. โสวณฺณมย์ รุจิมย์^๓ ส. เหมกปฺปนิवासสา ฉ.,เท.,อิ. เหมกปฺปนิवासสา^๒ ฉ.,เท.,อิ. มานุขํ^๔ ฉ.,เท. สิมฺพาหนิโน

- [๒๑๐] อารุพฺหา คามณีนฺเยภี จาปหตฺเตหิ^๑ จมฺมิภี^๒
เตปิมนํ ปริจฺจิสฺสนฺติ รตนปิจฺจสฺสิทํ ผลํ.
- [๒๑๑] สญฺญี รตฺตสฺสหาณิ สพฺพาลงฺการญฺสิตา
ทีปา อโถปิ เวยฺยคฺฆา สนนฺทฺธา อุตฺตมกฺกณฺฑลํ.
- [๒๑๒] อารุพฺหา คามณีนฺเยภี จาปหตฺเตหิ จมฺมิภี^๒
ปริวเรสฺสนฺติมนํ นิจฺจํ รตนปิจฺจสฺสิทํ ผลํ.
- [๒๑๓] สญฺญี เชนฺสฺสหาณิ คาวี^๓ สุปฺปญฺจสฺสกา^๔
วจฺจนเก ชนฺนิสฺสนฺติ รตนปิจฺจสฺสิทํ ผลํ.
- [๒๑๔] โสฬสฺสิตฺถิสฺสหาณิ สพฺพาลงฺการญฺสิตา
วิจิตฺตวตฺตถาภรณํ อามุตฺตมกฺกณฺฑลํ.^๕
- [๒๑๕] อาพารมฺขา^๕ หสฺสุลา สุตฺตญฺญา ตณฺหมชฺฌิมา
ปริวเรสฺสนฺติมนํ นิจฺจํ รตนปิจฺจสฺสิทํ ผลํ.
- [๒๑๖] อญฺจารส กปฺปสฺเต โคตโม นาม จกฺขุมา
ตมฺนฺธการํ วิธฺเสตฺวา^๖ พุทฺโธ โลเก ภวิสฺสตี.
- [๒๑๗] ตสฺส ทสฺสนมาคฺคมฺม ปพฺพชฺชิสฺสติกิณฺโณ
โตสยิตฺวาน สตฺถารํ สาสเนภีรมิสฺสตี.
- [๒๑๘] ตสฺส ฐมฺมํ สุณฺนิตฺวาน กิเลเส ฌาปยิสฺสตี^๗
สพฺพาสเว ปริณฺณาย นิพฺพายิสฺสตีนาสโว.

^{๑-๒} ส., อ. จาปหตฺเตหิ จมฺมิภี ฉ., เท. อิลฺลียาจาปชาริกิ

^{๓-๔} ฉ., เท. โทหญฺญา ปุญฺจสฺสเก อ. โรหญฺญา ปุญฺจสฺสกา

^๕ ฉ., เท. อาพารมฺขา

^๖ ฉ., เท. ฌาตยิสฺสตี

^๒ ฉ., เท., อ. จมฺมิภี

^๔ ฉ., เท. อามุตฺตมกฺกณฺฑลํ

^๖ ฉ., เท., อ. วิธฺมิตฺวา

- [๒๑๙] วิริยํ เม ฐุโรธะรยหํ โยคกุเขมาธิวาหนํ
 อุตตมตถํ ปฏฺฐยาโน^๑ สาสเน วิหรามหํ.
- [๒๒๐] อิทํ ปจฺฉิมกํ มยหํ จริโม วตฺตเต ภโว
 สพฺพาสวปริกฺขีโน^๒ นตฺถิทานิ ปุณฺณภโว.
- [๒๒๑] กิเลสํ ฌาปิตา มยหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๒๒๒] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๒๒๓] ปฏฺฐิสมฺภิตา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 ฉพฺปิณฺณา สจฺฉิกิตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํนฺติ.
- อิตถํ สุทํ อายสฺมา เหมโก เถโร อีมา คาถาโย อภาสิตถาติ.

สตฺตมํ เหมกตฺเถราปทานํ.

สตฺตตรสโม ภาณวาโร.

๘. โตทยุตเถราปทาน

- [๒๒๔] ราชา วิชิตชโย^๓ นาม เกตุมตีปฺรตฺตเม
 สุโร วิกฺกมสมฺปนฺโน ปฺรมชฺฌาวสี ตทา.
- [๒๒๕] ตสฺส รณโย ปมตฺตสฺส รฏฺฐวิส^๔ สมฺภูจฺหุ
 อุตฺตรา^๕ ตฺถนฺทิกา เจว รฏฺฐํ วิทฺธํสฺยํ ตทา.

^๑ ฉ. เท. ปตฺถยนโต

^๒ ฉ. เท. สพฺพาสวา ปริกฺขีณา

^๓ ฉ. เท. อชิตชโย อ. ชิตชโย

^๔ ฉ. เท. อฏฺฐวิโย

^๕ ฉ. เท. โอตารา อ. โอจรา

- [๒๒๖] ปจฺจนฺเต กุปฺปิเต ขิปปํ สมนฺนิปาเตสฺสึรฺนทโม
ภณฺเฏ เจว พลตฺเถ จ อรี นิคฺคาหิ ตทา.
- [๒๒๗] หตฺถาโรหา อนีกตฺถา สุรา จ วมฺมโยธิโน^๑
ธนฺคฺคหา จ รติกา^๒ สพฺเพ สมนฺนิปตฺตุํ ตทา.
- [๒๒๘] อาพาริกา กปฺปกา จ นุหปกา มาลการกา
สุรา วิชิตสงฺคามา สพฺเพ สมนฺนิปตฺตุํ ตทา.
- [๒๒๙] ขคฺคหตฺถา จ ปุริสา จาปหตฺถา จ จมฺมิโน^๓
ลฺหุธา วิชิตสงฺคามา สพฺเพ สมนฺนิปตฺตุํ ตทา.
- [๒๓๐] ติธปฺปภินฺนา มาตงฺกา กุณฺชรา สมฺมจฺจายนา
สวณฺณกจฺฉาลงฺการา สพฺเพ สมนฺนิปตฺตุํ ตทา.
- [๒๓๑] ขมา สิตฺตสฺส อุณฺหสฺส อุกฺกาธุรณฺสส จ
โยธาชีวา กตกมฺมา สพฺเพ สมนฺนิปตฺตุํ ตทา.
- [๒๓๒] สงฺขสทฺทํ เภริสทฺทํ อโธ อุทฺทฏฺฐทฺทกํ^๔
เอเตหิ เต หาสยฺนตา สพฺเพ สมนฺนิปตฺตุํ ตทา.
- [๒๓๓] ติสฺสฺสโกณฺตมฺนฺเตหิ^๕ ฐนฺุหิ โตมเรหิ จ^๖
โกฏฺฏยฺนตา^๗ นีวตฺเตนฺตา^๘ สพฺเพ สมนฺนิปตฺตุํ ตทา.
- [๒๓๔] กวจาณิ^๙ นีวาเสตฺวา สราชา อชิตยฺชฺชิโน^{๑๐}
สมฺมจฺจิปาณสฺสสฺสาณิ สฺสฺสฺสฺส อุตฺตาสยิ ตทา.

^๑ ฉ., เท., อ. จมฺมโยธิโน ^๒ ฉ., เท., อ. อุคฺคา จ

^๓ ส., อ. อุทฺทฏฺฐทฺทกํ ฉ., เท. อุคฺคสทฺทกํ

^๔ ฉ., เท., อ. กวจโตมเรหิ จ ^๕ ฉ., เท. โกฏฺฏยฺนตานํ

^๖ ฉ., เท. กิเมวาทิ นิสฺสเมตฺวา สราชา อชิตยฺชฺชิโน

^๗ ฉ., เท., อ. วมฺมิโน

^๘ ส. ติสฺสฺสโกณฺตมฺนฺเตหิ

นินฺปาเตนฺตา อ. ๗. ๗. นีวตฺเตนฺตา

- [๒๓๕] สททำ มานุสกาภิสุ อโห ราชา อธมมิโก
 นิรเย ปจจมานสสุ กทา อนโต ภวิสสตี.
- [๒๓๖] สยเนหิ ตวภูฏเณโต ปสสามิ^๑ นิรเย ตทา
 น สุปามิ ทิวารตตี สุลเณ ตชชยนุติ ม.
- [๒๓๗] กิ ปมาเทน รชเชน พาหเนน พเลน จ
 น เต ปโหนติ ฐาเรตุ ตาสยนุติ^๒ มม สทา.
- [๒๓๘] กิ เม ปุตเตหิ ทาเรหิ รชเชน สกเลน จ
 ยนุณ ปพพเชยยาหิ คติมคคัม วิโสชเย.
- [๒๓๙] สฏฺฐิจินาคสสสุสานิ สพฺพาลงฺการภูสิตะ
 สุวณฺณกจฺเจ มาตงฺเก เหมกปฺปนิवासเส.^๓
- [๒๔๐] อารุพฺเห คามณียะภิ ไตมรํกุสฺปาณิภิ
 สงฺคามาวจเร จาเน^๔ อนเปกฺโข วิหายหิ
 สกกมฺเมน สนฺตตโต นิภขมี อนคาริย.
- [๒๔๑] สฏฺฐิจิสฺสสสสุสานิ สพฺพาลงฺการภูสิตะ
 อาชานิเย จ^๕ ชาติยา สินฺธเว^๖ สีมฺพาหเน.
- [๒๔๒] อารุพฺเห คามณียะภิ จาปหตฺถะหิ จมฺมิภิ
 จทฺทยิตฺวาน สพฺเพเต^๗ นิภขมี อนคาริย.

^๑ ส. สยามิ อ. วสามิ

^๒ ฉ.,เท. ตาปยนุติ

^๓ ส. เหมกปฺปนิवासเน ฉ.,เท. เหมกปฺปนิवासเส

^๔ ส. ฐาเน อ. สงฺคามาวจเรเหว

^๕ ฉ.,เท.,อ. ว

^๖ สยา. สินฺธวา

^๗ ส.,อ. ปหายิตฺวาน ฉ.,เท. ปหาเรตฺวาน เต สพฺเพ

- [๒๔๓] สญฺจิรตฺตสฺสสุสานิ สพฺพาลงฺการญฺสึเต
ทีเป อโถปิ เวยฺยคฺখে สนฺนทฺเช อุตฺติตฺตทฺเช
สพฺพเพเต ปริวชฺเชตฺวา^๑ ปพฺพชฺชี่ อนคาริยํ.
- [๒๔๔] สญฺจิเรณฺสสุสานิ สพฺพทา กํสุปฺปชาเรณา
คาวิโย^๒ จตฺตทฺยิตฺวาน ปพฺพชฺชี่ อนคาริยํ.
- [๒๔๕] สญฺจิอิตฺถิสฺสสุสานิ สพฺพาลงฺการญฺสึตา
วิจิตฺตวตฺตถาภรณา อามุตฺตมณิกฺกณฺทลา.
- [๒๔๖] อาพารมฺขา^๓ หสฺสุลา สุตฺตญฺญา ตณฺมชฺฌิมา
ตา หิตฺวา กนฺทมานาโย ปพฺพชฺชี่ อนคาริยํ.
- [๒๔๗] สญฺจิกามสฺสสุสานิ ปริปฺปณฺณานิ สพฺพโส
จตฺตทฺยิตฺวาน ตํ รชฺชํ ปพฺพชฺชี่ อนคาริยํ.
- [๒๔๘] นครา นิกฺขมิตฺวาน หิมวณฺตํ อูปาคมี
ภาคิรณินทิตฺเร^๔ อสฺสมํ มาปยิ อหํ.
- [๒๔๙] ปณฺณสาลํ กริตฺวาน อคฺยาคารํ อกาสนํ
อารทฺธวิริโย ปหิตตฺโต วสามิ อสฺสเม อหํ.
- [๒๕๐] มณฺทเป รุกฺขมฺมุเล วา สุตฺตญฺญาคาเร ว^๕ ฉายโต
น ตู^๖ วิชฺชติ ตาโส เม น ปสฺสเส ภยภะเรว.
- [๒๕๑] สุมะโร นาม สมฺพทฺโท อคฺโค การุณิโก มฺหิ
ฌาณาโลเกน โชเตนฺโต^๗ โลเก อูปฺปชฺชติ ตาวเท.

^๑ ฉ., เท. ปริหาระตฺวา อี. ปริหายิตฺวา

^๓ ฉ., เท. อพารปฺมุหา

^๕ ฉ., เท. จ

^๗ ฉ., เท. โชตฺนโต

^๒ ฉ., เท., อี. ตาโยปิ

^๔ สฺยา. ภาคิรณินทิตฺเร

^๖ อี. น อูปฺปชฺชติ

- [๒๕๒] มม อสฺสมสามนฺตา ยกฺโข อาสิ มหิทฺธิโก
พฺพุทฺธเสฏฺฐจฺมฺหิ อูปฺปนฺเน อาโรเจสิ มมํ ตทา.
- [๒๕๓] พฺพุทฺโธ โลเก สมฺปฺปนฺโน สุเมโธ นาม จกฺขฺมา
ตารฺเรสิ^๑ ชนตํ สพฺพํ ตมปิ โส ตารยิสฺสติ.
- [๒๕๔] ยกฺขสฺส วจันํ สุตฺวา สํวคฺโค อาสิ ตาวเท
พฺพุทฺโธ พฺพุทฺโธติ จินฺเตนฺโต อสฺสมํ ปฏฺฐิสามยิ.
- [๒๕๕] อคฺคิทารุญฺจ จนฺตเตตฺวา สํสาเมตฺวาน สนฺถตํ
อสฺสมํ อภิวทฺติตฺวา นิกฺขมฺมิ ปวนา^๒ อหิ.
- [๒๕๖] ตโต จนฺทนมาทาย คามา คามํ ปุรา ปุริ
เทวเทวํ คเวสนฺโต อุปคณฺฐิ วินายกํ.
- [๒๕๗] ภควา ตมฺหิ สมเย สุเมโธ โลกนายโก
จตุสจฺจํ ปกาเสนฺโต โพเชติ ชนตํ พหุ^๓.
- [๒๕๘] อญฺชลิ ปคฺคเหตฺวาน สีเส กตฺวาน วนฺทหนิ^๔
สมฺพทฺธํ อภิวาเทตฺวา อีมา คาถา อภาสถ.^๕
- [๒๕๙] วสฺสิเก ปุปฺพมานสฺมิ สนฺติเก อุปวายติ
ตฺวํ วีรํ คุณคณฺธเณ ทิสา สพฺพา ปวายสิ.
- [๒๖๐] จมฺปเก นาคมฺลิกะ^๖ อธิมุตฺตกเกตฺเก
สาเลสุ ปุปฺพมานะสุ อนฺหวาตํ ปวายติ.

^๑ ฉ., เท. ตาเรติ^๓ อ. ตทา^๕ ฉ., เท. อภาส^๒ ฉ., เท. วิปนา^๔ ฉ., เท., อ. จนฺทหนิ^๖ ฉ., เท., อ. นาควนิกะ

- [๒๖๑] ตว คนฺธิ ฌายิตวาน^๑ หิมวันตา อิธาคมี
ปฺมุเชมิ ตํ มหาวีร โลกเชฏฺฐจ มหายส.
- [๒๖๒] วรจนฺทเนนนานุสิมปี สุมะธิ โลกนายกํ
สํ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ตฺวณฺเห อฏฺฐาสิ ดาวเท.
- [๒๖๓] สุมะโร นาม ภควา โลกเชฏฺฐโจ นราสโก
ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺวา อีมา คาคา อภาสธ.
- [๒๖๔] โย เม คุณํ^๒ ปกิตฺเตสึ จนฺทณฺจ อปฺปชยิ
ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณาท มม ภาสโต.
- [๒๖๕] อาเพยฺยวากฺยวจโน พุรฺหุมา อชฺช ปตาปวา
ปญฺจวิสติกปฺปานิ สปฺปภาโส ภวิสฺสติ.
- [๒๖๖] จพฺพีสติกปฺปสเต เทวโลเก รมิสฺสติ
สทฺธสฺสขตฺตํ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภวิสฺสติ.
- [๒๖๗] เตตฺถีสกฺขตฺตํ เทวินฺโท เทวราชํ กริสฺสติ
ปเทสฺสชฺช วิปฺปลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ.
- [๒๖๘] ตโต จุโตยํ มนุสฺโส มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสติ
ปญฺญกมฺเมเน สยฺยโต พุรฺหมพนฺธุ ภวิสฺสติ.
- [๒๖๙] อชฺฌายโก มนุสฺสโร ตินฺณํ เวทาน ปารคฺค
ตีณิลกฺขณสมฺปนฺโน พาวรี นาม พุราหฺมณ.
- [๒๗๐] ตสฺส สิสฺโส ภวิตฺวาน เhesฺสติ มนฺตปารคฺค
อุปคณฺตฺวาน สมฺพุทฺธํ โคตมํ สกฺยปฺจคฺว.

- [๒๗๑] ปุจฺฉิตฺวา นิปุณฺเณ ปณฺเห ภาสยิตฺวาน^๑ มาณสํ^๒
 สพฺพาสเว ปรีณฺณาย วิหฺรามิ^๓ อนาสโว.
- [๒๗๒] ติวริชฺคฺติ นิพฺพุตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
 สพฺพาสเว ปรีณฺณาย วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๒๗๓] กิเลสฺสา ฉาปีตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสโว.
- [๒๗๔] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๒๗๕] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
 จพฺปณฺณมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนนฺตํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา โตทยโย เถโร อีมา คาทาโย อภาสิตฺถาติ.

อฏฺฐมํ โตทยยตฺเถราปทานํ.

๙. ชตุกณฺณิกตฺเถราปทานํ

- [๒๗๖] นคเร หํสวติยา เสฏฺฐิปปฺโต อโหสํ
 สมปฺปิโต กามคฺคฺเคน^๓ ปรีวาเรม^๔ ตทา.
- [๒๗๗] ตโต ปาสาทมารุญฺห มหาโกเค วลฺลชโก
 ตตฺถ นจฺเจหิ คีเตหิ ปรีวาเรม^๔ ตทา.

^{๑-๑} จ., เท., อ. ภาวยิตฺวาน อณฺชสํ

^๓ จ., เท. กามคฺคฺเคน

^๒ จ., เท. วิหฺรฺสฺสตีนาสโว

^๔ จ., เท. ปรีจาเรม^๓, เอวมฺปรีปิ.

- [๒๗๘] ตุริยา อาหตา มยหิ^๑ สมมตาสมาหิตา
 รมฺชนฺตี^๒ อิตฺถิโย สพฺพา หรณฺติเยว เม มโน.
- [๒๗๙] เจลาวกา^๓ วามนิกา^๔ กุญฺชวา^๕ สีหิมชฺฌิตา^๖
 ลงฺฆิกา โสภชฺฌายี จ ปริวารณฺติ มํ สทา.
- [๒๘๐] เวตปิโน กุมภฏฺฐนี^๗ นฏฺฐา จ นจฺจกา พหุ
 นฏฺฐกา นานฏฺฐกา เจว ปริวารณฺติ มํ สทา.
- [๒๘๑] กปฺปกา นุหปกา สฺฐา^๘ มาลาการา สฺปาสกา^๙
 ชลฺลา มลฺลา จ เต^{๑๐} สพฺเพ ปริวารณฺติ มํ สทา.
- [๒๘๒] เอเตสฺส กิพฺพมานุสฺส^{๑๑} สิกฺขิตะ กตฺตปาสเน
 รตฺตินฺทิวํ น ชานามิ อินฺโทว ติทฺเท ปุเร.^{๑๒}
- [๒๘๓] อทฺธิกา กปฺปนา^{๑๓} สพฺเพ ยาจกา จรกา^{๑๔} พหุ
 อุกฺกจฺจนฺติ เต นิจฺจํ ภิกฺขยณฺตา มมํ ชฺร.
- [๒๘๔] สมณฺหา พุราหฺมณฺหา เจว ปุณฺณกฺขเขตฺตา อนฺตฺตฺตรา
 วทฺธยณฺตา มมํ ปุณฺณํ อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๒๘๕] ปฏฺฐกา^{๑๕} ลฏฺฐกา สพฺเพ นิคฺคณฺธา ปุปฺปสาฏฺฐกา
 เตทณฺฑิกา เอกสิขา อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๒๘๖] อาชีวกา วิสฺสุตฺตาวิ^{๑๖} โคตมา^{๑๗} เทวธมฺมิกา
 รโฆชลฺลชฺรา เอเต อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.

^๑ ฉ., เท., อี. นจฺจนฺตา ^{๒-๒} ฉ., เท. เจลปิกา ลามณิกา อี. เวลามิกา วามนิกา

^{๓-๓} ฉ., เท. กุญฺชวาสี ติมชฺฌิกา ^๔ สี. สฺมาปกา อี. สฺมาสกา

^๕ สี. ตี. สพฺเพ ^๖ ฉ., เท., อี. ติทฺตฺตฺถเน

^๗ ฉ., เท., อี. ปฏิกกา ^๘ ฉ., เท. วรกา

^๙ สี. ลฏฺฐกา ฉ., เท. ปฏฺฐกา อี. ปทกา ^{๑๐} ฉ., เท. โคตมมา

- [๒๘๗] ปรีวตฺตกา^๑ สิทฺธิปตฺตา^๒ โกชปฺคฺคณิกา^๓ พหุ
ตปสี วนจารี จ อาคจฺฉนฺติ มมํ ชฺวรํ.
- [๒๘๘] อนฺธกา^๔ ทมิลา เจว สากุพา มลยาพกา^๕
สวรา^๖ โยนกา เจว อาคจฺฉนฺติ มมํ ชฺวรํ.
- [๒๘๙] คณฺธกา^๗ มุณฺธกา สพฺเพ กุญฺจลา^๘ สานุวินฺธกา^๙
อาราว จินฺรฎฺฐา จ อาคจฺฉนฺติ มมํ ชฺวรํ.
- [๒๙๐] อลสนฺธกา ปลฺลวกา ปพฺพตฺตานคฺคมารุหา^{๑๐}
พาหิกา^{๑๑} เจตปตฺตา จ อาคจฺฉนฺติ มมํ ชฺวรํ.
- [๒๙๑] มธฺรกา โกสลกา กาสิกา^{๑๒} หตฺถิปรีกา
อิสินฺหา^{๑๓} มกฺกลา^{๑๔} เจว อาคจฺฉนฺติ มมํ ชฺวรํ.
- [๒๙๒] เจลาวกา อารมฺพา^{๑๕} จ โอภาสา^{๑๖} เมฆลา พหุ
ขุทฺทกา สุทฺทกา เจว อาคจฺฉนฺติ มมํ ชฺวรํ.
- [๒๙๓] โรหกา^{๑๗} สินฺธวา เจว จิตฺตกา^{๑๘} เอกกณฺณิกา
สุรฎฺฐา อปรนฺตา จ อาคจฺฉนฺติ มมํ ชฺวรํ.

^{๑-๑} ฉ.,เท. ปรีวตฺตกา สนฺติปตฺตา

^๒ ฉ.,เท.,อี. โอชฺฐกา

^๓ สී. สพฺลา

^{๔-๗} สී.,อี. โกสลกา สานุวินฺธกา ฉ.,เท. โกญฺจลา หนฺวินฺธกา

^๘ สී. พพฺพตฺตานคฺคการุสา ฉ.,เท. ฐมฺมวณฺณคฺคการุสา อี. ปพฺพตฺตานคฺคการุสา

^๙ สී. โลหิตา ฉ.,เท. เคาหิกา

^{๑๐} ฉ.,เท. อีสินฺหา

^{๑๑} ฉ.,เท. อารมฺพา อี. อรฺมมา

^{๑๒} ฉ.,เท.,อี. โรหนว

^{๑๓} สී. โกณฺทปฺคฺคณิกา อี. โกณฺทปฺคฺคณิกา

^{๑๔} สී.,อี. มลยาพกา ฉ.,เท. มลวพกา.

^{๑๕} ฉ.,เท. อนฺธกา

^{๑๖} ฉ.,เท. กลิงฺกา

^{๑๗} อี. มตฺถลา

^{๑๘} สී.,อี. โอภุพฺพา ฉ.,เท. โอชฺฐพฺพา

^{๑๙} ฉ.,เท. จิตฺกา อี. จิตฺตา ว

- [๒๙๔] สุปฺปารกา^๑ กุมาร^๒ จ มลยา โสณณภูมิกา^๓
 วชฺชihารา^๔ จ เต สพฺเพ อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๒๙๕] นพการา เปสการา จมมการา จ ตจจกา
 กมมการา^๕ กุมการา อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๒๙๖] มณิการา โลหการา โสณณการา จ ทุสสิกา
 ติปุการา จ เต สพฺเพ อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๒๙๗] อสุการา^๖ ฆมการา เปสการา จ คนฺธิกา
 รชกา ตุนฺนวาया จ อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๒๙๘] เตลิกา กฏฺฐหารา จ อุทหารา จ เปสิกา
 สุปีกา สรทกฺขา จ^๗ อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๒๙๙] ไทวาริกา อนีกตฺตา คนฺธิกา^๘ ปุปฺผจฺจทฺทกา
 หตฺถาโรหา หตฺถิपालา อาคจฺจนฺติ มมํ ชฺร.
- [๓๐๐] อานนฺทสุส นาม รณฺโณ^๙ สมคฺคสุส^{๑๐} อทาสหิ
 สตฺตวณฺณเนน รตเนน อุณฺตตี^{๑๑} ปุรยามหิ.
- [๓๐๑] เย มยา กิตฺติตา สพฺเพ นานาวณฺณา พหุ ชนา
 เตสํ จิตฺตมณฺเฑยา ตปฺปยิ รตเนนปิ.^{๑๒}
- [๓๐๒] วคฺคฺสุ ภาสมาเนสุ วชฺชมานาสฺ ภาริสฺ
 สงฺเขสุ ฐมยฺนฺเตสุ สกเคเห รามามหิ.

^{๑-๑} ส.อ. สุปฺปาริกา กิกุมาร

^๓ ส. วชฺชิตฺตา จ.เต. วชฺชิตฺตกา

^๔ อ. จวปการา

^๕ ส. วนฺธิกา จ.เต. พนฺธิกา อ. สนฺธิกา

^๖ ส.อ. ปมคฺคสุส จ.เต. มมคฺคสุส

^{๑๑} จ.เต.อ. รตเนนหิ

^๒ จ.เต. มลฺลโสวณฺณภูมิกา

^๔ จ.เต.อ. กมฺมารา

^๖ จ.เต. สุปรกฺขา จ อ. รุทสกา

^๘ จ.เต. มหารณฺโณ อ. อรินฺทมนามรณฺโณ

^{๑๐} จ.เต. อุณฺตตี

- [๓๐๓] ภควา ตมฺหิ สมเย ปทุมุตตรนามโก^๑
สห สตสหสฺเสหิ^๒ ปริกฺขีณาสเวหิ โส.
- [๓๐๔] ภิกฺขุหิ สหิตโต วีถิ ปฏฺฐิตชิตถ จกฺขมา
โอภาเสนฺโต ทิสสา สพฺพา ที่ปรุกฺโขว โชตติ.
- [๓๐๕] วชฺชนฺติ เภริโย สพฺพา คจฺฉนฺเต โลกนายนเก
ปภา นินฺทาวเต ตสฺส สตรํสีว อุคฺคโต.
- [๓๐๖] กวาณฺฏตริกายาปิ ปวิญฺเณน จ รสฺมินา
อนฺโตฆเรสุ วิปฺโล อาโลโก อาสิ ตาวเท.
- [๓๐๗] ปภํ ทิสฺวาน พุทฺธสฺส ปาริสชฺเช อโวจํ
นิสฺสํสยํ พุทฺธเสฏฺโฐ อิมํ วิถิมฺปากโต.
- [๓๐๘] ขิปปํ โอริยุห ปาสาทา อคมี อนฺตรปาถิ^๓
สมฺพุทฺธํ อภิวาเทนฺโต^๔ อิทํ วจนมพฺรวิ.
- [๓๐๙] อนุกมฺปตุ เม พุทฺโธ ชลชุตฺตมนามโก^๕
วสีสตสหสฺเสหิ อธิวาเสสิ โส มฺหิ.
- [๓๑๐] นิมนฺตยิตฺวาน^๖ สมฺพุทฺธํ อภินะสิ สกํ ฆริ
ตตถ อนฺเนน ปาเนน สนฺตปฺเปสิ มหามฺหิ.
- [๓๑๑] ภูตฺตาวิกาลมณฺเฑ^๗ พุทฺธเสฏฺฐสฺส ตาทิโน
สงฺคีเตน^๘ ตฺริเยน พุทฺธเสฏฺฐํ อุปฺภูจฺหิ.

^๑ ฉ.,เท.,อิ. ปทุมุตตรนามโก

^๓ ฉ.,เท.,อิ. อนฺตรปาถิ

^๕ ฉ.,เท.,อิ. ชลชุตฺตมนามโก

^๗ ฉ.,เท. ภูตฺตาวิ กาลมณฺเฑ

^๒ ฉ.,เท. วสีสตสหสฺเสหิ

^๔ ฉ.,เท. อภิวาเทตฺวา

^๖ ฉ.,เท. นิมนฺเตตฺวาน

^๘ ฉ.,เท.,อิ. สงฺคีเตน

- [๓๑๒] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุติโน ปฏิกุคโห
อนโตมเร นิสิตฺวา อีมา คาคา อภาสธ.
- [๓๑๓] โย มํ ตูริเยนุปฏฺจาสิ อนนฺปานญฺหาสิ เม
ตมํ กิตฺตยิสฺสามิ สุณฺหาถ มม ภาสโต.
- [๓๑๔] ปหุตฺตภาโว หุตฺวาน สหิรณฺโณ สโกชน
จตุทฺทีเป เอกธฺช การยิสฺสตียํ นโร.
- [๓๑๕] ปญฺจสีเล สมากาย ทสกมฺมปเถ รโต^๑
สมากาย ปวตฺตนฺโต ปริสํ ลิกฺขเปสฺสตี.
- [๓๑๖] ตูริยสฺตสฺสหาณิ เภริโย^๒ สมลงฺกตา
วชฺชยิสฺสนฺติมํ นิจฺจํ อุปฏฺจานสฺสตี ฬลํ.
- [๓๑๗] ตีสฺสกปฺปสฺสหาณิ เทวโลเก รมิสฺสตี
จตุสฺสฏฺฐิขตฺตํ เทวินฺโท เทวธฺชํ กริสฺสตี.
- [๓๑๘] จตุสฺสตฺตติกฺขตฺตํ^๓ จ^๓ จกฺกวตฺตี ภาวิสฺสตี
ปเทสธฺชํ วิปุลํ คณฺหาโต อสงฺขิยํ.
- [๓๑๙] กปฺปสฺตสฺสหาณสมฺหิ โอกฺกกาณฺณสฺสภโว
โคตโม นาม นามเน^๔ สตฺถา โลเก ภาวิสฺสตี.
- [๓๒๐] อุปฺปชฺชติ ยํ โยนี เทวตฺตํ อถ มานุสํ
อนฺนโกโค หุตฺวาน มนุสฺสตฺตํ คมิสฺสตี.

^๑ จ.,เท.,อ. ตโต

^{๓-๓} จ.,เท. จตุสฺสฏฺฐิขตฺตํ ราช

^๒ สยา. นาริโย

^๔ จ.,เท. โคตฺเตน

- [๓๒๑] อชฺฌายโก ภวิตฺวาน ตินฺนํ เวทาน ปารคฺค
อุตฺตมตฺถํ คเวสนฺโต จริสฺสติ มहीं ตทา.^๑
- [๓๒๒] โส จ ปจฺจา ปพฺพชิตฺวา สุกกมฺมเลน โจทิตฺโต
โคตมสฺส ภควโต สาสเนภิริมิสฺสติ.
- [๓๒๓] อารายิตฺวาน สมฺพุทฺธํ โคตมํ สกฺยปฺงควํ
กิเลเส ฌापยิตฺวาน อรหํ ภวิสฺสติ.
- [๓๒๔] ปวเน^๒ พุยคฺคฆราวา มิคราวา เกสรี
อภีโต วิหรามชฺช สกฺยปฺตฺตสฺส สาสเน.
- [๓๒๕] เทวโลเก มนุสฺเส วา ทลิตฺเท ทฺวคฺคติมहीं วา
นิพฺพตฺตี เม น ปสฺสามิ อุปฏฺจานสฺสิทํ ผลํ.
- [๓๒๖] วิเวกมฺนุญฺตฺโตมहीं อุปสนฺโต นิรุปฺติ
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๓๒๗] กิเลสา ฌापิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตฺตา
นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหรามิ อนาสโว.
- [๓๒๘] สุวาคํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๓๒๙] ปฏฺฐิสฺมภิทา จตฺสฺโส วิโมกฺขาปิ จ อฏฺฐิเม
ฉพฺปิณฺณา สจฺจิกตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.

อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา ชตุกณฺณิกโก เถโร อีมา คาถาโย
อภาสิตฺถาติ.

นวมํ ชตุกณฺณิกตฺเถราปทานํ.

๑๐. อุเทนตุเถราปทาน

- [๓๓๐] หิมวตฺตสฺส อวิหฺวเร ปทุโม นาม ปพฺพโต
 อสฺสโม สุกโต มยฺหิ ปณฺณสาลา สุมาปิตา.
- [๓๓๑] นทียो สนฺทเร^๑ ตตฺถ สุปฺปิตฺตา มโนรมา
 อจฺเจทกา สีตชลา สนฺทเร^๑ นทียो สทา.
- [๓๓๒] ปาจีนา ปาวุสา มจฺฉา วลชา^๒ มุณฺชโรหิตา
 โสเภณฺติ^๓ นทียो เอเต วสนฺติ นทียา ตทา.
- [๓๓๓] อมฺพชฺชพฺพุทฺธิ สณฺณนฺนา กเรตฺติลกา ตถา
 อุทฺทาลกา ปาฏฺลิโย โสเภณฺติ มม อสฺสมํ.
- [๓๓๔] องฺโกลกา^๔ พิมฺพิชลา มายาหรา^๕ จ ปุปฺพิตา
 คนฺธเนน อุปฺวาณฺตา^๖ โสเภณฺติ มม อสฺสมํ.
- [๓๓๕] อธิมุตฺตา สตฺตฺติลกา นาका สาลา จ ปุปฺพิตา
 ทิพฺพา คนฺธา^๗ สมฺปวฺนฺตา โสเภณฺติ มม อสฺสมํ.
- [๓๓๖] โกสมฺภา^๘ สลฺพา นีปา หตฺถปาตา^๙ จ ปุปฺพิตา
 ทิพฺพา คนฺธา สมฺปวฺนฺตา โสเภณฺติ มม อสฺสมํ.
- [๓๓๗] หรีตกา อามลกา อมฺพา^{๑๐} ชมฺพุ วิภาทกา^{๑๐}
 โกลา ภาลฺลตกา เพลลา ผลานิ พหุ อสฺสเม.

๑-๑ อ. สุนทรี

๓ ฉ., เท. โสเภณฺติ, เอมฺปริปิ.

๔ ฉ., เท. มายาการิ อ. มายาจารย์

๕ ฉ., เท. ทิพฺพคนฺธ

๖ ส. อฏฺฐงฺกา จ สุปฺปิตฺตา ฉ., เท. อฏฺฐงฺกาปิ อ. กฏฺฐงฺกา จ สุปฺปิตฺตา

๑๐-๑๐ ฉ., เท. อมฺพชฺชพฺพุ วิภีตกา

๒ อ. ชลชา

๔ อ. อาโกลกา

๖ อ. ทิพฺพคนฺธสมฺปาณฺนา, เอมฺปริปิ.

๘ ฉ., เท. โกสมฺพา

- [๓๓๘] กลมฺพา กทล^๑ ตตฺถ ปุปฺพนฺติ มม อสฺสเม
ทิตฺตวา คนฺธา สมฺปวนฺตา โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๓๙] อโสภณฺตี จ วรี นิมฺพรุกฺขา^๒ จ ปุปฺพิตา
ทิตฺตวา คนฺธา สมฺปวนฺตา โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๔๐] ปุณฺณวา^๓ คิริปฺณฺณวา^๓ ติมิรา ตตฺถ ปุปฺพิตา
ทิตฺตวา คนฺธา สมฺปวนฺตา โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๔๑] นิคฺคณฺธี สิรินิคฺคณฺธี จมฺปรุกฺเขตฺถ ปุปฺพิตา
ทิตฺตวา คนฺธา สมฺปวนฺตา โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๔๒] อวิทฺฐเร โปกฺขรณิ จกฺกวา กุปฺกฺขชิตา
มนฺทาลเกหิ สยฺจณฺหา ปทฺมฺปฺปลเกหิ จ.
- [๓๔๓] อจฺจุทกา สีตชลา สุปฺตติตฺถา มโนรมา
อจฺจนา ผลิกสมานา โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๔๔] ปทฺมา ปุปฺผเร ตตฺถ ปุณฺทริกา จ อุปฺปลา
มนฺทาลเกหิ สยฺจณฺหา โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๔๕] ปาจิณา ปาวุสา มจฺจนา พลชา มุญฺชโรหิตา
วิจฺจรุตาว เต ตตฺถ โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๔๖] กุมฺภีลา สํสุมารา จ กจฺจปา จ คหา พหุ
โอคฺหา^๔ อชฺครา จ โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.
- [๓๔๗] ปาเรวตา รวิหิสา จกฺกวา กานทิจฺรา
ทินฺทิกา สาลิกา เจว โสเภณฺติ มม อสฺสม^๑.

หมดอายุ 12/06/2566

^๑ ฉ., เท. กทล

^{๓-๓} ฉ., เท. ปุณฺณาคา คิริปฺณฺณาคา

^๒ อ. นิปรุกฺขา

^๔ อ. โอคฺหา

- [๓๔๘] นยิตา อมฺพคณฺธี จ เกตกา ตตฺถ ปุปฺพิตา
ทิจฺจพา คณฺฐา สมฺปวนฺตา โสเภณฺติ มม อสฺสํ.
- [๓๔๙] สีหา พุยฺคฺฆา จ ทิปฺปี จ อจฺจโกกตรจฺจโย^๑
อนุสญฺจรณฺตา ปวเน โสเภณฺติ มม อสฺสํ.
- [๓๕๐] ชฎาภาเรน ภริตา อชินฺตุตฺตรวาสนา^๒
อนุสญฺจรณฺตา ปวเน โสเภณฺติ มม อสฺสํ.
- [๓๕๑] อชินานิ ฐรา เอเก^๓ นิปกา สนฺตวฺตฺติโน
อปฺปาหารา จ เต สพฺเพ โสเภณฺติ มม อสฺสํ.
- [๓๕๒] ขาริกา^๔ คเหตุวาน อชฺโฆคยฺห วณฺํ ตทา
มฺลผลานิ ภูยฺชนฺตา วสนฺติ อสฺสเม ตทา.
- [๓๕๓] น เต ทารุ ออาหารนฺติ อุกํ ปาทโชนํ
สพฺเพสํ อานฺฎาเวน สยเมวาทฺรียติ.
- [๓๕๔] จุลลาสีตีสหสฺसानิ อิสโย ตตฺถ^๕ สมากตา
สพฺเพว ฌายิโน เอเต อุตฺตมตฺถํ คเวสิโน.^๖
- [๓๕๕] ตปฺสฺสิโน พุรฺหมจารี โจเทนฺโต อปฺปนาเว เต
อมฺพราวจรา สพฺเพ วสนฺติ อสฺสเม ตทา.
- [๓๕๖] ปญฺจาหํ สนฺนิปตฺตนิ เอกคฺคา สนฺตวฺตฺติโน
อญฺญมญฺญิ^๗ อภิวาทฺเตวา ปกฺกมณฺติ ทิสามฺฆา.

^๑ ฉ., เท. อจฺจโกกตรจฺจกา

^๓ ฉ., เท. เอเต

^๕ ฉ., เท. อิสยคฺค

^๗ ฉ., เท., อ. อญฺญมญฺญิ

^๒ สยา. อชินฺตุตฺตรวาสิโน

^๔ ฉ., เท., อ. ขาริการ

^๖ ฉ., เท. อุตฺตมตฺถคเวสกา

- [๓๖๗] ตูว์ สตุถา จ เกตุ จ^๑ ฐโช ยฺโย จ^๑ ปาณิน
 ปรายโน ปติฏฺฐาสิ ทีโป จ ทิปทุตตเม.^๒
- [๓๖๘] ยาวตา คณินโน โลเก สตุถวาหา ปวฺจุจเร
 ตูว์ อคฺโคสิ สปปณฺโณ^๓ ตว อนฺโตคชาว เต.
- [๓๖๙] ตว ฌาเณน สปปณฺโณ^๓ ตาเรสิ ชนตํ พหุํ
 ตว ทสฺสนมามุม ทุกฺขสฺสนตํ กริสฺสเร.
- [๓๗๐] เยเกจิเม คนฺธชาตา โลเก วายนฺติ จกฺขุม
 ตว คนฺธสโม นตฺถิ ปุณฺณกฺขेतฺเต มหามุณี.
- [๓๗๑] ตีรจฺฉานโยนี นีรยํ ปริโมเจहि^๔ จกฺขุมา
 อสงฺขตํ ปทํ สนตํ เทเสสิ ตูว์ มหามุณี.
- [๓๗๒] ปทุมุตฺตโร โลกวิทู อาหุตีํ ปฏฺิคฺคโ
 ภิกฺขุสงฺฆเม นิสิตฺวา อีมา คาถา อภาสถ.
- [๓๗๓] โย เม ฌาณํ อปฺุเชสิ ปสนฺโน เสหิ ปาณินิ
 ตมหํ กิตฺตยิสฺสามิ สฺสุณาถ มม ภาสโต.
- [๓๗๔] ตีส กปฺปสฺสหาสนิ เทวโลเก รมิสฺสติ
 สหสฺสกฺขตฺตํ ราชา จ จกฺกวตฺติ ภาวิสฺสติ.
- [๓๗๕] สุลทฺธลาโก^๕ ลทฺธมฺหิ โตสยิตฺวาน สฺสุพฺพตํ
 สพฺพาสเว ปริณฺณาย วิหรามิ อนาสโว.

- [๓๗๖] กิเลสา ฌาปิตา มยฺหํ ภวา สพฺเพ สมฺมุตตา
 นาโคว พนฺธนํ เจตฺวา วิหฺรามิ อนาสวโ.
- [๓๗๗] สุวาคตํ วต เม อาสิ มม พุทฺธสฺส สนฺติเก
 ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ.
- [๓๗๘] ปฏฺฐิสมฺภิทา จตฺตฺสโร วิโมกฺขาปิจ อฏฺฐิเม
 จพฺปภิกฺขมา สจฺฉิกิตฺตา กตํ พุทฺธสฺส สาสนํนฺติ.
 อิตฺถํ สุทํ อายสฺมา อุเทโน เถโร อีมา คาคาโย อภาสิตฺถาติ.

ทสมํ อุเทนตฺเถราปทานํ.

ตสฺสอุทฺทหนํ

เมตฺเตยฺโย ปุณฺณโก เถโร เมตฺตคุ ไซฺตโกปิ จ
 อุปฺปัสสว จ นนฺโท จ เหมโก สดฺตโม ตธี.
 โตเทยฺโย ชตฺตกณฺณี จ อุเทโน จ มหายโส
 ตีณิ คาคาสตาเนตฺถ อฏฺฐสฺสจฺจตฺติ^๑ จุตฺตริ^๑.

เอกจตฺตาฬีสโม เมตฺเตยฺยวคฺโค.

สุตตนต์ปิฎก ขุททกนิกายสุส

อปทานปาติยา

ปทานุกุโม

ปทานุกุโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุกุโม	ปพเพ/องฺก
[๑]		องฺคสมฺปนฺโน	๑๖๑/๕๐๔
อกฺกจฺปาภิมฺ	๖๑/๘๖	องฺคิโรโส	๕๒/๑๔๐
อกถํกถิ	๓๑๖/๕๒๓	องฺคฺกุจฺ	๗๙/๔๘๒
อกิตฺตยิ	๔๔/๑๕๘	อจิราคตํ	๓๖/๘๓
อกุสฺสิตฺตฺติ	๑๒๔/๑๘	อจโล	๑๑๖/๑๑๐
อกฺขทสฺสา	๔๒/๔๘๙	อจฺจยํ	๕๖๕/๖๗
อกุโฆภํ	๔๖๐/๕๖	อจฺจโกกตฺรจฺจกา	๑๖๕/๒๔
อขิโล	๒๘๘/๕๒๐	อจฺจรา	๓๗๗/๔๖
อโฆภิยา	๕๗๐/๖๗	อจฺจนาเทมิ	๒๖/๔
อคารา	๖๐๗/๗๑	อจฺจิทฺทา	๔๔/๖
อโคปยิ	๑๑๒/๑๐๙	อจฺจมฺภิ	๙๘/๑๓
อคุคฺคณิขิตฺโต	๔๕๙/๕๖	อชฺครา	๑๕๙/๒๓
อคุคฺคปฺคฺคโล	๔๐/๒๗๙	อชินํ	๒๑๖/๒๙
อคุคฺคสาวกโ	๒๕๔/๓๓	อชินฺตฺตฺรนิวาสนํ	๒๖๙/๓๕
อคุคฺคิขนฺโรว	๑๐/๑๕๔	อชินฺตฺตฺรนิวาสนโน	๖/๓๗๙
อคุคฺคินิพฺพาปโน	๕๗/๒๓๙	อชฺชมาเปกฺขีสุ	๒/๒๗๔
อคุคฺคิสาลํ	๒๔/๓๓๐	อชฺชมายโก	๒๗๕/๓๕
อคุคฺคิสิขา	๑๔/๑๙๑	อชฺชมาสยํ	๔๓/๑๒๔
อคุคฺคิหุตฺตํ	๗๖/๒๔๑	อญฺชนสนฺนิภํ	๒๖๕/๕๑๗
องฺโกลา	๑๔๙/๒๒	อญฺชนํ	๑๕๑/๕๐๓

ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก
อณฺชลี	๑๓/๑๕๔	อนนฺตคุณฺสาครํ	๑๑/๑๙๑
อณฺฐโคปานสี	๒๘๕/๕๑๙	อนนฺตเตโช	๕๕๑/๖๕
อทุทิตา	๓๒๖/๔๐	อนนฺตมิถํ	๙๖/๑๓
อทุทิตอ	๔๒๐/๕๓๕	อนวชฺชโกทํ	๑๐๓/๑๔
อทุทฺตจณฺทํ	๑๐/๓๕๗	อนาคตา	๕๘๘/๖๙
อณฺทํ	๘๓/๘๘	อนาวโร	๒๐/๓๗๔
อติโรจติ	๓๒๐/๔๐	อนาสโว	๒๐/๑๓๗
อตุโล	๕๖/๔๙๑	อนิลนฺทสาสํพุโก	๒๓/๑๖๙
อตุตทนฺตา	๕๗๑/๖๗	อนฺธมฺมจารี	๑๒๕/๑๘
อตุตทภาโว	๒๕/๓๓๐	อนฺธปทฺทโว	๖๘/๑๘๘
อตุตทา	๑๐๙/๑๐๙	อนฺธปายาโส	๙๕/๔๘๓
อตุตทสฺสี	๖๔/๑๒๗	อนฺธปาเลสี	๕/๓๓๕
อทนฺตทมโก	๒๖๖/๕๑๗	อนฺธปฺปทินฺนา	๗๕/๒๒๙
อทิฏฺจํ	๒๘๙/๓๗	อนฺธพฺยณฺชนรํ	๓๐/๓๓๑
อเทสยิ	๔๓๗/๕๓	อนฺธโกสฺสติ	๙๖/๑๔๖
อทุทกฺขิ	๔๑๓/๕๓๔	อนฺธโมทิตฺถ	๕๗/๘๕
อธิการิ	๑๒๘/๑๑๑	อนฺธสํสาวยิ	๔๔/๓๘๕
อริคณฺจี	๑๐/๔๗๒	อนฺธสุยฺยเร	๖๖/๒๒๘
อริจฺจุปฺปตฺติโก	๔/๔๘๕	อนฺธโสทํ	๑/๑๙๐
อริวาทสสิ	๔๒๔/๕๑	อนฺธุนโก	๓๐/๒๖๑
อนนฺคโณ	๑๑๗/๔๙๘	อนฺธูปโม	๕๖/๔๙๑
อนนฺณณเณยโย	๑๑๑/๑๖	อนเณลกํ	๗๓/๑๒๘
อนนฺณณโปสี	๑๒๑/๑๗	อนเณลมฺภูโก	๑๒๖/๑๘
อนนฺตโก	๕๗๐/๖๗	อนนฺทํ	๗๐/๑๗๖
อนนฺตชฺลินามโก	๗/๓๓๖	อนนฺมทสฺสี	๕๓/๑๗๓
อนนฺตฌาณํ	๔๙/๒๕๒	อนนฺตรวาทกํ	๒๕/๔๘๗

ปทานุกกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุกกโม	ปพเพ/องฺก
อนฺตรามรณํ	๑๒๐/๔๙๘	อปฺปิจฺญา	๓๐๖/๓๘
อนฺตลิกฺขโร	๔/๓๕๖	อปฺโปสฺสุกฺโก	๙๙/๑๓
อนฺตลิกฺขา	๑๑๖/๔๓๔	อผริ	๒๘/๒๔๙
อนฺติมํ	๕๔/๑๖๐	อพนฺโธ	๙๕/๑๓
อนฺโตชาลิตตา	๓๑๒/๕๒๓	อฺพุพฺพิทฺธํ	๔๐๖/๔๙
อนฺธการา	๗/๑๓๕	อฺพุพฺพทนิรพฺพุทานิ	๖๒/๔๑๓
อปจฺโติ	๑๔๑/๕๐๑	อฺพุโปกิณฺณํ	๒๖๘/๓๔
อปตฺถทฺโร	๓๑/๓๔๐	อฺพุภกฺขานํ	๖๙/๔๘๐
อปทานํ	๓๐/๓๗๕	อฺพุภณฺชนํ	๑๕/๓๖๕
อปราชิโต	๙/๓๕๐	อฺพุภตฺตีตา	๕๘๘/๖๙
อปราชิ	๗/๒๖๖	อฺพุภตฺตีตํ	๒๘๙/๓๗
อปริเมยฺเย	๑๖/๓๖๕	อฺพุภฺกคฺมิ	๑๑๖/๙๒
อปริโยสิตสงฺกปฺโป	๒๙๙/๓๘	อภยํ	๕๗๓/๖๘
อปสฺเสนสนามโก	๒๒/๓๓๐	อภาสถ	๖๐๑/๗๑
อปฺปิพฺยิ	๖/๑๙๐	อภิกฺขุชฺชีสุ	๓๑/๕๕๑
อเปกฺขา	๙๔/๑๒	อภินฺญาปารมี	๒๖๙/๓๕
อปฺปโกโร	๑๕๕/๕๐๓	อภินฺชยิ	๔๘/๒๗๑
อปฺปภิกฺขุริกา	๑๔๓/๒๒	อภินฺชย	๑๐๑/๑๔
อปฺปภฺวิโม	๙๘/๑๓	อภิยาจติ	๕๖๗/๖๗
อปฺปภฺวิพฺพทจฺจิโต	๑๒๑/๑๗	อภิฐโป	๒๗๙/๓๖
อปฺปมาโท	๑๐๑/๒๔๔	อภิโรเปสี	๑๑/๒๔๗
อปฺปเมยฺโย	๒๔/๙๙	อภิวาทยิ	๙/๒๑๐
อปริเมยฺเย	๒๕๓/๓๓	อภิสทฺตนา	๑๐๕/๑๔
อฺปฺปสฺสาโท	๑๑๗/๑๗	อภิสทฺตโมสี	๒๖/๑๙๓
อปฺปาพาโร	๔๐๕/๕๓๔	อภิสมฺมตโก	๘๙/๑๐๗
อปฺปาหารา	๓๐๖/๓๘	อภิตฺตฺวโป	๖๑๔/๗๒

หมดอายุ 12/06/2566

ปทานุยกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุยกโม	ปพเพ/องฺก
อาทิปฺพุพฺงฺคโม	๘๘/๔๙๕	อาโลโก	๔๒/๒๒๕
อาทินว	๙๒/๑๒	อาวสิสฺสติ	๕๕/๑๒๖
อาเทยฺยวจโน	๒๘๗/๕๒๐	อาลุมฺ	๓๒/๓๖๘
อาเวโล	๔๘/๒๘๐	อาเวณิกา	๕๙/๑๐๓
อานุกาโว	๒๒/๓๒๐	อาเวฬุ	๔๓/๓๓๓
อาเนญชการิโต	๒๙๔/๓๗	อาสนุทโย	๒๐/๔๘๗
อาปาฏลี	๑/๑๗๘	อาสโย	๕๙๐/๗๐
อาพาธา	๓๐/๑๕๖	อาสวกุขโย	๒๘/๓๒๒
อามณฺฑ	๗๓/๑๔๓	อาสาทิต	๕๖๑/๖๖
อามิสฺมฺปานโกชน	๕๕/๑๔๑	อาสีสกา	๓๐๘/๓๙
อามุตฺตมณิกฺกุณฺฑล	๗๕/๔๙๓	อาสีโน	๔๔/๑๕๘
อายนตุ	๙๙/๒๔๔	อาสีวิโส	๒๗๐/๕๑๘
อายาต	๙๕/๑๓๑	อาสุมฺกุตตา	๒๗/๑๖๙
อายามโต	๗๕/๘๗	อาหิณฺฑหามิ	๓๕๕/๕๒๘
อายาสิ	๒๙๔/๓๗	อาหุตี	๒๔/๓๗๔
อายุ	๑๓๘/๑๑๒	อาพกา	๑๕๔/๒๓
อายุปณฺณาสมาหิโต	๑๖๗/๕๐๕		
อายุสงฺขยา	๓๔/๒๙๖		[อี]
อาโยเค	๑๘/๔๘๗	อินฺทโคปกวณฺณาภา	๑๑/๒
อารณฺณิกา	๓๐๗/๓๙	อินฺทนามา	๑๐/๘๐
อารทฺธวิริโย	๔๘/๑๔๐	อินฺทนีล	๖๓/๑๐๔
อาราธเยย	๕๑/๔๗๘	อินฺทลภฺจิว	๔๑๓/๕๐
อารามทวาร	๑/๓๓๕	อินฺทสโม	๑๖/๒๗๖
อารามิโก	๗/๔๗๒	อินฺทิวรว	๒/๔๒๐
อาโลกกรณ	๖๔/๑๐๔	อิริเน	๓๕๕/๕๒๘
อาโลกิโต	๒๕/๑๙๓	อิริยติ	๒๗๙/๓๖

ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก
อิริยาปถชั	๑๒๔/๔๙๙	อุตฺตริเตวากจิวโร	๑๒/๒๒๑
อิริยาปถสมฺปนฺโน	๒๙๒/๓๗	อุตฺตเรยฺย ปฏฺ	๘๘/๑๐๗
อิสฺสิ	๔/๒๔๖	อุทกปฺญฺนเน	๑๖/๔๘๖
อิสฺสิทฺธชั	๕๘๗/๖๙	อุทกมาพกั	๔๖๓/๕๖
อิสฺสิปพฺพชั	๒๖๘/๓๔	อุทกาเสจนา	๔๙/๑๙๗
อิสฺสิภีโม	๗๘/๔๘๑	อุทกคจิตฺโต	๑๑/๓๑๑
อิสฺสิมฺคฺคา	๑๕๔/๒๓	อุทปาโน	๒๘/๓๐๕
อิสฺสิสงฺฆเม	๑/๓๘๗	อุทวตฺถํ	๒๕/๔๘๗
อิสฺสิสโร	๓๙/๑๕๘	อุทธีรียี	๕๕/๔๑๓

[อุ]

อุกฺกา	๑๙/๓	อุทุมฺพรผลั	๑๖/๔๗๓
อุกฺกฏฺโฏ	๓๒/๑๙๔	อุทฺธวณฺเฏ	๕๔/๑๘๖
อุกฺกฏฺฐี	๕๕/๑๘๖	อุปกณฺณิ	๔๓๔/๕๓
อุกฺกขิปาปยิ	๒๙/๒๔๙	อุปชัวามิ	๓/๙๗
อุกฺกชฺชนั	๑๗๓/๑๑๗	อุปฏฺฐิตสฺสติ	๑๒๙/๕๐๐
อุกฺกตโป	๕๖๑/๖๖	อุปทฺตมฺทฺสสั	๑๕/๒๐๑
อุกฺกเตชา	๓๑๓/๓๙	อุปทฺทโว	๑๐๗/๑๕
อุกฺกมี	๘๙/๑๔๕	อุปนามยิ	๔๖๖/๕๖
อุจฺจากุลั	๖๖/๑๔๒	อุปนัธั	๘๕/๒๔๒
อุจฺจนฺเฏ	๗/๔๖๓	อุปรุจิ	๑๒/๒๐๐
อุชฺฐิฏฺฐิ	๕๐/๑๕๙	อุปรุทฺเตติ	๕๘๒/๖๙
อุชฺชาลีสฺสิ	๒/๕๔๘	อุปลิมฺปนฺติ	๓๒๕/๔๐
อุณฺณภิสฺสิ	๒๑/๔๘๗	อุปวิฏฺฐั	๙/๑๕๔
อุตฺตรามุโข	๒/๑๕๓	อุปสมฺปาทยิ	๑๒๓/๑๑๐
อุตฺตราสงฺคสงฺฆามุขิ	๒๖/๔๘๘	อุปากณฺณั	๒๖/๒๒๓
		อุปาติวตฺโต	๑๑๑/๑๖
		อุปาเทมิ	๑๘๑/๕๐๗

อปทานกุกโม	ปพฺพเว/องฺก	อปทานกุกโม	ปพฺพเว/องฺก
อุปานยิ	๓๘/๓๗๖	เอากากิโย	๒/๙๗
อุปาหนา	๑๖/๔๘๖	เอโกปาหโน	๒๐/๓๕๒
อุเปนฺติ	๕๘/๘		
อุปฺปลปฺปฺผานิ	๑๓/๔๓๙	[โอ]	
อุปฺปลหตฺถานิ	๖๗/๒๔๐		
อุปฺปาโท	๕๙/๒๒๗	โอกิริ	๘/๒๖๖
อุปฺปาทวยธมฺมิโน	๑๑๕/๙๒	โอกุกมิ	๔๔๑/๕๓๘
อุพฺพิทุโร	๗๕/๑๐๕	โอกุกากกุลสมฺภโว	๑๖/๑๓๖
อุมฺมาปฺปํ	๑๐๖/๔๑๙	โอกุกากํ	๔๑/๑๓๙
อุยฺยานปาโล	๑๗/๓๐๓	โอกฺขิตตจกฺขุ	๗๗/๑๔๔
อุยฺยานภฺมึ	๓๔/๓๓๑	โอคาหยิ	๒๓/๒๗๗
อรโค	๔๓๑/๕๓๗	โอฆตฺถิโน	๓๐๙/๕๒๒
อรฺพวโ	๑/๓๑๘	โอจินามิ	๒/๒๘๓
อรฺกุกกิกฺขํ	๔๓/๓๘๕	โอตฺถโฏ	๗๑/๑๒๘
อรฺกํ	๒๗๘/๓๖	โอนตา	๓๙/๑๐๑
อรฺสีรํ	๑๕/๔๘๖	โอปฺปาตี	๔/๑๓๕
อรฺสสาเปสึ	๑๗/๒๖๗	โอปฺปฺผา	๑๕๕/๒๓
อรฺพราชา	๓๑๔/๓๙	โอภาโส	๔๑๐/๕๐
		โอมตฺตํ	๑๘/๒๕๙
	[เอ]	โอรมิตะ	๔๒๙/๕๓๖
เอกคฺคฺมานโส	๑๑๒/๑๔๘	โอโรโส	๑๐/๑๒๑
เอกคฺโค	๑๑๕/๑๔๘	โอลมฺพิสฺสนฺติ	๖๔/๑๘๗
เอกจฺินฺติตา	๑๘/๒๒๒	โอโลกมฺยา	๑๔/๓
เอกขฺโณ	๙/๓๗๒	โอสถํ	๒๖๗/๓๔
เอกธาตฺ	๒๓/๓๔๖	โอสธีว	๓๘/๒๐๔
เอกลิษา	๔๔๓/๕๔	โอหิตะ	๕๑/๑๔๐

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก
[ก]		กมุพลา	๑๘/๓
กกุรี	๑๑/๓๗๒	กมุम्मกริ	๗๒/๑๗๖
กขจฺเจโท	๑๑๐/๕๙๗	กมุम्मกีนีหรี	๖๖๑/๗๘
กขาสโต	๗๐/๑๒๘	กรณฺเท	๑๘/๕๘๗
กจฺจปา	๑๔๔/๒๒	กรวิกา	๔๒/๖
กญฺจนโตรณ	๒๐/๓	กรุณฺณณสาคร์	๓/๔๖๒
กฏจฺจุภิกข	๒/๒๐๙	กวางฺกคฺคจิตฺติตา	๒๑/๔
กณเวร	๙/๒๗๕	กสฺสํ	๔๕/๑๕๙
กณิการ	๒๔/๒๗๗	กเพวร	๒๘/๑๕๖
กณฺณิกา	๑๕๑/๒๒	กํสฺปาฏียา	๒๗/๒๓๕
กตฺกจิโจ	๘๑/๑๒๙	กาคเปยฺยา	๑๖/๓๑๒
กตณฺชลี	๔๓/๒๒๕	กาคาทิปฺกฺชินโน	๔/๑๓๕
กตาริการ	๘๔/๑๑	กานน	๑/๑๖๖
กตฺตรทณฺเฑ	๑๖/๔๘๖	กามกามี	๑๔/๒๗๖
กถย	๕๑๔/๕๔๖	กามโกถิ	๗๕/๔๘๑
กถลี	๒๓/๔๘๗	กามา	๑๐๖/๑๔
กถิ	๒๘๕/๓๖	กายา	๑๗๕/๑๑๗
กทมฺพ	๓๑/๒๖๙	การณฺตถา	๑๓๑/๑๙
กทลี	๑๕๐/๒๒	การย	๑๐๒/๙๑
กทลีกณฺณิ	๒/๑๒๐	การ	๘๗/๑๐๖
กนกมยสงฺฆาฏ	๙/๒	การุณิโก	๔/๒๔๖
กปิฏจ	๓๘๗/๕๓๒	กาสมาริโย	๑๖๗/๒๔
กปฺปโกฏ	๓๗๗/๕๓๐	กาสายวตฺโถ	๑๒๐/๑๗
กปฺปรุกฺโข	๑๐๙/๑๓๓	กาสายวสโน	๑๑/๓๘๐
กปฺเปมิ	๕๙๐/๗๐	กาสาว	๕๘๗/๖๙
กปฺปานิ	๙๖/๑๓๑	กาสุมาริผล	๕๔/๔๗๐

ปทานุยกโม	ปทุเพ/องฺเก	ปทานุยกโม	ปทุเพ/องฺเก
กาพานุสาริย์	๓๐๘/๕๒๒	กูรรา	๑๖๓/๒๔
กิจจการกั	๙/๙๘	กูรฺวินฺเท	๒๒/๔๘๗
กิณฺชเกสรา	๓๒/๓๔๗	กุลสมฺปทา	๔๑๘/๕๐
กิตฺตยิ	๑๔๑/๑๕๑	กุลลสฺสฺสปสมฺปทา	๔๕/๓๑๖
กิณฺนโร	๑๗/๒๔๘	กุสาฏกั	๓๗/๓๒๓
กิมิ	๕๖๙/๖๗	กูฬิรกา	๑๖๑/๒๔
กิลณฺขั	๑๕/๓๓๗	กูฬิ	๑๘/๙๙
กิลิฏฺจกฏฺจานั	๔๓/๑๕๘	กูฏาการา	๑๐๓/๙๑
กิลเลสา	๓/๓๒๗	เกตกา	๑๕๐/๒๒
กิโส	๔๒๐/๕๓๕	เกวณฺณทารโก	๘๖/๔๘๒
กุกฺกุกฺโข	๓๐/๒๖๙	เกสรี	๓๔/๑๐๐
กุกฺกุกฺตถกา	๑๖๑/๒๔	โกกนทั	๕๒/๘๔
กุกฺกุกฺโร	๑๐/๒๓๓	โกกิลลา	๑๖๐/๒๓
กุกฺกุกฺกา	๑๗/๔๘๗	โกณฺจา	๑๖๒/๒๔
กุกฺกฺชรา	๖๕๗/๗๗	โกเปมิ	๔/๙๗
กุกฺกฺขั	๑๔/๒๘๕	โกโป	๕๖๙/๖๗
กุกฺกฺโคปโก	๑๗/๓๔๔	โกรณฺทั	๓๖/๓๑๕
กุกฺกฺฐป	๑๖๑/๑๑๕	โกลมฺพกั	๔๘๙/๕๔๔
กุกฺปฺปนฺติ	๕๖๔/๖๗	โกลั	๖/๓๗๑
กุกฺมฺทา	๓๒๕/๔๐	โกวิโท	๒๙/๑๒๓
กุกฺมฺภกาโร	๕/๓๓๕	โกวิพาโร	๑๐๐/๑๔
กุกฺมฺภณฺทา	๖๙/๑๐๔	โกสชฺขั	๗๘/๑๐
กุกฺมฺภมตฺตั	๔๔/๔๗๗	โกสิกา	๑๖๓/๒๔
กุกฺมฺภยฺกฺชกา	๗๖/๑๐๕	โกสิโย	๕๖๓/๖๗
กุกฺมฺภีลา	๑๔๔/๒๒	โกสุมฺภา	๑๖๘/๒๔

ปทานุกรกโม	ปพฺพเลข/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพฺพเลข/องฺก
[ข]		คชฺชิตํ	๓๔/๔๘๙
ขชฺชกํ	๑๓/๒๗๕	คณนา	๒๕๘/๓๓
ขชฺชา	๖๖/๘	คณวรุตฺตเม	๑๐๙/๔๙๗
ขณาดิตา	๕๗๘/๖๘	คณสนฺธุการโก	๖/๓๒๗
ขณฺโฑ	๑๘/๑๘๑	คณิกา	๔๖/๖
ขตุติยานิ	๔๐/๑๓๙	คณฺทเกทสฺส	๓๗/๓๒๓
ขนฺติยา	๕๘๓/๖๙	คณฺโฑ	๑๐๗/๑๕
ขมนียํ	๓๖/๑๕๗	คตมโ	๓๑๗/๕๒๓
ขมสฺส	๕๖๗/๖๗	คตฺติปจฺเจทโน	๕๙/๒๓๙
ขมาปยิ	๕๗๔/๖๘	คตฺติมา	๕๗/๔๑๓
ขมิตา	๕๗๑/๖๗	คตฺตํ	๑๔๘/๕๐๒
ขราชินฺทรโร	๓๙/๑๙๕	คณฺตุคามโก	๕๕๔/๖๖
ขาริการํ	๒๖/๑๙๓	คณฺธคณฺธิกํ	๔๗/๒๗๑
ขาริโย	๙๐/๑๓๐	คณฺธฐูปิ	๑/๔๒๐
ขิทฺทาสมฺภูคิหิ	๑๒๐/๑๑๐	คณฺธพฺพพา	๗๖/๑๐๕
ขิณฺสํสโย	๒๖/๓๑๓	คณฺธมภิโรปยิ	๕๒/๒๘๑
ขิณาสวา	๑๖/๒๖๗	คณฺธมาทเน	๔๙๓/๕๔๔
ขิเย	๒๕๙/๓๔	คณฺธมัลลํ	๕/๓๘๗
เขมโต	๗๘/๑๐	คณฺธมฺภูจิ	๓๓/๔๖๖
โขมํ	๑๘๕/๑๑๙	คณฺธา	๖/๑๓๕
		คณฺธาเวพา	๑๒/๒
[ค]		คณฺธิโย	๘/๓๖๔
คคเน	๓๐๔/๕๒๒	คณฺโฑทกํ	๓๗/๒๓๖
คคฺคา	๒๕๕/๓๓	คณฺภิรํ	๒๘๕/๓๖
คชราชาว	๒๖/๙๙	คณฺพโยนํ	๔๘/๑๗๒
คโค	๑๗/๙๘	คณฺพา	๖๙/๑๐๔

อปทานกุกโม	ปพเพ/องฺก	อปทานกุกโม	ปพเพ/องฺก
ครู	๒๗๒/๕๑๘	โคปานสี	๒๘๔/๕๑๙
คโผ	๑๑๗/๑๗	โคपालโก	๖๖/๔๘๐
ควสฺเส	๑๑๓/๔๙๘	โคปิย	๑๒๙/๑๑๑
คเวสํ	๒๓/๙๙	โคสีสํ	๒๑/๓๘๒
คหฏฐา	๙๙/๑๓	โคสุชาตสนามโก	๒๑/๒๗๖
คามเขตฺติ	๕๑/๑๘๖	[ม]	
คามา คามํ	๕๙๒/๗๐	ฉนภญจนภา	๑๓๖/๒๐
คาหิ	๑๒/๑๒๑	ฉรมาวสนฺตา	๙๙/๑๓
คิริทฺคฺจโร	๓๕/๓๐๖	โฆรรูป	๑/๒๘๓
คิริทฺคฺคํ	๖๐/๒๕๔	โฆโร	๒๗๐/๕๑๘
คิริเนลสฺส	๔๓/๓๐๗		
คิริปฺณณาวา	๑๕๒/๒๓	[จ]	
คิริพฺพเช	๘๓/๔๘๒	จกฺกวตฺติ	๔๒/๒๘๐
คิริมณฺธิ	๔๓๓/๕๓๗	จกฺกวากา	๑๖๐/๒๓
คิหิพนฺธนาณิ	๑๐๐/๑๔	จกฺกวากุปฺกุชฺชิตา	๔๕๖/๕๔๐
คิหิพฺยณฺธนาณิ	๑๐๐/๑๔	จกฺขุมา	๒๘/๑๓๘
คุณฺคฺคานิ	๔๓๔/๕๓๗	จกฺกมํ	๒๔/๙๙
คุตฺตทฺวาร	๕๕๕/๖๖	จตฺตฺรจฺจํ	๗๑/๔๙๓
คุตฺตินฺทฺริโย	๑๑๙/๑๗	จตฺตฺรจฺจุลา	๕๕/๔๗๘
คุตฺโต	๑๖๓/๕๐๔	จตฺตฺรณฺณ	๓๑๙/๔๐
เคธมาปฺนโน	๕๓/๒๑๗	จตฺตฺรจฺจํ	๔๕๐/๕๕
เคธมายฺโต	๓๐/๘๒	จนฺทฺนเวทิกํ	๑๗/๒๕๙
เคธํ	๑๒๑/๑๗	จนฺทฺนํ	๒๓/๒๔๘
โคจโร	๕๙๐/๗๐	จนฺทฺนาคิกา	๓๑๗/๔๐
โคณกตฺถตํ	๕๘/๑๔๑	จนฺทฺนุสฺสา	๘๐/๑๐๖
โคปโก	๘/๒๗๕	จมฺปกปฺปฺพานิ	๑๔/๓๕๑

ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺเก
จมฺปกา	๑๔๘/๒๒	จตุตา	๓๖/๕
จมฺมขณฺทํ	๗/๓๒๘	จนฺทวสฺสนฺกา	๔๖/๒๘๐
จรกา	๔๔๓/๕๔	จวาลาตี	๙/๙๘
จเรยฺย	๑๐๑/๑๔	จพฺภิณฺญา	๔๘/๒๕๒
จาตุรฺนฺโต	๔๑๑/๕๐	จาทยิ	๑๐๕/๑๔๗
จามริโย	๑๑๗/๔๙๘	จินฺนตฺตา	๑๐๘/๔๙๗
จาริ	๑๒๘/๑๙	[ข]	
จารุทสฺสโน	๑๗๖/๕๐๖	ชกตี	๓๔/๓๔๐
จิตกํ	๒/๓๗๙	ชงฺฆา	๗๘/๑๐๕
จิตกปฺปชฺ	๕๒/๒๒๖	ชณฺเณ	๔๔๗/๕๔
จิตตกา	๑๗๗/๕๐๖	ชญาชินฺธโร	๓๐๗/๕๒๒
จิตตพฺพนฺธสมฺพทฺธา	๑๐๓/๔๙๖	ชนกาโย	๑๐๒/๑๔๗
จิตตวสฺสนฺกา	๘๗/๒๓๑	ชนาธิปา	๔๙/๑๙๗
จิตตสฺนฺดาปนี	๑๑๕/๔๙๘	ชนาภิฏ	๑๖๗/๑๑๖
จิตฺตา	๒๒/๑๖๙	ชนินฺหา	๑๓๖/๒๐
จิตฺติสฺสรา	๑๓๔/๒๐	ชนฺดามรํ	๔๖๓/๕๖
เจตนาปณฺธิหิ	๒๘/๒๖๑	ชมฺพุ	๖/๓๗๑
เจโตคุณสมฺมาหิโต	๕/๑๕๓	ชมฺพมฺมณฺทสฺส	๕๖/๕๕๔
เจโตปริยโกวิท	๑๓๑/๑๑๑	ชมฺโพนทา	๒๐/๓
เจลวิตานา	๓๗/๕	ชยปฺราชยํ	๓๓/๒๑๔
โจทิต	๑๗/๑๓๖	ชลกุกฺกุฏ	๙/๓๔๓
[ฃ]		ชลชคฺเค	๑/๓๕๖
		ชลชํ	๕๑/๑๒๖
		ชลชฺชตฺตมนามโก	๘/๔๓๘
		ชลชฺชตฺตมนายโก	๒๘/๘๒
จตุทฺทียํ 2/06/2566	๕๘/๑๖๐	ชลตี	๑๐/๑๕๔
จตุตฺถารณา	๙๓/๔๙๕		
จตุตฺตปณฺเณ	๔๔/๔๗๗		

ปทานุยกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุยกโม	ปพเพ/องฺก
ชลนุทโร	๑๗/๓๓๗	ชีวชีวา	๑๖๒/๒๔
ชลมธุเม	๓๒๗/๔๑	ชีวิหิสิ	๑๓/๙๘
ชลเมขลา	๕๗/๒๒๗	ชุตินุทโร	๒๘/๒๖๘
ชลวภูจี	๘๓/๔๑๖	โชตยิสฺสติ	๕๐๔/๕๔๕
ชลสิขา	๘๑/๔๑๖	โชติสฺ	๔๘/๒๓๘
ชลมพฺพชา	๔/๑๓๕	โชติโย	๒๖/๓๕๓
ชลิตํ	๓๗/๔๗๖	โชติโร	๒๗/๑๐๐
ชลสิ	๓๒๑/๔๐	[ณ]	
ชหนฺติ	๓๑๘/๔๐	ฉานรตา	๓๐๕/๓๘
ชาตา	๓๒๕/๔๐	ฉาปยิสฺสติ	๕๘/๑๗๔
ชาติปุพฺผ	๖/๒๕๗	ฉาปยิ	๖๔๑/๗๕
ชาติปุชฺชา	๘๔/๒๓๑	ฉาปิตา	๑๓๘/๙๕
ชาติเภทภยา	๔๒/๑๓๙	ฉายโต	๔๒๓/๕๑
ชาติมเพน	๕๕๒/๖๕	ฉายิ	๑๑/๑๒๑
ชาติมา	๑๖๑/๕๐๔	[ณ]	
ชาติสํวฑฺฒา	๒๙/๔๘๘	ฉาณกฺขจิกํ	๑๕๔/๕๐๓
ชายติ	๑๕๗/๕๐๔	ฉาณปวรี	๑๗๖/๕๐๖
ชาลา	๑๒/๒	ฉาณาโลกํ	๓๐๕/๕๒๒
ชิตนฺทิตานิ	๘๙/๑๒	ฉาติพนฺธุ	๕๗/๑๒๘
ชิตสงฺกาโม	๓๑๐/๕๒๒	ฉาติเกโท	๓๓/๓๗๖
ชินธาดุโย	๗๗/๒๓๐	ฉายเร	๓๑๙/๔๐
ชินวโร	๑๑/๒๒๑	[จ]	
ชินสาวกา	๑๕๑/๑๑๔	จปนีโย	๓๙/๔๘๙
ชินสาสนํ	๒๗๐/๓๕	จาทิ	๒๔/๑๘๒
ชินโน	๔๔๕/๕๔	จานจงฺกมํ	๕๙๐/๗๐
ชีวชีวกา	๔๕๙/๕๔๐	จิตาสนฺถารกา	๔๙/๒๐๖

ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก
[ท]		ติภฺขปณฺโณ	๑๑๕/๑๑๐
ทยฺหติ	๕๘๒/๖๙	ติณฺสนุการกั	๓๓๗/๕๒๖
ทยฺหเร	๔๑๙/๕๓๕	ติณฺสูล	๓๘/๒๗๐
ทํสสิริสเป	๑๐๘/๑๕	ติทณฺทปรีธารโก	๒/๑๓๕
[ต]		ติภานฺตคํ	๓๖/๓๐๖
ตณฺหกฺขยํ	๑๒๖/๑๘	ติมิรปฺปผิ	๔/๑๙๐
ตณฺตติคฺคาหา	๑๕๙/๒๓	ติโรกฺขณฺฏี	๕๓/๑๖๐
ตปฺปยิ	๓๒๕/๕๒๔	ติโรเสถ	๕๓/๑๖๐
ตมฺฆาตณิ	๑๑๑/๔๙๗	ติโลกคฺรุโน	๑๓/๓๐๒
ตมฺลปฺปผิ	๒/๓๐๑	ติโลกปติ	๒๕/๑๘๒
ตโมคฺโค	๘/๑๓๕	ติโลกสรณิ	๖๙/๑๗๖
ตโมนุโท	๔๙/๒๗๒	ติวรายํ	๑๓/๒๑๑
ตมฺพปฺปผิ	๘/๒๖๖	ตฺถุจฺฆมานสิ	๒๘๐/๓๖
ตมฺพมยา	๑๔๔/๕๐๒	ลมฺพจฺจุพกา	๑๖๒/๒๔
ตาเรติ	๕๘๓/๖๙	ตฺฐิริยํ	๓๒/๒๒๔
ตฺฐณิ	๔๐/๑๓๙	ตฺฐวณฺณามิ	๔๗/๒๐๕
ตพากํ	๑๑/๒๒๑	ตฺฐิตกายํ	๑๐๖/๑๔๗
ตาทิโน	๑/๑๕๓	ตฺฐสิโต	๓๑๖/๕๒๓
ตาปสา	๔๔๓/๕๔	ตฺฐิริเย	๔๐๑/๕๓๓
ตารกํ	๔๑/๒๕๑	ตฺฐลิกา	๑๗๗/๕๐๖
ตารยสิ	๒/๓๔๙	เตลสงฺขยา	๑๑๘/๑๔๙
ตาลปตฺตานิ	๗/๓๐๒	เตลํ	๒๒/๔๘๗
तालवण्ण	๓๑/๓๒๒	เตวิขุโข	๒๒/๑๙๒
ตาโส	๒๐/๓๒๙	โตสยฺนุโต	๕๗/๒๑๗
ติกิจฺจนโก	๙๑/๔๘๓	โตสิโต	๔๖/๑๒๕
		โตเสสิ	๑๐/๑๓๖

อปทานุภุโกโม	ปพฺพเพ/องฺก	อปทานุภุโกโม	ปพฺพเพ/องฺก
[ถ]		ทพฺพหนิกฺกโม	๑๒๔/๑๘
ถมฺโม	๑/๓๐๑	ทพฺพหมธฺธิจฺจํ	๗๖/๙
ถวิตฺ	๑๓/๑๓๖	ทธิปํณกํ	๒๖/๔๘๘
ถามพฺลุปฺปนโน	๑๒๔/๑๘	ทมกา	๒๙๖/๕๒๑
ถามเวคิโก	๓๕/๓๐๖	ทมโถ	๓๒/๒๙๕
ถาลเก	๑๓๖/๕๐๑	ทรถิ	๑๑๕/๔๙๘
ถูปทตฺตํ	๑๖/๒๕๙	ทวตฺตีสวรลฺกขณํ	๑๕๕/๑๑๔
ถูปปฺพุชฺ	๕๕/๘๕	ทสสทสฺสีกมฺปโก	๑๔/๑๒๑
ถูปสฺสึสนามกา	๘/๒๕๘	ทสํณิสฺสเส	๑๔๐/๕๐๑
ถูปโป	๕๗/๑๐๓	ทาจพลี	๑๒๘/๑๙
โถมิโต	๑๓/๑๕๔	ทาทพฺพกํ	๗๔/๙
[ท]		ทํณมททํ	๓๒/๒๓๖
ทกฺขิ	๘๓/๘๘	ทายาโท	๘๗/๑๐๖
ทกฺขิณามุโข	๔๓๖/๕๓	ทาสกมฺมกเร	๑๐๐/๑๐๘
ทกฺขิณารโห	๙๑/๒๔๓	ทาสทาสี	๑๓๔/๕๐๐
ทกฺขิณญโย	๒๙/๑๓๘	ทิสสงฺฆมา	๔๒/๖
ทณฺฑํ	๙๐/๑๒	ทิจฺฉนํ	๒/๔๓๘
ทนฺตทมโถ	๒๙๔/๓๗	ทิจฺจจฺจมฺมสฺขาวหํ	๙/๔๗๒
ทนฺตปริวารโ	๑๓๐/๙๔	ทิจฺจจฺจคฺคิ	๑๑๖/๔๙๘
ทนฺโต	๑๓๐/๙๔	ทิจฺจจฺจวิสุกานิ	๑๑๑/๑๖
ทนฺธา	๔๘/๘๔	ทินฺทิกภา	๑๖๑/๒๔
ทมฺมิโต	๓๑๘/๕๒๓	ทิปทาทิปตี	๓๔/๑๘๓
ทยฺหมานํ	๕๗๔/๖๘	ทิปทินฺโท	๑/๒๗๔
ทสฺสยฺนโต	๔๕๕/๕๕	ทิปทตฺตมํ	๔๕/๑๒๕
ทสฺสยิ	๒๗๖/๕๑๙	ทิจฺจพจกฺขุ	๕๐๑/๕๔๕
ทสฺสาวิโน	๑๙/๒๓๔	ทิจฺจพณฺยนิ	๑๕๓/๕๐๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก
ทิพฺพมโย	๓๗/๕๕๒	ทุราสทา	๒๖๙/๕๑๘
ทิพฺพยานํ	๖/๗๙	ทุรุฏฺฐิจํ	๗๓/๒๒๙
ทิพฺพโยนี	๙๓/๔๑๗	ทุรูปสงฺกมา	๒๗๒/๕๑๘
ทิพฺพวตฺถา	๒๘/๔	ทูลลทฺฐํ	๗๓/๒๒๙
ทิพฺพสยน์	๑๕๙/๕๐๔	ทูลลภา	๑๓๑/๑๙
ทิพฺพสุขํ	๑๑๗/๑๑๐	ทูลฺลสงฺกหา	๙๙/๑๓
ทิพฺพา	๒๖/๔	ทูลฺลสฺสพฺปผขํ	๘๐/๔๙๔
ทีโสทีสํ	๔๐๙/๔๙	ทูลฺลสภณฺทานิ	๒๓/๓๓๘
ทีฆทสฺสี	๖๑๙/๗๓	ทูลฺลสมทฺที	๔๑/๒๗๙
ทีฆายุกอ	๑๔๙/๑๑๓	เทยฺยธมฺโม	๕๒/๒๐๖
ทีปเจตฺติยํ	๒/๒๒๐	เทวกายา	๓๔/๒๙๖
ทีปทาเน	๑๖๐/๕๐๔	เทวคฺชฺชิตอ	๒๖/๓๐๔
ทีปธารเก	๑๘/๔๘๗	เทวคฺนฺธสนามา	๒๙/๒๐๓
ทีปรุกฺขา	๔๕/๖	เทวคฺนฺธิกํ	๓๖/๔๖๑
ทีปิ	๑๖๕/๒๔	เทวดตฺตํ	๑๒/๒๕๘
ทีโป	๔๓๒/๕๒	เทวเทวํ	๙/๓๔๓
ทฤคฺคตี	๕๕/๔๗๐	เทวนาคา	๖๕/๑๐๔
ทฤจฺจขํ	๓๒/๔๘๘	เทวปฺตฺโต	๒๑/๒๖๗
ทฤชฺชโย	๑๓๔/๑๕๑	เทวภูโต	๑๔/๓๕๘
ทฤจฺจวิโส	๕๘๑/๖๙	เทวมานุส	๘/๓๐๒
ทฤทฺธโร	๕๗/๕๕๔	เทวราชา	๓๑/๒๒๔
ทฺฐปฺปภาตํ	๗๓/๒๒๙	เทวโล	๖/๓๔๙
ทฺฆนินฺสฺสิตา	๔๐/๒๑๕	เทวลภฺจิปฺภิกาคํ	๑/๓๐๑
ทฺฆนโร	๑๑/๑๗๙	เทวโลกา	๙๙/๑๐๘
ทฺฆมา	๑๔๖/๒๒	เทววณฺณํ	๕/๓๔๙
ทฺฆมฺมโน	๔๙/๘๔	เทวสกฺกตํ	๒๙/๓๓๑

ปทานุยกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุยกโม	ปพเพ/องเก
เทวสงฺฆเม	๖๐๑/๗๑	ธมฺมวโร	๔/๒๔๖
เทวสวฺหโย	๙๑/๑๔๖	ธมฺมวิเสสทสฺสี	๑๓๒/๑๙
เทวโสภณโย	๖๑/๑๖๑	ธมฺมวฺจฺจียา	๘๓/๔๑๖
เทสฺนากุสโล	๒๙๘/๕๒๑	ธมฺมโสถํ	๑๑๖/๑๔๙
เทสยํ	๓๘๐/๕๓๑	ธมฺมาภิสมโย	๗๑/๑๘๘
เทหํ	๕๔/๗	ธรณฺรหฺปาทป	๓๔/๒๒๔
โทยนสฺส	๕๐/๔๑๒	ธรณฺรหา	๓๑๕/๓๙
โทยวโร	๑/๔๘๕	ธฺมฺมิต	๖๑/๑๒๗
โทยโมหคฺคิ	๑๑๖/๔๙๘	ธฺมฺมิตโย	๘๗/๒๓๑
โทย	๖๑/๑๒๗	ธฺมฺมเรทิสํ	๘๖/๑๐๖
[๕]		ธฺมฺมปฏฺจฺจเน	๒๕/๓๔๖
		ธฺมฺม	๕๘๙/๖๙
ธชา	๑๐๓/๑๐๘	ธฺมฺม	๕๗/๔๑๓
ธณฺณวติยา	๖๕/๒๔๐	ธฺมฺม	๑๐๕/๔๙๗
ธณฺณานิ	๑๑๖/๑๖	ธฺมฺม	๑๓๖/๑๕๑
ธนธณฺณานิ	๔๔/๑๒๕	ธฺมฺม	๘๓/๑๐
ธนํ	๒๖๗/๓๔	ธฺมฺม	๓๐๗/๓๙
ธมฺมกรฺรุตฺตเม	๑๑๘/๔๙๘	ธฺมฺม	๖๗/๔๘๐
ธมฺมกรฺร	๓๑๗/๕๒๓	ธฺมฺม	๑๗/๒๕๙
ธมฺมจกฺกํ	๖๘/๔๙๒	ธฺมฺม	๑๗/๓๔๔
ธมฺมทวารวिवรณํ	๑๕๔/๕๐๓	ธฺมฺม	๖๑/๒๙๙
ธมฺมธรํ	๑๑๔/๑๖	ธฺมฺม	๑๘/๔๘๗
ธมฺมนิรมฺมิโต	๑๐/๑๒๑	ธฺมฺม	
ธมฺมนุจฺฉวิสวํ	๒๖๘/๕๑๘	ธฺมฺม	
ธมฺมปริยาโย	๘๒/๑๐	[๖]	
ธมฺมมุตฺตมํ	๒๘๘/๓๗	นขจฺเจทเน	๑๑๒/๔๙๗
ธมฺมราชา	๔/๒	นคานํ	๓/๒๔๖

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก
นงฺกลา	๖๑/๘๖	นาฏเก	๑๑๓/๔๙๘
นตฺงฺโค	๑/๑	นาทิตโต	๖๒๐/๗๓
นตฺถกั	๒๖/๔๘๘	นानาทิฏฺฐิ	๒๗๓/๓๕
นทิกา	๑๔๒/๒๑	นानารตนปฐฺโชเต	๖๔/๔๘๐
นทิจรา	๑๖๐/๒๓	นानาวณฺณ	๒๓/๓๓๘
นทิตฺตํ	๑๖๙/๑๑๗	นาภิขานามิ	๕๕/๔๗๐
นทฺทฺชนโก	๕๗/๑๒๖	นายโก	๒๕/๑๘๒
นปฺปมชฺชิตฺตํ	๒๙๐/๓๗	นาวิโก	๖๒๘/๗๔
นภา	๕๗/๗	นิกกุโ	๑๑๒/๑๖
นภ	๕๗๒/๖๘	นิกฺขมี	๔๘/๑๘๖
นมสฺสย	๘๑/๑๐	นิกฺคณฺฑทฺธิปฺปํ	๒๑/๓๑๓
นโม	๘๖/๒๔๒	นิจฺจกาลี	๑๘๒/๕๐๗
นรนาโร	๒๙๗/๕๒๑	นิชฺฌาเปสฺสาม	๕๖๒/๖๖
นรสารถิ	๓๐/๓๑๔	นิตฺติฏฺฐิ	๕๘/๔๗๙
นราธิโป	๒๗/๓๓๐	นินฺนาโท	๒๖/๑๕๖
นราสภ	๕๖/๒๑๗	นิปโก	๖๒/๑๒๗
นลาตฺนํ	๒๗/๗/๕๑๙	นิปตี	๔๔/๑๘๕
นุหาปิตะ	๑๑๓/๔๙๘	นิปฺถเวทินิ	๑๕/๓๒๙
นหารุโ	๑๕๙/๕๐๔	นิปฺปิปาโส	๑๑๒/๑๖
นพกาโร	๑๔/๓๓๗	นิพฺพาเปสิ	๕๗/๕/๖๘
นพมัลล	๓๗/๒๑๔	นิมฺมกฺโข	๑๑๒/๑๖
นาคเกตกา	๓๘๗/๕๓๒	นิมฺมิตา	๔๖/๒๖๓
นาคทานิ	๒/๓๑๘	นियาม	๑๑๑/๑๖
นาคปฺปํ	๔๒/๒๗๑	นิตฺตกั	๗/๕๔๘
นาคเสฏฺโ	๑/๓๑๘	นิตฺตโย	๑๑๒/๑๖
นาโค	๑๐๒/๑๔	นิตฺตปรี	๒๘/๒๔๙

ปทานุยกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุยกโม	ปพเพ/องฺก
นิโรโธ	๒๘๖/๓๖	ปจฺจเวกฺขามิ	๕/๙๗
นิลุโลลฺโป	๑๑๒/๑๕	ปจฺจุปฺภุจฺจิโต	๒๐/๒๒๒
นิวาสีหิ	๑๓/๒๑๑	ปจฺเจกฺขิณา	๑๓๓/๒๐
นิวิมฺบํ	๑๑๓/๑๖	ปชา	๔๕/๑๓๙
นิเวทยํ	๕๑/๗	ปชฺชลิโต	๕๕๘/๖๖
นิสฺสาชานียํ	๑๑/๓๗๒	ปชฺฌายิ	๖/๕๔๘
นิสฺเสถนิ	๙/๒๘๔	ปญฺจานิสฺเส	๑๐๙/๔๙๗
นิสฺสามมิ	๑๓๕/๕๐๐	ปญฺชลิกา	๔๘/๖
นิจโยนียํ	๕๗๗/๖๘	ปญฺชลิกตา	๕๖๖/๖๗
นีปา	๑๔๘/๒๒	ปญฺณายนฺโต	๒๕๘/๓๓
นุทฺตรโก	๕๕๖/๖๖	ปญฺณายิสฺสติยํ	๒๕๑/๓๓
นุปฺปชฺชเต	๔๔๕/๕๔	ปฏิกุฏฺโโก	๑๕/๔๓๙
เนมิตฺตา	๘๓/๒๓๐	ปฏิกุคฺโค	๖๒/๑๔๒
		ปฏฺิขคฺคสฺนามโก	๒๙/๓๖๗
		ปฏฺิธาวนฺติ	๑๔๕/๕๐๒
		ปฏฺิปชฺชนฺตํ	๒๖/๔๗๔
		ปฏฺิปาติโต	๕๗๘/๖๘
		ปฏฺิพนฺธจิตฺโต	๙๓/๑๒
		ปฏฺิภาณวณฺตํ	๑๑๔/๑๖
		ปฏฺิภาโณ	๑๑๖/๑๑๐
		ปฏฺิมุขามิ	๑๑๐/๑๐๙
		ปฏฺิลจฺจนฺติยํ	๑๐๓/๔๓๒
		ปฏฺิลทฺฐมคฺโค	๑๑๑/๑๖
		ปฏฺิลภามิ	๑๒๔/๔๙๙
		ปฏฺิวารเห	๓๒๔/๔๐
		ปฏฺิสงฺขารสวฺหยา	๖/๑๙๙
[ป]			
ปกมฺปถ	๕/๒๒๐	ปฏฺิปาติโต	๕๗๘/๖๘
ปกาสิเต	๖๒๔/๗๓	ปฏฺิพนฺธจิตฺโต	๙๓/๑๒
ปกิตฺตยิ	๓๒๑/๕๒๔	ปฏฺิภาณวณฺตํ	๑๑๔/๑๖
ปกิตฺเตสิ	๔๓๕/๕๓	ปฏฺิภาโณ	๑๑๖/๑๑๐
ปกฺขิตฺตา	๔๑๖/๕๐	ปฏฺิมุขามิ	๑๑๐/๑๐๙
ปกฺขิสงฺโฆ	๔๖/๒๓๗	ปฏฺิลจฺจนฺติยํ	๑๐๓/๔๓๒
ปกฺขี	๑๑๓/๔๓๔	ปฏฺิลทฺฐมคฺโค	๑๑๑/๑๖
ปกฺคหิตมโน	๑๐๕/๔๙๗	ปฏฺิลภามิ	๑๒๔/๔๙๙
ปณฺณเณนฺติ	๔๑๖/๕๐	ปฏฺิวารเห	๓๒๔/๔๐
ปจฺจพฺยถา	๒๘๙/๓๗	ปฏฺิสงฺขารสวฺหยา	๖/๑๙๙

ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก
ปฏิสมฺภิกา	๑๘๘/๑๑๙	ปตฺถยฺนฺตา	๘๗/๑๑
ปฏิสลฺลํณฺครุกา	๒๗๒/๕๑๘	ปตฺถยฺยี	๔๕๙/๕๖
ปฏิสลฺลํณฺโคจโร	๔๔๒/๕๓๘	ปถาวิโน	๖๗/๘
ปฏิสลฺลํณฺ	๑/๑๒๐	ปตฺติกา	๔๒๘/๕๓๖
ปจฺวี	๖๑/๒๒๗	ปทโก	๖๖/๒๔๐
ปจฺวีทฺฆฺฏิกิ	๕๔/๒๓๘	ปทกฺขิณฺนา วตฺตา	๖/๓๐๑
ปจฺวีสฺสทิส	๓๑๖/๓๙	ปทกฺขิณฺนา	๖๒/๑๘๗
ปณฺธิวฺหิ	๒๖/๒๑๓	ปทมนฺตฺตฺตฺร	๖๑๑/๗๒
ปณฺฑ	๔๒๐/๕๓๕	ปทมนฺสํ	๒๘๙/๓๗
ปณฺฑปาฐุรา	๑๘/๓	ปทวิกฺกมา	๔๙/๒๓๘
ปณฺณกฺกฺกิ	๓๔/๓๕๔	ปทสทฺทํ	๔๒๓/๕๓๖
ปณฺณโกชนโกชนโน	๑/๓๗๑	ปทสฺสํม	๔๒๓/๕๑
ปณฺณมฺมฺจฺจิ	๔๒๕/๕๓๖	ปทํโป	๘๐/๑๐๖
ปณฺณสนฺนํ	๔๕/๒๐๕	ปทฺฐจฺจิตฺโต	๒๔/๒๒๓
ปณฺณสาลา	๑/๙๗	ปทฺฐทฺธาเร	๑๔๔/๕๐๒
ปณฺณการ	๓๘/๒๗๙	ปทฺฐเม	๑๘๑/๕๐๗
ปตปตฺตานิ	๕๘/๑๖๐	ปทฺฐปฺปฺผาณิ	๔๙/๑๘๖
ปตาปวา	๖๔/๒๒๘	ปทฺฐภาสฺนํมาว	๕๕/๑๙๗
ปติปฺปจฺจารา	๑๓๕/๒๐	ปทฺฐมฺสฺสรณํโก	๘๖/๑๔๕
ปติพฺพตา	๑๓๔/๕๐๐	ปทฺฐมฺ	๑๐๙/๑๕
ปตฺตทํ	๒๐/๓๔๕	ปทฺฐมฺตฺตรณํโก	๔๔๖/๕๔
ปตฺตปิตฺถณถาลเก	๒๔/๔๘๗	ปทฺฐมฺตฺตรสมฺพทฺธ	๕๙๖/๗๐
ปตฺติโก	๘๔/๔๘๒	ปทฺฐมฺตฺตร	๓๕/๘๓
ปตฺติปฺปผมฺภิพฺพยฺย	๒๓/๔๖๕	ปทฺฐมฺปฺปสฺสณฺจณฺโน	๕๑/๒๗๒
ปตฺโต	๗๔/๙	ปทฺฐมฺปฺปสฺสยฺดา	๒๑/๔
ปตฺถทฺโร	๕๕๒/๖๕	ปทฺสทฺธ	๑๕/๑๓๖

ปทานุภุโกโม	ปพฺพเหตุ/องฺก	ปทานุภุโกโม	ปพฺพเหตุ/องฺก
ปฐิสิตา	๗๑/๑๒๘	ปรมการ	๒๓/๓๘๒
ปธานวา	๑๒๖/๑๘	ปรามภูโจ	๓๑/๑๗๐
ปธาน	๖๔/๑๖๑	ปรมตถทสฺสี	๑๓๔/๒๐
ปนาโท	๓๐/๕๕๑	ปรมทูลลภา	๙๒/๔๘๓
ปนิชฺฌาม	๕๗/๒๙๙	ปราชโย	๔๗/๔๙๐
ปนฺเถ	๕๘๗/๖๙	ปริกัณโณ	๖๙/๘๗
ปปญฺเจ	๘๙/๑๒	ปริกฺขารานิ	๘/๔๘๖
ปปตี	๑๑/๒๖๖	ปริกฺขิตโต	๑๕/๒๑๑
ปผุสฺสนฺติ	๓๒๒/๔๐	ปริกฺขิเป	๖๘/๑๒๘
ปพฺพชฺี	๒๖๘/๓๔	ปริกฺขีณา	๗๓/๑๘๘
ปพฺพชฺิสฺสติ	๖๒๔/๗๓	ปริโคปิย	๑๓๐/๑๑๑
ปพฺพเตยฺยา	๖/๑๓๕	ปริจเร	๔/๕๔๘
ปพฺพมคฺค	๔/๓๔๒	ปริจฺจุชฺี	๕๐/๔๗๘
ปพฺพการุญฺญ	๒๙/๕๕๑	ปริญฺญา	๖๒๕/๗๔
ปพฺพการ	๑๑๒/๙๒	ปริโตสิโต	๑๓/๓๐๒
ปภสฺสรานิ	๑๐๔/๑๔	ปริทาห	๔๐๕/๕๓๔
ปภา	๑๖/๑๕๔	ปริทีเปนฺโต	๑๒๑/๔๓๕
ปภาวโร	๕/๓๑๐	ปริเทวนา	๔๒๙/๕๓๖
ปภาวิตา	๒๕๕/๓๓	ปริพฺพพาชา	๔๔๓/๕๔
ปภาสยฺ	๔๐๗/๔๙	ปริโกคานิ	๑๓๔/๕๐๐
ปภินฺนา	๕๕๓/๖๖	ปริมชฺชโก	๖/๓๗๙
ปมตฺต	๑๑๓/๑๖	ปริเยเสยฺย	๒๖๗/๓๔
ปมัท	๘๐/๑๐	ปริวชฺชเยถ	๑๑๓/๑๖
ปโมจฺน	๕๑๔/๕๔๖	ปริวาเรนฺติ	๓๐๘/๓๙
ปรกฺิจจตฺตกิจฺจานิ	๒๙๔/๕๒๐	ปริสา	๑๑๐/๑๓๓
ปรกฺุขโต	๓๙/๒๗๐	ปริสฺสยาน	๙๘/๑๓

ปทานุกรกโม	ปพฺพเพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพฺพเพ/องฺก
ปรัสสาเวน	๑๑๘/๔๙๘	ปาฏลিপฺพม	๒๗/๓๔๖
ปรีพาหิ	๓๐/๑๕๖	ปาจิโก	๔๕๙/๕๖
ปรีพาโหปสนฺติยา	๓๑/๓๒๒	ปาณิกมม	๒๖/๒๖๐
ปโรธโก	๖๖/๒๕๕	ปาทปา	๒๐/๑๒๒
ปลลฺลงฺกมาภุ	๓๐/๕	ปาทปฺปญฺจนี	๕๑/๘๔
ปลลฺลงฺกา	๑๗/๔/๕๐๖	ปาทปฺปุตฺตม	๙/๒๖๖
ปวกฺขามิ	๕๗๖/๖๘	ปาทโลโล	๑๑๙/๑๗
ปวตฺตโก	๖๗/๑๖๒	ปาทุกาโย	๑๖/๔๘๖
ปวตฺตผล	๔๒๑/๕๓๕	ปานีโยค	๓๙๗/๕๓๓
ปวทิสฺสนฺติ	๑๓/๙๘	ปาปี	๑๑๓/๑๖
ปวณ	๑/๑๖๖	ปาโมชฺช	๒๒/๒๔๘
ปวรารยา	๓๙/๑๓๙	ปายส	๒๗/๒๓๕
ปวโร	๓/๒๔๖	ปารคฺ	๑/๒๓๒
ปวาฬสา	๑๑/๒	ปาริณตฺตกปฺปฺพานิ	๗/๓๘๐
ปวารย	๔๕/๔๙๐	ปาริณตฺโต	๑๒๐/๑๗
ปวิฏฺโฏ	๕๑/๑๙๗	ปาวารเก	๑๗๘/๕๐๖
ปสนฺนจิตฺโต	๒/๗๙	ปาสาณสฺกขรา	๗๙/๔๘๒
ปสฺสาม	๑๐๓/๑๔	ปาสาทีโก	๒๗๙/๓๖
ปสาทย	๔๓๗/๕๓	ปาหฺนกา	๔๓๐/๕๓๖
ปสาเรมิ	๕๙/๘	ปิฏฺจิทฺทข	๙๐/๔๘๓
ปสฺสทฺททรถ	๔๖/๓๒๔	ปิฏฺจกาภิส	๒๑/๔๘๗
ปหิตตฺโต	๖๒๕/๗๔	ปิณฺฑจาร์	๒๘๑/๓๖
ปหฺนตฺตทณฺณวา	๔๔๑/๕๔	ปิณฺฑปาโต	๔๖/๑๕๙
ปิสฺสูลิก	๙/๑๗๙	ปิณฺฑิทฺถาร	๑๙/๓๐๓
ปาการ	๔๖๕/๕๖	ปิณฺฑนฺโท	๕๔/๔๗๘
ปาจิณามุโข	๒๖/๓๗๔	ปิปาส	๑๐๘/๑๕

ปทานุกกโม	ปทุเพ/องฺเก	ปทานุกกโม	ปทุเพ/องฺเก
ปิปปผลิ มริจานิ	๑๕/๔๘๖	ปุปฺพทามํ	๘๒/๑๐๖
ปิปปผลิ	๑๙/๔๘๗	ปุปฺพนฺติ	๓๐๐/๓๘
ปิยงฺคูกา	๓๘๙/๕๓๒	ปุปฺพภกฺโข	๑๗/๒๔๘
ปิยวิปปโยคํ	๙๗/๑๓	ปุปฺพมณฺทป	๕๘/๔๙๑
ปิยาลํ	๒๗/๓๓๙	ปุปฺพวสุโส	๖๓/๑๘๗
ปิฏกขุ	๑๐/๒๔๗	ปุปฺพวฺฐุจิ	๔๗/๒๐๕
ปิโลติกํ	๖๖/๔๘๐	ปุปฺพสณฺถริ	๒๐/๓๖๖
ปิสาโจ	๑๖/๓๗๓	ปุปฺพสิตฺถิ	๒๗/๔๘๘
ปีตํ	๕๘๒/๖๙	ปุปฺพหตฺถิ	๑๔/๒๑๑
ปีติอุปปาทเนน	๓๒/๒๑๓	ปุปฺพภาภิกิณฺณา	๓๙/๖
ปีติสญฺชนโน	๔๓/๒๒๕	ปุปฺพผิโย	๓/๑๗๘
ปุณฺณกมฺมปภาวิตา	๑๓๑/๑๕๐	ปุพฺพกมฺมํ	๔๐๕/๔๙
ปุณฺณกมฺมสมฺมุติโน	๓๑/๑๓๘	ปุพฺพพฺกโม	๔๓/๓๗๗
ปุณฺณกฺเขตฺติ	๕๘๐/๖๘	ปุรคจฺฉิ โส	๕๑/๒๕๒
ปุณฺณปาปปริกฺขิโน	๙๕/๔๘๓	ปุริสาชณฺณ	๑๒๙/๙๔
ปุณฺณผลํ	๕๑/๗	ปุริสฺสูตฺตโม	๑๕/๔๗๓
ปุฏฺฐกํ	๗๓/๑๒๘	ปุริโก	๙/๓๓๖
ปุฏฺฐกฺขุชโก	๒๙/๔๕๒	ปุพฺพินฺปุพฺพผิโย	๘๙/๒๔๓
ปุณฺฑริกผลานิ	๗๖/๒๔๑	ปุณฺฑริกเม	๒๘๑/๕๑๙
ปุณฺฑริกสโมหิโต	๕๑/๒๗๒	ปุชฺชาโยคํ	๓๐/๓๐๕
ปุณฺฑริกา	๓๘๘/๕๓๒	ปุชฺชารหํ	๔๔๕/๕๕
ปุณฺฑริกา	๓๔๘/๕๒๗	ปุชฺชามหํ	๓๘/๕๕๒
ปุณฺฑริกา	๔๙๔/๕๔๔	เปกฺขมาโน	๙๒/๑๒
ปุณฺฑริกา	๑๑/๓๖๔	เปตฺติกํ	๑๗๒/๑๑๗
ปุณฺฑริกา	๓๗/๘๓	เปมํ	๙๗/๑๓
ปุณฺฑริกา	๖๓๓/๗๕	โปกฺขรณฺโณ	๔๐/๖

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องุเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องุเก
ไปกฺขรณิ	๔๕๖/๕๔๐	พนฺธุชิวกา	๑๕๗/๒๓
ไปกฺขรปตฺตเก	๑๓๘/๕๐๑	พนฺธุมตฺติยา	๕/๓๓๕
ไปกฺขรวณิ	๕๑/๑๙๗	พฺยคฺคฺมราชา	๒๖/๙๙
ไปกฺขรสาตกา	๑๖๑/๒๔	พฺยคฺคฺมสภ	๒๑/๓๒๑
ไปกฺขรสีสา	๑๖๓/๒๔	พฺยการิ	๖๕/๔๘๐
ไปตฺถทานิ	๒๔/๓๖๖	พฺยาคิโก	๒๖๗/๓๔
ไปริส	๑๕๐/๑๑๔	พฺยามปโปโก	๑๓/๒๓๓
ไปโส	๓๒/๑๓๘	พฺยาวโฏ	๕๑/๒๐๖

[ผ]

ผลกั	๑/๓๓๕	พฺรหฺมจาริโน	๕๖๔/๖๗
ผลกฺุจา	๓๐๘/๓๙	พฺรหฺมญญา	๖๒๔/๗๓
ผลปีเจ	๒๔/๔๘๗	พฺรหฺมพนฺธุ	๔๑/๑๒๔
ผลลาภินิ	๕๘๐/๖๘	พฺรหฺมโลกั	๒๖๙/๓๕
ผลสมงฺคิโน	๓๐๘/๓๙	พฺรหา	๑๖/๑๙๒
ผลหตฺโต	๒๐/๓๙๐	พฺรหฺมโณ	๖๕/๒๔๐
ผลั	๓๘/๔๗๖	พลวา	๑๔๑/๕๐๑
ผลิกา	๘/๗๙	พลินาโค	๑๔/๙๘
ผารุสภผลานิ	๖/๓๗๑	พลิสาทโก	๕๕๘/๖๖
ผาลเย	๒๗๒/๓๕	พลุกฺคตา	๑๕/๒๔๗
ผุสฺสลิโต	๔๐๔/๔๙	พหุสฺสมกฺายา	๑๓๔/๒๐
ผุสฺสยฺยิ	๕๑/๔๗๘	พหุสฺสตุ	๑๑๔/๑๖
ผุสฺสโส	๒๘/๒๗๘	พาลา	๑๓๗/๒๐
		พาหิรเก	๒๗๐/๓๕
		พาพฺหุ	๑๐/๕๔๙
		พิพฺโพหเน	๒๑/๔๘๗
		พิมฺพิชาลา	๑๔๙/๒๒
		พิลั	๕๘/๒๑๗

[พ]

พนฺธนั	๔๖/๔๗๗		
--------	--------	--	--

ปทานุยกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุยกโม	ปพฺพ/องฺก
พีชสมฺปทา	๔๑๒/๕๓๔	[ก]	
พฺพุทฺธเขตฺตดา	๖๙/๙	ภกฺขา	๕๘/๘
พฺพุทฺธจิริตํ	๘๒/๑๐	ภคินีมาลา	๑๔๙/๒๒
พฺพุทฺธญฺปิ	๕๔/๑๐๓	ภตฺตเก	๑๑๓/๔๙๘
พฺพุทฺธรมฺมา	๘๒/๑๐	ภยเการวํ	๒๐/๓๒๙
พฺพุทฺธปริสา	๔๔๙/๕๔	ภยเวรสมปฺปิโต	๗/๒๖๖
พฺพุทฺธปฺุชฺ	๑๕/๓๓๗	ภยํ	๑๐๕/๑๕
พฺพุทฺธปฺุชา	๘๓/๑๖๔	ภยานโก	๓๔/๓๖๑
พฺพุทฺธภูมึ	๕๙๖/๗๐	ภยาภาโว	๑๓๐/๕๐๐
พฺพุทฺธเวสํ	๓๖/๒๕๐	ภเณทฺทกา	๑๖๔/๒๔
พฺพุทฺธสมฺมโต	๑๖๑/๕๐๔	ภลฺลลาตกํ	๕๔/๒๑๗
พฺพุทฺธเสฏฺฐจํ	๘๔/๒๔๒	ภานํ	๔๑๓/๕๐
พฺพุทฺธา	๘๑/๑๐	ภานิรมิตา	๔๑/๒๖๒
พฺพุทฺธานุภาวํ	๖๒/๒๒๘	ภานฺตโค	๓๑๗/๕๒๓
พฺพุทฺธานุสาสนึ	๗๘/๑๐	ภาวพฺพนํ	๘๒/๑๒๙
พฺพุทฺธาปทานานิ	๕/๒	ภวโยนีสุ	๖๖/๑๔๒
พฺพุทฺธาภา	๔๒/๒๒๕	ภวสํสาร์โมจนํ	๓๐๒/๓๘
พฺพุทฺธิมนฺโต	๒๐/๑๒๒	ภวากเว	๑๑๐/๔๙๗
เพลฺลฺวา	๓๘๙/๕๓๒	ภาคิรีถึ	๒๕๕/๓๓
เพลฺลํ	๖/๓๗๑	ภารกริโต	๒๖๙/๓๕
โพธยฺนฺโต	๖๗/๔๙๒	ภาวเนยฺยํ	๙๔/๑๔๖
โพธิปฺกฺขิเย	๒๖๖/๕๑๗	ภิกฺขุขา	๑๘/๑๘๑
โพธิปฺุชฺ	๓๙/๓๓๒	ภิตฺติขีเล	๖๔/๑๘๗
โพธิมุตฺตมํ	๓๒/๒๒๔	ภินฺทเทยฺยํ	๕๖๘/๖๗
โพธิเวทึ	๒๖/๒๖๐	ภิสฺมฺพาลํ	๓๐/๑๗๐

ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพฺพ/องฺก
ภิสโย	๑๗๕/๕๐๖	มณิถาเล	๙๙/๔๙๖
ภิมรโธ	๑๓/๓๑๑	มณิปปภาสนามกา	๑๓/๒๕๘
ภุมมฏฐา	๗/๒	มณิมุตติกวาลูกา	๔๖๐/๕๔๐
ภุมมา	๓๓/๑๒๓	มณิเวโรจนา	๑๙/๓
ภูตคโณ	๓๕/๒๗๐	มณฑปรุกขมูลเก	๓๔๗/๕๒๗
ภูมิปาโล	๓๘/๑๓๙	มณฑปปี	๔๔๙/๕๓๙
ภูริปณฺโณ	๒๐/๒๔๘	มตฺตีกิ	๑๙/๙๙
ภเริ	๑๒๗/๑๑๑	มณเฑติ	๑๐๖/๑๕
ภารณฺทกา	๑๖๔/๒๔	มรฺกกา	๑๖๗/๒๔
ภาสทฺธ	๘๗/๑๑	มรฺกทฺเท	๒๕/๒๙๔
โภคสมฺปตฺติ	๑๕๗/๕๐๔	มรฺกเตล	๔๘๙/๕๔๔
โภโค	๒๑/๑๕๕	มรฺกผาณิตา	๒๘/๔
โภชยิ	๘๘/๘๙	มรฺกธา	๑๐๖/๑๕
		มรฺกสฺโส	๓๔๔/๕๒๖
		มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
[ม]		มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มกรา	๑๔๔/๒๒	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มกฺกโม	๓๕/๓๐๖	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มกฺกเขสิ	๖/๓๕๖	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มกฺกโฆ	๖๑/๑๒๗	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มคฺควาเร	๑๘๒/๕๐๗	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มคฺคฺรา	๑๕๘/๒๓	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มจฺวาปฺปเณ	๒๑/๓๗๔	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มจฺจนฺจณฺปสฺสณฺนนา	๔๕๘/๕๔๐	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มจฺจนฺปชาตเก	๘๖/๔๘๒	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มณฺจ	๒๒/๔๘๗	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘
มณฺจริก	๒๓/๓๕๒	มรฺกสฺสกา	๖๕/๘

ปทานุกกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุกกโม	ปพฺพ/องฺก
มยุรโกณจาภิรุทา	๔๕๘/๕๔๐	มหามลลชนา	๕๕/๒๙๘
มยุรา	๑๖๒/๒๔	มหามุนิ	๔๓๕/๕๓
มลหาริโน	๑๙/๔๘๗	มหาเมโฆ	๒๖/๑๕๖
มหนฺตธมฺมา	๑๓๔/๒๐	มหารตนสญฺจโย	๔๑๙/๕๐
มหนฺธกาปิหตา	๑๓๕/๑๑๒	มหารโธ	๔๔/๒๗๑
มหพฺพโล	๔๖/๓๓๓	มหารุจิ	๙/๒๐๐
มหาอิสฺสิ	๑/๓๗๑	มหาวนํ	๒๖๕/๕๑๗
มหากถิ	๙๙/๔๑๘	มหาวิตุถาริกํ	๖๐/๑๘๗
มหากาพา	๑๖๓/๒๔	มหาสมุทฺโทวฏฺโขพฺโภ	๔๓๙/๕๓๗
มหาโฆโส	๒๐/๒๒๒	มหาสยนมณฺฑิตา	๖๑/๑๘๗
มหาชาติสฺสโร	๑/๒๘๓	มหาสิขา	๒๐/๑๙๒
มหาชฺฐติ	๕๗/๔๑๓	มหาสินฺธุ	๓๑/๓๖๘
มหาตมปฺนุทโน	๗๒/๑๒๘	มหิทฺธิกา	๑๑/๒๗๕
มหาเตโช	๒๕/๓๘๒	มहीं	๓๑๗/๔๐
มหาถุปฺมโห	๒๑/๒๖๐	มहींปติ	๑๘/๓๘๙
มหานาโค	๑๐๙/๑๔๘	มเหสี	๘๔/๑๑
มหานาโท	๕๙๙/๗๑	มโหฆทานํ	๙๙/๙๐
มหานิลล์	๖๓/๑๐๔	มาตงฺควารโณ	๑/๓๘๗
มหานุกาโว	๒๒/๑๙๒	มาตงฺกา	๑๖๕/๒๔
มหาปตาโป	๒๓/๓๑๓	มาตูกุจฺฉิ	๕๑/๔๑๒
มหาปฺปคฺคโณ	๕๑/๒๐๖	มาตูปฺภูจฺฉานโก	๑๐๖/๑๐๙
มหาปฺปชฺ	๖๔/๔๑๔	มานกฺกิ	๑๑๖/๔๙๘
มหาพโล	๖๒๒/๗๓	มานถทฺโธ	๔๔๕/๕๔
มหาโพธิมโห	๑๓/๓๘๙	มานสํ	๑๕๐/๕๐๓
มหาภูตคณาลโย	๙๗/๒๔๔	มานโน	๖๑/๑๒๗
มหาโภโค	๑๗๓/๕๐๖	มาปเย	๔๖๐/๕๖

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก
มาลา	๕/๒๘๓	มุนิ	๔๓/๔๗๗
มาลาการโ	๒๔/๒๑๒	มฺรชวาทโก	๓๐/๒๙๕
มาลहतฺถ	๔๘/๒๑๖	มฺพาลิโย	๑๕๖/๒๓
มาลิโก	๑๓/๒๑๑	เมตฺตจิตฺตตปฺสฺสิน	๖/๓๑๘
มาลุตนามกา	๔๕/๒๑๕	เมตฺตจิตฺโต	๕/๓๑๐
มาลุปฺปฺพานิ	๒๗/๓๖๗	เมตฺตการุณฺสณฺณโต	๓๑๕/๕๒๓
มาฬ	๔๕/๒๘๐	เมทนี	๕๗/๒๒๗
มิกเกตุสนามโก	๔๖/๑๘๕	เมรุ	๓/๒๔๖
มิกราชา	๖/๑๙๐	โมจย	๑๕๒/๑๑๔
มิกราชาวสมฺภีโต	๑๑/๑๕๔	โมทห	๑๑/๓๖๔
มิกลฺลฺลฺล	๑/๓๔๒	โมเนยฺยสมฺปนฺนา	๓๐๕/๓๘
มิกสงฺฆ	๓๖/๑๗๑	โมรหฺตฺเถ	๑๑๗/๔๙๘
มิเนลปฺปฺผ	๖/๓๑๐	โมหนฺรการปฺกฺขนฺโน	๗/๑๓๕
มิโค	๙๕/๑๓	โมโห	๖๑/๑๒๗
मितภาณ	๗๗/๑๔๔		
मितฺตฆาตโก	๔๐/๓๕๕		
มิตฺตา	๑๓๑/๑๙	ยกฺขโยนี	๗๒/๒๒๙
มิพฺพหฺมกฺขิต	๕๘๗/๖๙	ยกฺขา	๗๒/๑๐๕
มฺขตฺตฺตฺต	๕/๔๓๘	ยถาณฺทชา	๔/๑๓๕
มฺขปฺจฺฉน	๑๔๗/๕๐๒	ยถาภิรฺนฺต	๑๐๙/๑๕
มฺขโสธฺน	๒๖/๔๘๘	ยถิจฺฉก	๑๔๖/๕๐๒
มฺกฺขโรหิตา	๑๔๕/๒๒	ยโถธิกาณ	๑๑๖/๑๗
มฺกฺขตาชาลปฺริกฺขิตฺตา	๓๖/๕	ยนฺต	๔๒๔/๕๑
มฺกฺกิต	๑/๓๔๙	ยมกา	๗๐/๙
มฺกฺกโก	๑๗๖/๕๐๖	ยสวา	๑๔๑/๕๐๑
มฺกฺกสมฺพฺสฺสา	๕๕/๔๗๘	ยสฺสสิน	๖๐/๑๔๑

[ย]

ปทานุภุโกโม	ปพฺพเหตุ/อํกุ	ปทานุภุโกโม	ปพฺพเหตุ/อํกุ
ยโส	๑๑๖/๑๑๐	รสิชาลํ	-๗๐/๙
ยสุสาธิการิ	๒๖๔/๓๔	ราคคฺคิ	๑๑๖/๔๙๘
ยาจโยโค	๒๖/๒๔๙	ราครตฺโต	๓๐/๘๒
ยานกาโร	๓๗/๒๖๒	ราโค	๖๑/๑๒๗
ยานา	๖๑/๘	ราชสตา	๑๗/๒๑๑
ยาปนํ	๖๐๒/๗๑	ราชา	๑๐๒/๑๔
ยิฏฺฐกาโม	๒๗/๒๓๕	ริตฺตกา	๓๗/๗/๕๓๐
ยุตฺตจาโค	๓๑๕/๕๒๓	รฺกฺษณมนํ	๕๕๗/๖๖
ยูถา	๑๕/๙๘	รฺกฺษณํ	๓๑๕/๓๙
โยชนํ	๔๒๘/๕๒	รฺกฺษณํ	๗๒/๘๗
โยนี	๔๓/๘๓	เรณู	๖๕/๒๑๘
		เรณฺวดี	๗๕/๘๗
	[ร]	โรปิโต	๔๖/๑๕๙
รกฺขโส	๑/๒๘๓	โรมโส	๓๒/๓๓๑
รโชนฺถลลํ	๙๐/๔๙๕	โรหิจฺจา	๑๖๔/๒๔
รชฺเชยฺยุ	๑๕๑/๑๑๔		
รณฺจํ	๑๐๒/๑๔		[ล]
รตนจตฺตํ	๗๙/๔๙๔	ลกฺเข	๒๕๙/๓๔
รตนมยํ	๖๔๗/๗๖	ลกฺคํ	๙/๑๗๙
รตนา	๑๔/๓๒๘	ลกฺคิตํ	๗๖/๒๔๑
รตี	๙๗/๑๓	ลฺกฺขจิมฺหุ	๑๕/๔๘๖
รมิสฺสติ	๒๕/๑๒๒	ลฺมพโก	๑๔๑/๒๑
รมมกํ	๔๑๗/๕๐	ลฺสฺสณํ	๘๙/๑๓๐
รสนฺตํ	๔๓/๖	ลามาลาเก	๗๗/๙
รวีหิสา	๑๖๐/๒๓	ลามิ	๑๐๐/๔๙๖
รโหคโต	๑๐๗/๑๐๙	ลายามิ	๖/๓๐๑

ปทานุกรกโม	ปพฺเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพฺเพ/องฺเก
ลาสิกกา	๔๖/๖	[ว]	
ลิมฺปติ	๑๔๘/๕๐๒	วกา	๑๖๔/๒๔
ลูทุทโก	๓๖/๓๘๔	วกุลุปฺปํ	๓๐/๓๓๑
ลูขจีวรา	๓๐๗/๓๙	วกฺโขโม	๕๗/๕๕๔
เลณิ	๔๙/๔๗๘	วคฺคฺพา	๑๔๕/๒๒
เลปนํ	๒๕/๑๓๗	วจฺจุจฺริตํ	๒๘/๑๒๓
โลกคฺคฺนายนโก	๓/๑๕๓	วจฺจนฺคิทุธา	๒๖๗/๕๑๘
โลกชินํ	๔๔๐/๕๓๘	วชฺริคฺคฺสมณฺณมานิ	๒๐/๒๐๒
โลกเชฏฺฐจํ	๕๓/๔๗๐	วชฺริคฺคฺสมํ	๑๑๑/๔๙๗
โลกนายนโก	๑/๑๓๕	วชฺริราสมา	๒๒/๒๐๒
โลกนินฺสฺสโก	๓๕/๒๗๐	วฏฺฐํ	๓๔/๓๓๑
โลกนฺตคฺค	๖๔๒/๗๖	วณฺณกาโร	๒๓/๓๓๘
โลกปชฺโชโต	๔๒/๑๒๔	วณฺณปเทสฺมตฺตํ	๘๖/๑๑
โลกพนฺธุโน	๑/๑๗๘	วณฺณวา	๑๔๑/๕๐๑
โลกมฺหิตํ	๓/๔๖๒	วตฺตสมฺปนฺโน	๕๒/๒๗๒
โลกวิทุ	๑๔๑/๕๖๔	วตฺถทานิ	๔๙/๑๗๓
โลโก	๗๑/๑๒๘	วตฺถสมฺปทา	๕๐/๑๗๓
โลมา	๕๕/๔๗๘	วทตํ	๖๑๘/๗๓
โลมฺหิสนํ	๖/๒๓๒	วนกมฺมิกา	๑๖๖/๒๔
โลหนาลเก	๑๔/๔๘๖	วนจโร	๒๖/๓๖๐
โลหนปตฺตํ	๖๖/๔๙๒	วนนฺีรตํ	๖๔๒/๗๖
โลหิตกา	๑๑/๒	วนมชฺโฆคฺหิ	๔/๓๔๒
โลหิตงฺกา	๑๗/๓	วนวฏฺฐิกา	๒๒/๑๖๙
โลหิตจฺนฺทเน	๑๘๑/๕๐๗	วนวาสิโก	๖/๓๐๑
โลหิตา	๙๖/๔๙๖	วนตโทสา	๔๕/๓๗๗

ปทานุภุโก	ปพเพ/องฺเก	ปทานุภุโก	ปพเพ/องฺเก
วณฺหมานา	๘๑/๑๐	วิจิณฺ	๒๖๖/๓๔
วปฺปเทเส	๓๔๗/๕๒๗	วิชฌญา	๑๓๒/๑๙
วมนฺ	๕๗๙/๖๘	วิธีจุจฺจนมาโน	๙๗/๑๓
วรโก	๘๕/๑๐๖	วิธีตาวี	๘๖/๑๔๕
วรทสฺสโน	๗๓/๒๔๐	วิธีชฺชสมฺปทา	๗๕/๒๒๙
วรธมฺมปฺปกาสะโก	๑๐/๑๕๔	วิธีชา	๘/๒๔๖
วรธมฺมมณฺุปฺปตฺโต	๒๕/๕๕๐	วิธีชาตฺรสมากุลํ	๗๗/๘๘
วรนาโค	๙๗/๙๐	วิญญู	๑๒/๙๘
วรมฺหานิ	๓๙/๑๗๑	วิญญูโก	๘๗/๔๘๒
วรลกฺขณํ	๓๒/๒๖๑	วิติณฺณกฺงฺโข	๑๒๘/๑๕๐
วราหา	๑๖๔/๒๔	วิตฺติ	๓/๒๐๙
วรฺุณ	๒๐/๑๘๑	วิธมฺิสฺสติ	๕๖๒/๖๖
วลชา	๑๔๕/๒๒	วินโย	๕๙๐/๗๐
วสี	๒๓/๑๙๓	วินสฺสาม	๕๖๑/๖๖
วสุธํ	๕๕/๑๒๖	วินายกํ	๕๙๖/๗๐
วสุสิกฺสาฎกํ	๒๕/๔๘๗	วินาสเย	๕๖๗/๖๗
วสุสฺสฺปนายิก	๑๔๔/๑๑๓	วินิปาตํ	๔/๑๕๓
วหิสิ	๑๑/๙๘	วินิปาตโก	๓๖/๒๗๐
วิกติกาโย	๑๗๗/๕๐๖	วินิพฺุชฺฌเร	๓๓/๕
วิกิรณฺติ	๓๒๒/๔๐	วินิสฺสโฏ	๑๕/๙๘
วิกุพฺพนฺติ	๓๒/๕	วิเนตารํ	๑๒๕/๙๔
วิโกปนํ	๑๑๔/๔๓๔	วิเนยฺย	๑๑๔/๑๖
วิกฺขมฺภณฺติ	๖๑๔/๗๒	วิโนทฺยิ	๕๗๒/๖๘
วิคตสมฺโมโห	๓๑๖/๕๒๓	วินฺุเทยฺย	๒๗๒/๓๕
วิจิตฺตณฺภํ	๙/๒	วิปสฺสกา	๑๓๒/๑๙
วิจิตฺตา	๓๗/๕	วิปาโก	๘๒/๑๐

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺก
วิปฺปนฺนุจฺจา	๖๖/๒๒๘	วิสุทฺธโกชโน	๖๐/๘๕
วิปฺปสฺสนฺนมนาวิลา	๔๔/๓๗๗	วิสุทฺธสีลา	๑๓๒/๑๙
วิมตฺตติคฺตโต	๑๖๓/๕๐๔	วิหารกฺุสโล	๕๐/๒๘๑
วิภูสฺสนฺนุจฺจนา	๑๑๕/๑๖	วิเหเจสิ	๔๖๕/๕๖
วิภทฺทกั	๖/๓๗๑	วิชเนกา	๑/๑๕๓
วิมโล	๗๔/๘๗	วิชสมฺปทา	๒๑/๑๕๕
วิมฺหิตมานโส	๓๒/๓๖๘	วินิวกฺุณฺณํ	๒๘๐/๕๑๙
วิรตฺตจิตฺตา	๘๙/๑๑	วูปกฺุณฺโจ	๓๕/๘๓
วิรวิปฺปผุ	๑๔/๓๔๔	วูปสโม	๑๒๓/๔๓๕
วิราควตฺถุ	๘๘/๑๑	เวทชาโต	๔๓/๒๒๕
วิรปโป	๑๗/๓๖๕	เวยฺยยาวจฺจกโร	๕๑/๒๐๖
วิราคสณฺณิ	๘๙/๑๑	เวสฺสสฺส วรพฺพุทฺธินา	๓๑/๑๗๐
วิรุทฺธานั	๕๘๑/๖๙	โวกิณฺณั	๙๖/๑๓๑
วิฐฺฐปฺฐเปณ	๑๐๖/๑๕		
วิเรจฺฉิ	๕๗๙/๖๘		
วิโรเจมิ	๔๒๙/๕๒	สกฺกตปฺฐิโต	๗๓/๔๘๑
วิลามาลา	๘/๒๓๒	สกฺกตมานิโต	๓๓/๓๗๖
วิโลกยิ	๕๐/๒๓๘	สงฺกปฺปปุรณั	๗/๔๘๕
วิวกฺุณฺณโท	๑๕/๓๘๙	สงฺกปโป	๒๙๙/๓๘
วิวาทั	๗๙/๑๐	สงฺกิเลสคตั	๒๑/๙๙
วิเวกกาโม	๑/๔๗๑	สงฺโกจิตั	๓/๒๘๓
วิเวกาภิริตา	๓๐๗/๓๙	สงฺขธฺมมโก	๕๖/๒๐๗
วิสตฺโต	๙๔/๑๒	สงฺขาตธฺมโม	๑๒๖/๑๘
วิสารโ	๒๕๖/๓๓	สงฺขารา	๑๑๕/๙๒
วิสาลนยโน	๑๕๒/๕๐๓	สงฺคาตีโต	๓๑๗/๕๒๓
วิสฺสุทฺธจกฺขุ	๒๕/๒๑๒	สงฺคาโม	๒๐/๒๒๒

[๓]

ปทานุยกโม	ปพฺพ/องฺก	ปทานุยกโม	ปพฺพ/องฺก
สงฺคีติ	๕๓/๒๙๘	สนฺตารณิ	๔๐/๓๖๒
สงฺโค	๑๑๗/๑๗	สนฺติปทํ	๒๕๒/๓๓
สงฺฆาฐิ	๒๐/๒๔๘	สนฺถํ	๑๑๓/๙๒
สจฺจทสา	๑๓๘/๒๑	สนฺทมานิกา	๑๔๓/๕๐๒
สจฺจปารมิ	๗๖/๙	สปรปญฺญํ	๒๗๗/๓๕
สจฺจวินิสฺสิตา	๓๑๓/๕๒๓	สปรปภาโส	๙๕/๔๙๕
สญฺจิริตฺถ	๕๓/๒๗๒	สปรปโม	๓๕/๓๖๘
สญฺจุนฺณนา	๓๒๒/๔๐	สปรปิเตลลํ	๒๙/๒๗๘
สญฺจนนฺตโต	๑๒๐/๑๗	สพฺพกาลิกํ	๑๘๓/๕๐๗
สญฺจนโน	๒๒/๑๘๑	สพฺพญญวโร	๒/๑
สญฺชาตโกโป	๕๕๖/๖๖	สพฺพปาจิ	๖๕๕/๗๗
สญฺชาตชนฺโฆ	๑๐๙/๑๕	สพฺพปฺฐา	๕๘/๔๙๑
สญฺญตา	๕๖๔/๖๗	สพฺพพนฺธนา	๑๕๒/๑๑๔
สญฺจติ	๕๖๙/๖๗	สพฺพลกฺขณสมฺปนฺโน	๑๖๗/๕๐๕
สญฺหาเส	๑๖๙/๕๐๕	สพฺพสิปปํ	๑๓๕/๕๐๐
สตุตฺตตฺตสนามโก	๑๒/๓๔๓	สมฺปชาโน	๗๖/๑๖๓
สตุตฺตมฺมํ	๔๐๖/๔๙	สมฺปตฺติ	๓๖/๑๓๘
สตุตฺตรตนภฺงิสฺตา	๑๓/๓	สมฺปทสฺสยิ	๕๐/๑๒๕
สตุตฺตรตนสมฺปนฺโน	๒๒/๓๓๐	สมฺปทา	๕๕/๓๐๘
สตุตฺตลิปปุผานิ	๒๗/๓๔๖	สมฺปภาสํ	๓๑/๓๖๘
สตุตฺตวาทฺคโค	๘๑/๑๒๙	สมฺปวณฺติ	๓๐๐/๓๘
สตุตฺตวาทฺโ	๔/๑๒๐	สมฺปหํเสนฺโต	๔๑/๒๑๕
สตุตฺตกปฺป	๔๘๙/๖๙	สมฺโพธิมุตฺตมํ	๗๔/๙
สตุตฺตสมฺปทา	๖๑/๒๒๗	สมฺมานจลนา	๑๖๔/๕๐๕
สนฺตจิตฺตํ	๒๗๗/๓๕	สมฺมุขา	๓๓/๒๒๔
สนฺตํ	๔๓๑/๕๓๗	สมฺมุขชนิ	๒๕/๔๘๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องุเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องุเก
สมมุติโต	๒๑/๕๕๐	สีลวิหีโน	๑๘/๕๙
สงฆมัญญมานานิ	๑๐๔/๑๔	สีลสมปนุโน	๘๓/๘๘
สงฆาราม	๙๘/๙๐	สีวถิก	๔๑๙/๕๓๕
สัวิภาครโต	๑๗๔/๕๐๖	สีสทุกข	๘๗/๔๘๒
สัเวเชสิ	๒๑/๒๒๒	สีหนาโท	๖๒๐/๗๓
สัสรามิ	๕๐/๕๕๓	สีหปญชรา	๑๒/๒
สัเสทา	๔/๑๓๕	สีหา พุยคฺฆา	๑๖๕/๒๔
สีขินายก	๔๔/๓๓๓	สีหเสยฺยมกปฺปยุ	๓๐/๕
สิงคินิกขสฺวณฺณนาโม	๒๗/๑๐๐	สีหาสน	๒/๗๙
สิงคิเวร	๑๕/๔๘๖	เสตจจตุโต	๙๘/๙๐
สิงฆาฏปตฺตมาภินฺณา	๑๕๖/๒๓	เสตปิโต	๑๕๒/๕๐๓
สินฺทุวาริตา	๓๘๗/๕๓๒	เสนหา	๙๒/๑๒
สินฺธฺวา	๒๒/๓๘๒	เสตุ	๓๙/๓๖๙
สินฺธุภูเล	๓๓๔/๕๒๕	เสเรยฺยก	๓/๒๓๒
สิรสา	๑๔/๑๘๐	เสวิตพุพา	๑๐๓/๑๔
สีลาตเล	๖๔/๔๘๐	โสภสฺสวลฺลิโนทณ	๒๙๕/๓๗
สีลาปฏ	๓๑/๑๒๓	โสภสฺสวลสมฺภคิน	๕๒/๒๙๘
สีลฺลจฺจโย	๓/๒๔๖	โสจเร	๕๗๘/๖๘
สีเวฏฺฐิผลก	๒๒/๔๘๗	โสณฺณปฺลลงฺกา	๔๕/๖
สีสุสคณ	๙๙/๒๔๔	โสณฺณรชตปาทุกา	๑๔๔/๕๐๒
สีสุสตุต	๕๑๒/๕๔๖	โสณฺณภา	๒๖/๒๗๗
สีสุสา	๓๐๔/๓๘	โสเชสิ	๔๕๖/๕๕
สีมพาหนา	๒๒/๓๘๒	โสภสิ	๓๑๔/๓๙
สีต	๙๐/๔๙๕	โสมนสฺสโตมนสฺส	๑๒๓/๑๘
สงฆาติโต	๓๑๗/๕๓๒	โสวณฺณปฺปผานิ	๔๑/๒๒๕
สีมณฺุपालย	๔๗/๓๗๘	โสสุสาม	๖๑๘/๗๓

ปทานุยกโม	ปพฺเพ/องฺเก	ปทานุยกโม	ปพฺเพ/องฺเก
[ห]			
หฏฐมานโส	๑๒/๑๙๑	หังสวติยา	๔๙/๑๘๖
หฏฐโจ	๖๐๐/๗๑	หังสา	๑๖๒/๒๔
หตุถปตาปกั	๒๒/๔๗๘	หาเปติ	๙๓/๑๒
หตุถโชนั	๑๔/๑๘๐	หาสิ	๓๔/๑๒๔
หตุถาโรโห	๘๒/๔๘๒	หิตวปโป	๓๑๗/๕๒๓
หตุถิยานั	๖/๗๙	หิตานุกมปิ	๙๐/๑๒
หนุตารั	๒๘๕/๓๖	หิมวนุตา	๒๕๕/๓๓
หริโตภาเส	๒๗/๓๒๒	หีนตตัม	๕๗๓/๖๘
หริปญฺชรั	๑๖/๓	เหฏฐาสีโน	๑๑๕/๔๓๔
หรีตกี	๖/๓๗๑	เหตุฐมฺมนิโรธาย	๙/๕๔๙
หลาหลั	๕๗๙/๖๘	เหตุปฺปภาว	๒๘๖/๓๖
หลุลา	๗๖/๔๙๓	เหมวณฺโณ	๒๘/๘๒
หังสกีพิตัม	๒/๔๓๘	เหสฺสติ	๑๓๗/๑๕๑
หังเรธา	๔๗/๓๒๕	โหตฺยจินฺตโย	๘๒/๑๐

สุตตปิฎก ขุททกนิกายสุต

อปทานปาติยา

อสาธารณนามานิ

อสาธารณนามานิ	ปพเพ/องฺก	อสาธารณนามานิ	ปพเพ/องฺก
[๑]		อริมุตฺตโก (เถโร)	๘๘/๑๓๐
อภฺกนฺตสมฺมโก (เถโร)	๔๓/๓๒๔	อโรปฺปผิโย (เถโร)	๒๙/๑๙๓
อคฺคปฺปผิโย (เถโร)	๔๑/๓๕๕	อนฺรุทฺโท (เถโร)	๔๓๓/๕๒
อคฺคิตฺโต (จกฺกวตฺตี)	๕๓/๓๒๕	อนฺุเลปทายโก (เถโร)	๔๒/๓๙๓
อคฺคินิพฺพาปโน (จกฺกวตฺตี)	๕๗/๒๓๙	อนฺุสฺสาวโก (เถโร)	๔๖/๓๘๖
อคฺคิสมา (จกฺกวตฺตี)	๒๓/๒๓๔	อนฺมทสฺสี (ภควา)	๒๖/๒๘๗
อคฺคิสฺขา (จกฺกวตฺตี)	๑๔/๑๙๑	อนฺนสฺสาวโก (เถโร)	๓๘/๔๑๐
องฺโกลโก (เถโร)	๒๗/๓๐๕	อปทานิโย (เถโร)	๓๒/๓๗๕
องฺโกลปฺปผิโย (เถโร)	๑๙/๔๕๘	อพฺยาสโก (เถโร)	๒๘/๓๓๐
อชิต (พฺราหฺมณ)	๑/๓๗๙	อภิกฺขุ (ภิกฺขุ)	๒๒/๑๙๒
อชินทายโก (เถโร)	๑๑/๓๒๘	อมิตญฺชโล (จกฺกวตฺตี)	๑๒/๓๓๖
อชฺชโน (สมฺพุทฺโธ)	๔๓/๔๗๗	อมิตาโก (จกฺกวตฺตี)	๑๙/๓๒๐
อญฺชโส (ขตฺติโย)	๕๕๑/๖๕	อมิตฺตโก (จกฺกวตฺตี)	๘/๓๙๗
อญฺญาโกณฺหญฺโย (เถโร)	๖๑๒/๗๒	อมิตฺตตปโน (จกฺกวตฺตี)	๕๘/๒๕๓
อทฺมจฺนทฺธิโย (เถโร)	๑๓/๓๕๗	อพฺภณฺชนทายโก (เถโร)	๑๘/๓๖๕
อทฺมเจลกโก (เถโร)	๑๘/๒๐๑	อมพฏฺผลทายโก (เถโร)	๖/๔๗๑
อดุลฺยา (จกฺกวตฺตี)	๓๒/๔๐๐	อมพทายโก (เถโร)	๖๑/๑๗๔
อดฺธทสฺสี (ภควา)	๖๔/๑๒๗	อมพปฺนทฺธิโย (เถโร)	๔๒/๓๘๕
อดฺธสทฺทสสโก (เถโร)	๕๔/๒๕๓	อมพฺยาคุทายโก (เถโร)	๒๕/๔๕๑
อริจตฺติโย (เถโร)	๔/๒๕๗	อรณฺณสทฺโธ (จกฺกวตฺตี)	๓๒/๔๐๙

อสาธณนามานิ	ปพฺพ/องฺก	อสาธณนามานิ	ปพฺพ/องฺก
อธณฺชหา (จกฺกวตฺตี)	๒๑/๓๐๔	อาสนตฺถวิโก (เถโร)	๓๓/๔๐๐
อธฺนปาโล (จกฺกวตฺตี)	๓/๓๑๐	อาสนฺปฏฺจายโก (เถโร)	๕๒/๒๑๖
อธฺนวดิยา (นคเร)	๖/๔๔๘	อาสวตี (ลตา)	๕๐๕/๖๐
อโวปฺปฬิโย (เถโร)	๑๒/๑๖๗		
อสนโฬิโย (เถโร)	๙๒/๑๖๕	[อิ]	
อสม (ขตฺติโย)	๓/๓๖๓	อินฺทสม (จกฺกวตฺตี)	๑๖/๒๗๖
อสีโต (มาลาการโ)	๔๓/๓๓๓		
อโสภฺชโก (เถโร)	๒๒/๓๐๔	[อุ]	
อโสโก	๔๑/๒๘๙	อุทฺตตฺตปทุมฺมโย (เถโร)	๑๔๒/๔๓๗
อสุสฺสี (พฺรหฺมโณ)	๒๗๖/๓๕	อุคฺคตา (จกฺกวตฺตี)	๕๕/๒๒๗
อสุสฺสี (สาวโก)	๓๖๘/๔๕	อุคฺคโต (จกฺกวตฺตี)	๖๒/๑๖๑
		อุตฺตม (เจติย)	๒๖/๔๐๐
[อา]		อุตฺตเรยฺยทายโก (เถโร)	๑๑๐/๔๓๓
อาเวโล (จกฺกวตฺตี)	๔๘/๒๘๐	อุตฺติโย (เถโร)	๑๗๙/๑๑๘
อาชารทายโก (เถโร)	๔๓/๓๑๖	อุทกทายโก (เถโร)	๒๙/๓๑๔
อาณนฺโท (อุปฏฺจโก)	๖๕๔/๗๗	อุทกปฺชโก (เถโร)	๑๓/๔๒๑
อาณนฺโท (เถโร)	๖๖๓/๗๘	อุทกาเสจนา (จกฺกวตฺติโน)	๔๙/๑๙๗
อาณนฺโท (ธมฺมรฺกฺโข)	๕๔๒/๖๔	อุทกาสนทายโก (เถโร)	๔/๓๓๕
อาณนฺโท (สมฺพฺพุโร)	๙/๓๕๐	อุทปานทายโก (เถโร)	๒๐/๒๘๖
อาณนฺโท (สาวโก)	๕๖/๔๑๓	อุทายิ (สตฺถุสาวโก)	๖๐/๑๒๗
อายาตทายโก (เถโร)	๑๐๑/๑๓๒	อุทุมฺพรมลทายโก (เถโร)	๒๐/๔๗๓
อารกฺขทายโก (เถโร)	๓/๓๙๖	อุเทโน (ขตฺติโย)	๒๓/๘๑
อารามทายโก (เถโร)	๓๘/๓๙๒	อุทฺทาลกปฺปฬิโย (เถโร)	๒๖/๔๕๙
อาลมพนทายโก (เถโร)	๕/๓๒๗	อุทฺทาลกทายโก (เถโร)	๓๗/๓๔๘
อาลูวทายโก (เถโร)	๓๔/๓๖๘	อุปฏฺจาทายโก (เถโร)	๒๙/๓๗๕

อสาธารณนามานี	ปพเพ/องุเก	อสาธารณนามานี	ปพเพ/องุเก
อุปติสฺส (สมพุทฺโธ)	๔๘/๔๔๕	เอกวนฺทนิโย (เถโร)	๕๑/๓๓๔
อุปรุจิ (จกฺกวตฺตํ)	๑๒/๒๐๐	เอกสมณโก (เถโร)	๒๐/๓๒๑
อุปวาโณ (เถโร)	๑๐๕/๑๐๘	เอกาสนทายโก (เถโร)	๘/๓๕๐
อุปวาโณ (สตฺถุสวโก)	๑๐๑/๑๐๘	เอกาสนิโย (เถโร)	๓๙/๒๒๕
อุปเสน (สตฺถุสวโก)	๙๔/๙๐	เอกิสฺสโร (จกฺกวตฺตํ)	๓๓/๓๐๕
อุปาคตทาสนิโย (เถโร)	๓๘/๓๖๒	[โอ]	
อุปาลิ (เถโร)	๕๕๕/๗๐		
อุปาลิ (สวโก)	๔๘๔/๕๘	โอภาโก (ราชา)	๓๘/๑๓๙
อุปาทนทายโก (เถโร)	๒๒/๓๕๒	โอปวยโห (เถโร)	๔๒/๑๕๘
อุปปลหตฺถิโย (เถโร)	๑๘/๒๑๑	โอภาโส (ขตฺติโย)	๕๕/๒๓๘
อุพฺพิทฺโธ (ขตฺติโย)	๔๑๑/๕๐	[ก]	
อุมฺมาปฺปฺปิโย (เถโร)	๖/๔๐๕		
[เอ]		กฏการุญฺชโก (เถโร)	๒๔/๒๖๘
		กฏการุญฺชปิโย (เถโร)	๗/๔๕๖
เอกณฺชลิโย (จกฺกวตฺตํ)	๒๓/๓๖๖	กณเวรปฺปฺปิโย (เถโร)	๑๒/๒๗๕
เอกจมฺปกปฺปฺปิโย (เถโร)	๓๐/๔๖๐	กณิการณฺทนิโย (เถโร)	๒๗/๒๗๗
เอกชฺโฆ (จกฺกวตฺตํ)	๙/๓๗๒	กณิการปฺปฺปิโย	๔/๓๑๐
เอกณฺชลิโก (เถโร)	๑๘๓/๑๑๘	กทิลผลทายโก (เถโร)	๔๒/๔๗๗
เอกณฺชลิโย (เถโร)	๒๓/๓๖๖	กปฺปรุกฺขา	๒๖/๔
เอกตฺถมฺภิกโก (เถโร)	๒๖/๘๑	กปฺปรุกฺขิโย (เถโร)	๑๑๓/๑๓๔
เอกทปฺปิโย (เถโร)	๓๓/๒๘๘	กรวิกา	๔๒/๖
เอกทฺฐสทายโก (เถโร)	๓๗/๔๒๔	กาสุมาริผลทายโก (เถโร)	๕๘/๔๗๐
เอกปทฺธิโย (เถโร)	๑๐/๔๓๙	กาพฺพทายิ (เถโร)	๖๓/๑๒๗
เอกปฺปฺปิโย (เถโร)	๑๙/๓๗๓	กิลฺยชเกสรา (จกฺกวตฺตํ)	๓๒/๓๔๗
เอกรสฺนิโย (เถโร)	๕๙/๒๕๔	กิลฺยชทายโก (เถโร)	๑๘/๓๓๗

อสาธารณนามานิ	ปพฺพเองฺเก	อสาธารณนามานิ	ปพฺพเองฺเก
กิสลยปฺปชโก (เถโร)	๓๔/๓๐๖	ขณฺฑพฺพลลีย (เถโร)	๑๖/๓๐๓
กิกณฺธิกปฺปผิโย (เถโร)	๑๔/๓๑๒	ขณฺโฑ (สาวโก)	๑๘/๑๘๑
กิสฺสกุปฺปชโก (เถโร)	๑๓/๔๔๙	โขมทหายโก (เถโร)	๑๘๘/๑๑๙
กุกฺกุโฆ (ปพฺพโต)	๓๐/๒๖๙	[ก]	
กุกฺกุโฆ (สกุโณ)	๕๒/๒๗๒	คงฺคา	๓๑๗/๔๐
กุกฺกุโร (สยมฺภู)	๓๔/๓๔๘	คตสณฺณโก (เถโร)	๑๕/๑๙๑
กุกฺกุโร (ปพฺพโต)	๑๐/๒๓๓	คติปจฺเจทโน (จกฺกวตฺตํ)	๕๙/๒๓๙
กุกฺกชปฺปผิโย (เถโร)	๕/๒๙๑	คณฺฐฐปฺปิโย (เถโร)	๖/๔๒๐
กุกฺกิชายโก (เถโร)	๓๖/๓๕๕	คณฺฐปฺปผิโย (เถโร)	๙๖/๒๔๔
กุกฺกิชูปโก (เถโร)	๑๙/๓๔๕	คณฺฐมัลลีย (เถโร)	๓๐/๒๐๓
กุกฺกชธาโน (เถโร)	๑๖/๑๒๑	คณฺฐมุกฺกิชโย (เถโร)	๓๗/๔๖๗
กุกฺกชหายโก (เถโร)	๕๗/๒๗๓	คณฺธิโย (ขตฺติโย)	๘/๓๖๔
กุกฺกชมัลลีย (เถโร)	๘/๒๘๔	คณฺโฑทกหายโก (เถโร)	๓๒/๑๕๗
กุกฺกชมาสณิโย (เถโร)	๗/๔/๒๔๑	คณฺโฑทกโย (เถโร)	๔๐/๒๓๗
เกณิยํ (ตาปสํ)	๒๓๔/๕๑๔	คิริเนลมุกฺกิชูปชโก (เถโร)	๔๖/๓๐๗
เกสรปฺปผิโย (เถโร)	๑๕/๔๕๗	คิริสโร (จกฺกวตฺตํ)	๖๓/๒๓๙
โกตมฺพริโย (เถโร)	๑๗/๒๙๓	โคตโม (ปพฺพโต)	๙๗/๒๔๔
โกณฺฑณฺณสฺส (ภควโต)	๙/๒๘๔	โคตโม (สตฺถา)	๘/๑๒๐
โกรณฺฑปฺปผิโย (เถโร)	๓๙/๓๑๕	โคสิสณิกฺเขปโก (เถโร)	๒๖/๓๘๒
โกลิโต (โปโรหิจฺโจ)	๕๔๐/๖๔	[จ]	
โกสโล (ราชา)	๕๔/๔๑๒	จกฺกมหายโก (เถโร)	๑๐๐/๑๔๗
โกสิโย (ชฎิล)	๒/๙๗	จกฺกโกฏิกโย (เถโร)	๑๓/๓๖๕
[ข]		จกฺกทิตฺโต (จกฺกวตฺตํ)	๔/๓๐๑
ขขุชหายโก (เถโร)	๑๗/๒๗๖	จกฺกทณฺฑชโก (เถโร)	๒๕/๒๔๙

อสาธารณนามานี	ปพเพ/องเก	อสาธารณนามานี	ปพเพ/องเก
จนุทโน (ขตติโย)	๕๕๒/๖๕	โชติปาโล	๙๒/๔๘๓
จนุทโน (สมพุทฺธสฺสตรโช)	๒๐/๓๕๒	โชติโย (จกฺกวตฺตี)	๒๖/๓๕๓
จนุทภาคา (นที)	๑/๑๙๐		
จนุทวติยา (นคเร)	๑๐๖/๑๐๙	[ณ]	
จนุทภา (จกฺกวตฺตี)	๓๒/๒๘๗	ณาวโร (จกฺกวตฺตี)	๔๕/๔๐๒
จมฺปกปฺปผิโย (เถโร)	๑๖/๓๕๑	ณาสณฺณโก (เถโร)	๑๒/๒๑๐
จปฺปกา	๑๖๒/๒๔		
จมฺพโก (ขตติโย)	๖๓๕/๗๕	[จ]	
จิตกปฺปชโก (เถโร)	๕/๓๗๙	จิตตชลิโย (เถโร)	๔๗/๑๘๕
จุพฺพจฺนุโท (สตฺถุสวโก)	๑๓๗/๑๕๑	จิตตสณฺณการกา (จกฺกวตฺตี)	๔๙/๒๐๖
จุพฺพนุโก (เถโร)	๕๔/๘๕		
		[ต]	
[ณ]		ตมัลปฺปผิโย (เถโร)	๕/๓๐๑
จตฺตทหายโก (เถโร)	๑๖/๓๘๑	ตโมนุโท (จกฺกวตฺตี)	๑๗/๔๒๒
ฉาปโล (ปพฺพโต)	๓๙/๔๔๓	ตมฺพปฺปผิโย (เถโร)	๑๔/๒๖๖
		ตฺรณโย (เถโร)	๒๐/๓๑๒
[ช]		ตฺรณโย (เถโร)	๔๑/๓๖๙
ชคตฺติการโก (เถโร)	๓๖/๓๔๐	ตารโณ (ขตติโย)	๖๓๔/๗๕
ชลนฺธโร (จกฺกวตฺตี)	๑๗/๓๓๗	ตาลวณฺณทหายโก (เถโร)	๓๖/๓๒๓
ชลสิขา (จกฺกวตฺตี)	๘๑/๔๑๖	ติกณฺทปฺปผิโย (เถโร)	๕๒/๓๐๘
ชลุตฺตโม (ราชา)	๑๐๔/๒๔๕	ติกิจฺจโก (เถโร)	๔๔/๒๘๙
ชวหฺสโก (เถโร)	๒๙/๓๖๐	ติณฺณกฺุทหายโก (เถโร)	๘๙/๔๓๑
ชาติปฺปชโก (เถโร)	๙๐/๒๓๑	ติณฺณมฺุจิทหายโก (เถโร)	๕๘/๔๔๖
ชิตเสนาสฺ (จกฺกวตฺตี)	๑๕/๓๐๓	ติณฺสณฺณการทหายโก (เถโร)	๒๙/๑๘๒
ชุตินฺธโร (จกฺกวตฺตี)	๒๘/๒๖๘	ติณฺสูลโก (เถโร)	๓๘/๒๗๐

อสาธารณนามานิ	ปพเพ/องุเก	อสาธารณนามานิ	ปพเพ/องุเก
ติทส (ปุริ)	๙๖/๔๑๗	ทุชชโย (จกกวตตี)	๑๓๔/๑๕๑
ดินุทททายโก (เถโร)	๔๑/๓๐๖	ทุมหโร (จกกวตตี)	๑๑/๑๗๙
ดินุททผลทายโก (เถโร)	๖๒/๔๔๖	ทุสสทายโก (เถโร)	๔๓/๒๘๐
ตีณิปุณีย (เถโร)	๗๔/๑๘๙	เทวคชชิต (จกกวตตี)	๒๖/๓๐๔
ติปุปุณีย (เถโร)	๓๖/๒๐๔	เทวทตโต (ภิกขุ)	๗๙/๔๘๒
ติมิรปุณีย (เถโร)	๙/๑๙๑	เทวารตนิโย (เถโร)	๑๘/๓๒๙
ติรัสสิโย (เถโร)	๔๖/๔๐๒	เทวโล (ขตติโย)	๑๒/๓๕๗
ติลมุฏฐิโย (เถโร)	๙/๓๖๔	เทวโล (สมพุทฺโธ)	๕๕๕/๖๖
ติวราย (ปุเร)	๑๔/๓๓	เทวโล (สาวโก)	๖/๓๔๙
ตีณิสรรณาคมนิโย (เถโร)	๑๓๓/๑๑๒	เทวีโล (อคุคสาวโก)	๓๔/๑๕๗
ติสโส (ภควา)	๑๘/๒๙๓	เทสกิตฺติโก (เถโร)	๓๕/๓๘๔
ติกกงกนิปฺชโก (เถโร)	๓๐/๔๔๑	เทสปฺชโก (เถโร)	๒๒/๒๗๗
ตีณุปฺปลมมาลีย (เถโร)	๑๙/๔๔๐		
ตุวรภูจิทายโก (เถโร)	๓/๓๔๒	[๕]	
เตลมกฺขิโย (เถโร)	๙/๓๕๗	ธชทายโก (เถโร)	๒๖/๔๔๑
		ธมฺมวติยา (นคเร)	๖๕/๒๔๐
[๓]		ธมฺมจกฺกิกโก (เถโร)	๑๐๗/๑๓๓
ธมฺมาโรปโก (เถโร)	๙/๒๕๘	ธมฺมทสฺสีสส (มุณีโน)	๑/๓๙๖
โถมโก (เถโร)	๔/๓๔๙	ธมฺมสณฺณโก (เถโร)	๑๙/๓๘๙
		ธมฺมสฺสวณิโย (เถโร)	๑๒๘/๔๓๕
[๓]		ธณฺธีรฺุโห (จกกวตตี)	๓๗/๒๗๐
ทณฺฑทายโก (เถโร)	๒๑/๔๕๑	ธาดุปฺชโก (เถโร)	๒๖/๓๔๖
ทณฺฑเสโน (จกกวตตี)	๘๙/๑๖๔	ฐปทายโก (เถโร)	๑๖๔/๑๑๖
ทวารวติยา (นคเร)	๒๘/๓๐๕	[๖]	
ทีปทายโก (เถโร)	๑๗/๓๕๘	นนุโธ (สาวโก)	๗๐/๔๘๑

อสาธารณนามานี	ปพฺพ/องฺก	อสาธารณนามานี	ปพฺพ/องฺก
นรุตตมา (จกฺกวตฺตํ)	๑๑/๒๑๐	ปญฺจทีปโก (เถโร)	๕๖/๑๖๐
นพมาลีย (เถโร)	๔๖/๒๑๕	ปญฺจสีลสมาทานีย (เถโร)	๑๕๔/๑๑๔
นพาคารโก (เถโร)	๓๘/๔๔๓	ปญฺจหตฺถีย (เถโร)	๒๓/๒๙๔
นพินเกสริย (เถโร)	๑๓/๓๔๔	ปจฺจวิทฺตุนุทฺติ (จกฺกวตฺตํ)	๕๔/๒๓๘
นาคเกสริย (เถโร)	๘/๓๔๓	ปณฺณทนายโก (เถโร)	๓๒/๓๕๔
นาคปฺปผิย (เถโร)	๔๕/๒๗๑	ปตฺตทนายโก (เถโร)	๒๒/๓๔๕
นาคสมาโล (เถโร)	๔/๑๗๘	ปตฺติปฺปผิย (เถโร)	๒๗/๔๖๕
นารโท (พฺรหฺมโณ)	๒๙/๓๓๑	ปทปฺปชโก (เถโร)	๒๓/๒๑๒
นาลิปฺปผิย (เถโร)	๕๓/๔๐๓	ปทวิกกมโน (จกฺกวตฺตํ)	๖๑/๒๓๙
นาพาณีย (หตฺถิ)	๘๓/๔๘๒	ปทสณฺณโก (เถโร)	๘/๑๗๙
นิกฺคณฺฑทีปผิย (เถโร)	๒๔/๓๑๓	ปทุมเกสริย (เถโร)	๔/๓๘๗
นิปนฺนชฺลโก (เถโร)	๒๑/๑๙๒	ปทุมจฺจนินีย (เถโร)	๘๗/๑๔๕
นิมิตฺตสณฺณโก (เถโร)	๓๓/๔๐๙	ปทุมปฺปผิย (เถโร)	๕๖/๑๙๘
นิมฺมิตา (จกฺกวตฺตํ)	๔๖/๒๖๓	ปทุมปฺปชโก (เถโร)	๔๗/๔๔๔
นิสโก (ปพฺพโต)	๑/๙๗	ปทุมุตฺตโร (ชินฺ)	๑/๒๔๖
นิสโก (สมฺโณ)	๑๑๑/๑๐๙	ปทุมุตฺตโร (พฺทฺชโร)	๕๓/๒๗๒
นิสโก (สาวโก)	๑๓๗/๑๑๒	ปทุมุตฺตโร (มหาสิ)	๖๔๘/๗๖
นิสฺเสณฺทนายโก (เถโร)	๑๒/๒๘๔	ปทุมุตฺตโร (มฺหามฺนิ)	๑๑/๑๓๖
เนสาโท (พฺรหฺมโณ)	๑๔/๓๙๘	ปทุมุตฺตโร (สมพฺทฺชโร)	๑๕/๒๕๙
		ปทฺโม (เถโร)	๗๗/๑๖๓
		ปทฺโม (ภควา)	๑/๒๗๔
		ปทฺโม (สมพฺทฺชโร)	๑๖/๔๕๗
		ปนสณฺณทนายโก (เถโร)	๔๘/๔๗๗
		ปพฺพการทนายโก (เถโร)	๕๑/๓๙๔
		ปภฺงโร (เถโร)	๗๓/๔๒๙
[ป]			
ปจฺจจาคมฺนีย (เถโร)	๑๙/๑๖๘		
ปจฺจจคมฺนีย (เถโร)	๑๕/๓๗๓		
ปจฺจจปฺปจฺจนสณฺณโก (เถโร)	๘๑/๒๓๐		
ปญฺจจฺจุลีย (เถโร)	๕๔/๒๘๑		

อสาธารณนามานิ	ปพฺพ/องฺก	อสาธารณนามานิ	ปพฺพ/องฺก
ปภสฺสโร (จกฺกวตฺตํ)	๓๘/๑๒๔	ปฺปผจฺจนีย (เถโร)	๓๓/๒๕๐
ปรปฺปสาทโก (เถโร)	๒๘/๑๗๐	ปฺปผณฺณีย (เถโร)	๒๕/๒๓๕
ปรมนุททายโก (เถโร)	๑๒/๓๘๘	ปฺปผฐารโก (เถโร)	๑๐/๓๘๐
ปริวโร (จกฺกวตฺตํ)	๑๔/๓๗๓	ปฺปผาสนททายโก (เถโร)	๒๕/๓๙๙
ปริสุทฺโธ (จกฺกวตฺตํ)	๔๒/๒๘๐	ปฺปผีย (จกฺกวตฺตํ)	๓/๑๗๘
ปลลฺลงฺกททายโก (เถโร)	๕๒/๒๖๔	ปฺปพฺพจฺจนีย (เถโร)	๔๘/๓๗๘
ปาณฺณิลปฺผีย (เถโร)	๔๑/๑๘๔	ปฺปพินฺนปฺผีย (จกฺกวตฺตํ)	๘๙/๒๔๓
ปาทปาวรา (จกฺกวตฺตํ)	๑๘/๓๙๘	ปฺปพินฺนุชโก (เถโร)	๑๒/๔๐๖
ปานธิททายโก (เถโร)	๑๐/๓๑๙	โปตฺถททายโก (เถโร)	๒๖/๓๖๗
ปาปนิวารีย (เถโร)	๔๙/๓๑๗		
ปายาสททายโก (เถโร)	๓๔/๒๓๖	[ผ]	
ปิณฺฑปาติโก (เถโร)	๔๐/๔๕๔	ผลกททายโก (เถโร)	๔๒/๒๖๓
ปิณฺฑโศลกการทวาช (เถโร)	๖๒๗/๗๔	ผลกททายโก (เถโร)	๔๒/๑๙๕
ปิยาลปฺผีย (เถโร)	๓๐/๓๓๙	ผารุสผลกททายโก (เถโร)	๓๐/๔๗๕
ปิลกฺขผลกททายโก (เถโร)	๒๕/๔๗๔	ผุสฺสิตกมฺมีย (เถโร)	๕๒/๔๒๖
ปิลินฺทวจฺโณ (เถโร)	๖๗/๘๖	ผุสฺสิต (มณฺฑาริปปตี)	๔๕/๔๒๕
ปิลินฺทวจฺโณ (สตฺถุสวาทโก)	๘๔/๔๙๔	ผุสฺสโส (ภควา)	๒๘/๒๗๘
ปฺปณฺฑริโก (เถโร)	๓๗/๓๖๙	ผุสฺสโส (สมพฺพุทฺโธ)	๘/๔๕๖
ปฺปณฺณโก (ขตฺติโย)	๙๑/๑๖๔		
ปฺปณฺโณ มนฺตานีปฺปตฺโต (เถโร)		[พ]	
	๔๔๐/๕๓	พนฺธุชฺวโก (เถโร)	๖/๒๖๕
ปฺปนาสิ (รุตฺโต)	๖๗/๔๘๐	พนฺธุมฺมิตฺยา (นคเร)	๔๔/๒๘๐
ปฺปนาคปฺผีย (เถโร)	๑๘/๔๒๒	พนฺธุมฺ (ราชธานี)	๑/๒๒๐
ปฺปผจฺจตฺติโย (เถโร)	๘๒/๔๑๖	พลฺลุกตฺตา (จกฺกวตฺตํ)	๑๕/๒๔๗
ปฺปผจฺจทนิยา (จกฺกวตฺตํ)	๒๘/๒๘๗	พิมฺพิชาลปฺผีย (เถโร)	๓๓/๓๔๗

อสาธารณนามานี	ปพเพ/องฺก	อสาธารณนามานี	ปพเพ/องฺก
พิพาลิทายโก (เถโร)	๖๑/๒๑๘	มกคทายโก (เถโร)	๓๖/๒๖๒
พุทฺธสณฺณโก (เถโร)	๖๕/๒๒๘	มกคสณฺณโก (เถโร)	๗๑/๒๒๙
พุทฺธสณฺณโก (เถโร)	๔๖/๓๙๔	มฆวปฺปผิโย (เถโร)	๒๓/๓๗๔
พุทฺธปฏฺฐาโก (เถโร)	๖๐/๒๐๗	มกฺคโล (มาณโว)	๑/๔๕๕
พุทฺธปฏฺฐายโก (เถโร)	๔๒/๓๗๗	มจฺจนทายโก (เถโร)	๒๕/๓๕๙
พุทฺโธ (ขตฺติโย)	๓๓/๒๓๖	มณฺธิรปฺปชโก (เถโร)	๒๗/๓๕๓
โพธิวนฺทโก (เถโร)	๕/๔๖๒	มณฺธิปฺปชโก (เถโร)	๓๘/๒๘๘
โพธิสณฺณโก (เถโร)	๕๐/๑๙๗	มรฺฐปณฺธุโก (เถโร)	๔๔/๒๐๕

[ก]

ภทฺธิโย กาฬิโคธายปฺตุโต (เถโร)	๖๙/๑๔๒	มหารุชโก (เถโร)	๒๙/๒๖๓
ภานิรมิตา (จกฺกวตฺตํ)	๔๑/๒๖๒	มหารุชโก (เถโร)	๒๒/๓๑๓
ภาคิรีถิ (คฺงฺคา)	๗๒/๕๕๖	มหารุชโก (เถโร)	๑๐/๒๒๑
ภาชนทายโก (เถโร)	๘/๓๓๖	มหารุชโก (เถโร)	๑๖๗/๑๑๖
ภิกฺขทายโก (เถโร)	๖/๒๐๙	มหารุชโก (เถโร)	๓๙๗/๔๘
ภิสทายโก (เถโร)	๓๕/๑๗๑	มหารุชโก (เถโร)	๘/๑๙๐
ภิสมฺพาลทายโก (เถโร)	๑๑/๔๕๖	มหารุชโก (เถโร)	๔๔/๒๗๑
ภิสาลุทายโก (เถโร)	๑๗/๑๘๐	มหารุชโก (เถโร)	๑๒/๒๐๐
ภีมรโธ (จกฺกวตฺตํ)	๑๓/๓๑๑	มหารุชโก (เถโร)	๖๐/๑๘๗
ภุตคโณ (ปพฺพโต)	๓๕/๒๗๐	มหารุชโก (เถโร)	๘/๔๒๑
ภุริปณฺณา (จกฺกวตฺตํ)	๘๐/๒๓๐	มหารุชโก (เถโร)	๒๐/๑๙๒
ภิชนทายโก (เถโร)	๙/๓๙๗	มหารุชโก (เถโร)	๑๑/๒๗๕
มกคทตฺติโก (เถโร)	๒๙/๒๘๗	มหารุชโก (เถโร)	

อสาธารณนามานี	ปพฺพ/องฺก	อสาธารณนามานี	ปพฺพ/องฺก
วรทสฺสโน (จกฺกวตฺตํ)	๗๓/๒๔๐	วีสุมมชฺชโก (เถโร)	๒๐/๒๖๗
วรฺโณ (อุปฺภจโก)	๒๓๘/๓๑	เวทิการโก (เถโร)	๑๔/๒๕๙
วรฺโณ (ขตฺติโย)	๒๐/๑๘๑	เวทิกายโก (เถโร)	๒๒/๓๓๘
วรฺโณ (เทวราชา)	๓๑/๒๒๔	เวเทหมฺนี	๑/๑
วรฺโณ (นาคราชา)	๓๗๖/๔๖	เวภาโร (จกฺกวตฺตํ)	๔๖/๓๓๓
วลฺลิลผลทายโก (เถโร)	๓๖/๔๗๖	เวยฺยาวจฺจโก (เถโร)	๕๕/๒๐๗
วสโก (ปพฺพโต)	๓๔/๒๕๐	เวสฺสฏฺ (ภควา)	๑๑/๓๑๙
วตสโม (ราชา)	๕๘/๒๓๙	เวสฺสฏฺ (สมฺพุทฺโธ)	๒๓/๒๗๗
วาสิทายโก (เถโร)	๓๙/๓๔๑	เวสฺสวณฺโณ	๖๐/๒๗๗
วาเสฏฺโจ (พฺรหฺมโณ)	๒๓๒/๕๑๔		
วาหนฺนา (จกฺกวตฺตํ)	๙/๒๒๑	[ส]	
วิกโน (ปพฺพโต)	๑๓/๓๕๑	สจฺจิตตนิโย	๖/๑๖๖
วิชฺชาทรโร	๑๒/๔๕๗	สโกฏฺกโกรณฺททายโก (เถโร)	
วิฐฺปนทายโก (เถโร)	๗/๑๕๓		๑๗/๔๕๐
วิปสฺสิโน (ภควโต)	๑๓/๓๘๙	สจฺกขฺ (จกฺกวตฺตํ)	๗๐/๒๒๙
วิปสฺสี (ภควา)	๑/๒๒๐	สณฺชโย (พฺรหฺมโณ)	๒๗๕/๓๕
วิปสฺสี (โลกนายโก)	๒๖/๔๕๒	สตรฺสีโย (เถโร)	๑๙/๑๕๕
วิปสฺสี (สมฺพุทฺโธ)	๓๗/๔๖๑	สตรฺสี (สมฺพุทฺโธ)	๒๒/๔๕๑
วิมโล (ขตฺติโย)	๗๔/๘๗	สตฺตปณฺณิโย (เถโร)	๓๒/๔๖๖
วิมโล (จกฺกวตฺตํ)	๔๗/๘๗	สตฺตปทฺมิโย (เถโร)	๑๙/๓๙๘
วิรวิปฺปณฺนิโย (เถโร)	๑๖/๓๔๔	สตฺตปาฏฺลิโย (เถโร)	๑๙/๓๕๒
วิลามาลา (จกฺกวตฺตํ)	๘/๒๓๒	สตฺตสฺตตฺติปปฺพชฺชโก (เถโร)	๒๙/๓๔๗
วิลอกโน (ราชา)	๖๒/๒๓๙	สตฺตาทปพฺพชฺชิต (เถโร)	๓๗/๓๗๖
วิพาลิทายโก (เถโร)	๒๒/๓๕๙	สตฺตตฺตฺตโม (จกฺกวตฺตํ)	๒๓/๒๖๘
วีสุมโล (จกฺกวตฺตํ)	๓๘/๓๑๕	สทฺทสณฺณโก (เถโร)	๒๐/๓๘๒

อสาธารณนามานิ	ปพฺพ/องฺกุ	อสาธารณนามานิ	ปพฺพ/องฺกุ
สทฺทสณฺณโก (เถโร)	๕/๔๔๘	สมฺพหุลา (จกฺกวตฺตํ)	๑๑/๒๘๔
สนฺธิโต (เถโร)	๓๐/๓๒๒	สมฺมุขาทวิโก (จกฺกวตฺตํ)	๖๔/๒๓๙
สนฺนิฏฺฐาปโก (เถโร)	๗๖/๑๔๓	สยนทายโก (เถโร)	๒๔/๑๕๖
สปรีวารจตฺตทายโก (เถโร)		สยมปโก (จกฺกวตฺตํ)	๕๓/๒๑๖
	๑๐๖/๔๑๙	สรณคณฺนิโย (จกฺกวตฺตํ)	๓๐/๒๒๓
สปรีวาริโย (เถโร)	๒๐/๒๕๙	สรณฺ (นทํ)	๓๑๗/๔๐
สปรปทายโก (เถโร)	๓๒/๒๗๘	สรสฺสตี (นทํ)	๓๑๗/๔๐
สพฺพคณฺธิโย (เถโร)	๘/๓๘๘	สลพฺพปฺปมฺปิโย (เถโร)	๔๐/๔๖๑
สมณฺญปฏฺฐกา (จกฺกวตฺตํ)	๔๑/๓๗๗	สลพฺพมาลียโก (เถโร)	๓๔/๓๑๕
สพฺโพภวา (จกฺกวตฺตํ)	๑๘/๓๑๒	สหสฺสราชา (จกฺกวตฺตํ)	๑๐๖/๑๓๓
สมนฺตจกฺขุ (จกฺกวตฺตํ)	๕/๒๖๕	สหสฺสโร (จกฺกวตฺตํ)	๗๒/๔๑๔
สมนฺตจทโน (จกฺกวตฺตํ)	๕/๔๐๕	สงฺฆปฏฺฐาโก (เถโร)	๔๘/๒๙๐
สมนฺตจทรโน (จกฺกวตฺตํ)	๙/๓๘๐	สาคโต (สตฺถุสวโก)	๒๗/๑๒๓
สมนฺตเนมิ (จกฺกวตฺตํ)	๙๐/๑๖๔	สาคโร (สวโก)	๗๔/๒๒๙
สมนฺตปาสาทิกา (จกฺกวตฺตํ)	๔/๓๑๘	สามุทฺธโร (จกฺกวตฺตํ)	๓๖/๒๗๙
สมนฺตวรุณา (จกฺกวตฺตํ)	๔๒/๓๑๖	สารีปฺตโต (เถโร)	๓๗๔/๔๕
สมาทปโก (เถโร)	๔๙/๒๘๑	สารีปฺตโต (ธมฺมเสนาปตํ)	๕๓๙/๖๔
สมิตนฺนทโน (จกฺกวตฺตํ)	๕๖/๓๐๙	สาลทายโก (เถโร)	๖๕/๒๕๕
สมิโต (จกฺกวตฺตํ)	๖๔/๒๒๘	สาลปฺปมฺปิโย (เถโร)	๑๓/๓๓๗
สมุทฺทกปโป (จกฺกวตฺตํ)	๑๐/๒๙๒	สิขี (ภควา)	๕/๓๑๐
สโมคโต (จกฺกวตฺตํ)	๔๐/๓๖๙	สิทฺธโต (ภควา)	๗/๒๗๕
สโมตถกา (จกฺกวตฺตํ)	๔๗/๒๙๐	สิทฺธโต (มหามุนิ)	๒๔/๓๐๔
สโมทโก (จกฺกวตฺตํ)	๓๑/๒๗๘	สิทฺธโต (สตฺถา)	๗๖/๔๑๕
สมปสาทโก (เถโร)	๓๑/๓๙๑	สินฺธุ (นทํ)	๓๑๗/๔๐
สมปสฺสนโน (จกฺกวตฺตํ)	๓๐/๒๖๑	สิริธโร (ราชา)	๓๙/๒๕๑

อสาธารณนามานี	ปพฺพ/องฺก	อสาธารณนามานี	ปพฺพ/องฺก
สีหาสนทนายโก (เถโร)	๑๒/๘๐	สุปฺปพฺพุโ (จกฺกวตฺตํ)	๓๕/๒๖๒
สุกตาเวฬุโย (เถโร)	๔๗/๓๓๓	สุพฺพุโ (จกฺกวตฺตํ)	๕๐/๓๙๔
สุกนฺโ (ขตฺติโย)	๓๙/๒๓๗	สุพฺพุโ (จกฺกวตฺตํ)	๔๒/๒๑๕
สุจินฺตฺโต (เถโร)	๔๔/๑๗๒	สุภทฺโท (เถโร)	๑๒๔/๑๔๙
สุจินฺตฺโย (จกฺกวตฺตํ)	๕๔/๒๐๖	สุภฺติ (เถโร)	๕๑/๑๐๒
สุเวโล (จกฺกวตฺตํ)	๗/๓๘๘	สุภฺติ (สตฺถุสวโก)	๔๒/๑๐๑
สุจฺฉว (ขตฺติโย)	๘/๓๕๗	สุมฺงฺกโล (เถโร)	๑๙/๒๒๒
สุชาโต (จกฺกวตฺตํ)	๒๕/๓๒๑	สุมฺงฺกโล (ราชา)	๘๒/๒๔๒
สุชาโต (พฺรหฺมโณ)	๔๔๑/๕๔	สุมฺงฺกโล (สยฺมฺภ)	๔๗/๓๐๗
สุชาโต (สมฺพฺพุโ)	๒๔/๔๕๙	สุมนตาลวณฺณโย (เถโร)	๔๗/๔๖๘
สุตฺวา (จกฺกวตฺตํ)	๑๘/๓๘๙	สุมนทามโย (เถโร)	๕๒/๔๖๙
สุทฺสฺสน (ปาสาโท)	๗๖/๘๗	สุมนาเวฬุโย (เถโร)	๗๓/๔๑๕
สุทฺสฺสน (พฺพุโ)	๓๙/๔๔๓	สุมน (เถโร)	๖๗/๑๗๕
สุทฺสฺสน (มัลลกาโร)	๒๔/๒๑๒	สุมน (มัลลกาโร)	๖๒/๑๗๕
สุทฺยโก (จกฺกวตฺตํ)	๑๐/๓๒๘	สุมน (สมฺพฺพุโ)	๒๘/๔๖๖
สุทฺช (ราชา)	๑๙/๒๖๗	สุมิตฺโต (ขตฺติโย)	๕๓/๒๕๓
สุทฺธิย (เถโร)	๗/๑๙๙	สุเมโ (ขตฺติโย)	๗/๑๗๙
สุเนกขมฺมา (จกฺกวตฺตํ)	๓๖/๓๗๖	สุเมโ (ภควา)	๔๒/๓๐๗
สุนฺโท (จกฺกวตฺตํ)	๔๒/๓๒๔	สุเมโ (สมฺพฺพุโ)	๓๐/๑๘๓
สุนฺโท (ตปฺโส)	๔๔๙/๕๔	สุเมโ (สยฺมฺภ)	๔๓/๒๖๓
สุนฺโท (พฺรหฺมโณ)	๒๖/๒๔๙	สุยนา (จกฺกวตฺตํ)	๙/๓๑๙
สุเนโล (ขตฺติโย)	๔๕/๓๐๗	สุรฺจ (ตปฺโส)	๒๒๖/๒๕
สุปาริจรียา (จกฺกวตฺตํ)	๘๙/๒๓๑	สุรฺกสมฺมตา (จกฺกวตฺตํ)	๒๒/๒๙๔
สุปาริจรโย (เถโร)	๖/๒๗๔	สุวฺจโน (พฺรหฺมโณ)	๓๙/๒๗๐
สุปฺปจโย (เถโร)	๑๓/๒๐๐	สุวณฺณปฺปโย (เถโร)	๔๘/๒๒๖

อสาธณนามานิ	ปพฺเพ/องฺเก	อสาธณนามานิ	ปพฺเพ/องฺเก
สุวณฺณพิพฺโพหนิโย (เถโร)	๔/๓๖๓	โสภิต (เถโร)	๙/๒๔๗
สุวณฺณภา (จกฺกวตฺตี)	๕๑/๒๖๔	โสภิต (พฺรหฺมโณ)	๑๗/๑๒๒
สุสณฺณโก (เถโร)	๑๒/๑๗๙	โสภิต (สมพฺพุโ)	๖/๒๙๑
สุจิตฺตโก (เถโร)	๓๕/๑๘๓	โสวณฺณวํสฺสกีโย (เถโร)	๓๘/๓๓๒
สุริยสฺสโม (เถโร)	๒๑/๓๓๘		
เสนาสนทายโก (เถโร)	๕๐/๒๐๖	[ห]	
เสเรยฺยโก (เถโร)	๙/๒๓๓		
โสณ โกพิวโส (เถโร)	๕๓/๑๔๐	หตฺถิตายโก (เถโร)	๕/๓๑๘
โสณฺณภา (จกฺกวตฺตี)	๒๖/๒๗๗	หิสาติยา (นคเร)	๑๙/๔๒๒
โสปาโก (เถโร)	๑๒๓/๙๓	หาริโก (ปพฺพุโต)	๓๑/๔๔๒
โสภโน (อาราโม)	๔๗๒/๕๗	หาสนโก (เถโร)	๑๖/๔๐๗

สุตตนต์ปิฎก ขุททกนิกายสุต

อปทานปาติยา

กาลานํ ปรมปาทา

กาลานํ ปรมปาทา	ปพเพ/องฺก	กาลานํ ปรมปาทา	ปพเพ/องฺก
อฏฺฐจันตํ สงฺกณิการตฺตสฺส	๑๑๐/๑๕	โอหารยิตฺวา คิหิพฺยณฺชนานิ	๑๒๐/๑๗
อทุธา ปสฺสาม สหายสมฺปทํ	๑๐๓/๑๔	กามา หิ จิตฺรา มรฺฐรา มโนรมา	
อนวฺหิตา ตโต อากา	๔๒๗/๕๓๖		๑๐๖/๑๕
อนิจฺจา วต สงฺขารา	๑๑๕/๙๒	กาโล คตี เม โสเชตฺตุ	๗๖/๔๒๙
อนิลณฺชสาสงฺขพฺโก	๒๓/๑๖๙	กึ นฺธุ โสจฺสิ มา ภายิ	๗๕/๒๓๒
อพฺภตฺตีตา จ เย พุทฺธา	๕๘๘/๖๙	โกสชฺชํ ภยโต ทิสฺวา	๗๘/๑๐
อวิชฺชานิวฺโต โลโก	๗๑/๑๒๘	ขิฑฺฐา รตี โหติ สหายมฺชฺเฌ	๙๗/๑๓
อหีสฺสา สพฺพปาณานํ	๒๑/๔๐๘	ขิฑฺฐํ รตี กามสฺสฺจ โลเก	๑๑๕/๑๖
อาคณฺตุกา ปาหุณฺกา	๔๓๐/๕๓๖	ชนฺติยา อวิหีสาย	๕๘๓/๖๙
อามนฺตนา โหติ สหายมฺชฺเฌ	๙๖/๑๓	คณฺธา จ ปพฺพเตยฺยา เย	๖/๑๓๕
อารทฺธวิโร โปรมตฺถปตฺติยา		คมฺภีเร อฏฺฐจิตา อุมิ	๓๒๒/๔๐
	๑๒๔/๑๘	ครุโฬ ยถา โอปตฺติ	๕๐๑/๖๐
อีตี จ คณฺโฑ จ อฺปทฺทวํ จ	๑๐๗/๑๕	จาตฺตุทฺทิสฺโส อปฺปฏฺฐิโม จ โหติ	๙๘/๑๓
อฺทเก อคฺคิ น สณฺจติ	๕๖๙/๖๗	จตุปฺปาตกฺุสโล	๕๔๐/๖๔
อฺปฺปาเตสฺสุ นิमितฺเตสฺสุ	๕๓๑/๖๓	ฉวาลาตํ ยถา กฏฺฐจํ	๙/๙๘
อฺสภํ ปวโร วีโร	๒๐/๑๖๙	ณฺาเณ อฺปนิธา ยสฺส	๔๙/๒๕๒
เอเตสํ ปฏฺฐิณฺม นตฺถิ	๕๘๖/๖๙	ตณฺหกฺขยํ ปตฺถยมฺปมตฺโต	๑๒๖/๑๘
เอวํ ทฺติเยน สหา มมสฺส	๑๐๕/๑๔	ตถาคตํ เชตวเน วสนฺตํ	๑/๑
โอกฺขิตฺตจกฺขฺญ น จ ปาทโลโล	๑๑๙/๑๗	ตเถว ติตฺติยา โลเก	๓๒๓/๔๐
โอโรปยิตฺวา คิหิพฺยณฺชนานิ	๑๐๐/๑๔	ตเถว พหฺวกา สตฺตา	๓๒๖/๔๐

คาถา ปรมปาทา	ปพฺพ/องฺก	คาถา ปรมปาทา	ปพฺพ/องฺก
ตเถวิเม จตุวณฺณา	๓๑๙/๕๐	ปมาทํ ภยโต ทิสฺวา	๘๐/๑๐
ตทาท สพฺพณฺณวโร มเหสี	๒/๑	ปหาย ปญฺจาวรณานิ เจตโส	
ติตฺถิเย นีหริตฺวาน	๕๓๔/๖๔		๑๒๒/๑๘
เต ตาทิเส ปุชฺยโต	๒/๑๙๙	ปหีนสพฺพาวรณา ชนินฺทา	๑๓๖/๒๐
เตน กมฺเมน สุกเตน	๕๔/๗	ปาปํ สหายํ ปริวชฺชเยถ	๑๑๓/๑๖
เตเนว สํเวคมฺเชน ธีรา	๘๕/๑๑	ปฺุตตมฺจ ทาริ ปิตรมฺจ มาตรํ๑๑๖/๑๖	
เตเนว สมฺโพธิมฺเชน ธีรา	๓/๑	ปุชฺชารเห ปุชฺยโต	๑/๑๑๙
ทิมฺมจีวิสุกานิ อุปาติวตฺโต	๑๑๑/๑๖	โปราณกวิสฺสโร	๕๔๑/๖๔
ทิสฺวา สุวณฺณสฺส ปภสฺสรานิ	๑๐๔/๑๔	พหุสฺสํ ฐมฺมธโร ภาเชถ	๑๑๔/๑๖
ทูลลทฺธํ วต เม อาสิ	๗๓/๒๒๙	พหุสฺสํ ฐมฺมธโร	๕๔๒/๖๔
ทุสฺสงฺกหา ปพฺพชิตาปิ เอเก	๙๙/๑๓	ภชฺนติ เสวฺนติ การณตฺถา	๑๓๑/๑๙
เทวทตฺเต จ วรเก	๕๘๕/๖๙	ภเว สาทํ น วินฺทามิ	๔๙๐/๕๙
ธมฺมกายมฺจ ทิเปนฺติ	๕๐/๒๕๒	มนฺสา ทานํ มยา ทินฺนํ	๕๓/๗
นตฺถิ พาหิรเก สุทฺธิ	๒๗๐/๓๕	มหนฺตธมฺมา พหุธมฺมกายา	๑๓๔/๒๐
นโม เต ปุริสาชฌณ	๑๖/๒๒๒	มา โว ขณํ วิราเชถ	๕๗๘/๖๘
นาโคว ยฺยถานิ วิวชฺชยิตฺวา	๑๐๙/๑๕	มิโค อรณฺณมฺหิ ยถา อพฺนุโ	๙๕/๑๓
นาสฺส โจรา ปสหนฺติ	๘๘/๕๕๘	มิตฺเต สหชฺเช อนุกมฺปมาโน	๙๓/๑๒
นิลโลลฺโลโป นิกฺกุโห นิปฺปิปาโส		เมตตํ อุเปกฺขํ กรุณํ วิมุตฺตี	๑๒๙/๑๙
	๑๑๒/๑๖	เมตฺตาวิหริโน เอเต	๑๙๖/๒๗
โน เจ ลเภถ นิปํ สหายํ	๑๐๒/๑๔	โมหนฺตการปฺกขณฺโน	๗/๑๓๕
ปจฺเจกพฺพุชฺชาน สุภาสิตานิ	๑๓๘/๒๑	ยงฺกิณฺจ กุสฺลํ กมฺมํ	๔๙/๗
ปณฺณาย อคฺโค นิกฺขิตฺโต	๕๓๙/๖๔	ยถา อตฺถงฺกเต สฺริเย	๘/๑๓๕
ปฏิสลฺลानํ ฌานมริณฺจมาโน	๑๒๕/๑๘	ยถา จ ภูมि อจลา	๕๗๐/๖๗
ปทฺฐจฺจิตฺโต มนุโ	๒๔/๒๒๓	ยถาณฺทชา จ สํเทสา	๔/๑๓๕
ปนฺเถ ทิสฺวาน กาสาวํ	๕๘๗/๖๙	ยถา ปทฺธํ ชลลํ	๓๒๗/๔๑

กาถานํ ปฐมปาทา	ปพฺพเพ/องฺกุ	กาถานํ ปฐมปาทา	ปพฺพเพ/องฺกุ
ยถาปิ อุทเก ชาตา	๓๒๕/๔๐	รติ จ สมจริยาย	๒๒/๔๐๘
ยถาปิ อรุโค ชินฺณํ	๔๓๑/๕๓๗	รเสสฺสฺสฺสฺสฺสฺส อกริ อโลโล	๑๒๑/๑๗
ยถาปิ จนฺโท วิมโล	๓๒๐/๔๐	ราคะญฺจ โทสญฺจ ปหาย โมหํ	๑๓๐/๑๙
ยถาปิ ปทุมํ นาม	๕๑๐/๖๑	ลามาลาเก น สชฺชนฺติ	๕๘๔/๖๙
ยถาปิ ปตฺติกา สตุตา	๔๒๘/๕๓๖	วิโส วิสาโลว ยถา วิสตุโต	๙๔/๑๒
ยถาปิ ราชฯ พลวฯ	๕๒๕/๖๓	วสุธา ยถาปฺปเมยฺยา	๒๒/๑๖๙
ยถา พลากโยนิมฺหิ	๕๑๑/๖๑	วินโย อาสโย มยฺหํ	๕๙๐/๗๐
ยถา ภูตตชฺชิตฺโต โปโส	๔๙๖/๕๙	วิปฏิจิกตฺวาน สุขญฺจ ทุกฺขํ	๑๒๓/๑๘
ยถา เม กาโย นิพฺพายิ	๓๙/๒๑๔	วิริยํ เม ฐุรฺโรรยฺหํ	๑๕/๑๒๑
ยถา วิสาโท ปุริโส	๔๙๑/๕๙	วิรูปหฺมุลสนฺตานํ	๘๗/๕๕๘
ยถา สมฺมุตฺโต อุทธีนฺมคฺโค	๓/๒๔๖	วิวาทํ ภยโต ทิสฺวา	๗๙/๑๐
ยถา สฺสลาวุโต โปโส	๔๘๘/๕๙	วิสุทฺธสึลา สุวิสุทฺธปณฺณฯ	๑๓๒/๑๙
ยถา ทนฺโต อาทิจฺโจ	๙/๑๓๖	วฺภูจฺมฺหิ เทเว จตฺตฺรํคฺคฺลุมฺหิ	๕๐/๑๔๐
ยสมิ จ ชายมานสมิ	๔๒/๒๓๗	วฺภูจฺมฺหิ เทเว จตฺตฺรํคฺคฺลุมฺหิ	๕๐/๑๔๐
ยสฺส สทฺธา ตถาคเต	๑๕/๑๖๘		๓๔๗/๕๒๗
ยาวตา รูปิโน สตุตา	๖๗/๑๒๗	สงฺคามสึเส นาโคว	๒๕/๒๒๓
เย เกจิ ปาณญตฺตฺติ	๕/๑๓๕	สงฺโค เอโส ปรีตฺตเมตฺถ	โสชฺยํ
เย เกจิ ปาทปา สพฺเพ	๒๐/๑๒๒		๑๑๗/๑๗
เย จ สนฺติ สมิตาโร	๕/๑๒๐	สเจ ลเภถ นิปํ สหายํ	๑๐๑/๑๔
เย ตํ กตํ สุวิทํ	๕๑/๗	สตสฺสสฺสํ อฺปาทาย	๕๐๗/๖๑
เย ฐมฺมา เหตุปฺภาวฯ	๒๘๖/๓๖	สตสฺสสฺสา เตวิชฺชา	๔๘/๒๕๒
เย สตุตา สณฺณิโน อตฺถิ	๕๐/๗	สตุฏฺกปฺปํ สุวินยํ	๕๘๙/๖๙
โย โกจิ มนฺุชฺส ภาริ	๓๕๒/๔๓	สตีปฺญฺจานมฺภูจฺจํ	๕๓๖/๖๔
โย เจ ปุชฺชยฺย สมฺมพฺพุตฺติ	๗๖/๒๓๐	สนฺตินฺทริยา สนฺตมฺนา สมาริ	๑๓๕/๒๐
โย เม อจฺริโย อาสิ	๓๗๐/๔๕	สนฺทาลยิตฺวาน สํโยชนานิ	๑๑๘/๑๗

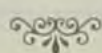
คาถานํ ปรมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	คาถานํ ปรมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
สพฺเพ โลกมุหิ เย สตุตา	๕๒/๗	สีโห ยถา ทาจพลี ปสยฺห	๑๒๘/๑๙
สพฺเพสุ ภูเตสุ นิธาย ทนุํ	๙๐/๑๒	สีโหว สทฺเทสุ อสนฺตสนฺโต	๑๒๗/๑๘
สราควตฺตฺตฺส วิราจสณฺณิ	๘๙/๑๑	สุขุมจฺฉิเกน ชาเลน	๖๘/๑๒๘
สํสฺสคฺชาตฺตฺส ภาวนฺติ เสนหา	๙๒/๑๒	สฺสณฺณํ อนิมิตฺตญ	๕๓๘/๖๔
สินฺธุ สรสุสฺสี เจว	๓๑๗/๔๐	สฺสณฺณปฺปณฺธิญจ ตถานิमितฺตํ	
สิสฺเส ตทา สมานตฺวา	๑๐๑/๒๔๔		๑๓๓/๒๐
สีตญจ อุณฺหญจ ขุํ ปิปาสํ	๑๐๘/๑๕	สุตฺตุนฺตํ อภิชฺมมญจ	๕๓๗/๖๔
สีลํ ปาการิกํ ตตฺถ	๕๓๕/๖๔	หิมวา วาปริเมยฺโย	๒๑/๑๖๙

คณะกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎก*

๑. สมเด็จพระพุฒาจารย์	วัดสระเกศ	ประธานกรรมการ
๒. พระพรหมมุนี	วัดบวรนิเวศวิหาร	รองประธานกรรมการ
๓. พระพรหมเวที	วัดไตรมิตรวิทยาราม	รองประธานกรรมการ
๔. พระพรหมเมธาจารย์	วัดบูรณศิริมัตยาราม	กรรมการ
๕. พระพรหมโมลี	วัดพิชยญาติการาม	กรรมการ
๖. พระวิสุทฐิวงศาจารย์	วัดปากน้ำ	กรรมการ
๗. พระธรรมกิตติวงศ์	วัดราชโอรสาราม	กรรมการ
๘. พระธรรมเจดีย์	วัดกัลยาณมิตร	กรรมการ
๙. พระธรรมปัญญาภรณ์	วัดปากน้ำ	กรรมการ
๑๐. พระธรรมคุณาภรณ์	วัดสามพระยา	กรรมการ
๑๑. พระธรรมไตรโลกาจารย์	วัดราชประดิษฐ์ฯ	กรรมการ
๑๒. พระธรรมรัตนดิลก	วัดสุทัศนเทพวราราม	กรรมการ
๑๓. พระเทพปริยัติสุธี	วัดบพิตรพิมุข	กรรมการ
๑๔. พระเทพปริยัติเมธี	วัดชลประทานรังสฤษฎ์	กรรมการ
๑๕. พระเทพเวที	วัดอนงคาราม	กรรมการ
๑๖. พระเทพปริยัติมุนี	วัดทองนพคุณ	กรรมการ
๑๗. พระเทพมุนี	วัดไตรมิตรวิทยาราม	กรรมการ
๑๘. พระเทพรัตนโมลี	วัดหงส์รัตนาราม	กรรมการ
๑๙. พระเทพเมธี	วัดอรุณราชวราราม	กรรมการ
๒๐. พระเทพโสภณ	วัดราชบูรณะ	กรรมการ

* มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๓/๒๕๔๘ มติที่ ๕๐๙/๒๕๔๘ เรื่อง ขอความเห็นชอบรายนาม คณะกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทย เพื่อร่วมงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และ มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๔๕ มติที่ ๓๕๗/๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฯ แทน กรรมการที่พ้นจากตำแหน่ง

๒๑.	พระราชวชิราภรณ์	วัดพระเชตุพนฯ	กรรมการ
๒๒.	พระราชวชิรโมลี	วัดสวนพลู	กรรมการ
๒๓.	พระราชปริยัติดิลก	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๒๔.	พระราชเมธี	วัดราชนันทาราม	กรรมการ
๒๕.	พระราชโมลี	วัดจักรวรรดิราชาวาส	กรรมการ
๒๖.	พระราชวรมนี	วัดดุสิตาราม	กรรมการ
๒๗.	พระราชวิสุทธิโมลี	วัดมหาธาตุฯ	กรรมการ
๒๘.	พระราชวรเมธี	วัดเทพธิดาราม	กรรมการ
๒๙.	พระราชสุธี	วัดเทวราชกุญชร	กรรมการและเลขานุการ
๓๐.	พระราชกิตติโสภณ	วัดเบญจมบพิตรฯ	กรรมการ
๓๑.	พระราชปฏิภาณโสภณ	วัดราชโอรสาราม	กรรมการ
๓๒.	พระศรีวิสุทธิมุนี	วัดสุทัศนเทพวราราม	กรรมการ
๓๓.	พระศรีรัชมงคลเมธี	วัดอาวุธวิกสิตาราม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔.	พระปริยัติกวี	วัดปากน้ำ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๕.	พระเมธีวราลงกรณ์	วัดชนะสงคราม	กรรมการ
๓๖.	พระศรีวิสุทธิภรณ์	วัดบรมนิวาส	กรรมการ
๓๗.	พระมหานายก	วัดบวรนิเวศวิหาร	กรรมการ
๓๘.	พระอมรโมลี	วัดปทุมวนาราม	กรรมการ
๓๙.	พระมหาโชน จิตตสุทฺโธ	ป.ธ. ๙ วัดบวรนิเวศวิหาร	กรรมการ
๔๐.	พระมหารังษี เขมวีโร	ป.ธ. ๙ วัดพระศรีมหาธาตุ	กรรมการ
๔๑.	พระมหาวินัย ถิรวินโย	ป.ธ. ๙ วัดราชาธิวาสวิหาร	กรรมการ
๔๒.	นายวิชัย ธรรมเจริญ	ป.ธ. ๙	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๓.	นายบุญสืบ อินสาร	ป.ธ. ๙	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๔.	นายบุญเชิด กิตติธรางกูร	ป.ธ. ๙	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๕.	นายแก้ว ชิตตะขบ	ป.ธ. ๙	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการประจำศูนย์ประสานงานกลาง พิจารณาตรวจต้นฉบับพระไตรปิฎก*

๑. พระธรรมกิตติวงศ์	วัดราชโอรสาราม	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพมุนี	วัดไตรมิตรวิทยาราม	อนุกรรมการ
๓. พระราชวชิราภรณ์	วัดพระเชตุพนฯ	อนุกรรมการ
๔. พระราชวชิรโมลี	วัดสวนพลู	อนุกรรมการ
๕. พระราชโมลี	วัดจักรวรรดิราชาวาส	อนุกรรมการ
๖. พระราชกิตติโสภณ	วัดเบญจมบพิตรฯ	อนุกรรมการ
๗. พระศรีวิสุทธิมุนี	วัดสุทัศนเทพวราราม	อนุกรรมการ
๘. พระศรีวิสุทธิภรณ์	วัดบรมนิวาส	อนุกรรมการ
๙. พระมหานายก	วัดบวรนิเวศวิหาร	อนุกรรมการ
๑๐. พระอมรโมลี	วัดปทุมวนาราม	อนุกรรมการ
๑๑. พระมหารังษี เขมวีโร	ป.ธ. ๙ วัดพระศรีมหาธาตุ	อนุกรรมการ
๑๒. พระมหาวินัย ธีรวินโย	ป.ธ. ๙ วัดราชาธิวาสวิหาร	อนุกรรมการ
๑๓. พระมหาไฉน จิตตสุโท	ป.ธ. ๙ วัดบวรนิเวศวิหาร	อนุกรรมการ

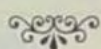
* มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๕ มติที่ ๓๗๒/๒๕๔๙ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ลงนามแต่งตั้งโดย สมเด็จพระพุทธปาพจนจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

คณะกรรมการพิจารณาทรวตต้นฉบับพระวินัยปิฎก*

๑.	พระพรหมเมธาจารย์	วัดบูรณศิริมัตยาราม	ที่ปรึกษา
๒.	พระธรรมคุณาภรณ์	วัดสามพระยา	ประธานคณะกรรมการ
๓.	พระธรรมปริยัติเวที	วัดพระปฐมเจดีย์	รองประธานคณะกรรมการ
๔.	พระธรรมรัตนดิลก	วัดสุทัศนเทพวราราม	รองประธานคณะกรรมการ
๕.	พระเทพปริยัติสุธี	วัดบพิตรพิมุข	รองประธานคณะกรรมการ
๖.	พระเทพปริยัติเมธี	วัดชลประทานรังสฤษฎ์	รองประธานคณะกรรมการ
๗.	พระเทพปริยัติมุนี	วัดทองนพคุณ	คณะกรรมการ
๘.	พระราชเมธี	วัดราชนั้ดดาราม	คณะกรรมการ
๙.	พระราชวรมนี	วัดดุสิตาราม	คณะกรรมการ
๑๐.	พระราชวิสุทธิโมลี	วัดมหาธาตุฯ	คณะกรรมการ
๑๑.	พระราชวรเมธี	วัดเทพธิดาราม	คณะกรรมการ
๑๒.	พระราชวิสุทธิดิลก	วัดสามพระยา	คณะกรรมการ
๑๓.	พระเมธีธรรมานันท์	วัดไร่ขิง	คณะกรรมการ
๑๔.	พระเมธีปริยัติวิบูล	วัดสามพระยา	คณะกรรมการ
๑๕.	พระเมธีวราลงกรณ์	วัดชนะสงคราม	คณะกรรมการ
๑๖.	พระสุธีรัตนภรณ์	วัดสุทัศนเทพวราราม	คณะกรรมการ
๑๗.	พระศรีปริยัติโมลี	วัดราชนั้ดดาราม	คณะกรรมการ
๑๘.	พระกิตติสารเมธี	วัดดาวดึงษาราม	คณะกรรมการและเลขานุการ

* มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๕ มติที่ ๓๗๒/๒๕๔๙ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาทรวตต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ลงนามแต่งตั้งโดย สมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

๑๙. พระมหาอิทธิยาวัธ อีรวโร ป.ธ. ๙ วัดสามพระยา คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. พระมหาวัชระ จิตวณฺโณ ป.ธ. ๙ วัดสามพระยา คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. พระมหาชลอ ปิยาจาโร ป.ธ. ๙ วัดชนะสงคราม คณะทำงาน
๒๒. พระมหาปราโมทย์ วิริยธมฺโม ป.ธ. ๙ วัดดุสิตาราม คณะทำงาน
๒๓. พระมหาอุดม สารเมธี ป.ธ. ๙ วัดทองนพคุณ คณะทำงาน
๒๔. นายประสิทธิ์ แสงทับ นักวิชาการภาษาโบราณ ๔ คณะทำงาน
๒๕. นายสำรวย นักการเรียน นักวรรณศิลป์ ๗ คณะทำงาน

คณะกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับพระสุตตันตปิฎก*

๑.	พระวิสุทฐิวงศาจารย์	วัดปากน้ำ	ประธานคณะกรรมการ	
๒.	พระธรรมปัญญามรณ	วัดปากน้ำ	รองประธานคณะกรรมการ	
๓.	พระราชวิริยาลังการ	วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ	
๔.	พระราชสุตาภรณ์	วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ	
๕.	พระปริยัติกวี	วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ	
๖.	พระปิฎกโกศล	วัดปากน้ำ	คณะกรรมการและเลขานุการ	
๗.	พระวิเชียรทวี	วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ	
๘.	พระมหามนตรี	ขุนตีสโร	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๙.	พระมหาประนอม	กิตติปัญโญ	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๐.	พระมหาสมจินต์	สมมาปัญโญ	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๑.	พระมหาบุญชู	กิตติโชติโก	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๒.	พระมหาจรัญ	วิจารณ์เมธี	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๓.	พระมหาทองดี	ปญญาวชิโร	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๔.	พระมหาเสนาะ	กิตติเสโน	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๕.	พระมหาครรชิต	สุขิตคนุโธ	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๖.	พระมหาวัฒน์พร	อภิวฑฒโน	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๗.	พระมหาชำนาญ	มหาชาโน	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๘.	พระมหาหวน	ยสาโส	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ
๑๙.	พระมหาสมาน	มโนพนุโธ	ป.ธ. ๙ วัดปากน้ำ	คณะกรรมการ

* มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๕ มติที่ ๓๗๒/๒๕๔๙ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ลงนามแต่งตั้งโดย สมเด็จพระพุทธมอญจารย์ ประธานคณะปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

คณะทำงานพิจารณาตรวจต้นฉบับพระอภิธรรมปิฎก*

๑.	พระพรหมโมลี	วัดพิชยญาติการาม	ประธานคณะทำงาน	
๒.	พระธรรมเจดีย์	วัดกัลยาณมิตร	รองประธานคณะทำงาน	
๓.	พระเทพเวที	วัดอนงคาราม	รองประธานคณะทำงาน	
๔.	พระธรรมไตรโลกาจารย์	วัดราชประดิษฐ์ฯ	คณะทำงาน	
๕.	พระเทพรัตนโมลี	วัดหงส์รัตนาราม	คณะทำงาน	
๖.	พระเทพโสภณ	วัดราชบูรณะ	คณะทำงาน	
๗.	พระเทพเมธี	วัดอรุณราชวราราม	คณะทำงาน	
๘.	พระราชปริยัติดิลก	วัดประยุรวงศาวาส	คณะทำงาน	
๙.	พระราชเวที	วัดพระเชตุพนฯ	คณะทำงาน	
๑๐.	พระราชปฏิภาณโสภณ	วัดราชโอรสาราม	คณะทำงานและเลขานุการ	
๑๑.	พระราชสิทธิมุนี	วัดมหาธาตุฯ	คณะทำงาน	
๑๒.	พระสุธีธรรมนุวัตร	วัดพระเชตุพนฯ	คณะทำงาน	
๑๓.	พระศรีวิสุทธิโกศล	วัดเพชรสมุทร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๔.	พระวิสุทธิธีรพงศ์	วัดพิชยญาติการาม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๕.	พระศรีศาสนวงศ์	วัดอรุณราชวราราม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๖.	พระมหาบุญเทียม	ญาณินุโธ ป.ธ. ๘	วัดพิชยญาติการาม	
			คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๗.	พระมหาสมลักษณ์	คนธสาโร ป.ธ. ๘	วัดท่ามะโอ	คณะทำงาน
๑๘.	พระมหาประนอม	ธมฺมาลงกาโร ป.ธ. ๖	วัดจากแดง	คณะทำงาน
๑๙.	พระครูธรรมธรสุนนต์	นนทิโก	วัดจากแดง	คณะทำงาน
๒๐.	นายนิมิตร	โพธิพัฒน์		คณะทำงาน
๒๑.	ผศ. เวทย์	บรรณกรกุล		คณะทำงาน

* มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๕ มติที่ ๓๗๒/๒๕๔๙ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ลงนามแต่งตั้งโดย สมเด็จพระพุทธปาพจนจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

พระไตรปิฎกฉบับเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
พุทธศักราช ๒๕๔๕

เจ้าของ	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	
ผู้จัดทำ	คณะกรรมการพิจารณาตรวจต้นฉบับและจัดพิมพ์	
	คณะทำงานพิจารณาตรวจต้นฉบับพระวินัยปิฎก	
	คณะทำงานพิจารณาตรวจต้นฉบับพระสุตตันตปิฎก	
	คณะทำงานพิจารณาตรวจต้นฉบับพระอภิธรรมปิฎก	
	คณะอนุกรรมการประจำศูนย์ประสานงานกลาง	
ที่ปรึกษา	พระพรหมสุธี	วัดสระเกศ
	พระธรรมกิตติเมธี	วัดสัมพันธวงศาราม
	พระธรรมวรเมธี	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

บรรณาธิการ พระราชสุธี (โสภณ โสภณจิตฺโต ป.ธ. ๙)

คณะบรรณาธิการ/ประสานงาน

พระศรีรัชมมงคลเมธี (ประนต กิตฺติวฑฺฒโน ป.ธ. ๙)

พระปริยัติกวี (สุบิน ธีรวโร ป.ธ. ๙)

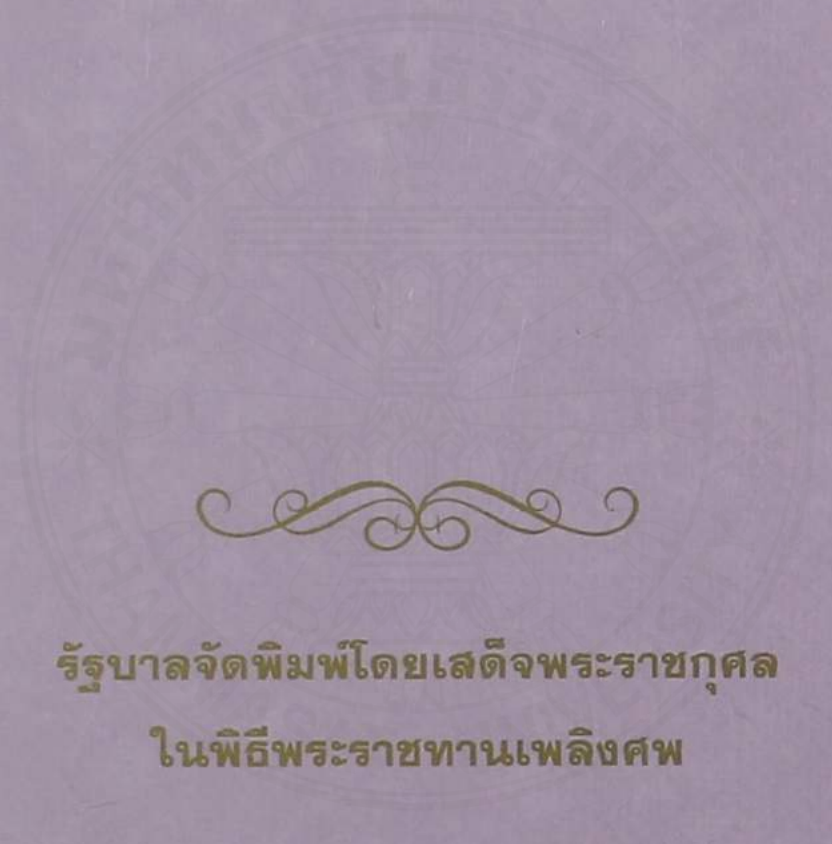
นายวิชัย ธรรมเจริญ ป.ธ. ๙

นายบุญสืบ อินสาร ป.ธ. ๙

นายบุญเชิด กิตติธรากร ป.ธ. ๙

นายแก้ว ชิตตะขบ ป.ธ. ๙

พิมพ์ที่ บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
๖๕/๑๖ ถนนชัยพฤกษ์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐
โทร. ๐-๒๔๒๒-๙๐๐๐
โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๒๗๔๒, ๐-๒๔๓๔-๑๓๔๕

รัฐบาลจัดพิมพ์โดยเสด็จพระราชกุศล
ในพิธีพระราชทานเพลิงศพ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

วันอาทิตย์ ที่ ๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

